PROGRAMME OF INCLUSION
FOR MIGRANT PEOPLE AT RISK
OF SOCIAL EXCLUSION

Οδηγός για τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας στους μετανάστες

Erasmus+

Οδηγός για τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας στους μετανάστες

Erasmus + Project KA220-ADU-Σύμπραξη συνεργασιών στην εκπαίδευση ενηλίκων 023-1-ES01-KA220-ADU-000160578

EVM GRUPO

Co-funded by the European Union

MAG UNINETTUNO Multimedia Academic Global

Universidad de La Laguna

Institute für Roma und Minderheiten Integration e.V

AD NYE VEJE AALBORG UNIVERSITET

Οδηγός για τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας στους μετανάστες

Πρώτη έκδοση, Σεπτέμβριος 2024

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

Andrés González Novoa – ULL

María Lourdes C. González Luís - ULL

María Daniela Martín Hurtado - ULL

Pedro Perera Méndez - ULL

Juan José Sosa Alonso - ULL

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Adelina Luntraru; Anna Matviienko; Ricardo Tavio - EVM GROUP SL

Senad Sakipovski; Adem Ademi; Cayetano Fernandez - Institut Fur Roma und Minderheiten Ev

Georgios Triantafyllidis - Aalborg Universitet

Kleio Koutra; Kostas Petridis; Eleni Koutsouraki; Katerina Oikonomou; Lina Pelekidou; Ioanna Kyrou; Andreas Vorizanakis - Elliniko Mesogeiako Panepistimio

Dario Assante; Serena Bernardini, Michaela Lucrezia Squiccimarro - MAG Uninettuno srl

Co-funded by the European Union

Table of contents

1. Παιδαγωγική κατάρτιση εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία των εθνικών γλωσσών σε μετανάστες……001

1.1. Γιατί να μάθετε τη γλώσσα υποδοχής……..003

1.2. Γλωσσική παιδαγωγική……004

1.2.1. Ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων: Στρατηγικές για τη βελτίωση της ακρόασης, της ανάγνωσης, της γραφής και της ομιλίας στην ξένη γλώσσα. Τεχνικές για την αύξηση της ευχέρειας και της ακρίβειας στην προφορική και γραπτή επικοινωνία……004

1.2.2. Κινητοποίηση της γλωσσικής γνώσης: Εξάσκηση στην εφαρμογή γλωσσικών γνώσεων σε πραγματικά και ποικίλα πλαίσια. Δραστηριότητες για την ενίσχυση της μεταφοράς δεξιοτήτων μεταξύ διαφορετικών επικοινωνιακών καταστάσεων…..……007

1.2.3. Συμμετοχή σε ποικίλες επικοινωνιακές καταστάσεις: Στρατηγικές για τη συμμετοχή των μαθητών σε συζητήσεις, παρουσιάσεις και παιχνίδια ρόλων. Πόροι για την αντιμετώπιση τρεχόντων και σχετικών θεμάτων της παγκόσμιας κοινωνίας…..009

1.2.4. Ο ρόλος της γλώσσας στην ενίσχυση της ταυτότητας……012

1.3. Πώς να διδάξετε και να μάθετε μια ξένη γλώσσα……..015

1.3.1. Παιδαγωγική της φιλοξενίας: Μετατροπή της διαδικασίας διδασκαλίας-μάθησης σε διάλογο της γνώσης. Στρατηγική ώστε οι πολιτισμοί των μεταναστών να φιλοξενούνται στην εθνική γλώσσα και να μην απορροφώνται από αυτήν. Θεωρητική προσέγγιση της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες……015

1.3.2. Αυτονομία στη μάθηση: Μέθοδοι ενθάρρυνσης της αυτορρύθμισης και του προγραμματισμού της μάθησης. Εργαλεία για τον καθορισμό στόχων και την παρακολούθηση της ατομικής προόδου…… 019

1.3.3. Ευαισθητοποίηση για τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας στους μετανάστες (άρση τυχόν στερεοτύπων και προκαταλήψεων σε βάρος τους, ευαισθητοποίηση για τον πολιτισμό των χωρών προέλευσης των μεταναστών)……..024

1.3.4. Εκπαιδευτική αξιολόγηση: Τεχνικές για την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών με συνεχή και εποικοδομητικό τρόπο. Στρατηγικές για την παροχή αποτελεσματικής ανατροφοδότησης για την ενθάρρυνση της συνεχούς βελτίωσης……026

1.3.5. Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: Πόροι για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε καινοτόμες μεθοδολογίες και μαθητοκεντρικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Ανταλλαγή καλών πρακτικών και εμπειριών μεταξύ συναδέλφων για τον εμπλουτισμό της διδασκαλίας γλωσσών…… ……..…..029

1.4. Εργαλειοθήκη……..…… 032

1.5. Αναφορές…… …… …… .033

2. Ανάλυση διδακτικού υλικού για τη εκμάθηση γλωσσών……..……035

2.1. Σχέση μεταξύ του πλαισίου διδασκαλίας και της επιλογής του μαθησιακού υλικού: η άποψη των εκπαιδευτικών……..036

2.2. Ορισμός των κριτηρίων ανάλυσης και αξιολόγησης…..……..038

2.2.1. Προφίλ εκπαιδευόμενου (ηλικία, μητρική γλώσσα, μαθησιακό επίπεδο)……039

2.2.2. Κοινωνιογλωσσική διαφορετικότητα……040

2.2.3. Διδακτική ικανότητα των κατευθυντήριων οδηγιών……041

2.2.4. Πληροφορίες για τη δομή των ενοτήτων……043

2.2.5. Ακολουθίες δραστηριοτήτων ……..…..044

2.2.6. Αναφορά στις διδακτικές μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν…….045

2.2.7. Πολιτισμική εκπροσώπηση και παρουσία στερεοτύπων……050

2.3. Χαρακτηριστικά του διδακτικού υλικού (« Δωρεάν-οικονομικά», «Πολυεπίπεδα», «Για Smartphone», «Απλό», «Διαθέσιμο εκτός σύνδεσης»)..... 052

2.3.1. Με έμφαση στο λεξιλόγιο ……053

2.3.2. Θεματική προσέγγιση ……054

2.3.3. Εστίαση στην προφορικό λόγο ……...054

2.3.4. Πολιτισμική προσέγγιση ……..…..055

2.4. Τυποποίηση υλικού για τη διδασκαλία και εκμάθηση της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες ……..055

2.4.1. Διδακτικά εγχειρίδια (χαρακτηριστικά και συγκριτικό περιεχόμενο και μεθοδολογίες)……056

2.4.2. Διαδικτυακά μαθήματα γλωσσών ……...……058

2.4.3. Εφαρμογές ……..……060

2.4.4. Οπτικοακουστικό περιεχόμενο ……. 061

2.4.5. Διαδικτυακοί κατάλογοι ……..……..062

2.4.6. Δράσεις που μπορούν να ληφθούν από το διαδίκτυο……..063

2.4.7. Υλικά που δημιουργήθηκαν από τον ίδιο τον χρήστη…..……064

2.5. Εργαλεία ……...065

2.6. Αναφορές ……...069

3. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και η Ηθική της Επιμειξίας ..……070

3.1. Η σχέση μεταξύ του πλαισίου διδασκαλίας και της επιλογής του εκπαιδευτικού υλικού: η άποψη των εκπαιδευτικών ……071

3.2. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση ……..074

3.2.1. Η Διαπολιτισμικότητα στην εκπαίδευση της γλώσσας……077

3.2.2. Δραστηριότητες και μέσα για την προώθηση της κατανόησης και του σεβασμού των διαφορετικών πολιτισμών ……..079

3.2.3. Πρακτικές για τον εμπλουτισμό της Διαπολιτισμικής Εμπειρίας Μέσα και Έξω από την Τάξη ……..082

3.2.4. Δίγλωσση ή Πολύγλωσση Προσέγγιση στην Εκπαίδευση ..085

3.2.4.1. Οφέλη και δυνατότητες των δίγλωσσων και πολυγλωσσικών προσεγγίσεων στην εκπαίδευση……085

3.2.4.2. Εφαρμογή Δίγλωσσης ή Πολυγλωσσικής Προσέγγισης στην Εκπαίδευση ……..087

3.3. Διαπολιτισμική Επάρκεια ……..……091

3.3.1. Διαπολιτισμική ////Επικοινωνία ……091

3.3.1.1. Η Σημασία της Διαπολιτισμικής Επικοινωνιακής……081

3.3.1.2. Βασικά Στοιχεία της Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας ……094

3.3.1.3. Στρατηγικές για Αποτελεσματική Διαπολιτισμική Επικοινωνία ……095

3.3.2. Στρατηγικές διαχείρισης συγκρούσεων και αποτελεσματικής επικοινωνίας σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα ……097

3.3.2.1.Κατανόηση της σύγκρουσης σε πολυπολιτισμικές

Κοινωνίες……...098

3.3.2.2. Στρατηγικές Διαχείρισης Συγκρούσεων σε Πολυπολιτισμικά Περιβάλλοντα……101

3.3.2.3. Στρατηγικές για την Αποτελεσματική Επικοινωνία σε Πολυπολιτισμικά Περιβάλλοντα ……103

3.3.3. Δραστηριότητες για την προαγωγή της ενσυναίσθησης και της ευαισθησίας σε διαφορετικές πολιτισμικές προοπτικές……..106

3.4. Εργαλεία ……110

3.5. Αναφορές……113

4. Ενδυνάμωση των μεταναστών μέσω γλωσσών……115

4.1. Έννοια των μεταναστών σε ευάλωτες καταστάσεις……..116

4.1.1. Καταστάσεις ευαλωτότητας που σχετίζονται με την εγκατάλειψη της χώρας καταγωγής……..117

4.1.2. Καταστάσεις ευαλωτότητας που σχετίζονται με τις καταστάσεις που βιώνουν οι μετανάστες κατά τη διάρκεια της μεταναστευτικής τους εμπειρίας κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους και στον προορισμό τους ……..119

4.1.3. Καταστάσεις ευαλωτότητας που σχετίζονται με την ταυτότητα, το καθεστώς ή τις περιστάσεις ενός ατόμου ……121

4.2. Εισαγωγή στις απειλές κατά των μεταναστών……..124

4.2.1. Εμπορία ανθρώπω……...……...125

4.2.2. Λαθρεμπόριο ανθρώπων……..128

4.2.3. Εργασιακή εκμετάλλευση……131

4.2.4. Ρατσισμός……..134

4.2.5. Απάτες……135

4.2.6. Έμφυλη Βία (ΕΒ)……136

4.2.7.Ρητορική μίσους (Ρητορική μίσους κατά των μεταναστώνστα μέσα κοινωνικής δικτύωσης)……138

4.2.8. Προετοιμασία για εγκληματικές ενέργειες……..139

4.2.9. Στρατολόγηση σε φονταμενταλιστικά κινήματα……140

4.3. Δικαιώματα που εγγυώνται την ακεραιότητα των

Μεταναστών……..……142

4.3.1. Η δημοκρατική ιθαγένεια ως μηχανισμός για την ένταξη ή τον αποκλεισμό των μεταναστών……....144

4.3.2. Η εφαρμογή της Οδηγίας για την προσωρινή προστασία των εκτοπισθέντων, σε περιπτώσεις μαζικής εισροής, ως εργαλείου για την άμεση αναγνώριση των δικαιωμάτων τους……144

4.3.3. Το δικαίωμα στην παγκόσμια υγεία: Αγωγή υγείας και λειτουργία των συστημάτων δημόσιας υγείας ……145

4.3.4. Το δικαίωμα στην εκπαίδευση: Εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα και Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης..146

4.3.5. Το δικαίωμα στην εργασία. Το ζήτημα εργασιακής ένταξης των μεταναστών (μετανάστριες και λειτουργία φροντίδας).....……..…..147

4.3.6 Το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης……148

4.3.7. Η άσκηση από τους μετανάστες των δικαιωμάτων συνάθροισης και συνένωσης. (Η συνάφεια του δικαιώματος συνένωσης για την ένταξη των μεταναστών).....……150

4.4. Ανάδειξη των δυνατών σημείων των μεταναστών……150

4.4.1. Ανθεκτικότητα των μεταναστών (προσωπικοί και οικογενειακοί πόροι, πολιτισμική προσαρμογή, υποστήριξη από την κοινότητα, θετικές στάσεις, δεξιότητες και ταλέντα).....……151

4.4.2. Νομικοί ορισμοί και όρια: Οικονομικοί μετανάστες, πρόσφυγες, νομικά κριτήρια……153

4.4.3. Προκλήσεις και ευκαιρίες: Αύξηση της μετανάστευσης, ενσωμάτωση, συντονισμένες προσπάθειες, διαπολιτισμικότητα, αναζωογόνηση του πληθυσμού, ηθική του εκφυλισμού……155

4.4.4. Διαμορφωτική αξιολόγηση: Τεχνικές για την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών με συνεχή και εποικοδομητικό τρόπο. Στρατηγικές για την παροχή αποτελεσματικής ανατροφοδότησης για την ενθάρρυνση της συνεχούς βελτίωσης……156

4.4.5. Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: Πόροι για την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε καινοτόμες μεθοδολογίες και μαθητοκεντρικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Ανταλλαγή καλών πρακτικών και εμπειριών μεταξύ συναδέλφων για τον εμπλουτισμό της γλωσσικής διδασκαλίας……158

4.5. Εργαλεία……..160

4.6. Αναφορές……..166

5. Κριτικός προβληματισμός σχετικά με τη διδασκαλία της γλώσσας σε μετανάστες……..175

5.1. Η διδασκαλία της γλώσσας από τη σκοπιά της παιδαγωγικής της υποδοχής. Η διαλογική ανάπτυξη της ιδιότητας του μετανάστη ως πολίτη……...……....175

5.2. Γλωσσικά δικαιώματα και ανθρώπινα δικαιώματα. Διεθνείς δεσμεύσεις για τα εκπαιδευτικά δικαιώματα των (ενήλικων) προσφύγων και μεταναστών……188

5.3. Από την παιδαγωγική της φιλοξενίας στην κριτική διδασκαλία της εθνικής γλώσσας: Προς μια νέα, συνειδητή και απελευθερωτική διδασκαλία…….,……..……...196

5.4. Εργαλεία…….....….209

6. Ισότητα των φύλων στην εκμάθηση γλωσσών για μετανάστες…….....217

6.1 Βία και διακρίσεις λόγω φύλου: εννοιολογικό πλαίσιο και ζητήματα ορολογίας..……..…217

6.1.1. Βία (σωματική, ψυχολογική, συναισθηματική, οικονομική, πολιτιστική, θρησκευτική, ενδοοικογενειακή, βία στα μέσα ενημέρωσης και βία στον κυβερνοχώρο).....218

6.1.1.1. Σεξουαλική βία (σεξουαλική παρενόχληση, βιασμός, διορθωτικός βιασμός, κουλτούρα βιασμού……222

6.1.1.2. Κοινωνικά δίκτυα: χώρος βίας (sexting χωρίς συγκατάθεση, sextortion, cyberbullying, happy slapping, grooming, ακούσια έκθεση σε βίαιο σεξουαλικό υλικό, sharenting ή υπερβολική έκθεση ανηλίκων στο Διαδίκτυο).....…… 225

6.2. Η πρόκληση της σκέψης από τα σύνορα ή η επανεφεύρεση ενός κοινού κόσμου. Κινήματα για την ισότητα στις χαρτογραφίες της ανισότητας……228

6.2.1. Σώματα των συνόρων. Μεταναστεύσεις και φύλο……..228

6.2.2. Αντίσταση των πολιτών και παιδαγωγική-πολιτική δράση. Μεθοριακή σκέψη και δράση……...244

6.3. Ισότητα των φύλων στη γλωσσική διδασκαλία: ευαισθητοποίηση και παρέμβαση κατά της έμφυλης βίας στον τομέα της γλωσσικής διδασκαλίας…… ……249

6.4 Εργαλειοθήκη για την ισότητα των φύλων και την πολυμορφία στηδιδασκαλία γλωσσών……261

7. Βιωσιμότητα: Πράσινες πρακτικές για την εκμάθηση γλωσσών……....265

7.1. Περιβαλλοντική εκπαίδευση για την αειφορία: ιστορικό πλαίσιο, τρέχουσα κατάσταση και μελλοντικές προοπτικές.....267

7.2. Συναισθηματικές ικανότητες με τη βιώσιμη κουλτούρα: Anthropocene έναντι Solastalgia στην εκμάθηση γλωσσών…….....270

7.3. Πράσινη Παιδαγωγική……..272

7.3.1. Υλικά και πόροι με βάση το περιβάλλον, για την εκμάθηση Γλωσσών……272

7.3.2. Επαγγελματική εξέλιξη των καθηγητών αγγλικής γλώσσας (ELTs).....275

7.3.3. Περιβαλλοντική εκπαίδευση σε δράσεις……277

7.3.4. Πώς να είστε πιο βιώσιμοι κατά τη διδασκαλία……279

7.4. Εργαλεία……283

7.5. Αναφορές……285

8. Ψηφιακές δεξιότητες για τη βελτίωση της συμπερίληψης και της Εκπαίδευσης……287

8.1. Ψηφιακά εργαλεία για τη βελτίωση της συμπερίληψης και της εκπαίδευσης……288

8.1.1.Καθηλωτικός Αναγνώστης……228

8.1.2. Έλεγχος Προσβασιμότητας……290

8.1.3. Βοηθός Μαθηματικών……292

8.1.4. Ζωντανοί υπότιτλοι και μετάφραση σε πραγματικό χρόνο……293

8.2. Ψηφιακές δεξιότητες……297

8.2.1. Εισαγωγή στις νέες τεχνολογίες πληροφορίας……297

8.2.2. Ηλεκτρονική έδρα δημόσιων οργανισμών……300

8.2.3. Δεοντολογία και υπεύθυνη χρήση κοινωνικών δικτύων (Προστασία δεδομένων και δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή……...301

8.2.4. Εντοπισμός ψευδών ειδήσεων στο διαδίκτυο……303

8.2.5. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας και διδασκαλία γλώσσας για μετανάστες……...307

8.3. Ψηφιακός γραμματισμός……..…311

8.3.1. Εισαγωγή στην οπτικοακουστική γλώσσα, τον αυτοματισμό γραφείου και τα κοινωνικά δίκτυα……312

8.3.2. Ψηφιακές δεξιότητες για μετανάστες (Δημιουργία λογαριασμού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πλοήγηση στο διαδίκτυο, διαδικτυακή υποβολή αιτήσεων για θέσεις εργασίας, διαχείριση λογαριασμών στο διαδίκτυο, προγραμματισμός ραντεβού, πρόσβαση σε σχολικούς ιστότοπους και πηγές εκμάθησης γλωσσών).....315

8.3.3. Χώροι κοινωνικοπολιτικής και οικονομικής συμμετοχής.

Κοινωνικά δίκτυα……..317

8.3.4. Ψηφιακή πολιτισμικότητα……321

8.4. Εργαλεία…… ...323

8.5. Αναφορές……...332

PROGRAMME OF INCLUSION FOR MIGRANT PEOPLE AT RISK OF SOCIAL EXCLUSION

Co-funded by the European Union

1.Παιδαγωγική κατάρτιση εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία των εθνικών γλωσσών σε μετανάστες

Περίληψη

Αυτή η ενότητα διερευνά τις διαστάσεις της διδασκαλίας των εθνικών γλωσσών σε μετανάστες, τονίζοντας τη σημασία μιας ολιστικής προσέγγισης που περιλαμβάνει γλωσσικές, πολιτισμικές και παιδαγωγικές εκτιμήσεις. Υπογραμμίζει την επιτακτική ανάγκη απόκτησης της γλώσσας υποδοχής για τους μετανάστες, τονίζοντας τον αντίκτυπό της στην οικονομική ενδυνάμωση, την κοινωνική ενσωμάτωση και το εκπαιδευτικό επίπεδο. Η ενότητα εμβαθύνει σε αποτελεσματικές στρατηγικές για την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων, εστιάζοντας σε τεχνικές για την ενίσχυση των ικανοτήτων ακρόασης, ανάγνωσης, γραφής και ομιλίας. Διερευνά επίσης τους τρόπους για να κινητοποιήσουν τη γνώση της γλώσσας με την εφαρμογή γλωσσικών δεξιοτήτων σε πραγματικές συνθήκες και την προώθηση της ικανότητας μεταξύ διαφορετικών επικοινωνιακών καταστάσεων.

Η ενότητα αυτή υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της πολιτισμικής ευαισθησίας στη γλωσσική διδασκαλία, υποστηρίζοντας μια διαλογική προσέγγιση που εκτιμά και ενσωματώνει τους πολιτισμούς των μεταναστών. Προτείνει στρατηγικές για τη δημιουργία περιβαλλόντων μάθησης χωρίς αποκλεισμούς που καταρρίπτουν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις, ενώ παράλληλα ενδυναμώνουν τους μαθητές να διατηρήσουν την πολιτισμική τους ταυτότητα. Επιπλέον, ασχολείται με το ρόλο της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, τονίζοντας τη σημασία των καινοτόμων μεθοδολογιών, των μαθητοκεντρικών προσεγγίσεων και της συνεχούς μάθησης. Διερευνά επίσης το ρόλο της διαμορφωτικής αξιολόγησης και της εποικοδομητικής ανατροφοδότησης στη διευκόλυνση της προόδου των μαθητών και υπογραμμίζει τη σημασία της αυτονομίας των μαθητών στην κατάκτηση της γλώσσας.

Συνολικά, η παρούσα ενότητα υποστηρίζει μια ολοκληρωμένη και πολιτισμικά ευαίσθητη προσέγγιση για τη διδασκαλία των εθνικών γλωσσών στους μετανάστες, αναγνωρίζοντας ότι η εκμάθηση της γλώσσας δεν είναι απλώς μια γλωσσική προσπάθεια, αλλά ένα μετασχηματιστικό ταξίδι που επηρεάζει τα άτομα, τις κοινότητες και την κοινωνία στο σύνολό της.

Ερωτήσεις αναστοχασμού

Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να εξισορροπήσουν αποτελεσματικά τη διατήρηση της πολιτισμικής ταυτότητας των μεταναστών με την εκμάθηση της εθνικής γλώσσας; Αυτό διερευνά την ένταση μεταξύ της διατήρησης της γλώσσας, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ενσωμάτωσης. **Ποιες συγκεκριμένες στρατηγικές μπορούν να εφαρμοστούν για τη δημιουργία περιβαλλόντων μάθησης χωρίς αποκλεισμούς που αντιμετωπίζουν τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις κατά των μεταναστών;** Αυτό εστιάζει στα πρακτικά βήματα που μπορούν να λάβουν οι εκπαιδευτικοί για την προώθηση της συμμετοχικότητας. **Με ποιους τρόπους μπορούν να προσαρμοστούν οι τεχνικές διαμορφωτικής αξιολόγησης ώστε να παρέχουν πολιτισμικά σχετική ανατροφοδότηση στους μετανάστες μαθητές;** Αυτό εξετάζει πώς η αξιολόγηση μπορεί να προσαρμοστεί για να υποστηρίξει τους διαφορετικούς μαθητές. **Πώς μπορούν να αξιοποιηθούν η παιχνιδοποίηση και η τεχνολογία για να ενισχυθεί η αυτονομία και η εμπλοκή των μαθητών στην εκμάθηση γλωσσών για τους μετανάστες;** Αυτό διερευνά τις δυνατότητες των σύγχρονων εργαλείων στη γλωσσική εκπαίδευση. **Ποιοι είναι οι πιο αποτελεσματικοί πόροι επαγγελματικής ανάπτυξης για εκπαιδευτικούς που εργάζονται με μεταναστευτικούς πληθυσμούς και πώς μπορούν να γίνουν πιο προσιτοί αυτοί οι πόροι;** (Αυτό αφορά τις συνεχείς ανάγκες μάθησης των εκπαιδευτικών σε αυτόν τον τομέα.) **Πώς μπορεί η εμπλοκή της κοινότητας και η συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς να συμβάλουν σε μια πιο ολοκληρωμένη και αποτελεσματική προσέγγιση της διδασκαλίας των εθνικών γλωσσών στους μετανάστες;** Αυτό εξετάζει το ευρύτερο πλαίσιο της εκμάθησης γλωσσών και της ένταξης.

1.1. Γιατί να μάθετε τη γλώσσα υποδοχής

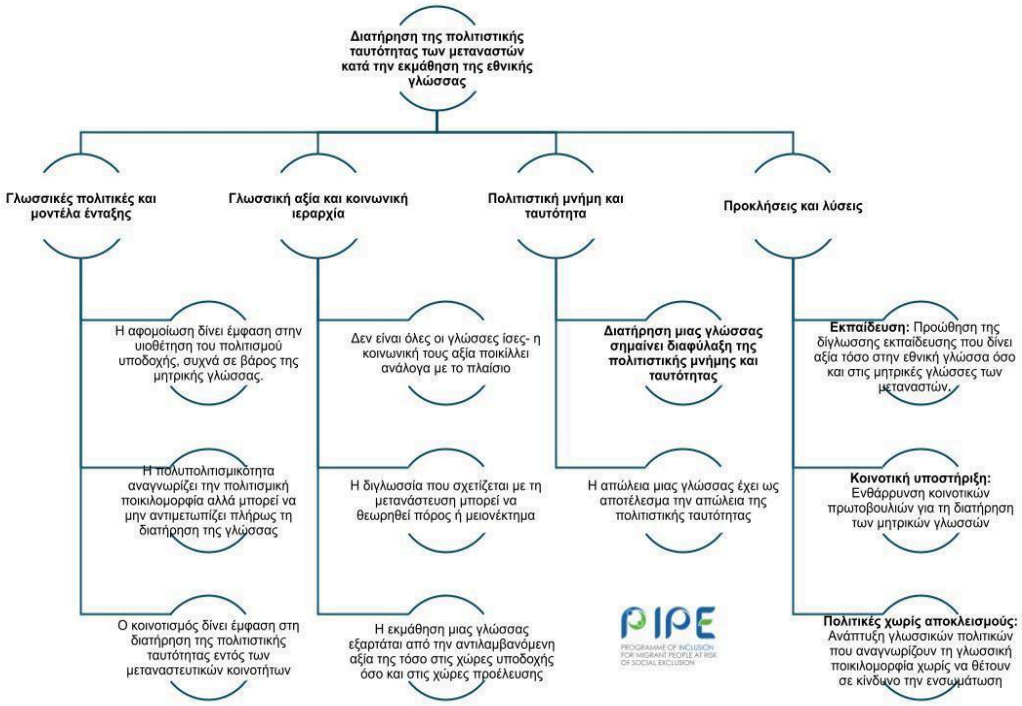

Η εκμάθηση της εθνικής γλώσσας της χώρας υποδοχής αποτελεί θεμελιώδες βήμα για την επιτυχή ένταξη των μεταναστών, διευκολύνοντας όχι μόνο την επικοινωνία, αλλά και ανοίγοντας δρόμους προς μια σειρά ευκαιριών που εμπλουτίζουν τόσο τη ζωή του ατόμου όσο και την ευρύτερη κοινωνία.

Η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας στην εθνική γλώσσα αποτελεί βασικό παράγοντα οικονομικής ενίσχυσης για τους μετανάστες. Οι έρευνες καταδεικνύουν σταθερά μια ισχυρή συσχέτιση μεταξύ της γλωσσικής επάρκειας και των βελτιωμένων προοπτικών απασχόλησης, των υψηλότερων μισθών και των καλύτερων συνθηκών εργασίας. Αυτό δεν ωφελεί μόνο το άτομο, αλλά συμβάλλει και στη συνολική οικονομική ζωτικότητα της χώρας υποδοχής.

Πέρα από τα οικονομικά οφέλη, η γλώσσα είναι η γέφυρα για την κοινωνική ενσωμάτωση και τη συμμετοχή στην κοινότητα. Οι μετανάστες που μαθαίνουν τη γλώσσα υποδοχής είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να οικοδομήσουν σχέσεις με τους ιθαγενείς ομιλητές, να συμμετέχουν σε κοινοτικές δραστηριότητες και να έχουν πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες. Αυτές οι συνδέσεις ενισχύουν την αίσθηση του ανήκειν, μειώνουν την κοινωνική απομόνωση και συμβάλλουν στη βελτίωση της ψυχικής υγείας και της ευημερίας. Μελέτες έχουν δείξει ότι η γλωσσική επάρκεια συνδέεται με την αυξημένη

ανάπτυξη κοινωνικών δικτύων και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά (Richards et. Al., 2014- Johnson, 2009- Holliday, 2010).

Για τα παιδιά και τους νέους μετανάστες, η εκμάθηση της γλώσσας υποδοχής είναι ζωτικής σημασίας για τη σχολική επιτυχία και τις προοπτικές τους. Τους επιτρέπει να συμμετέχουν πλήρως στις δραστηριότητες της τάξης, να κατανοούν σύνθετες έννοιες και να εκφράζονται με σαφήνεια. Μια ισχυρή θεμελίωση στην εθνική γλώσσα ανοίγει τις πόρτες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και ένα ευρύτερο φάσμα επιλογών σταδιοδρομίας, εξασφαλίζοντας ότι θα αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους και θα συμβάλουν στην κοινωνία.

Η γλωσσική επάρκεια δίνει επίσης τη δυνατότητα στους μετανάστες να έχουν πρόσβαση σε ζωτικής σημασίας πληροφορίες και υπηρεσίες που σχετίζονται με την υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, τα νομικά δικαιώματα και την κοινωνική πρόνοια. Αυτό όχι μόνο βελτιώνει την ποιότητα ζωής τους, αλλά τους επιτρέπει επίσης να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία. Μελέτες έχουν δείξει ότι οι μετανάστες που γνωρίζουν καλά τη γλώσσα υποδοχής είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιούν προληπτικές υπηρεσίες υγείας και να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα (Norton, 2013, Holec, 1981, Chiswich et. al., 2007, Dustmann et. al., 2003).

Στην ουσία, η απόκτηση της εθνικής γλώσσας της χώρας υποδοχής δεν αφορά απλώς τη γλωσσική επάρκεια, αλλά μια ολιστική διαδικασία με εκτεταμένες συνέπειες για την οικονομική, κοινωνική, εκπαιδευτική και πολιτική ζωή των μεταναστών. Αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της επιτυχούς ένταξης και θα πρέπει να υποστηρίζεται μέσω ολοκληρωμένων γλωσσικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών. Επενδύοντας στην απόκτηση της γλώσσας, επενδύουμε στην ευημερία τόσο των μεταναστών όσο και των κοινοτήτων στις οποίες εντάσσονται.

1.2. Γλωσσική παιδαγωγική

1.2.1. Ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων: Στρατηγικές για τη βελτίωση της ακρόασης, της ανάγνωσης, της γραφής και της ομιλίας στην ξένη γλώσσα. Τεχνικές για την αύξηση της ευχέρειας και της ακρίβειας στην προφορική και γραπτή επικοινωνία

Η εκμάθηση της γλώσσας υποδοχής είναι μια δυναμική διαδικασία που απαιτεί αφοσίωση, εξάσκηση και εφαρμογή αποτελεσματικών στρατηγικών. Ενώ το προηγούμενο κεφάλαιο περιέγραψε τη σημασία της απόκτησης ολοκληρωμένων γλωσσικών δεξιοτήτων, η παρούσα ενότητα εμβαθύνει σε συγκεκριμένες τεχνικές και

προσεγγίσεις για την ενίσχυση των ικανοτήτων ακρόασης, ανάγνωσης, γραφής και ομιλίας.

- Η κατανόηση της ακοής αναφέρεται συχνά ως μία από τις πιο δύσκολες πτυχές της απόκτησης γλωσσών, αλλά μπορεί να βελτιωθεί σημαντικά μέσω στοχευμένης εξάσκησης. Η ενεργός συμμετοχή σε συζητήσεις με ιθαγενείς ομιλητές, η εμβάθυνση στη γλώσσα-στόχο μέσω διαφόρων μέσων και η χρήση εφαρμογών εκμάθησης γλωσσών ή διαδικτυακών πλατφορμών που προσφέρουν ασκήσεις ακουστικής κατανόησης μπορούν να συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση του προφορικού λόγου. Επιπλέον, η χρήση τεχνικών ενεργητικής ακρόασης, όπως η εστίαση σε λέξεις-κλειδιά, η εξαγωγή συμπερασμάτων και η περίληψη των κύριων ιδεών, μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την κατανόηση και τη διατήρηση της γλώσσας.
- Η κατανόηση κειμένου δεν αφορά μόνο την αποκωδικοποίηση των λέξεων, αλλά και την εξαγωγή νοήματος, την ερμηνεία του πλαισίου και την πραγματοποίηση συνδέσεων. Για να βελτιώσουν τις αναγνωστικές τους δεξιότητες, οι μετανάστες μπορούν να ξεκινήσουν με υλικό που αντιστοιχεί στο τρέχον γλωσσικό τους επίπεδο και να προχωρήσουν σταδιακά σε πιο σύνθετα κείμενα. Η χρήση λεξικών ή διαδικτυακών μεταφραστικών εργαλείων μπορεί να βοηθήσει με το άγνωστο λεξιλόγιο, ενώ η συμμετοχή σε συζητήσεις με γλωσσικούς εταίρους ή λέσχες βιβλίου μπορεί να εμβαθύνει την κατανόηση και να προσφέρει ευκαιρίες για ουσιαστική αλληλεπίδραση.
- Η συγγραφή είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για την αυτοέκφραση, την ακαδημαϊκή επιτυχία και την επαγγελματική ανέλιξη. Για να βελτιώσουν τις δεξιότητες γραφής, είναι απαραίτητο να εξασκούνται τακτικά, ξεκινώντας με απλές προτάσεις και προχωρώντας σταδιακά σε πιο σύνθετες δομές. Η αναζήτηση ανατροφοδότησης από ιθαγενείς ομιλητές ή εκπαιδευτές ξένων γλωσσών μπορεί να είναι ανεκτίμητη για τον εντοπισμό τομέων προς βελτίωση και τη λήψη εξατομικευμένης καθοδήγησης. Επιπλέον, η χρήση διαδικτυακών εργαλείων γραφής, προγραμμάτων ελέγχου γραμματικής και η συμμετοχή σε διαδικτυακές κοινότητες γραφής μπορεί να προσφέρει περαιτέρω υποστήριξη και ευκαιρίες για εξάσκηση.
- Η προφορική επικοινωνία είναι ίσως η πιο κρίσιμη πτυχή της απόκτησης της γλώσσας, καθώς επιτρέπει την ουσιαστική αλληλεπίδραση και τη σύνδεση με τους άλλους. Για την ανάπτυξη της ευχέρειας και της ακρίβειας στον προφορικό λόγο, η συμμετοχή σε τακτικές συζητήσεις με ιθαγενείς ομιλητές είναι υψίστης σημασίας. Η συμμετοχή σε προγράμματα ανταλλαγής γλωσσών, η συμμετοχή σε ομάδες συζήτησης και η εξάσκηση στην προφορά και τον τονισμό μπορούν να ενισχύσουν περαιτέρω τις δεξιότητες ομιλίας. Η καταγραφή της ομιλίας του εαυτού και η

ακρόαση για αυτοαξιολόγηση μπορεί επίσης να είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για τον εντοπισμό των τομέων που απαιτούν περαιτέρω προσοχή.

Εκτός από αυτές τις συγκεκριμένες στρατηγικές για κάθε γλωσσική δεξιότητα, υπάρχουν και στρατηγικές που επιταχύνουν την απόκτηση της γλώσσας και ενισχύουν τη συνολική επικοινωνία. Η διείσδυση στη γλώσσα-στόχο μέσω των ΜΜΕ, των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων και των πολιτιστικών εκδηλώσεων μπορεί να δημιουργήσει ένα πλούσιο γλωσσικό περιβάλλον που ευνοεί την ταχεία εκμάθηση. Η συνεχής επανάληψη και εξάσκηση μέσω ποικίλων δραστηριοτήτων, όπως η ανάγνωση, η γραφή, η ακρόαση και η ομιλία, είναι απαραίτητες για την εσωτερίκευση των γλωσσικών προτύπων και δομών. Η ενεργητική επέκταση του λεξιλογίου μέσω καρτών μνήμης, λιστών λεξιλογίου και της μάθησης με βάση τα συμφραζόμενα μπορεί να εμπλουτίσει σημαντικά το γλωσσικό ρεπερτόριο. Η κατανόηση των γραμματικών κανόνων και η εξάσκηση στην εφαρμογή τους μπορεί να βελτιώσει τη δομή της πρότασης και την ακρίβεια τόσο στον γραπτό όσο και στον προφορικό λόγο. Η αναζήτηση ανατροφοδότησης από ιθαγενείς ομιλητές ή εκπαιδευτές γλωσσών και η ενεργή διόρθωση των λαθών είναι κρίσιμα βήματα για την τελειοποίηση των γλωσσικών δεξιοτήτων και την επίτευξη ευχέρειας.

Αγκαλιάζοντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που περιλαμβάνει όλες τις γλωσσικές δεξιότητες, εφαρμόζοντας στοχευμένες στρατηγικές και χρησιμοποιώντας διάφορες τεχνικές, οι μετανάστες μπορούν να κατακτήσουν με επιτυχία τη γλώσσα υποδοχής, να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά και να συμμετάσχουν πλήρως στις νέες κοινότητές τους. Αυτό το ταξίδι της απόκτησης της γλώσσας δεν είναι μόνο μια πρακτική αναγκαιότητα αλλά και μια εμπλουτισμένη εμπειρία που ανοίγει πόρτες σε νέες ευκαιρίες, φιλίες και πολιτισμική κατανόηση.

Δεξιότητα	Στρατηγικές	Τεχνικές
Ακρόαση	Συμμετοχή σε συζητήσεις, παρακολούθηση ταινιών/τηλεοπτικών εκπομπών, ακούστε podcasts, χρήση εφαρμογών εκμάθησης γλωσσών.	Ενεργητική ακρόαση (εστίαση σε λέξεις-κλειδιά, σύνοψη, ερωτήσεις)
Ανάγνωση	Διαβάστε εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία, διαδικτυακά άρθρα, ενταχθείτε σε λέσχες βιβλίου.	Ξεκινήστε με το κατάλληλο επίπεδο, αυξήστε σταδιακά τη δυσκολία, χρησιμοποιήστε λεξικό/μεταφραστικά εργαλεία.

Γράφοντας	Να εξασκείστε τακτικά, να ζητάτε ανατροφοδότηση, να χρησιμοποιείτε διαδικτυακά εργαλεία γραφής/ελέγχου γραμματικής, να γράφετε ημερολόγιο, να γράφετε επιστολές.	Ξεκινήστε απλά, αυξήστε την πολυπλοκότητα, λάβετε ανατροφοδότηση, χρησιμοποιήστε διαδικτυακά εργαλεία.
Μιλώντας	Συνομιλείτε με ιθαγενείς ομιλητές, συμμετέχετε σε γλωσσικές ανταλλαγές, εξασκηθείτε στην προφορά/τονισμό.	Καταγραφή και αυτοαξιολόγηση, χρήση εφαρμογών εκμάθησης γλωσσών, συμμετοχή σε ομάδες συζήτησης.
Γενικά	Εμβάθυνση, επανάληψη/ εξάσκηση, οικοδόμηση λεξιλογίου, μελέτη γραμματικής, ανατροφοδότηση/διόρθωση.	Περιβάλλεται τον εαυτό σας με τη γλώσσα, εξασκηθείτε με συνέπεια, μάθετε νέες λέξεις, κατανοήστε τη γραμματική, αναζητήστε και εφαρμόστε ανατροφοδότηση.

1.2.2. Κινητοποίηση της γλωσσικής γνώσης: Εξάσκηση στην εφαρμογή γλωσσικών γνώσεων σε πραγματικά και ποικίλα πλαίσια. Δραστηριότητες για την ενίσχυση της μεταφοράς δεξιοτήτων μεταξύ διαφορετικών επικοινωνιακών καταστάσεων

Η κινητοποίηση των γλωσσικών γνώσεων υπερβαίνει την εκμάθηση από τα σχολικά εγχειρίδια- πρόκειται για την εφαρμογή γλωσσικών δεξιοτήτων σε αυθεντικά, ποικίλα πλαίσια για την προώθηση της αποτελεσματικής επικοινωνίας. Η διαδικασία αυτή δεν αφορά απλώς την απομνημόνευση γραμματικών κανόνων και λεξιλογίου, αλλά την ενεργή χρήση της γλώσσας για την πλοήγηση σε ποικίλες επικοινωνιακές καταστάσεις. Για να επιτευχθεί αυτό, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια σειρά από ελκυστικές δραστηριότητες και πρακτικές στρατηγικές.

Μια αποτελεσματική προσέγγιση είναι η δημιουργία ευκαιριών για βιώσιμη γλωσσική πρακτική. Η απορρόφηση σε σενάρια της πραγματικής ζωής, όπως η επίσκεψη σε τοπικές αγορές, η παρακολούθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή σε συζητήσεις με ιθαγενείς ομιλητές, παρέχει ανεκτίμητη έκθεση στην αυθεντική χρήση της γλώσσας. Αυτές οι εμπειρίες επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να παρατηρούν και να εξασκούν τη γλώσσα στο πλαίσιο, ενισχύοντας την κατανόηση των αποχρώσεων, των ιδιωματικών εκφράσεων και των πολιτισμικών αναφορών. Επιπλέον, τα προγράμματα ανταλλαγής γλωσσών ή οι παράλληλες συνεργασίες μάθησης, όπου οι μαθητές

εξασκούνται με ιθαγενείς ομιλητές, μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες ευκαιρίες για αμοιβαία μάθηση και πολιτιστικές ανταλλαγές.

- Οι δραστηριότητες και οι προσομοιώσεις ρόλων προσφέρουν ένα άλλο ισχυρό εργαλείο για την κινητοποίηση της γλωσσικής γνώσης. Αυτές οι δραστηριότητες εμπλέκουν τους μαθητές να υποδύονται διάφορα σενάρια, όπως συνεντεύξεις για δουλειά, ραντεβού με γιατρό ή κοινωνικές συναθροίσεις, χρησιμοποιώντας τη γλώσσα-στόχο. Με την προσομοίωση πραγματικών καταστάσεων, οι μαθητές μπορούν να εξασκηθούν στη χρήση της γλώσσας σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, οικοδομώντας αυτοπεποίθηση και ευχέρεια. Τα παιχνίδια ρόλων ενθαρρύνουν επίσης τη δημιουργικότητα και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, καθώς οι μαθητές προσαρμόζουν τη γλώσσα τους σε διαφορετικούς ρόλους και πλαίσια.

- Η μάθηση βάσει σχεδίου είναι μια δυναμική προσέγγιση που προωθεί τη μεταφορά γλωσσικών δεξιοτήτων σε διαφορετικές επικοινωνιακές καταστάσεις. Δουλεύοντας συνεργατικά σε έργα με νόημα, οι μαθητές εφαρμόζουν ενεργά τις γλωσσικές τους δεξιότητες σε πραγματικές συνθήκες. Για παράδειγμα, η δημιουργία μιας παρουσίασης, ο σχεδιασμός ενός ιστότοπου ή η οργάνωση μιας εκδήλωσης δεν απαιτεί μόνο τη χρήση της γλώσσας, αλλά προάγει επίσης την κριτική σκέψη, τη συνεργασία και τη δημιουργικότητα. Η παιχνιδοποίηση μπορεί να ενσωματωθεί στη μάθηση βάσει έργου με την εισαγωγή προκλήσεων, ανταμοιβών και ανταγωνισμού για την ενίσχυση της δέσμευσης και των κινήτρων.

- Η τεχνολογία διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην κινητοποίηση της γλωσσικής γνώσης. Οι εφαρμογές εκμάθησης γλωσσών, τα διαδικτυακά φόρουμ και οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης προσφέρουν ποικίλες ευκαιρίες για την εξάσκηση γλωσσικών δεξιοτήτων σε αυθεντικά πλαίσια. Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να συμμετέχουν σε διαδραστικές ασκήσεις, να συμμετέχουν σε διαδικτυακές συζητήσεις ή να εξερευνούν προσομοιώσεις εικονικής πραγματικότητας. Η παιχνιδοποίηση ενσωματώνεται συχνά σε αυτές τις πλατφόρμες, με χαρακτηριστικά όπως πίνακες κατάταξης, παρακολούθηση προόδου και ανταμοιβές, καθιστώντας τη γλωσσική εκμάθηση πιο διαδραστική και ευχάριστη.

Στρατηγική	Τεχνικές
Βιωματικές εμπειρίες	Πραγματικά σενάρια (αγορές, εκδηλώσεις), συζητήσεις με ιθαγενείς ομιλητές, προγράμματα ανταλλαγής γλωσσών.

Παιχνίδια ρόλων & προσομοιώσεις	Αναπαράσταση σεναρίων (συνεντεύξεις για δουλειά, ραντεβού με γιατρό), διαδικτυακά παιχνίδια ρόλων.
Μάθηση βασισμένη στο έργο	Συνεργατικές εργασίες (παρουσιάσεις, οργάνωση εκδηλώσεων), Παιχνιδοποίηση
Ενσωμάτωση τεχνολογίας	Εφαρμογές εκμάθησης γλωσσών, διαδικτυακά φόρουμ, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, προσομοιώσεις εικονικής πραγματικότητας.
Πρακτική & ανατροφοδότηση	Τακτική εξάσκηση (συνομιλίες, γράψιμο κλπ.), ανατροφοδότηση από καθηγητές/συνομήλικους/μητρικούς ομιλητές.

Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική μεταφορά των δεξιοτήτων μεταξύ διαφορετικών επικοινωνιακών καταστάσεων, είναι απαραίτητες οι άφθονες ευκαιρίες για εξάσκηση και ανατροφοδότηση. Η τακτική εξάσκηση, είτε μέσω συνομιλιών, είτε μέσω ασκήσεων γραφής, είτε μέσω άλλων δραστηριοτήτων, ενισχύει τις γλωσσικές δεξιότητες και οικοδομεί την αυτοπεποίθηση. Η εποικοδομητική ανατροφοδότηση από τους καθηγητές, τους συμμαθητές ή τους ιθαγενείς ομιλητές βοηθά τους μαθητές να εντοπίσουν τους τομείς που χρήζουν βελτίωσης και να βελτιώσουν τη χρήση της γλώσσας τους. Η παιχνιδοποίηση μπορεί να ενσωματωθεί στους μηχανισμούς ανατροφοδότησης, παρέχοντας στους μαθητές άμεση ανταμοιβή για την πρόοδο και ενθαρρύνοντάς τους να συνεχίσουν την εξάσκηση. Αγκαλιάζοντας ποικίλες μεθοδολογίες που περιλαμβάνουν εντυπωσιακές εμπειρίες, παιχνίδια ρόλων, μάθηση βάσει έργου, ενσωμάτωση της τεχνολογίας και παιχνιδοποίηση, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενδυναμώσουν τους μετανάστες να κινητοποιήσουν ενεργά τις γλωσσικές τους γνώσεις, να επικοινωνούν με αυτοπεποίθηση σε διάφορα πλαίσια και να επιτύχουν τους στόχους της γλωσσικής τους εκμάθησης.

1.2.3. Συμμετοχή σε ποικίλες επικοινωνιακές καταστάσεις: Στρατηγικές για τη συμμετοχή των μαθητών σε συζητήσεις, παρουσιάσεις και παιχνίδια ρόλων. Πόροι για την αντιμετώπιση τρεχόντων και σχετικών θεμάτων της παγκόσμιας κοινωνίας

Η εμπλοκή των μαθητών σε ποικίλες επικοινωνιακές καταστάσεις είναι το κλειδί για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων γλωσσικών δεξιοτήτων και την προώθηση μιας βαθύτερης κατανόησης των παγκόσμιων ζητημάτων. Συμμετέχοντας σε συζητήσεις, παρουσιάσεις και παιχνίδια ρόλων, οι μαθητές μπορούν να εξασκηθούν στη χρήση της γλώσσας σε αυθεντικά πλαίσια, να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης. Αυτή η ενότητα διερευνά αποτελεσματικές στρατηγικές και πόρους για

την εμπλοκή των μαθητών σε αυτές τις δραστηριότητες και την αντιμετώπιση σχετικών παγκόσμιων προβλημάτων.

Η δημιουργία ενός υποστηρικτικού και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακού περιβάλλοντος είναι θεμελιώδους σημασίας για την ενθάρρυνση της συμμετοχής. Οι μαθητές πρέπει να αισθάνονται ασφαλείς να εκφράζουν τις απόψεις τους, να κάνουν ερωτήσεις και να κάνουν λάθη χωρίς το φόβο της κρίσης. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προωθήσουν αυτό το περιβάλλον με τον καθορισμό σαφών προσδοκιών, την παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης και την παραδειγματική επικοινωνία με σεβασμό. Η ενθάρρυνση της συνεργασίας και της υποστήριξης από συνομήλικους μπορεί επίσης να δημιουργήσει μια αίσθηση κοινότητας και να παρακινήσει τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά.

Οι συζητήσεις προσφέρουν στους μαθητές μια πλατφόρμα για να εξερευνήσουν πολύπλοκα ζητήματα, να αναπτύξουν πειστικά επιχειρήματα και να εξασκήσουν τις δεξιότητες κριτικής σκέψης. Για την εμπλοκή των μαθητών σε συζητήσεις, η επιλογή θεμάτων που είναι σχετικά και έχουν νόημα για αυτούς είναι ζωτικής σημασίας. Τα τρέχοντα γεγονότα, τα ζητήματα κοινωνικής δικαιοσύνης και οι πολιτισμικές διαφορές μπορούν να αποτελέσουν γόνιμο έδαφος για διεγερτικές συζητήσεις. Η παροχή στους μαθητές πηγών, όπως άρθρα, βίντεο και podcasts, μπορεί να τους βοηθήσει να ερευνήσουν το θέμα και να αναπτύξουν τεκμηριωμένες απόψεις. Η διάρθρωση της

μορφής της συζήτησης με σαφείς ρόλους, χρονικά όρια και κριτήρια αξιολόγησης μπορεί επίσης να εξασφαλίσει μια παραγωγική και ελκυστική εμπειρία.

- Οι παρουσιάσεις παρέχουν στους εκπαιδευόμενους την ευκαιρία να μοιραστούν τις γνώσεις τους, τα ερευνητικά τους ευρήματα ή τα δημιουργικά τους σχέδια με το κοινό. Για να γίνουν οι παρουσιάσεις ελκυστικές, οι μαθητές μπορούν να ενθαρρυνθούν να χρησιμοποιούν διάφορα εργαλεία πολυμέσων. Η παροχή σαφών κατευθυντήριων γραμμών και προσδοκιών για τη μορφή, το περιεχόμενο και την παράδοση της παρουσίασης μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να προετοιμαστούν αποτελεσματικά. Η ενθάρρυνση της ανατροφοδότησης από συνομήλικους και του αυτο-αναστοχασμού μπορεί επίσης να βελτιώσει την εμπειρία μάθησης.

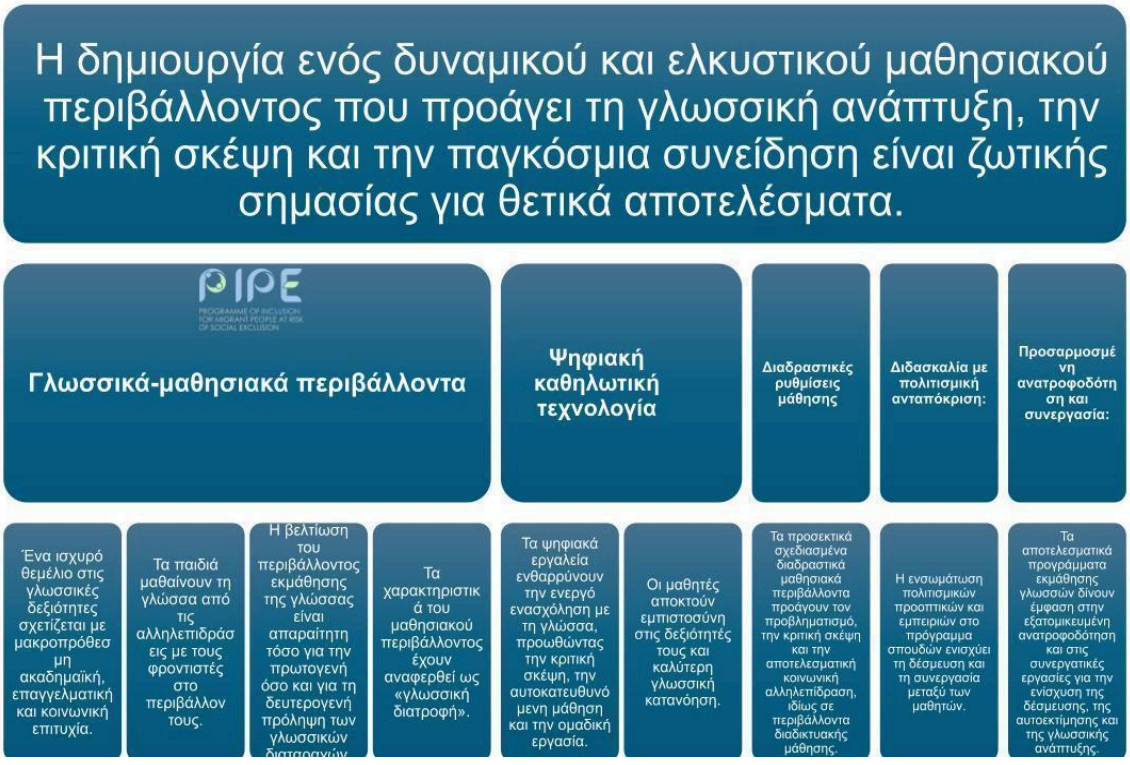

- Τα παιχνίδια ρόλων προσφέρουν ένα δυναμικό τρόπο στους μαθητές να εξασκούν τις γλωσσικές τους δεξιότητες σε προσομοιωμένες καταστάσεις της πραγματικής ζωής. Αναλαμβάνοντας διαφορετικούς ρόλους και αλληλοεπιδρώντας με άλλους, οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν ενσυναίσθηση, δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και πολιτισμική κατανόηση. Τα σενάρια των παιχνιδιών ρόλων

μπορούν να βασίζονται σε καθημερινές καταστάσεις, αλληλεπιδράσεις στο χώρο εργασίας ή ακόμη και σε ιστορικά γεγονότα. Η παροχή σαφών οδηγιών, προφίλ χαρακτήρων και μαθησιακών στόχων μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να παραμείνουν στο σωστό δρόμο και να μεγιστοποιήσουν το μαθησιακό δυναμικό της δραστηριότητας.

- Για την αντιμετώπιση των τρεχόντων και σχετικών θεμάτων της διεθνούς κοινότητας, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιήσουν μια πληθώρα πηγών. Τα άρθρα ειδήσεων, τα ντοκιμαντέρ, τα podcast και τα διαδικτυακά φόρουμ μπορούν να παρέχουν στους εκπαιδευόμενους ενημερωμένες πληροφορίες και διαφορετικές οπτικές γωνίες. Μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), διεθνείς οργανισμοί και ακαδημαϊκά ιδρύματα δημοσιεύουν συχνά εκθέσεις και ερευνητικά έγγραφα για παγκόσμια ζητήματα, προσφέροντας πολύτιμες γνώσεις και δεδομένα. Οι προσκεκλημένοι ομιλητές από διαφορετικά υπόβαθρα μπορούν επίσης να μοιραστούν τις εμπειρίες και τις γνώσεις τους, εμπλουτίζοντας το μαθησιακό περιβάλλον.
- Ενσωματώνοντας αυτές τις στρατηγικές και τους πόρους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν ένα δυναμικό και ελκυστικό μαθησιακό περιβάλλον που προάγει τη γλωσσική ανάπτυξη, την κριτική σκέψη και την παγκόσμια ευαισθητοποίηση. Μέσω της ενεργούς συμμετοχής σε συζητήσεις, παρουσιάσεις και παιχνίδια ρόλων, οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητες και την αυτοπεποίθηση που χρειάζονται για να περιηγηθούν σε σύνθετα ζητήματα, να εκφράσουν αποτελεσματικά τις απόψεις τους και να συμβάλουν σε έναν πιο ενημερωμένο και δίκαιο κόσμο.

1.2.4. Ο ρόλος της γλώσσας στην ενίσχυση της ταυτότητας

Η γλώσσα δεν είναι απλώς ένα εργαλείο επικοινωνίας- είναι μια βαθιά έκφραση της ταυτότητας, του πολιτισμού και του ανήκειν. Για τους μετανάστες, η γλώσσα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της αίσθησης του εαυτού τους και στην ενίσχυση της σύνδεσης τόσο με την κληρονομιά τους όσο και με τη νέα τους πατρίδα. Αυτή η ενότητα διερευνά τη σύνθετη σχέση μεταξύ γλώσσας και ταυτότητας για τους μετανάστες, τονίζοντας πώς οι τρόποι με τους οποίους η γλώσσα μπορεί να ενισχύσει την αίσθηση του εαυτού τους, να διευκολύνει την ενσωμάτωση και να τους δώσει τη δυνατότητα να περιηγηθούν σε διαφορετικά πολιτισμικά τοπία.

Για πολλούς μετανάστες, η μητρική τους γλώσσα χρησιμεύει ως σανίδα σωτηρίας προς την πολιτιστική τους κληρονομιά, ένα αποθετήριο αναμνήσεων, παραδόσεων και αξιών. Η διατήρηση και η ανάπτυξη της γνώσης της μητρικής τους γλώσσας τους επιτρέπει να

διατηρήσουν την πολιτιστική τους ταυτότητα, να συνδεθούν με τις ρίζες τους και να μεταδώσουν την κληρονομιά τους στις μελλοντικές γενιές. Παρέχει την αίσθηση της συνέχειας και του ανήκειν, ιδίως ενόψει της πολιτισμικής προσαρμογής και των πιθανών πιέσεων αφομοίωσης.

Ταυτόχρονα, η απόκτηση γνώσης της γλώσσας της χώρας υποδοχής είναι ζωτικής σημασίας για την ένταξη και τη συμμετοχή στη νέα κοινωνία. Η εκμάθηση της γλώσσας της κοινότητας υποδοχής ανοίγει πόρτες στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεπίδραση. Επιτρέπει στους μετανάστες να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, να συμμετέχουν στην πολιτική ζωή και να οικοδομούν σχέσεις με τους φυσικούς ομιλητές. Αυτό, με τη σειρά του, ενισχύει την αίσθηση του ανήκειν και της αποδοχής, συμβάλλοντας σε μια πιο θετική και ικανοποιητική εμπειρία των μεταναστών.

Για πολλούς μετανάστες, η πλοήγηση στο γλωσσικό τοπίο της νέας τους πατρίδας περιλαμβάνει μια λεπτή ισορροπία μεταξύ της διατήρησης της γλώσσας της κληρονομιάς τους και της υιοθέτησης της νέας γλώσσας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας μοναδικής δίγλωσσης ή πολύγλωσσης ταυτότητας, όπου τα άτομα αντλούν από διαφορετικούς γλωσσικούς πόρους για να εκφραστούν και να συνδεθούν με διαφορετικές κοινότητες. Αυτή η υβριδική ταυτότητα μπορεί να αποτελέσει πηγή δύναμης, ανθεκτικότητας και προσαρμοστικότητας, καθώς τα άτομα περιηγούνται στις πολυπλοκότητες της πολιτισμικής προσαρμογής και χαράζουν τη μοναδική τους πορεία.

Ο ρόλος της γλώσσας στην ενίσχυση της ταυτότητας είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τα παιδιά και τους νέους μετανάστες. Για αυτά, η γλώσσα δεν είναι μόνο ένα μέσο επικοινωνίας, αλλά και ένας τρόπος για να εκφράσουν την αναδυόμενη ταυτότητά τους και να περιηγηθούν στην πολυπλοκότητα του να ανήκουν σε πολλαπλούς πολιτισμούς. Η διατήρηση της γλώσσας της κληρονομιάς τους, ενώ παράλληλα κατακτούν τη γλώσσα της νέας τους πατρίδας, μπορεί να τους βοηθήσει να αναπτύξουν μια ισχυρή αίσθηση του εαυτού τους, πολιτισμική υπερηφάνεια και ανθεκτικότητα. Μπορεί επίσης να ενισχύσει τη γνωστική τους ευελιξία και τις δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας, εξοπλίζοντάς τα έτσι ώστε να ευδοκιμήσουν σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο.

Γλώσσα	Ρόλος στην ταυτότητα των μεταναστών	Οφέλη	Προκλήσεις
Μητρική γλώσσα	- Διατηρεί την πολιτιστική κληρονομιά και ταυτότητα	- Συνδέεται με τις ρίζες και την οικογενειακή ιστορία	- Μπορεί να περιορίσει την ενσωμάτωση στην κοινωνία υποδοχής

	- Παρέχει την αίσθηση της συνέχειας και του ανήκειν	- Επιτρέπει τη συναισθηματική έκφραση και την πολιτιστική διατήρηση	- Μπορεί να οδηγήσει σε απομόνωση εάν δεν εξισορροπηθεί με την απόκτηση της γλώσσας υποδοχής
	- Διευκολύνει την επικοινωνία με τα μέλη της οικογένειας και της κοινότητας που μοιράζονται την ίδια γλώσσα	- Ενισχύει τις πολιτιστικές αξίες και παραδόσεις	- Μπορεί να δημιουργήσει εμπόδια σε εκπαιδευτικά και επαγγελματικά περιβάλλοντα εάν δεν συνοδεύεται από γνώση της γλώσσας υποδοχής
Γλώσσα της χώρας υποδοχής	- Διευκολύνει την ένταξη και τη συμμετοχή στη νέα κοινωνία	- Ανοίγει πόρτες στην εκπαίδευση, την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεπίδρασης	- Μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια της σύνδεσης με την πολιτιστική κληρονομιά και τη μητρική γλώσσα
	- Επιτρέπει την πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες	- Ενισχύει την αίσθηση του ανήκειν και της αποδοχής στην κοινότητα υποδοχής	- Μπορεί να είναι δύσκολο να αποκτηθεί, οδηγώντας σε συναισθήματα απογοήτευσης και αποκλεισμού
	- Χτίζει σχέσεις με φυσικούς ομιλητές και διευρύνει τα κοινωνικά δίκτυα	- Ενισχύει τη διαπολιτισμική επικοινωνία και κατανόηση	- Μπορεί να απαιτείται προσαρμογή σε διαφορετικές πολιτισμικές νόρμες και στυλ επικοινωνίας
Και οι δύο γλώσσες	- Συμβάλλει σε μια δίγλωσση ή πολύγλωσση ταυτότητα	- Ενισχύει τη γνωστική ευελιξία και την πολιτισμική προσαρμοστικότητα	- Απαιτεί την εξισορρόπηση της χρήσης και των δύο γλωσσών για τη διατήρηση των πολιτιστικών δεσμών κατά την ενσωμάτωση στη νέα κοινωνία

	- Επιτρέπει ευέλικτη επικοινωνία και έκφραση σε ποικίλα πλαίσια	- Ενισχύει τις δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας και προάγει την αίσθηση του ανήκειν σε πολλαπλές κοινότητες	- Μπορεί να αντιμετωπίσει διακρίσεις ή προκαταλήψεις με βάση τη χρήση της γλώσσας σε ορισμένα πλαίσια

Οι γλωσσικές πολιτικές και οι εκπαιδευτικές πρακτικές διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην υποστήριξη της γλωσσικής ανάπτυξης και της διαμόρφωσης της ταυτότητας των μεταναστών. Η παροχή πρόσβασης σε πόρους εκμάθησης γλωσσών, η δημιουργία περιβαλλόντων μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και η εκτίμηση της γλωσσικής ποικιλομορφίας μπορούν να δώσουν τη δυνατότητα στους μετανάστες να διατηρήσουν τη γλώσσα της κληρονομιάς τους, αποκτώντας παράλληλα επάρκεια στη γλώσσα υποδοχής. Αυτή η προσέγγιση όχι μόνο προωθεί την ενσωμάτωση αλλά και εξυμνεί τον πλούτο της πολιτιστικής και γλωσσικής ποικιλομορφίας που οι μετανάστες φέρνουν στις νέες τους κοινότητες.

Αναγνωρίζοντας την πολύπλοκη και δυναμική σχέση μεταξύ γλώσσας και ταυτότητας, οι εκπαιδευτικοί, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι κοινότητες μπορούν να δημιουργήσουν πιο υποστηρικτικά και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντα για τους μετανάστες. Η ενδυνάμωση των μεταναστών ώστε να αγκαλιάσουν τη γλωσσική τους κληρονομιά και παράλληλα να αναπτύξουν επάρκεια στη γλώσσα υποδοχής μπορεί να ενισχύσει την αίσθηση του εαυτού τους, να προωθήσει την αίσθηση του ανήκειν και να συμβάλει σε μια πιο ζωντανή και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνία.

1.3. Πώς να διδάξετε και να μάθετε μια ξένη γλώσσα

1.3.1. Παιδαγωγική της φιλοξενίας: Μετατροπή της διαδικασίας διδασκαλίας-μάθησης σε διάλογο της γνώσης. Στρατηγική ώστε οι πολιτισμοί των μεταναστών να φιλοξενούνται στην εθνική γλώσσα και να μην απορροφώνται από αυτήν. Θεωρητική προσέγγιση της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες

Η διδασκαλία της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες είναι ένα δύσκολο εγχείρημα που εκτείνεται πέρα από την απλή γλωσσική διδασκαλία. Περιλαμβάνει την πλοήγηση στις πολυπλοκότητες της πολιτισμικής ανταλλαγής, του σχηματισμού ταυτότητας και της κοινωνικής ένταξης. Μια προσέγγιση που δίνει προτεραιότητα στον διάλογο, τη συμμετοχικότητα και την πολιτισμική ευαισθησία μπορεί να μετατρέψει τη διαδικασία

διδασκαλίας-μάθησης σε μια ουσιαστική ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών, δίνοντας στους μετανάστες τη δυνατότητα όχι μόνο να αποκτήσουν γλωσσικές δεξιότητες αλλά και να διατηρήσουν και να γιορτάσουν την πολιτιστική τους κληρονομιά.

Στο επίκεντρο αυτής της προσέγγισης βρίσκεται η αναγνώριση ότι η γλώσσα και ο πολιτισμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένα. Η γλώσσα δεν είναι απλώς ένα εργαλείο επικοινωνίας- είναι ένα μέσο έκφρασης πολιτισμικών αξιών, πεποιθήσεων και ταυτοτήτων. Κατά τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες, είναι σημαντικό να δημιουργηθεί ένα μαθησιακό περιβάλλον που σέβεται και εκτιμά το πολιτισμικό τους υπόβαθρο. Αυτό περιλαμβάνει την αναγνώριση της ποικιλομορφίας των εμπειριών και των προοπτικών που φέρνουν οι μετανάστες στην τάξη, την ενσωμάτωση πολιτισμικά σχετικού περιεχομένου στα μαθήματα και την παροχή ευκαιριών στους μαθητές να μοιραστούν τις πολιτισμικές τους γνώσεις και παραδόσεις.

Η μετατροπή της διαδικασίας διδασκαλίας-μάθησης σε διάλογο γνώσης σημαίνει να αναγνωρίσουμε ότι τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές έχουν να προσφέρουν πολύτιμες γνώσεις. Περιλαμβάνει την απομάκρυνση από μια παραδοσιακή δασκαλοκεντρική προσέγγιση και την υιοθέτηση μιας πιο συνεργατικής και μαθητοκεντρικής προσέγγισης. Σε αυτό το μοντέλο, οι εκπαιδευτικοί ενεργούν ως διευκολυντές, καθοδηγώντας τους μαθητές κατά τη διαδικασία κατάκτησης της γλώσσας, ενώ παράλληλα τους ενθαρρύνουν να μοιραστούν τις εμπειρίες, τις προοπτικές και τις πολιτισμικές τους γνώσεις. Αυτό δημιουργεί ένα δυναμικό μαθησιακό περιβάλλον όπου η φωνή όλων ακούγεται και εκτιμάται.

Για να εξασφαλιστεί ότι οι πολιτισμοί των μεταναστών φιλοξενούνται στην εθνική γλώσσα και δεν απορροφώνται από αυτήν, είναι απαραίτητο να υιοθετηθεί μια κριτική παιδαγωγική που αμφισβητεί τις κυρίαρχες αφηγήσεις και τις δυναμικές εξουσίας. Αυτό περιλαμβάνει την κριτική εξέταση του τρόπου με τον οποίο η γλώσσα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον αποκλεισμό ή την περιθωριοποίηση ορισμένων ομάδων και την ενεργό προσπάθεια για τη δημιουργία ενός πιο περιεκτικού και δίκαιου μαθησιακού περιβάλλοντος. Περιλαμβάνει επίσης την ενδυνάμωση των μαθητών να χρησιμοποιούν τη γλώσσα ως εργαλείο αυτοέκφρασης, υπεράσπισης και κοινωνικής αλλαγής.

Οι στρατηγικές για την προώθηση μιας διαλογικής και χωρίς αποκλεισμούς προσέγγισης στη διδασκαλία της γλώσσας περιλαμβάνουν την ενσωμάτωση διαφορετικών πολιτισμικών προοπτικών στον μαθησιακό σχεδιασμό, τη χρήση αυθεντικού υλικού που αντικατοπτρίζει τις εμπειρίες των μεταναστών και τη δημιουργία ευκαιριών για τους μαθητές να συμμετέχουν σε ουσιαστικό διάλογο μεταξύ τους και με τους ιθαγενείς ομιλητές. Περιλαμβάνει επίσης την ενθάρρυνση των μαθητών να χρησιμοποιούν τις γλωσσικές τους δεξιότητες για να εξερευνήσουν και να εκφράσουν τη δική τους πολιτισμική ταυτότητα, καθώς και να εμπλακούν με τις πολιτισμικές πρακτικές της κοινότητας υποδοχής και να μάθουν από αυτές.

Επιπλέον, η παροχή ευκαιριών στους εκπαιδευόμενους να μοιραστούν τις πολιτιστικές τους γνώσεις και παραδόσεις με την ευρύτερη κοινότητα μπορεί να συμβάλει στη γεφύρωση των πολιτιστικών διαχωρισμών και στην προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω προγραμμάτων πολιτιστικών ανταλλαγών, κοινοτικών εκδηλώσεων ή συνεργατικών έργων στα οποία συμμετέχουν τόσο μετανάστες όσο και ιθαγενείς ομιλητές.

Υιοθετώντας μια θεωρητική προσέγγιση που δίνει προτεραιότητα στο διάλογο, τη συμμετοχικότητα και την πολιτισμική ευαισθησία, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν μια μετασχηματιστική μαθησιακή εμπειρία για τους μετανάστες. Αυτή η προσέγγιση όχι μόνο ενδυναμώνει τους μαθητές να αποκτήσουν γλωσσικές δεξιότητες, αλλά και ενισχύει την πολιτισμική τους ταυτότητα, προάγει την αίσθηση του ανήκειν και συμβάλλει σε μια πιο περιεκτική και δίκαιη κοινωνία.

Προσέγγιση	Αρχές	Στρατηγικές
Διαλογική και συμπεριληπτική παιδαγωγική	Η γλώσσα και ο πολιτισμός είναι αλληλένδετοι.	Ενσωμάτωση διαφορετικών πολιτισμικών προοπτικών στο σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών.
	Αναγνωρίστε και εκτιμήστε το πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών.	Χρησιμοποιήστε αυθεντικό υλικό που αντικατοπτρίζει τις εμπειρίες των μεταναστών.
	Μετατόπιση από την δασκαλοκεντρική στην μαθητοκεντρική προσέγγιση.	Δημιουργήστε ευκαιρίες για τους μαθητές να συμμετάσχουν σε ουσιαστικό διάλογο.
	Αγκαλιάστε τη συνεργατική μάθηση και την ανταλλαγή γνώσεων.	Ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιράζονται τις πολιτισμικές τους γνώσεις και παραδόσεις.
Κριτική Παιδαγωγική	Αμφισβητήστε τις κυρίαρχες αφηγήσεις και τις δυναμικές εξουσίας.	Να εξετάζουν κριτικά τους τρόπους με τους οποίους η γλώσσα μπορεί να αποκλείει ή να περιθωριοποιεί.
	Ενδυνάμωση των μαθητών να χρησιμοποιούν τη γλώσσα για αυτοέκφραση, υπεράσπιση και κοινωνική αλλαγή.	Να δημιουργούν περιβάλλοντα μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμα περιβάλλοντα μάθησης.
Διδασκαλία με πολιτισμική ανταπόκριση	Αναγνωρίζουν και σέβονται τη γλωσσική και πολιτιστική ποικιλομορφία.	Χρησιμοποιούν πολιτισμικά συναφή διδακτικά υλικά και στρατηγικές.

	Ενισχύουν την αίσθηση του ανήκειν και της πολιτισμικής υπερηφάνειας μεταξύ των μαθητών.	Παρέχετε ευκαιρίες στους μαθητές να συνδεθούν με την πολιτιστική τους κληρονομιά.
	Χτίζουν γέφυρες μεταξύ των κοινοτήτων των μεταναστών και των κοινοτήτων υποδοχής.	Ενθαρρύνετε την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία μεταξύ μεταναστών και φυσικών ομιλητών.
Κοινοτική δέσμευση	Επεκτείνετε τη μάθηση πέρα από την αίθουσα διδασκαλίας στην κοινότητα.	Οργανώστε προγράμματα πολιτιστικών ανταλλαγών και εκδηλώσεις στην κοινότητα..
	Προωθήστε συνεργασίες με κοινοτικές οργανώσεις και ενδιαφερόμενους φορείς.	Εμπλέξτε τους μαθητές σε κοινοτικά έργα που αφορούν σχετικά ζητήματα.

1.3.2. Αυτονομία στη μάθηση: Μέθοδοι ενθάρρυνσης της αυτορρύθμισης και του προγραμματισμού της μάθησης. Εργαλεία για τον καθορισμό στόχων και την παρακολούθηση της ατομικής προόδου

Η προώθηση της αυτονομίας στην εκμάθηση γλωσσών για τους μετανάστες είναι μια μετασχηματιστική προσέγγιση που δίνει στους μαθητές τη δυνατότητα να αναλάβουν την ευθύνη για το ταξίδι της γλωσσομάθειάς τους. Με την ενθάρρυνση της αυτορρύθμισης, του καθορισμού στόχων και της παρακολούθησης της προόδου, οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητες και την αυτοπεποίθηση που χρειάζονται για να γίνουν δια βίου μαθητές και να περιηγηθούν στις πολυπλοκότητες της γλώσσας και του πολιτισμού.

Στον πυρήνα της, η αυτονομία στην εκμάθηση γλωσσών σημαίνει να δίνεται στους μαθητές η ελευθερία και η ευθύνη να κάνουν επιλογές σχετικά με τη μαθησιακή τους διαδικασία. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή εργαλείων και στρατηγικών για να θέτουν οι ίδιοι τους στόχους τους, να επιλέγουν το κατάλληλο μαθησιακό υλικό και τις δραστηριότητες και να παρακολουθούν την πρόοδό τους. Ενθαρρύνοντας τους μαθητές να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη μάθησή τους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενισχύσουν την αίσθηση της συμμετοχής και των κινήτρων που οδηγεί σε βαθύτερη δέσμευση και πιο ουσιαστικά μαθησιακά αποτελέσματα.

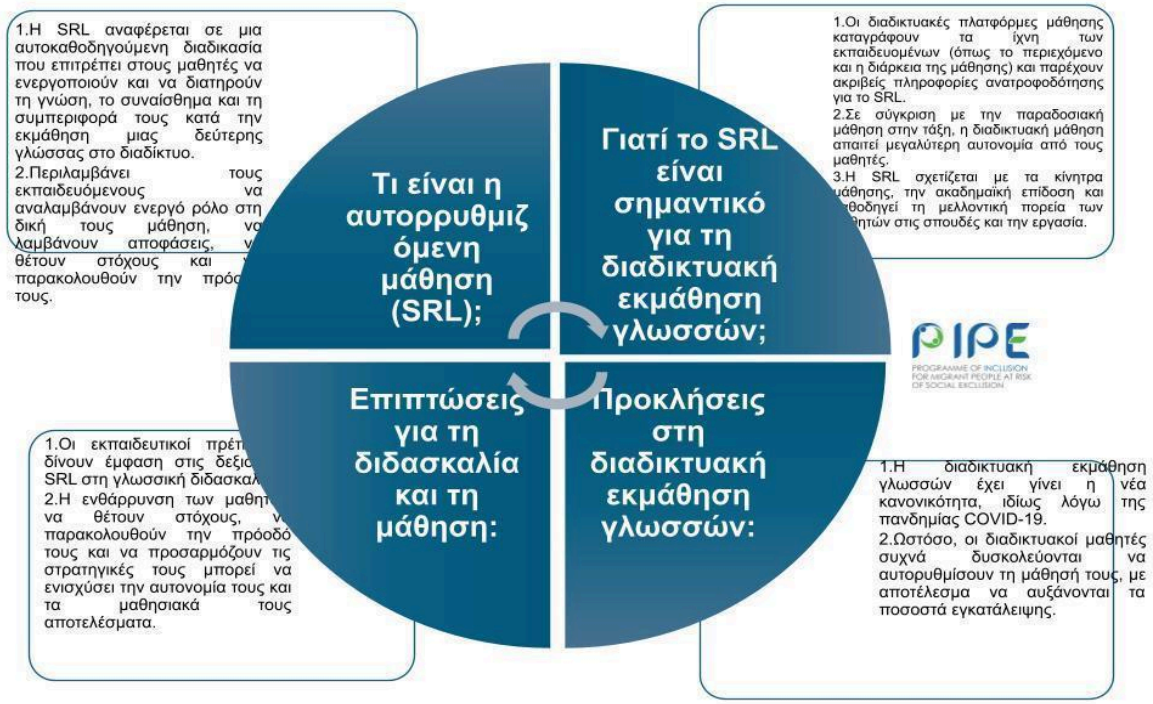

- **Η αυτορρύθμιση** αποτελεί βασική πτυχή της αυτόνομης εκμάθησης γλωσσών. Περιλαμβάνει την ικανότητα να θέτετε ρεαλιστικούς στόχους, να διαχειρίζεστε αποτελεσματικά το χρόνο, να διατηρείτε το κίνητρο και να ξεπερνάτε τις προκλήσεις. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προάγουν την αυτορρύθμιση παρέχοντας στους μαθητές σαφή καθοδήγηση και υποστήριξη, ενώ παράλληλα τους ενθαρρύνουν να αναπτύξουν τις στρατηγικές και τις ρουτίνες μάθησης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη διδασκαλία στους μαθητές πώς να δημιουργούν ένα πρόγραμμα μελέτης, να χωρίζουν τις εργασίες σε διαχειρίσιμα βήματα και να εντοπίζουν πηγές για υποστήριξη όταν χρειάζεται.

- **Ο καθορισμός στόχων** είναι ένα άλλο κρίσιμο στοιχείο της αυτόνομης εκμάθησης γλωσσών. Οι εκπαιδευόμενοι που θέτουν συγκεκριμένους, μετρήσιμους, εφικτούς, σχετικούς και χρονικά περιορισμένους στόχους είναι πιο πιθανό να παραμείνουν παρακινημένοι και να σημειώσουν πρόοδο προς τους στόχους της γλωσσικής τους εκμάθησης. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διευκολύνουν τον καθορισμό στόχων βοηθώντας τους εκπαιδευόμενους να εντοπίσουν τα δυνατά και αδύνατα σημεία τους, να αναπτύξουν ένα σαφές όραμα για το ταξίδι τους στη γλωσσική εκμάθηση και να δημιουργήσουν ένα σχέδιο για την επίτευξη των στόχων τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη χρήση προτύπων καθορισμού στόχων, την παροχή τακτικής ανατροφοδότησης και τον εορτασμό των ορόσημων στην πορεία.

Η παρακολούθηση της ατομικής προόδου είναι απαραίτητη για τη διατήρηση των κινήτρων και την προσαρμογή των στρατηγικών μάθησης ανάλογα με τις ανάγκες. Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδό τους με διάφορες μεθόδους, όπως εργαλεία αυτοαξιολόγησης, τεστ γλωσσικής επάρκειας ή τηρώντας ημερολόγιο εκμάθησης γλωσσών. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να υποστηρίξουν την παρακολούθηση της προόδου παρέχοντας τακτική ανατροφοδότηση, προσφέροντας ευκαιρίες για

αυτοαναστοχασμό και γιορτάζοντας τις επιτυχίες. Αυτό μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους να παραμείνουν στην πορεία τους και να κάνουν προσαρμογές στο μαθησιακό τους σχέδιο ανάλογα με τις ανάγκες.

Η τεχνολογία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της αυτόνομης εκμάθησης γλωσσών. Ένα ευρύ φάσμα διαδικτυακών εργαλείων και πόρων είναι διαθέσιμο για να βοηθήσει τους μαθητές να θέσουν στόχους, να παρακολουθήσουν την πρόοδο και να αποκτήσουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό. Οι εφαρμογές εκμάθησης γλωσσών, τα διαδικτυακά φόρουμ και οι εικονικές κοινότητες μπορούν να παρέχουν στους μαθητές ευκαιρίες να εξασκήσουν τις δεξιότητές τους, να συνδεθούν με άλλους μαθητές και να λάβουν ανατροφοδότηση από φυσικούς ομιλητές.

Η ενθάρρυνση της αυτονομίας των μαθητών δεν αφορά μόνο την παροχή εργαλείων και πόρων, αλλά και τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού και ενδυναμωτικού μαθησιακού περιβάλλοντος. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενθαρρύνουν την αυτονομία με το να μοντελοποιούν συμπεριφορές αυτορρυθμιζόμενης μάθησης, να παρέχουν ευκαιρίες για επιλογή και ανεξάρτητη μάθηση και να γιορτάζουν την πρωτοβουλία και τη δημιουργικότητα των μαθητών. Δημιουργώντας μια κουλτούρα αυτονομίας στην τάξη, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενδυναμώσουν τους μετανάστες ώστε να γίνουν σίγουροι,

ανεξάρτητοι γλωσσικοί μαθητές που είναι καλά εξοπλισμένοι για να περιηγηθούν στις πολυπλοκότητες της γλώσσας και του πολιτισμού.

Αυτονομία	Μέθοδοι	Εργαλεία
Αυτορρύθμιση	Θέστε ρεαλιστικούς στόχους	Πρότυπα καθορισμού στόχων, ημερολόγια/προγραμματιστές
	Αποτελεσματική διαχείριση του χρόνου	Εφαρμογές διαχείρισης χρόνου, τεχνική Pomodoro
	Διατήρηση κινήτρων και αντιμετώπιση των προκλήσεων	Συστήματα επιβράβευσης, ομάδες υποστήριξης, θετική αυτο-ομιλία
Καθορισμός στόχων	Ανάπτυξη στόχων SMART (συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι, επιτεύξιμοι, σχετικοί, χρονικά περιορισμένοι)	Φύλλα εργασίας καθορισμού στόχων, πίνακες οράματος
	Προσδιορισμός των δυνατών και αδύναμων σημείων	Εργαλεία αυτοαξιολόγησης, τεστ γλωσσικής επάρκειας
	Δημιουργία σχεδίου για την επίτευξη των στόχων	Σχέδια δράσης, λίστες ελέγχου
Παρακολούθηση προόδου	Παρακολούθηση της προόδου μέσω διαφόρων μεθόδων	Εργαλεία αυτοαξιολόγησης, τεστ γλωσσομάθειας, ημερολόγια εκμάθησης γλωσσών
	Ζητήστε ανατροφοδότηση από καθηγητές, συμμαθητές ή φυσικούς ομιλητές	Συνεργάτες ανταλλαγής γλωσσών, διαδικτυακά φόρουμ, κοινότητες εκμάθησης γλωσσών
	Γιορτάζετε τις επιτυχίες και προσαρμόζετε τις στρατηγικές μάθησης ανάλογα με τις ανάγκες	Συστήματα επιβράβευσης, πίνακες προόδου
Ενσωμάτωση τεχνολογίας	Αξιοποίηση διαδικτυακών εργαλείων και πόρων για τον καθορισμό στόχων, την παρακολούθηση της προόδου και την πρόσβαση σε μαθησιακό υλικό	Εφαρμογές εκμάθησης γλωσσών (Duolingo, Babbel), διαδικτυακά φόρουμ, πλατφόρμες ανταλλαγής γλωσσών
	Σύνδεση με άλλους μαθητές και φυσικούς ομιλητές μέσω διαδικτυακών κοινοτήτων	Εικονικές πλατφόρμες ανταλλαγής γλωσσών, ομάδες κοινωνικής δικτύωσης

	Εξερευνήστε προσομοιώσεις εικονικής πραγματικότητας και διαδικτυακά παιχνίδια ρόλων για καθηλωτική γλωσσική εξάσκηση	Πλατφόρμες εμβυθιστικής εκμάθησης γλωσσών (Mondly VR), διαδικτυακά παιχνίδια ρόλων με στοιχεία εκμάθησης γλωσσών

1.3.3. Ευαισθητοποίηση για τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας στους μετανάστες (άρση τυχόν στερεοτύπων και προκαταλήψεων σε βάρος τους, ευαισθητοποίηση για τον πολιτισμό των χωρών προέλευσης των μεταναστών)

Η ευαισθητοποίηση στον τομέα της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες περιλαμβάνει μια προσέγγιση που εκτείνεται πέρα από τη γλωσσική διδασκαλία και περιλαμβάνει την πολιτισμική κατανόηση, την ενσυναίσθηση και την κατάργηση των στερεοτύπων. Η προσέγγιση αυτή αναγνωρίζει ότι η επιτυχής κατάκτηση της γλώσσας δεν αφορά μόνο τη γραμματική και το λεξιλόγιο, αλλά και τη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού και υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος όπου οι μαθητές αισθάνονται ότι εκτιμώνται και γίνονται σεβαστοί.

Μια κρίσιμη πτυχή της ευαισθητοποίησης είναι η αναγνώριση και η αντιμετώπιση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων που συχνά αντιμετωπίζουν οι μετανάστες. Αυτές οι προκαταλήψεις μπορεί να εκδηλώνονται με ανεπαίσθητους τρόπους, όπως χαμηλότερες προσδοκίες, υποθέσεις σχετικά με τη γλωσσική επάρκεια ή γενικεύσεις με βάση το πολιτισμικό υπόβαθρο. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να έχουν επίγνωση αυτών των προκαταλήψεων και να εργάζονται ενεργά για τη δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος απαλλαγμένου από διακρίσεις και προκαταλήψεις. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση του διαλόγου με σεβασμό, την αμφισβήτηση των στερεοτύπων όταν προκύπτουν και τον εορτασμό της ποικιλομορφίας των πολιτισμών και των εμπειριών που φέρνουν οι μετανάστες στην τάξη.

Η κατανόηση του πολιτισμικού υπόβαθρου των μεταναστών είναι εξίσου σημαντική για την ευαισθητοποίηση. Κάθε κουλτούρα έχει τα μοναδικά επικοινωνιακά της μοτίβα, αξίες και πεποιθήσεις, τα οποία μπορούν να επηρεάσουν τον τρόπο με τον οποίο οι μαθητές προσεγγίζουν την εκμάθηση της γλώσσας. Μαθαίνοντας για το πολιτισμικό πλαίσιο των μαθητών τους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προσαρμόσουν τις μεθόδους διδασκαλίας τους ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες τους και να δημιουργήσουν ένα μαθησιακό περιβάλλον που να ανταποκρίνεται καλύτερα στις πολιτισμικές ανάγκες. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την ενσωμάτωση πολιτισμικά σχετικού υλικού στα μαθήματα, τη χρήση στρατηγικών διδασκαλίας που ευθυγραμμίζονται με τα πολιτισμικά πρότυπα και

τη δημιουργία ευκαιριών για τους μαθητές να μοιραστούν τις πολιτισμικές τους γνώσεις και εμπειρίες.

Η ευαισθητοποίηση περιλαμβάνει επίσης την αναγνώριση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες κατά την προσαρμογή τους σε μια νέα γλώσσα και κουλτούρα. Πολλοί μετανάστες βιώνουν αισθήματα απομόνωσης, πολιτισμικού σοκ και άγχους καθώς περιηγούνται σε άγνωστα γλωσσικά και κοινωνικά τοπία. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να υποστηρίξουν τους μαθητές δημιουργώντας ένα φιλόξενο και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον στην τάξη, παρέχοντας πόρους για κοινωνική και συναισθηματική υποστήριξη και αναγνωρίζοντας το θάρρος και την ανθεκτικότητα που χρειάζεται για να μάθει κανείς μια νέα γλώσσα και να προσαρμοστεί σε έναν νέο πολιτισμό.

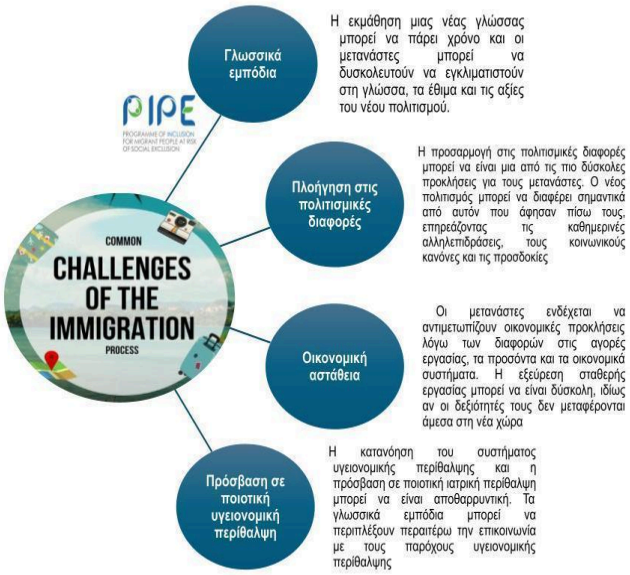

Επιπλέον, η ευαισθητοποίηση επεκτείνεται πέρα από την τάξη. Περιλαμβάνει τη συνεργασία με την ευρύτερη κοινότητα για την προώθηση της κατανόησης και της αποδοχής της πολιτισμικής ποικιλομορφίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, τη διευκόλυνση του διαλόγου μεταξύ μεταναστών και ιθαγενών ομιλητών ή την υποστήριξη πολιτικών που υποστηρίζουν την εκμάθηση γλωσσών και την ενσωμάτωση. Ενισχύοντας την αίσθηση της κοινότητας και του ανήκειν, οι εκπαιδευτικοί και τα μέλη της κοινότητας μπορούν να δημιουργήσουν ένα πιο φιλόξενο και υποστηρικτικό περιβάλλον για τους μετανάστες.

Η ευαισθητοποίηση στο πλαίσιο της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες είναι μια συνεχής διαδικασία που απαιτεί δέσμευση, ενσυναίσθηση και προθυμία να μάθουμε από διαφορετικές προοπτικές. Με την αντιμετώπιση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, την κατανόηση του πολιτισμικού υπόβαθρου και την προώθηση ενός υποστηρικτικού μαθησιακού περιβάλλοντος, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δώσουν στους μετανάστες τη δυνατότητα όχι μόνο να αποκτήσουν γλωσσικές δεξιότητες αλλά και να ευδοκιμήσουν στις νέες τους κοινότητες.

Περιοχή εστίασης	Βασικές στρατηγικές
Αντιμετώπιση στερεοτύπων & προκαταλήψεων	Αμφισβήτηση των προκαταλήψεων, προώθηση του διαλόγου με σεβασμό, εορτασμός της διαφορετικότητας.
Κατανόηση του πολιτισμικού υπόβαθρου	Μάθετε για το πολιτισμικό πλαίσιο των μαθητών, ενσωματώστε πολιτισμικά σχετικό υλικό, δημιουργήστε ένα περιβάλλον που να ανταποκρίνεται πολιτισμικά.
Αναγνώριση των προκλήσεων	Δημιουργήστε μια φιλόξενη τάξη, παρέχετε πόρους υποστήριξης, αναγνωρίστε το θάρρος και την ανθεκτικότητα των μαθητών.
Κοινοτική δέσμευση	Οργανώστε πολιτιστικές εκδηλώσεις, διευκολύνετε το διάλογο, υποστηρίξτε υποστηρικτικές πολιτικές.

1.3.4. Εκπαιδευτική αξιολόγηση: Τεχνικές για την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών με συνεχή και εποικοδομητικό τρόπο. Στρατηγικές για την παροχή αποτελεσματικής ανατροφοδότησης για την ενθάρρυνση της συνεχούς βελτίωσης

Η εκπαιδευτική αξιολόγηση διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη γλωσσική εκμάθηση, παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες για την πρόοδο των μαθητών και ενημερώνοντας για τις διδακτικές αποφάσεις. Σε αντίθεση με τις αθροιστικές αξιολογήσεις, οι οποίες επικεντρώνονται στην αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων στο τέλος μιας ενότητας ή ενός μαθήματος, οι εκπαιδευτικές αξιολογήσεις λαμβάνουν χώρα καθ' όλη τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας, προσφέροντας συνεχή ανατροφοδότηση τόσο στους μαθητές όσο και στους εκπαιδευτικούς. Αυτή η ενότητα διερευνά αποτελεσματικές τεχνικές για εκπαιδευτική αξιολόγηση και στρατηγικές για την παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης που ενθαρρύνει τη συνεχή βελτίωση της γλωσσικής κατάκτησης.

Μια αποτελεσματική τεχνική για την εκπαιδευτική αξιολόγηση είναι η **παρατήρηση**. Παρατηρώντας προσεκτικά τους μαθητές κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων στην τάξη, ομαδικών εργασιών και ατομικών εργασιών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αποκτήσουν

πολύτιμες γνώσεις σχετικά με τα δυνατά σημεία, τις αδυναμίες και τα μαθησιακά τους στυλ. Οι παρατηρήσεις αυτές μπορεί να είναι ανεπίσημες, όπως η καταγραφή των επιπέδων συμμετοχής ή η υποβολή ανοικτών ερωτήσεων, ή πιο δομημένες, όπως η χρήση καταλόγων ελέγχου ή ρουμπρίκας για την αξιολόγηση συγκεκριμένων γλωσσικών δεξιοτήτων. Οι παρατηρήσεις παρέχουν ανατροφοδότηση σε πραγματικό χρόνο που επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να προσαρμόζουν τη διδασκαλία τους ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των μαθητών τους.

Μια άλλη πολύτιμη τεχνική εκπαιδευτικής αξιολόγησης είναι η αυτοαξιολόγηση και η αξιολόγηση από συνομήλικους. Η ενθάρρυνση των μαθητών να αναστοχάζονται για τη μάθησή τους και να παρέχουν ανατροφοδότηση στους συμμαθητές τους προάγει τις μεταγνωστικές δεξιότητες και προάγει την αίσθηση της ευθύνης για τη μαθησιακή διαδικασία. Εργαλεία αυτοαξιολόγησης, όπως λίστες ελέγχου, κλίμακες αξιολόγησης ή ημερολόγια αναστοχασμού, μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να εντοπίσουν τα δυνατά και αδύνατα σημεία τους και να θέσουν στόχους βελτίωσης. Οι δραστηριότητες αξιολόγησης από ομότιμους, όπως οι ομαδικές συζητήσεις ή η αξιολόγηση γραπτών εργασιών από ομότιμους, μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες γνώσεις και εναλλακτικές προοπτικές.

Τα χαρτοφυλάκια είναι ένα άλλο αποτελεσματικό εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης. Συλλέγοντας και οργανώνοντας δείγματα της εργασίας τους με την πάροδο του χρόνου, οι μαθητές μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδό τους και να εντοπίζουν τομείς για βελτίωση. Τα χαρτοφυλάκια μπορούν να περιλαμβάνουν ποικιλία αντικειμένων, όπως γραπτές εργασίες, ηχογραφήσεις προφορικού λόγου ή βιντεοσκοπήσεις παρουσιάσεων. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιούν τα χαρτοφυλάκια για να παρέχουν ανατροφοδότηση, να παρακολουθούν την ατομική πρόοδο και να σχεδιάζουν τη μελλοντική διδασκαλία.

Τα δεδομένα εκπαιδευτικής αξιολόγησης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παροχή στοχευμένης και εποικοδομητικής ανατροφοδότησης που ενθαρρύνει τη συνεχή βελτίωση. Η αποτελεσματική ανατροφοδότηση είναι συγκεκριμένη, αξιοποιήσιμη και επικεντρώνεται στα δυνατά σημεία και στους τομείς ανάπτυξης του μαθητή. Αντί να επισημαίνει απλώς τα λάθη, η ανατροφοδότηση πρέπει να παρέχει προτάσεις βελτίωσης και να τονίζει τις επιτυχίες του μαθητή. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω γραπτών σχολίων στις εργασίες, προφορικής ανατροφοδότησης κατά τη διάρκεια διασκέψεων, ή με τη χρήση τεχνολογικών εργαλείων, όπως διαδικτυακά κουίζ ή διαδραστικοί πίνακες.

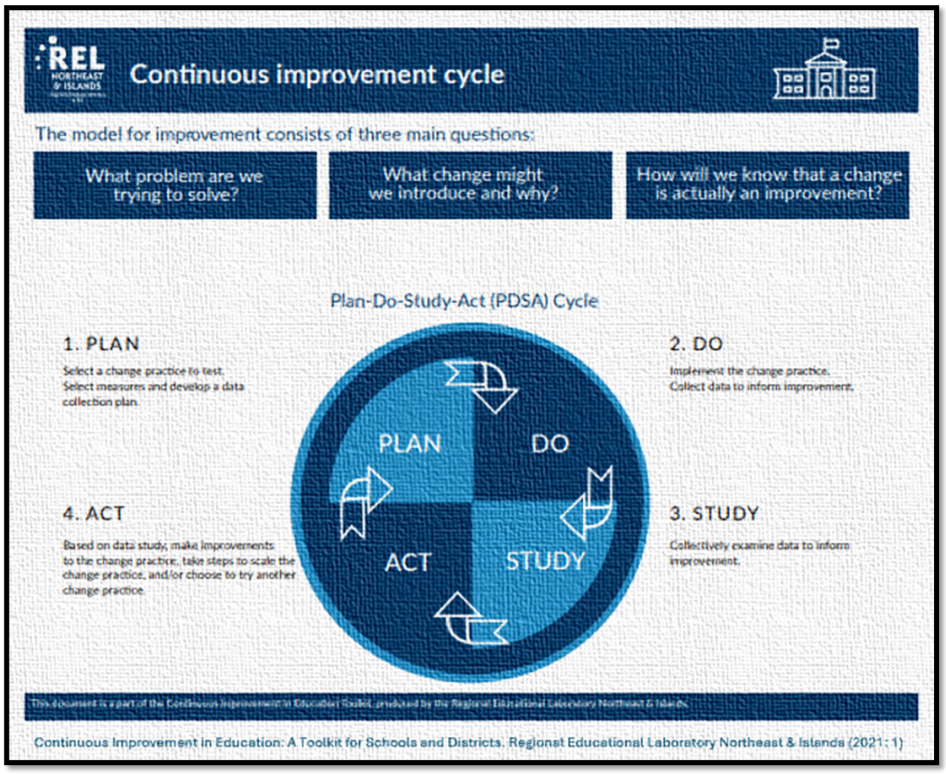

Εκτός από την παροχή ανατροφοδότησης, οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν τα δεδομένα εκπαιδευτικής αξιολόγησης για να **προσαρμόζουν τη διδασκαλία τους** και να διαφοροποιούν τη διδασκαλία τους ώστε να ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή πρόσθετης υποστήριξης σε μαθητές που δυσκολεύονται, την προσφορά δραστηριοτήτων εμπλουτισμού για προχωρημένους μαθητές ή την τροποποίηση των σχεδίων μαθήματος για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων μαθησιακών κενών.

Εφαρμόζοντας ποικίλες τεχνικές εκπαιδευτικής αξιολόγησης και παρέχοντας αποτελεσματική ανατροφοδότηση, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν ένα δυναμικό και ευέλικτο μαθησιακό περιβάλλον που προωθεί τη συνεχή βελτίωση της γλωσσικής κατάκτησης. Αυτή η προσέγγιση όχι μόνο βοηθά τους μαθητές να επιτύχουν τους στόχους τους για τη γλωσσική εκμάθηση, αλλά προάγει επίσης τις μεταγνωστικές δεξιότητες, την αυτοαποτελεσματικότητα και τη δια βίου αγάπη για τη μάθηση.

Τεχνική αξιολόγησης	Βασικές στρατηγικές
Παρατήρηση	Παρατηρήστε κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων, σημειώστε τα δυνατά σημεία, τις αδυναμίες, τα μαθησιακά στυλ..

Αυτοαξιολόγηση/αξιολόγηση από ομότιμους	Ενθαρρύνετε τον αναστοχασμό, παρέχετε εργαλεία για αυτοαξιολόγηση, διευκολύνετε την ανατροφοδότηση από ομότιμους.
Χαρτοφυλάκια	Συλλογή δειγμάτων εργασίας για την παρακολούθηση της προόδου.
Αποτελεσματική ανατροφοδότηση	Συγκεκριμένη, εφαρμόσιμη ανατροφοδότηση που εστιάζει στα δυνατά σημεία και στους τομείς ανάπτυξης.
Διαφοροποίηση	Προσαρμογή της διδασκαλίας ώστε να ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες.
Συνεχής αξιολόγηση	Τακτικές αξιολογήσεις καθ' όλη τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας.

1.3.5. Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: Πόροι για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε καινοτόμες μεθοδολογίες και μαθητοκεντρικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Ανταλλαγή καλών πρακτικών και εμπειριών μεταξύ συναδέλφων για τον εμπλουτισμό της διδασκαλίας γλωσσών

Το εξελισσόμενο τοπίο της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες καθιστά αναγκαία τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Ο εφοδιασμός των εκπαιδευτικών με καινοτόμες μεθοδολογίες, μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις και πολιτισμική επάρκεια είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση της επιτυχούς κατάκτησης και ενσωμάτωσης της γλώσσας. Τα εργαστήρια, τα σεμινάρια και τα διαδικτυακά μαθήματα μπορούν να προσφέρουν θέση σε έρευνα αιχμής, παιδαγωγικές πρακτικές που βασίζονται σε στοιχεία και αναδυόμενες τεχνολογίες που μπορούν να βελτιώσουν τη γλωσσική διδασκαλία. Επιπλέον, τα προγράμματα που εστιάζουν στη διαπολιτισμική επικοινωνία, την πολιτισμική ευαισθησία και την κατάρτιση κατά των προκαταλήψεων μπορούν να εφοδιάσουν τους εκπαιδευτικούς με τις γνώσεις και τις δεξιότητες για τη δημιουργία περιβαλλόντων μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και φιλόξενων μαθησιακών περιβαλλόντων.

Η ανταλλαγή καλών πρακτικών και εμπειριών μεταξύ συναδέλφων είναι ένας ισχυρός τρόπος εμπλουτισμού της διδασκαλίας γλωσσών. Η δημιουργία επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνεργάζονται, να μοιράζονται πόρους και να μαθαίνουν ο ένας από τις επιτυχίες και τις προκλήσεις του άλλου μπορεί να προωθήσει μια κουλτούρα συνεχούς βελτίωσης. Οι εν λόγω κοινοπραξίες μπορούν να λάβουν πολλές μορφές, όπως τακτικές συναντήσεις, διαδικτυακά φόρουμ ή ευκαιρίες συνδιδασκαλίας. Μοιράζοντας τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους, οι εκπαιδευτικοί

μπορούν να αναπτύξουν συλλογικά νέες στρατηγικές, να βελτιώσουν τις υπάρχουσες προσεγγίσεις και να παραμείνουν ενήμεροι για τις τρέχουσες τάσεις στη διδασκαλία της γλώσσας.

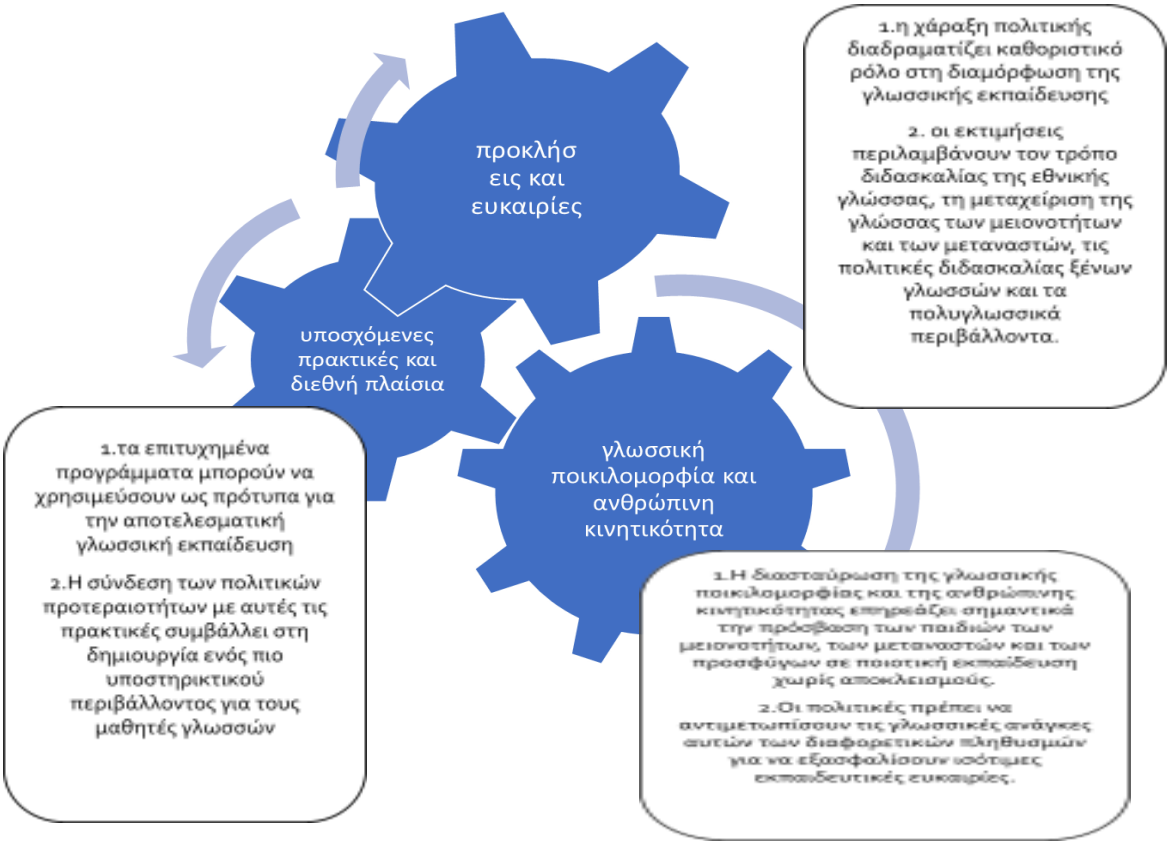

Τα προγράμματα καθοδήγησης μπορούν επίσης να αποτελέσουν πολύτιμο πόρο για την επαγγελματική ανάπτυξη. Η συνδυασμός έμπειρων εκπαιδευτικών με νεότερους συναδέλφους μπορεί να προσφέρει ένα υποστηρικτικό πλαίσιο για τη μεταφορά γνώσεων, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και τον προβληματισμό. Οι μέντορες μπορούν να προσφέρουν καθοδήγηση σχετικά με το σχεδιασμό μαθημάτων, τη διαχείριση της τάξης, τις στρατηγικές αξιολόγησης και την πολιτισμική ανταπόκριση. Οι μέντορες μπορούν να επωφεληθούν από την εμπειρία και τις γνώσεις του μέντορα, αποκτώντας αυτοπεποίθηση και τεχνογνωσία στη διδακτική τους πρακτική.

Τα συνέδρια και τα εργαστήρια που επικεντρώνονται στη γλωσσική διδασκαλία παρέχουν μια άλλη οδό για επαγγελματική ανάπτυξη. Οι εκδηλώσεις αυτές φέρνουν σε επαφή εκπαιδευτικούς, ερευνητές και επαγγελματίες για να μοιραστούν τα πιο πρόσφατα ερευνητικά ευρήματα, παιδαγωγικές προσεγγίσεις και βέλτιστες πρακτικές. Η παρακολούθηση συνεδρίων και εργαστηρίων μπορεί να εκθέσει τους εκπαιδευτικούς σε

νέες ιδέες, να εμπνεύσει την καινοτομία και να προωθήσει τις συνδέσεις με συναδέλφους στον τομέα.

Η ενασχόληση με την έρευνα δράσης είναι μια άλλη πολύτιμη μορφή επαγγελματικής ανάπτυξης. Με τη συστηματική διερεύνηση των διδακτικών τους πρακτικών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με το τι λειτουργεί και τι όχι, οδηγώντας σε συνεχή βελτίωση. Τα έργα έρευνας δράσης μπορούν να επικεντρωθούν σε ποικίλα θέματα, όπως η αποτελεσματικότητα διαφορετικών μεθόδων διδασκαλίας, ο αντίκτυπος των πολιτισμικών παραγόντων στην κατάκτηση της γλώσσας ή η χρήση της τεχνολογίας στην τάξη.

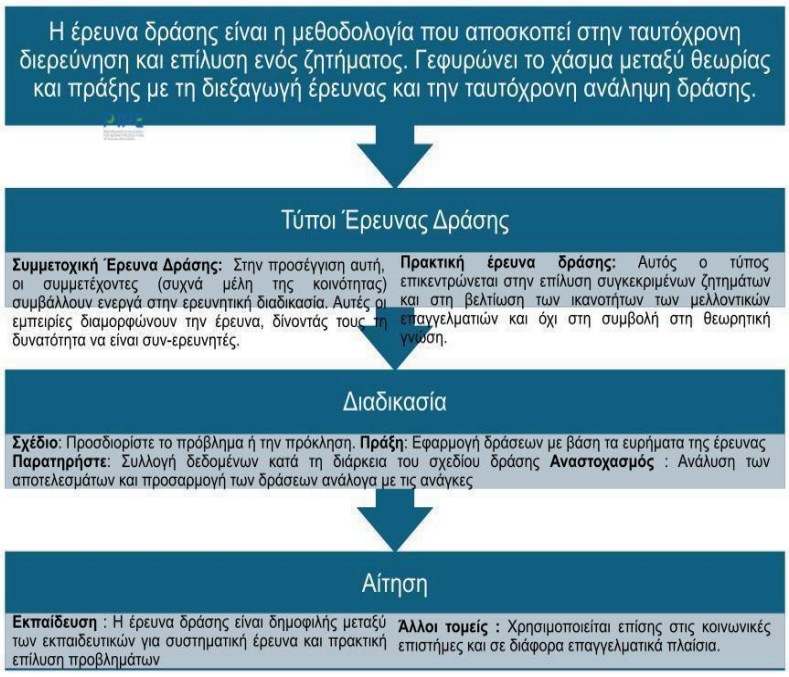

Χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό αυτών των πόρων και στρατηγικών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενισχύουν συνεχώς τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την πολιτισμική τους επάρκεια στο πλαίσιο της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες. Αυτή η δέσμευση για επαγγελματική ανάπτυξη δεν ωφελεί μόνο τους μεμονωμένους εκπαιδευτικούς, αλλά συμβάλλει επίσης στη δημιουργία πιο αποτελεσματικών, χωρίς αποκλεισμούς και πολιτισμικά ανταποκρινόμενων περιβαλλόντων γλωσσικής μάθησης για όλους τους μαθητές.

1.4. Εργαλειοθήκη

Το έργο LAY TEACHERS έχει ως στόχο να βοηθήσει τους μη επαγγελματίες εκπαιδευτικούς (γνωστούς και ως λαϊκούς εκπαιδευτικούς), παρέχοντάς τους καινοτόμες μη συμβατικές μεθόδους διδασκαλίας και πόρους, ειδικά σχεδιασμένους για να εισάγουν τους μετανάστες, τους πρόσφυγες και τα άτομα που ζητούν άσυλο στις εθνικές γλώσσες, βελτιώνοντας την πρόσβαση στην εκπαίδευση ενηλίκων.

Το έργο Erasmus Lingua+ «Καινοτόμος εκμάθηση γλωσσών στο πλαίσιο πρακτικών για την κοινωνικοπολιτισμική ένταξη και την ενίσχυση της ενσυναίσθησης στην εκπαίδευση ενηλίκων» μπαίνει κατευθείαν στην καρδιά του επείγοντος ζητήματος της ένταξης των μεταναστών στην Ευρώπη. Η επιτυχής ενσωμάτωση θεωρείται γενικά ως το κλειδί για τη μεγιστοποίηση των ευκαιριών της νόμιμης μετανάστευσης και την αξιοποίηση στο έπακρο της συμβολής που μπορεί να έχει η μετανάστευση στην ανάπτυξη της ΕΕ. Η βασική γνώση της γλώσσας της κοινωνίας υποδοχής είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή ενσωμάτωση των μεταναστών σε όλη την Ευρώπη.

Παρέχουμε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα CPD που δείχνει πώς οι συστάσεις από την Παιδαγωγική Ανασκόπηση MFL (2016) μπορούν να λειτουργήσουν μέσω ενός προγράμματος σπουδών που καθοδηγείται από τη γλώσσα, είναι πλούσιο σε γνώσεις και βασίζεται στην πρακτική, όπου οι τρεις τομείς γλωσσικής γνώσης: φωνητική, λεξιλόγιο και γραμματική στηρίζουν την ανάπτυξη της επικοινωνίας με αυτοπεποίθηση, της πολιτισμικής κατανόησης και της δημιουργικής χρήσης της γλώσσας.

Η εργαλειοθήκη είναι ένα σύνολο πόρων για τους εκπαιδευτικούς για τη διδασκαλία σχετικά με τη μετανάστευση, τους μετανάστες και την ανθρώπινη γεωγραφία. Βασίζεται στην εκτεταμένη έρευνα και ανάλυση της σειράς World Migration Report για την παροχή εξειδικευμένων εργαλείων και πόρων.

Για να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς σε όλο τον κόσμο, ο ΔΟΜ έχει επίσης αναπτύξει (σε συνεργασία με το International Baccalaureate) την εργαλειοθήκη World Migration Educators για να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους να παρέχουν στους νέους ενήλικες κατανόηση των βασικών στοιχείων της μετανάστευσης μέσω 11 ευέλικτων ενοτήτων. Η εργαλειοθήκη βασίζεται στην εκτεταμένη έρευνα και ανάλυση της σειράς World Migration Report, της εμβληματικής έκδοσης του Διεθνούς Οργανισμού

Μετανάστευσης (ΔΟΜ), για να παρέχει εξειδικευμένα εργαλεία και πόρους για χρήση από βασικά κοινά, όπως οι εκπαιδευτικοί.

Η εργαλειοθήκη για την ενσωμάτωση της μετανάστευσης στις εκπαιδευτικές παρεμβάσεις αποτελεί μέρος μιας σειράς εργαλείων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου Mainstreaming Migration into International Cooperation and Development (MMICD), το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και υλοποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ). Συμπληρώνει τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές του MMICD για την ενσωμάτωση της μετανάστευσης στη διεθνή συνεργασία και ανάπτυξη και αποτελεί ένα από τα πρακτικά εργαλεία του για την εφαρμογή της ενσωμάτωσης της μετανάστευσης στην πράξη. Αυτός ο Τομέας Εργαλειοθήκης αναπτύχθηκε σε συνεργασία με τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ), τον Εκπαιδευτικό, Επιστημονικό και Πολιτιστικό Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO) και το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF).

1.5. Αναφορές

- Chiswick, B. R., & Miller, P. W. (2007). The economics of language: International analyses. Routledge.
- Dustmann, C., & Fabbri, F. (2003). Language proficiency and labour market performance of immigrants in the UK. The Economic Journal, 113(489), 695-717.
- Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). How languages are learned (4th ed.). Oxford University Press.
- Nation, I. S. P. (2013). Learning vocabulary in another language (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Dicheva, D., Dichev, C., Agre, G., & Angelova, G. (2015). Gamification in education: A systematic mapping study. Educational Technology Research and Development, 63(3), 755-782.
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and methods in language teaching (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Tomlinson, B. (2013). Materials development in language teaching (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Norton, B. (2013). Identity and language learning: Extending the conversation. Multilingual Matters.
- Pavlenko, A. (2005). Emotions and multilingualism. Cambridge University Press.

- Cummins, J. (2000). Language, power, and pedagogy: Bilingual children in the crossfire. Multilingual Matters.
- Freire, P. (1970). Pedagogy of the oppressed. Bloomsbury Academic.
- Benson, P. (2011). Teaching and researching autonomy (2nd ed.). Pearson Education.
- Holec, H. (1981). Autonomy and foreign language learning. Pergamon Press.
- Byram, M. (2014). Teaching and assessing intercultural communicative competence (2nd ed.). Multilingual Matters.
- Holliday, A. (2010). Intercultural communication: An advanced resource book (2nd ed.). Routledge.
- Black, P., & Wiliam, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 21(1), 5-31.
- Heritage, M. (2010). Formative assessment: Making it happen in the classroom. Corwin Press.
- Freeman, D., & Richards, J. C. (2002). Teacher learning in language teaching. Cambridge University Press.
- Johnson, K. E. (2009). Second language teacher education: A sociocultural perspective. Routledge.

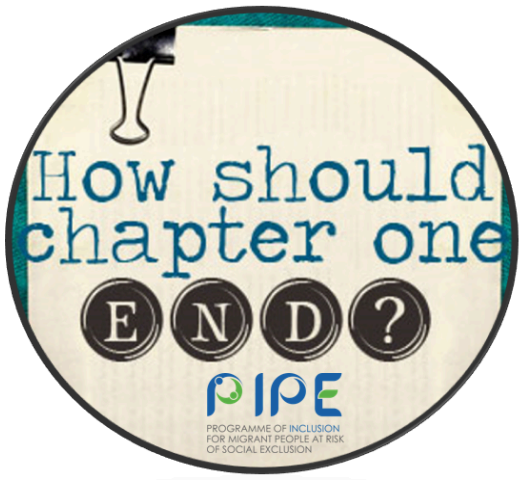

2. Ανάλυση διδακτικού υλικού για τη εκμάθηση γλωσσών

Περίληψη

Το κεφάλαιο που ακολουθεί έχει ως στόχο να διερευνήσει τις προπαρασκευαστικές εργασίες που ένας καθηγητής ξένης γλώσσας που ασχολείται με μια τάξη μεταναστών μαθητών καλείται να πραγματοποιήσει προκειμένου να δημιουργήσει ένα μάθημα που να είναι ενθαρρυντικό, αποτελεσματικό και προσανατολισμένο στην προαγωγή της ένταξης των συμμετεχόντων μέσα από την ανάπτυξη μιας διαπολιτισμικής ευαισθησίας που θα αντισταθμίζει την εδραίωση των στερεοτύπων και κοινωνικών προκαταλήψεων.

Αφού συζητήθηκαν και εξειδικεύτηκαν ορισμένα χρήσιμα κριτήρια για τη σκιαγράφηση του προφίλ των μαθητών, του υπόβαθρου και των επιδιώξεών τους, η ανάλυση που ακολουθεί αφορά την κατασκευή διδακτικών ενοτήτων με αποτελεσματική δομή και έχει ως στόχο να προβληματιστεί σχετικά με τον θεμελιώδη ρόλο που διαδραματίζει η σαφήνεια της παρουσίασης στη διαδικασία μάθησης.

Μέσω της παρουσίασης των διαφόρων διδακτικών μεθοδολογιών και της εξερεύνησης του πλούσιου διαθέσιμου διδακτικού υλικού, ο στόχος είναι τελικά να προσφερθεί στον εκπαιδευτικό ένας κατάλογος πόρων που θα τονώσει τη δημιουργικότητά του και θα του επιτρέψει να οικοδομήσει μια διδακτική εμπειρία που θα είναι ικανοποιητική για τους μαθητές του αλλά και για τον ίδιο.

Ερωτήσεις Αναστοχασμού

Τι παρακινεί τους μαθητές να παρακολουθήσουν ένα μάθημα εκμάθησης γλώσσας; Είναι οι μαθητές εξοικειωμένοι με το αλφάβητο και το σύστημα γραφής της γλώσσας που πρόκειται να μάθουν; Πώς μπορώ να δημιουργήσω ένα φιλόξενο και χωρίς αποκλεισμούς μαθησιακό περιβάλλον; Πώς μπορώ να αναδείξω με σεβασμό τυχόν ατομικές εκπαιδευτικές ανάγκες; Πώς χειρίζομαι μια περίπτωση κοινωνικής μισαλλοδοξίας μέσα στην τάξη; Πώς μπορούν να καταρριφθούν οι κοινωνικοπολιτισμικές προκαταλήψεις μέσω της εμπειρίας εκμάθησης της γλώσσας; Το διδακτικό υλικό που σκοπεύω να προσφέρω στην τάξη αντιπροσωπεύει δίκαια τους πολιτισμούς των μαθητών μου; Ποια είναι η συναισθηματική εμπειρία ενός μετανάστη; Εκτιμώνται επαρκώς οι προηγούμενες εκπαιδευτικές και εργασιακές εμπειρίες των μεταναστών; Πώς μπορώ να προετοιμάσω γλωσσικά τον μαθητή για τον εργασιακό χώρο;

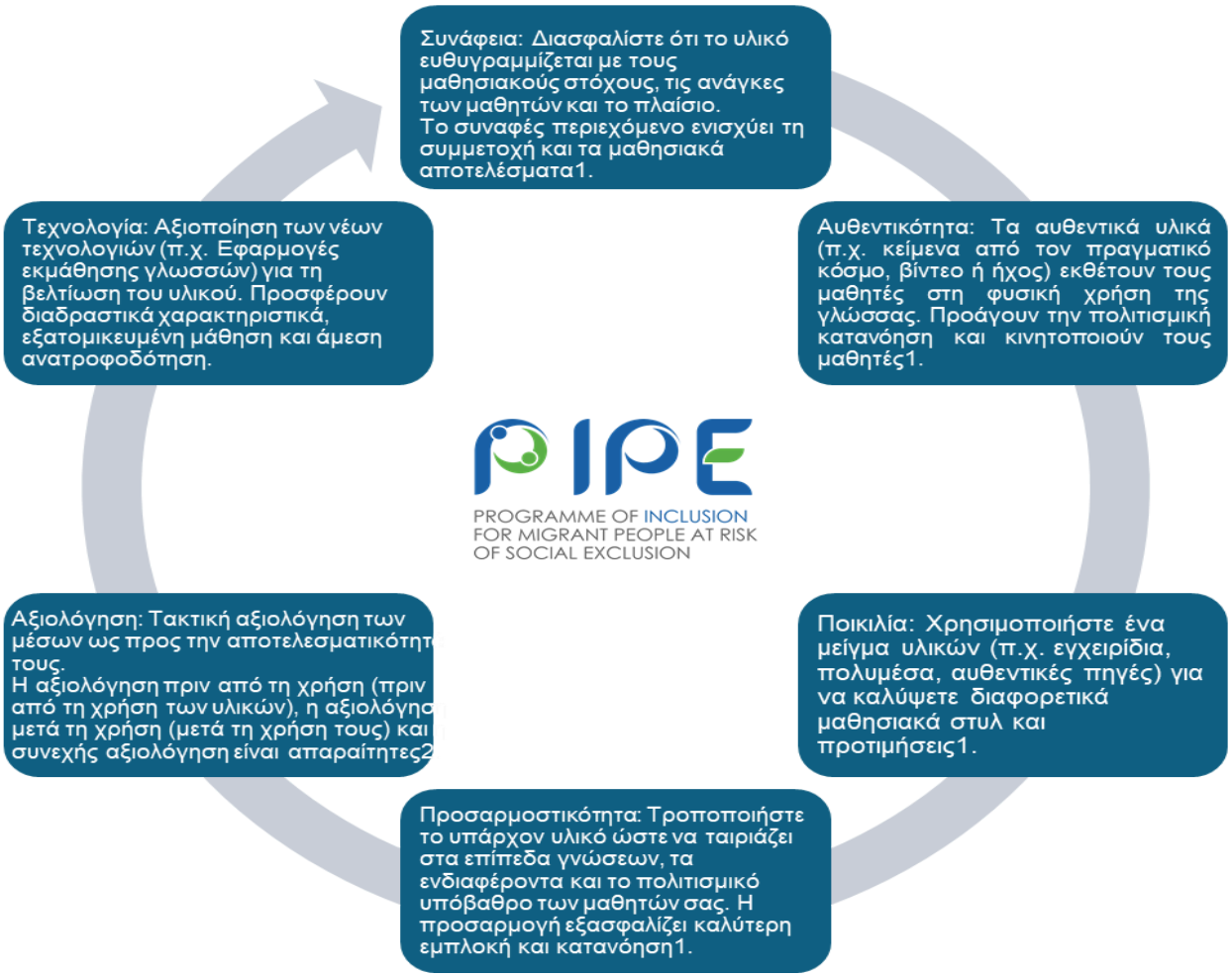

2.1. Σχέση μεταξύ του πλαισίου διδασκαλίας και της επιλογής του μαθησιακού υλικού: η άποψη των εκπαιδευτικών

Η επιλογή του κατάλληλου διδακτικού υλικού είναι η φάση κατά την οποία καθορίζεται η αποτελεσματικότητα της μελλοντικής σχέσης μεταξύ διδασκαλίας και μάθησης. Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να υιοθετηθεί μια κριτική προσέγγιση που να λαμβάνει υπόψη το πλαίσιο διδασκαλίας και τους μαθητές με τους οποίους θα συνεργαστεί ο εκπαιδευτικός;; Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα σημαίνει ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παράγοντες όπως η ηλικία των μαθητών και το πολιτισμικό υπόβαθρο των εμπειριών και του τρόπου ζωής τους. Ποιο είναι το σημερινό επίπεδο γλωσσικής επάρκειας τους; Τι προσδοκούν από την εκπαίδευσή τους; Ποια είναι τα κίνητρα τους;

Η εξέταση της ηλικιακής ομάδας των μαθητών είναι απαραίτητη για την επιλογή μαθησιακού υλικού που είναι κατάλληλο για τη γνωστική τους ανάπτυξη. Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, για παράδειγμα, μαθαίνουν πιο εύκολα μέσω εικόνων και αλληλεπίδρασης- αντίθετα, μια τάξη ενηλίκων μαθητών μπορεί να απαιτεί πιο στατικό υλικό, βασισμένο σε κείμενο.

Η κατανόηση της γλωσσικής επάρκειας της τάξης συμβάλλει στη δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος που είναι ομοιογενές και αποτρέπει την απογοήτευση, η οποία μπορεί να προκύψει από δραστηριότητες που είναι είτε υπερβολικά απλές είτε ανέφικτες για τους λιγότερο ικανούς μαθητές. Ένας απολύτως αρχάριος μπορεί να χρειάζεται απλή γλώσσα για να κατανοήσει τα βασικά στοιχεία της νέας γλώσσας, ενώ ένας πιο προχωρημένος μαθητής μπορεί να αρχίσει να εμπλουτίζει το λεξιλόγιό του και να προτείνει πιο σύνθετες γραμματικές δομές, καθώς και να εστιάσει στην εξειδικευμένη επαγγελματική γλώσσα.

Στη συνέχεια, είναι απαραίτητο να συσχετιστούν οι ανάγκες του μαθητή με τους διαθέσιμους πόρους, αλλά κυρίως με τη μεθοδολογία που σκοπεύει να εφαρμόσει ο εκπαιδευτικός στην τάξη και, όπου είναι δυνατόν, να βρεθεί ο κατάλληλος συνδυασμός για να διασφαλιστεί ότι η μαθησιακή εμπειρία είναι πραγματικά αποτελεσματική, ρέουσα και ελκυστική τόσο για τον εκπαιδευτικό όσο και για τον μαθητή.

Είναι λοιπόν απαραίτητο να συσχετιστούν οι ανάγκες του μαθητή με τους διαθέσιμους πόρους, αλλά κυρίως με τη μεθοδολογία που σκοπεύει να εφαρμόσει ο εκπαιδευτικός στην τάξη και, όπου είναι δυνατόν, να βρεθεί ο κατάλληλος συμβιβασμός για να εξασφαλιστεί ότι η μαθησιακή εμπειρία είναι πραγματικά αποτελεσματική, ρέουσα και ελκυστική τόσο για τον εκπαιδευτικό όσο και για τον μαθητή.

Είναι χρήσιμο για έναν εκπαιδευτικό να επιλέγει υλικό για το μαθησιακό του περιβάλλον που είναι πρακτικό και προσιτό, καθώς και συμβατό με τη διδακτική μεθοδολογία που υιοθετεί, η

οποία μπορεί να ποικίλει από μια παραδοσιακή προσέγγιση έως σε πιο καινοτόμες μεθοδολογίες, όπως η συνεργατική ή η βασισμένη στην έρευνα μάθηση.

Η εκμάθηση μιας γλώσσας είναι μια πρόκληση και αναμφίβολα μια μεγάλη κοινωνική ευθύνη, αλλά μπορεί να γίνει ευκολότερη και πιο ευχάριστη. Για να γίνει αυτό, είναι απαραίτητο να διεξαχθεί μια αρχική εκτίμηση των αναγκών των μαθητών για να διαπιστωθεί ποιες είναι οι μαθησιακές τους ανάγκες και προτιμήσεις. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω ερευνών, συνεντεύξεων ή ερωτηματολογίων. Με βάση τις πληροφορίες που θα συγκεντρωθούν, ο εκπαιδευτικός θα είναι σε θέση να καθορίσει τη διαδρομή του μαθήματος και να επιλέξει συνειδητά αποτελεσματικό και εκπαιδευτικό υλικό που βασίζεται στα ενδιαφέροντα και είναι πάντα ελκυστικό.

Η επιλογή διδακτικού υλικού είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που απαιτεί προσεκτική αξιολόγηση των μαθητών, το πλαίσιο και τους διαθέσιμους πόρους, καθώς και μεγάλη ευαισθησία από την πλευρά του εκπαιδευτικού και μια δόση δημιουργικότητας. Εξάλλου, η διδασκαλία είναι σαν την αφήγηση ιστοριών. Και για να είναι αποτελεσματική είναι σημαντικό να έχεις μια καλή ιστορία να πεις.

2.2. Ορισμός των κριτηρίων ανάλυσης και αξιολόγησης

Για να ανταποκρίνεται το αποτέλεσμα στις προσδοκίες, το διδακτικό υλικό που επιλέγεται πρέπει να είναι επιστημονικά ορθό, ώστε να αποφεύγεται η απόκτηση λανθασμένων γλωσσικών βάσεων που είναι δύσκολο να αρθούν αργότερα:

- Να είναι συνεπής με τους διδακτικούς στόχους του μαθήματος, ώστε να καθοδηγεί τον μαθητή μέσα από μια λογική και κατανοητή μάθηση χωρίς να τον παραπλανά.
- Να αναπαριστούν τα τρέχοντα γεγονότα μέσω των παραδειγμάτων και των πλαισίων που χρησιμοποιούνται- να είναι ποικίλες και γεμάτες τροφή για σκέψη που βυθίζει τους μαθητές στο νέο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.
- Να είναι σαφείς και προσιτές σε όλους, αλλά ταυτόχρονα διεγερτικές και ελκυστικές, ώστε η μαθησιακή εμπειρία να μην κινδυνεύει να καταλήξει σε πλήξη και μηχανική επανάληψη.

Γενικά, το διδακτικό υλικό πρέπει να ποικίλλει όχι μόνο ως προς το περιεχόμενο αλλά και ως προς τη μορφή. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό, κατά την επιλογή του, ο εκπαιδευτικός να λαμβάνει υπόψη του τη μεγάλη συμβολή που μπορούν να έχουν οι ψηφιακές τεχνολογίες στο έργο του στην τάξη: πλαισιώνοντας το κλασικό υλικό με τη χρήση εφαρμογών, διαδικτυακών πόρων, καθηλωτικών εμπειριών που αποκτώνται με τη χρήση εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας που ευνοεί τη μάθηση μέσω της ενεργού συμμετοχής των μαθητών.

2.2.1. Προφίλ εκπαιδευόμενου (ηλικία, μητρική γλώσσα, μαθησιακό επίπεδο)

Ο καθορισμός του προφίλ των μαθητών καθιστά δυνατή την κατασκευή ενός όσο το δυνατόν πιο ποικίλου και ελαστικού μοντέλου διδασκαλίας, ώστε να μπορεί να προσαρμόζεται στα επιμέρους μέλη της τάξης και να εγγυάται μια εξατομικευμένη μαθησιακή εμπειρία. Η κατανόηση του ποιον έχετε απέναντί σας σημαίνει να έρθετε σε επαφή με τις προηγούμενες εμπειρίες και ανάγκες, δύο παράμετροι που πρέπει να επηρεάσουν την αποτελεσματικότερη μεθοδολογική επιλογή.

Η ανάλυση και η αξιολόγηση των ατόμων που θα έχετε απέναντί σας απαιτεί μια προσέγγιση με ευαισθησία στις προκλήσεις της μεταναστευτικής εμπειρίας, όπως τα γλωσσικά, πολιτισμικά, κοινωνικά και συναισθηματικά εμπόδια. Η εμπειρία τους μπορεί να επηρεάσει βαθιά την εκμάθηση της γλώσσας, με θετικές και αρνητικές συνέπειες.

Επομένως, είναι σημαντικό να υιοθετήσουμε μια γνωστική προσέγγιση με ενσυναίσθηση και κατανόηση. Η συλλογή πληροφοριών θα πρέπει να γίνεται σε ένα πλαίσιο που να διευκολύνει τον εκπαιδευόμενο. Παρόλο που ο τρόπος της κατ' ιδίαν συνέντευξης επιτρέπει μια οικεία και εξατομικευμένη προσέγγιση, η χορήγηση γραπτού ερωτηματολογίου μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να αποδειχθεί ασφαλέστερη επιλογή.

Από την άλλη πλευρά, αξίζει να εξεταστεί το εγγενές μειονέκτημα της δεύτερης πρότασης που συνδέεται με την ανάγκη επιλογής της γλώσσας διαχείρισης. Ωστόσο, η χρήση κατάλληλου λογισμικού θα μπορούσε να λύσει αυτό το πρόβλημα, προσφέροντας στον μαθητή τη δυνατότητα να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο στη μητρική του γλώσσα και να το παραδώσει στον εκπαιδευτικό στη μεταφρασμένη του εκδοχή.

Η άμεση παρατήρηση που εμπλουτίζεται με την πάροδο του χρόνου είναι σε κάθε περίπτωση μια προσέγγιση που δεν πρέπει να υποτιμάται. Ενώ είναι αλήθεια ότι ορισμένα στοιχεία μπορούν εύκολα να συλλεχθούν μέσω της συμπλήρωσης τυποποιημένων εντύπων (προσωπικά στοιχεία, επίπεδο εκπαίδευσης, πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο γνώσης της γλώσσας της χώρας υποδοχής), ένας σημαντικός αριθμός πληροφοριών μπορεί να εξαχθεί από την εμπειρία στην τάξη και την αλληλεπίδραση του μαθητή με τους συμμαθητές του και με τον καθηγητή.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων μαθημάτων, είναι δυνατόν να διαπιστωθεί από τη συμπεριφορά του μαθητή όχι μόνο το πραγματικό επίπεδο γλωσσικής επάρκειας, τόσο στη γραπτή όσο και στην προφορική παραγωγή, αλλά και το ποιες είναι οι δυσκολίες τους και, κυρίως, οι προτιμώμενοί τους μέθοδοι εκμάθησης (οπτικοί, ακουστικοί, κιναισθητικοί).

Η αφιέρωση των πρώτων σταδίων του μαθήματος σε διδασκαλίες που αποτελούν εργαλεία για την ανάδειξη πρακτικών πληροφοριών σχετικά με την ταυτότητα του κάθε μαθητή μπορεί να αποτελέσει, επομένως, έναν τρόπο που συμπληρώνει το μοντέλο συλλογής δεδομένων μέσω ενός ερωτηματολογίου με ένα μοντέλο που συμβάλλει ταυτόχρονα στη δημιουργία στην τάξη μιας αίσθησης του ανήκειν μέσω του διαμοιρασμού.

Το προφίλ του μαθητή θα πρέπει να περιέχει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- Προσωπικές πληροφορίες.
- Γνώση της γλώσσας της χώρας υποδοχής: επίπεδο εξοικείωσης με τη γλώσσα, προηγούμενες μαθησιακές εμπειρίες και πλαίσια πιθανής γλωσσικής πρακτικής.
- Επίπεδο εκπαίδευσης και επικοινωνιακές δεξιότητες: εκτός από τις γλωσσικές δεξιότητες, είναι επίσης σημαντικό να αξιολογούνται οι επικοινωνιακές και διαπολιτισμικές δεξιότητες των μεταναστών μαθητών, όπως η ικανότητα να επικοινωνούν αποτελεσματικά με άλλους, να κατανοούν και να σέβονται τις πολιτισμικές διαφορές και να προσαρμόζονται σε νέα κοινωνικά και γλωσσικά πλαίσια.
- Τυχόν μαθησιακές δυσκολίες ή/και ατομικές ανάγκες: ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, πρόσθετη γλωσσική υποστήριξη, προγράμματα γραμματισμού, κοινωνικές ανάγκες, συναισθηματική υποστήριξη. Είναι σημαντικό να εντοπίζονται αυτές οι ανάγκες και να παρέχεται στοχευμένη υποστήριξη για να διασφαλιστεί ότι οι μαθητές δεν μπορούν να συμμετέχουν πλήρως στη σχολική ζωή.
- Μεταναστευτική εμπειρία: χώρα προέλευσης, λόγος μετανάστευσης, διάρκεια παραμονής στη νέα χώρα, νομικό καθεστώς. Για παράδειγμα, ένας μαθητής μπορεί να είναι πολιτικός πρόσφυγας, ενώ ένας άλλος μπορεί να είναι οικονομικός μετανάστης που αναζητά νέες ευκαιρίες απασχόλησης.
- Προσωπικά ενδιαφέροντα: οι πληροφορίες αυτές προσφέρουν τη δυνατότητα αναζήτησης εκπαιδευτικού υλικού στο διαδίκτυο που είναι ελκυστικό για τους μαθητές, αλλά και εντοπισμού νέων θεμάτων προς ανακάλυψη.
- Στόχοι και προσδοκίες σε σχέση με το γλωσσικό μάθημα: βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης ή κοινωνικής ένταξης, ακαδημαϊκοί στόχοι και επίτευξη ενός συγκεκριμένου επιπέδου γλωσσομάθειας.
- Κύριος τρόπος μάθησης: η γνώση των προτιμώμενων τρόπων μάθησης των μαθητών μας επιτρέπει να καθορίσουμε έναν τρόπο διδασκαλίας που να είναι δίκαιος και χωρίς αποκλεισμούς.

Το προφίλ αυτό θα πρέπει να θεωρείται ένα δυναμικό έγγραφο, το οποίο θα ενημερώνεται τακτικά καθώς εξελίσσεται το μάθημα και η εκμάθηση του μαθητή. Η υιοθέτηση μιας ολιστικής προσέγγισης για την κατανόηση του μεταναστευτικού πλαισίου επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να δημιουργήσει αποτελεσματικά προφίλ που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως οδηγός για να εξασφαλίσουν μια εστιασμένη και αποτελεσματική εμπειρία μάθησης και εμπειρία ενσωμάτωσης για τους μαθητές.

2.2.2. Κοινωνιογλωσσική διαφορετικότητα

Η κοινωνιογλωσσική διαφορετικότητα αναφέρεται στους τρόπους με τους οποίους χρησιμοποιείται η γλώσσα στην κοινωνία. Η χρήση αυτή εξαρτάται από μια σειρά μεταβλητών που συνδέονται στενά με το άτομο, όπως η εθνικότητα, η πολιτισμική

ταυτότητα, το επίπεδο εκπαίδευσης, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, αλλά και το φύλο και η ηλικία. Αυτά είναι τα κύρια χαρακτηριστικά που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα χρησιμοποιούν τη γλώσσα.

Είναι επομένως σαφές πώς η κοινωνιογλωσσική διαφορετικότητα αποτελεί θεμελιώδη παράγοντα που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν ο στόχος είναι η διδασκαλία της γλώσσας σε μια τάξη μεταναστών, όπου έχουμε να κάνουμε με εξαιρετικά διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα και εμπειρίες ζωής.

Μέσω μιας περιεκτικής διδακτικής προσέγγισης που είναι ξεκάθαρη, απαλλαγμένη από τεχνικές λεπτομέρειες και τοπικισμούς που είναι δύσκολο να κατανοηθούν, και με προσοχή στην εκτίμηση των γλωσσικών ποικιλιών των μαθητών, είναι δυνατόν να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της επικοινωνίας και, κατά συνέπεια, της μάθησης.

Για να επιτευχθεί αυτό, είναι επιθυμητό να χρησιμοποιείται κατάλληλο διδακτικό υλικό που να αντικατοπτρίζει την αυθεντική γλωσσική ποικιλία του πολιτισμικού πλαισίου της χώρας υποδοχής και είναι σημαντικό να ενθαρρύνονται οι μαθητές να αλληλεπιδρούν μέσω διαλογικών ασκήσεων που συνεπάγονται την ανάγκη χρήσης της νέας γλώσσας. Η ανταλλαγή και η σύγκριση διαφορετικών επιπέδων γλωσσικής επάρκειας επιτρέπει στους μαθητές να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο.

Αντίθετα, αν αγνοηθεί η κοινωνιογλωσσική διαφορετικότητα, μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα που μπορούν να υπονομεύσουν την εμπειρία της μάθησης. Μια υπερβολικά πολύπλοκη γλώσσα που είναι ακατανόητη, καθώς και η έλλειψη της αίσθησης ότι εκπροσωπείται, μπορεί όχι μόνο να αυξήσει τα επίπεδα απογοήτευσης και αποθάρρυνσης των μαθητών, αλλά και να συμβάλει στην ενίσχυση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων απέναντι σε πολιτισμούς και κοινωνικές ομάδες που, κατά συνέπεια, θα έχουν λιγότερες πιθανότητες να ενταχθούν στο νέο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο. Η εκτίμηση της διαφορετικότητας είναι το κλειδί για μια επιτυχημένη διαδικασία μάθησης

2.2.3. Διδακτική ικανότητα των κατευθυντήριων οδηγιών

Για να είναι αποτελεσματική οποιαδήποτε διδακτική δραστηριότητα, είναι υψίστης σημασίας ο μαθητής να κατανοεί τη φύση του έργου που καλείται να εκτελέσει και τον στόχο του. Με άλλα λόγια, τόσο οι οδηγίες όσο και η ίδια η άσκηση αποτελούν οχήματα μάθησης.

Στον κόσμο της διδασκαλίας, ένα στοιχείο που μερικές φορές υποτιμάται είναι η ποιότητα των οδηγιών που δίνονται στους μαθητές κατά τη διάρκεια των ασκήσεων. Αν και μπορεί να φαίνεται σαν ένα ασήμαντο μέρος της διαδικασίας, οι σωστές οδηγίες βοηθούν τους μαθητές να κατανοήσουν τις προσδοκίες, να εκτελέσουν σωστά τις εργασίες και να επιτύχουν τους μαθησιακούς στόχους.

Με αυτό το σκεπτικό, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να επιλέξει το διδακτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί στην τάξη, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο διατυπώνονται οι οδηγίες για τις προτεινόμενες δραστηριότητες. Αυτές πρέπει να είναι ακριβείς, πλήρεις, σαφείς και κατανοητές, ενδεχομένως υποστηριζόμενες από καθοδηγητικά παραδείγματα και προσαρμοσμένες στο γλωσσικό επίπεδο της τάξης.

Τα πλεονεκτήματα της ξεκάθαρης επικοινωνίας οδηγούν σε μεγαλύτερη αυτονομία στη μάθηση από την πλευρά του μαθητή, με αποτέλεσμα την αύξηση της αυτοεκτίμησης και των κινήτρων. Από την άλλη πλευρά, οι ανακριβείς ή παραπλανητικές πληροφορίες μπορεί να οδηγήσουν σε απογοήτευση και παραμέληση. Όταν οι οδηγίες είναι διφορούμενες ή ασαφείς, οι μαθητές μπορεί να αισθάνονται σύγχυση και αβεβαιότητα σχετικά με το τι αναμένεται, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο την ποιότητα της εργασίας τους. Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να παρέχουν οδηγίες που είναι συγκεκριμένες, άμεσες και εύκολα κατανοητές, ώστε οι μαθητές να είναι σε θέση να ξεκινήσουν την άσκηση με σαφήνεια και αυτοπεποίθηση.

Οι καλά διατυπωμένες οδηγίες μπορούν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση του ενδιαφέροντος των μαθητών για την άσκηση. Η χρήση ελκυστικής γλώσσας για την παρουσίαση της δραστηριότητας με έναν ενδιαφέροντα και ουσιαστικό τρόπο τραβάει την προσοχή τους και τους παρακινεί να συμμετάσχουν ενεργά.

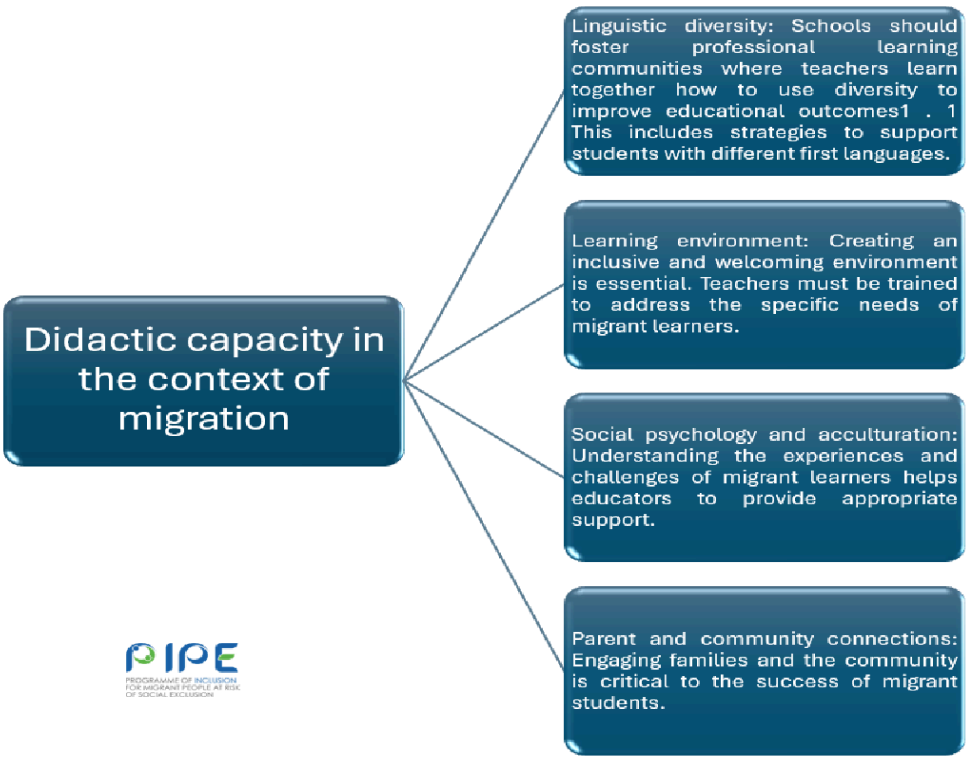

Οι οδηγίες πρέπει να είναι ευέλικτες και προσαρμόσιμες στις ανάγκες και τις ικανότητες των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να τροποποιούν ή να

διευκρινίζουν τις οδηγίες, εάν είναι απαραίτητο, ως απάντηση σε ερωτήσεις ή δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν στην τάξη. Η ευελιξία αυτή διασφαλίζει ότι όλοι οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν πλήρως στη δραστηριότητα και να επωφεληθούν από αυτήν.

Όποια και αν είναι η προτεινόμενη διδακτική δραστηριότητα, μπορεί να είναι χρήσιμο να προσφέρονται οδηγίες με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων, ώστε να εμπλέκονται διαφορετικά κανάλια μάθησης με σκοπό τη μεγαλύτερη ενσωμάτωση. Οι εικόνες, τα βίντεο, οι παρουσιάσεις, τα διαγράμματα και οι λίστες μπορούν να βοηθήσουν όταν η κλασική περιγραφή δεν επαρκεί για να κατανοήσει ο μαθητής τον στόχο αυτού που του ζητείται και τη σωστή διαδικασία για την ικανοποιητική επίτευξή του.

2.2.4. Πληροφορίες για τη δομή των ενοτήτων

Η διάρθρωση των ενοτήτων ενός γλωσσικού μαθήματος για μετανάστες είναι ένα έργο που λαμβάνει υπόψη τόσο τη μεθοδολογία που επιλέγει ο εκπαιδευτικός όσο και τις ανάγκες της τάξης του- ως εκ τούτου, η ανάλυση του προφίλ των μαθητών, το οποίο προηγουμένως αποκτήθηκε μέσω της χορήγησης ερωτηματολογίου, αποτελεί ένα χρήσιμο βήμα για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των μαθημάτων.

Επιπλέον, κάθε ενότητα θα πρέπει να είναι προσανατολισμένη στην επίτευξη του γενικού στόχου του μαθήματος, καθώς και να λαμβάνει υπόψη το πολιτισμικό υπόβαθρο και τα διαφορετικά επίπεδα γλωσσικών δεξιοτήτων των μαθητών.

Θέλοντας να προσομοιώσουμε το σχεδιασμό μιας ενότητας, μπορούμε να υποθέσουμε τη δόμησή της με τέτοιο τρόπο ώστε να περιέχει:

- Μια εισαγωγή για την παρουσίαση των καλυπτόμενων θεμάτων που είναι συναρπαστική και ικανή να προετοιμάσει τον μαθητή για ενεργό συμμετοχή που βασίζεται στις προηγούμενες γνώσεις του.
- Μια ουσιαστική και κατανοητή θεωρητική παρουσίαση του περιεχομένου που χρησιμοποιεί διάφορα διδακτικά εργαλεία: εικόνες, κείμενα και οπτικοακουστικό υλικό.
- Ένα πρακτικό μέρος, στο οποίο η τάξη έχει την ευκαιρία να πειραματιστεί με τις νεοαποκτηθείσες γνώσεις μέσα από ασκήσεις, προσομοιώσεις και παιχνίδια ρόλων, κατάλληλα για την ενίσχυση του ομαδικού πνεύματος.
- Ένα συμπέρασμα που χρησιμεύει ως ανασκόπηση του περιεχομένου, για να συνοψίσει και να εδραιώσει τα διδαχθέντα.

Προκειμένου να διατηρηθεί μια πραγματική εικόνα της προόδου των μαθητών, είναι σκόπιμο να προγραμματίζεται σε τακτική βάση μια ενότητα ελέγχου, η οποία μπορεί να έχει τη μορφή γραπτών ή προφορικών δοκιμασιών ή μικτής μορφής. Οι συγκεκριμένες στιγμές δεν είναι απαραίτητο να οδηγούν σε αριθμητική αξιολόγηση, αλλά μπορούν επίσης να οδηγήσουν σε

πιο φιλική ανατροφοδότηση, επιτρέποντας στους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς να ανακαλύψουν τις αδυναμίες αλλά και τα δυνατά σημεία της μέχρι τώρα εργασίας.

2.2.5. Ακολουθίες δραστηριοτήτων

Ας δώσουμε τώρα μερικά παραδείγματα δραστηριοτήτων που μπορούν να βοηθήσουν να γίνει κάθε ενότητα μια αποτελεσματική στιγμή μάθησης που θα είναι τόσο διασκεδαστική όσο και ελκυστική.

Η εισαγωγή είναι η πιο ευαίσθητη στιγμή του παιχνιδιού, αυτή που μπορεί να αποφασίσει αν ο μαθητής θα ενδιαφερθεί για τα θέματα της ημέρας ή θα κλειστεί στον εαυτό του, από αμηχανία, αδιαφορία ή απογοήτευση- ή, ακόμη χειρότερα, από συνδυασμό των τριών.

Το να γνωρίζετε πού πρόκειται να πάτε λειτουργεί ως δίχτυ ασφαλείας ακόμη και για τις πιο θαρραλέες προσωπικότητες, γι' αυτό είναι σημαντικό να δώσετε τον στόχο του μαθήματος όσο το δυνατόν νωρίτερα και με σαφήνεια.

Το σπάσιμο του πάγου με μια ανεπίσημη κουβέντα για το θέμα της ημέρας μπορεί στη συνέχεια να βοηθήσει στη δημιουργία θετικού κλίματος μεταξύ των μαθητών και να τους προετοιμάσει να μοιραστούν όσα ήδη γνωρίζουν για το θέμα. Κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας, ο δάσκαλος έχει την ευκαιρία να συμπεράνει το επίπεδο δεξιοτήτων της τάξης και να βαθμολογήσει αναλόγως πόσο μπορούν να εμβαθύνουν στην πολυπλοκότητα του περιεχομένου που θα παρουσιαστεί.

Η παρουσίαση του περιεχομένου αποτελεί τη «σοβαρή» στιγμή του μαθήματος, και με τον όρο «σοβαρό» εννοούμε ότι ο εκπαιδευτικός πρέπει να μεταφέρει τις πληροφορίες με απλό, σταδιακό και κατανοητό για όλους τρόπο. Από αυτή την άποψη, μπορεί να είναι πρακτικό να κατατμηθούν πολύπλοκα θέματα σε διάφορες ενότητες, να προηγηθεί ή να καθυστερήσει η αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου γραμματικού ή λεξιλογικού θέματος, να αποφασιστεί να αποσιωπηθούν ορισμένες αποχρώσεις της γλώσσας και να δοθεί έμφαση σε άλλες, αν αυτές μπορούν να βοηθήσουν τον μαθητή να ενταχθεί καλύτερα στο νέο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.

Δεδομένου ότι, όπως περιγράφηκε στην αρχή του κεφαλαίου, κάθε εκπαιδευόμενος προτιμά έναν συγκεκριμένο τρόπο μάθησης (οπτικό, ακουστικό, κιναισθητικό), υπενθυμίζεται η σημασία της επιλογής διδακτικού υλικού με κατάλληλη σύνθεση, όπως βίντεο, εικόνες, πραγματικά αντικείμενα και γραπτά κείμενα.

Κάθε ενότητα θα πρέπει να παρουσιάζει νέο περιεχόμενο στον γραμματικό, λεξιλογικό και πολιτισμικό τομέα και να προσφέρει ένα έγκυρο επικοινωνιακό πλαίσιο μέσα στο οποίο η θεωρία θα γίνεται πράξη: ο κύριος στόχος είναι να χρησιμοποιηθεί η γλωσσική ικανότητα ως εργαλείο ενσωμάτωσης.

Η στιγμή που ο μαθητής φτάνει στην καρδιά της χρήσης της γλώσσας είναι η στιγμή των πρακτικών δραστηριοτήτων. Για την ανάπτυξη του λεξιλογίου, ο δάσκαλος μπορεί να

προτείνει στην τάξη ασκήσεις ορισμού, αντιστοίχιση κειμένου-εικόνας ή ορισμού-πραγματικού αντικειμένου και σταυρόλεξα. Μπορεί να αποφασίσει να εμπλέξει τους μαθητές σε ένα παιχνίδι ρόλων που απαιτεί από αυτούς να δράσουν, όπως να καλέσουν βοήθεια, να ετοιμάσουν ένα τυπικό πιάτο, να ψωνίσουν στην αγορά. Αυτού του είδους οι δραστηριότητες παγιώνουν τους γραμματικούς κανόνες που έχουν διδαχθεί και διεγείρουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των στοιχείων της τάξης. Από την άλλη πλευρά, καθώς το παιχνίδι ρόλων θα μπορούσε να αποτελέσει εμπόδιο για τους ντροπαλούς μαθητές, ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει τουλάχιστον μία λιγότερο διαδραστική δραστηριότητα να προτείνει, όπως η δημιουργική γραφή ή η κατασκευή ατομικών σχεδίων, αν συνειδητοποιήσουν ότι έχουν αφήσει κάποιον πίσω.

Για την ολοκλήρωση του μαθήματος, θα ήταν χρήσιμο να αφήσετε τους μαθητές να μιλήσουν και να τους ζητήσετε να συνοψίσουν τα θέματα που καλύφθηκαν: οι πληροφορίες που θα προκύψουν θα χρησιμεύσουν ως μια πρώτη αξιολόγηση των δεξιοτήτων που μόλις απέκτησαν.

2.2.6. Αναφορά στις διδακτικές μεθόδους που χρησιμοποιήθηκαν

Σήμερα, ο δάσκαλος έχει στη διάθεσή του διάφορες διδακτικές μεθόδους, καθεμία από τις οποίες έχει τα δικά της πλεονεκτήματα και αδυναμίες. Σε ένα γλωσσικό μάθημα για μετανάστες, αξίζει να θυμόμαστε ότι η επιλογή της μεθοδολογίας θα πρέπει πάντα να λαμβάνει υπόψη της τους παράγοντες που αναφέρονται παραπάνω: τις προηγούμενες γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών, τις μεθόδους μάθησης, τους στόχους που επιδιώκουν να επιτύχουν μέσω της εκμάθησης της γλώσσας, το πολιτισμικό πλαίσιο από το οποίο προέρχονται και τους διαθέσιμους πόρους για την υποστήριξη της επιλεγμένης μεθοδολογίας.

Η υιοθέτηση περισσότερων από μία μεθόδων διδασκαλίας σημαίνει να αγκαλιάζει κανείς την ποικιλομορφία και να προσεγγίζει τις ανάγκες των μαθητών του αντί να περιμένει από αυτούς να προσαρμοστούν σε ένα επιβαλλόμενο και άκαμπτο στυλ.

Παράλληλα με τις παραδοσιακές μεθόδους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να πειραματιστούν με καινοτόμες και πιο ελκυστικές προσεγγίσεις. Ακολουθούν μερικά παραδείγματα.

Διεπιστημονικότητα: μια μεθοδολογία που εξετάζει την πραγματικότητα συνδέοντας τα στοιχεία της και υπερβαίνοντας την κλασική άποψη της τομεακής γνώσης. Η προσέγγιση αυτή δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να αναπτύξουν οριζόντιες δεξιότητες, όπως η κριτική σκέψη, η επίλυση προβλημάτων, η επικοινωνία και η ομαδική εργασία, οι οποίες έχουν μεγάλη ζήτηση σήμερα στον κόσμο της εργασίας και στη διαχείριση της πολυπλοκότητας της ζωής. Η μεθοδολογία είναι εξαιρετική για την παρακίνηση των μαθητών και τη δημιουργία σύνδεσης μεταξύ αυτών και του εκπαιδευτικού, ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή ιδεών και τη δημιουργία καινοτόμων μαθησιακών σχεδίων.

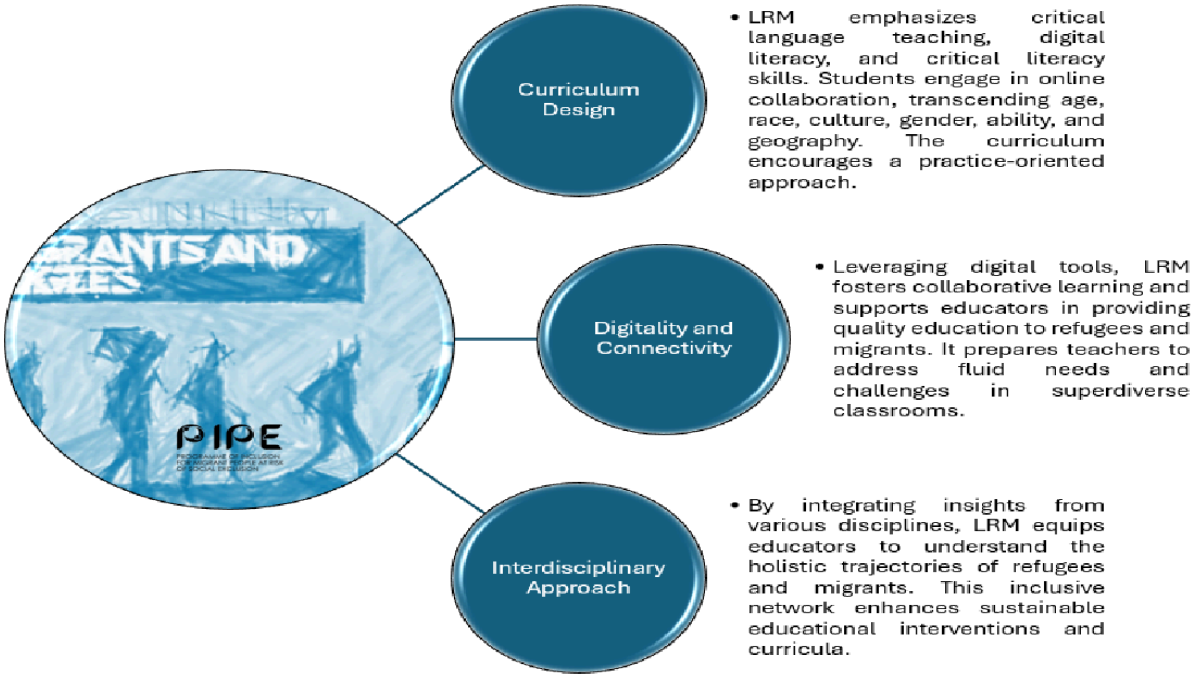

Χρόνος κύκλου: στην πράξη, η τάξη υιοθετεί μια διάταξη κύκλου, δηλαδή ίσο χρόνο, για να συμμετάσχει σε μια συζήτηση που συντονίζεται από τις ερωτήσεις που θέτει ο δάσκαλος-ηγέτης. Η προσέγγιση προωθεί την επικοινωνία και την ακρόαση, δημιουργώντας ένα ασφαλές και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον στο οποίο μπορεί κανείς να εκφράσει ελεύθερα τις απόψεις του και να μάθει να αποδέχεται τις απόψεις των άλλων. Μαζί, οι μαθητές μαθαίνουν να διαχειρίζονται τα συναισθήματα και να επιλύουν ειρηνικά τις συγκρούσεις, μέσω της αναζήτησης κοινών λύσεων. Ο σχεδιασμός δραστηριοτήτων με αυτή τη μεθοδολογία απαιτεί χρόνο- επιπλέον, μπορεί να είναι πολύπλοκη η χρήση της σε πολύ μεγάλες τάξεις.

Παιχνίδι ρόλων: δραστηριότητες κατά τις οποίες οι μαθητές υποδύονται ρόλους που τους αναθέτει ο εκπαιδευτικός, προκειμένου να αναπαραστήσουν πραγματικές καταστάσεις που δίνουν υπόσταση στις γλωσσικούς κανόνες που μελετώνται. Προωθεί την ενεργητική μάθηση, βελτιώνει την ευφράδεια και την προφορά, καθώς οι μαθητές ενθαρρύνονται να μιλούν αυθόρμητα και συνεχώς, χωρίς το φόβο να κάνουν λάθη.

Ανεστραμμένη τάξη: μια μεθοδολογία που αντιστρέφει την παραδοσιακή σχέση δασκάλου-μαθητή, καθιστώντας τον τελευταίο στην έδρα και μετατρέποντας τον πρώτο σε οδηγό για την υποστήριξη της μάθησης. Οι μαθητές μελετούν ανεξάρτητα και χρησιμοποιούν το χρόνο στην τάξη για να εξερευνήσουν σε βάθος τα θέματα. Προτείνει ένα είδος ενεργητικής μάθησης και ενθαρρύνει την ανάπτυξη οριζόντιων δεξιοτήτων, όπως η αυτοδιαχείριση της μάθησης και η συνεργασία. Αντίθετα, η μεθοδολογία απαιτεί περισσότερη αυτοπειθαρχία από τους μαθητές σε σχέση με την παραδοσιακή μέθοδο, οπότε μπορεί να μην είναι καθολικά αποτελεσματική.

Αφήγηση και παραμυθία: μια στρατηγική που χρησιμοποιεί την αφήγηση, είτε διαβασμένη είτε παραγόμενη, για την εισαγωγή θεμάτων που φέρνουν τους μαθητές πιο κοντά στον πολιτισμό της χώρας-στόχου και αναπτύσσουν νέες γλωσσικές δεξιότητες.

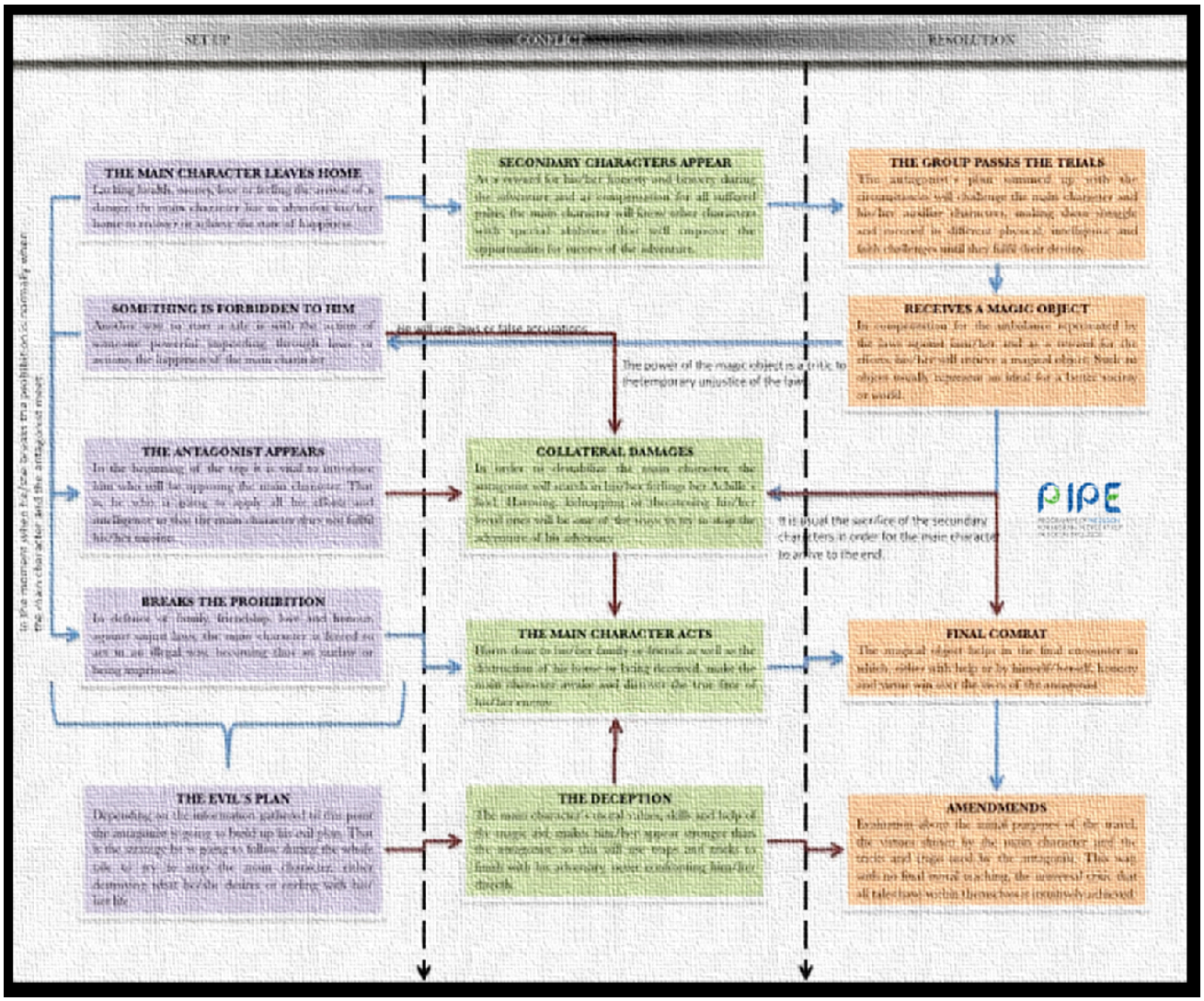

Διδασκαλία από ομότιμους και συνεργατική μάθηση: μεθοδολογία κατά την οποία οι γνώσεις μοιράζονται μεταξύ των μελών της τάξης, ευνοώντας τη δημιουργία μιας σχέσης κατά την οποία ο πιο έμπειρος μαθητής βοηθά αυτόν που έχει λιγότερες δεξιότητες. Υποστηρίζει έναν βαθύτερο και πιο εξατομικευμένο τύπο μάθησης, που τείνει προς τον εντοπισμό και την κάλυψη τυχόν κενών στις γνώσεις του μαθητή. Από την άποψη του εκπαιδευτικού, προσφέρει μείωση του φόρτου εργασίας και επιτρέπει να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος στους μαθητές που τον χρειάζονται περισσότερο. Ταυτόχρονα, η προσέγγιση αυτή απαιτεί ικανότητες διαχείρισης του χρόνου και της τάξης: ενώ από τη μια πλευρά ευνοεί την εδραίωση των σχέσεων εντός της ομάδας, από την άλλη μπορεί να προκαλέσει συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών καθώς και να δημιουργήσει εξάρτηση από τον καθηγητή.

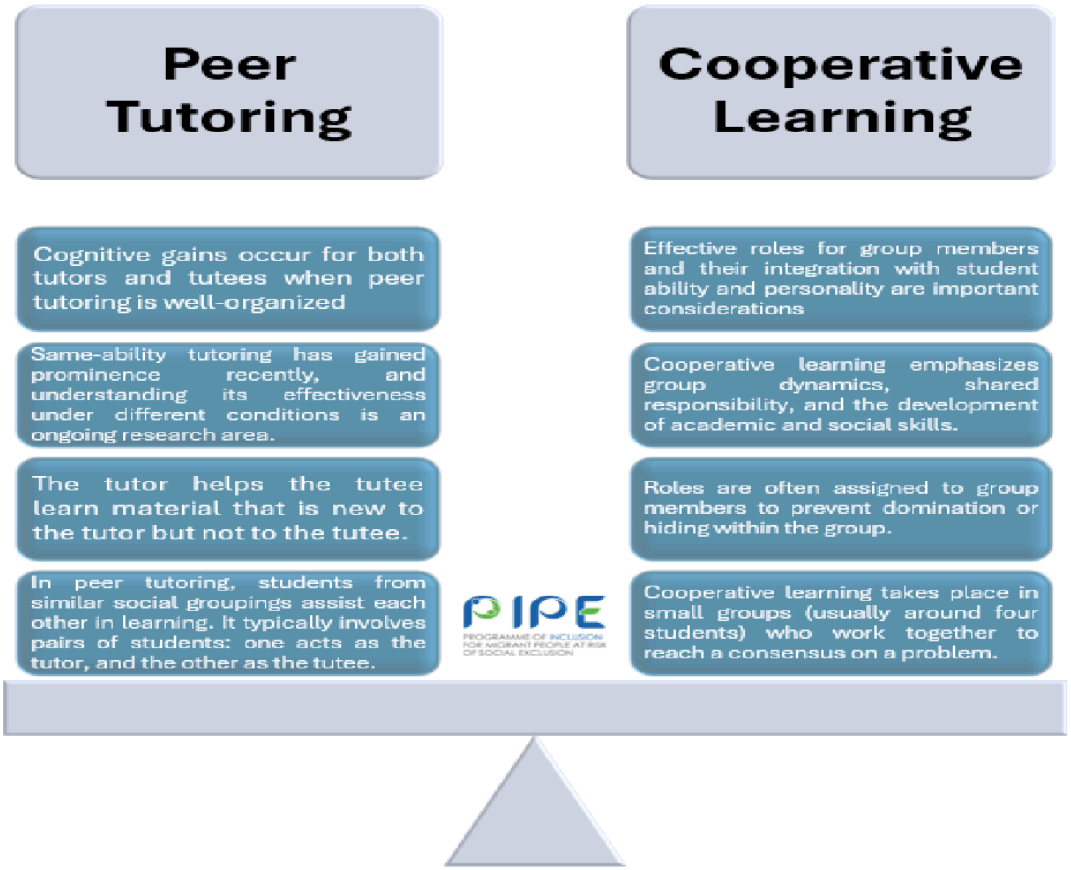

CLIL (Ολοκληρωμένη Μάθηση Περιεχομένου και Γλώσσας): περιλαμβάνει τη διδασκαλία μη γλωσσικών γνωστικών αντικειμένων (ιστορία, γεωγραφία, μαθηματικά, λογοτεχνία) που μεταφέρονται στη γλώσσα-στόχο. Είναι ένας τρόπος που ενθαρρύνει την κατασκευή ειδικού λεξιλογίου.

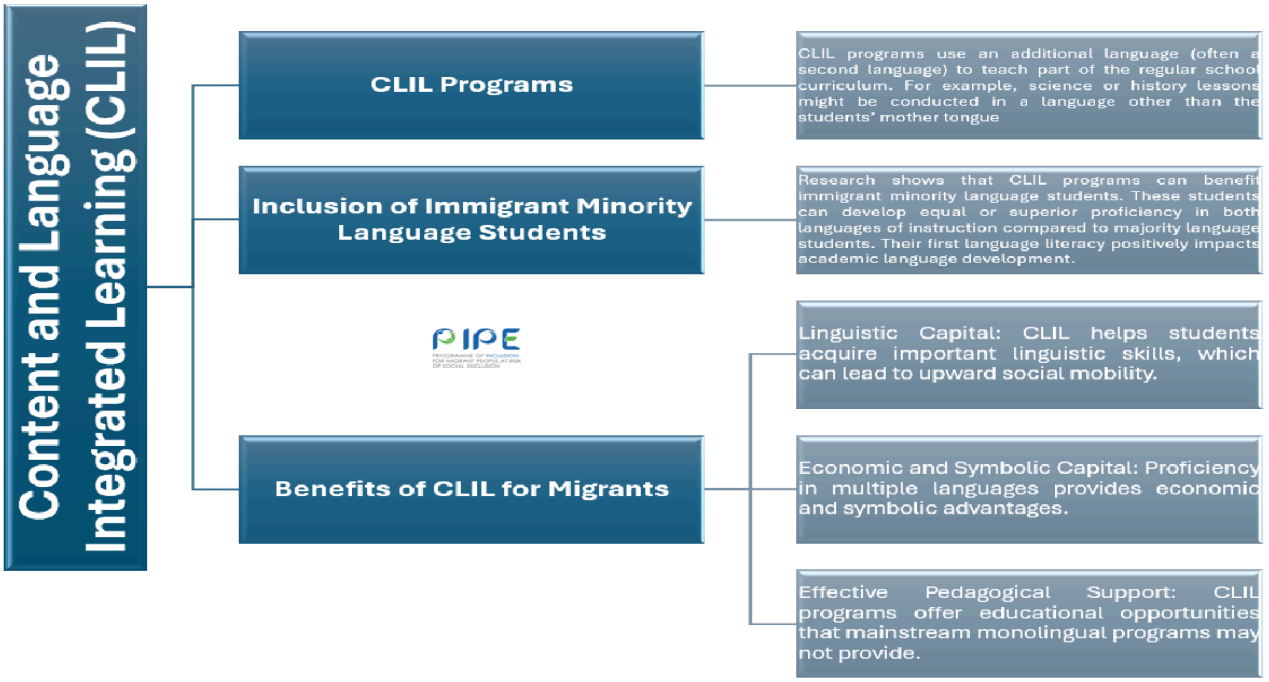

Εργασία έργου: μια προσέγγιση κατά την οποία οι μαθητές καλούνται να εργαστούν σε ομάδες σε μακροπρόθεσμα έργα στα οποία η γλώσσα-στόχος χρησιμοποιείται τόσο για την έρευνα όσο και για την εσωτερική αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών και για τη συγγραφή της τελικής παρουσίασης.

Κινητή μάθηση: περιλαμβάνει τη χρήση συσκευών όπως τα smartphones και τα tablets για τη διεξαγωγή διδακτικών δραστηριοτήτων. Επιτρέπει την πρόσβαση στο υλικό οπουδήποτε, καθώς αξιοποιεί τους διαδικτυακούς πόρους. Είναι εξαιρετικά ευέλικτη και προσαρμόσιμη σε κάθε τρόπο ζωής. Επιτρέπει την πλήρη εξατομίκευση της μάθησης, καθιστώντας την ενεργητική και, σε ορισμένες περιπτώσεις, διαδραστική. Βελτιώνει τις ψηφιακές δεξιότητες, έχει το πλεονέκτημα ότι είναι προσιτό και ότι μπορεί να υπολογίζει στην άμεση ενημέρωση του μαθησιακού υλικού. Το κύριο μειονέκτημα αυτού του τρόπου είναι η έλλειψη δημιουργίας μιας σχέσης πρόσωπο με πρόσωπο, είτε με τον καθηγητή είτε με τους συμφοιτητές.

Παιχνιδοποίηση: μεθοδολογία που εφαρμόζει τυπικά στοιχεία παιχνιδιών (πόντοι εμπειρίας, επίπεδα, αποστολές, προκλήσεις) στη διδασκαλία γλωσσών. Μέσω της χρήσης παιγνιώδους πλατφόρμας, καθιστά τη μάθηση διαδραστική, ζωντανή και διασκεδαστική. Παρέχει στους μαθητές άμεση ανατροφοδότηση σχετικά με τις επιδόσεις τους, γεγονός που τους βοηθά να βελτιώνονται και να παραμένουν παρακινημένοι. Η ικανοποίηση που λαμβάνουν μέσω των ανταμοιβών μπορεί να αυξήσει την αίσθηση ικανοποίησης και επίτευξης. Στα μειονεκτήματα περιλαμβάνεται ο κίνδυνος δημιουργίας εξάρτησης, η πρόκληση απόσπασης της προσοχής και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μαθητών, με αρνητικές συνέπειες για την ευημερία της ομάδας.

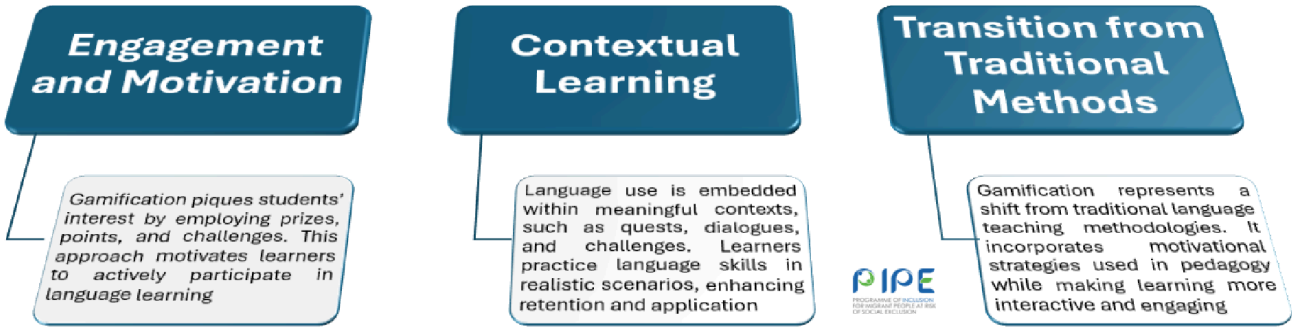

Κάθε μεθοδολογία μπορεί να αποδειχθεί τόσο επιτυχής όσο και ανεπιτυχής: εξαρτάται από την ανταπόκριση της τάξης και των μεμονωμένων μαθητών. Γι' αυτό είναι σημαντικό να υιοθετείται μια πολλαπλή προσέγγιση, να πειραματίζεται κανείς με τις πιθανές επιλογές μέχρι να βρει εκείνες που είναι πιο πρόσφορες για την επίτευξη των στόχων του μαθήματος, των αναγκών των μαθητών και του πλαισίου διδασκαλίας.

2.2.7. Πολιτισμική εκπροσώπηση και παρουσία στερεοτύπων

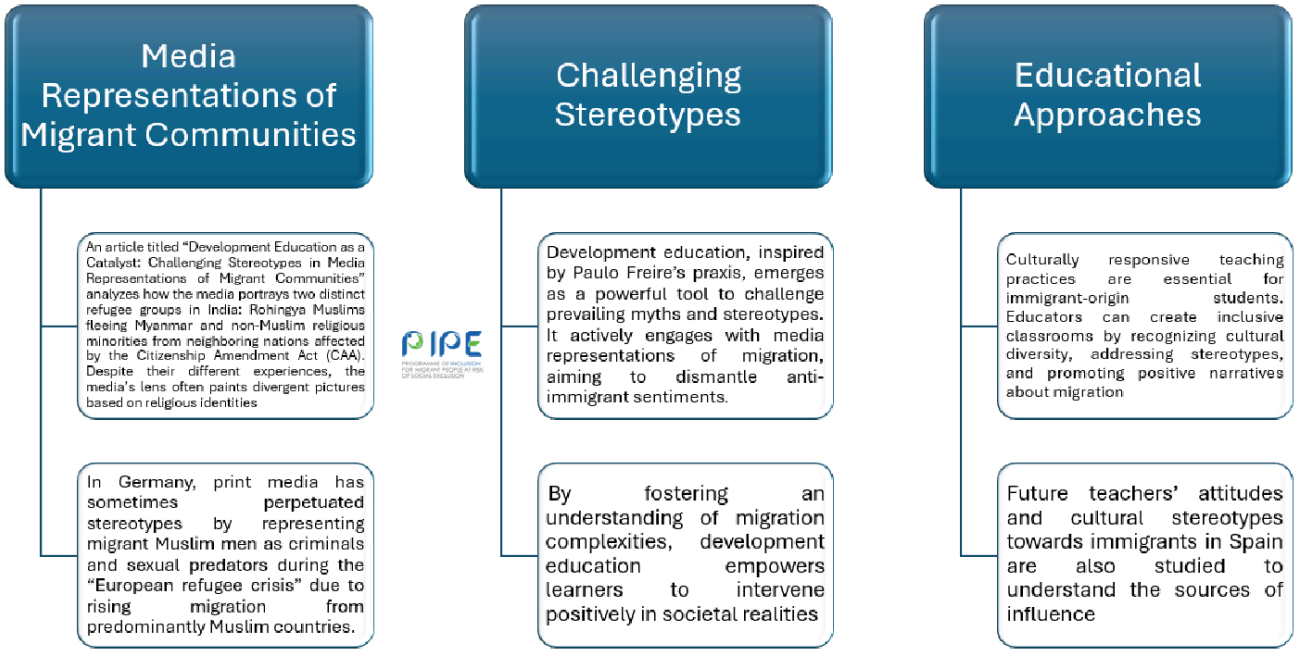

Οι προκαταλήψεις και τα στερεότυπα είναι τόσο εδραιωμένα μέσα μας που οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί μερικές φορές αγνοούν αυτά που αποτελούν μέρος των βιωματικών τους εμπειριών και που, αναπόφευκτα, καταλήγουν να παγιδεύονται στη μεθοδολογία τους.

Ωστόσο, για να χρησιμοποιηθεί η γλωσσική γνώση ως εργαλείο πολιτισμικής ενσωμάτωσης, η διδασκαλία μιας τάξης μεταναστών δεν μπορεί παρά να στοχεύει στην προώθηση μιας πολιτισμικής εκπροσώπησης χωρίς αποκλεισμούς και στερεότυπα.

Προώθηση της διαφορετικότητας σημαίνει ενθάρρυνση, μέσω διδακτικών δραστηριοτήτων, της αμφισβήτησης των προκαταλήψεων και των διακρίσεων υπέρ μιας ακριβούς και πολύπλευρης άποψης της πραγματικότητας. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να διασφαλίσει ότι η ίδια η επιλεγμένη μεθοδολογία αποφεύγει στερεοτυπικές συμπεριφορές, όπως ο ευρωκεντρισμός, ο οποίος χρησιμοποιεί τον ευρωπαϊκό πολιτισμό ως μοντέλο αναφοράς. Οι εθνοκεντρικές δραστηριότητες, δηλαδή οι δραστηριότητες που βασίζονται σε εμπειρίες χαρακτηριστικές του κυρίαρχου πολιτισμού, μπορεί να δημιουργήσουν στους μαθητές ένα αίσθημα αποξένωσης, οπότε καλό θα ήταν να σκεφτείτε εναλλακτικές λύσεις που να αντικατοπτρίζουν καλύτερα τις διαφορετικές εμπειρίες στην τάξη.

Σημαντικό ρόλο στον αγώνα για καλύτερη πολιτιστική εκπροσώπηση παίζει η αξία που δίνεται στις εμπειρίες των μαθητών κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων στην τάξη. Το διδακτικό υλικό θα πρέπει να ενθαρρύνει τη διαπολιτισμική σύγκριση και να δημιουργεί ευκαιρίες για συζήτηση που αμφισβητεί τα στερεότυπα. Οι συζητήσεις, τα προγράμματα, το οπτικοακουστικό και αναγνωστικό υλικό θα πρέπει να επιτρέπουν στους μαθητές να γνωρίσουν και να εκτιμήσουν διαφορετικές πολιτισμικές πραγματικότητες, ώστε να αποκτήσουν οι ίδιοι νέες, πιο περιεκτικές προοπτικές.

Αυτό μπορεί να συμβεί μόνο αν υπάρχει ένας συνειδητοποιημένος, εκπαιδευμένος και χωρίς προκαταλήψεις δάσκαλος που διευθύνει την τάξη.

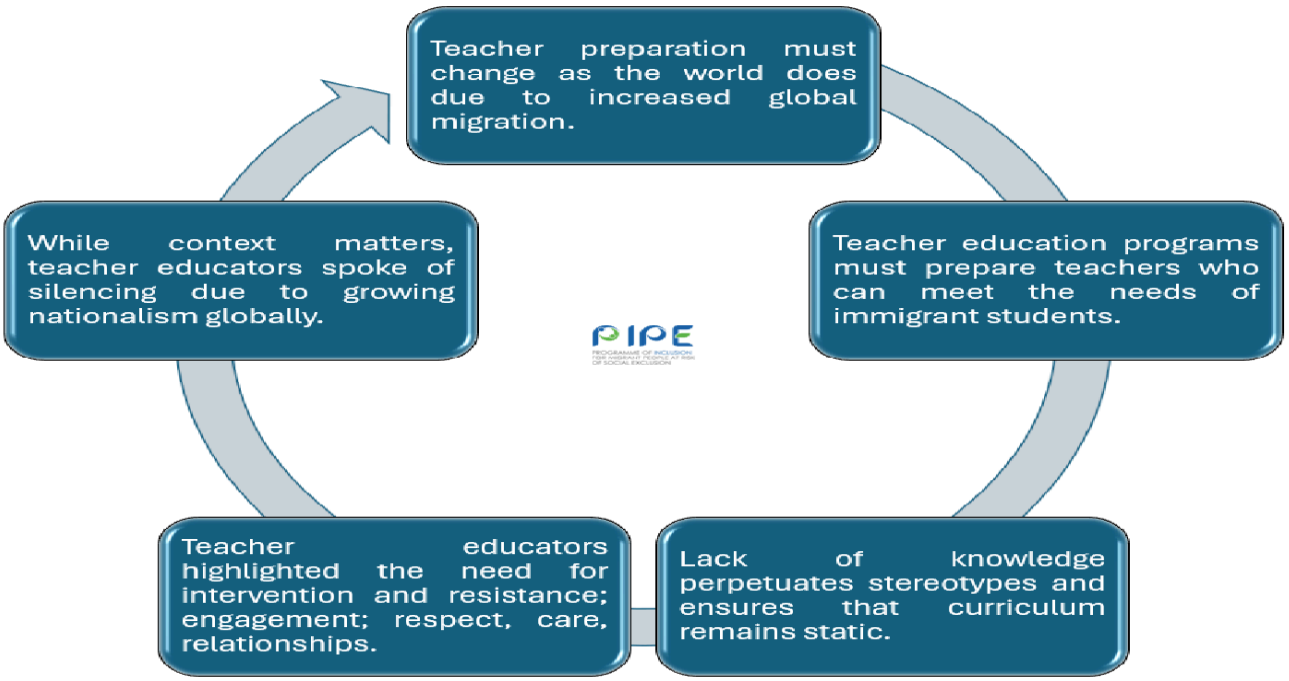

2.3. Χαρακτηριστικά του διδακτικού υλικού (« Δωρεάν-οικονομικά», «Πολυεπίπεδα», «Για Smartphone», «Απλό», «Διαθέσιμο εκτός σύνδεσης»)

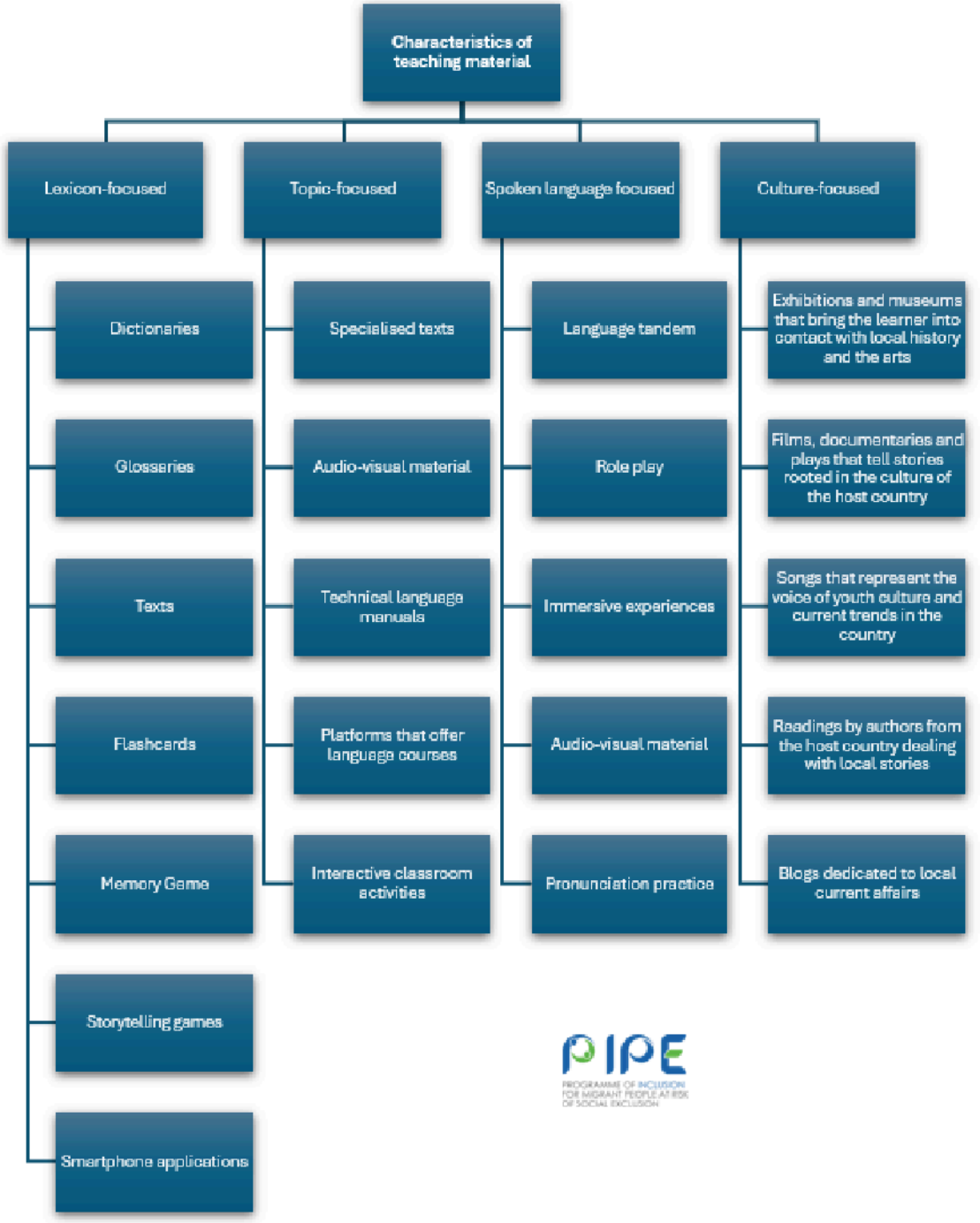

Με βάση τα παραπάνω, το γλωσσικό διδακτικό υλικό για ένα μάθημα που απευθύνεται σε μετανάστες μαθητές θα πρέπει να πληροί τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Να είναι κατάλληλο για τις γλωσσικές δεξιότητες που επέδειξαν οι μαθητές στο γνωστικό ερωτηματολόγιο.
- Να επιδεικνύουν πολιτισμική ευαισθησία και πολιτισμική πολυμορφία, ώστε να σέβονται τη διαφορετικότητα και να αποφεύγουν στερεότυπα, προκαταλήψεις και δυνητικά προσβλητικές καταστάσεις.
- Παρακίνηση, εμπλοκή, τόνωση της μάθησης.
- Περιγράψτε αυθεντικά και πρακτικά περιστατικά της πραγματικής ζωής που οδηγούν τους εκπαιδευόμενους στην ανάπτυξη αποτελεσματικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων. Οι διαφημίσεις, οι ταινίες, οι τηλεοπτικές σειρές, τα τραγούδια, τα άρθρα εφημερίδων και τα μυθιστορήματα αποτελούν εξαιρετικό υλικό που τους επιτρέπει να δημιουργήσουν μια συγκεκριμένη σχέση με το πολιτισμικό πλαίσιο της χώρας υποδοχής.

Τέλος, ο μαθητής θα πρέπει να ενθαρρύνεται να μαθαίνει ανεξάρτητα μέσω της χρήσης εφαρμογών, διαδικτυακού υλικού και εγχειριδίων γραμματικής σχεδιασμένων για αυτοδιδασκαλία, τα οποία προσαρμόζονται στις ανάγκες και είναι προσβάσιμα ανεξάρτητα από τυχόν αναπηρίες.

2.3.1. Με έμφαση στο λεξιλόγιο

Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα διδακτικού υλικού που επικεντρώνεται στην εκμάθηση λεξιλογίου:

- Λεξικά: έντυπα, ηλεκτρονικά, δίγλωσσα ή μονόγλωσσα.
- Γλωσσάρια: συλλογές λέξεων που αναφέρονται σε ένα συγκεκριμένο θέμα. Μπορούν να τοποθετούνται στο τέλος των επιμέρους ενοτήτων, έτσι ώστε ο μαθητής να μπορεί να αναπτύξει το λεξιλόγιό του σε συγκεκριμένα κείμενα.
- Κείμενα: μυθιστορήματα, κόμικς, στίχοι τραγουδιών, άρθρα εφημερίδων, ποιήματα, ιστολόγια, ιστοσελίδες. Προσφέρουν στον μαθητή επαφή με τη ζωντανή γλώσσα που εφαρμόζεται στον πιο φυσικό της σκοπό, αυτόν της αφήγησης και της επικοινωνίας. Είναι σημαντικό να επιλέγονται κείμενα που ανταποκρίνονται στο επίπεδο γλωσσικής επάρκειας των μαθητών. Για παράδειγμα, θα μπορούσε κανείς να επιλέξει διαβαθμισμένα αναγνώσματα, όπως αυτά που προτείνει ο εκδοτικός οίκος Black Cat Cideb
- Flashcards: κάρτες με την ξένη λέξη στη μία πλευρά και τη μετάφρασή της στη μητρική γλώσσα ή σε μια άλλη γλώσσα, όπως τα αγγλικά, στην άλλη. Για μια προχωρημένη έκδοση, μπορείτε να αντικαταστήσετε τη μετάφραση με μια περιγραφή της λέξης στην ξένη γλώσσα. Οι κάρτες μνήμης είναι εύκολο να τις προμηθευτείτε ή να τις δημιουργήσετε μόνοι σας. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην τάξη για ομαδικές δραστηριότητες ή για προσωπικές συνεδρίες επανάληψης
- Παιχνίδι μνήμης: και άλλες δραστηριότητες αντιστοίχισης, όπως ασκήσεις συμπλήρωσης προτάσεων, παιχνίδια λέξεων και σταυρόλεξα, είναι διαδραστικές και

διασκεδαστικές δραστηριότητες που βοηθούν στην ανάπτυξη της βραχυπρόθεσμης μνήμης και της ικανότητας συσχέτισης των λέξεων με τη σημασία τους,

- Παιχνίδια αφήγησης: μια δραστηριότητα παρόμοια με το παιχνίδι ρόλων, κατά την οποία οι μαθητές επινοούν εναλλάξ μια κοινή ιστορία. Μπορεί να υποστηριχθεί από μια τράπουλα με κάρτες που δίνουν ιδέες στους συμμετέχοντες. Προσαρμόζεται σε όλα τα επίπεδα γλωσσομάθειας. Τα παιχνίδια Rory's Story Cubes επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να επινοήσουν ιστορίες από μια απλή ρίψη ζαριών.
- Εφαρμογές smartphone: προώθηση της εκμάθησης λεξιλογίου μέσω της παιχνιδοποίησης. Για παράδειγμα, η εφαρμογή Memrise. Το smartphone είναι ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία για έναν πρόσφυγα. Ακολουθούν ορισμένες χρήσιμες εφαρμογές για smartphone.

2.3.2. Θεματική προσέγγιση

Το θεματικά προσανατολισμένο υλικό περιλαμβάνει:

- Εξειδικευμένα κείμενα και οπτικοακουστικό υλικό: εξειδικευμένα λεξικά, γλωσσάρια, άρθρα εφημερίδων, δοκίμια, εγχειρίδια, συνεντεύξεις, διαλέξεις, βίντεο επίδειξης, podcasts, εξειδικευμένα ιστολόγια, θεματικά φόρουμ και ιστότοποι.
- Εγχειρίδια τεχνικής γλώσσας: κατάλληλα για μαθητές που πρέπει να εμβαθύνουν στη γλώσσα ενός συγκεκριμένου τομέα, όπως η δημοσιογραφία, ο κινηματογράφος, οι επιχειρήσεις, το μάρκετινγκ, η νομική ή η ιατρική.
- Πλατφόρμες που προσφέρουν γλωσσικά μαθήματα για συγκεκριμένους σκοπούς είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο (επί πληρωμή), όπως το Udemy
- Διαδραστικές δραστηριότητες στην τάξη: παρουσιάσεις ομαδικών εργασιών, συζητήσεις υπό την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, προσομοίωση πλαισίων μέσω παιχνιδιού ρόλων.

2.3.3. Εστίαση στην προφορικό λόγο

Η γλωσσική προετοιμασία του μαθητή με προσανατολισμό στην προφορική επικοινωνία σημαίνει ότι του δίνεται η δυνατότητα να αναπτύξει την ικανότητα να κατανοεί και να παράγει με ευχέρεια ομιλίες στην ξένη γλώσσα, και έτσι να προχωρήσει πέρα από την απλή απομνημόνευση λέξεων και γραμματικών κανόνων. Σημαίνει, με άλλα λόγια, να τους δώσουμε τα εργαλεία για να βιώσουν τη γλώσσα ως εργαλείο κοινωνικής ένταξης, μειώνοντας το χάσμα που τους χωρίζει από την κουλτούρα της χώρας υποδοχής.

Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα στρατηγικών που μπορούν να εφαρμοστούν στην πράξη για να διευκολύνουν την προσέγγιση του μαθητή στον προφορικό λόγο:

- Γλωσσικό ζευγάρι: ο μαθητής συνομιλεί με έναν φυσικό ομιλητή ή έναν άλλο μαθητή σε υψηλότερο επίπεδο.
- Παιχνίδι ρόλων: αναπαράσταση πραγματικών καταστάσεων επικοινωνίας στην τάξη (επισκέψεις στο εμπορικό κέντρο, ψώνια στο κατάστημα, διαπραγματεύσεις, παρουσιάσεις, συνεντεύξεις κ.λπ.),
- Βιωματικές εμπειρίες: π.χ. η χρήση εικονικής πραγματικότητας (VR) για την αναπαράσταση πραγματικών σεναρίων συνομιλιών που είναι πιο συγκεκριμένα από το απλό παιχνίδι ρόλων μεταξύ μαθητών (επισκέψεις σε γιατρούς, συνεντεύξεις για δουλειά, παραγγελίες σε εστιατόρια κ.λπ.),
- Οπτικοακουστικό υλικό: ταινίες, τηλεοπτικές σειρές, κανάλια στο YouTube και τρέχοντα podcasts, όπου είναι δυνατόν με υπότιτλους στην ξένη γλώσσα, που αντιπροσωπεύουν μια πραγματική εικόνα του καθημερινού λόγου. Οι αφιλτράριστες μορφές ομιλίας επιτρέπουν την εξοικείωση με την καθομιλουμένη γλώσσα,
- Εξάσκηση προφοράς: χρησιμοποιώντας τον οδηγό του καθηγητή ή μια εφαρμογή για να εξοικειωθείτε με τους ήχους της γλώσσας υποδοχής.

2.3.4. Πολιτισμική προσέγγιση

Η γλώσσα συνδέεται στενά με τον πολιτισμό της χώρας στην οποία ομιλείται. Για την εμβάθυνση του κοινωνικοπολιτισμικού περιεχομένου στο πλαίσιο των ενοτήτων ενός μαθήματος για μετανάστες μαθητές, μπορεί να είναι χρήσιμη η χρήση των ακόλουθων υλικών και δραστηριοτήτων:

- Εκθέσεις και μουσεία που φέρνουν τον μαθητή σε επαφή με την τοπική ιστορία και τις τέχνες.
- Ταινίες, ντοκιμαντέρ και θεατρικές παραστάσεις που αφηγούνται ιστορίες ριζωμένες στον πολιτισμό της χώρας υποδοχής.
- Τραγούδια που αντιπροσωπεύουν τη φωνή της νεανικής κουλτούρας και τις τρέχουσες τάσεις στη χώρα.
- Αναγνώσεις από συγγραφείς της χώρας υποδοχής που ασχολούνται με τοπικές ιστορίες.
- Ιστολόγια αφιερωμένα στην τοπική επικαιρότητα.

2.4. Τυποποίηση υλικού για τη διδασκαλία και εκμάθηση της εθνικής γλώσσας σε μετανάστες

Ακολουθεί ένας κατάλογος τύπων διδακτικού υλικού που μπορεί να είναι αποτελεσματικό σε μια τάξη μεταναστών μαθητών που μαθαίνουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής:

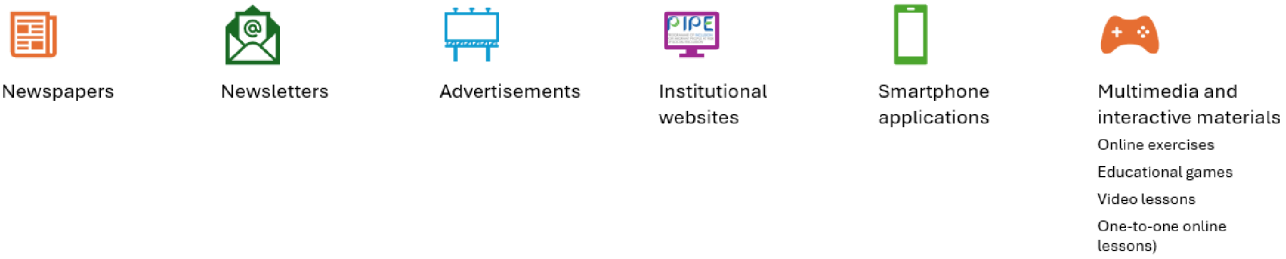

Θα πρέπει να θυμόμαστε ότι κάθε είδος διδακτικού υλικού χάνει την αποτελεσματικότητά του τη στιγμή που ο ρόλος του δασκάλου αφαιρείται. Ο δάσκαλος είναι το πρόσωπο-κλειδί στη μαθησιακή διαδικασία, αυτός που μέσα από την παρατήρηση των μαθητών μπορεί να κατασκευάσει μαθήματα μέσα από ένα συνδυασμό μεθοδολογιών, προσεγγίσεων και δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στο να καταστήσουν το μαθησιακό περιβάλλον ένα ασφαλές μέρος στο οποίο θα αναπτυχθεί και θα ενισχυθεί η αίσθηση της ταυτότητας του μαθητή μέσα στο νέο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.

2.4.1. Διδακτικά εγχειρίδια

(χαρακτηριστικά και συγκριτικό περιεχόμενο και μεθοδολογίες)

Στα μαθήματα ξένων γλωσσών που διεξάγονται στην τάξη, το εγχειρίδιο αποτελεί την κύρια γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ καθηγητή και μαθητών- δεν είναι απλώς μια συλλογή κανόνων και ασκήσεων: είναι ο οδηγός στον οποίο συμπυκνώνεται η ίδια η ουσία του μαθήματος, η έμπρακτη απεικόνιση της ιδανικής πορείας προς τους στόχους του.

Το να έχει κανείς στη διάθεσή του ένα γλωσσικό εγχειρίδιο σημαίνει ότι δομεί το μάθημα σύμφωνα με μια λογική σειρά στην οποία εισάγονται προοδευτικά πιο σύνθετες έννοιες και έννοιες με ρυθμό που να εμποδίζει τον μαθητή να αισθάνεται ότι καταβάλλεται από τον φόρτο εργασίας και, ως εκ τούτου, να εκφράζει απογοήτευση. Τα περιεχόμενα είναι οργανωμένα έτσι ώστε να αναπτύσσονται ομοιογενώς όλες οι γλωσσικές δεξιότητες (γραφή, ανάγνωση, ακρόαση, ομιλία) μέσω διδακτικών ενοτήτων που περιλαμβάνουν ακουστικούς διαλόγους, αναγνώσεις, ασκήσεις και ομαδικές δραστηριότητες. Μέσω της υποστήριξης του εγχειριδίου, ο μαθητής λαμβάνει σαφείς εξηγήσεις των γραμματικών κανόνων και σταδιακά οικοδομεί ένα πλούσιο και ευκρινές λεξιλόγιο. Οι ασκήσεις που προσφέρονται του επιτρέπουν να εφαρμόσει στην πράξη όσα έμαθε και να έχει άμεση ανατροφοδότηση σχετικά με τις βελτιώσεις του.

Το εγχειρίδιο για ένα μάθημα ξένης γλώσσας θα πρέπει να επιλέγεται με βάση τις πληροφορίες που προκύπτουν από το προφίλ του μαθητή.

Ως πρώτο βήμα, είναι σκόπιμο να επιλέξετε ένα βιβλίο που ταιριάζει στο γενικό επίπεδο της τάξης. Για ένα μάθημα που απευθύνεται σε αρχάριους, θα πρέπει να επιλεγεί ένα κείμενο που διευκολύνει την εκμάθηση γραμματικών και επικοινωνιακών εννοιών μέσω της

παρουσίασης εικόνων, βασικού λεξιλογίου και στοιχειωδών μορφών διαλόγου. Το επίπεδο της γραμματικής και επικοινωνιακής πολυπλοκότητας μπορεί να αυξηθεί αν η ομάδα-στόχος έχει στοιχειώδεις ή μεσαίες δεξιότητες, ενώ οι μαθητές με προχωρημένες γλωσσικές δεξιότητες μπορούν να επιλέξουν εγχειρίδια που περιλαμβάνουν αυθεντικά λογοτεχνικά αποσπάσματα, άρθρα εφημερίδων και άλλες πιο σύνθετες δραστηριότητες στις ενότητες για την ενίσχυση τόσο των γλωσσικών όσο και των πολιτισμικών δεξιοτήτων και γνώσεων.

Με βάση τους στόχους του μαθήματος, θα πρέπει να καθοριστεί κατά πόσον το εγχειρίδιο που θα επιλεγεί βασίζει τις δραστηριότητές του σε πραγματικές καθημερινές καταστάσεις που μπορούν να βοηθήσουν τον μετανάστη μαθητή να βρει τον δρόμο του στη γραφειοκρατία της χώρας υποδοχής (πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, άνοιγμα λογαριασμού, αναζήτηση σπιτιού, εργασίας κ.λπ.). Ή, αν το μάθημα στοχεύει στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της κατανόησης του πολιτισμικού πλαισίου, είναι προτιμότερο να επιλεγεί ένα εγχειρίδιο προσανατολισμένο στην ιστορία και τις παραδόσεις της χώρας. Τέλος, σε πλαίσια όπου επιδιώκεται να προσφερθούν στον μαθητή ειδικές γλωσσικές δεξιότητες (νομική, ιατρική, οικονομία κ.λπ.), ένα αποτελεσματικό εγχειρίδιο θα πρέπει να εστιάζει στην εξειδικευμένη γλώσσα.

Ένας τρίτος παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την επιλογή αφορά το είδος της διδακτικής προσέγγισης που θα υιοθετηθεί. Η επιθυμία κατασκευής ενός μαθήματος βασισμένου στη διαμεσολάβηση και τη διαπολιτισμικότητα προϋποθέτει την ανάγκη να υιοθετηθούν εγχειρίδια τα οποία είναι τα ίδια προσανατολισμένα στον προβληματισμό και την αντιπαράθεση, τόσο γλωσσικά όσο και πολιτισμικά. Από την άλλη πλευρά, μπορεί να είναι επιθυμητή μια προσέγγιση περισσότερο προσανατολισμένη στην επικοινωνία, κατά την οποία είναι προτιμότερο να επιλέγεται υλικό που ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση και τις δραστηριότητες συνομιλίας, ίσως μέσω του παιχνιδιού ρόλων.

Ορισμένα κείμενα είναι οργανωμένα κατά προοδευτικές θεματικές ενότητες και προορίζονται για προσέγγιση με τη σειρά παρουσίασης- άλλα αφήνουν στον καθηγητή (ή στον μαθητή που μελετά ανεξάρτητα) να αποφασίσει για την πορεία (βλέπε τα εγχειρίδια που εκδίδονται από το Cambridge, English Grammar in Use, του Raymond Murphy). Το ουσιαστικό στοιχείο παραμένει αυτό της σαφήνειας: τα θέματα που προτείνονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων και μέσω των ενοτήτων πρέπει να οδηγούν τον μαθητή σε μια προοδευτική πορεία μάθησης που τον ικανοποιεί και δεν τον κάνει να αισθάνεται καταβεβλημένος από έννοιες που δεν μπορεί να κατανοήσει.

Τέλος, είναι καλό να αναλογιστούμε το ρόλο που διαδραματίζει το εγχειρίδιο στο πλαίσιο ενός γλωσσικού μαθήματος: δεν είναι μόνο ένα διδακτικό εργαλείο, αλλά ένας πραγματικός ταξιδιωτικός σύντροφος τόσο για τον μαθητή όσο και για τον καθηγητή. Χωρίς να θέλουμε να παραμελήσουμε τη συναισθηματική διάσταση, είναι καλό να δώσουμε προσοχή στη γραφική ποιότητα του βιβλίου, η οποία πρέπει να είναι εντυπωσιακή και εύκολα αποκωδικοποιήσιμη, γεμάτη από δραστικές εικόνες και αναγνώσεις που μπορούν να μείνουν αποτυπωμένες. Εξάλλου, τα μάτια και η καρδιά θέλουν επίσης το μερίδιό τους.

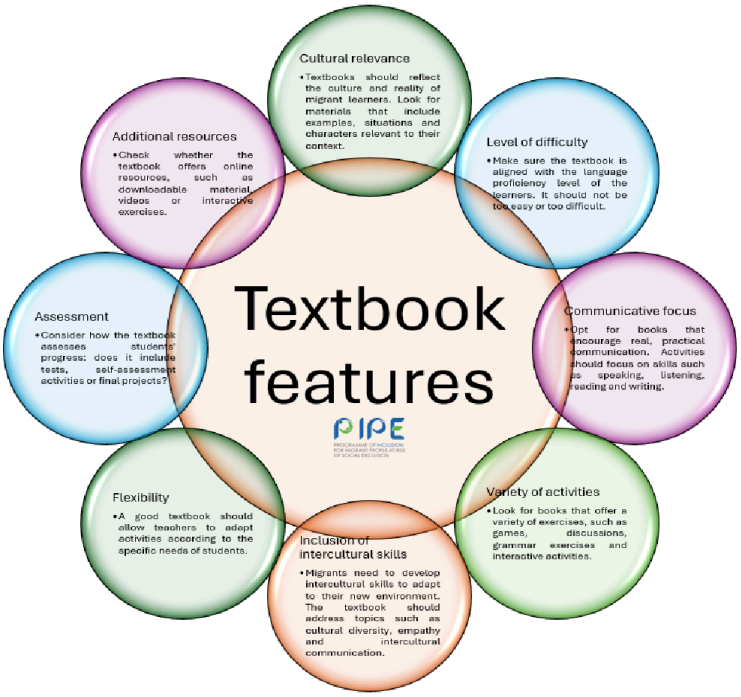

2.4.2. Διαδικτυακά μαθήματα γλωσσών

Η διαδικτυακή φοίτηση αποτελεί σήμερα μια λύση που υιοθετείται και εκτιμάται όλο και περισσότερο, καθώς αναμφίβολα επιφέρει μια σειρά από σημαντικά πλεονεκτήματα, με πρώτο και κύριο αυτό της ευελιξίας: τα μαθήματα εξ αποστάσεως, απαλλαγμένα από χωρικούς περιορισμούς, προσφέρουν στον εκπαιδευόμενο την ελευθερία να συμμετέχει σε συνεδρίες μελέτης χωρίς να χρειάζεται να είναι παρών στην αίθουσα διδασκαλίας, καθώς η μόνη προϋπόθεση είναι να διαθέτει μια καλή σύνδεση στο Διαδίκτυο. Τα διαδικτυακά μαθήματα γλώσσας, είτε διαδραστικά είτε μαγνητοσκοπημένα, είναι συνήθως πιο προσιτά από τα κανονικά μαθήματα. Αυτό για έναν μετανάστη με περιορισμένα οικονομικά μέσα είναι ένα σημαντικό πλεονέκτημα. Επιπλέον, η σημερινή τεράστια προσφορά επιτρέπει τη μέγιστη δυνατή προσαρμογή της μαθησιακής εμπειρίας, ικανοποιώντας έτσι τις ανάγκες όσον αφορά το περιεχόμενο και τους στόχους, όπως η ανάγκη απόκτησης τεχνικού-επιστημονικού λεξιλογίου.

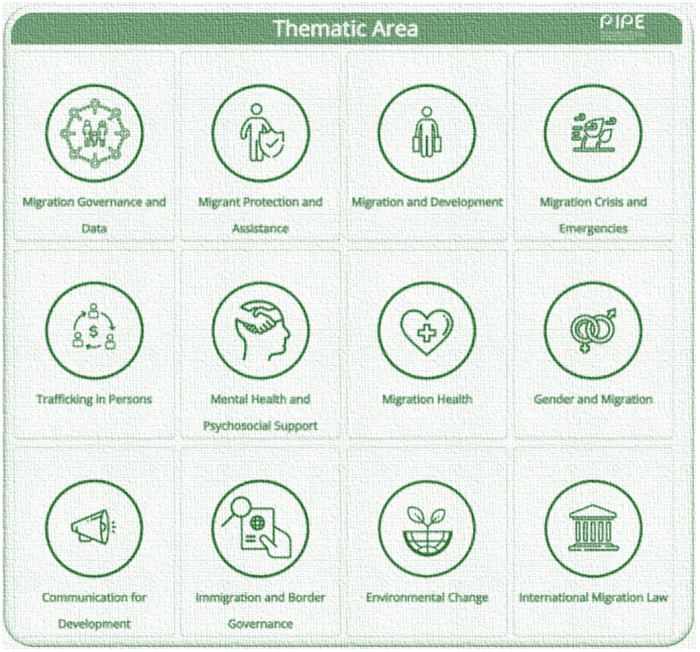

Από την άλλη πλευρά, είναι προφανές ότι η διαδικτυακή προσέγγιση έχει ορισμένα μειονεκτήματα που είναι άγνωστα για τα μαθήματα που διεξάγονται σε αίθουσα διδασκαλίας. Πέρα από το απλό τεχνικό πρόβλημα, όπως η δυσλειτουργία του λογισμικού ή της σύνδεσης στο Διαδίκτυο, η διαδικτυακή μελέτη προσφέρει λιγότερη γλωσσική εμβάθυνση, καθώς οι εκπαιδευόμενοι δεν περιβάλλονται φυσικά από ένα περιβάλλον όπου ομιλείται μόνο η γλώσσα που μελετάται. Αυτή η πτυχή, σε συνδυασμό με την έλλειψη πρόσωπο με πρόσωπο αλληλεπίδρασης με τους καθηγητές και τους άλλους μαθητές, φτωχαίνει την εμπειρία μάθησης από ανθρώπινη άποψη, σαμποτάροντας έτσι τους στόχους κοινωνικοπολιτιστικής ένταξης που χρειάζεται ο μετανάστης για να αισθανθεί μέρος της χώρας υποδοχής. Σε γενικές γραμμές, οι πιθανές παγίδες του διαδικτυακού τρόπου μπορεί να αποτελέσουν αιτία αποθάρρυνσης και επακόλουθης εγκατάλειψης της μελέτης. Ακολουθεί ένας κατάλογος διαδικτυακών πλατφορμών που προσφέρουν διαδικτυακά μαθήματα ξένων γλωσσών.

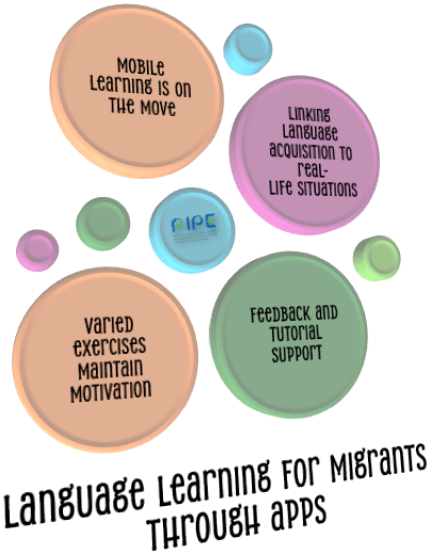

2.4.3. Εφαρμογές

Ένας ακόμη καινοτόμος τρόπος γλώσσας εκμάθησης αντιπροσωπεύει ο κόσμος των εφαρμογών, που επιτρέπουν τη μελέτη μέσω smartphone ή τάμπλετ με ακόμη και πολύ σύντομες συνεδρίες που δεν παρεμβαίνουν στην καθημερινή ρουτίνα. Μαθητής συμμετοχή και τα κίνητρα ενισχύονται από ένα ισχυρό στοιχείο παιχνιδοποίησης, μέσω τους κλασικούς μηχανισμούς ανταμοιβών μετά από επιτυχούς ολοκλήρωσης της αποστολής.

Ο προγραμματισμός της εφαρμογής μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με το περιεχόμενο και να προτείνει ασκήσεις λεξιλογίου ή γραμματικής. Ορισμένες είναι επικεντρωμένες στην ανάπτυξη επικοινωνιακών ιστοριών, καθώς και σε ασκήσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της προφοράς μέσω λειτουργιών αναγνώρισης φωνής που παρέχουν ανατροφοδότηση.

Το φάσμα των εφαρμογών είναι εξαιρετικά εύκολο, καθώς οι περισσότερες είναι δωρεάν, με τη δυνατότητα επέκτασης του προγράμματος πληρώνοντας σημαντικά λιγότερα χρήματα από ό,τι για τα διαδικτυακά μαθήματα ή τα μαθήματα σε αίθουσα διδασκαλίας.

Ωστόσο, θα ήταν ανεπαρκές αν δεν υπογραμμιστεί ότι τέτοιες εφαρμογές θα πρέπει να αξιοποιούνται ως εργαλείο υποστήριξης της μελέτης και όχι ως υποκατάστατο ενός δομημένου γλωσσικού μαθήματος. Οι τυπικές ελλείψεις της διαδικτυακής μάθησης (έλλειψη ανθρώπινης σχέσης, περιορισμένη υποστήριξη, όχι πάντα εξακριβωμένη ποιότητα) είναι ακόμη πιο έντονες σε αυτές τις περιπτώσεις.

2.4.4. Οπτικοακουστικό περιεχόμενο

Η χρήση ταινιών και τηλεοπτικών σειρών, όπως τα εκπαιδευτικά βίντεο ή το YouTube, είναι μια ελκυστική προσέγγιση στην εκμάθηση γλωσσών για τους μετανάστες, καθώς προσφέρει πολλά πλεονεκτήματα τόσο από την άποψη της γλωσσικής εμβάθυνσης, καθώς καθιστά την εμπειρία πραγματική και κοντά στον πραγματικό κόσμο, όσο και από την άποψη της εκμάθησης μιας φυσικής και πολιτισμικά προσαρμοσμένης γλώσσας.

Το οπτικοακουστικό περιεχόμενο είναι ελκυστικό, αιχμαλωτίζει την προσοχή των μαθητών και καθιστά τη μάθηση ευχάριστη και διεγερτική, καθώς και ένα υλικό που προσαρμόζεται εύκολα στο επίπεδο, τους στόχους και τις προτιμήσεις της τάξης.

Η μάθηση που παρέχεται από αυτό το είδος υλικού μπορεί να αξιοποιηθεί τόσο για συλλογικές συνεδρίες καθοδηγούμενης προβολής, κατά τις οποίες ο εκπαιδευτικός μπορεί να προτείνει δραστηριότητες συζήτησης σχετικά με τις επιλεγμένες ταινίες ή βίντεο, όσο και για αυτόνομες δραστηριότητες εξάσκησης, με την πιθανή υποστήριξη υποτίτλων είτε στη γλώσσα που μελετάται είτε στη μητρική γλώσσα.

Το οπτικοακουστικό περιεχόμενο μπορεί να μετατραπεί σε διαδραστικό υλικό, όταν δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να δημιουργήσουν οι ίδιοι βίντεο (παρουσιάσεις, συνεντεύξεις, προβληματισμούς) και να χρησιμοποιήσουν έτσι δημιουργικά τη γλώσσα που διδάχθηκαν.

Εάν μια δραστηριότητα που περιλαμβάνει τη χρήση οπτικοακουστικού υλικού πρόκειται να συμπεριληφθεί στη διδακτική ενότητα, θα ήταν πάντοτε σκόπιμο να ολοκληρώνεται με μια συνεδρία που θα παρέχει την ευκαιρία να ελεγχθεί η κατανόηση και να ενθαρρυνθεί η ανταλλαγή απόψεων.

Ακολουθούν ορισμένες ιδέες για το πώς μπορεί να γίνει διαδραστική η εμπειρία που προσφέρει η χρήση οπτικοακουστικού υλικού:

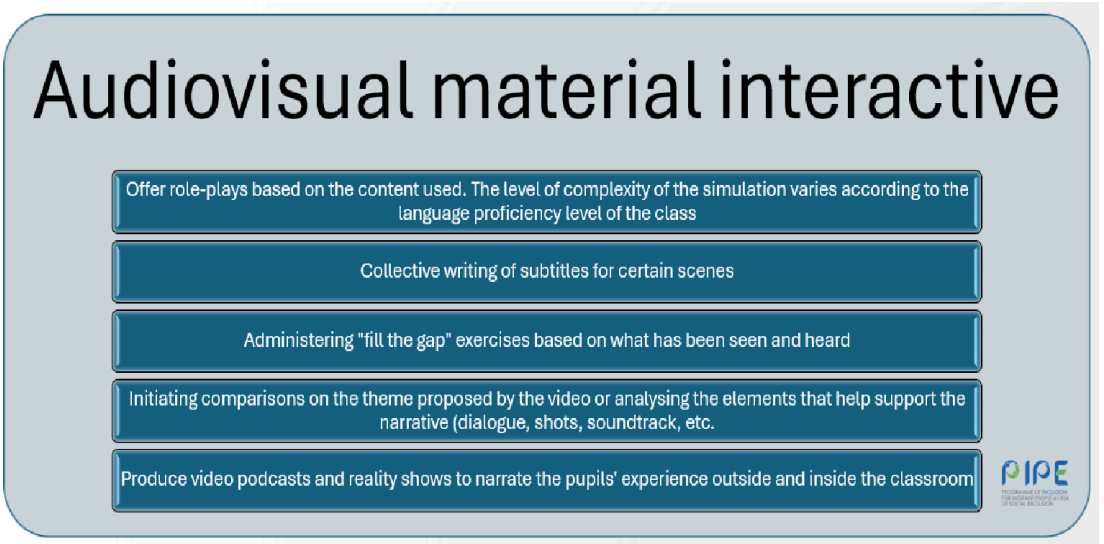

Μερικά παραδείγματα οπτικοακουστικού περιεχομένου χρήσιμου για την εκμάθηση γλωσσών:

- Ταινίες και τηλεοπτικές σειρές που προέρχονται από τη χώρα της γλώσσας που πρόκειται να διδαχθεί.
- Ξένες και δημοφιλείς ταινίες και τηλεοπτικές σειρές, που είναι γνωστές στους εκπαιδευόμενους και απολαμβάνονται στη γλώσσα προς εκμάθηση με την υποστήριξη υποτίτλων.
- Εκπαιδευτικά κανάλια στο YouTube.
- Podcasts και video blogs.
- Ακουστικά βιβλία.

2.4.5. Διαδικτυακοί κατάλογοι

Πηγές για την εκμάθηση γλωσσών, με έμφαση στα ιταλικά και τα αγγλικά:

	European Language PORTFOLIO Européen des Langues	Rai Scuola	Preply
Italiano per stranieri - Loescher editore	European Language Portfolio (ELP) – Homepage - European Language Portfolio (ELP) (coe.int)	Corso d'Italiano per stranieri - Percorsi - Rai Scuola	19 best online language courses in 2024 (preply.com)
Norma's Teachin Beta, be kind	FluentU	CNET	loecsen
Norma's Teaching (normasteaching.com)	32 Free Language Learning Websites to Try in 2024 | FluentU Language Learning	Best Language Learning Apps for 2024 - CNET	Free online language courses | 50 languages (loecsen.com)

2.4.6. Δράσεις που μπορούν να ληφθούν από το διαδίκτυο

Παραπομπές για το πού μπορείτε να βρείτε δωρεάν ή επί πληρωμή εκπαιδευτικό υλικό που μπορείτε να κατεβάσετε (γλώσσες αναφοράς: ιταλικά και αγγλικά):

iSLCOLLECTIVE	TPT	BRITISH COUNCIL | LearnEnglish	PRINT DISCUSS ESL CONVERSATION QUESTIONS	Pinterest
Somos una comunidad de profesores de ELE que publicamos nuestras propias lecciones de español para ayudarte a relajarte en tus clases.	Teaching Resources & Lesson Plans | TPT (teacherspayteachers.com)	Learn English Online | British Council	Print Discuss	Pinterest - Italia
D.ITAL.S.	BLACK CAT	thinkwritten	Journal Buddies	Lingo Pie.
Risorse gratuite per insegnanti di italiano L2 e lezioni smart (ditals.com)	Black Cat - Cideb	365 Creative Writing Prompts - ThinkWritten	49 Excellent ESL Writing Prompts and Topics » JournalBuddies.com	The Best 16 Language Learning Podcasts for Learners of All Levels (lingopie.com)

2.4.7. Υλικά που δημιουργήθηκαν από τον ίδιο τον χρήστη

Ακολουθούν ορισμένα βήματα για τη δημιουργία του δικού σας διδακτικού υλικού.

- Καθορίστε τον στόχο, το κοινό-στόχο και το αρχικό επίπεδο γλωσσομάθειας.
- Επιλέξτε το περιεχόμενο ανάλογα με το ενδιαφέρον που δείχνει η τάξη για ορισμένα θέματα, ώστε να διατηρηθεί ζωντανή η συμμετοχή.
- Οργανώστε τις ενότητες του υλικού λογικά και διαδοχικά, παρέχοντας σαφείς και συνοπτικές οδηγίες.

Ακολουθούν ορισμένα εγχειρίδια που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο σχετικά με τον τρόπο δημιουργίας υλικού και σχεδιασμού ελκυστικών μαθημάτων:

Tefl.NET	OFF2CLASS	UsingEnglish.com	BridgeUNIVERSE	
Tefl.NET - resources for Teachers of English as a Foreign Language	Home - Off2Class	UsingEnglish.com: English Language (ESL) Learning Online	Keep Your Eyes on the Prize: Using Objectives in ESL Lesson Planning (bridge.edu)	7 ESL Filler Activities for Your Online Classroom (bridge.edu)
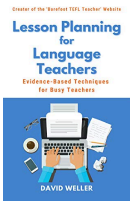	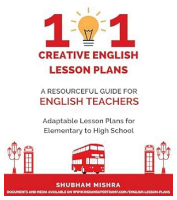		simpleTEFL	FluentU
Weller D. (2019). Lesson Planning for Language Teachers: Evidence-Based Techniques for Busy Teachers. ISBN: 978-1099456428.	Mishra S. (2023). 101 Creative English Lesson Plans: A Resourceful Guide for English Teachers. ISBN: B0CL5DGQYZ.	Danesi M., Diadori P., Semplici S. (2018). Teaching techniques for a second language. Carocci publisher.	Effective Lesson Planning for English Language Teachers: A Step-by-Step Guide (simpletefl.com)	How to Create an ESL Lesson Plan in 6 Steps	FluentU Language Learning

Εν κατακλείδι, δεν υπάρχει κανένα μαγικό ξόρκι ικανό να δημιουργήσει το τέλειο διδακτικό υλικό για κάθε περίσταση. Αντί να ελπίζουμε σε θαύματα, είναι πιο παραγωγικό να αποδεχτούμε ότι στον κόσμο της εκπαίδευσης, αυτό που λειτουργεί θαυμάσια με ορισμένους μαθητές μπορεί να αποτύχει οικτρά με άλλους. Ο μόνος τρόπος για να πετύχετε τον στόχο είναι... να στοχεύσετε καλά.

Έτσι, εκπαιδευτικοί, μελετήστε το κοινό σας, μάθετε ποιοι είναι οι μαθητές σας, σημειώστε τα ενδιαφέροντα και τα κίνητρά τους που τους έκαναν να σας αναζητήσουν για να μάθουν τη νέα γλώσσα. Ποιες εμπειρίες σημάδεψαν την ιστορία τους ως μετανάστες; Πώς μαθαίνουν πιο αποδοτικά; Τροφοδοτήστε την περιέργειά τους με ζωντανό υλικό, να είστε σχετικοί με το μέλλον τους. Να είστε σαφείς στις οδηγίες σας, διότι η κατανόηση γεννάει εμπιστοσύνη.

Δοκιμάστε, εξερευνήστε, τολμήστε. Υπενθυμίστε στους μαθητές ότι η τάξη είναι ένα ασφαλές μέρος όπου μπορούν να κάνουν λάθη και να βελτιώνονται. Αλλά πάνω απ' όλα, παίξτε, γιατί στη μάθηση, όπως και στις προκλήσεις της ζωής, ο ενθουσιασμός είναι μεταδοτικός και η διασκέδαση είναι το κλειδί της επιτυχίας.

2.5. Εργαλεία

Πακέτο διαπολιτισμικών εκπαιδευτών για εκπαιδευτικούς μεταναστών

Προώθηση της διαπολιτισμικότητας, της ανεκτικότητας και της ποικιλομορφίας στη μαθησιακή διαδικασία: Σε αυτή την ενότητα θα βρείτε μια συλλογή από περισσότερες από 35 καλές πρακτικές που παρέχουν επιτυχημένες μεθόδους και προσεγγίσεις για την εργασία σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον, την προώθηση της ανοχής, της διαφορετικότητας και της ένταξης στη μαθησιακή διαδικασία, την εφαρμογή διαπολιτισμικών διδακτικών πόρων, την αύξηση της συμμετοχής και των επιτευγμάτων των ενήλικων μεταναστών στην εκπαιδευτική διαδικασία, κ.λπ. Οι καλές πρακτικές αποσκοπούν στη βελτίωση των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών μεταναστών και στη βοήθειά τους να συμπεριλάβουν νέες προσεγγίσεις για την εργασία σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον στη διδακτική διαδικασία.

Η πλατφόρμα θα είναι ειδικά σχεδιασμένη για μετανάστες που ζουν σε μία από τις 5 χώρες εταίρους, ανεξάρτητα από το καθεστώς τους, με βασική γνώση της γλώσσας της χώρας υποδοχής (επίπεδα A1, A2 και B1). Η πλατφόρμα θα εμφανίζει διάφορες ενότητες, καθεμία από τις οποίες θα αποτελείται από θεματικές ενότητες που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες δραστηριότητες. Οι ασκήσεις θα είναι σχεδιασμένες με οπτική προσέγγιση, χρησιμοποιώντας εικόνες, βίντεο και σύντομες προτάσεις, αντί για μακροσκελή κείμενα, και θα αφορούν θέματα που σχετίζονται με την κοινωνική και πολιτιστική ένταξη, καθώς και με την αγορά εργασίας και την εργασιακή κουλτούρα, όπως προσφορές εργασίας (πού να τις βρείτε), πώς να κάνετε αίτηση για μια θέση εργασίας, εργασιακή νομοθεσία, κοινωνικά ήθη, δημόσιες αργίες, αναγνώριση δεξιοτήτων, σχολεία και παιδικοί σταθμοί, δημόσιες μεταφορές. Τέλος, θα αναπτυχθεί μια ενθαρρυντική και διαδραστική διεπαφή, ώστε να επιβραβεύονται οι χρήστες για σωστές απαντήσεις και καλές επιδόσεις.

Άτυπη εκμάθηση γλωσσών και μέσα ενημέρωσης για τους μετανάστες. Έκθεση συνεδρίου (Μάιος και Δεκέμβριος 2022) Οι κύριοι στόχοι του συνεδρίου ήταν: Η ευαισθητοποίηση και η προώθηση της ανταλλαγής

καινοτόμων ιδεών και λύσεων σχετικά με την άτυπη εκμάθηση γλωσσών για τους μετανάστες στις σκανδιναβικές χώρες. Να αναδείξει την αξία της άτυπης εκμάθησης γλωσσών για την ένταξη των μεταναστών και να εντοπίσει τρόπους με τους οποίους η επίσημη και η άτυπη εκμάθηση γλωσσών μπορούν να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες των εκπαιδευομένων. Να αναδείξει τις βέλτιστες πρακτικές για την επέκταση των δικτύων και των συμπράξεων εντός και εκτός των σκανδιναβικών χωρών. Να τονιστεί ο κρίσιμος ρόλος των σκανδιναβικών μέσων μαζικής ενημέρωσης στην προώθηση της εκμάθησης γλωσσών ως αναπόσπαστο μέρος μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

Στο πλαίσιο του έργου «Meet the Need. Vocational Teaching Material Supporting the Integration of Migrants into the Labour Market» (το οποίο αναπτύχθηκε το 2011-2012 στο πλαίσιο του προγράμματος Lifelong Learning / Grundtvig) αναπτύχθηκε σε στενή συνεργασία με ειδικούς σε θέματα επαγγέλματος και καθηγητές ξένων γλωσσών υλικό σχετικό με την επαγγελματική κατάρτιση για μαθήματα δεύτερης γλώσσας. Αυτό το διδακτικό υλικό υποστηρίζει τους καθηγητές ξένων γλωσσών στην προετοιμασία των μεταναστών για τις απαιτήσεις στους επαγγελματικούς τομείς του λιανικού εμπορίου, της περίθαλψης, των υπηρεσιών εστίασης, της επικοινωνίας σε γραφεία και των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων. Στην ιστοσελίδα του έργου μπορείτε να βρείτε ακόμα υλικό σε 5 γλώσσες (γερμανικά, δανικά, αγγλικά, ιταλικά και ρουμανικά): Προσαρμόσιμες ασκήσεις, Συμβουλές για τους εκπαιδευτικούς, πίνακες απαντήσεων & απομαγνητοφωνήσεις, Ηχητικό υλικό, Εικονογραφικό υλικό.

Το έργο GAME ON - Παιχνίδια εκμάθησης γλωσσών για μετανάστες και πρόσφυγες είναι ένα συγχρηματοδοτούμενο έργο Erasmus+ που προτείνει μια καινοτόμο, μη τυπική μαθησιακή προσέγγιση βασισμένη σε παιχνίδια, προωθώντας την κοινωνική ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων μέσω της εκμάθησης ξένων γλωσσών, εστιάζοντας στους καθημερινούς διαλόγους που χρειάζονται οι ενήλικες στις συνήθεις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις τους.

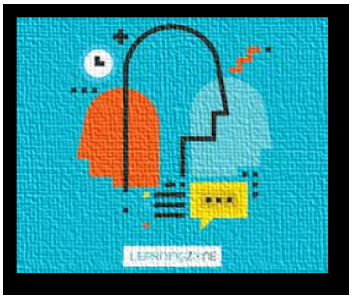

Ο οδηγός «Ζώνη μάθησης - νέες προσεγγίσεις στα γλωσσικά μαθήματα για μετανάστες και πρόσφυγες» αποτελείται από 6 κεφάλαια, τα οποία συνδέονται με 6 ενότητες κατάρτισης. Κάθε κεφάλαιο αρχίζει με τους μαθησιακούς στόχους και τελειώνει με ερωτήσεις για προβληματισμό. Ο οδηγός ολοκληρώνεται με ένα σύντομο γλωσσάριο όρων μαζί με μια βιβλιογραφία. Είναι σχεδιασμένο με τρόπο που επιτρέπει στους συντονιστές να ενσωματώσουν τις νέες ιδέες στην τρέχουσα πρακτική τους με τους μετανάστες και παρέχει επίσης πρόσβαση σε άλλο διαθέσιμο υλικό για περαιτέρω μάθηση. Επίσης, στο τέλος του

εγχειριδίου υπάρχουν αρκετές πρακτικές ασκήσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην τάξη.

Η εργαλειοθήκη είναι ένα σύνολο πόρων για εκπαιδευτικούς που διδάσκουν για τη μετανάστευση, τους μετανάστες και την ανθρωπογεωγραφία. Βασίζεται στην εκτεταμένη έρευνα και ανάλυση της σειράς World Migration Report για την παροχή εξειδικευμένων εργαλείων και πόρων.

Αυτός ο οδηγός αναφοράς για τον αλφαβητισμό και την εκμάθηση δεύτερης γλώσσας για τη γλωσσική ενσωμάτωση των ενήλικων μεταναστών (LASLLIAM), ο οποίος χρηματοδοτήθηκε και υποστηρίχθηκε από το Τμήμα Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Συμβουλίου της Ευρώπης, είναι το αποτέλεσμα τετραετούς εργασίας. Η ανάπτυξή του χαρακτηρίστηκε από μια συνεχή διαδικασία παραγωγής, συλλογής ανατροφοδότησης και αναθεώρησης. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, η συγγραφική ομάδα συγκέντρωσε πολύτιμη ανατροφοδότηση από δύο γύρους διαβουλεύσεων με εμπειρογνώμονες του Συμβουλίου της Ευρώπης. Επίσης, επωφελήθηκε σημαντικά από τη συνεκτίμηση συμβουλών και προτάσεων από συναδέλφους, ερευνητές, εκπαιδευτικούς, δοκιμαστές γλωσσών, ακαδημαϊκά ιδρύματα και οργανώσεις. Αφού καταρτίστηκαν η δομή, τα θέματα και οι θεματικές ενότητες του οδηγού αναφοράς, πραγματοποιήθηκε μια ποιοτική επικύρωση, ακολουθούμενη από μια ποσοτική επικύρωση για τους περιγραφείς και την κλιμάκωση, με τη συμμετοχή συνολικά 831 συμμετεχόντων, 31 γλωσσών και 28 χωρών. Η στατιστική ανάλυση, η οποία διεξήχθη από το CITO, συνέβαλε στην επικύρωση των κλιμάκων/περιγραφών στην αγγλική τους έκδοση.

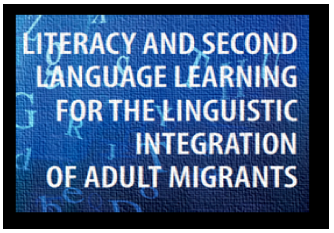

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει τον κατάλογο των πρωτοβουλιών που εκπονήθηκαν για την επικαιροποίηση της μελέτης MOOCs4Inclusion για το 2021, η οποία χρηματοδοτείται από το Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC)) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η τρίτη μελέτη συντονίζεται από τον Δρ Χαράλαμπο Βρασίδα και την ομάδα CARDET. Οι πληροφορίες που παρέχονται στο διαδίκτυο (www.moocs4inclusion.org) περιγράφουν πρωτοβουλίες ελεύθερης ψηφιακής μάθησης (FDL). Αυτή η έκδοση, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της τρίτης μελέτης και επικαιροποιήθηκε στις 24/09/2021, περιλαμβάνει δύο τύπους πρωτοβουλιών: Πρωτοβουλίες που προσδιορίστηκαν το 2019 και επικαιροποιήθηκαν και επικυρώθηκαν από τους παρόχους τους, καθώς και νέες πρωτοβουλίες που προσδιορίστηκαν το 2021 (Ενημερωμένες και επικυρωμένες πρωτοβουλίες). Πρωτοβουλίες που δεν έχουν επικαιροποιηθεί ή επικυρωθεί, αλλά των οποίων οι σύνδεσμοι και τα στοιχεία επικοινωνίας εξακολουθούν να λειτουργούν (Λειτουργούσες πρωτοβουλίες). Αυτή η έκδοση, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της τρίτης μελέτης και επικαιροποιήθηκε στις 24/09/2021, περιλαμβάνει δύο τύπους πρωτοβουλιών: Πρωτοβουλίες που προσδιορίστηκαν το 2019 και

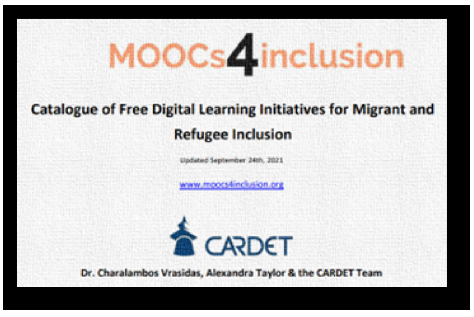

επικαιροποιήθηκαν και επικυρώθηκαν από τους παρόχους τους, καθώς και νέες πρωτοβουλίες που προσδιορίστηκαν το 2021 (Επικαιροποιημένες και επικυρωμένες πρωτοβουλίες). Πρωτοβουλίες που δεν έχουν επικαιροποιηθεί ή επικυρωθεί, αλλά των οποίων οι σύνδεσμοι και τα στοιχεία επικοινωνίας εξακολουθούν να λειτουργούν (Λειτουργούσες πρωτοβουλίες). Οι πρωτοβουλίες FDL που παρατίθενται στον παρόντα κατάλογο ποικίλλουν αρκετά ως προς τη φύση και το μέγεθος. Ωστόσο, έχουν γίνει

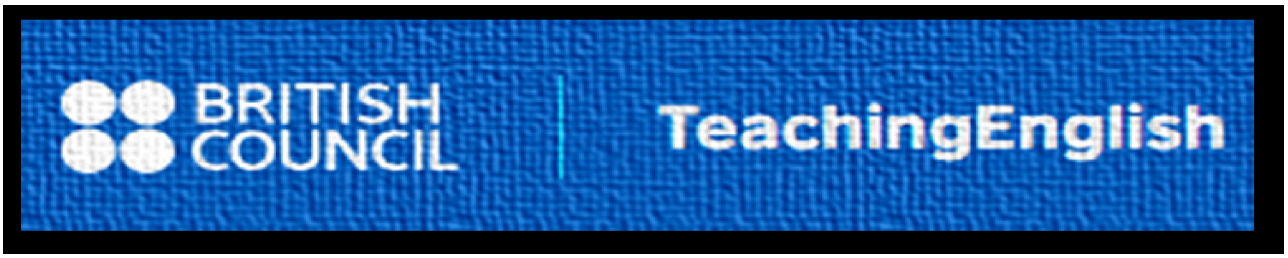

προσπάθειες να κατηγοριοποιηθούν ανάλογα με τον «σκοπό» τους, τον τύπο των πόρων ή της τεχνολογίας που χρησιμοποιούν, αν πρόκειται για «μικτές» προσεγγίσεις ή μόνο για διαδικτυακές/ψηφιακές, και το βαθμό στον οποίο βρίσκονται σε εξέλιξη ή πρόκειται να εγκαινιαστούν (εν αναμονή της έναρξης), καθώς και αν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις βασικές προδιαγραφές του Europass (τίτλος, οργάνωση, τοποθεσία, θεματική περιοχή, μαθησιακά αποτελέσματα). Οι ετικέτες αυτές θα περιγραφούν περαιτέρω στην επόμενη ενότητα. Ορισμένα πεδία έχουν παραμείνει κενά λόγω έλλειψης δημόσιων πληροφοριών. Αυτή η έκδοση του καταλόγου περιλαμβάνει τον κατάλογο των πρόσθετων πόρων που σχετίζονται με την ψηφιακή εκπαίδευση των μεταναστών και των προσφύγων που εντοπίστηκαν στην προηγούμενη μελέτη και εξακολουθούν να λειτουργούν, καθώς και έναν νέο πόρο.

Γίνετε μέλος της μεγαλύτερης διαδικτυακής κοινότητας διδασκαλίας αγγλικών στον κόσμο. Το TeachingEnglish είναι ένα παγκόσμιο πρόγραμμα για καθηγητές αγγλικών και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών, το οποίο βασίζεται στη βρετανική και τοπική τεχνογνωσία, καθώς και στη μοναδική διορατικότητα και εμπειρία του Βρετανικού Συμβουλίου. Δημιουργήστε το επαγγελματικό σας δίκτυο, μοιραστείτε ιδέες και τεχνογνωσία και μείνετε ενήμεροι για την τελευταία έρευνα και τις καινοτομίες στη διδασκαλία. Θα βρείτε σχέδια μαθήματος, εκδηλώσεις και μαθησιακούς πόρους για να υποστηρίξετε την πρακτική σας, καθώς και νέες ευκαιρίες για να βοηθήσετε την καριέρα σας να αναπτυχθεί - είτε κάνετε τα πρώτα σας βήματα ως καθηγητής αγγλικής γλώσσας, είτε τα επόμενα βήματά σας ως εκπαιδευτής εκπαιδευτικών. Διαθέτουμε μια μεγάλη ποικιλία βιβλίων, οδηγών αυτοπρόσβασης και εγχειριδίων πληροφόρησης που μπορείτε να κατεβάσετε σε μορφή pdf. Διαθέτουμε επίσης διάφορα βιβλία πρακτικών δραστηριοτήτων γεμάτα ιδέες και φωτοαντιγραφικό υλικό για να τα χρησιμοποιήσετε στην τάξη διδασκαλίας της αγγλικής γλώσσας και στην αίθουσα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών.

2.6. Αναφορές

- Bandler R., Benson K. (2016). *Teaching Excellence, The definitive guide to NLP for teaching and learning*. New Thinking Publications.
- Bonvino E. (1998). *C'era una volta il metodo, tendenze attuali nella didattica delle lingue straniere*. Carocci.
- Bradley, L., Lindström, N. B., & Hashemi, S. S. (2017). Integration and language learning of newly arrived migrants using mobile technology. *Journal of interactive media in education*, *2017*(1).
- Danesi M., Diadori P., Semplici S. (2022). *Tecniche didattiche per la seconda lingua, strumenti e strategie anche in contesti CLIL*. Carocci editore.
- Giuliodori L. (2022). *Italiano per stranieri, Italian Language Grammar Course Book With Keys*. Independent Publishing.
- Guaqueta, C. A., & Castro-Garces, A. Y. (2018). The use of language learning apps as a didactic tool for EFL vocabulary building. *English Language Teaching*, *11*(2), 61-71.
- Hammer, K. (2017). *Sociocultural integration and second language proficiency following migration*. De Gruyter.
- Ng, L. L., Azizie, R. S., & Chew, S. Y. (2022). Factors influencing ESL players' use of vocabulary learning strategies in massively multiplayer online role-playing games (MMORPG). *The Asia-Pacific Education Researcher*, *31*(4), 369-381.
- Tomlinson, B. (Ed.). (2023). *Developing materials for language teaching*. Bloomsbury Publishing.
- Villarini A. (2021). *Didattica delle lingue straniere*. Il Mulino.

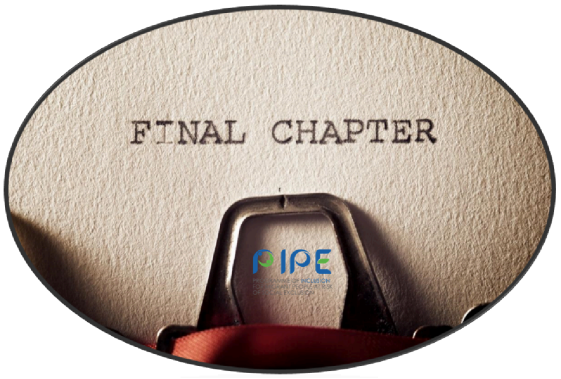

3. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και η Ηθική της Επιμειξίας

Περίληψη

"Η διαπολιτισμική εκπαίδευση πρέπει να εμπνέει το μυαλό των ανθρώπων, να διεγείρει τα συναισθήματά τους και να προσδίδει φτερά στις πράξεις τους. Ένα τέτοιο όραμα πρέπει να είναι πειστικό ως προς τη θεωρητική του θεμελίωση, να απευθύνεται στους επαγγελματίες, να τους παρακινεί και να τους στηρίζει στην καθημερινή τους εργασία" (Gerhard Neune, Συμβούλιο της Ευρώπης, 2012)

Σε έναν όλο και πιο παγκοσμιοποιημένο κόσμο, η διαπολιτισμική εκπαίδευση προωθεί την αμοιβαία κατανόηση και τον σεβασμό μεταξύ των διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων. Αυτό το κεφάλαιο αναλύει τις βασικές αρχές και τις πρακτικές στρατηγικές που είναι κρίσιμες για την κατασκευή μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς και με αρμονία. Η ενθάρρυνση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι ιδιαίτερα ωφέλιμη για τους επαγγελματίες που εργάζονται με ευάλωτες ομάδες, όπως οι νεοεισερχόμενοι πρόσφυγες, οι μετανάστες και οι αιτούντες άσυλο (Brotto, 2008). Η ιστορικά γεμάτη αντιπαραθέσεις επιμειξία επανεξετάζεται εδώ μέσα από μία ηθική διάσταση, τονίζοντας τις ευκαιρίες που

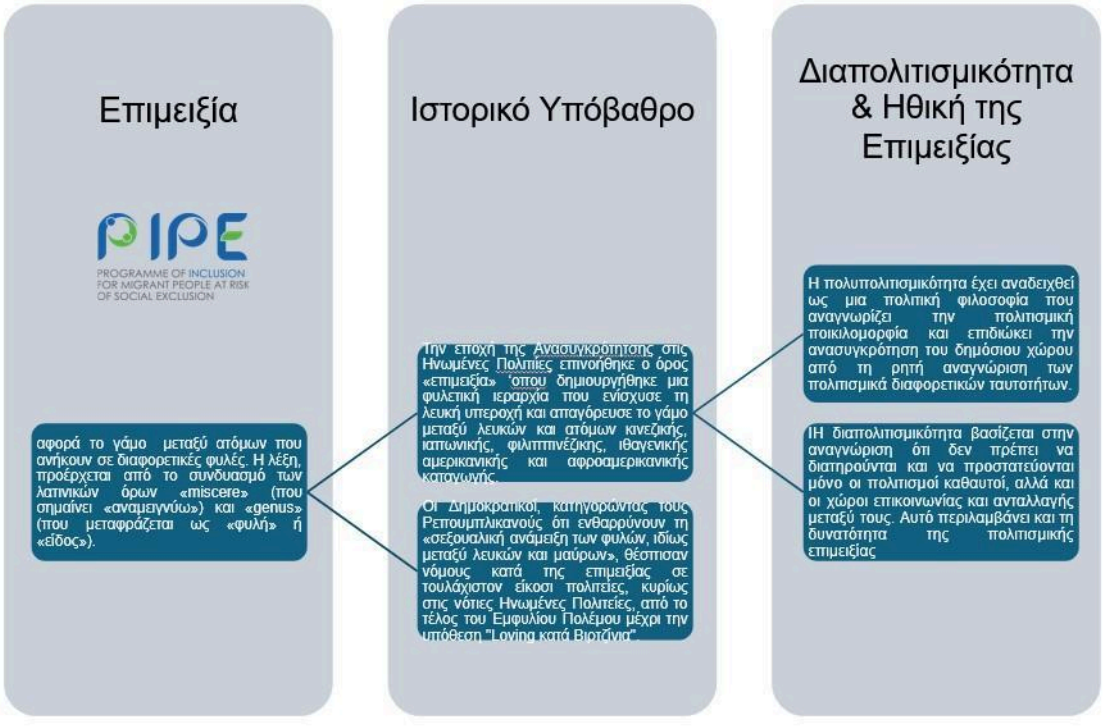

προσφέρει η διαπολιτισμική ανάμειξη για τον εμπλουτισμό των κοινοτήτων. Διερεύνησε εδώ και Μάθε για την επιμειξία

Τα εργαλεία οι μεθοδολογίες και οι πρακτικές που διευρύνουν τις προοπτικές και προάγουν αυθεντικές διαπολιτισμικές σχέσεις μέσω δίγλωσσων ή πολύγλωσσων προσεγγίσεων στην εκπαίδευση και τις διαπολιτισμικές δεξιότητες ενσωματώνονται σε αυτό το κεφάλαιο, παρέχοντας ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, που ενθαρρύνει ηθικές διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις και προετοιμάζει τα άτομα να συνεισφέρουν θετικά σε έναν όλο και πιο διαδραστικό κόσμο.

3.1. Η σχέση μεταξύ του πλαισίου διδασκαλίας και της επιλογής του εκπαιδευτικού υλικού: η άποψη των εκπαιδευτικών.

Ερώτηση Αναστοχασμού

Πώς ο πολιτισμός σχηματίζει εμάς, τους μαθητές μας και τις διδακτικές μας τακτικές; Αυτό προκαλεί ερωτήματα για τον ορισμό του πολιτισμού και την ανάλυση των σχέσεων μεταξύ ατόμων και ομάδων που θεωρούνται πολιτισμικά διαφορετικά. Ο Hall (1990), των οποίων τα έργα για τον πολιτισμό είχαν μεγάλη επίδραση στη διαπολιτισμική εκπαίδευση του εικοστού αιώνα, θεωρούσε τον πολιτισμό ως ένα σύνολο φυσικών αντικειμένων, συμπεριφορών και γλωσσικών συστημάτων που βρίσκονται πάνω και κάτω από το επίπεδο της συνειδητής αντίληψης. Ο Hall παρομοίασε τον πολιτισμό με ένα παγόβουνο, όπου κάποια εμφανή πολιτιστικά στοιχεία (όπως η ενδυμασία, τα φαγητά, τα φεστιβάλ) είναι «πάνω από τη γραμμή του νερού» και άλλες πτυχές (σαν τους χρονικούς προσανατολισμούς, τις προσδοκίες στο στυλ επικοινωνίας και τις αξίες στις σχέσεις) βρίσκονται «κάτω από τη γραμμή του νερού», πιθανόν αόρατες και άγνωστες χωρίς εμβάθυνση. Παρακολουθώντας το βίντεο Το Παγόβουνο του Πολιτισμού θα βρείτε μία σύντομη εισαγωγή για τον πολιτισμό, τις διαστάσεις και τις αξίες του.

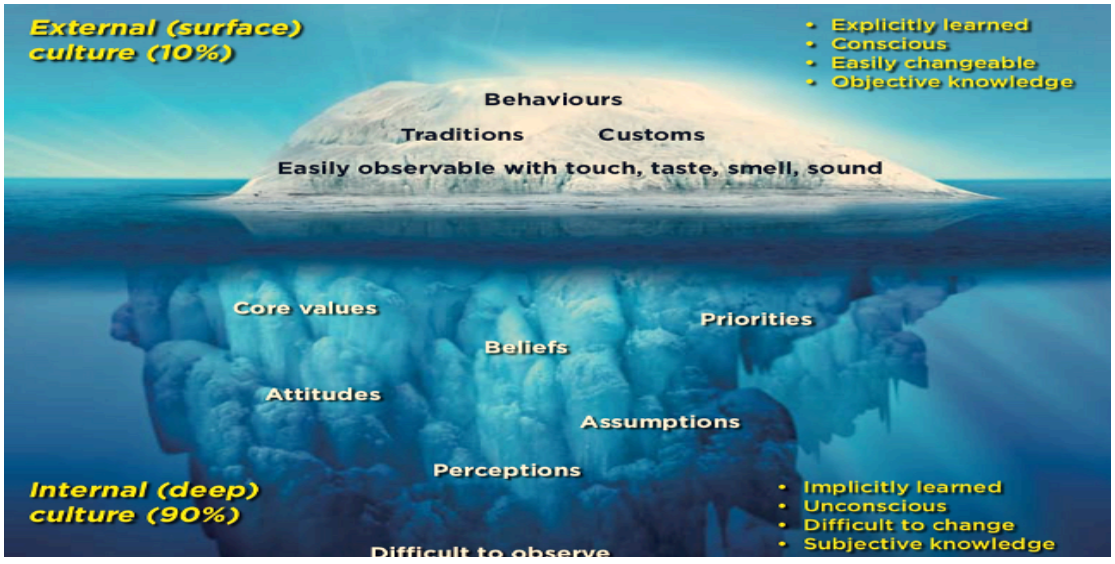

Ερώτηση αναστοχασμού

Τί επιλέγουμε πολυπολιτισμική ή διαπολιτισμική εκπαίδευση; Η πολυπολιτισμικότητα μπορεί να κρύβει τα ζητήματα των διαπολιτισμικών σχέσεων που προωθούν την ισότητα, αντί να ενισχύουν τα στερεότυπα των διακρίσεων. Στόχος της είναι, η αναγνώριση της συνύπαρξης διαφορετικών ομάδων με έμφαση στον αμοιβαίο σεβασμό και την κατανόηση (Aman, 2015). Η διαπολιτισμικότητα είναι πιο ολοκληρωμένη, καθώς περιλαμβάνει τις σχέσεις μεταξύ και εντός των ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ανταλλαγών και του διαλόγου (UNESCO, 2006).

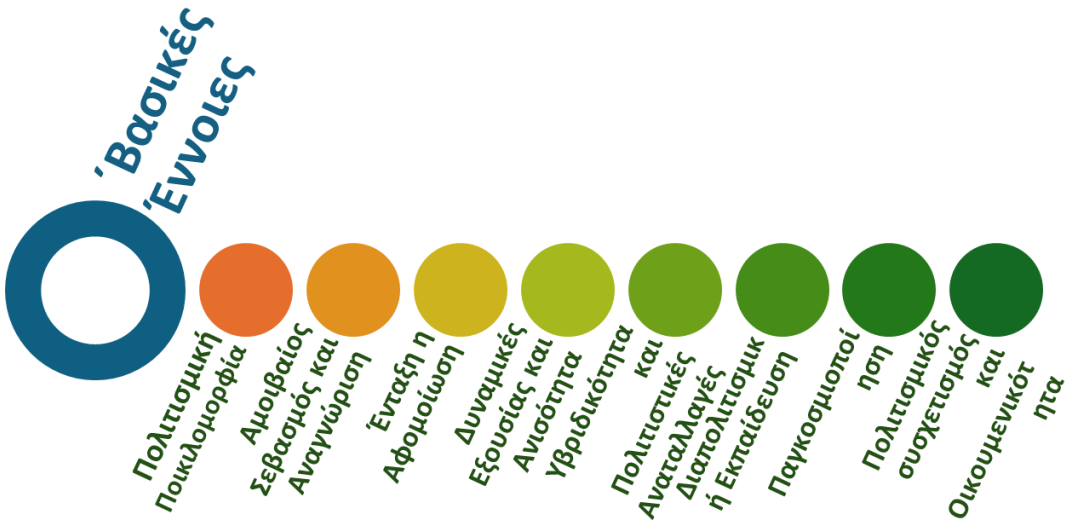

Οι έννοιες και οι θεωρίες που υποστηρίζουν τη Διαπολιτισμικότητα μας βοηθούν **α**. να καταλάβουμε την κοινωνική και εκπαιδευτική πραγματικότητα **β**. μας επιτρέπουν να προσεγγίσουμε τον κοινωνικό κόσμο από μια νέα οπτική γωνία και **γ**. να εστιάσουμε στις διάφορες πτυχές που τη συνθέτουν. Παρέχουν ένα σαφές πλαίσιο για τον επαγγελματία και τον ερευνητή. Μερικές από αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Πολιτισμική Ποικιλομορφία: Αναγνωρίζει την ύπαρξη διαφόρων πολιτισμών σε μια κοινωνία. Εκτιμά τις μοναδικές συνεισφορές κάθε πολιτισμού και ενθαρρύνει τη διατήρηση και την έκφραση των πολιτιστικών ταυτοτήτων.
- Αμοιβαίος Σεβασμός και Αναγνώριση: Βασικό ρόλο στη διαπολιτισμικότητα έχουν ο σεβασμός και η αναγνώριση της ίσης αξίας των διαφορετικών πολιτισμών. Αυτό σημαίνει την εκτίμηση των

πολιτισμικών εκφράσεων και προοπτικών χωρίς να επιβάλλει κανείς τις δικές του πολιτισμικές νόρμες και αξίες.

- Ένταξη ή αφομοίωση: Η διαπολιτισμικότητα ενθαρρύνει την ένταξη ατόμων και ομάδων στην κοινωνία, επιτρέποντας τους να διατηρούν ταυτόχρονα την πολιτιστική τους ταυτότητα. Αντικρούει την αφομοίωση, η οποία συχνά οδηγεί στην εξάλειψη ή υποβάθμιση των μειονοτικών πολιτισμών προς όφελος του επικρατούντος πολιτισμού.
- Διαπολιτισμική Επάρκεια: Αναφέρεται στις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται για την αποτελεσματική και κατάλληλη αλληλεπίδραση με άτομα από άλλους πολιτισμούς. Περιλαμβάνει την πολιτισμική επίγνωση, την ευαισθησία και την ικανότητα προσαρμογής της συμπεριφοράς σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια.
- Εξουσία και Ανισότητα: περιλαμβάνει την αντιμετώπιση και την αμφισβήτηση των ανισορροπιών και των ανισοτήτων που υπάρχουν μεταξύ διαφορετικών πολιτισμικών ομάδων. Επιδιώκει τη δημιουργία πιο ισότιμων και δίκαιων σχέσεων.
- Υβριδικότητα & Πολιτιστικές Ανταλλαγές: Ενθαρρύνεται η συμμετοχή και η αλληλεπίδραση των πολιτισμών δημιουργώντας νέες υβριδικές πολιτιστικές ταυτότητες.
- Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: είναι κρίσιμη για την προώθηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των πολιτισμών. Καλλιεργεί την κατανόηση και την εκτίμηση της πολιτισμικής διαφορετικότητας, παρέχοντας τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για διαπολιτισμικό διάλογο και συνεργασία.
- Παγκοσμιοποίηση: αυξάνει τη σημασία της διαπολιτισμικότητας, καθώς οι άνθρωποι από διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια αλληλεπιδρούν συχνότερα, φέρνοντας νέες ευκαιρίες και προκλήσεις στις διαπολιτισμικές τους σχέσεις.
- Πολιτισμικός Συσχετισμός ή Οικουμενικότητα: Η διαπολιτισμικότητα αναζητά την ισορροπία ανάμεσα στον πολιτισμικό σχετικισμό, που αφορά την κατανόηση των πολιτισμών με βάση τους δικούς τους όρους, και την οικουμενικότητα, που σχετίζεται με την εφαρμογή ορισμένων οικουμενικών αξιών και αρχών. Ο στόχος είναι να βρεθεί μια ισορροπία μεταξύ του σεβασμού στις πολιτισμικές διαφορές και της υπεράσπισης των οικουμενικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

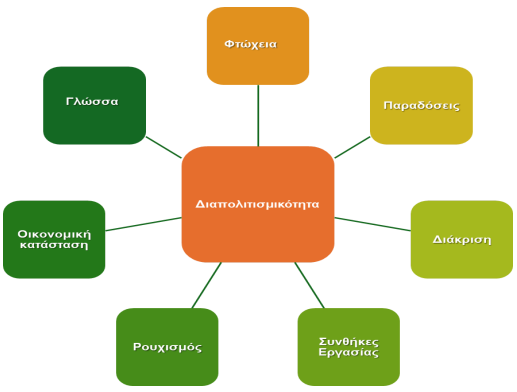

Η διαπολιτισμικότητα, συνεπώς αφορά τη δημιουργία μιας δυναμικής κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς όπου οι πολιτισμικές διαφορές θεωρούνται πλεονεκτήματα και όχι εμπόδια. Ενθαρρύνει μία ολιστική προσέγγιση των πολιτισμικών

αλληλεπιδράσεων που προωθεί την αμοιβαία μάθηση και τη συνδημιουργία κοινών χώρων (Akkari & Radhouane, 2022). Η διαπολιτισμικότητα αναφέρεται στην παρουσία και την ισότιμη αλληλεπίδραση διαφορετικών πολιτισμών και στη δυνατότητα δημιουργίας κοινών πολιτισμικών εκφράσεων, που αποκτώνται μέσω του διαλόγου και μιας στάσης αμοιβαίου σεβασμού. (UNESCO,2005)

3.2. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Ερώτηση αναστοχασμού:

Γιατί είναι αναγκαίο να κατανοήσουμε την διαπολιτισμικότητα? Η κατανόηση των βασικών ιδεών της διαπολιτισμικότητας είναι απαραίτητη για τους επαγγελματίες στον σημερινό παγκοσμιοποιημένο και ποικιλόμορφο κόσμο για την ενίσχυση της επικοινωνίας, την αύξηση της ενσυναίσθησης και της ευαισθησίας, την προώθηση της ηθικής συμπεριφοράς και των πρακτικών, χωρίς αποκλεισμούς. Η διαπολιτισμική κατανόηση στην τάξη είναι ζωτικής σημασίας συμβάλλοντας σε ένα πιο περιεκτικό, αποτελεσματικό και εμπλουτισμένο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Συμβάλλει στη δημιουργία μιας ατμόσφαιρας στην τάξη όπου όλοι οι μαθητές αισθάνονται σεβασμό και εκτίμηση, ανεξάρτητα από το πολιτισμικό τους υπόβαθρο. Επιπλέον, ενισχύει την αίσθηση του ανήκειν και ενθαρρύνει τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στη μάθησή, τους ενθαρρύνει να αμφισβητούν τα στερεότυπα, να αμφισβητούν τις προκαταλήψεις και να σκέφτονται κριτικά για τις πολιτισμικές παραδοχές. Πριν από την έναρξη της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης:

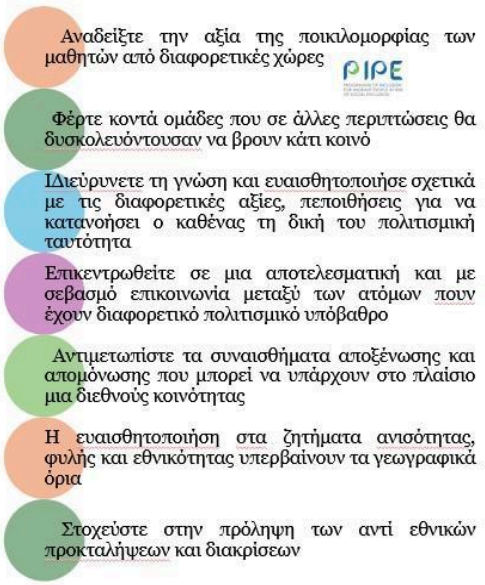

διάβασε τις Οδηγίες της UNESCO για την Διαπλοτισμική Εκπαίδευση. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές συμβάλλουν στην κατανόηση των ζητημάτων γύρω από τη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Αξιοποιούν τα βασικά μέσα θέσπισης προτύπων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καθοδήγηση μελλοντικών δραστηριοτήτων και μέτρων χάραξης πολιτικής. Χρησιμεύουν ως πολύτιμο εργαλείο

για τους εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους, τους υπεύθυνους κατάρτισης προγραμμάτων σπουδών, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τα μέλη της κοινότητας, καθώς και για όλους όσοι επιθυμούν να προωθήσουν τη διαπολιτισμική εκπαίδευση προς όφελος της ειρήνης και της κατανόησης.

Μάθετε την εμπειρία των Κύκλων Ιστορίας (Unesco2020). Μια άλλη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τη διαπολιτισμική κατανόηση αφορά τους «Κύκλους Ιστοριών». Κύκλοι Ιστοριών: Εργαστήρια για την διαπολιτισμική Κατανόηση, (Unesco2020. Τα εν λόγω εργαστήρια αποσκοπούν στην αύξηση της αίσθησης του ανήκειν των μαθητών από διαφορετικές χώρες με τη δημιουργία διαλόγου για τις διαπολιτισμικές τους εμπειρίες. Στόχους τους είναι να παρέχουν στους συμμετέχοντες εφόδια και εργαλεία για να κάνουν πράξη την ένταξη. Μέσα σε έναν ασφαλή χώρο έχουν τη δυνατότητα να προβληματιστούν σχετικά με τη φυλετική, εθνοτική, έμφυλη και άλλη ταυτότητα. Οι συμμετέχοντες χωρίζονται αρχικά σε μικρότερες αίθουσες, με όλους να μοιράζονται εναλλάξ τις προσωπικές τους διαπολιτισμικές εμπειρίες. Εκπαιδευμένοι διαμεσολαβητές επιβλέπουν τις συζητήσεις για να διατηρήσουν τον αμοιβαίο σεβασμό, την εμπιστοσύνη και την κατανόηση. Μετά από μια σειρά συζητήσεων σε μικρές ομάδες, ολόκληρη η ομάδα επανέρχεται για να μοιραστεί τις ιδέες της, να προβληματιστεί σχετικά με τα ζητήματα που τέθηκαν και να δημιουργήσει μια προοπτική για το μέλλον σχετικά με τη διαφορετικότητα και την ένταξη.

Η Διαπολιτισμική εκπαίδευση: Στόχοι , αξίες και Προοπτικές είναι μια παγκόσμια αναγκαιότητα, μια μορφή εκπαίδευσης που θέτει τα άτομα και τους πολιτισμούς τους σε μία διαφοροποιημένη θέση, αλλά ταυτόχρονα και σε μία θέση ισότητας. Αντιμετωπίζει την εκπαιδευτική διαδικασία μέσα από το όραμα της πολιτισμικής ποικιλομορφίας και εστιάζει σε φαινόμενα της πολιτισμικής αλληλεπίδρασης (άνθρωποι, πολιτισμοί, θρησκείες, ομιλητές διαφορετικών γλωσσών, άνθρωποι που έχουν διαφορετικές απόψεις και γνώμες κ.λπ.) Οι αξίες που απορρέουν από τη διαπολιτισμική εκπαίδευση (ανεκτικότητα, ελευθερία, διαφάνεια, αποδοχή των διαφορών, κατανόηση της ποικιλομορφίας, πλουραλισμός και συνεργασία) ενσωματώνονται στην προσωπικότητα των εκπαιδευόμενων μέσα από διαρκείς και συστηματικές προσπάθειες προωθώντας την αλληλεγγύη της τοπικής κοινότητας με τη διεθνή κοινότητα (Bennet,2009).

Αναφέρονται στην αλληλεπίδραση μεταξύ ανθρώπων, θρησκειών, πολιτισμών και ομιλητών διαφορετικών γλωσσών με διαφορετικές γνώμες και απόψεις. Οι κύριοι στόχοι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι οι εξής:

- Η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαπολιτισμικών σχέσεων.
- Η αύξηση της ανεκτικότητας και της αποδοχής προς τους διαφορετικούς ανθρώπους.
- Η εκπαίδευση των ανθρώπων ώστε να αντιλαμβάνονται, να αποδέχονται και να σέβονται τη διαφορετικότητα (Campbell & Walta, 2015), (Catarci, 2014).

Επιπλέον, αφορά σε μια παιδαγωγική προσέγγιση των πολιτισμικών διαφορών, μια στρατηγική μέσω της οποίας λαμβάνονται υπόψη οι πνευματικές ιδιαιτερότητες ή άλλες (φύλο, κοινωνικές ή οικονομικές διαφορές κ.λπ.), αποφεύγοντας όσο το δυνατόν περισσότερο τους κινδύνους που προκύπτουν από άνισες ανταλλαγές μεταξύ των πολιτισμών ή, ακόμη περισσότερο, τάσεις εξατομίκευσης των πολιτισμών. (Bedekovic, V. 2017).

Συνοψίζοντας τις προαναφερθείσες ιδέες, είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι η διαπολιτισμική εκπαίδευση αποτελεί ένα συνδυασμό αρχών και πρακτικών που ενσωματώνονται σε όλες τις διαστάσεις του εκπαιδευτικού πλαισίου, εστιάζοντας στην καλλιέργεια της πολιτισμικής διαφορετικότητας, με στόχο την ενίσχυση της γνώσης και τη θετική αναγνώριση των πολιτισμικών διαφορών, καθώς και την

προαγωγή της ισότητας και της ισονομίας των ευκαιριών στον εκπαιδευτικό τομέα (Baraldi, 2012).

Υπάρχουν ωστόσο διάφορες προοπτικές σχετικά με την διαπολιτισμική εκπαίδευση. Μία από αυτές είναι η επίλυση των συγκρούσεων ως μέσο καταπολέμησης του ρατσισμού, της μισαλλοδοξίας και της ξενοφοβίας. Επιπρόσθετα είναι ένα μέσο για την προαγωγή της ισότητας ευκαιριών, την ενίσχυση της δημοκρατίας και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μπορεί να προλάβει και να επιλύσει πολλά προβλήματα, όπως τις τάσεις περιφρόνησης, την άρνηση αξιών και παραδόσεων, καθώς και διαφορετικές συμπεριφορές. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση επιπλέον, συμβάλλει στη διαμόρφωση της προσωπικής ταυτότητας, καθώς οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν και η διατήρηση των κοινωνικών σχέσεων μπορεί να είναι δύσκολη λόγω των διαφορετικών τρόπων δράσης, σκέψης και συναισθήματος. Οι άνθρωποι μπορούν να αναπτύξουν διάφορες στρατηγικές στις διαπροσωπικές τους σχέσεις, είτε ανοίγοντας και αποδεχόμενοι τους άλλους είτε προστατεύοντας τον πολιτισμό και την προσωπική τους ταυτότητα (Baraldi, 2012).

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση ανοίγει τον δρόμο για την αποδοχή διαφορετικών αξιών και στοχεύει στην ένταξη των ατόμων σε έναν δυναμικό, πολυμορφικό κόσμο. Συμβάλλει στην ανάπτυξη της ατομικότητας, αναγνωρίζοντας και εξελίσσοντας τα μοναδικά χαρακτηριστικά κάθε ατόμου, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή, τη λειτουργικότητα και την αλληλεγγύη. Έτσι, μιλάμε για μια πολυπολιτισμική προσέγγιση στην εκπαίδευση (Otten, 2003).

Οι θεμελειώδης αξίες που καθοδηγούν τη διαπολιτισμική εκπαίδευση περιλαμβάνουν τον σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και την τήρηση του κράτους δικαίου. Η σύγχρονη κοινωνία οικοδομεί τις αρχές της στις γενικές ανθρώπινες αξίες όπως ο σεβασμός, η δικαιοσύνη, η αμεροληψία, η αξιοπρέπεια, η υπευθυνότητα, η ενσυναίσθηση και η ειρήνη. Ο πολιτισμικός σχετικισμός αναγνωρίζει ότι καμία συμπεριφορά δεν πρέπει να κρίνεται αποκλειστικά με βάση το κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο λαμβάνει χώρα. Η αξιολόγηση των συμπεριφορών πρέπει να λαμβάνει υπόψη το πολιτισμικό υπόβαθρο, τις πεποιθήσεις και τις προσδοκίες που διαμορφώνονται από το βασικό πολιτισμικό περιβάλλον (Rapanta, et al.. 2020).

3.2.1. Η Διαπολιτισμικότητα στην εκπαίδευση της γλώσσας

Με την αυξανόμενη παγκοσμιοποίηση και τις μεταναστευτικές ροές, η ανάγκη για διαπολιτισμική προσέγγιση στην εκπαίδευση της γλώσσας γίνεται όλο και πιο απαραίτητη. Καθώς οι εκπαιδευτικοί δημιουργούν προγράμματα σπουδών βασισμένα σε πρότυπα, είναι εμφανές ότι η γλώσσα και ο πολιτισμός ενώνονται αδιάρρηκτα. Οι Moloney και Harbon (2010) επισημαίνουν ότι η διαπολιτισμική

πρακτική στις τάξεις εκμάθησης της γλώσσας χρειάζεται να προτρέπει τους μαθητές να σκέφτονται και να δρουν κατανοώντας τον πολιτισμό μέσα από τη γλώσσα. Οι εργασίες που μπορούν να πραγματοποιήσουν οι μαθητές στην τάξη με επιτυχία απαιτούν μία προετοιμασία που να επιτρέπει τον χρόνο και τον χώρο για την διαπολιτισμική εξέλιξη.

Η έρευνα για τη διαπολιτισμική επάρκεια υπογραμμίζει τη σημασία της προετοιμασίας των μαθητών για την ενεργή συμμετοχή και συνεργασία στην παγκόσμια κοινωνία, διερευνώντας τους καταλληλότερους τρόπους αλληλεπίδρασης με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. Σε ένα διαπολιτισμικό πλαίσιο εντός της τάξης, η μάθηση περιγράφεται συνήθως ως μαθητοκεντρική, διαδραστική, συμμετοχική και συνεργατική, σύμφωνα με τα πρότυπα του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες (ΚΕΠΑ) του Συμβουλίου της Ευρώπης (2001), οι δάσκαλοι στις τάξεις οφείλουν να δημιουργούν ένα περιβάλλον που προάγει την αναζήτηση, ώστε να καθοδηγούν τους μαθητές προς την απόκτηση διαπολιτισμικών δεξιοτήτων. Ο ρόλος τους δεν είναι να δίνουν έτοιμες ερωτήσεις και απαντήσεις, αλλά να τίθενται ανοιχτού τύπου ερωτήσεις που θα οδηγήσουν τους μαθητές στην αυτόνομη εξερεύνηση διαφορετικών πολιτισμικών αντιλήψεων μέσω κοινών κειμένων. Έτσι, οι μαθητές γίνονται ενεργοί ερευνητές της γνώσης, μειώνοντας τις προκαταλήψεις τους για τον πολιτισμό.

Το ΚΕΠΑ παρέχει μια λεπτομερή ανάλυση των γνώσεων και δεξιοτήτων που πρέπει να αποκτήσουν οι μαθητές για να χρησιμοποιήσουν μια γλώσσα κατά την επικοινωνία τους με τους άλλους και να λειτουργήσουν αποτελεσματικά. Επίσης, περιγράφει το πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η γλώσσα. Οι κύριοι στόχοι είναι οι εξής:

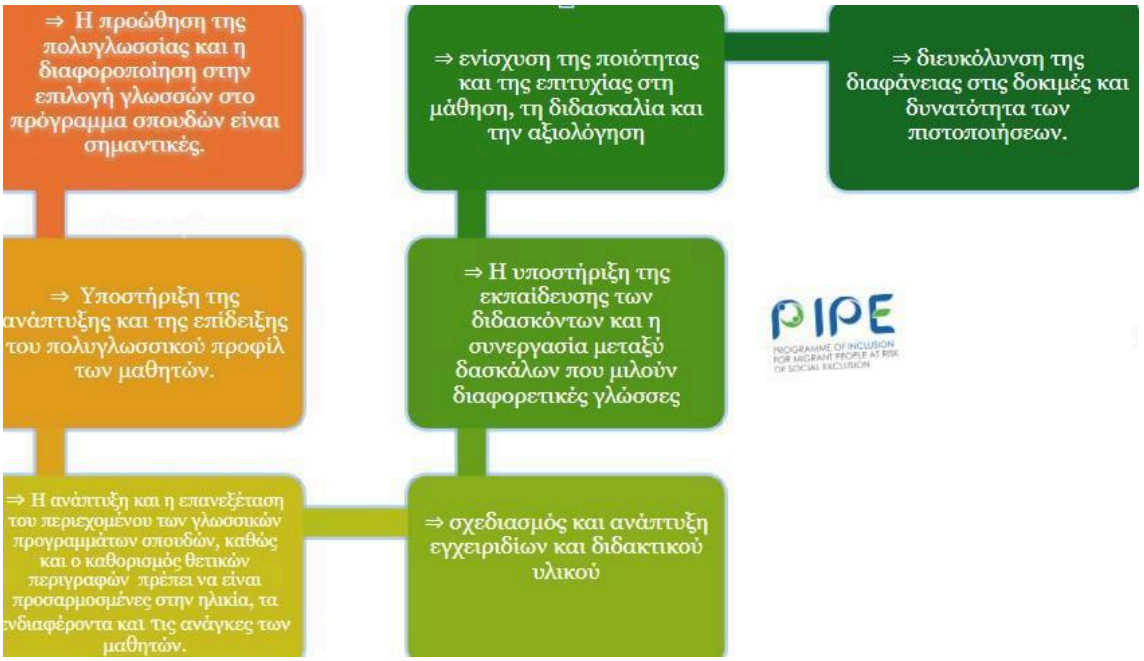

Το ΚΕΠΑ παρέχει ιδέες για την ευαισθητοποίηση όσον αφορά τη διαπολιτισμικότητα στον χώρο της τάξης. Μπορείτε να βρείτε Βασικές έννοιες που αφορούν τους μαθητές και τους χρήστες των γλωσσών Μαθητής και Χρήστης ως"κοινωνικός παράγοντας". Μπορείτε επίσης να αντλήσετε έμπνευση για διάφορες δραστηριότητες στο Ενημερωτικό Φυλλάδιο όπως η προβολή των πολιτισμικών διαφορών και η χρήση τραγουδιών για την προώθηση της πολιτισμικής και διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης. Επιπλέον, να μάθετε για τη χρήση των γλωσσών ως μέσων επικοινωνίας, αλληλεπίδρασης και διαλόγου, καθώς να μελετήσετε και το Ιστορικό Υπόβαθρο για τη χρήση αυτών, ως εργαλεία στην κατανόηση και ανταλλαγή πληροφοριών. Στον Συνοδευτικό Τόμο ΚΕΠΑ 2018 μπορείτε να βρείτε πληροφορίες σχετικά με τους περιγραφικούς δείκτες ώστε να διευρύνετε τις γνώσεις σας και να βελτιώσετε τις πρακτικές εκπαίδευσης σας.

3.2.2. Δραστηριότητες και μέσα για την προώθηση της κατανόησης και του σεβασμού των διαφορετικών πολιτισμών

Η ικανότητα να βλέπει κανείς τον κόσμο από την οπτική γωνία των άλλων, οι οποίοι μπορεί να διαφέρουν ως προς το πολιτισμικό τους υπόβαθρο, τις πεποιθήσεις, τις στάσεις και τις πρακτικές τους, εξαρτάται από την αυτογνωσία και την κατανόηση της δικής του οπτικής γωνίας, καθώς και της οπτικής γωνίας των άλλων. Εξαρτάται από τη γνώση και την κατανόηση των παραδοχών που διέπουν τον καθένα, από τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνεται η πολιτισμική του ένταξη οι εμπειρίες του και πώς αυτές επηρεάζουν τις κρίσεις και τις αντιδράσεις του απέναντι στους άλλους ανθρώπους. (Συμβούλιο της Ευρώπης,

2016). Η ικανότητα να βλέπει κανείς τον κόσμο από την οπτική γωνία των άλλων, οι οποίοι μπορεί να διαφέρουν ως προς το πολιτισμικό τους υπόβαθρο, τις πεποιθήσεις, τις στάσεις και τις πρακτικές τους, εξαρτάται από την αυτογνωσία και την κατανόηση της δικής του οπτικής γωνίας, καθώς και της οπτικής γωνίας των άλλων (OECD, 2018). Η εκτίμηση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας εκφράζεται μέσω του σεβασμού που δείχνουμε σε άτομα με διαφορετικές πολιτισμικές ταυτότητες, απόψεις και πεποιθήσεις. Αυτός ο σεβασμός έχει ως βάση την αρχή ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν ίση εγγενή αξιοπρέπεια και έχουν το δικαίωμα να επιλέγουν ελεύθερα την πολιτιστική τους ταυτότητα, τις πεποιθήσεις, τις πρακτικές και τις απόψεις τους. Αυτή η 'εκφραση του σεβασμού δεν απαιτεί συμφωνία με τις πεποιθήσεις του άλλου ή την απαξίωση των διαφορών τους (OECD, 2018).

Η γνωστική ικανότητα προσαρμογής αναφέρεται στην ικανότητα να προσαρμόζει κανείς τη σκέψη και τη συμπεριφορά του στο κυρίαρχο πολιτισμικό περιβάλλον ή σε νέες καταστάσεις και πλαίσια που μπορεί να φέρουν νέες απαιτήσεις ή προκλήσεις. Άτομα που κατέχουν αυτήν την ικανότητα είναι σε θέση να διαχειριστούν συναισθήματα όπως η απογοήτευση, το άγχος και η αποξένωση, τα οποία προκύπτουν από το "πολιτισμικό σοκ" σε ασαφείς καταστάσεις και νέα περιβάλλοντα (Levin, 2015). Μαθητές που προσαρμόζονται εύκολα μπορούν πιο αποτελεσματικά να αναπτύξουν μακροχρόνιες διαπροσωπικές σχέσεις με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς και να διατηρήσουν την ανθεκτικότητά τους σε μεταβαλλόμενες συνθήκες (Lepine et al., 2000).

Η ανάπτυξη σεβασμού προς τους άλλους πολιτισμούς καθίσταται ολοένα και πιο σημαντική. Για να το πετύχουμε αυτό, είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε τους διαφορετικούς πολιτισμούς, να δημιουργήσουμε σχέσεις με άτομα από άλλους πολιτισμούς και να οικοδομήσουμε ισχυρές συμμαχίες με άλλες πολιτισμικές ομάδες.

Μία μεθοδολογία που αναπτύχθηκε από τους Wang και Burris, 1997 προσανατολισμένη στη κοινοτική και συμμετοχική έρευνα -δράση μπορούν οι εκπαιδευτές να χρησιμοποιήσουν μέσα στην τάξη ώστε να αναπτύξουν δραστηριότητες με την μεγαλύτερη συμμετοχή και εμπλοκή των μαθητών. Εδώ μπορείτε να γνωρίσετε τη μεθοδολογία του "Photovoice"ως εκπαιδευτικό εργαλείο για την διαπολιτισμική εκπαίδευση ως και χρησιμοποιήστε την στην τάξη σας

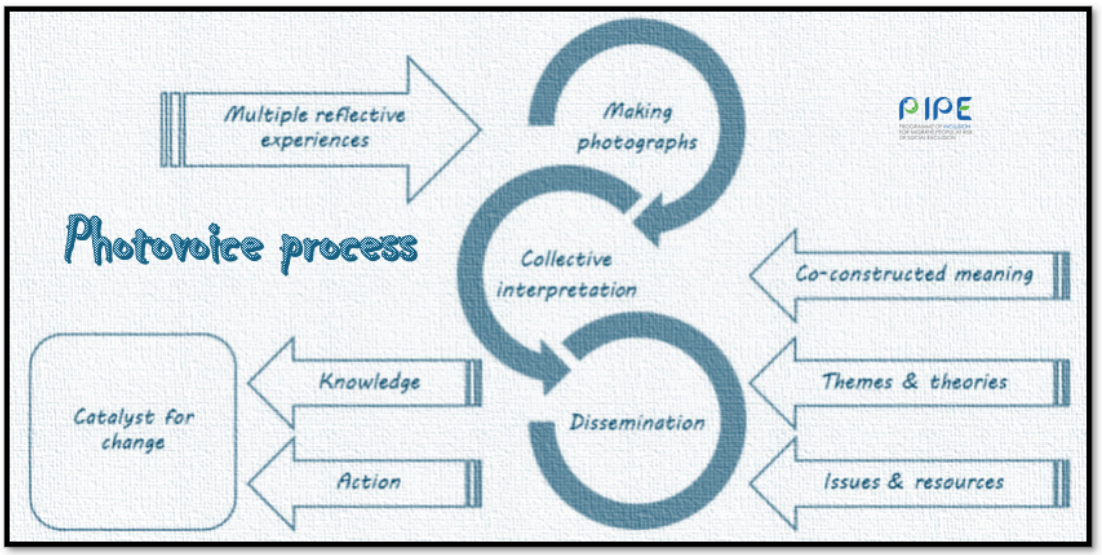

Συνοψίζοντας, στις κοινότητές μας συναντάμε περισσότερο από ποτέ άτομα με διαφορετικές πεποιθήσεις, προέλευση και προοπτικές. Αυτό μας υποχρεώνει να σκεφτούμε με προσοχή πώς θα διαμορφώσουμε ένα σύνολο κοινών αξιών. Πώς θα διαχειριστούμε τις διαφωνίες μεταξύ αντίθετων κοσμοθεωριών; Ποιες στάσεις και συμπεριφορές είναι αποδεκτές ή όχι; Γι' αυτό, ο στόχος δεν είναι να διδάξουμε στους μαθητές τι να σκέφτονται, αλλά πώς να σκέφτονται, ώστε να μπορούν να πλοηγηθούν σε έναν κόσμο όπου οι αρχές της συνύπαρξης όλων των πολιτισμών είναι θεμελιώδεις. Council of Europe 2016

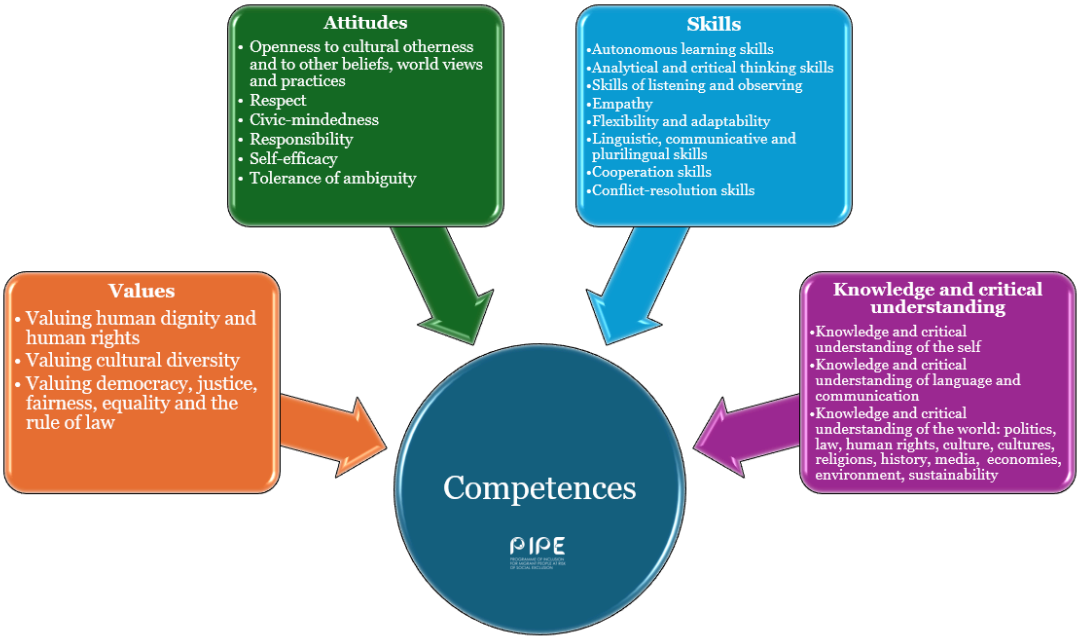

3.2.3. Πρακτικές για τον εμπλουτισμό της Διαπολιτισμικής Εμπειρίας Μέσα και Έξω από την Τάξη

Στη σύγχρονη κοινωνία, οι τάξεις και τα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα αποτελούν τους μικρόκοσμους διαφορετικών πολιτισμών. Ως εκπαιδευτικοί και δια βίου μαθητές, έχουμε τη μοναδική ευκαιρία να αποδεχτούμε αυτή την ποικιλομορφία και να αναπτύξουμε διαπολιτισμικές εμπειρίες που υπερβαίνουν τα συνηθισμένα όρια της τάξης.

Εντός του σχολικού πλαισίου, μπορούμε να υιοθετήσουμε στοχευμένες πρακτικές για να δημιουργήσουμε ένα περιβάλλον μάθησης που είναι ανοιχτό και πολιτισμικά ευαίσθητο. Μέσω της δημιουργίας μιας ατμόσφαιρας αμοιβαίου σεβασμού και ενδιαφέροντος, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να θεμελιώσουν τη διαπολιτισμική μάθηση. Στο χώρο των τάξεων διάφοροι πολιτισμοί συναντιούνται, με κάθε έναν να εκπροσωπεί μια μοναδική οπτική, μια πλούσια κληρονομιά και έναν κόσμο διαφορετικών εμπειριών. Εμείς, ως εκπαιδευτικοί, έχουμε το προνόμιο και την ευθύνη να αρμονίσουμε αυτά τα διαφορετικά στοιχεία. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το διδακτικό υλικό αντικατοπτρίζει το καλειδοσκόπιο των ανθρώπινων εμπειριών, προτρέποντας τους μαθητές να να διευρύνουν τους ορίζοντές τους.

Η προσαρμογή των μεθόδων και του υλικού διδασκαλίας με τα διαφορετικά πολιτισμικά στυλ μάθησης γίνεται όχι απλώς μια πρακτική, αλλά μια πράξη που ενδυναμώνει τη συμμετοχή. . Η συνεργατική μάθηση αποκτά μια νέα διάσταση καθώς οι εκπαιδευόμενοι από διαφορετικά υπόβαθρα έρχονται μαζί, σχηματίζοντας ομάδες ενωμένες σε έναν κοινό στόχο. Εδώ, η αξία των διαφορετικών προοπτικών δεν αναγνωρίζεται απλώς, αλλά αγκαλιάζεται ως ένα βασικό συστατικό της επιτυχίας. Μέσα από αυτές τις εμπειρίες, οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν την τέχνη της αποτελεσματικής διαπολιτισμικής επικοινωνίας, αναπτύσσοντας δεξιότητες που θα τους εξυπηρετήσουν πέρα από την τάξη.

Επεκτείνοντας τις ευκαιρίες μάθησης πέρα από το παραδοσιακό ακαδημαϊκό περιβάλλον, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να παρέχουν στους εκπαιδευόμενους εμπειρίες που εμβαθύνουν την κατανόησή τους και την εκτίμηση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας, καθώς και να δημιουργήσουν εμπειρίες μάθησης που όχι μόνο διευρύνουν τη γνώση και την κατανόηση των μαθητών για τις διαφορετικές κουλτούρες, αλλά και ενισχύουν τη κριτική σκέψη, την ενσυναίσθηση και τη παγκόσμια ταυτότητα. Σ' αυτό το πλαίσιο, προτείνονται ορισμένες πρακτικές που ευθυγραμμίζονται με αυτή την οπτική:

Ταξίδια Πολιτισμικής Ένταξης και Ανταλλαγές

- Οργανώστε προγράμματα ανταλλαγής εκπαιδευομένων ή ευκαιρίες σπουδών στο εξωτερικό που επιτρέπουν πολιτισμική ένταξη.
- Διευκολύνετε τις συναντήσεις πριν την αναχώρηση και τις αξιολογήσεις μετά το ταξίδι για να μεγιστοποιήσετε τη μάθηση και την προσωπική ανάπτυξη.
- Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευομένους να καταγράφουν τις εμπειρίες τους μέσω ημερολογίων, ιστολογίων ή πολυμέσων για να τις μοιραστούν με τους συνομηλίκους τους.

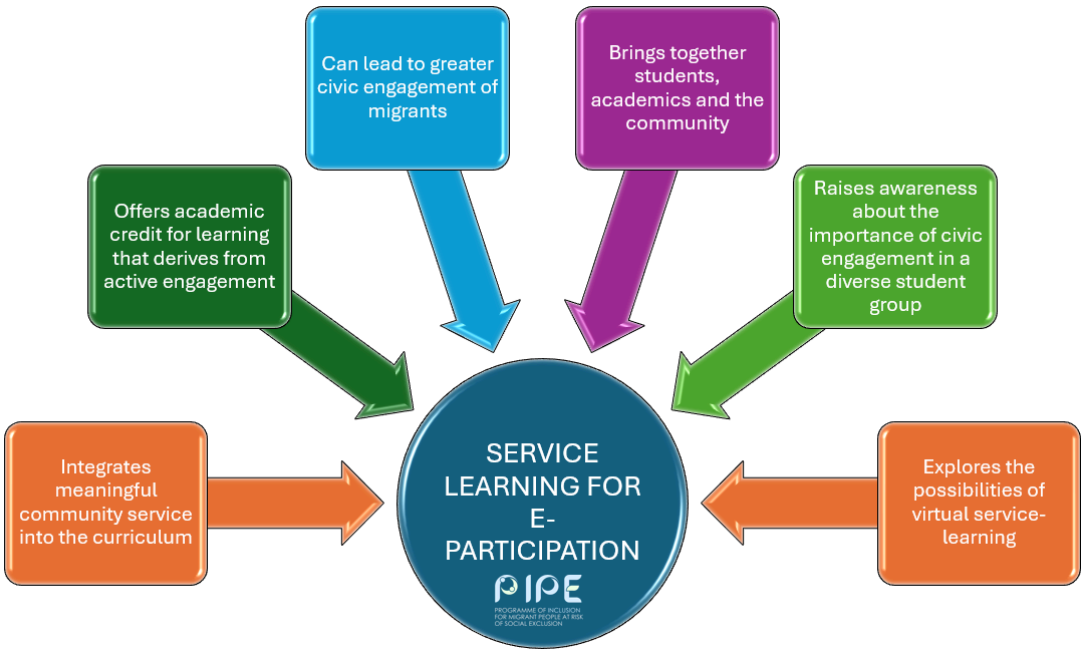

Κοινοτική Δέσμευση και Μάθηση μέσω Υπηρεσίας

- Συνεργαστείτε με τοπικές οργανώσεις ή ομάδες της κοινότητας για να προσφέρετε ευκαιρίες στους εκπαιδευόμενους να αλληλεπιδράσουν με διαφορετικούς πληθυσμούς.
- Αναπτύξτε έργα μάθησης μέσω υπηρεσίας που αντιμετωπίζουν πραγματικές προκλήσεις, ενώ ταυτόχρονα προάγουν τη διαπολιτισμική κατανόηση και την ενσυναίσθηση.
- Διευκολύνετε δομημένες δραστηριότητες αναστοχασμού, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να επεξεργαστούν τις εμπειρίες τους και να συνδέσουν τα συμπεράσματα με το περιεχόμενο του μαθήματος.

Διαπολιτισμικές Εκδηλώσεις και Εορτασμοί

- Οργανώστε ή συμμετάσχετε σε πολιτιστικά φεστιβάλ, εκθέσεις ή παραστάσεις που γιορτάζουν τη διαφορετικότητα εντός του ιδρύματος ή της κοινότητάς σας.
- Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευόμενους να αναλάβουν ενεργό ρόλο στον σχεδιασμό, την οργάνωση ή τη συμμετοχή σε αυτές τις εκδηλώσεις.
- Δημιουργήστε ευκαιρίες για τους εκπαιδευόμενους να μοιραστούν τις πολιτισμικές τους παραδόσεις, τα έθιμα μέσω παρουσιάσεων ή διαδραστικών περιπτέρων.

Διαπολιτισμικά Προγράμματα Καθοδήγησης και Υποστήριξης (Buddy Programs)

- Καθιερώστε διαπολιτισμικά προγράμματα υποστήριξης (buddy programs) που να φέρνουν κοντά φοιτητές από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα.
- Διοργανώστε δομημένες δραστηριότητες και συζητήσεις που προάγουν την αμοιβαία κατανόηση και εκτίμηση των διαφορετικών απόψεων.
- Ενθαρρύνετε τους καθοδηγητές και τους καθοδηγούμενους να μοιράζονται τις πολιτισμικές τους εμπειρίες, παραδόσεις και γνώσεις μεταξύ τους.

Συνεργασίες και Δέσμευση με την Κοινότητα

- Δημιουργήστε συνεργασίες με τοπικούς πολιτιστικούς οργανισμούς, μουσεία ή κοινοτικά κέντρα για να παρέχετε στους εκπαιδευόμενους ευκαιρίες να έρθουν σε επαφή με ποικιλομορφες κοινότητες.
- Προσκαλέστε ομιλητές ή συντονιστές από αυτούς τους οργανισμούς να καθοδηγήσουν εργαστήρια ή συζητήσεις στις εγκαταστάσεις του πανεπιστημίου.
- Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευόμενους να συμμετέχουν ως εθελοντές ή να λαμβάνουν μέρος σε κοινοτικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες που προάγουν την πολιτισμική ευαισθητοποίηση και κατανόηση.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης αποτελεί κοινή ευθύνη, η οποία απαιτεί ενεργή συμμετοχή και δέσμευση από τους εκπαιδευόμενους, το διδακτικό προσωπικό, το διοικητικό προσωπικό και την ευρύτερη κοινότητα. Οι θεσμοί θα πρέπει να επιδιώκουν να δημιουργήσουν μια κουλτούρα εντάξης και να γιορτάζουν τη διαφορετικότητα μέσα στους κόλπους τους, ενώ ταυτόχρονα να προσφέρουν ευκαιρίες για ουσιαστική αλληλεπίδραση με διαφορετικές κοινότητες εκτός της πανεπιστημιούπολης. Πρόκειται για μια πορεία που απαιτεί αφοσίωση, αυτοστοχασμό και τη διάθεση να βγούμε από τη ζώνη ασφαλείας μας. Ωστόσο, με αυτόν τον τρόπο, ξεκλειδώνουμε τις δυνατότητες να δημιουργήσουμε μια πιο περιεκτική, γεμάτη

ενσυναίσθηση και παγκοσμίως προσανατολισμένη κοινωνία, όπου η ανθρώπινη ποικιλομορφία δεν αναγνωρίζεται απλώς, αλλά εκτιμάται ως πηγή δύναμης και έμπνευσης για όλους μας.

3.2.4. Δίγλωσση ή Πολύγλωσση Προσέγγιση στην Εκπαίδευση

3.2.4.1. Οφέλη και δυνατότητες των δίγλωσσων και πολυγλωσσικών προσεγγίσεων στην εκπαίδευση

Τα οφέλη μιας δίγλωσσης ή πολυγλωσσικής προσέγγισης στην εκπαίδευση εκτείνονται πολύ πέρα από την απλή απόκτηση γλωσσικών δεξιοτήτων. Μέσα από την εμβάθυνση των εκπαιδευόμενων σε πολλαπλά γλωσσικά πλαίσια, προάγουμε τη γνωστική ευελιξία, ενισχύουμε την πολιτιστική ευαισθησία και καλλιεργούμε μια βαθύτερη εκτίμηση για την εγγενή αξία της πολυμορφίας. Επιπλέον, αυτή η προσέγγιση ενδυναμώνει τα άτομα να ξεπεράσουν γλωσσικά εμπόδια, ανοίγοντας νέες ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη, επαγγελματική εξέλιξη και ουσιαστικές διαπολιτισμικές συνδέσεις με πολλούς τρόπους.

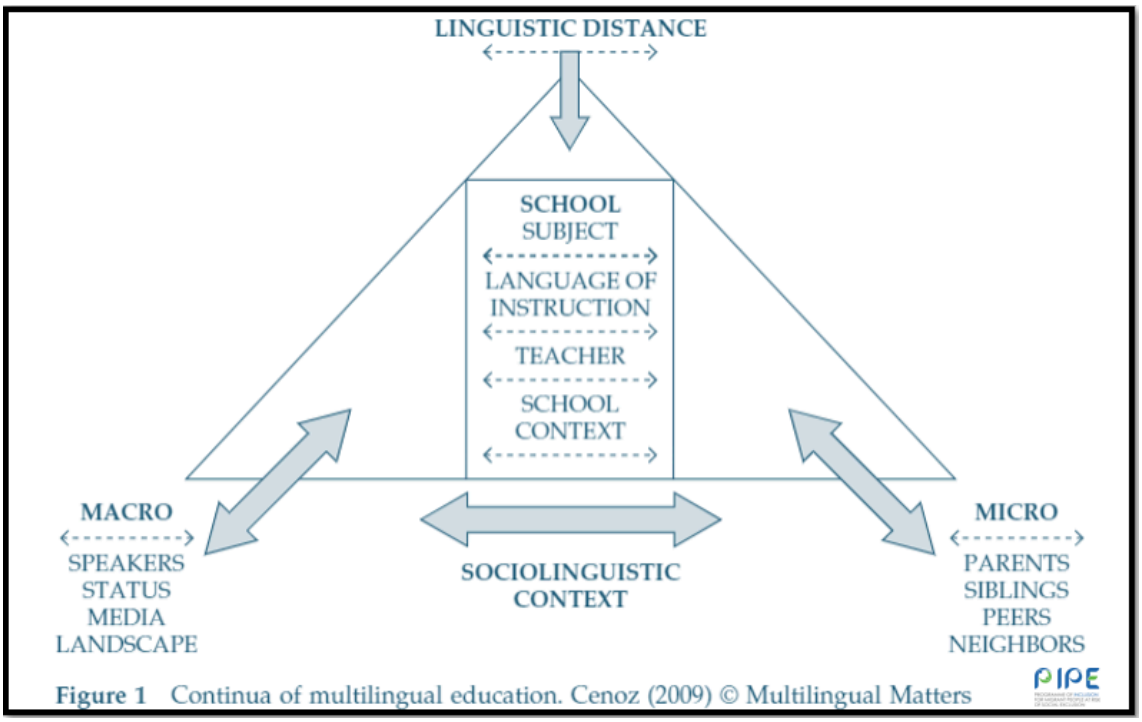

Figure 1 Continua of multilingual education. Cenoz (2009) © Multilingual Matters

Πολλές επιστημονικές μελέτες έχουν τεκμηριώσει τα πλεονεκτήματα που σχετίζονται με τη δίγλωσση και πολυγλώσση εκπαίδευση. Η εκμάθηση και η χρήση πολλών γλωσσών ενισχύουν τη λειτουργία των εκτελεστικών λειτουργιών, τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και την γνωστική ευελιξία. Άτομα που είναι ικανά σε πολλές γλώσσες παρουσιάζουν αυξημένο έλεγχο προσοχής, βελτιωμένη μνήμη και καλύτερη ικανότητα πολυδιεργασίας. Αυτά τα γνωστικά οφέλη εκδηλώνονται ως απτά εκπαιδευτικά πλεονεκτήματα, με τους

πολύγλωσσους εκπαιδευομένους συχνά να επιδεικνύουν ανώτερη ακαδημαϊκή απόδοση, ενισχυμένη δημιουργικότητα και αφηρημένη σκέψη.

Η γλώσσα υποστηρίζει την πολυπλοκότητα της πολιτισμικής επικοινωνίας, και με την εμπλοκή σε πολλαπλά γλωσσικά συστήματα, οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν ανεκτίμητες γνώσεις σχετικά με τις διαφορετικές κοσμοθεωρίες, αξίες και προοπτικές που διαμορφώνουν διαφορετικούς πολιτισμούς. Μια δίγλωσση ή πολυγλωσσική προσέγγιση στην εκπαίδευση προάγει μια βαθύτερη κατανόηση και εκτίμηση των πολιτισμικών διαφορών, επιτρέποντας στους εκπαιδευόμενους να περιηγηθούν σε διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις με μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και ευαισθησία. Αυτή η αυξημένη πολιτιστική ευαισθησία αποτελεί ανεκτίμητο πλεονέκτημα στον σημερινό διασυνδεδεμένο παγκόσμιο χώρο, όπου η αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία είναι ένας βασικός παράγοντας επιτυχίας τόσο σε προσωπικό όσο και σε επαγγελματικό επίπεδο.

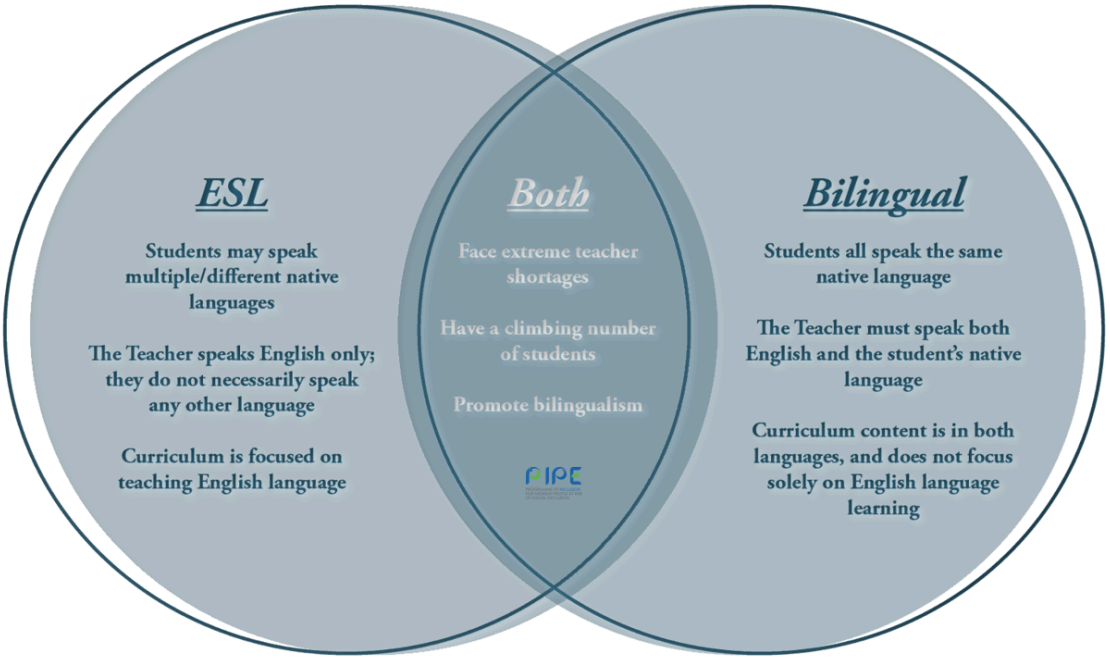

Σε έναν ολοένα και πιο ανταγωνιστικό εργασιακό χώρο, οι δίγλωσσοι και πολυγλώσσοι άνθρωποι διαθέτουν ένα ξεχωριστό πλεονέκτημα. Οι γλωσσικές τους ικανότητες ανοίγουν πόρτες σε ένα ευρύτερο φάσμα επαγγελματικών ευκαιριών, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Οι εργοδότες σε διάφορους τομείς αναζητούν υποψήφιους με πολυγλωσσική επάρκεια, αναγνωρίζοντας την αξία που προσφέρουν σε ποικιλόμορφες ομάδες, πολυπολιτισμικούς χώρους εργασίας και παγκόσμιες επιχειρήσεις. Μια δίγλωσση ή πολυγλωσσική προσέγγιση στην εκπαίδευση εξοπλίζει τους εκπαιδευομένους με τις δεξιότητες και τις ικανότητες που μπορούν να προωθήσουν τις καριέρες τους, επιτρέποντάς τους να επικοινωνούν και να

συνεργάζονται αποτελεσματικά με συναδέλφους, πελάτες και ενδιαφερόμενους από ποικιλόμορφες γλωσσικές καταγωγές.

Πέρα από τα παραπάνω οφέλη, μια δίγλωσση ή πολυγλωσσική προσέγγιση στην εκπαίδευση προάγει την προσωπική ανάπτυξη. Με την εμπλοκή σε πολλές γλώσσες, οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν πρόσβαση σε πλούτο πολιτιστικών εκφράσεων, λογοτεχνικών παραδόσεων και καλλιτεχνικών έργων που αλλιώς θα παρέμεναν απρόσιτα. Αυτή η έκθεση διευρύνει τους ορίζοντες, προάγει την πολιτιστική εκτίμηση και καλλιεργεί μια βαθύτερη αίσθηση παγκόσμιας ταυτότητας. Επιπλέον, η πολυγλωσσική επάρκεια επιτρέπει στους ανθρώπους να δημιουργούν σημαντικές συνδέσεις με ποικιλόμορφες κοινότητες, προάγοντας μια μεγαλύτερη κατανόηση και εκτίμηση για την πλούσια ανθρώπινη εμπειρία.

3.2.4.2. Εφαρμογή Δίγλωσσης ή Πολυγλωσσικής Προσέγγισης στην Εκπαίδευση

Η εφαρμογή μιας δίγλωσσης ή πολυγλωσσικής προσέγγισης στην εκπαίδευση συνεπάγεται πολλές προκλήσεις, καθώς και τη δέσμευση και τις προσπάθειες των επαγγελματιών και των εκπαιδευομένων που συμμετέχουν στη διαδικασία. Ωστόσο, πέρα από αυτές τις απαιτήσεις, προσφέρει επίσης αρκετά αποτελέσματα που ξεπερνούν τις παραδοσιακές προσεγγίσεις μάθησης και εκπαίδευσης, όπως για παράδειγμα:

Immersive Language Learning

Culturally Responsive Pedagogy

Collaborative and interactive learning

Community engagement and partnerships

Ongoing assessment and adaptation

Εμπλουτισμένη Γλωσσική Μάθηση

Για να αγκαλιάσουμε πραγματικά τη γλωσσική ποικιλομορφία, τα προγράμματα εκπαίδευσης θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα σε εμπειρίες εκμάθησης γλωσσών μέσω έντονης αλληλεπίδρασης. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω προγραμμάτων γλωσσικής κατάρτισης, σπουδών στο εξωτερικό ή εκμάθηση των γλωσσών εντός του προγράμματος σπουδών. Εμβαθύνοντας σε αυθεντικά γλωσσικά περιβάλλοντα, οι εκπαιδευόμενοι αναπτύσσουν όχι μόνο ικανότητες στη γλώσσα-στόχο, αλλά αποκτούν επίσης ανεκτίμητες γνώσεις για τα πολιτισμικά συμφραζόμενα αυτών.

Πολιτισμικά Υπευθυνη Παιδαγωγική

Μια δίγλωσση ή πολυγλωσσική προσέγγιση στη εκπαίδευση πρέπει να στηρίζεται σε πολιτισμικά ευαίσθητες παιδαγωγικές πρακτικές. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να ενσωματώνουν ποικιλόμορφες προοπτικές, στυλ μάθησης και πολιτισμικές αναφορές στις μεθόδους διδασκαλίας τους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη χρήση δίγλωσσων υλικών, την ενσωμάτωση αυθεντικών πολιτισμικών αντικειμένων και την προώθηση ενός συμπεριληπτικού μαθησιακού περιβάλλοντος που εκτιμά και γιορτάζει τη γλωσσική και πολιτισμική ποικιλομορφία.

Συνεργατική και Διαδραστική Μάθηση

Η ενθάρρυνση συνεργατικών και διαδραστικών μαθησιακών εμπειριών μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα της δίγλωσσης ή πολυγλωσσίας εκπαίδευσης. Τα ομαδικά προτζεκτ, η αλληλεπιδράση μεταξύ ομότιμων δημιουργούν ευκαιρίες για τους εκπαιδευόμενους να εξασκήσουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες σε αυθεντικά περιβάλλοντα, ενώ παράλληλα προάγουν την διαπολιτισμική κατανόηση και εκτίμηση.

Συμμετοχή της Κοινότητας και Συνεργασίες

Η δημιουργία συνεργασιών με γλωσσικές και πολιτισμικές κοινότητες μπορεί να προσφέρει ανεκτίμητες ευκαιρίες στους μαθητές να εφαρμόσουν τις δεξιότητές τους και να εμβαθύνουν στην κατανόησή τους. Η συμμετοχή σε κοινοτική υπηρεσία, η παρακολούθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή σε προγράμματα ανταλλαγής γλωσσών μπορεί να προσφέρει βιωματικές εμπειρίες που συμπληρώνουν τη διδασκαλία στην τάξη.

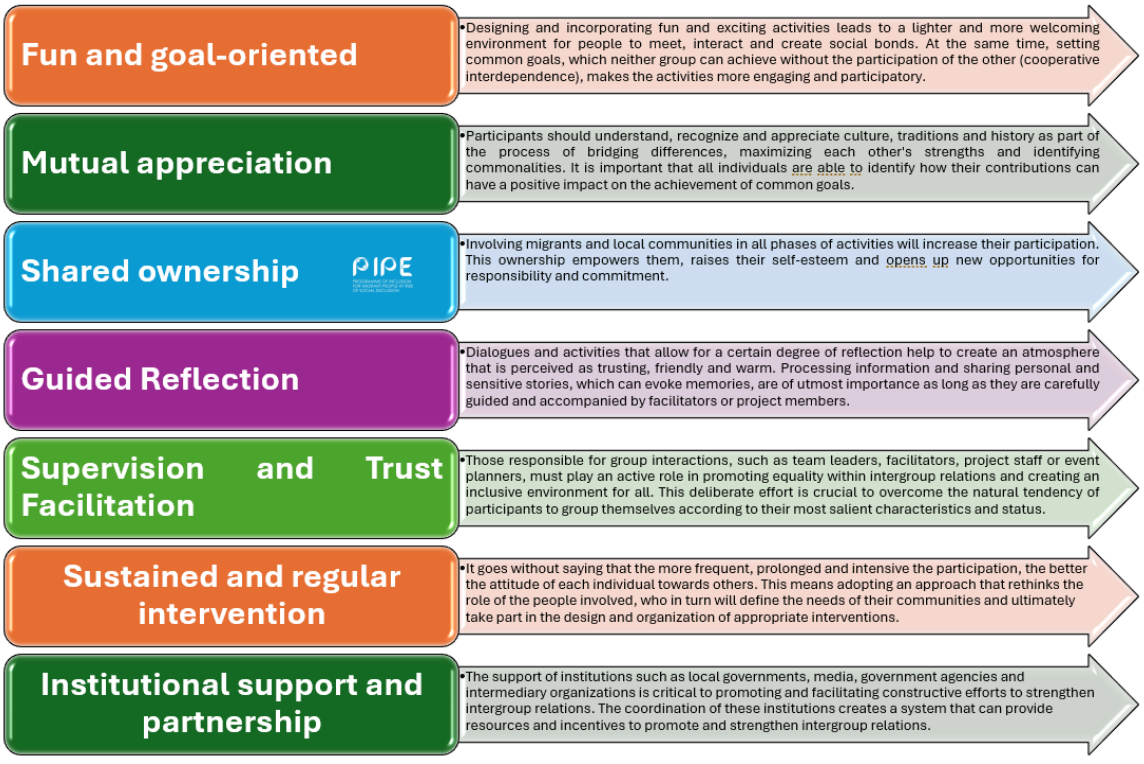

Συνεχής Αξιολόγηση και Προσαρμογή

Η εφαρμογή μιας δίγλωσσης ή πολύγλωσσης προσέγγισης στην εκπαίδευση είναι μια συνεχιζόμενη διαδικασία που απαιτεί συνεχή αξιολόγηση και προσαρμογή. Πρέπει να διεξάγονται τακτικές αξιολογήσεις για να μετρηθεί η πρόοδος των εκπαιδευομένων, να εντοπιστούν οι περιοχές προς βελτίωση και να προσαρμοστούν ανάλογα οι διδακτικές στρατηγικές. Η ενσωμάτωση ανατροφοδότησης από τους εκπαιδευόμενους και τους φορείς της κοινότητας

μπορεί επίσης να πληροφορήσει την συνεχή εξέλιξη του προγράμματος εκπαίδευσης, διασφαλίζοντας τη συνάφεια και την αποτελεσματικότητά του.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να πούμε ότι η υιοθέτηση μιας δίγλωσσης ή πολύγλωσσης προσέγγισης στην εκπαίδευση δεν είναι απλώς μια παιδαγωγική επιλογή αλλά μια δέσμευση για την προώθηση μιας πιο περιεκτικής, πολιτισμικά ενήμερης και παγκοσμίως ικανής κοινωνίας. Εξοπλίζοντας τους εκπαιδευόμενους με γλωσσικές και πολιτισμικές δεξιότητες, τους ενδυναμώνουμε να διαχειρίζονται με αυτοπεποίθηση, ενσυναίσθηση και βαθιά εκτίμηση τη πολυπλοκότητα του κόσμου.

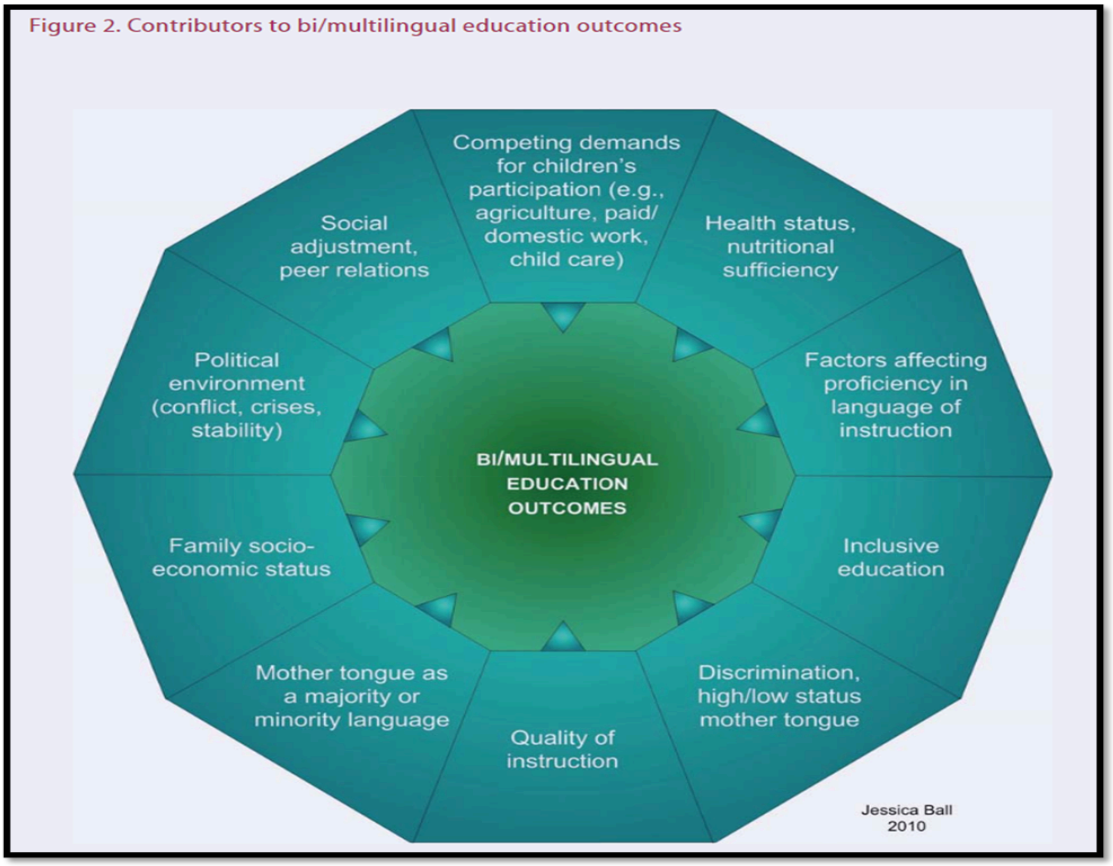

Αυτή η προσέγγιση αναγνωρίζει ότι η γλώσσα είναι ένα ισχυρό εργαλείο κατανόησης, σύνδεσης και προσωπικής ανάπτυξης. Αναγνωρίζει ότι η γλωσσική ποικιλομορφία δεν είναι ένα εμπόδιο που πρέπει να ξεπεραστεί. Αγκαλιάζοντας αυτή την ποικιλομορφία, ανοίγουμε πόρτες σε νέες οπτικές, ενισχύουμε τους διαπολιτισμικούς δεσμούς και χαράσσουμε τον δρόμο για μια πιο αρμονική και συνεργατική παγκόσμια κοινότητα.

Τελικά, η δίγλωσση ή πολύγλωσση προσέγγιση στην εκπαίδευση είναι μια επένδυση στο μέλλον – ένα μέλλον όπου τα άτομα είναι εξοπλισμένα με τα εργαλεία για να υπερβαίνουν τα όρια, να γεφυρώνουν τα χάσματα και να συμβάλλουν σε έναν πιο περιεκτικό και διασυνδεδεμένο κόσμο.

3.3. Διαπολιτισμική Επάρκεια

3.3.1. Διαπολιτισμική Επικοινωνία

3.3.1.1. Η Σημασία της Διαπολιτισμικής Επικοινωνιακής

Η ικανότητα διαπολιτισμικής επικοινωνίας περιλαμβάνει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική και κατάλληλη επικοινωνία πέρα από πολιτισμικά σύνορα. Αφορά την αναγνώριση και την εκτίμηση των πολιτισμικών διαφορών, την προσαρμογή του επικοινωνιακού στυλ και την επίδειξη ενσυναίσθησης και ανοιχτότητας προς διάφορες προοπτικές. Με την καλλιέργεια αυτής της ικανότητας, οι επαγγελματίες μπορούν να χτίσουν εμπιστοσύνη, να δημιουργήσουν σχέση και να παρέχουν πολιτισμικά ευαίσθητες υπηρεσίες σε άτομα από διαφορετικά περιβάλλοντα.

Στον πυρήνα της, η διαπολιτισμική επικοινωνία περιστρέφεται γύρω από την αναγνώριση ότι ο πολιτισμός διαμορφώνει βαθιά την αντίληψή μας για τον κόσμο. Ο πολιτισμός είναι πολύπλευρος. Επηρεάζει το πώς ερμηνεύουμε λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα, το πώς εκφραζόμαστε, καθώς και το πώς διαχειριζόμαστε τις σχέσεις και τις συγκρούσεις.

Η αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία ξεκινά με την αυτογνωσία – την κατανόηση των δικών μας πολιτισμικών προκαταλήψεων, παραδοχών και αξιών. Πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι η προοπτική μας διαμορφώνεται από τις εμπειρίες που έχουμε ζήσει και ότι άλλοι μπορεί να βλέπουν τον κόσμο μέσα από διαφορετικό πρίσμα. Αυτή η αυτοκριτική μάς επιτρέπει να προσεγγίζουμε τις διαπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις με ανοιχτό μυαλό, έτοιμοι να μάθουμε και να προσαρμοστούμε.

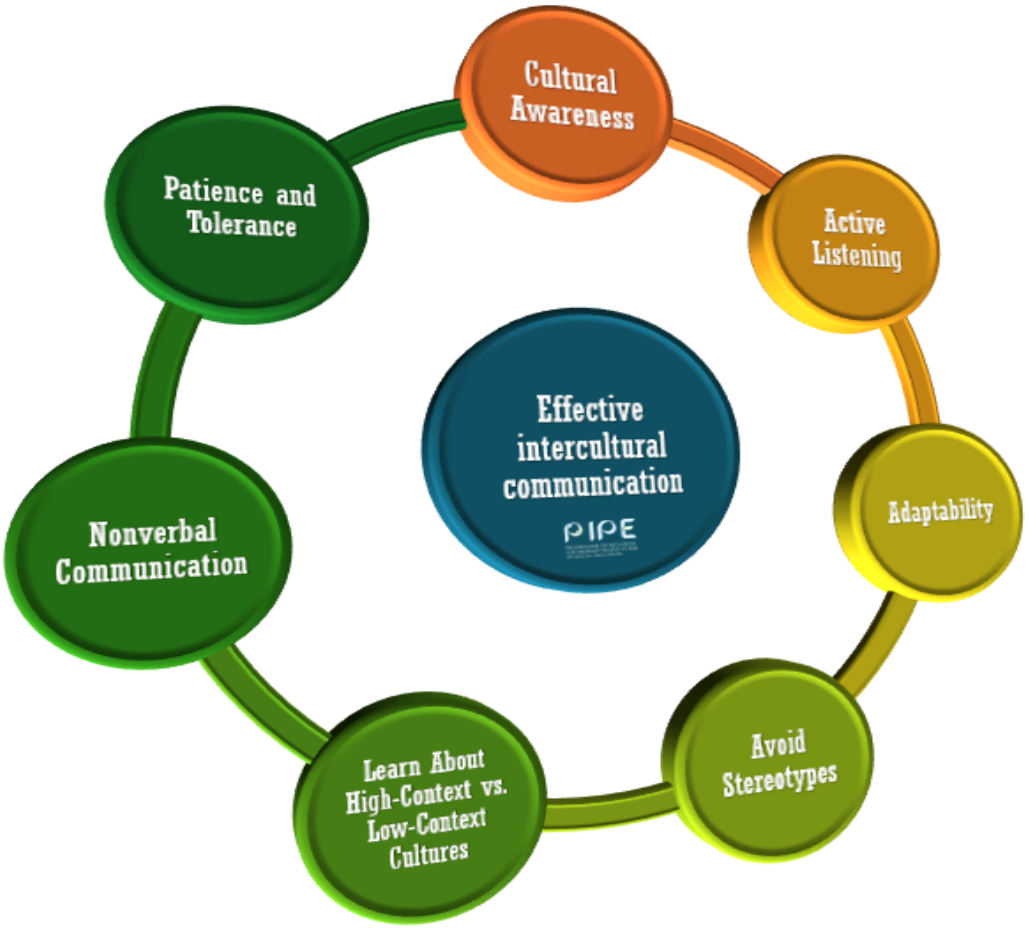

Η ενεργητική ακρόαση αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Περιλαμβάνει κάτι περισσότερο από την απλή ακρόαση των λέξεων που εκφέρονται· απαιτεί προσοχή στις μη λεκτικές ενδείξεις, τον τόνο και το πλαίσιο. Με το να ακούμε πραγματικά, δείχνουμε σεβασμό και δημιουργούμε ένα περιβάλλον που ευνοεί την αμοιβαία κατανόηση.

Ένα άλλο βασικό στοιχείο είναι η ικανότητα να προσαρμόζουμε το στυλ επικοινωνίας μας σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια. Αυτό που μπορεί να θεωρείται κατάλληλο σε έναν πολιτισμό μπορεί να εκληφθεί ως προσβλητικό σε έναν άλλο. Για παράδειγμα, η έννοια του προσωπικού χώρου, η βλεμματική επαφή και οι χειρονομίες μπορεί να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ πολιτισμών. Οι αποτελεσματικοί διαπολιτισμικοί διαμεσολαβητές είναι ικανοί στο να αναγνωρίζουν και να διαχειρίζονται αυτές τις λεπτομέρειες.

Τα γλωσσικά εμπόδια μπορούν να αποτελέσουν σημαντικές προκλήσεις στη διαπολιτισμική επικοινωνία. Αν και η εκμάθηση της γλώσσας των άλλων είναι η ιδανική περίπτωση, αυτό δεν είναι πάντα εφικτό. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η χρήση απλής και σαφούς γλώσσας, η αποφυγή ιδιωματισμών ή τοπικών εκφράσεων, και η αναζήτηση διευκρινίσεων όταν χρειάζεται μπορούν να γεφυρώσουν το

χάσμα. Επιπλέον, η βοήθεια από έμπειρους διερμηνείς ή μεταφραστές μπορεί να διευκολύνει την επικοινωνία.

Η ανάπτυξη πολιτισμικής νοημοσύνης – η ικανότητα κατανόησης και προσαρμογής σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια – είναι ένα δια βίου ταξίδι. Περιλαμβάνει συνεχή μάθηση, ανοιχτότητα σε νέες προοπτικές και ένα γνήσιο ενδιαφέρον για την κατανόηση των άλλων. Η ανάγνωση διαφορετικών πολιτισμών„ η συμμετοχή σε πολιτιστικά γεγονότα και η αναζήτηση ποικίλων εμπειριών μπορούν να συμβάλουν σε αυτή την ανάπτυξη.

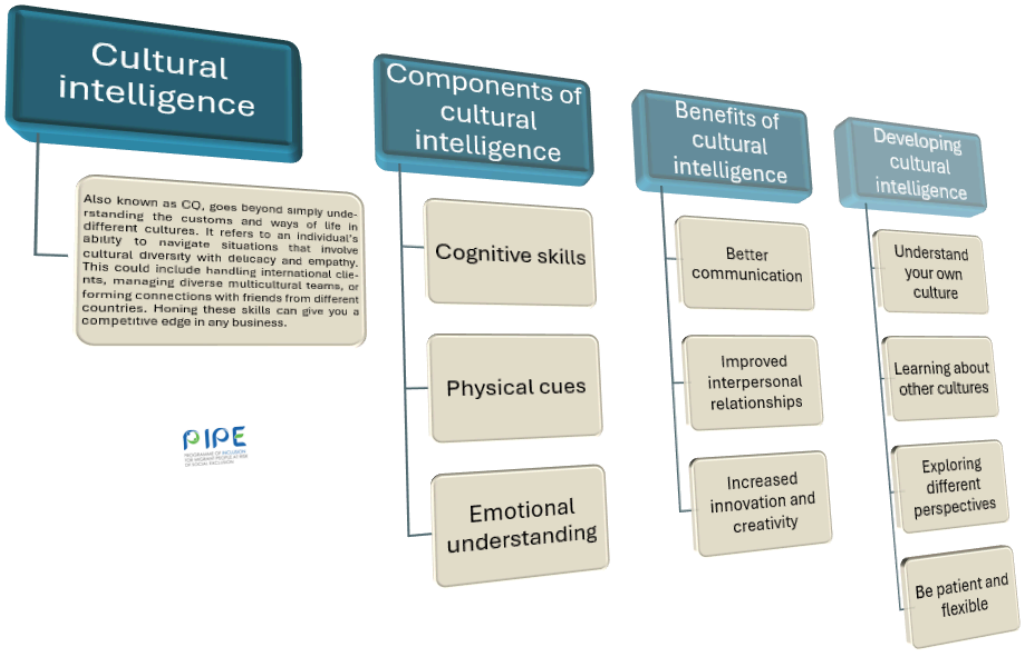

Τελικά, η επιτυχής διαπολιτισμική επικοινωνία προάγει τον αμοιβαίο σεβασμό, την κατανόηση και τη συνεργασία. Μας επιτρέπει να εκτιμήσουμε τον πλούτο της ποικιλομορφίας. Σε έναν ολοένα και πιο παγκοσμιοποιημένο κόσμο, όπου οι πολιτισμοί συγκρούονται και αναμειγνύονται, η ικανότητα να επικοινωνούμε πέρα από πολιτισμικά σύνορα δεν είναι απλώς πολυτέλεια – είναι ανάγκη.

Με την διαπολιτισμική επικοινωνία, μπορούμε να γκρεμίσουμε εμπόδια, να χτίσουμε γέφυρες και να δημιουργήσουμε μια πιο συμπεριληπτική και αρμονική κοινωνία. Είναι μια δεξιότητα που υπερβαίνει τους προσωπικούς και επαγγελματικούς τομείς, επιτρέποντάς μας να δημιουργούμε ουσιαστικές συνδέσεις, να επιλύουμε συγκρούσεις και να συμβάλλουμε σε έναν πιο ειρηνικό και ευημερούντα κόσμο.

3.3.1.2. Βασικά Στοιχεία της Διαπολιτισμικής Επικοινωνίας

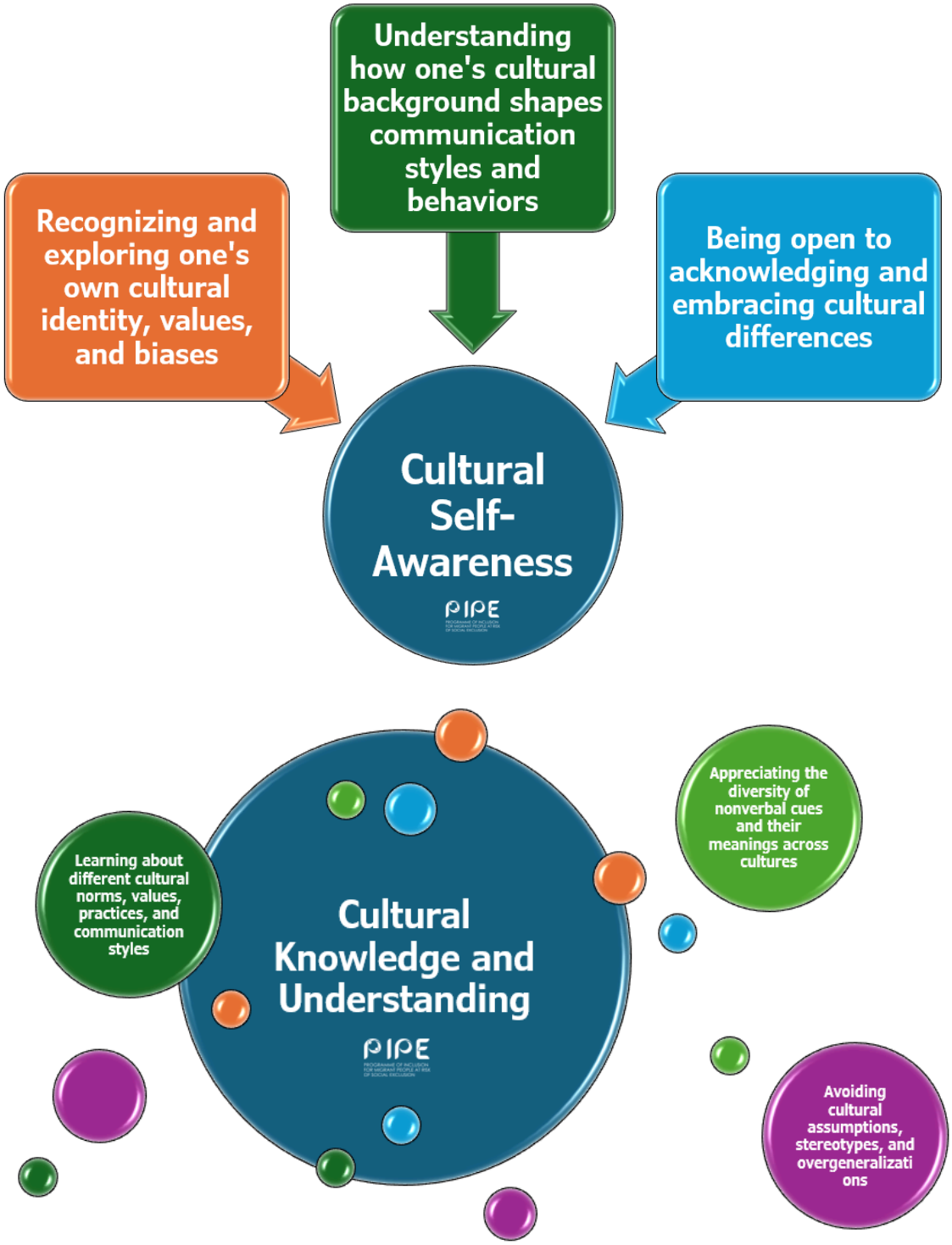

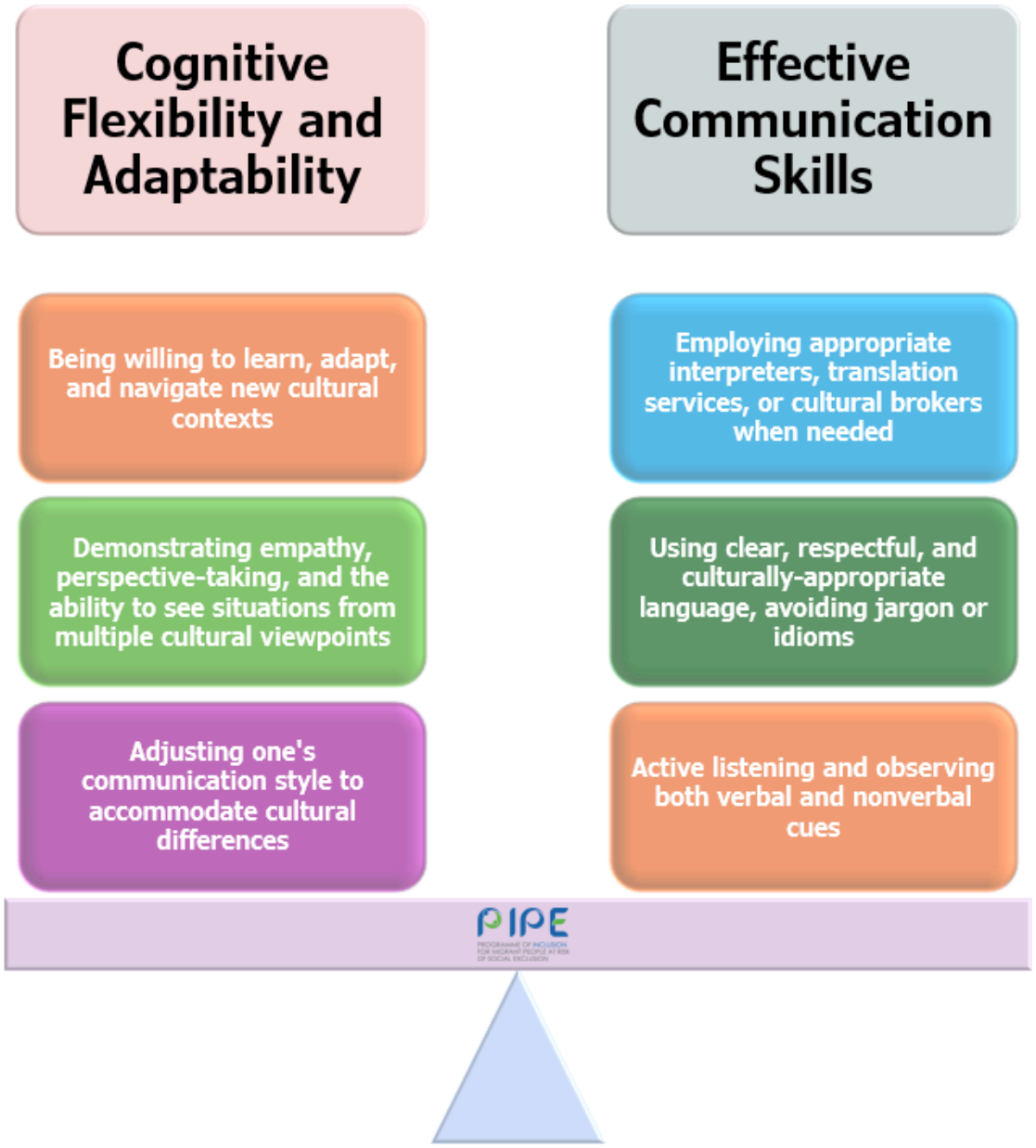

3.3.1.3. Στρατηγικές για Αποτελεσματική Διαπολιτισμική Επικοινωνία

Η πλοήγηση στο περίπλοκο τοπίο της πολιτισμικής ποικιλομορφίας απαιτεί μια στοχαστική και σκόπιμη προσέγγιση στην επικοινωνία. Η αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία βασίζεται στην καλλιέργεια μιας βαθιάς πολιτισμικής συνείδησης, στην προώθηση ενός συμπεριληπτικού περιβάλλοντος και στην προσαρμογή των στυλ μας για να γεφυρώσουμε τις πολιτισμικές διαφορές.

Το ταξίδι ξεκινά με τη συμμετοχή σε μια διαδικασία πολιτισμικής αυτοανάλυσης, εξερευνώντας τις δικές μας πολιτισμικές ταυτότητες και προκαταλήψεις. Αυτή η ενδοσκόπηση θέτει τα θεμέλια για την εκμάθηση των πλούσιων πολιτισμικών

υποβάθρων, αξιών και πρακτικών που διαμορφώνουν τα άτομα και τις κοινότητες με τις οποίες αλληλεπιδρούμε. Η συμμετοχή σε εκπαιδεύσεις πολιτισμικής ευαισθησίας, εργαστήρια ή μαθήματα διαπολιτισμικής επικοινωνίας μπορεί να εμβαθύνει περαιτέρω την κατανόησή μας και να μας εξοπλίσει με ανεκτίμητα εργαλεία για τη διαπολιτισμική εμπλοκή.

Η δημιουργία ενός συμπεριληπτικού περιβάλλοντος είναι κριτικής σημασίας για την προώθηση ουσιαστικού διαλόγου και αμοιβαίας μάθησης. Δείχνοντας γνήσιο σεβασμό, εκτίμηση και ανοιχτότητα προς την πολιτισμική ποικιλομορφία, δημιουργούμε έναν ασφαλή χώρο για ανοιχτό διάλογο και την ανταλλαγή πολιτισμικών προοπτικών. Ενθαρρύνοντας την ενεργή συμμετοχή όλων των μελών, ανεξάρτητα από τα πολιτισμικά τους υπόβαθρα, δεν εμπλουτίζουμε μόνο τη συλλογική εμπειρία αλλά καλλιεργούμε επίσης μια αίσθηση ανήκειν και αμοιβαίας κατανόησης.

Η προσαρμογή των στυλ επικοινωνίας μας είναι κρίσιμη πτυχή των αποτελεσματικών διαπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων. Η παρατήρηση και η προσαρμογή σε διαφορετικά στυλ επικοινωνίας, είναι απαραίτητη. Η χρήση απλής γλώσσας, η αποφυγή ιδιωματισμών ή πολιτισμικά συγκεκριμένων αναφορών, και η προσοχή στα μη λεκτικά σήματα και τα νοήματά τους σε διαφορετικούς πολιτισμούς μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την αμοιβαία κατανόηση.

Η ενεργητική ακρόαση και η ενσυναίσθηση αποτελούν τη βάση της επιτυχούς διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Ακούγοντας προσεκτικά χωρίς να διακόπτουμε ή να κάνουμε υποθέσεις, δείχνουμε γνήσιο ενδιαφέρον για την κατανόηση των εμπειριών και των πολιτισμικών αναφορων των άλλων. Η επιβεβαίωση των συναισθημάτων και η εκδήλωση ενσυναίσθησης μέσω λεκτικών και μη λεκτικών σημάτων ενισχύουν την εμπιστοσύνη και δημιουργούν ένα περιβάλλον που ευνοεί τον ανοιχτό και ειλικρινή διάλογο.

Η αναζήτηση διευκρινίσεων και η παροχή εποικοδομητικής ανατροφοδότησης είναι κρίσιμες πτυχές αυτής της διαδικασίας. Ενθαρρύνοντας ερωτήσεις, ανατροφοδότηση και ανοιχτό διάλογο, διασφαλίζουμε τη αμοιβαία κατανοήση και αντιμετωπίζουμε άμεσα τυχόν παρεξηγήσεις ή παρανοήσεις. Όταν υπάρχουν γλωσσικά ή πολιτισμικά εμπόδια, η συνεργασία με καταρτισμένους διερμηνείς, πολιτισμικούς μεσολαβητές ή διαμεσολαβητές μπορεί να γεφυρώσει το χάσμα, διευκολύνοντας την σαφή επικοινωνία και προάγοντας μια βαθύτερη εκτίμηση των πολιτισμικών αποχρώσεων.

Τελικά, η υιοθέτηση πολιτισμικής ταπεινοφροσύνης είναι το θεμέλιο της αποτελεσματικής διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Η αναγνώριση ότι η πολιτισμική μάθηση είναι μια συνεχής διαδικασία και η προσέγγιση των διαπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων με ταπεινοφροσύνη, ανοιχτότητα και διάθεση να μάθουμε από

τους άλλους είναι ζωτικής σημασίας. Η αναγνώριση των προσωπικών προκαταλήψεων, και υποθέσεων προς ανάπτυξη καλλιεργεί ένα περιβάλλον αμοιβαίου σεβασμού και κατανόησης, ανοίγοντας το δρόμο για ουσιαστικές διαπολιτισμικές συνδέσεις και συνεργασίες.

3.3.2. Στρατηγικές διαχείρισης συγκρούσεων και αποτελεσματικής επικοινωνίας σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα

3.3.2.1. Κατανόηση της σύγκρουσης σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες

Στις σύγχρονες κοινωνίες, τα πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα είναι ο κανόνας παρά η εξαίρεση. Καθώς άτομα από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα συγκεντρώνονται, είτε σε επαγγελματικά περιβάλλοντα, είτε σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, είτε σε κοινοτικούς χώρους, η πιθανότητα παρεξηγήσεων, συγκρούσεων και εμποδίων στην επικοινωνία είναι φυσικό να προκύπτει. Οι πολιτισμικές διαφορές μπορεί να εκδηλωθούν με ποικίλους τρόπους, από αντίθετους τρόπους επίλυσης συγκρούσεων έως διαφορετικές ερμηνείες λεκτικών και μη λεκτικών συμπεριφορών.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, η ικανότητα να κινούμαστε μεταξύ των πολιτισμικών διαφορών με ευαισθησία, ενσυναίσθηση και διάθεση να μάθουμε γίνεται καθοριστική. Είναι μια πορεία που απαιτεί μια γνήσια δέσμευση στην προώθηση ενός περιβάλλοντος αμοιβαίας κατανόησης και σεβασμού, όπου η ποικιλομορφία γιορτάζεται και αγκαλιάζεται ως πηγή δύναμης και όχι ως σημείο αντιπαράθεσης.

Το πρώτο βήμα σε αυτήν την προσέγγιση είναι η καλλιέργεια πολιτισμικής ευαισθησίας και κατανόησης εντός της ομάδας ή του οργανισμού. Η παροχή εκπαίδευσης στην πολιτισμική ευαισθησία και η δημιουργία ευκαιριών για ανοιχτό διάλογο μπορούν να ρίξουν φως στα διαφορετικά στυλ επίλυσης συγκρούσεων, στα πρότυπα επικοινωνίας και στις πολιτισμικές αποχρώσεις που διαμορφώνουν την προοπτική του κάθε ατόμου. Ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή πολιτισμικών αφηγήσεων και εμπειριών, τα μέλη της ομάδας μπορούν να αναπτύξουν ενσυναίσθηση και εκτίμηση για τον πλούτο της ποικιλίας που τους περιβάλλει.

Τα σαφή πρωτόκολλα και οι κατευθυντήριες γραμμές επικοινωνίας είναι απαραίτητα για την εδραίωση μιας κοινής βάσης πάνω στην οποία μπορεί να αναπτυχθεί η αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία. Αυτό περιλαμβάνει τη συμφωνία σε μια κοινή γλώσσα για επίσημες συζητήσεις, την κατα εδραίωση μεθόδων για τη χρήση διερμηνέων ή πολιτισμικών μεσολαβητών και την αποσαφήνιση προσδοκιών και διαδικασιών για την αντιμετώπιση και την επίλυση συγκρούσεων.

Ωστόσο, η αληθινή κατανόηση υπερβαίνει τους απλούς κανόνες· απαιτεί μια γνήσια δέσμευση στην ενεργητική ακρόαση και την κατανόηση διαφορετικών προοπτικών. Σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα, η ικανότητα να ακούμε χωρίς προκαταλήψεις, να προσπαθούμε να κατανοήσουμε το πολιτισμικό πλαίσιο που βρίσκεται πίσω από κάθε άποψη και να επιβεβαιώνουμε τα συναισθήματα και τις ανησυχίες όλων των εμπλεκόμενων μερών είναι καθοριστική. Αγκαλιάζοντας μια συνεργατική προσέγγιση στην επίλυση προβλημάτων, όπου όλες οι φωνές ακούγονται και εκτιμώνται, οι ομάδες μπορούν να εντοπίσουν κοινό έδαφος και

να εργαστούν προς λύσεις που αντηχούν στις ποικιλόμορφες προοπτικές που υπάρχουν.

Σε περιπτώσεις όπου οι συγκρούσεις κλιμακώνονται ή φτάνουν σε αδιέξοδο, η συμμετοχή ενός ουδέτερου τρίτου μεσολαβητή αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο. Ωστόσο, είναι κρίσιμο να διασφαλιστεί ότι ο μεσολαβητής είναι όχι μόνο ικανός στην επίλυση συγκρούσεων, αλλά και πολιτισμικά καταρτισμένος και αποδεκτός από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Η τήρηση των καθιερωμένων πρωτοκόλλων μεσολάβησης και η προώθηση ενός περιβάλλοντος εμπιστοσύνης και ανοιχτής επικοινωνίας μπορούν να ανοίξουν το δρόμο για παραγωγικό διάλογο και αμοιβαία αποδεκτές λύσεις.

Καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της πορείας, η συνεχής μάθηση και προσαρμογή είναι απαραίτητες. Η ενθάρρυνση συνεχούς εκπαίδευσης και επαγγελματικής ανάπτυξης στην διαπολιτισμική επικοινωνία και την επίλυση συγκρούσεων μπορεί να εξοπλίσει τα μέλη της ομάδας με τα εργαλεία και τις στρατηγικές που απαιτούνται για να περιηγηθούν αποτελεσματικά στις πολιτισμικές πολυπλοκότητες. Η τακτική αναθεώρηση και προσαρμογή πολιτικών και διαδικασιών για την αντιμετώπιση αναδυόμενων προκλήσεων μπορεί να προάγει μια κουλτούρα συνεχούς βελτίωσης και αντίκτυπου στις συνεχώς εξελισσόμενες δυναμικές των πολυπολιτισμικών περιβαλλόντων.

Η αποτελεσματική επικοινωνία σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα απαιτεί μια λεπτή ισορροπία προσαρμογής στο στυλ επικοινωνίας κάποιου, με ταυτόχρονα σέβασμο και προσαρμόγη στις διαφορετικές προτιμήσεις επικοινωνίας των άλλων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη χρήση καθαρού και απλού λόγου, την αποφυγή ιδιωμάτων ή πολιτισμικά συγκεκριμένων αναφορών, καθώς και την προσοχή στα μη λεκτικά σήματα και την πιθανότητα παρερμηνείας τους μεταξύ των πολιτισμών. Η αξιοποίηση της τεχνολογίας, και των πολυμέσων μπορεί επίσης να αποδειχθεί πολύτιμη στην υπέρβαση των γλωσσικών φραγμών και στην ενίσχυση της κατανόησης.

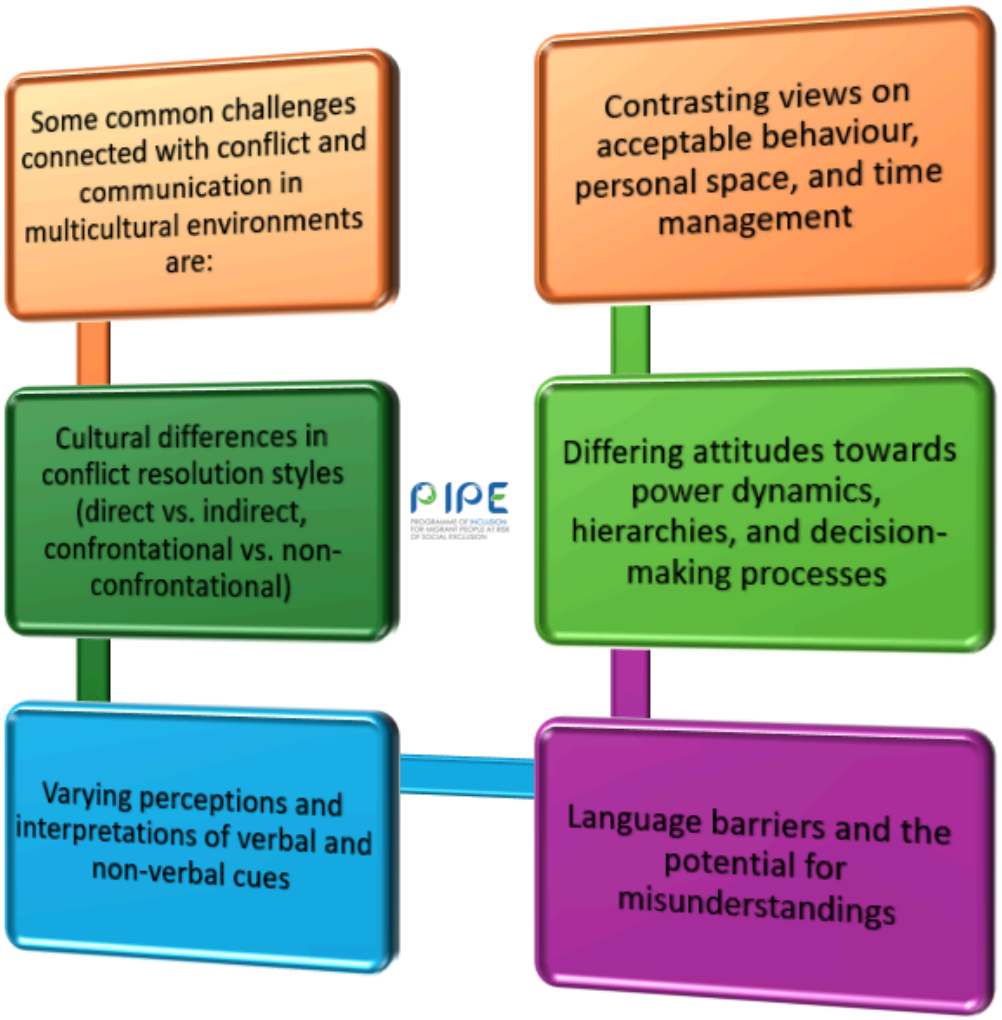

Τελικά, η προώθηση πρακτικών επικοινωνίας που είναι συμπεριληπτικές είναι το κλειδί. Η διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους τους συμμετέχοντες να συμβάλλουν και να μοιραστούν τις απόψεις τους, η εναλλαγή ρόλων διευκολυντή και ο σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές στα στυλ επικοινωνίας μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον όπου οι ποικιλόμορφες φωνές ακούγονται και εκτιμώνται. Πρέπει να κατανοήσουμε ότι αυτή η συνολική προσέγγιση προς την αποτελεσματική διαχείριση συγκρούσεων και την επικοινωνία σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα δεν είναι χωρίς προκλήσεις. Αγκαλιάζοντας την πολιτισμική ποικιλία ως δύναμη, καλλιεργώντας την ενσυναίσθηση και την κατανόηση, και προωθώντας συμπεριληπτικούς χώρους, οι ομάδες και οι οργανισμοί μπορούν να απελευθερώσουν τη μετασχηματιστική δύναμη της συνεργασίας, της καινοτομίας και της ανάπτυξης που προέρχεται από τον πλούτο της ανθρώπινης ποικιλομορφίας.

3.3.2.2. Στρατηγικές Διαχείρισης Συγκρούσεων σε Πολυπολιτισμικά Περιβάλλοντα

Η σύγκρουση είναι στη φύση του ανθρώπου και είναι αναπόφευκτη στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Ωστόσο, είναι στο χέρι μας, και είναι συλλογική μας ευθύνη να δημιουργήσουμε στρατηγικές και μηχανισμούς για τη διαχείριση και τον έλεγχο των πιθανών συγκρούσεων, οικοδομώντας γέφυρες επικοινωνίας και ενισχύοντας στρατηγικές, όπως για παράδειγμα:

Προώθηση Πολιτισμικής Ευαισθησίας και Κατανόησης

- Παροχή εκπαίδευσης στην πολιτισμική ευαισθησία και στα διαφορετικά στυλ επίλυσης συγκρούσεων.
- Ενθάρρυνση ανοιχτού διαλόγου και ανταλλαγής πολιτισμικών προοπτικών σχετικά με τη διαχείριση συγκρούσεων.
- Προώθηση ενός περιβάλλοντος σεβασμού, ενσυναίσθησης και διάθεσης να μάθουμε από διαφορετικές απόψεις.

Καθιέρωση Σαφών Πρωτοκόλλων Επικοινωνίας

- Ανάπτυξη Κατευθυντήριων Γραμμών για Αποτελεσματική Επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης διερμηνέων ή πολιτισμικών μεσολαβητών.
- Συμφωνία σε μια κοινή γλώσσα ή πολιτικής γλώσσας για επίσημες συναντήσεις ή συζητήσεις.
- Διευκρίνιση προσδοκιών και διαδικασιών για την αντιμετώπιση και την επίλυση συγκρούσεων.

Εξάσκηση Ενεργητικής Ακρόασης και Εναλλακτικής Προοπτικής

- Ακούστε ενεργά όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, χωρίς να διακόπτετε ή να κάνετε πρόωρες υποθέσεις.
- Αναζητήστε να κατανοήσετε το πολιτισμικό πλαίσιο και τις προοπτικές που υποκρύπτει κάθε άποψη.
- Επιβεβαιώστε και αναγνωρίστε τα συναισθήματα και τις ανησυχίες όλων των μερών.

Ενθάρρυνση Συνεργατικής Επίλυσης Προβλημάτων

- Διευκολύνετε ανοιχτές συζητήσεις και συνεδρίες καταιγισμού ιδεών για την εξερεύνηση πιθανών λύσεων.
- Υιοθετήστε μια συνεργατική προσέγγιση, όπου όλα τα μέρη έχουν φωνή και συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- Εντοπίστε τα κοινά σημεία και επικεντρωθείτε στους κοινούς στόχους ή τα συμφέροντα.

Εμπλοκή Αμερόληπτων Τρίτων Μεσολαβητών

- Όταν οι συγκρούσεις κλιμακώνονται ή φτάνουν σε αδιέξοδο, εξετάστε την εμπλοκή ενός αμερόληπτου τρίτου μεσολαβητή.
- Διασφαλίστε ότι ο μεσολαβητής είναι πολιτισμικά καταρτισμένος και αποδεκτός από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.
- Τηρήστε τις καθιερωμένες διαδικασίες και πρωτόκολλα μεσολάβησης.

Προώθηση Συνεχιζόμενης Μάθησης και Προσαρμογής

- Ενθάρρυνση Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης και Επαγγελματικής Ανάπτυξης στην Διαπολιτισμική Επικοινωνία και Διαχείριση Συγκρούσεων
- Τακτική Ανασκόπηση και Προσαρμογή Πολιτικών και Διαδικασιών
- Γιορτή Επιτυχιών και Μοιρασιά Καλών Πρακτικών για τη Διαχείριση Συγκρούσεων σε Πολυπολιτισμικά Περιβάλλοντα

3.3.2.3. Στρατηγικές για την Αποτελεσματική Επικοινωνία σε Πολυπολιτισμικά Περιβάλλοντα

Βαθιά συνδεδεμένοι με την επιτυχία των στρατηγικών διαχείρισης πιθανών συγκρούσεων είναι οι μηχανισμοί που διασφαλίζουν και προάγουν την αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των φορέων σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα. Ακολουθούν μερικές σκέψεις σχετικά με αυτό το θέμα:

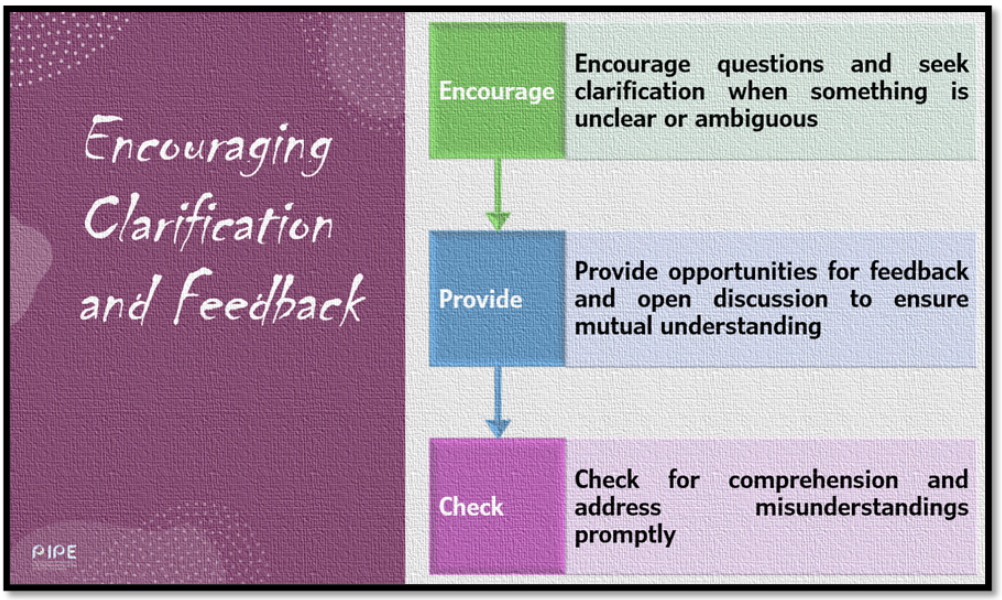
Encouraging Clarification and Feedback
Encourage
Encourage questions and seek clarification when something is unclear or ambiguous
Provide
Provide opportunities for feedback and open discussion to ensure mutual understanding
Check
Check for comprehension and address misunderstandings promptly
PIPE

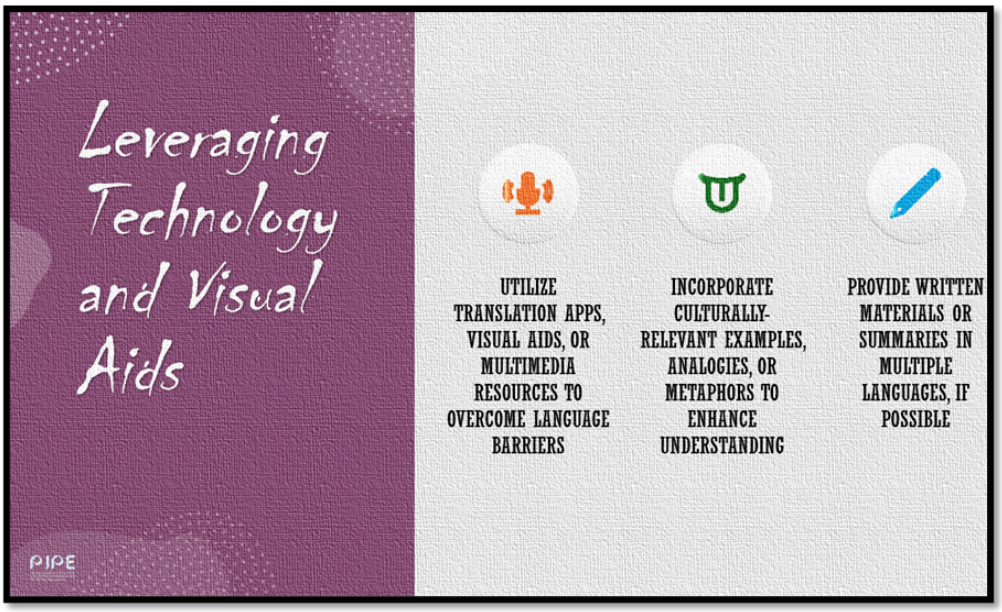
Leveraging Technology and Visual Aids
UTILIZE TRANSLATION APPS, VISUAL AIDS, OR MULTIMEDIA RESOURCES TO OVERCOME LANGUAGE BARRIERS
INCORPORATE CULTURALLY-RELEVANT EXAMPLES, ANALOGIES, OR METAPHORS TO ENHANCE UNDERSTANDING
PROVIDE WRITTEN MATERIALS OR SUMMARIES IN MULTIPLE LANGUAGES, IF POSSIBLE
PIPE

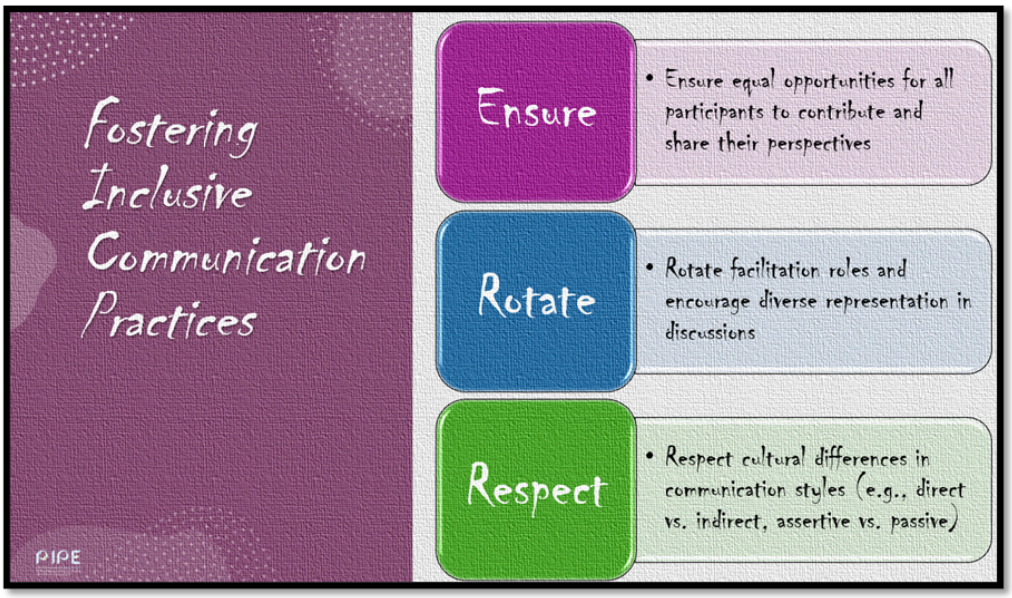
Fostering Inclusive Communication Practices
Ensure
• Ensure equal opportunities for all participants to contribute and share their perspectives
Rotate
• Rotate facilitation roles and encourage diverse representation in discussions
Respect
• Respect cultural differences in communication styles (e.g., direct vs. indirect, assertive vs. passive)
PIPE

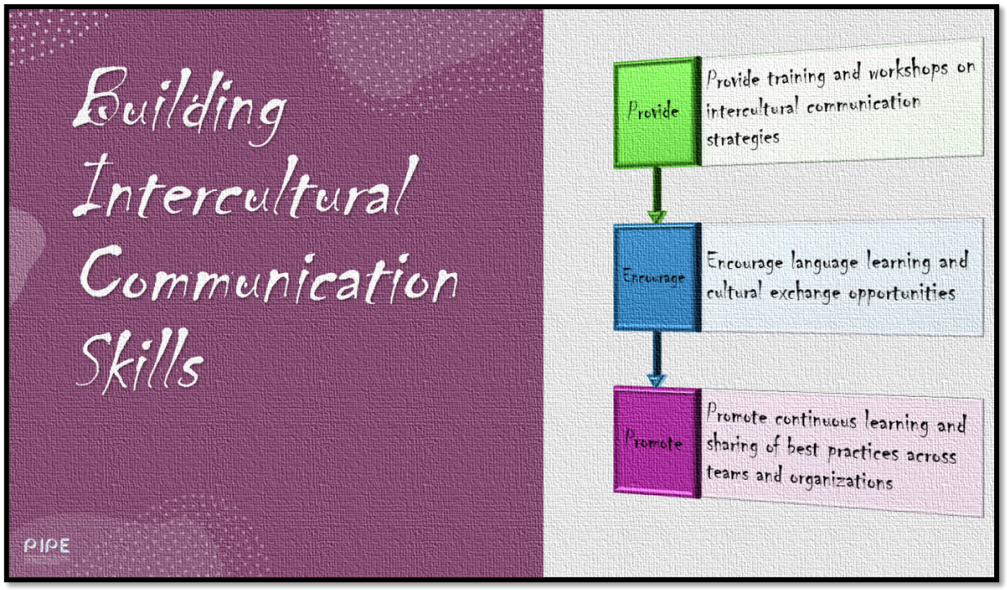
Building Intercultural Communication Skills
Provide
Provide training and workshops on intercultural communication strategies
Encourage
Encourage language learning and cultural exchange opportunities
Promote
Promote continuous learning and sharing of best practices across teams and organizations
PIPE

3.3.3. Δραστηριότητες για την προαγωγή της ενσυναίσθησης και της ευαισθησίας σε διαφορετικές πολιτισμικές προοπτικές

Η ενσυναίσθηση, η ικανότητα να αναγνωρίζουμε και να μοιραζόμαστε τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις εμπειρίες των άλλων, βρίσκεται στον πυρήνα της αποτελεσματικής διαπολιτισμικής επικοινωνίας και συνεργασίας. Με την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και της πολιτισμικής ευαισθησίας, μπορούμε να γεφυρώσουμε τις διαφορές, να οικοδομήσουμε ισχυρότερες συνδέσεις και να δημιουργήσουμε περιβάλλοντα που γιορτάζουν την ποικιλία και την ένταξη. Ο δρόμος προς την ενσυναίσθηση και την πολιτισμική ευαισθησία ξεκινά με την αυτογνωσία και τη διάθεση να αμφισβητήσουμε τις δικές μας προκαταλήψεις και υποθέσεις. Είναι ένα ταξίδι που απαιτεί να βγούμε από τις ζώνες ασφαλείας μας, να αγκαλιάσουμε το άγνωστο και να προσεγγίσουμε τις διαφορετικές προοπτικές με ανοιχτό μυαλό και γνήσια επιθυμία να μάθουμε.

Η συμμετοχή σε δραστηριότητες που προάγουν την ενσυναίσθηση και την πολιτισμική ευαισθησία μπορεί να είναι ένας ισχυρός καταλύτης για την προσωπική ανάπτυξη και μεταμόρφωση. Αυτές οι δραστηριότητες δεν επεκτείνουν μόνο τις γνώσεις και την κατανόησή μας για διαφορετικούς πολιτισμούς, αλλά και μας προκαλούν να αντιμετωπίσουμε τις προκαταλήψεις μας και να δούμε τον κόσμο μέσω ενός νέου φακού.

Ακολουθεί ένα εργαλείο δραστηριοτήτων σχεδιασμένο για την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και της πολιτισμικής ευαισθησίας, κατάλληλο τόσο για επαγγελματικά όσο και για προσωπικά περιβάλλοντα:

Cultural Immersion Experiences	Η εμβάθυνση σε ένα διαφορετικό πολιτισμικό περιβάλλον μπορεί να είναι μια βαθιά μεταμορφωτική εμπειρία. Η συμμετοχή σε πολιτισμικό φεστιβάλ, η παρακολούθηση κοινοτικών εκδηλώσεων ή ακόμα και η εξερεύνηση εθνοτικών γειτονιών μπορεί να προσφέρει πολύτιμες γνώσεις για το πλούσιο μωσαϊκό παραδόσεων, εθίμων και τρόπων ζωής που υπάρχουν μέσα στις κοινότητές μας. Αυτές οι εμπειρίες μπορούν να ενισχύσουν μια βαθύτερη εκτίμηση για την πολιτισμική ποικιλορφία και να αμφισβητήσουν τις προκαταλήψεις μας.
Storytelling and Personal Narratives	Η αφήγηση έχει υπήρξει ένα ισχυρό εργαλείο για τη σύνδεση και την κατανόηση των ανθρώπων σε όλη την ιστορία. Προσκαλώντας άτομα από διαφορετικά υπόβαθρα να μοιραστούν τις προσωπικές τους αφηγήσεις, εμπειρίες και πολιτισμικές προοπτικές, μπορούμε να προάγουμε την ενσυναίσθηση και την πολιτισμική ευαισθησία. Ακούγοντας αυτές τις ιστορίες, αποκτούμε μια βαθύτερη κατανόηση των προκλήσεων, των θριάμβων και των μοναδικών προοπτικών που διαμορφώνουν το ταξίδι του κάθε ατόμου.
Cultural Simulations and Role-Playing	Οι πολιτισμικές προσομοιώσεις και οι δραστηριότητες ρόλων μπορούν να προσφέρουν στους συμμετέχοντες μια βιωματική εμπειρία που τους προκαλεί να περιηγηθούν σε άγνωστα πολιτισμικά πλαίσια και καταστάσεις. Αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να σχεδιαστούν ώστε να προσομοιώνουν σενάρια του πραγματικού κόσμου, όπως διαπολιτισμικές διαπραγματεύσεις, επίλυση συγκρούσεων ή παροχή υπηρεσιών σε ποικιλόμορφα περιβάλλοντα. Μπαίνοντας στη θέση των άλλων, οι συμμετέχοντες μπορούν να αναπτύξουν μια βαθύτερη εκτίμηση για τις πολυπλοκότητες των πολιτισμικών διαφορών και τη σημασία της αποτελεσματικής διαπολιτισμικής επικοινωνίας.
Intercultural Dialogue and Discussion Groups	Η δημιουργία ασφαλών και ανοικτικών χώρων για διαπολιτισμικό διάλογο και συζήτηση μπορεί να είναι ένας ισχυρός τρόπος για την προώθηση της ενσυναίσθησης και της πολιτισμικής ευαισθησίας. Αυτές οι ομάδες μπορούν να φέρουν κοντά άτομα από διαφορετικά υπόβαθρα για να μοιραστούν τις εμπειρίες, τις προοπτικές και τις πολιτισμικές τους αξίες. Μέσω της ενεργητικής ακρόασης, της υποβολής ερωτήσεων και του διαλόγου, οι

	συμμετέχοντες μπορούν να αποκτήσουν μια βαθύτερη κατανόηση των διαφορετικών κοσμοθεωριών.
Cultural Competence Training and Workshops	Οι ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης, όπως οι εκπαιδεύσεις στην πολιτισμική επάρκεια και τα εργαστήρια, μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες γνώσεις και πρακτικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση πολιτισμικών διαφορών σε διάφορα περιβάλλοντα. Αυτές οι εκπαιδεύσεις μπορούν να καλύψουν θέματα όπως η πολιτισμική ευαισθησία„ η αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία και η επίλυση συγκρούσεων σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα.
Collaborative Projects and Team-Building Activities	Η συμμετοχή σε συνεργατικά έργα και δραστηριότητες ομαδικής οικοδόμησης που γιορτάζουν την ποικιλομοφία μπορεί να είναι ένας ισχυρός τρόπος για την προαγωγή της ενσυναίσθησης και της πολιτισμικής ευαισθησίας. Αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να φέρουν κοντά άτομα από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα για να εργαστούν προς έναν κοινό στόχο, ενισχύοντας ένα περιβάλλον αμοιβαίου σεβασμού, κατανόησης και εκτίμησης για τις μοναδικές δυνάμεις που προσφέρει κάθε μέλος της ομάδας.
Cultural Mentorship Programs	Τα προγράμματα πολιτισμικού mentorship μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες ευκαιρίες στα άτομα να μάθουν και να συνδεθούν με καθοδηγητές από διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα. Αυτά τα προγράμματα μπορούν να διευκολύνουν διαπολιτισμικές ανταλλαγές, όπου οι καθοδηγητές μοιράζονται τις πολιτισμικές τους εμπειρίες, παραδόσεις και προοπτικές, ενώ οι καθοδηγούμενοι αποκτούν μια βαθύτερη εκτίμηση για την πολιτισμική ποικιλομορφία και αναπτύσσουν δεξιότητες στην αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία.
Experiential Learning and Cultural Excursions	Οι ευκαιρίες βιωματικής μάθησης, όπως οι πολιτισμικές εκδρομές, μπορούν να εντάξουν τους συμμετέχοντες σε νέα περιβάλλοντα και να τους παρέχουν άμεσες εμπειρίες με διαφορετικούς πολιτισμούς. Αυτές οι εκδρομές μπορούν να περιλαμβάνουν επισκέψεις σε μουσεία, ιστορικούς χώρους ή πολιτιστικά κέντρα, καθώς και ευκαιρίες για αλληλεπίδραση με τοπικές κοινότητες και συμμετοχή σε παραδοσιακές δραστηριότητες ή έθιμα. Εμπλέκοντας όλες τις αισθήσεις τους, οι συμμετέχοντες μπορούν να

	αποκτήσουν μια βαθύτερη εκτίμηση για την πλούσια και σύνθετη φύση των διαφορετικών πολιτισμικών εκφράσεων.
Reflective Exercises and Journaling	Η ενσωμάτωση ασκήσεων αναστοχασμού και ημερολογιακής γραφής σε δραστηριότητες πολιτισμικής ευαισθησίας μπορεί να ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να επεξεργαστούν τις εμπειρίες, τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους. Η προτροπή των ατόμων να αναλογιστούν τις δικές τους προκαταλήψεις, υποθέσεις και πολιτισμικούς φακούς μπορεί να προάγει μεγαλύτερη αυτογνωσία και ανοιχτότητα σε διαφορετικές προοπτικές. Η ημερολογιακή γραφή μπορεί επίσης να λειτουργήσει ως ένα ισχυρό εργαλείο για την καταγραφή της προσωπικής ανάπτυξης, την αποτύπωση των γνώσεων και την παρακολούθηση της εξέλιξης της ενσυναίσθησης και της πολιτισμικής ευαισθησίας με την πάροδο του χρόνου.
Artistic Expression and Creative Projects	Η τέχνη και η δημιουργική έκφραση μπορούν να αποτελέσουν ένα ισχυρό μέσο για την εξερεύνηση και τον εορτασμό της πολιτισμικής ποικιλομορφίας. Η συμμετοχή σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες, όπως η αφήγηση μέσω τέχνης, μουσικής ή χορού, μπορεί να προσφέρει μια μοναδική οπτική γωνία μέσω της οποίας μπορούμε να κατανοήσουμε και να εκτιμήσουμε διαφορετικές πολιτισμικές προοπτικές. Οι συνεργατικοί καλλιτεχνικοί πρότζεκτ μπορούν επίσης να προάγουν την ομαδικότητα, την επικοινωνία και την εκτίμηση για τα διαφορετικά ταλέντα και τις δημιουργικές εκφράσεις εντός μιας ομάδας.

Η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και της πολιτισμικής ευαισθησίας είναι μια διαρκής διαδικασία που απαιτεί δέσμευση, υπομονή και διάθεση να βγούμε έξω από τις ζώνες ασφαλείας μας. Μέσω της συμμετοχής σε αυτές τις δραστηριότητες, μπορούμε να διευρύνουμε τους ορίζοντές μας και να αναπτύξουμε μια βαθύτερη εκτίμηση για το πλούσιο μωσαϊκό της ανθρώπινης ποικιλομορφίας που μας περιβάλλει. Σ' αυτό το πλαίσιο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτές οι δραστηριότητες θα πρέπει να πραγματοποιούνται με προσοχή και ευαισθησία, όπου οι συμμετέχοντες να αισθάνονται άνετα να μοιράζονται τις εμπειρίες και τις προοπτικές τους. Η πολιτισμική ευαισθησία θα πρέπει να ενισχύεται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, διασφαλίζοντας ότι οι διαφορετικές προοπτικές σέβονται και γιορτάζονται.

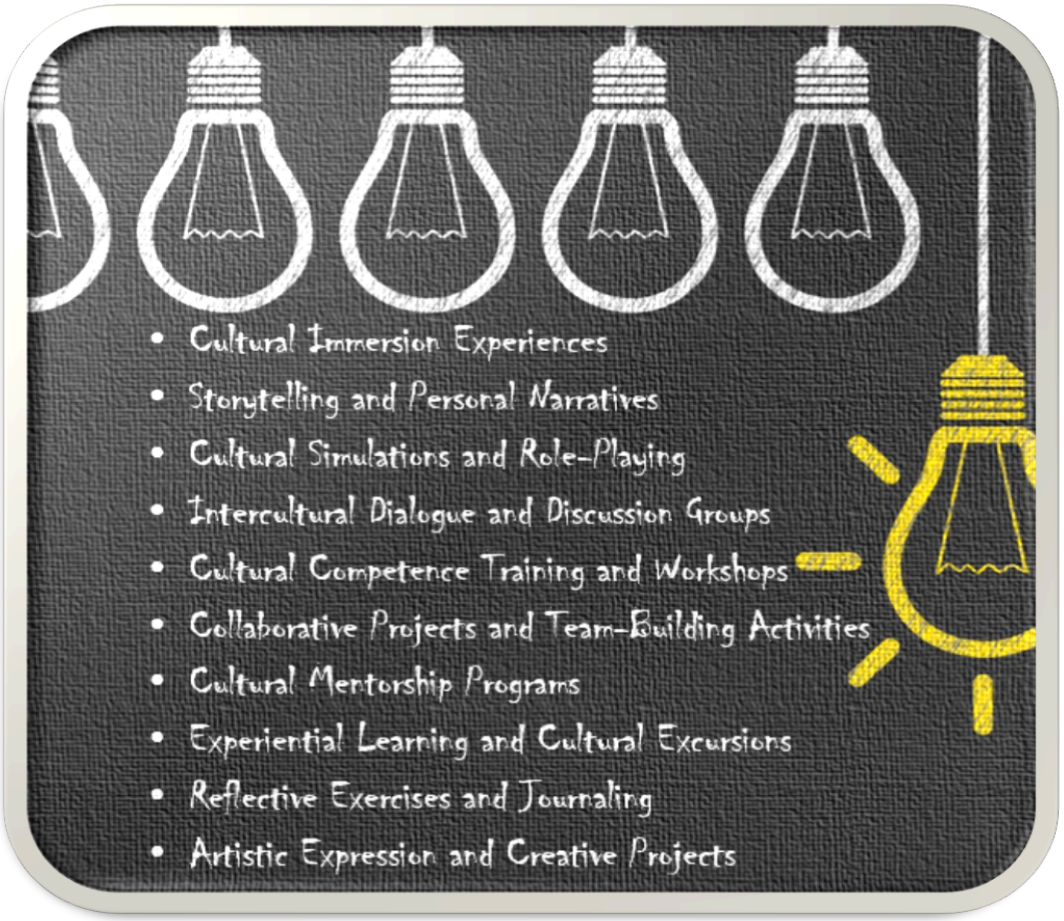

3.4. Toolkit

The Community Tool Box περιλαμβάνει 27 ενότητες και παραδείγματα δραστηριοτήτων που μπορεί να βοηθήσουν τους αναγνώστες να αναπτύξουν μια βαθύτερη κατανόηση άλλων πολιτισμών και να διαμορφώσουν στόχους για την προώθηση σχέσεων με άτομα από διάφορα πολιτισμικά υπόβαθρα.

Το Integrating Cities toolkits παρέχουν πρακτική, δοκιμασμένη καθοδήγηση και έμπνευση για να βοηθήσουν τις πόλεις να επιτύχουν ευρωπαϊκά πρότυπα σε βασικούς τομείς της ένταξης των μεταναστών – όπως καθορίζεται στο EUROCITIES Integrating Cities Charter. Τρία εργαλεία για την ένταξη πόλεων αναπτύχθηκαν το 2012 μέσω της εργασίας του διακρατικού έργου Making Integration Work in Europe's Cities (MIXITIES), χρηματοδοτούμενου από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης. Κάλυψαν: Εισαγωγικά και γλωσσικά μαθήματα; Πολιτικές κατά των διακρίσεων; και Προώθηση της πολιτιστικής ποικιλότητας. Μέσα από την εργασία του νέου έργου Integrating Cities ImpleMentoring "City to City support for migrant integration", δημιουργήθηκαν τέσσερα νέα εργαλεία το 2014 που καλύπτουν τα θέματα: Ενίσχυση της δημόσιας αντίληψης σχετικά με τη μετανάστευση και την διαφορετικότητα; Διαχείριση της ΄διαφορετικότητας και προώθηση της ισότητας στη διοίκηση και την παροχή υπηρεσιών των πόλεων; Κάνοντάς την συμμετοχή αποτελεσματική σε ποικιλόμορφες γειτονιές και εμπλοκή των μεταναστευτικών κοινοτήτων στις τοπικές διαδικασίες λήψης πολιτικών αποφάσεων και πολιτικής συμμετοχής. Τα εργαλεία έχουν σχεδιαστεί κυρίως για άτομα που εργάζονται στις τοπικές αρχές στις μεγαλύτερες πόλεις της Ευρώπης. Ωστόσο, μπορεί επίσης να είναι χρήσιμα σε μικρότερες τοπικές διοικήσεις στην Ευρώπη, αλλά και σε ΜΚΟ. Είτε η οργάνωση σας ήδη ασχολείται με τα θέματα ένταξης, είτε μόλις ξεκινά, τα εργαλεία Integrating Cities μπορούν να προσφέρουν βοήθεια.

Η έρευνα του ΟΟΣΑ για τις Δεξιότητες Ενηλίκων (PIAAC) έχει αναδείξει το γεγονός ότι το 20% των ενηλίκων στην Ευρώπη στερούνται βασικών δεξιοτήτων στην ικανότητα της ανάγνωσης, στα μαθηματικά και στις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας (ICT), γεγονός που είναι προβληματικό καθώς οι χαμηλές δεξιότητες και τα προσόντα σχετίζονται στενά με τον κοινωνικό και οικονομικό αποκλεισμό.. Ταυτόχρονα, ο πληθυσμός μεταναστών στην Ευρώπη αυξάνεται από το 2015 και ένα μέρος αυτών των νεοαφιχθέντων μεταναστών είναι χαμηλής εξειδίκευσης ή τα προσόντα τους δεν αναγνωρίζονται στη νέα χώρα. Οι μετανάστες, σε σύγκριση με τους ντόπιους, έχουν υψηλότερα ποσοστά ανεργίας και αυτό το χάσμα αυξάνεται ακόμη περισσότερο όταν είναι χαμηλής ειδίκευσης. Υπάρχει ανάγκη για νέες δυνατότητες που θα αυξήσουν τις

δεξιότητες και την απασχολησιμότητα, αλλά και για νέους τρόπους αναγνώρισης δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτώνται μέσω μη τυπικής εκπαίδευσης. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι βασικές ικανότητες για την ενδυνάμωση, την κοινωνική ένταξη και την απασχολησιμότητα περιλαμβάνουν την ικανότητα επικοινωνίας στη μητρική γλώσσα, σε μια ξένη γλώσσα, στην πολιτισμική ευαισθησία και έκφραση, καθώς και τις ψηφιακές δεξιότητες. Το TANDEM στοχεύει στη βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας των μεταναστών, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τις γλωσσικές τους ικανότητες μέσω μιας καινοτόμου μαθησιακής ευκαιρίας βασισμένης σε μη τυπικές μεθοδολογίες, ενώ προωθεί την πολιτιστική ανταλλαγή και τη μάθηση από ομοτίμους μεταξύ μεταναστών και ντόπιων ενηλίκων. Το TANDEM θα αναπτύξει επομένως μια καινοτόμο διαδρομή κατάρτισης βασισμένη στη μεθοδολογία Διδασκαλίας Γλώσσας με Βάση τα Καθήκοντα, παρέχοντας στους μετανάστες ένα σύνολο εργαλείων που θα τους επιτρέψουν να διδάσκουν τις γλώσσες τους και, με αυτόν τον τρόπο, να αυξήσουν τις ικανότητες τόσο των ίδιων όσο και των ενηλίκων της τοπικής κοινωνιάς..

The Trainers' Kit είναι σχεδιασμένο για εκπαιδευτικούς ώστε να βελτιώσουν τις διαπολιτισμικές τους δεξιότητες για την παροχή αποτελεσματικής γλωσσικής εκπαίδευσης σε ενήλικες μετανάστες. Το εργαλείο παρέχει διαπολιτισμικές αρχές και πρακτικές στη γλωσσική εκπαίδευση και κατευθυντήριες γραμμές για εργασία σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Με αυτή την έννοια, το πρόγραμμα σπουδών στοχεύει σε επαγγελματίες Υπηρεσιών Ένταξης και απαιτείται η συμμετοχή εθελοντών σε μια βήμα προς βήμα διαδικασία για την συστηματική προώθηση της ένταξης των νεοαφιχθέντων μεταναστών μέσω του Buddy System. The partnership of M4M project, παρέχει μια απάντηση στις ανάγκες των μεταναστών για καλύτερη ένταξη στη χώρα υποδοχής, ώστε να διασφαλίσει ότι οι νεοαφιχθέντες μετανάστες δεν αισθάνονται μόνοι τους και έχουν κάποιον στον οποίο μπορούν να βασιστούν για να τους εξηγήσει, να τους καθοδηγήσει, να τους υποστηρίξει και να τους βοηθήσει κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ένταξης. Συνεπώς, η συμπραξη του έργου M4M σχεδίασε ένα πρόγραμμα σπουδών για την βελτίωση της διαδικασίας υποδοχής και την ενίσχυση της άσκησης των δικαιωμάτων των μεταναστών:: The Buddy System - Mentoring Training.

3.5. Πηγές

- Aman,R. 2015. In the name of interculturality: On colonial legacies in intercultural education. *British Educational Research Journal*, *41*(3), 520–534. https://doi.org/10.1002/berj.3153
- Bennett, M. 2009. Defining, measuring, and facilitating intercultural learning: a conceptual introduction to the Intercultural Education double supplement. Intercultural Education.Vol. 20, No. S1–2, Month 2009, S1–13
- Baraldi, C. 2012. Intercultural education and communication in second language interactions. Intercultural Education 23: 297–311
- Brotto, F. 2008. "Group report for workshop A: Languages, intercultural dialogue, and social inclusion", European Commission, Public hearing on multilingualism, Brussels, 15 April 2008, available on the European Commission's website. European Commission
- Catarci, M. 2014. Intercultural education in the European context: Key remarks from a comparative study. Intercultural Education 25: 95–104
- Campbell, C.J., and C. Walta. 2015. Maximising intercultural learning in short term international placements: Findings associated with orientation programs, guided reflection and immersion. Australian Journal of Teacher Education. https://doi.org/10.14221/ajte.2015v40n10.1
- Companion Volume CEFR 2018, available at https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4#page=191
- Community Tool Box Available at https://ctb.ku.edu/en/table-of-contents/culture/cultural-competence/culture-and-diversity/main {Accessed 25 May}
- Photovoice as an educational tool for intercultural learning Available at: https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1609406918757631 {Accessed 20 May}
- Crozet, C., Liddicoat, A. J., & Lo Bianco, J. (1999). Intercultural competence: From language policy to language education. In J. Lo Bianco, A. J. Liddicoat & C. Crozet (Eds.), Striving for the Third Place: Intercultural competence through language education (pp. 1-20). Canberra: Language Australia
- Hall, E. T., & Hall, M. R. 1990. Understanding cultural differences. *Intercultural Press*. UNESCO. (2006). *UNESCO guidelines on intercultural education*. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000147878
- Roboloy. M., and Lesley. H. (2010). Making intercultural language learning visible and
- Assessable. Available at http://cercll.arizona.edu/ICConference2010 {Accessed 20.05.24}
- Lepine, J., J. Colquitt and A. Erez (2000), "Adaptability to changing task contexts: effects of general cognitive ability, conscientiousness, and openness to experience", Personnel Psychology, Vol. 53/3, pp. 563-593, http://dx.doi.org/10.1111/j.1744-6570 .
- Levin, H. (2015), "The Importance of Adaptability for the 21st Century", Society, Vol. 52/2, pp. 136-141, http://dx.doi.org/10.1007/s12115-015-9874-6.
- Liddicoat, A. J. (2002). Static and dynamic views of culture and intercultural language
- acquisition. Babel, 36(3), 4-11, 37

- Liddicoat, A.J. (2004) Intercultural language teaching: Principles for practice New Zealand Language Teacher 30:17-24
- Moeller, Aleidine Kramer and Nugent, Kristen, "Building intercultural competence in the language classroom" (2014). Faculty.Publications: Department of Teaching, Learning and Teacher Education. 161. http://digitalcommons.unl.edu/teachlearnfacpub/161
- Moloney,R. Harbon, L. (2010) Student performance of intercultural language learning. Electronic Journal of Foreign Language Teaching. Vol. 7, No. 2, pp. 177–192. Available at: https://e-flt.nus.edu.sg/v7n22010/moloney.pdf {Accessed 3 June 2024}
- OECD (2018), Preparing our youth for an inclusive and sustainable world: The OECD PISA global competence framework., OECD, Paris. https://www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence.pdf
- Otten, M. 2003. Intercultural learning and diversity in higher education. Journal of Studies in International Education 7: 12–26.
- Rapanta, C., M. Vrikki, and M. Evagorou. 2020. Preparing culturally literate citizens through dialogue and argumentation: Rethinking citizenship education. The Curriculum Journal. https://doi.org/10.1002/curj.95 .
- Story Circles: Intercultural Understanding Workshop, Available at https://global.cornell.edu/resources/faculty/story-circles-intercultural-understanding-workshops {Accessed 01 June}
- Story Circles Toolkit available at https://see.oregonstate.edu/sites/see.oregonstate.edu/files/story_circles_toolkit_osu_august_2020.pdf {Accessed 01 June}
- Wang, C., & Burris, M. A. (1997). Photovoice: Concept, methodology, and use for participatory needs assessment. Health Education and Behaviour, 24, 369–387
  (17) (PDF) Thinking Critically About Photovoice: Achieving Empowerment and Social Change. Available from: https://www.researchgate.net/publication/323320319_Thinking_Critically_About_Photovoice_Achieving_Empowerment_and_Social_Change [Accessed June 06 2024].

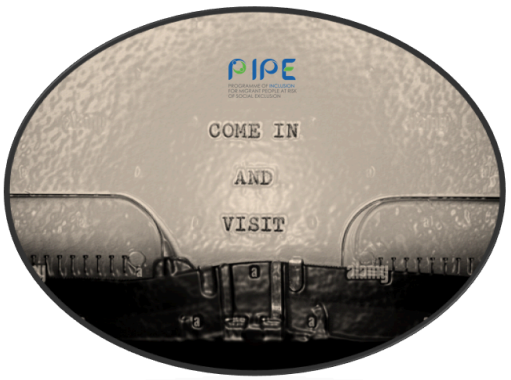

4. Ενδυνάμωση των μεταναστών μέσω γλωσσών

Περίληψη

Η ενδυνάμωση των μεταναστών μέσω της γλωσσικής εκπαίδευσης είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή ένταξή τους και την προσωπική τους ανάπτυξη. Με την παροχή εξατομικευμένων προγραμμάτων εκμάθησης γλωσσών, οι μετανάστες μπορούν να αποκτήσουν την αυτοπεποίθηση και τα εργαλεία για να περιηγηθούν στο νέο τους περιβάλλον, να υποστηρίξουν για τα δικαιώματά τους και να συμβάλλουν ουσιαστικά στην κοινωνία. Η αποτελεσματική γλωσσική εκπαίδευση ενδυναμώνει τους μετανάστες, προάγοντας τη συμμετοχικότητα και την αμοιβαία κατανόηση σε διαφορετικές κοινότητες. Αυτή η ολοκληρωμένη ανασκόπηση εμβαθύνει στην πολύπλοκη και πολύπλευρη έννοια των μεταναστών που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις. Ξεκινά με τη διερεύνηση των διαφορετικών πλαισίων της ευαλωτότητας, περιλαμβάνοντας τους λόγους αναχώρησης από τη χώρα καταγωγής, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης, καθώς και τους παράγοντες που σχετίζονται με την ατομική ταυτότητα και τις προσωπικές συνθήκες. Η συζήτηση στη συνέχεια μετατοπίζεται στις πολλές απειλές που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, όπως η εμπορία ανθρώπων, λαθρεμπόριο, εργασιακή εκμετάλλευση, ρατσισμός, απάτη, έμφυλη βία, ρητορική μίσους, εγκληματική εκμετάλλευση και η στρατολόγηση σε φονταμενταλιστικά κινήματα. Το κείμενο εξετάζει επίσης τα δικαιώματα που προστατεύουν την ακεραιότητα των μεταναστών, καλύπτοντας τη δημοκρατική ιθαγένεια, τις οδηγίες προσωρινής προστασίας, τα καθολικά δικαιώματα υγείας, την πρόσβαση στην εκπαίδευση, τα εργασιακά δικαιώματα, την οικογενειακή επανένωση, και την άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, όπως το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι. Δίνεται έμφαση στα δυνατά σημεία που φέρνουν οι μετανάστες, τονίζοντας την ανθεκτικότητα, τις ευκαιρίες και τις προκλήσεις που συνδέονται με την αυξημένη τάση για μετανάστευση. Στις τελευταίες ενότητες δίνεται έμφαση στις διαμορφωτικές τεχνικές αξιολόγησης για τη συνεχούς προόδου των μαθητών καθώς και σε στρατηγικές επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, με στόχο τη βελτίωση της εκπαιδευτικής εμπειρίας των μεταναστών..

Ερωτήσεις αναστοχασμού

Ποιοι λόγοι ανάγκασαν τους μετανάστες να εγκαταλείψουν τη χώρα καταγωγής τους; Τι κάνει ένα μετανάστη ευάλωτο; Γιατί είναι σημαντικό να εντοπιστούν τα

τρωτά σημεία; Είναι σημαντικό να γίνει διάκριση μεταξύ α) των ειδικών αναγκών που μπορεί να έχουν οι μετανάστες που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση και β) την ανάγκη διεθνούς προστασίας για όσους βρίσκονται μακριά από τη χώρα τους και δεν μπορούν να επιστρέψουν σε αυτήν λόγω διώξεων, ένοπλων συγκρούσεων και βίας που απειλούν τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα και την ελευθερία τους. **Γιατί είναι σημαντική η κατάρτιση και η ανάπτυξη ικανοτήτων στον έλεγχο τρωτότητας για τους υπευθύνους;** Η κατάρτιση θα βοηθήσει τους υπαλλήλους να αποσαφηνίσουν από πού προέρχεται η ευαλωτότητα και η σοβαροτητα της. **Γιατί οι παράγοντες τρωτότητας συχνά απαιτούν αξιολόγηση από εμπειρογνώμονες;** Για πολλούς λόγους -όπως η ντροπή και η έλλειψη εμπιστοσύνης- οι μετανάστες μπορεί να μην περιγράφουν ξεκάθαρα την κατάστασή τους ή να διστάζουν να αποκαλύψουν τις εμπειρίες τους . Επιπλέον, ανάλογα με το πλαίσιο, οι ευκαιρίες για αξιόπιστο προσδιορισμό της ευαλωτότητας μπορεί να είναι περιορισμένες.. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να υπάρχει εξειδικευμένη τεχνογνωσία και κατάλληλα καταρτισμένοι επαγγελματίες, ικανοί να εντοπίζουν και να αξιολογούν τον κίνδυνο βλάβης.

4.1. Έννοια των μεταναστών σε ευάλωτες καταστάσεις

Η ενσυναίσθηση και η κατανόηση μάς βοηθούν να δούμε τον κόσμο μέσα από τα μάτια των άλλων και να οικοδομήσουμε γέφυρες. Η ενσυναίσθηση σημαίνει να μπαίνεις στη θέση κάποιου άλλου και να νιώθεις με την καρδιά του. Η ενσυναίσθηση δεν είναι μόνο δύσκολο να ανατεθεί σε τρίτους ή να αυτοματοποιηθεί, αλλά είναι και μια δύναμη που κάνει τον κόσμο καλύτερο (Daniel.H.Pink)

Ο αναγκαστικός εκτοπισμός των ατόμων συμβαίνει εδώ και αιώνες (Campbell et all., 2018) και ως φαινόμενο υπάρχει σε κάθε ιστορική περίοδο της ανθρωπότητας. Οι λόγοι, που ο άνθρωπος μεταναστεύει από τόπο σε τόπο, και οι τρόποι που χρησιμοποιεί για να το πετύχει, είναι πολλοί και διαφορετικοί, κρύβοντας πίσω τους και μια διαφορετική ιστορία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2015). Ωστόσο, οι πιο κοινές αιτίες του μεταναστευτικού/προσφυγικού ζητήματος είναι ο πόλεμος, η φτώχεια, η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η κακή μεταχείριση των μειονοτήτων (Abdel Maksoud, 2016).

Το κύμα μετανάστευσης (πρόσφυγες, οικονομικοί μετανάστες, αιτούντες άσυλο), στις χώρες της Ε.Ε. έχει αυξηθεί σημαντικά, από τα μέσα της δεκαετίας του 2010 (Κασιμάτη &, Παναγιωτοπούλου, 2018). Το 2015, η Ευρώπη αντιμετωπίζει μια προσφυγική κρίση χωρίς προηγούμενο (U.N.H.C.R, 2015), που οδήγησε στη δημιουργία φραχτών για να σταματήσουν οι μετανάστες να περνούν τα σύνορα, στο θάνατο ανθρώπων που μεταφέρονται από μη αξιοπλοες βάρκες και στη διαφωνία μεταξύ των ηγετών της Ε.Ε. για ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου. Από την άλλη, υπάρχει μία έξαρση συμπόνιας και

αλληλεγγύης εντός και γύρω από την Ευρώπη στον ανθρώπινο πόνο (Refugee Studies Centre, 2016). Πάνω από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες από το Αφγανιστάν, το Ιράκ και την Συρία έφτασαν στην Νότια Ευρώπη. Η πλειοψηφία των αφίξεων (τουλάχιστον 850.000) έφτασε στην Ελλάδα μέσω της Τουρκίας (U.N.H.C.R, 2015).

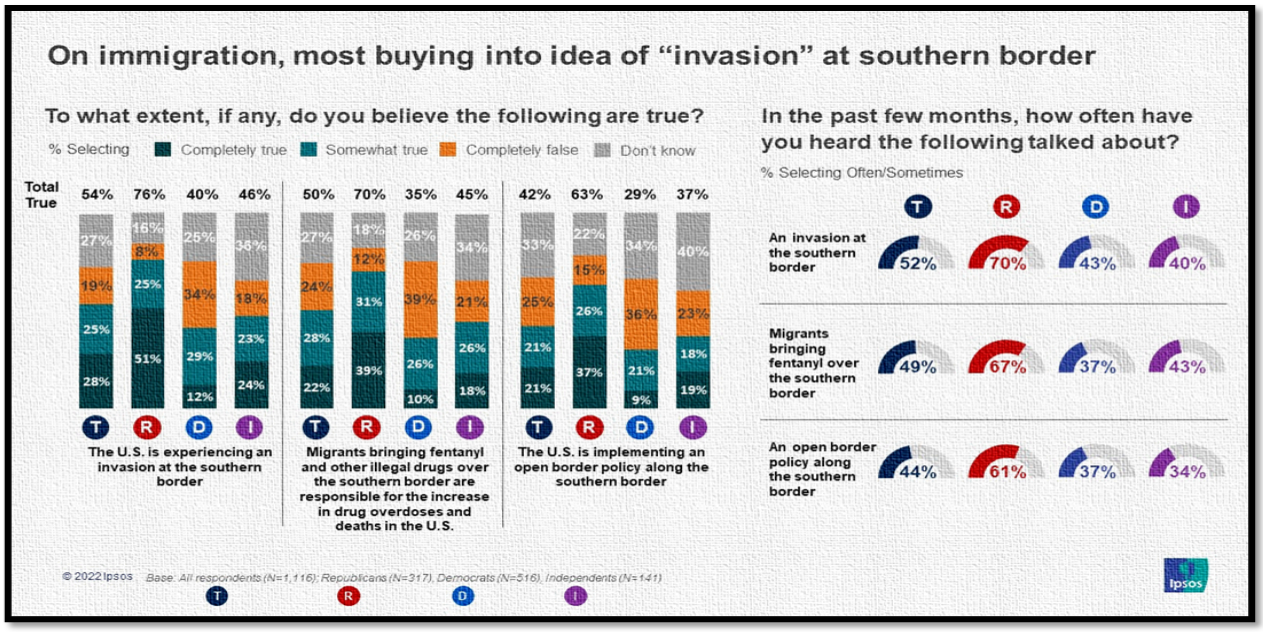

4.1.1. Καταστάσεις ευαλωτότητας που σχετίζονται με την εγκατάλειψη της χώρας καταγωγής

Το 84% των προσφύγων προέρχονται από τρεις διαφορετικές χώρες που πλήττονται από συνεχείς πολέμους στη Μέση Ανατολή: 49% από τη Συρία, 21% από το Αφγανιστάν και 9% από το Ιράκ. Άλλοι προέρχονται από διάφορες Αφρικανικές χώρες, η πλειονότητα των οποίων από τη Νιγηρία, την Ερυθραία τη Σομαλία και τη Γκάμπια. Πρόσφυγες έρχονται και από άλλες χώρες, όπως από το Πακιστάν, το Ιράν και την Αίγυπτο, καθώς και από χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Council of Europe, 2024). Αυτό το μέρος της εργαλειοθήκης προσφέρει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις κύριες χώρες προέλευσης των περισσότερων προσφύγων, τις διαδρομές που χρησιμοποιούν για να φτάσουν στον προορισμό τους και μια επισκόπηση των δικαιωμάτων και του νομικού τους καθεστώτος.

Τα μεταναστευτικά ρεύματα εξαιτίας της αστάθειας αποτελούν πρόκληση για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πόλεμοι και ένοπλες συρράξεις, εθνοτικές εντάσεις, συστημικές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, φυσικές καταστροφές, έλλειψη κατάλληλων οικονομικών και δημοκρατικών δομών συνθέτουν τους κυριότερους λόγους του μεταναστευτικού ρεύματος (European Parliament, 2011).

Για πολλούς λόγους οι άνθρωποι σε όλο το κόσμο προσπαθούν να φτιάξουν ξανά τη ζωή τους σε μία άλλη, διαφορετική χώρα. Κάποιοι από αυτούς αφήνουν τη χώρα τους με σκοπό να βρουν εργασία ή για να έχουν μία καλύτερη εκπαίδευση. Κάποιοι άλλοι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το σπίτι τους και τη χώρα καταγωγής τους λόγω διώξεων ή παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως τα βασανιστήρια. Παιδιά, γυναίκες και άντρες φεύγουν λόγω της βίας, του πολέμου, της πείνας, της ακραίας φτώχειας, του σεξουαλικού τους προορισμού ή του φύλου τους ή των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής ή άλλων φυσικών καταστροφών. Συχνά οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν έναν συνδυασμό αυτών των δύσκολων καταστάσεων. Ωστόσο, υπάρχουν άνθρωποι που εγκαταλείπουν τη χώρα καταγωγής τους για μία άλλη χώρα είτε γιατί πιστεύουν ότι θα έχουν περισσότερες πιθανότητες να βρουν εργασία είτε γιατί θέλουν να ενωθούν ξανά με τις οικογένειες ή τους φίλους τους που ζουν ήδη σε χώρα του εξωτερικού (Amnesty International, 2019).

(European Parliament, 2024)

4.1.2. Καταστάσεις ευαλωτότητας που σχετίζονται με τις καταστάσεις που βιώνουν οι μετανάστες κατά τη διάρκεια της μεταναστευτικής τους εμπειρίας κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους και στον προορισμό τους

Όπως αναφέρεται από τον Lee (1966: 49) «***κάθε πράξη μετανάστευσης περιλαμβάνει μια προέλευση, έναν προορισμό και ένα ενδιάμεσο σύνολο εμποδίων***». Η προσφυγιά, από το ταξίδι του ξεριζωμού και τις κακουχίες του μέχρι την αναμονή της μετεγκατάστασης και την τελική εγκατάσταση και την προσαρμογή των προσφύγων σε ένα νέο περιβάλλον, δημιουργεί ένα πλαίσιο χρόνιου στρες και ανασφάλειας (Τσακνάκης, 2016).

Οι μετανάστες μπορεί να βρεθούν σε ευάλωτες καταστάσεις που απαιτούν προστασία και βοήθεια κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους, τόσο κατά τη διέλευση όσο και κατά την άφιξη στον προορισμό ή όταν προσπαθούν να φτιάξουν τη ζωή τους σε ένα νέο περιβάλλον και μιας νέας χώρας (UNCHRb, 2017).

Οι μετανάστες είναι πολλές φορές θύματα παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλη τη διάρκεια του μεταναστευτικού τους ταξιδιού (IOM, 2024). Αυτά τα ταξίδια, τα οποία ξεκινούν με ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον, μπορούν να είναι γεμάτα από φόβο και κίνδυνο. Κινδυνεύουν να πέσουν θύματα σωματεμπορίας και άλλων μορφών εκμετάλλευση (Amnesty International, 2019). Σε αυτό το ταξίδι μπορεί να έρθουν αντιμέτωποι είτε με το θάνατο, καθώς μπορεί να χάσουν τη ζωή τους είτε να γίνουν θύματα κυκλωμάτων εμπορίας ανθρώπων. Επίσης, μπορεί να αντιμετωπίσουν την έλλειψη επαρκών μέτρων προστασίας και βοήθειας, την ποινικοποίηση και την αυθαίρετη κράτηση, εμπόδια στη πρόσβαση στην υγεία, την εκπαίδευση και τη δικαιοσύνη. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι μπορεί να γίνουν στόχος ξενοφοβικών και μεροληπτικών πράξεων λόγω της εθνικότητας, της εθνικής καταγωγής και της οικονομικής τους κατάστασης. Οι ευάλωτες και άνισες καταστάσεις (εξαιτίας των οποίων αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη χώρα καταγωγής τους), μπορεί να επηρεάσουν το ταξίδι των ατόμων αυτών κατά τη διέλευση ή/και στον προορισμό και μπορεί να αυξήσουν τις ανισότητες. Κανένα άτομο δεν είναι εγγενώς ευάλωτο, τουναντίον, οι περιστάσεις και οι προσωπικές συνθήκες μπορούν να οδηγήσουν ένα άτομο σε ευάλωτες καταστάσεις (IOM, 2024).

Αρκετοί από τους πρόσφυγες που φτάνουν στην Ευρώπη έχουν προηγουμένως παραμείνει για χρόνια σε καταυλισμούς στη Τουρκία, το Λίβανο και της Αιθιοπίας. Οι άσχημες συνθήκες διαβίωσης και η έλλειψη προοπτικών, τόσο στους καταυλισμούς αυτούς όσο και στις χώρες καταγωγής είναι κάποιοι από τους λόγους που ώθησαν τους

ανθρώπους αυτούς να θέσουν τη ζωή τους σε κίνδυνο στην προσπάθεια τους να φτάσουν στην Ευρώπη. Στην πλειοψηφία, οι πρόσφυγες χρησιμοποιούν ως πέρασμα τη Κεντρική Μεσόγειο ή τα Βαλκάνια. Η διαδρομή της Κεντρικής Μεσογείου χρησιμοποιείται από μετανάστες της υποσαχάριας Αφρικής από τοι 2013 που ξέσπασε ο εμφύλιος πόλεμος στη Λιβύη. Η συνεχής αστάθεια στη χώρα και η απουσία κράτους δικαίου επιτρέπουν την ύπαρξη παράνομης διακίνησης που εκμεταλλεύονται τους ανθρώπους που θέλουν να δραπετεύσουν στην Ευρώπη. Οι πρόσφυγες πληρώνουν του διακινητές πάρα πολλά χρήματα για να μπορέσουν να περάσουν τα σύνορα ή για να εξασφαλίσουν μία θέση σε βάρκα. Υπολογίζεται ότι χιλιάδες πρόσφυγες έχουν χάσει τη ζωή τους στη θάλασσα, καθιστώντας τη διαδρομή από τη Λιβύη προς την Ευρώπη την πιο θανατηφόρα (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2024- Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 2018).

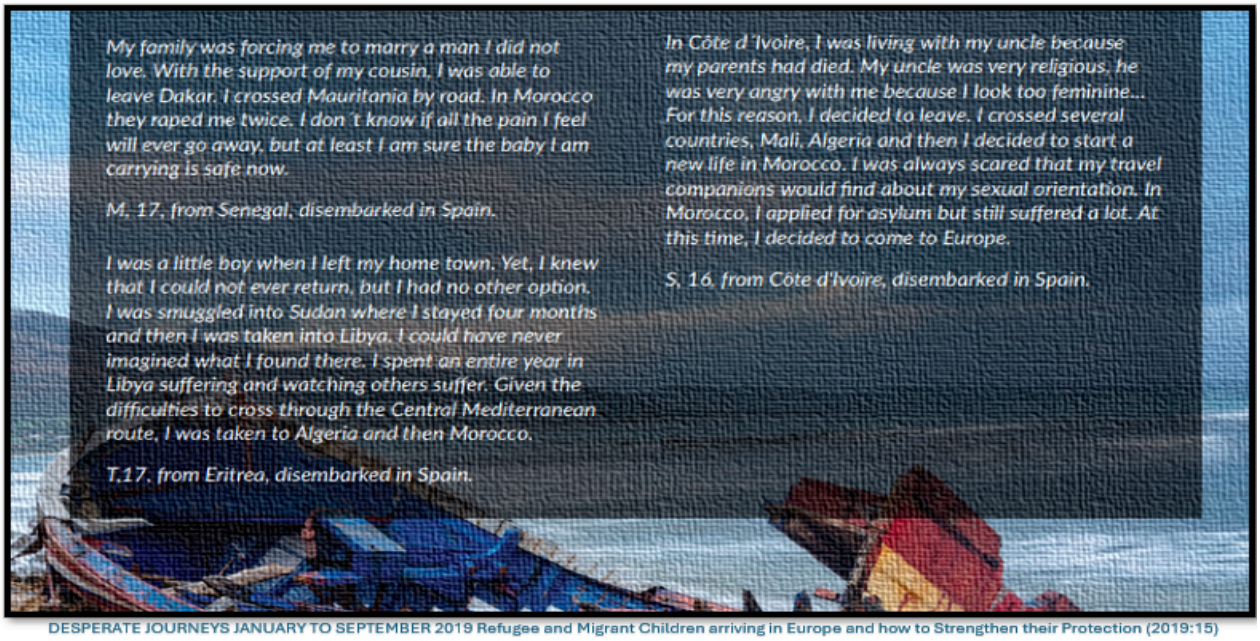

DESPERATE JOURNEYS JANUARY TO SEPTEMBER 2019 Refugee and Migrant Children arriving in Europe and how to Strengthen their Protection (2019:15)

Το 2015, πάνω από 3.500 άνθρωποι πνίγηκαν ή αγνοείται η τύχη τους στη προσπάθεια τους να διασχίσουν τη Μεσόγειο και το Αιγαίο, προσπαθώντας να φτάσουν στην ασφάλεια της Ευρώπης. Αρκετοί ήταν εκείνοι που βίωσαν εξαναγκαστικό εκτοπισμό και δυσχέρειες στις χώρες διέλευσης και πραγματοποίησαν επικίνδυνα ταξίδια. Η έλλειψη ενημέρωσης, η αβεβαιότητα σχετικά με το μεταναστευτικό καθεστώς, η εχθρότητα με την οποία αντιμετωπίζονται πολλές φορές, οι πολιτικές που αλλάζουν συνεχώς, η αναξιοπρεπή και παρατεταμένη κράτηση είναι καταστάσεις που προσθέτουν επιπλέον άγχος (Ventevogel et al., 2015).

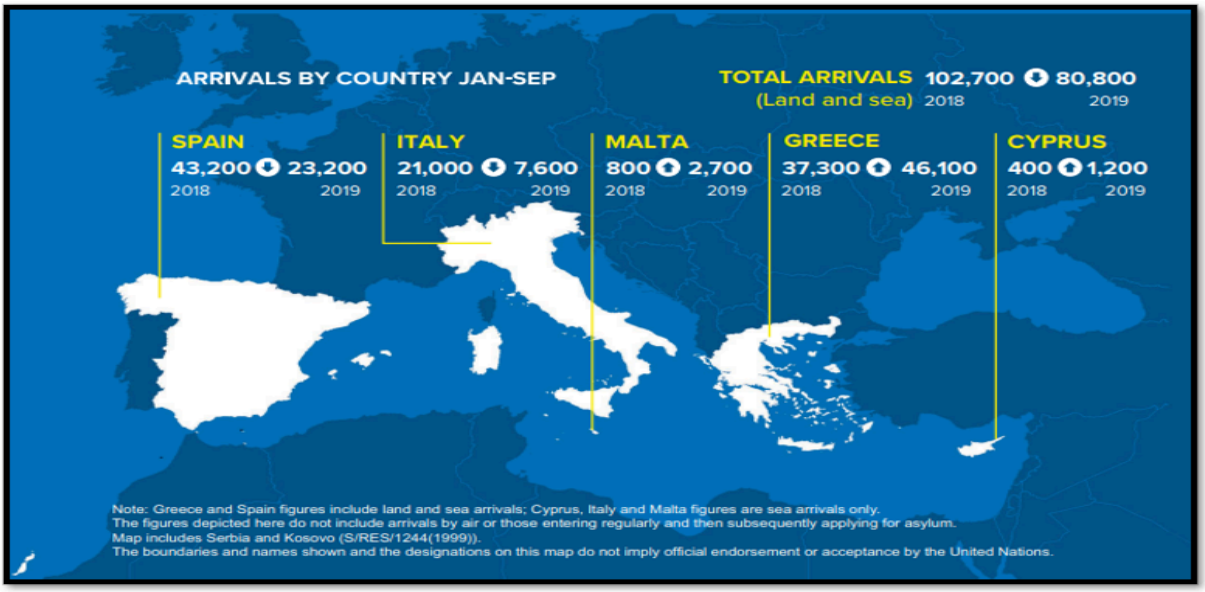

DESPERATE JOURNEYS JANUARY TO SEPTEMBER 2019 Refugee and Migrant Children arriving in Europe and how to Strengthen their Protection 2019

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες καλεί τα ευρωπαϊκά κράτη να ενισχύσουν τις προσπάθειες τους για να παρέχουν προστασία στα παιδιά πρόσφυγες και μετανάστες που παρά τα δύσκολα και επικίνδυνα ταξίδια, συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν κινδύνους και κακουχίες μόλις βρεθούν στην Ευρώπη. Οι κακουχίες αυτές αναφέρονται στις μη ασφαλείς συνθήκες στέγασης, στη λανθασμένη καταγραφή τους ως ενήλικες και στη έλλειψη κατάλληλης φροντίδας, με αποτέλεσμα να παραμένουν εκτεθειμένα σε περεταίρω κακοποίηση, βία και ψυχολογικό άγχος (UNHR, 2019).

Σύμφωνα με έρευνα του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου της Φλωρεντίας, με την οικονομική υποστήριξη του Open Society Foundations στις Βρυξέλλες, οι μετανάστες που εργάζονται στον αγροτικό τομέα στην Ελλάδα, την Ιταλία και την Ισπανία έρχονται αντιμέτωποι με επεισόδια βίας, ρατσισμού, περιθωριοποίηση και ελαστικές σχέσεις εργασίας.

4.1.3. Καταστάσεις ευαλωτότητας που σχετίζονται με την ταυτότητα, το καθεστώς ή τις περιστάσεις ενός ατόμου

Οι παράτυποι μετανάστες, οι αλλοδαποί χωρίς νομικό καθεστώς, οι πρόσφυγες, οι αιτούντες άσυλο, τα θύματα εμπορίας και οι ανιθαγενείς αντιμετωπίζουν ένα ευρύ φάσμα παραγόντων ευαλωτότητας (UNCHR & IDC, 2016). Η ευαλωτότητα μπορεί να γίνει κατανοητή μέσα από συγκεκριμένους παράγοντες που μπορεί να συνυπάρχουν και μπορούν να επηρεάσουν και να επιδεινώσουν ο ένας τον άλλον. Οι παράγοντες που

συμβάλλουν στην ευαλωτότητα ενός μετανάστη μπορεί να είναι υπεύθυνοι είτε για την απόφαση μετανάστευσης από τη χώρα καταγωγής είτε να προκύπτουν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας μετανάστευσης. Αυτοί οι παράγοντες μπορεί επίσης να σχετίζονται με συγκεκριμένες πτυχές της ταυτότητας ή της κατάστασης του ατόμου.. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι καταστάσεις ευαλωτότητας ενδέχεται να αλλάξουν με το πέρασμα του χρόνου καθώς οι ίδιες οι συνθήκες αλλάζουν:

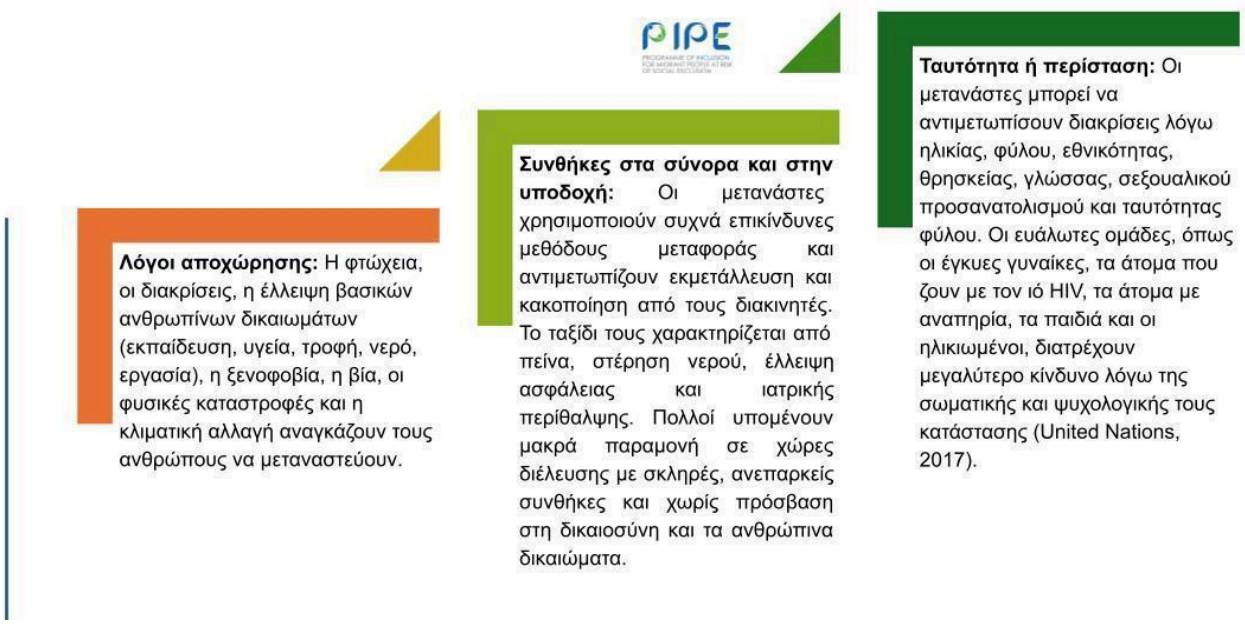

(Unites Nations, 2017)

Τομείς ευαλωτότητας

Παιδί	Ασυνόδευτο ή χωρισμένο παιδί Παιδί που συνοδεύεται από γονέα/ες, άλλα μέλη της οικογένειας ή κηδεμόνες
Φύλο, ταυτότητα φύλου, σεξουαλικός προσανατολισμός	• Έγκυος ή έγκυος ή θηλάζουσα μητέρα • Μοναδικός ή κύριος φροντιστής/ες (εξαρτώμενου παιδιού, ηλικιωμένου ατόμου ή ατόμου με αναπηρία). • Γυναίκα που κινδυνεύει από σεξουαλική ή έμφυλη βία, ή ενήλικας ή παιδί που βιώνει

	οικογενειακή βία, εκμετάλλευση ή κακοποίηση • Άτομο που κινδυνεύει από βία λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού του ή/και της ταυτότητας φύλου του (ΛΟΑΤΚΙ: λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανσέξουαλ ή διεμφυλικά άτομα)
Προβλήματα υγείας και ευημερίας	• Σωματική και ψυχική υγεία • Κίνδυνος αυτοκτονίας • Προβλήματα υγείας και ευημερίας • Αναπηρία • Ηλικιωμένο άτομο • Εθισμός σε ουσίες • Καταστροφή
Ανάγκες προστασίας	• Πρόσφυγας και αιτών άσυλο • Επιζών βασανιστηρίων και τραυμάτων • Επιζών σεξουαλικής ή έμφυλης βίας ή άλλου βίαιου εγκλήματος • Θύμα εμπορίας ανθρώπων • Ανιθαγενής
Άλλο	• Ο υπεύθυνος της συνέντευξης έχει την ευκαιρία να εντοπίσει παράγοντες ευαλωτότητας που δεν καταγράφονται από τους προηγούμενους τομείς

(UNCHR & IDC, 2016:3)

Αυτό το εργαλείο διαλογής για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση καταστάσεων ευαλωτότητας είναι μια συνεργασία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και του IDC που αποσκοπεί στην καθοδήγηση και ενημέρωση των εργαζομένων πρώτης γραμμής και των υπευθύνων λήψης αποφάσεων σχετικά με τη σημασία των παραγόντων ευαλωτότητας για τις αποφάσεις κράτησης, τις παραπομπές σε εναλλακτικές λύσεις για την κράτηση, τις ανοικτές δομές υποδοχής, την τοποθέτηση στην κοινότητα και τις επιλογές υποστήριξης, στο πλαίσιο των διαδικασιών και των συστημάτων ασύλου και μετανάστευσης.

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (2017:1) σε δήλωση της τονίζει «τη σημασία της διάκρισης μεταξύ του εντοπισμού και της ανταπόκρισης σε εκείνες τις ειδικές ανάγκες που μπορεί να μοιράζονται οι μετανάστες και οι πρόσφυγες επειδή βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, είτε λόγω καταστάσεων είτε λόγω ατομικών παραγόντων και της ανάγκης για διεθνή προστασία. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα

άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας, όπως οι πρόσφυγες, έχουν δικαίωμα προστασίας από επαναπροώθηση και απαιτούν άδεια παραμονής, καθώς αντιμετωπίζουν σοβαρές απειλές για τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα ή την ελευθερία τους λόγω δίωξης, ένοπλης σύγκρουσης, βίας ή σοβαρής δημόσιας διαταραχής. Αυτές οι καταστάσεις προκύπτουν συνήθως σε χώρες που δεν επιθυμούν ή δεν έχουν τη δυνατότητα να τους παρέχουν προστασία.».

Οι ακόλουθοι πηγές χρήσιμων εργαλείων προσφέρουν μια σειρά από υλικά που μπορούν να βοηθήσουν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός μηχανισμού διαλογής και παραπομπής, καθώς και στον εντοπισμό αυξημένου κινδύνου, στον έλεγχο της ευαλωτότητας και σε άλλους συναφείς τομείς.

4.2. Εισαγωγή στις απειλές κατά των μεταναστών

Ερώτηση αναστοχασμού: Γιατί είναι απαραίτητη η κατανόηση των απειλών και του παρελθόντος των μεταναστών; Όσοι συμμετέχουν στο διάλογο με τους μετανάστες και τους πρόσφυγες πρέπει να εξετάζουν και να κατανοούν το παρελθόν τους και τις συνθήκες που βίωσαν. Αυτή η κατανόηση είναι κρίσιμη για την παροχή ουσιαστικής υποστήριξης, δεδομένου ότι είναι εξαιρετικά ευάλωτοι. Οι εμπειρίες τους μπορεί να περιλαμβάνουν τραυματικές καταστάσεις, όπως οικονομικές δυσκολίες, παραμέληση, κοινωνική απομόνωση, ξεριζωμό και αβεβαιότητα για το μέλλον, πένθος για την απώλεια της οικογένειας και της πατρίδας, κακοποίηση (λεκτική, σωματική, ψυχολογική, σεξουαλική), εκμετάλλευση (εργασιακή, σεξουαλική), έλλειψη βασικών αναγκών (τροφή, νερό, στέγη, ασφάλεια), διακρίσεις και ρατσισμό, έλλειψη νομικής προστασίας και προσαρμογή στο νέο περιβάλλον. Η κατανόηση του υπόβαθρου αυτών των ανθρώπων μπορεί να εξαλείψει τυχόν στερεότυπα και προκαταλήψεις που μπορεί να έχουμε, να ενισχύσει την επικοινωνία, να βοηθήσει στην ανάπτυξη μιας σχέσης εμπιστοσύνης και να παράσχει στοχευμένη υποστήριξη. Αυτή η κατανόηση βοηθά στην ενδυνάμωση των μεταναστών, δίνοντάς τους την υποστήριξη που χρειάζονται για να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους, να ενσωματωθούν στις νέες κοινότητες, να ανακτήσουν την ελπίδα τους και να φροντίσουν για την κοινωνική ποικιλομορφία.

Μετανάστευση και απειλές: Η διεθνής μετανάστευση ορίζεται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) ως «η μετακίνηση ατόμων που εγκαταλείπουν τη χώρα καταγωγής τους ή τη χώρα συνήθους διαμονής τους, για να εγκατασταθούν μόνιμα ή προσωρινά σε άλλη χώρα» (ΔΟΜ, 2018). Η μετανάστευση από μια χώρα σε μια άλλη ρυθμίζεται κατά κύριο λόγο από τις αποφάσεις των κυρίαρχων κρατών σχετικά με το ποιος επιτρέπεται να εισέλθει και να εξέλθει από τα εθνικά τους σύνορα. Η

Παγκόσμια Επιτροπή για τη Διεθνή Μετανάστευση υπογράμμισε το γεγονός ότι «ο έλεγχος του ποιος εισέρχεται και παραμένει στο έδαφός τους αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της κυριαρχίας των κρατών» (Global Commission on International Migration, Παγκόσμια Επιτροπή για τη Διεθνή Μετανάστευση, 2005).

Ενώ μια συγκεκριμένη μεταναστευτική πράξη μπορεί να φαίνεται από κάθε άποψη ότι είναι «εθελοντική», στην πραγματικότητα η απόφαση για μετακίνηση λαμβάνεται μέσα σε ένα πλαίσιο όπου το άτομο ή η ομάδα δεν αντιμετωπίζει εναλλακτικές λύσεις, αφού η παραμονή στον τόπο της δεν αποτελεί ρεαλιστική επιλογή. Η ενδημική φτώχεια, σε συνδυασμό με την απουσία πολιτικής φωνής, μπορεί να επιταχύνει τη μετανάστευση ως στρατηγική επιβίωσης (Szkurłat, 2019).

Και οι δύο εναλλακτικές λύσεις -η μετανάστευση που επιβάλλεται από παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή διώξεις, και η μετανάστευση που προκύπτει από σοβαρή έλλειψη οικονομικών, πολιτικών και κοινωνικών ευκαιριών, από την άλλη, μειώνουν την ικανότητα των ατόμων να μεταναστεύουν από επιλογή και όχι από ανάγκη. Τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να τιμούνται στα κράτη αποστολής, διέλευσης και υποδοχής μεταναστών. Η ευθύνη για την αντιμετώπιση των απειλών για την ανθρώπινη ασφάλεια, και ιδίως των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των διακρίσεων και της βίας που μπορούν να προκαλέσουν μετανάστευση, ανήκει στις εθνικές, περιφερειακές και διεθνείς αρχές. Η συμμετοχή σε προληπτικά μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των απειλών είναι ζωτικής σημασίας, καθώς η πρόληψη βίαιων συγκρούσεων είναι πολύ πιο αποτελεσματική και αποδοτική από την αντιμετώπισή τους μετά την κλιμάκωσή τους σε κρίση.

4.2.1. Εμπορία ανθρώπων

Η εμπορία ανθρώπων, γνωστή και ως εμπορία ανθρώπων, περιλαμβάνει τη στρατολόγηση, μεταφορά, μεταβίβαση, υπόθαλψη ή παραλαβή ανθρώπων με τη χρήση βίας, απάτης ή εξαναγκασμού για εκμετάλλευση. Η εκμετάλλευση αυτή μπορεί να λάβει πολλές μορφές, όπως καταναγκαστική εργασία, σεξουαλική εκμετάλλευση και οικιακή δουλεία. Σύμφωνα με το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα,, η εμπορία ανθρώπων είναι μια σύγχρονη μορφή δουλείας που επηρεάζει εκατομμύρια ανθρώπους παγκοσμίως (UNODC, χ.χ.). [βλ. σχετικά: Παγκόσμια έκθεση για την εμπορία ανθρώπων 2022, (UNODC, 2022).

Σύμφωνα με τα Στατιστικά στοιχεία για την εμπορία ανθρώπων το 2022 υπήρχαν 10.093 καταγεγραμμένα θύματα εμπορίας ανθρώπων στην ΕΕ και 2097 καταδικασθέντες διακινητές, το 63% των καταγεγραμμένων θυμάτων εμπορίας ήταν γυναίκες, ενώ μόνο το 22% των καταδικασθέντων διακινητών ήταν γυναίκες και το 37% των καταγεγραμμένων θυμάτων εμπορίας στην ΕΕ ήταν πολίτες των κρατών μελών (Eurostat, 2025).

Η Ετήσια έκθεση του ΕΔΜ για το άσυλο και τη μετανάστευση 2022 αναφέρει ότι οι μετανάστες και οι πρόσφυγες είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στην εμπορία ανθρώπων, ιδίως οι γυναίκες, τα παιδιά και οι έφηβοι που ταξιδεύουν μόνοι τους. Στην Ευρώπη, το 8% των υπηκόων τρίτων χωρών που πέφτουν θύματα εμπορίας ανθρώπων είναι ανήλικοι. Η παράτυπη μετανάστευση που πραγματοποιείται μέσω κυκλωμάτων λαθρεμπορίας μπορεί να καταλήξει ευκολότερα στην εμπορία ανθρώπων (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2022). Ακολουθήστε ένα σχετικό βίντεο: Εμπορία ανθρώπων σε συνθήκες κρίσης (ΔΟΜ) (IOM„ χ.χ.).

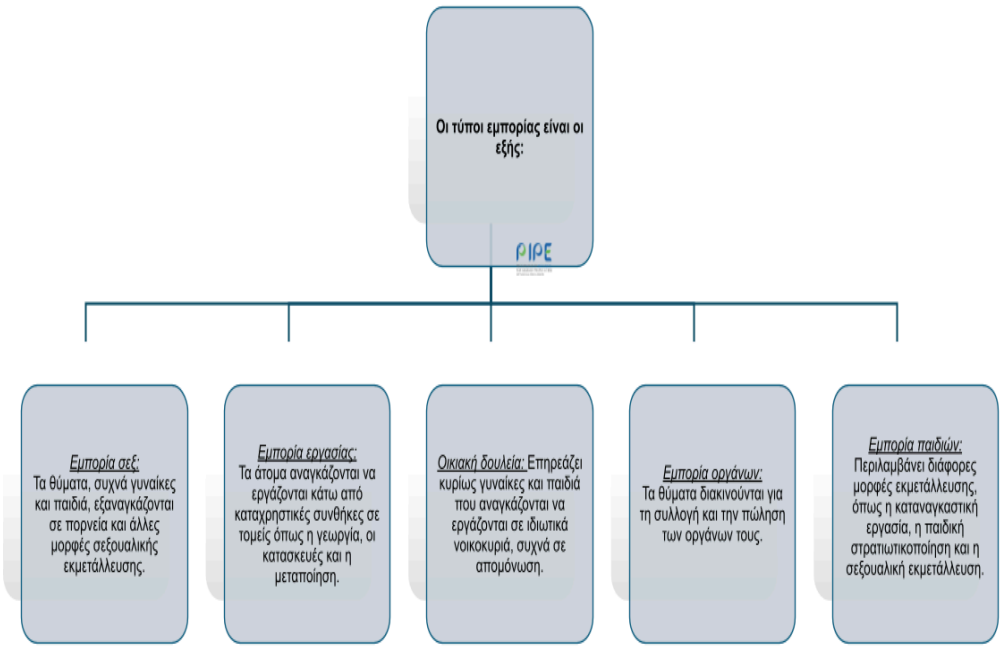

Τύποι Εμπορίας

Πηγή: Γραφείο Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC): Εμπορία Ανθρώπων (UNODC, χ.χ.)

Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC, χ.χ.) αναφέρει ότι τα βασικά στοιχεία της εμπορίας ανθρώπων καθορίζονται από τα εξής:

- Πράξη: Στρατολόγηση, μεταφορά, μεταβίβαση, υπόθαλψη ή παραλαβή προσώπων.
- Μέσα: Χρήση βίας, απάτης, απειλής, εξαναγκασμού, απαγωγής, εξαπάτησης, κατάχρησης εξουσίας, εκμετάλλευσης, εμπορίας ή παροχής πληρωμών ή ωφελημάτων για την επίτευξη της συναίνεσης προσώπου που έχει τον έλεγχο άλλου προσώπου.
- Σκοπός: Εκμετάλλευση, η οποία περιλαμβάνει την πορνεία, την καταναγκαστική εργασία, τη δουλεία ή παρόμοιες πρακτικές και την αφαίρεση οργάνων.

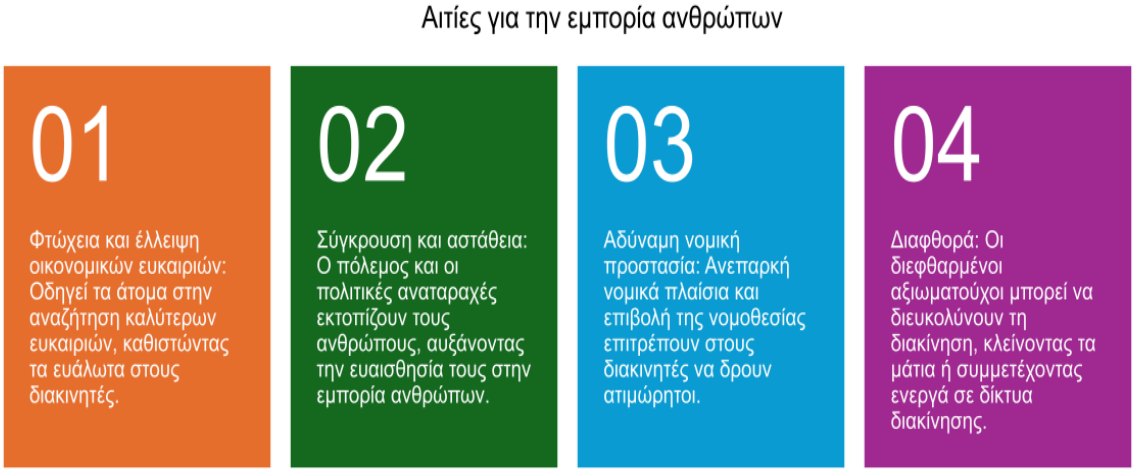

Παρέχεται ένας οδηγός που περιλαμβάνει Σειρά διδακτικών ενοτήτων_Εμπορία ανθρώπων & λαθρεμπόριο μεταναστών.

Μια σειρά από υλικά με διδακτικές ενότητες για το οργανωμένο έγκλημα, την εμπορία ανθρώπων/τη λαθραία διακίνηση μεταναστών, το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, το έγκλημα στην άγρια φύση, τα δάση και την αλιεία, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καθώς και τα πυροβόλα όπλα. Όλες οι διδακτικές ενότητες παρέχουν προτάσεις για ασκήσεις εντός της τάξης, αξιολογήσεις των φοιτητών, διαφάνειες και άλλα διδακτικά εργαλεία που οι διδάσκοντες μπορούν να προσαρμόσουν στα πλαίσια τους και να ενσωματώσουν σε υπάρχοντα πανεπιστημιακά μαθήματα και προγράμματα (UNODC, χ.χ.)

4.2.2. Λαθρεμπόριο ανθρώπων

Το λαθρεμπόριο ανθρώπων είναι ένα σημαντικό και πολύπλοκο ζήτημα που αφορά τη διευκόλυνση της παράνομης εισόδου σε μια χώρα με σκοπό το οικονομικό ή υλικό κέρδος (ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΛΑΘΡΑΙΑΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ_2000) (Ηνωμένα Έθνη, United Nations, 2000a). Αυτή η παράνομη δραστηριότητα εκμεταλλεύεται την απελπισία και την ευαλωτότητα των ατόμων που προσπαθούν να ξεφύγουν από αντίξοες συνθήκες, όπως η φτώχεια, η ανεργία, οι φυσικές καταστροφές, οι συγκρούσεις ή οι διώξεις (UNODC, χ.χ.e).

Η εμπορία ανθρώπων και η παράνομη διακίνηση ανθρώπων συχνά συγχέονται. Η εμπορία ανθρώπων περιλαμβάνει την εκμετάλλευση ανδρών, γυναικών ή παιδιών για καταναγκαστική εργασία ή εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση. Η παράνομη διακίνηση ανθρώπων περιλαμβάνει την παροχή μιας υπηρεσίας -συνήθως, μεταφορά ή πλαστά έγγραφα- σε ένα άτομο που επιδιώκει οικειοθελώς να εισέλθει παράνομα σε μια ξένη

χώρα. Το έγκλημα μπορεί να ξεκινήσει ως λαθρεμπόριο ανθρώπων αλλά γρήγορα να μετατραπεί σε εμπορία ανθρώπων (U.S. Immigration and Customs Enforcement, 2017).

Έτσι, σύμφωνα με το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υπάρχουν τρεις θεμελιώδεις διαφορές μεταξύ του λαθρεμπορίου και της εμπορίας ανθρώπων: η συναίνεση, η εκμετάλλευση και η διεθνικότητα.

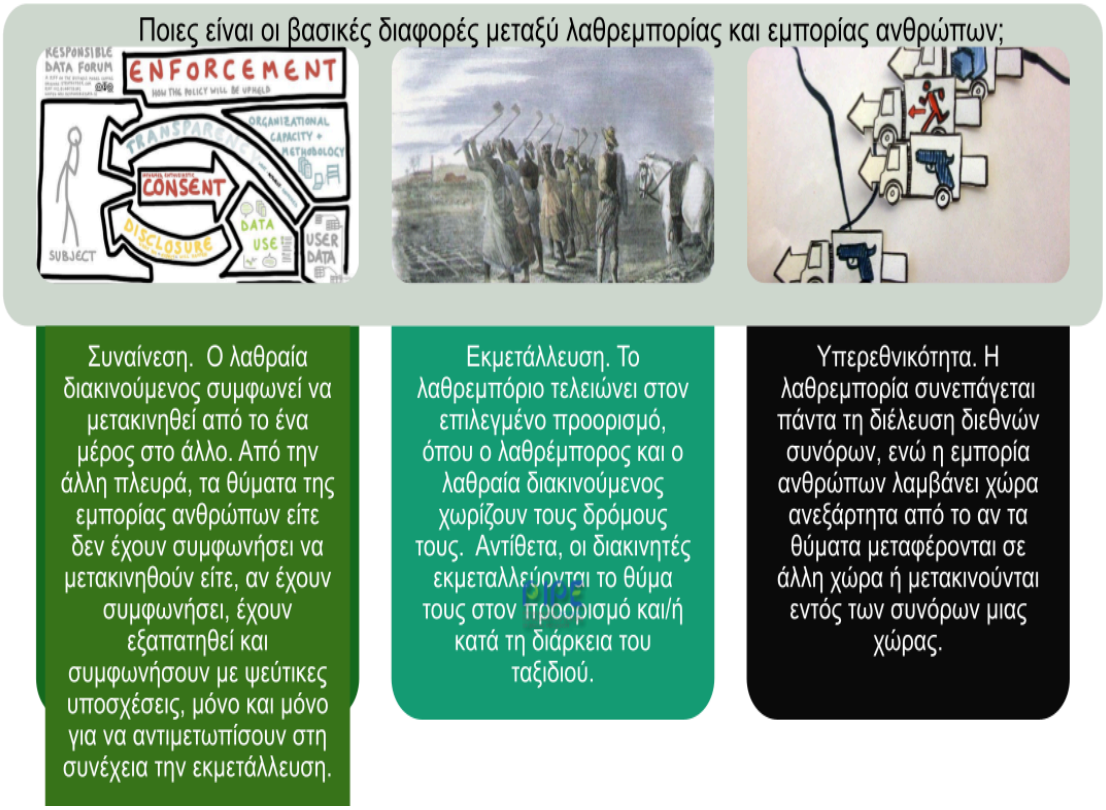

Για περισσότερες λεπτομέρειες, ανατρέξτε στο ακόλουθο βίντεο: Εισαγωγή στην εμπορία ανθρώπων και τη λαθραία διακίνηση μεταναστών:

Κάθε χρόνο, χιλιάδες μετανάστες και πρόσφυγες ταξιδεύουν σε όλο τον κόσμο για αναζήτηση καταφυγίου και καλύτερων ευκαιριών διαβίωσης. Ανάμεσα σε αυτούς τους ανθρώπους, υπάρχουν θύματα εμπορίας ανθρώπων και λαθρομεταναστών. Τι σημαίνει όμως να είσαι θύμα εμπορίας ανθρώπων ή λαθραίων μεταναστών και ποια είναι η διαφορά μεταξύ της εμπορίας ανθρώπων και της λαθραίας διακίνησης μεταναστών; (https://www.iom.int/video/trafficking-persons-contexts-crisis).

Τόσο η παράνομη διακίνηση όσο και η λαθραία διακίνηση αφορούν τη μεταφορά ανθρώπων με σκοπό το κέρδος από εγκληματικά δίκτυα. Ωστόσο, η λαθρεμπορία είναι

συναινετική, με τους πελάτες να πληρώνουν για τη μεταφορά παρά τους γνωστούς κινδύνους. Η εμπορία ανθρώπων συνεπάγεται εκμετάλλευση χωρίς συναίνεση. Μερικές φορές, οι μετανάστες ξεκινούν συμφωνώντας να διακινηθούν λαθραία, αλλά αργότερα γίνονται αντικείμενο εμπορίας, εξαναγκάζονται σε εργασία ή κρατούνται για λύτρα. Το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει καταγράψει περιπτώσεις όπου διακινητές λαθρεμπορίας παρέδωσαν μετανάστες σε διακινητές εμπορίας ανθρώπων, οι οποίοι στη συνέχεια τους βασάνισαν για λύτρα.

Η κακομεταχείριση από τους διακινητές λαθρεμπορίας κατά τη μεταφορά μπορεί να θεωρηθεί λανθασμένα ως εμπορία ανθρώπων, αλλά συνήθως δεν συνεπάγεται εκμετάλλευση. Εάν τα θύματα συνεχίζουν οικειοθελώς το ταξίδι τους με τους διακινητές, δεν θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως θύματα εμπορίας ανθρώπων. Ο λανθασμένος χαρακτηρισμός των διακινητών λαθρεμπορίας ως διακινητών εμπορίας ανθρώπων μετατοπίζει την προσοχή από τα βαθύτερα αίτια της μετανάστευσης, όπως οι συγκρούσεις και οι διώξεις, στην ποινικοποίηση της μεταναστευτικής διαδικασίας. Αυτό μπορεί να δικαιολογήσει αυστηρά μέτρα επιβολής του νόμου, όπως η καταστροφή των σκαφών των διακινητών λαθρεμπορίας , τα οποία αποσκοπούν στην αποτροπή της παράτυπης μετανάστευσης, αλλά μπορεί να εμποδίσουν τους αιτούντες άσυλο να φτάσουν σε ασφάλεια και να ασκήσουν το δικαίωμά τους αίτησης ασύλου.

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, οι αρχές επιβολής του νόμου και οι ανθρωπιστικές οργανώσεις πρέπει να κάνουν σαφή διάκριση μεταξύ λαθρεμπορίας και εμπορίας ανθρώπων. Αυτό διασφαλίζει ότι δεν υπονομεύονται τα δικαιώματα και η προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και ότι οι αιτούντες άσυλο δεν ποινικοποιούνται εσφαλμένα. Οι προσπάθειες για τη διαχείριση της μετανάστευσης θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στις ανάγκες των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων. Αυτό περιλαμβάνει τη δημιουργία ασφαλών διαδρομών για τους αιτούντες άσυλο προκειμένου να φτάσουν στην προστασία, καθώς και τη διασφάλιση ότι τα μέτρα κατά της εμπορίας ανθρώπων δεν επιβαρύνουν ή βλάπτουν ακούσια εκείνους που προσπαθούν να διαφύγουν από τον κίνδυνο. Οι διεθνείς νομικές διατάξεις ενθαρρύνουν τις χώρες να βοηθούν και να προστατεύουν τα θύματα εμπορίας ανθρώπων στο πλαίσιο του Πρωτόκολλο για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία της εμπορίας ανθρώπων_2000 (Ηνωμένα Έθνη, United Nations, 2000b). Αυτό απαιτεί από τις χώρες να καλύπτουν τις σωματικές, ψυχολογικές και κοινωνικές ανάγκες των θυμάτων και να εξετάζουν το ενδεχόμενο να τους επιτρέψουν να παραμείνουν στο έδαφός τους. Η σαφής διάκριση μεταξύ λαθρεμπορίας και εμπορίας ανθρώπων αποτρέπει την υπονόμευση αυτών των υποχρεώσεων (Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Human Rights Watch, 2015).

4.2.3. Εργασιακή εκμετάλλευση

Η εργασιακή εκμετάλλευση, η οποία περιλαμβάνει την καταναγκαστική εργασία, είναι μια σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που επηρεάζει 28 εκατομμύρια άνδρες, γυναίκες και παιδιά σε όλες τις χώρες και όλους τους οικονομικούς τομείς (Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ): Καταναγκαστική εργασία, σύγχρονη δουλεία και εμπορία ανθρώπων) (ΔΟΕ, IL0, χ.χ.a).

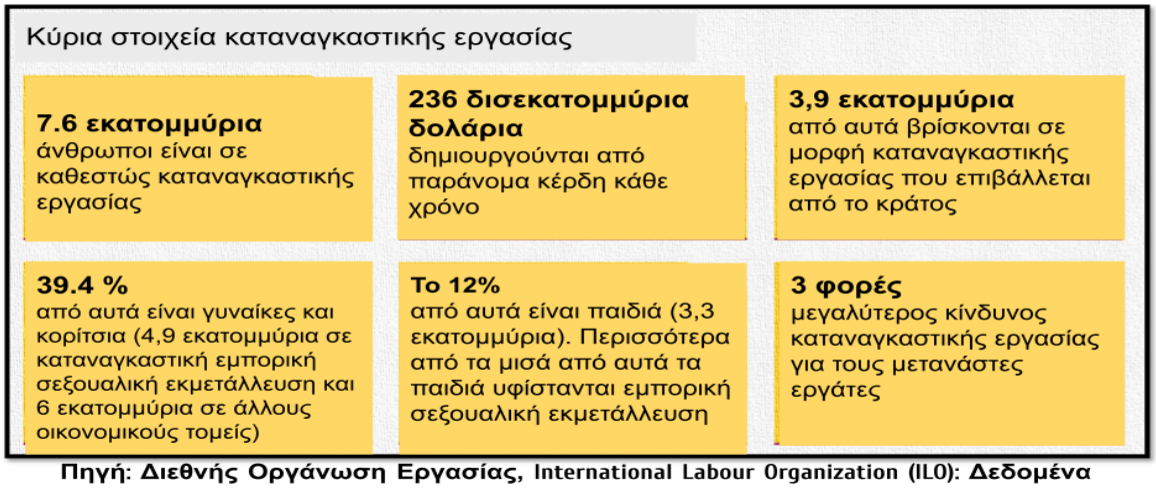

Πηγή: Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, International Labour Organization (IL0): Δεδομένα και έρευνα για την καταναγκαστική εργασία (IL0, x.x.)

Σύμφωνα με την Έκθεση: Παγκόσμιες εκτιμήσεις της σύγχρονης δουλείας: Καταναγκαστική εργασία και καταναγκαστικός γάμος της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), Walk Free και του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ), το 2021, εκτιμάται ότι 50 εκατομμύρια άνθρωποι ζούσαν σε συνθήκες σύγχρονης δουλείας, εκ των οποίων 28 εκατομμύρια σε καταναγκαστική εργασία και 22 εκατομμύρια σε καταναγκαστικό γάμο. Αυτό σηματοδοτεί μια σημαντική αύξηση κατά 10 εκατομμύρια από το 2016 (ΔΟΕ, Walk Free και ΔΟΜ, 2022). Τα θύματα καταναγκαστικής εργασίας περιλαμβάνουν 17,3 εκατομμύρια στον ιδιωτικό τομέα, 6,3 εκατομμύρια σε καταναγκαστική εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση και 3,9 εκατομμύρια σε καταναγκαστική εργασία που επιβάλλεται από το κράτος. Η περιοχή Ασίας-Ειρηνικού έχει τον υψηλότερο αριθμό περιπτώσεων καταναγκαστικής εργασίας (15,1 εκατομμύρια), ενώ τα αραβικά κράτη έχουν τον υψηλότερο επιπολασμό (5,3 ανά χίλια). Η αντιμετώπιση των ελλειμμάτων αξιοπρεπούς εργασίας στην παραοικονομία είναι ζωτικής σημασίας για την καταπολέμηση της καταναγκαστικής εργασίας.

Η Εργασιακή εκμετάλλευση περιλαμβάνει άδικη μεταχείριση και παραβίαση των δικαιωμάτων των εργαζομένων, συχνά για το οικονομικό όφελος των εργοδοτών. Αποτελεί σημαντική ανησυχία για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, οι οποίοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι λόγω της επισφαλούς νομικής, οικονομικής και κοινωνικής τους κατάστασης.

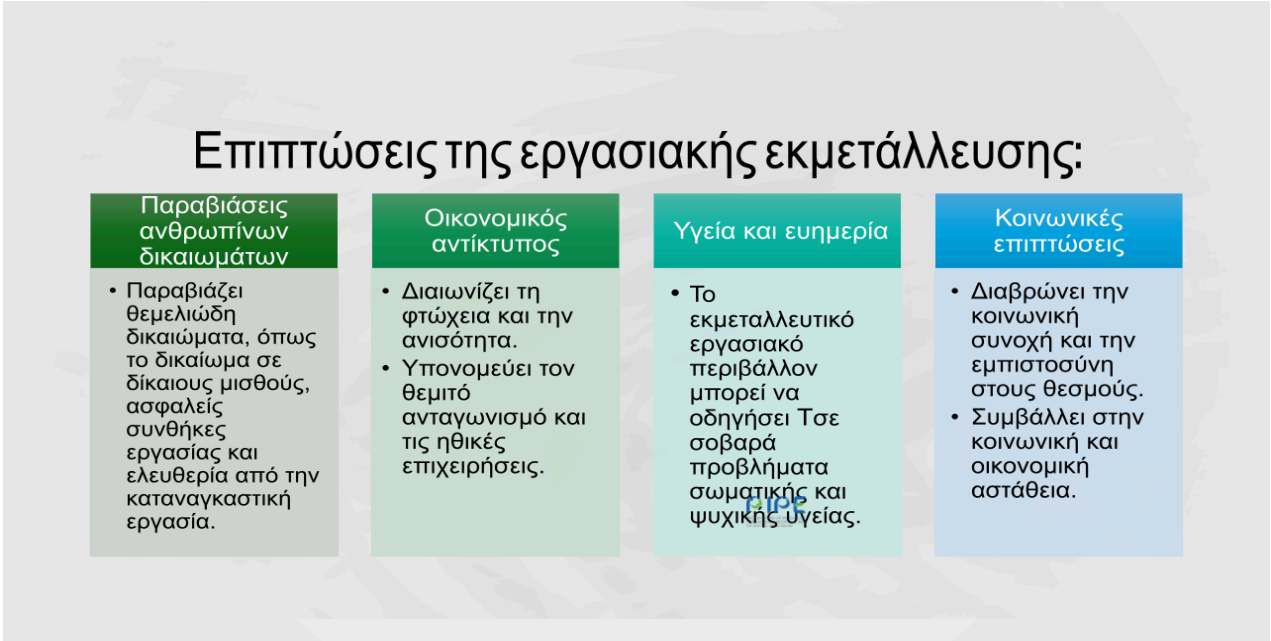

Τα νέα εργαλεία που αναπτύχθηκαν έχουν σχεδιαστεί για να εντοπίζουν τα βαθύτερα αίτια της καταναγκαστικής εργασίας και να διευκολύνουν την αποτελεσματική εξάλειψή της.

- Ένα εργαλείο σχετικά με τα πρότυπα της ΔΟΕ για την καταναγκαστική εργασία: Το νέο πρωτόκολλο και η σύσταση με μια ματιά (ΔΟΕ, ILO, 2016).

Αυτά τα μέσα θα φέρουν τα πρότυπα της ΔΟΕ για την καταναγκαστική εργασία στον 21ο αιώνα, ώστε να είναι αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση όλων των μορφών σύγχρονης καταναγκαστικής εργασίας και της εμπορίας ανθρώπων που οδηγεί σε καταναγκαστική εργασία(...) [Καθορίζουν] μια πορεία για τον τερματισμό της καταναγκαστικής εργασίας σε αυτή τη γη, διευκρινίζοντας την εφαρμογή της Σύμβασης αριθ. 29, σε διαβούλευση και συντονισμό με τις οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων, με διατάξεις που προστατεύουν, προλαμβάνουν και αποκαθιστούν την καταναγκαστική εργασία, οι οποίες δεν είχαν καθοριστεί στη Σύμβαση αριθ. 29 του 1930 (...) Το Πρωτόκολλο και η Σύσταση αποτελούν έκκληση για δράση. Ξεπερνούν τα ευσεβή λόγια- είναι κάτι περισσότερο από κείμενο σε ένα κομμάτι χαρτί. Ο δυνητικός τους αντίκτυπος μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο εάν υπάρξει ταχεία και καθολική επικύρωση του Πρωτοκόλλου και πλήρης και αποτελεσματική εφαρμογή του (Ed Potter Αντιπρόεδρος της Επιτροπής για την Αναγκαστική Εργασία).

- Αντιμετώπιση της εργασιακής εκμετάλλευσης: Αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας και της εργασιακής εκμετάλλευσης των εργαζομένων υπηκόων τρίτων χωρών (Nierop, Schönenberg, and Terziev, 2021).

- Η εργαλειοθήκη «Δικαίωμα παραμονής» είναι ένας ολοκληρωμένος οδηγός για το σύστημα μετανάστευσης και ασύλου του Ηνωμένου Βασιλείου. Παρέχει λεπτομερή επισκόπηση του νομικού πλαισίου και των σχετικών διαδικασιών, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα και τις επιλογές που είναι διαθέσιμες σε κάθε στάδιο. Επιπλέον, προσφέρει καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο παροχής βοήθειας σε άτομα που έχουν ανάγκη (https://righttoremain.org.uk/toolkit).

Σχήμα 4: Η εξέλιξη της Εργασιακής Εκμετάλλευσης

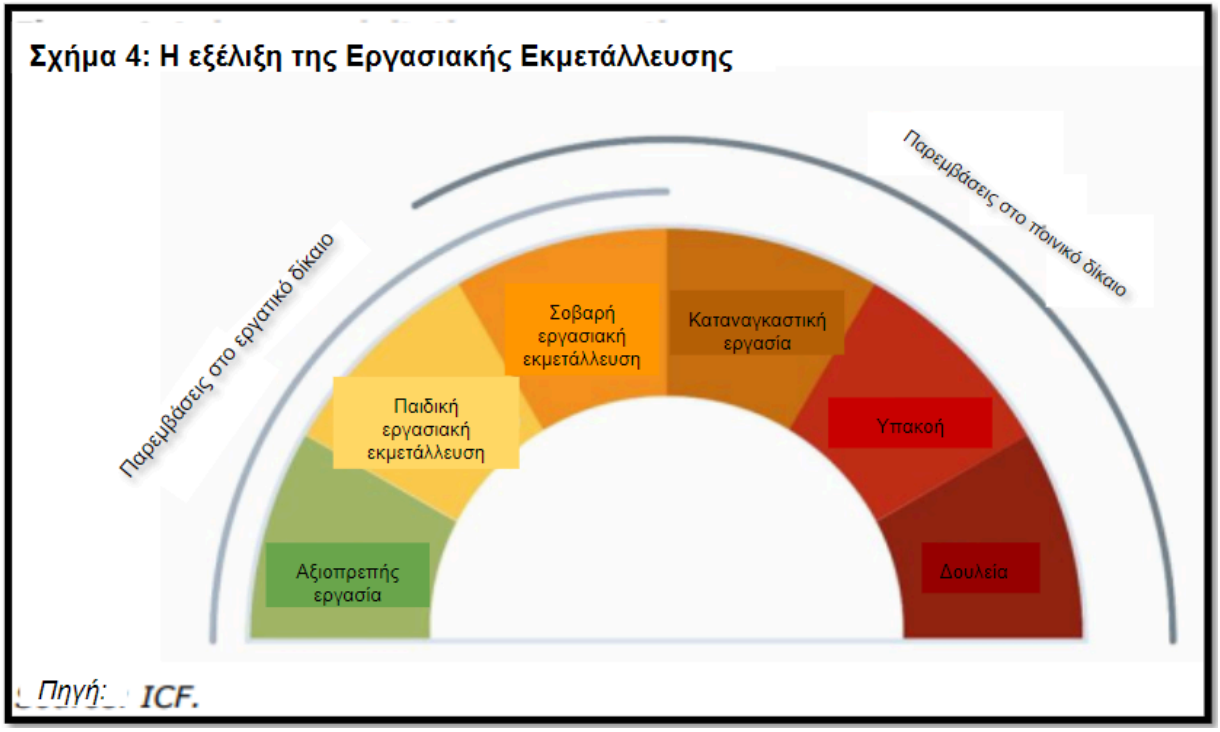

Πηγή: ICF.

4.2.4. Ρατσισμός

«Οι φυλετικές διακρίσεις περιλαμβάνουν όλες τις πράξεις - λεκτικές, μη λεκτικές και παραλεκτικές - με σκόπιμες ή ακούσιες αρνητικές ή δυσμενείς συνέπειες για τις φυλετικές ή εθνοτικές ομάδες που κυριαρχούνται». Είναι σημαντικό να δούμε ότι η σκοπιμότητα δεν είναι απαραίτητο συστατικό του ρατσισμού (Essed, 1991: 45).

Ο ρατσισμός στην Ευρώπη στοχεύει άτομα με βάση τη φυλή ή την εθνικότητα, τροφοδοτώντας τις διακρίσεις και δημιουργώντας κοινωνικό διχασμό. Περιλαμβάνει πεποιθήσεις, στάσεις και πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις εις βάρος ατόμων με βάση τη φυλή ή την εθνικότητά τους. Οι μετανάστες και οι αιτούντες άσυλο αντιμετωπίζουν αυξανόμενα περιστατικά τόσο σωματικής όσο και λεκτικής βίας σε ένα εχθρικό περιβάλλον, υπονομεύοντας την εμπιστοσύνη και τη συνοχή της κοινότητας (ENAR, χ.χ.).

Η αντιμετώπιση του ρατσισμού απέναντι στους μετανάστες και τους πρόσφυγες απαιτεί προσπάθειες από τις κυβερνήσεις, τις κοινότητες και τα άτομα. Η προώθηση της συμμετοχικότητας και της κατανόησης συμβάλει στη στήριξη και την αξιοπρέπεια των μεταναστών και των προσφύγων. Τα ακόλουθα έγγραφα, αξιολογήσεις, κατευθυντήριες γραμμές και βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την καταπολέμηση του ρατσισμού, των

διακρίσεων και της ξενοφοβίας για την προστασία και την ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών μπορούν να αξιολογηθούν παρακάτω.

I GET YOU: Προώθηση βέλτιστων πρακτικών για την πρόληψη του ρατσισμού και της ξενοφοβίας έναντι των αναγκαστικών μεταναστών μέσω της δημιουργίας κοινοτήτων (Doyle, 2017).

https://jrseurope.org/wp-content/uploads/sites/19/2020/07/JRS_Europe_igetyou_eu.pdf

Μετανάστες και πρόσφυγες: Ρατσισμός, διακρίσεις και ξενοφοβία: Αντιμετώπιση του ρατσισμού, των διακρίσεων και της ξενοφοβίας (Pauwelyn, 2023).

https://www.humanitarianlibrary.org/collection/migrants-and-refugees-responding-racism-discrimination-and-xenophobia

4.2.5. Απάτες

Οι μετανάστες και οι πρόσφυγες πέφτουν συχνά θύματα απάτης λόγω της μη εξοικείωσής τους με τους τοπικούς νόμους και τα έθιμα. Οι συνήθεις απάτες περιλαμβάνουν δόλιες υπηρεσίες μετανάστευσης, όπου οι απατεώνες παριστάνουν τους δικηγόρους ή τους συμβούλους, υπόσχονται βοήθεια με βίζες ή πράσινες κάρτες έναντι αμοιβής, αλλά εξαφανίζονται μετά την πληρωμή. Οι απατεώνες υποδύονται επίσης κυβερνητικούς αξιωματούχους για να αποσπάσουν προσωπικές πληροφορίες ή πληρωμές, ισχυριζόμενοι θέματα μετανάστευσης, και προσφέρουν ψεύτικες ευκαιρίες απασχόλησης που απαιτούν προκαταβολές για την επεξεργασία της βίζας ή την κατάρτιση, οι οποίες δεν υλοποιούνται ποτέ. Οι απατεώνες είτε παριστάνουν τους κυβερνητικούς αξιωματούχους, ισχυριζόμενοι ότι το θύμα έχει κερδίσει μια άδεια παραμονής και πρέπει να πληρώσει ένα τέλος για τη διεκπεραίωση της αίτησής του είτε προσφέρουν ψεύτικους γάμους ή οικογενειακές χορηγίες έναντι αμοιβής (EIM EIM, n.d.).

Δύο σχετικά βίντεο είναι διαθέσιμα για προβολή. Απάτες κατά των μεταναστών and Τι είναι η ρητορική μίσους; - 1 λεπτό για τη μετανάστευση: Τι είναι η ρητορική μίσους; - Σας το λέμε σε 1 λεπτό (ΔΟΜ, ΙΟΜ, χ.χ.)

Οι απατεώνες που απευθύνονται σε μετανάστες προσφέρονται να τους βοηθήσουν με τη συμπλήρωση εντύπων και άλλες υπηρεσίες στη διαδικασία μετανάστευσης. Συνήθως ζητούν μια προκαταβολή, παίρνουν τα χρήματα και εξαφανίζονται χωρίς να παρέχουν πραγματική βοήθεια ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΧΡΗΣΤΕΣ, FEDERAL TRADE COMMISSION. CONSUMER ADVICE, χ.χ.).

4.2.6. Έμφυλη Βία (ΕΒ)

Η έμφυλη βία που βασίζεται στο φύλο (ΕΒ) αναφέρεται σε επιβλαβείς πράξεις που στρέφονται εναντίον ενός ατόμου με βάση το φύλο του. Περιλαμβάνει ένα φάσμα σωματικής, σεξουαλικής, συναισθηματικής, ψυχολογικής και οικονομικής κακοποίησης, συμπεριλαμβανομένων των απειλών τέτοιων πράξεων, του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας. Η ΕΒ είναι ένα διάχυτο ζήτημα που επηρεάζει τους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, με τις γυναίκες και τα κορίτσια να αποτελούν τους πιο κοινούς στόχους, αν και οι άνδρες και τα αγόρια μπορούν επίσης να είναι θύματα (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, European Commission, χ.χ.).

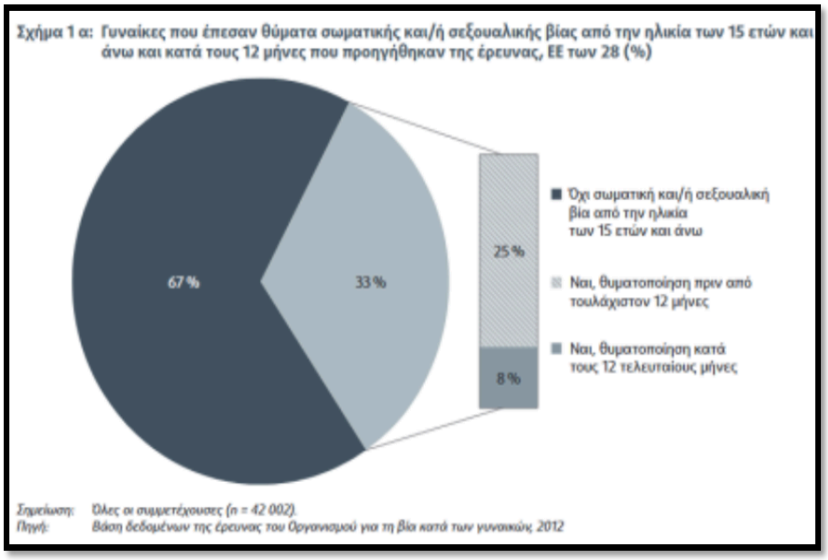

Γυναίκες πρόσφυγες: Σύμφωνα με τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης η έμφυλη βία μπορεί να εμφανιστεί στο πλαίσιο συγκρούσεων, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού των μεταναστών και στα κράτη μέλη υποδοχής της ΕΕ (για παράδειγμα, στις εγκαταστάσεις υποδοχής ή/και κράτησης). Η βία αφορά περιστατικά που συμβαίνουν είτε σε δημόσιους είτε σε ιδιωτικούς χώρους. Συνεπώς, μπορεί να περιλαμβάνει βία από μέλη της οικογένειας (βία μεταξύ συντρόφων και ενδοοικογενειακή βία από διαφορετικά μέλη της οικογένειας), καθώς και μορφές σεξουαλικής παρενόχλησης, παράλληλα με άλλες μορφές σεξουαλικής βίας, από διαφορετικούς δράστες. Δυστυχώς, κανένα από τα κράτη μέλη δεν ήταν σε θέση να παράσχει στατιστικά στοιχεία σχετικά με τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών που είναι νεοαφιχθέντες ή χρήζουν διεθνούς προστασίας (Οργανισμός Θεμελιωδών

Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), χ.χ.).

Γυναίκες μετανάστριες: Η έμφυλη βία πλήττει επίσης τις γυναίκες που μεταναστεύουν για εργασία. Για τις περισσότερες από αυτές, η απόφαση να εργαστούν σε άλλες χώρες σημαίνει ότι θα θυσιάσουν την άνεσή τους για την ευημερία της οικογένειάς τους. Οι γυναίκες έχουν γενικά λιγότερες επιλογές από τους άνδρες για τακτική μετανάστευση και συχνά απασχολούνται σε χαμηλόμισθους, ανεπίσημους τομείς με λίγη ή και καθόλου εργασιακή προστασία. Η κατάσταση αυτή τις εκθέτει σε υψηλότερο κίνδυνο βίας, κακοποίησης και εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένης της εμπορίας ανθρώπων, καθ' όλη τη διάρκεια της μεταναστευτικής τους διαδικασίας. Τα δυο παρακάτω σχήματα τεκμηριώνουν τους κινδύνους βίας κατά των μεταναστών εργαζομένων κατά τον κύκλο της μετανάστευσης και τις υπηρεσίες που πρέπει να υπάρχουν για την υποστήριξη των μεταναστών εργαζομένων που υφίστανται βία (ILO and UN Women, 2021).

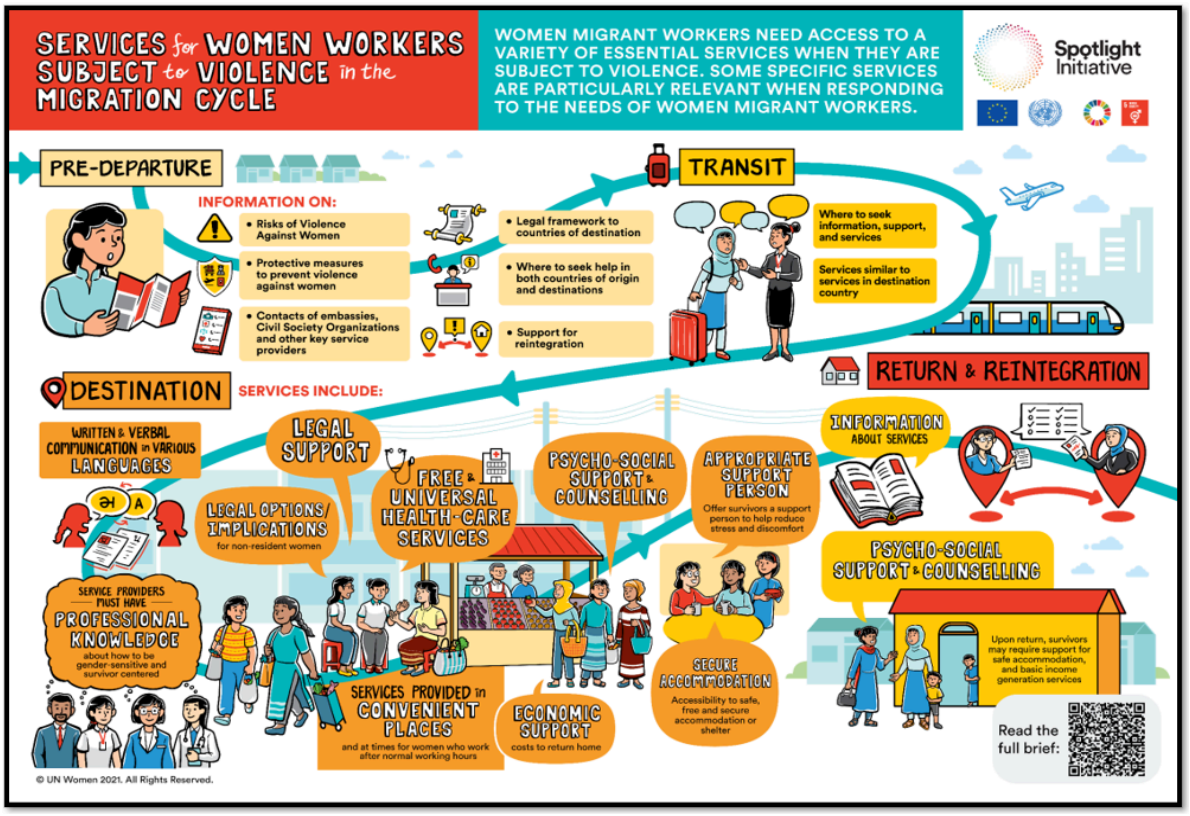

4.2.7. Ρητορική μίσους (Ρητορική μίσους κατά των μεταναστών στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης)

Η άνοδος της ρητορικής μίσους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελεί μείζονα πολιτιστική απειλή, καθώς οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιούνται για τη διαμόρφωση της γνώμης πολλών ανθρώπων. Σύμφωνα με Απόφαση-πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ της 28ης Νοεμβρίου 2008 για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου η ρητορική μίσους αναφέρεται σε περιεχόμενο που προωθεί τη βία ή το μίσος κατά ατόμων ή ομάδων με βάση ορισμένα χαρακτηριστικά, όπως η φυλή ή η καταγωγή, η θρησκεία, οι ειδικές ικανότητες, το φύλο, η ηλικία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός κ.λπ. Η ρητορική μίσους αποτελεί επίθεση στην ταυτότητα. Ο θύτης δεν επιτίθεται στο θύμα για κάτι που κάνει, αλλά για κάτι που είναι (EUR-Lex, 2014).

Η ρητορική μίσους με στόχο μετανάστες και πρόσφυγες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελεί σημαντική πρόκληση για την ένταξη και την κοινωνική συνοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιτείνει τις κοινωνικές εντάσεις και τις προκαταλήψεις, οδηγώντας σε διακρίσεις, περιθωριοποίηση, ακόμη και σε απειλές κατά της σωματικής ασφάλειας των θυμάτων. Τα θύματα βιώνουν συχνά κατάθλιψη, άγχος και θυμό ως αποτέλεσμα.

Επιπλέον, η διαδικτυακή ρητορική μίσους έχει συνδεθεί με την πραγματική βία κατά των μειονοτήτων παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένων μαζικών πυροβολισμών και περιστατικών εθνοκάθαρσης. Οι πολιτικές που αποσκοπούν στην καταπολέμηση της ρητορικής μίσους αντιμετωπίζουν τη λεπτή ισορροπία της προστασίας της ελευθερίας του λόγου με παράλληλη ασυνεπή εφαρμογή των κανονισμών (Council on Foreign Relations, 2019).

Εν κατακλείδι, η ρητορική μίσους δημιουργεί κοινωνικές εντάσεις με σοβαρές συνέπειες για την ίδια την κοινωνία στο σύνολό της. Η έλλειψη αναγνώρισης και σεβασμού της διαφορετικότητας ως κάτι ισότιμο και η ανεπαρκής εκπαίδευση σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι οι κύριες αιτίες της γέννησης της ρητορικής μίσους (Zubčevič, Bender and Vojvodić, 2017).

Μια σχετική μελέτη: Ξενοφοβία και ρητορική μίσους κατά των προσφύγων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: Μηχανισμοί άμυνας και αντίδρασης κατά αυτής της ομιλίας αποσκοπεί στην αναγνώριση του πιθανού ρόλου των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη διαμόρφωση της ξενοφοβίας και της ρητορικής μίσους κατά των Σύριων προσφύγων και στην κατανόηση των ενισχυτικών αιτιών και των αρνητικών επιπτώσεων αυτής της ρητορικής στους πρόσφυγες, καθώς και των μηχανισμών αντίδρασης των προσφύγων έναντι αυτής της ρητορικής (Aldamen, 2023).

Οι Σύροι πρόσφυγες συχνά διαπιστώνουν ότι τα κοινωνικά και παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης τους παρουσιάζουν αρνητικά, πλαισιώνοντας τις εμπειρίες τους με συγκεκριμένες αφηγήσεις και στόχους. Αυτή η αναπαράσταση μπορεί να εξαντλήσει τη συμπόνια και να συμβάλλει στη διαμόρφωση αισθημάτων μίσους και ξενοφοβίας, καθώς οι μετανάστες συχνά περιγράφονται ως οι υπαίτιοι για όλες τις αρνητικές συνέπειες στις χώρες υποδοχής. Η αρνητική αναπαράσταση από τα μέσα ενημέρωσης επηρεάζει το κοινό, καλλιεργώντας συναισθήματα μίσους προς τους πρόσφυγες και οδηγώντας σε μια μεταστροφή από την ενσυναίσθηση στην αποδοχή της εχθρότητας απέναντί τους. (Aldamen, 2023: 23).

4.2.8. Προετοιμασία για εγκληματικές ενέργειες

Το grooming αναφέρεται στη διαδικασία κατά την οποία ένας ενήλικας οικοδομεί εμπιστοσύνη και συναισθηματική σύνδεση με ένα παιδί κάτω των 16 ετών, συχνά με τη συμμετοχή της οικογένειάς του, προκειμένου να διευκολύνει τη σεξουαλική εκμετάλλευση του παιδιού. Αυτή η χειραγώγηση μπορεί να οδηγήσει σε κακοποίηση, εκμετάλλευση ή εμπορία ανθρώπων και μπορεί να συμβεί τόσο διαδικτυακά όσο και αυτοπροσώπως, σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Οι groomers μπορεί να είναι οποιασδήποτε ηλικίας, φύλου ή φυλής. Τα ευάλωτα παιδιά, όπως τα παιδιά που βρίσκονται υπό φροντίδα, τα παιδιά με αναπηρίες, τα παραμελημένα ή τα ασυνόδευτα

ανήλικα, διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο. Οι groomers εκμεταλλεύονται αυτά τα τρωτά σημεία για να δημιουργήσουν μια αίσθηση εξάρτησης στο παιδί, καθιστώντας το λιγότερο πιθανό να μιλήσει ή να αποκαλύψει την κατάσταση σε άλλους (NSPCC Learning, χ.χ.).

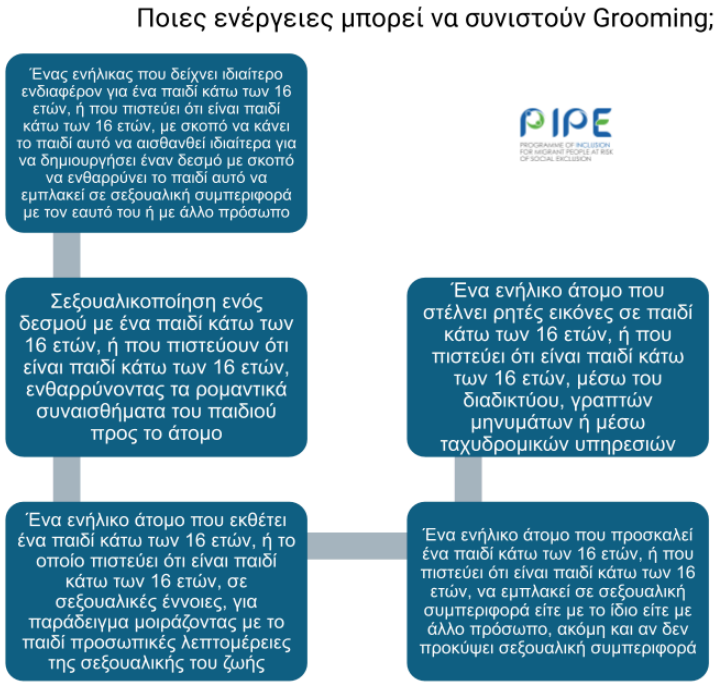

Στο Armstrong Legal: Grooming μπορείτε να βρείτε έναν ενδεικτικό κατάλογο παραδειγμάτων για το πώς μπορεί να διαπραχθεί το αδίκημα του grooming (Armstrong Legal, χ.χ.).

4.2.9. Στρατολόγηση σε φονταμενταλιστικά κινήματα

Η στρατολόγηση (ή αναγκαστική επιστράτευση) αναφέρεται στην υποχρεωτική στρατιωτική θητεία. Το ζήτημα αντιμετωπίζεται διαφορετικά ανάλογα με το αν η στρατολόγηση επιβάλλεται από την κυβέρνηση ή από μη κρατικό φορέα ή ομάδα. Η αναγκαστική στρατολόγηση από μη κρατικούς φορείς, ομάδες ή άτομα (αντάρτες/παραστρατιωτικές/εξτρεμιστικές ομάδες), αποτελεί πάντα αδίκημα, καθώς υπόκειται σε ακούσια δουλεία ή απαγωγή και, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο διαδικασιών και κριτηρίων για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα, αποτελεί μορφή

δίωξης. Η στρατολόγηση πρέπει να είναι εθελοντική και χωρίς βία, απειλή ή εξαναγκασμό (ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ, UNHCR, 2019).

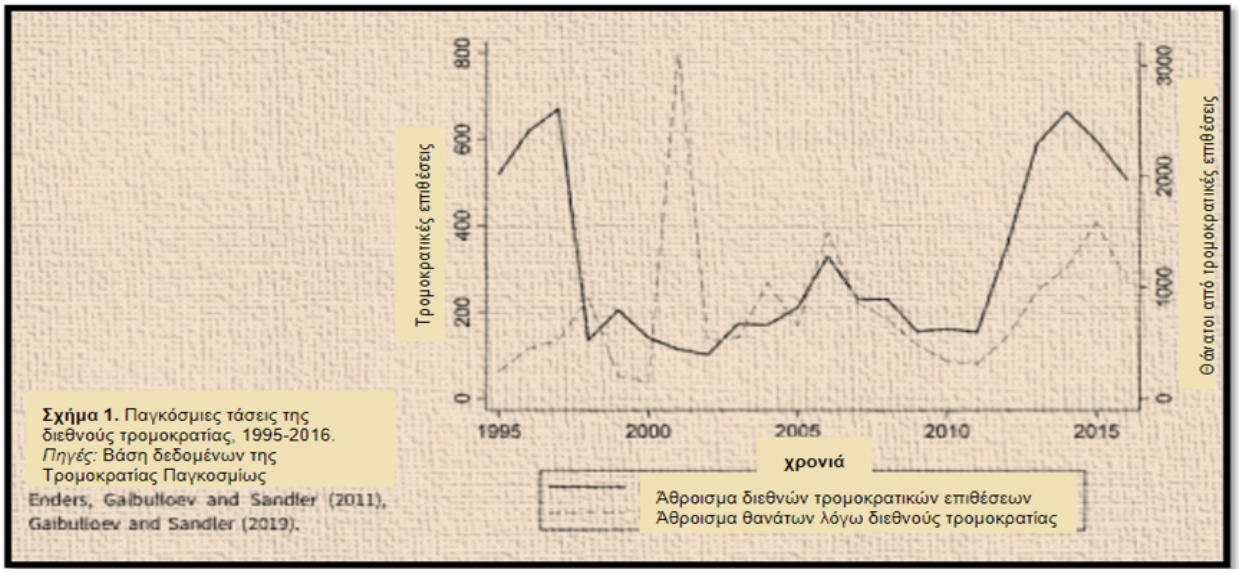

Σχήμα 1. Παγκόσμιες τάσεις της διεθνούς τρομοκρατίας, 1995-2016.
Πηγές: Βάση δεδομένων της Τρομοκρατίας Παγκοσμίως Enders, Gaibulloev and Sandler (2011), Gaibulloev and Sandler (2019).

Η αναγκαστική στρατολόγηση σε τρομοκρατικές ομάδες και φονταμενταλιστικά κινήματα είναι ένα σοβαρό και ανησυχητικό φαινόμενο που παρατηρείται σε διάφορες περιοχές του κόσμου. Οι ομάδες αυτές χρησιμοποιούν διάφορες μεθόδους για να εξαναγκάσουν ανθρώπους, ιδίως νέους και παιδιά, να ενταχθούν στις ομάδες/κινήματα τους. Οι τακτικές που χρησιμοποιούνται περιλαμβάνουν απαγωγές, εκφοβισμό, ψυχολογική πίεση και απειλές κατά της ζωής ή της ασφάλειας των οικογενειών των θυμάτων.

Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, η τρομοκρατία διακρίνεται από (1) τις μη οργανωμένες μορφές βίαιης πολιτικής διαμαρτυρίας (συμπεριλαμβανομένων των ταραχών, της βίας του όχλου), (2) τις μη πολιτικές πράξεις βίας (όπως το βίαιο έγκλημα, οι πυροβολισμοί σε σχολεία) και (3) τη βίαιη καταστολή από την κυβέρνηση, δηλαδή την κρατική τρομοκρατία (για παράδειγμα, με τη μορφή βασανιστηρίων). Η τρομοκρατία μπορεί, ωστόσο, να επικαλύπτεται με εμφύλιους πολέμους μεγάλης κλίμακας, πράγμα που σημαίνει ότι οι μη κρατικοί δρώντες μπορεί να καταφεύγουν σε ορισμένες συγκρούσεις ταυτόχρονα τόσο στην τρομοκρατία όσο και στον πιο συμβατικό ανταρτοπόλεμο (για παράδειγμα, Gaibulloev και Sandler 2019: 291–292; Krieger και Meierrieks 2011; για μια γενική εισαγωγή στις μελέτες τρομοκρατίας, βλ. Enders και Sandler 2011).

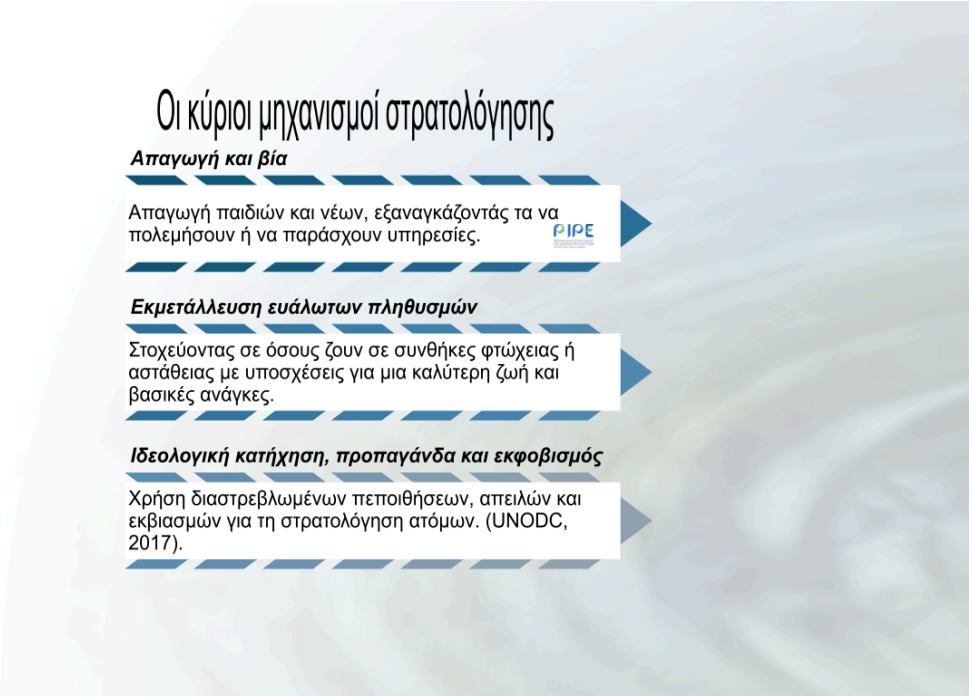

Η αναγκαστική στράτευση έχει σοβαρές συνέπειες τόσο για τα άτομα που εξαναγκάζονται όσο και για τις κοινότητές τους:

- Ψυχολογική και σωματική κακοποίηση: Τα άτομα αυτά συχνά υφίστανται σοβαρή ψυχολογική και σωματική κακοποίηση, αφήνοντας βαθιά και μακροχρόνια ψυχικά σημάδια.
- Αποσταθεροποίηση των κοινωνιών: Η αναγκαστική στρατολόγηση και η τρομοκρατία διαιωνίζουν τη βία και την αστάθεια, δημιουργώντας φόβο και αβεβαιότητα. Αυτό συχνά οδηγεί σε μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών και επιδεινώνει τις ανθρωπιστικές κρίσεις.
- Ποινικές και νομικές συνέπειες: Τα άτομα που εξαναγκάζονται σε τρομοκρατία μπορεί να αντιμετωπίσουν νομικές συνέπειες, περιπλέκοντας τον τρόπο αντιμετώπισης των θυμάτων αναγκαστικής στρατολόγησης που εμπλέκονται σε εγκληματικές πράξεις (Global Protection Cluster, χ.χ.).

4.3. Δικαιώματα που εγγυώνται την ακεραιότητα των μεταναστών

Ερώτηση αναστοχασμού: Πώς τα δικαιώματα που διασφαλίζουν την ακεραιότητα των μεταναστών συμβάλλουν στην ασφάλεια και την ένταξή τους στην κοινωνία; Η

διασφάλιση των δικαιωμάτων των μεταναστών προωθεί την ασφάλεια, την αξιοπρέπεια και την επιτυχή ένταξή τους στην κοινωνία, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και σταθερότητα.

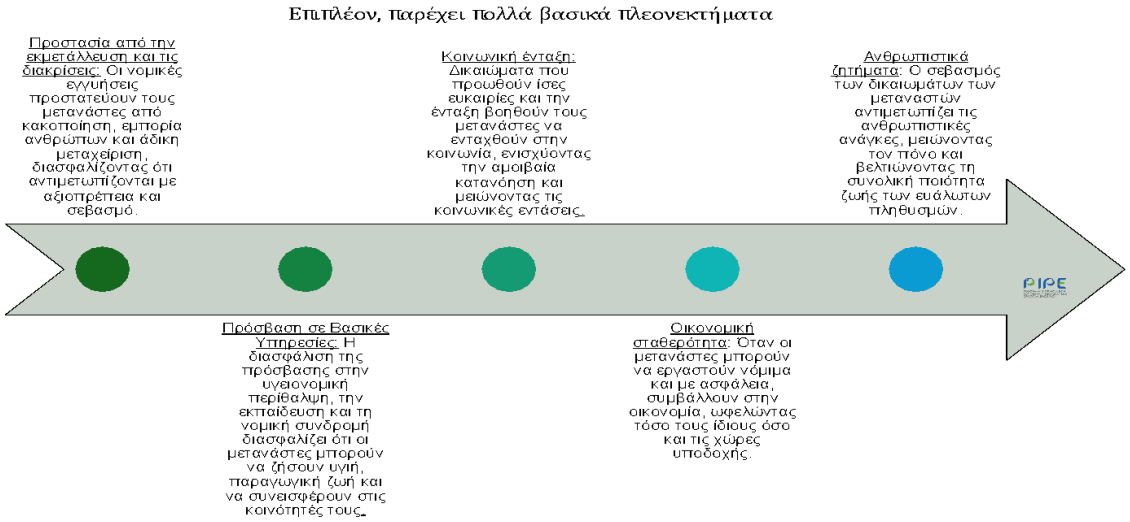

Αυτά τα δικαιώματα είναι ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία μιας δίκαιης και σταθερής κοινωνίας όπου όλοι μπορούν να αναπτυχθούν με σταθερότητα ανεξαρτήτως καταγωγής. Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να διαβάσετε την Εργαλειοθήκη για την ένταξη ατόμων με μεταναστευτικό υπόβαθρο.

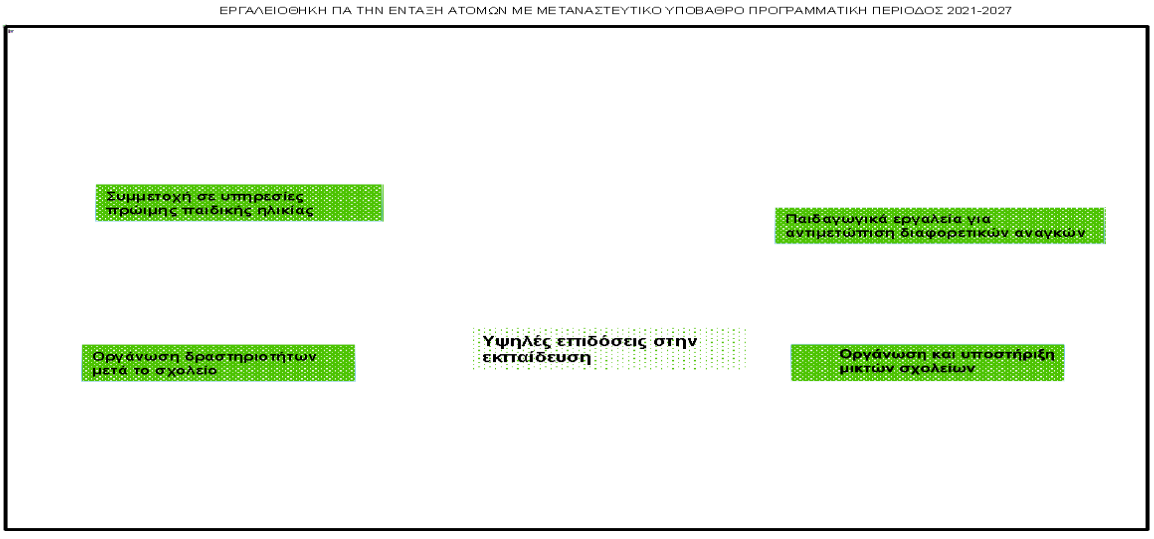

4.3.1. Η δημοκρατική ιθαγένεια ως μηχανισμός για την ένταξη ή τον αποκλεισμό των μεταναστών

Οι μετανάστες συχνά αποκλείονται από την άσκηση των βασικών δικαιωμάτων, καθώς πολλά ανθρώπινα δικαιώματα παρέχονται από τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μόνο στους πολίτες τους. Ωστόσο, το διεθνές και το ευρωπαϊκό δίκαιο περιλαμβάνουν ρήτρες απαγόρευσης των διακρίσεων σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών. Εκτός από τις διατάξεις του διεθνούς δικαίου, οι μετανάστες που βρίσκονται στην Ευρώπη προστατεύονται από νομικά κείμενα που έχουν θεσπιστεί από δύο περιφερειακούς διεθνείς οργανισμούς: το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

4.3.2. Η εφαρμογή της Οδηγίας για την προσωρινή προστασία των εκτοπισθέντων, σε περιπτώσεις μαζικής εισροής, ως εργαλείου για την άμεση αναγνώριση των δικαιωμάτων τους

Η Οδηγία 2001/55/ΕΚ της 20ής Ιουλίου 2001 σχετικά σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων υιοθετήθηκε μετά την κρίση στο Κόσοβο. Η «προσωρινή προστασία» είναι μία διαδικασία με έκτακτο χαρακτήρα που εξασφαλίζει, σε περίπτωση μαζικής εισροής ή εάν επίκειται μαζική εισροή εκτοπισθέντων από τρίτες χώρες, οι οποίοι δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, άμεση και προσωρινή προστασία σε αυτά τα άτομα, ιδίως εάν υπάρχει επίσης κίνδυνος το σύστημα ασύλου να μην μπορεί να αντιμετωπίσει αυτήν την εισροή χωρίς αρνητικές συνέπειες για την καλή λειτουργία του, το συμφέρον των ενδιαφερομένων ατόμων και το συμφέρον άλλων ατόμων που ζητούν προστασία. Εκτός από την παροχή προστασίας σε περιπτώσεις μαζικής εισροής, η Οδηγία αντικατοπτρίζει επίσης τους στόχους της μείωσης του κόστους και του επιμερισμού της ευθύνης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Η πρώτη επιτυγχάνεται με την παροχή προστασίας μικρότερης διάρκειας (μέγιστη διάρκεια τριών ετών) και λιγότερων υλικών παροχών στους δικαιούχους προσωρινής προστασίας σε σύγκριση με τους δικαιούχους καθεστώτος πρόσφυγα, ενώ η δεύτερη βασίζεται στην οικονομική αλληλεγγύη που προβλέπεται στο άρθρο 24 της Οδηγίας (Ευρωπαϊκό Ταμείο για τους πρόσφυγες) και την κατανομή των αιτούντων/δικαιούχων στα κράτη μέλη της Ε.Ε. Η

Οδηγία εφαρμόστηκε μόνο μία φορά, 20+ χρόνια μετά την έγκρισή της, μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία.

Το Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα για Νομικούς (HELP) του Συμβουλίου της Ευρώπης προσφέρει ένα μάθημα διάρκειας 2,5 ωρών που διατίθεται δωρεάν στην πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης CoE HELP, το οποίο στοχεύει στην επιμόρφωση νομικών και άλλων σχετικών ενδιαφερομένων ως προς την πρακτική εφαρμογή του καθεστώτος προσωρινής προστασίας της ΕΕ.

4.3.3. Το δικαίωμα στην παγκόσμια υγεία: Αγωγή υγείας και λειτουργία των συστημάτων δημόσιας υγείας

Σύμφωνα με το Καταστατικό του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, η διασφάλιση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου υγείας είναι ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα κάθε ανθρώπου χωρίς διάκριση φυλής, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων, οικονομικής ή κοινωνικής κατάστασης. Το οικουμενικό δικαίωμα στην υγεία κατοχυρώνεται από τα άρθρα 25 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 12 του Διεθνούς Συμφώνου Οικονομικών Κοινωνικών και Πολιτιστικών Δικαιωμάτων, 24 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 12 της Σύμβασης για την Εξάλειψη των Διακρίσεων Κατά των Γυναικών, 25 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, 28 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων Μεταναστών Εργαζομένων και Μελών

των Οικογενειών τους και 5 της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Φυλετικών Διακρίσεων.

Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για προστασία της υγείας, τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λαμβάνουν είτε απευθείας είτε με τη συνεργασία δημόσιων και ιδιωτικών οργανώσεων, κατάλληλα μέτρα που αποσκοπούν ιδίως : 1. Να εξαφανίζουν κατά το δυνατό τα αίτια μη ικανοποιητικής υγείας. 2. Να προβλέπουν συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες διαφώτισης σε ό,τι αφορά τη βελτίωση της υγείας και την ανάπτυξη της συναίσθησης ατομικής ευθύνης στον τομέα της υγείας. 3. Να προλαμβάνουν, κατά το δυνατό, τις επιδημικές, ενδημικές και άλλες ασθένειες (Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, α. 11 «Δικαίωμα για προστασία της υγείας».

Αυτές οι διατάξεις προστατεύουν και τους μετανάστες διότι σύμφωνα με τον Χάρτη «*Η απόλαυση των δικαιωμάτων που περιγράφονται στον παρόντα Χάρτη διασφαλίζεται χωρίς διακρίσεις για οποιονδήποτε λόγο όπως φυλή, χρώμα, φύλο, γλώσσα, θρησκεία, πολιτική ή άλλη άποψη, εθνική ή κοινωνική καταγωγή, υγεία, σύνδεση με εθνική μειονότητα, γέννηση ή άλλη κατάσταση*» (Άρθρο Ε – «Μη διάκριση»).

4.3.4. Το δικαίωμα στην εκπαίδευση: Εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα και Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης

Δικαίωμα δεν είναι αυτό που σου δίνει κάποιος, είναι αυτό που κανείς δεν μπορεί να σου αφαιρέσει. (Ramsey Clark).

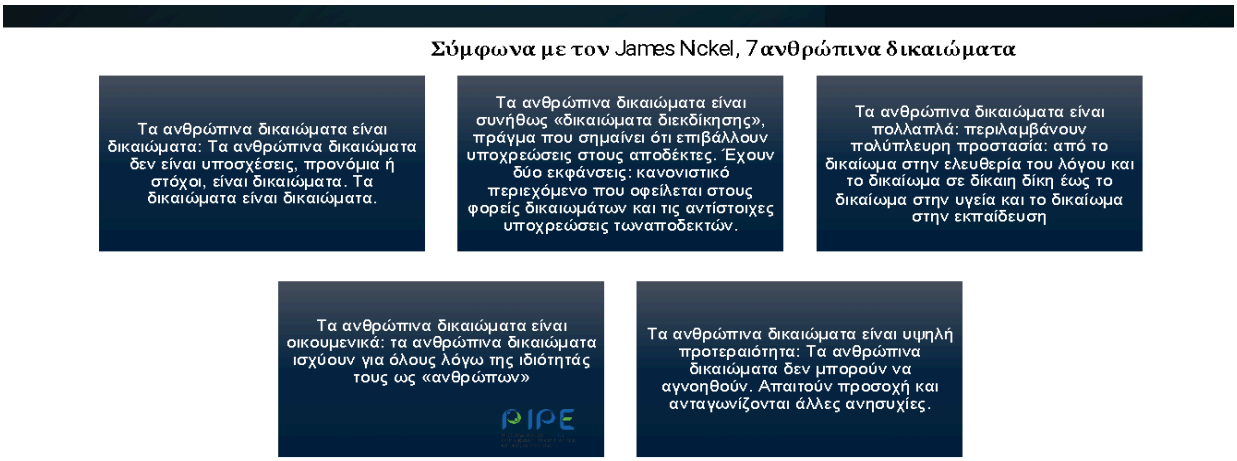

Το δικαίωμα στην εκπαίδευση προστατεύεται από τα Άρθρα 13 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, 24 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, 28 και 29 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 5 της Διεθνούς Σύμβασης σχετικά με την εξάλειψη όλων των μορφών

φυλετικών διακρίσεων, 22 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και της Σύμβασης της UNESCO κατά των διακρίσεων στην εκπαίδευση. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, διασφαλίζεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και το Δίκαιο της ΕΕ. Ειδικές διατάξεις του τελευταίου διασφαλίζουν ότι οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο έχουν επίσης πρόσβαση στην εκπαίδευση, αναγνωρίζοντας τον κρίσιμο ρόλο της στην ένταξη και στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια (άρθρο 14 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 14 της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία και του άρθρου 27 της Οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Δεκεμβρίου 2011 σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας).

4.3.5. Το δικαίωμα στην εργασία. Το ζήτημα εργασιακής ένταξης των μεταναστών (μετανάστριες και λειτουργία φροντίδας)

Το δικαίωμα στην εργασία προβλέπεται από τα άρθρα 23 της Οικουμενικής Διακήρυξης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 6 και 7 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα και 5 δ, ι, και ιι της Σύμβασης για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων. Η Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων των Μεταναστών Εργαζομένων και των Μελών των Οικογενειών τους έχει άμεση σχέση με τους μετανάστες εργαζομένους, αλλά η πλειονότητα των χωρών υποδοχής δεν την έχει επικυρώσει.

Η πρόσβαση στην αγορά εργασίας και οι σχετικοί όροι για τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες προβλέπονται από το άρθρο 17 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951. Το δίκαιο της ΕΕ ρυθμίζει αυτό το ζήτημα όχι μόνο για τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες (άρθρο 26 της Οδηγίας 2011/95/ΕΕ, αλλά και για τους αιτούντες άσυλο (άρθρο 15 της Οδηγίας 2013/33/ΕΕ). Η πρόσβαση στην αγορά εργασίας στη χώρα υποδοχής είναι καίριας σημασίας για τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες, καθώς τους επιτρέπει να υποστηρίζουν τους εαυτούς τους και τις οικογένειές τους, διασφαλίζοντας παράλληλα την αξιοπρέπειά τους. Ενώ η πρόσβαση στην αγορά εργασίας προάγει την κοινωνική ένταξη, η μακροχρόνια εξάρτηση από κρατική χρηματοδότηση μέσω επιδομάτων μπορεί να είναι αποθαρρυντική, καταδικάζοντας τα άτομα σε αδράνεια. Αν, μάλιστα, στερούνται αυτού του δικαιώματος, κινδυνεύουν να εκτεθούν σε παράνομη

απασχόληση και εκμετάλλευση.. Για την εύρεση εργασίας, από αυτή την άποψη, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην επαγγελματική κατάρτιση και στην παροχή κατάλληλων πληροφοριών και παροχών στους εργοδότες για την πρόσληψή τους.

4.3.6. Το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης

Πώς μπορεί κανείς να ενσωματωθεί πλήρως στη νέα χώρα υποδοχής χωρίς να γνωρίζει ότι ο σύζυγος ή τα παιδιά του είναι ασφαλείς; Το πρώτο μέλος μιας οικογένειας που εγκαταστάθηκε στη χώρα υποδοχής θα βοηθήσει και θα καθοδηγήσει τα επόμενα μέλη της οικογένειας που έρχονται στη διαδικασία ένταξης, διευκολύνοντας έτσι το έργο της κυβέρνησης (...) Οι περιοριστικοί νόμοι που εμποδίζουν την επανένωση των οικογενειών οδηγούν στο συμπέρασμα ότι: μετανάστες και πρόσφυγες που διαμένουν νόμιμα σε μια χώρα, θα πρέπει να μπορούν να επανενωθούν με τα μέλη της οικογένειάς τους το συντομότερο δυνατό, χωρίς να περάσουν από επίπονες διαδικασίες. Η άρνηση του ανθρώπινου δικαιώματος να είναι κάποιος με την οικογένειά του, δυσκολεύει τη ζωή και πολύ περισσότερο την ένταξη (Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, Σχόλιο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα «Restrictive laws prevent families from reuniting» (2 Φεβρουαρίου 2011).

Το δικαίωμα της οικογενειακής επανένωσης αποτελεί μια από τις βασικές πτυχές του δικαιώματος σεβασμού της οικογενειακής ζωής, το οποίο αναγνωρίζεται ως θεμελιώδες δικαίωμα από το διεθνές, ευρωπαϊκό και ενωσιακό δίκαιο. Αυτό το δικαίωμα κατοχυρώνεται σε διάφορα διεθνή και ευρωπαϊκά εργαλεία, όπως η Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι αιτούντες άσυλο, οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες και οι νόμιμοι μετανάστες διαθέτουν συγκεκριμένα δικαιώματα σχετικά με την οικογενειακή επανένωση στην Ευρώπη. Το δικαίωμα οικογενειακής επανένωσης για τους αιτούντες άσυλο κατοχυρώνεται στον Κανονισμό Δουβλίνο III και θα παρέχεται επίσης από τον Κανονισμό για τη Διαχείριση Ασύλου και Μετανάστευσης του νέου Συμφώνου της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, το οποίο αναμένεται να αρχίσει να εφαρμόζεται το 2026.

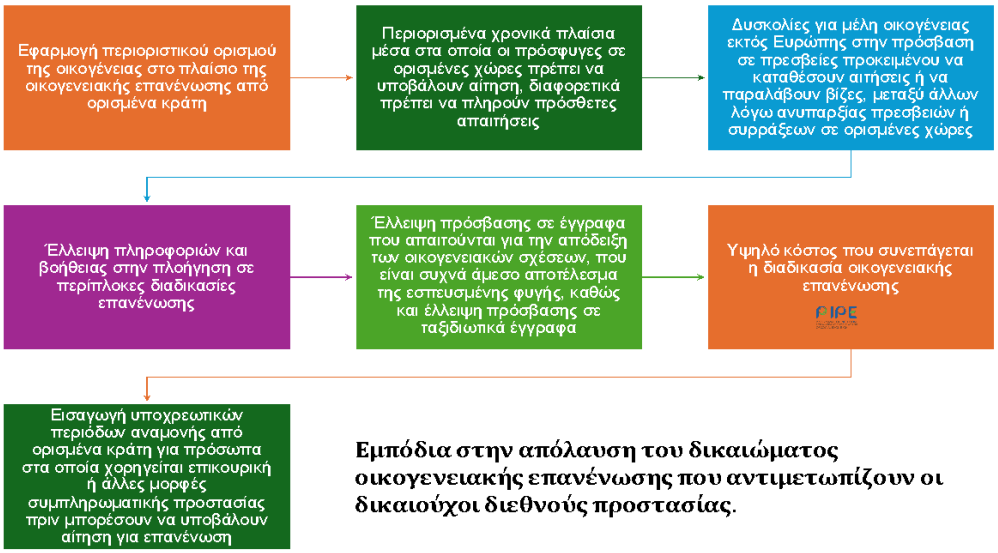

Εμπόδια στην απόλαυση του δικαιώματος οικογενειακής επανένωσης που αντιμετωπίζουν οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.

Οι αιτούντες άσυλο δεν επιτρέπεται να φέρνουν μέλη της οικογένειάς τους από τρίτες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, έχουν το δικαίωμα να επανενωθούν με μέλη της οικογένειας που είναι ήδη παρόντα σε άλλα κράτη μέλη. Μέλη της οικογένειας θεωρούνται μόνο τα ζευγάρια και τα ανήλικα παιδιά τους. Το δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση για τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες και τους νόμιμους μετανάστες παρέχεται από την Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 2003, σχετικά με το δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση. Τα κράτη μέλη της ΕΕ μπορούν να επιτρέπουν την είσοδο και τη διαμονή σε (α) εξ αίματος και πρώτου βαθμού ανιόντες του συντηρούντος ή του/της συζύγου του, εφόσον έχουν την ευθύνη συντήρησής τους και τα άτομα αυτά στερούνται της απαραίτητης οικογενειακής υποστήριξης στη χώρα καταγωγής και (β) ενήλικα άγαμα τέκνα του συντηρούντος ή του/της συζύγου του, εφόσον αυτά δεν μπορούν αντικειμενικά να καλύψουν τις ανάγκες τους λόγω της κατάστασης της υγείας τους. Μπορούν επίσης να επιτρέπουν την είσοδο στον εκτός γάμου σύντροφο σε μακροχρόνια, αποδεδειγμένη σχέση ή σε σύντροφο νομικά κατοχυρωμένης σχέσης. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αποδεικτικά στοιχεία όπως ύπαρξη τέκνου, προηγούμενη συμβίωση ή νομικά κατοχυρωμένη συμβίωση. Η οικογενειακή επανένωση με επιπλέον συζύγους σε πολυγαμικούς γάμους απαγορεύεται εάν ο ένας σύζυγος κατοικεί ήδη σε κράτος μέλος της ΕΕ. Τα κράτη μέλη της ΕΕ μπορούν να περιορίσουν την οικογενειακή επανένωση για τα ανήλικα παιδιά επιπλέον συζύγου και του συντηρούντος. Για να υποστηρίξουν την ένταξη και να αποτρέψουν τους αναγκαστικούς γάμους, μπορεί να απαιτήσουν τόσο ο συντηρών όσο και ο σύζυγος να είναι τουλάχιστον 21 ετών πριν από την επανένωση. Μπορούν επίσης να επιτρέπουν την επανένωση άλλων εξαρτώμενων μελών της οικογένειας ενός πρόσφυγα. Για τους ασυνόδευτους ανήλικους πρόσφυγες, τα κράτη μέλη πρέπει να

επιτρέπουν την είσοδο και τη διαμονή σε εξ αίματος και πρώτου βαθμού ανιόντες συγγενείς και σε νόμιμο κηδεμόνα ή άλλα μέλη της οικογένειας εάν δεν βρεθούν άμεσοι συγγενείς.

4.3.7. Η άσκηση από τους μετανάστες των δικαιωμάτων συνάθροισης και συνένωσης. (Η συνάφεια του δικαιώματος συνένωσης για την ένταξη των μεταναστών)

Τα δικαιώματα στην ελευθερία συνάθροισης και συνένωσης αναγνωρίζονται σε πολυάριθμα διεθνή κείμενα. Το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα ορίζει ότι τα κράτη πρέπει να σέβονται τα δικαιώματα συνάθροισης και συνένωσης και να διασφαλίζουν ότι όλα τα άτομα εντός της επικράτειας και της δικαιοδοσίας τους μπορούν να ασκούν αυτά τα δικαιώματα χωρίς καμία διάκριση. Αυτό πρέπει να επιτευχθεί με τη θέσπιση νομοθεσίας, την παροχή αποτελεσματικών διορθωτικών μέτρων και την εφαρμογή αποτελεσματικών μηχανισμών επιβολής (άρθρο 2). Η Επιτροπή για τους Μετανάστες Εργαζόμενους έχει εντοπίσει την ανάγκη των κρατών να διευκολύνουν το σχηματισμό αυτοοργανωμένων ομάδων μεταξύ των μεταναστών εργαζομένων, ανεξάρτητα από το μεταναστευτικό τους καθεστώς (Επιτροπή για την Προστασίας των Δικαιωμάτων όλων των Μεταναστών Εργαζομένων και των Μελών των Οικογενειών τους, γενικό σχόλιο 2, 28 Αυγούστου 2013). Το άρθρο 15 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 ρυθμίζει το δικαίωμα των προσφύγων να ιδρύουν μη πολιτικούς και μη κερδοσκοπικούς συλλόγους και συνδικαλιστικές οργανώσεις. Επιπλέον, το άρθρο 11 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, που αφορά την ελευθερία συνάθροισης, εφαρμόζεται και στους μετανάστες.

4.4. Ανάδειξη των δυνατών σημείων των μεταναστών

Ερώτηση αναστοχασμού: Πώς μπορούμε να επιτύχουμε την εντάξη εστιάζοντας στα δυνατά σημεία των μεταναστών; Στο έγγραφο που ακολουθεί θα παρουσιαστούν διάφορα παραδείγματα για το πώς μπορεί να επιτευχθεί αυτός ο στόχος. Doc 15785 Report - Council of Europe. Η έκθεση βασίζεται σε θετικά παραδείγματα από τη Νορβηγία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία για να καταδείξει τη σημασία της πρόσβασης σε διερμηνεία για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, καθώς και τη σημασία της εκπαίδευσης στη γλώσσα και την ιθαγένεια, της ενεργής αντιστοίχισης των δεξιοτήτων τους με τις ευκαιρίες απασχόλησης και της στοχευμένης βοήθειας για τη στέγαση, την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη και τη σχολική εκπαίδευση. Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζεται μια επιλογή ενδεικτικών παραδειγμάτων των συγκεκριμένων μέτρων που εφαρμόζονται για την ενίσχυση της ένταξης των προσφύγων και των μεταναστών.

Τα προγράμματα ένταξης μπορούν να έχουν θετικά αποτελέσματα μόνο εάν και εφόσον είναι καλά προετοιμασμένα και εφαρμόζονται σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς. Για να βελτιωθούν τα οφέλη για όλα τα μέρη που εμπλέκονται στη διαδικασία ένταξης των προσφύγων και των μεταναστών, οι πολιτικές ένταξης θα πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες όλων των βασικών φορέων. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να λαμβάνουν χώρα δημοκρατικές διαδικασίες που θα επιτρέπουν διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς. Επιπλέον, τα κράτη θα πρέπει να ακολουθήσουν μια τεκμηριωμένη προσέγγιση για τον σχεδιασμό της ένταξης, μέσω της επέκτασης της συλλογής και ανάλυσης κοινωνικοοικονομικών δεδομένων, βασιζόμενα στα υπάρχοντα εργαλεία και προγράμματα των εθνικών και υποεθνικών αρχών. Μέσω αυτού, θα αποκτήσουν μια λεπτομερή επισκόπηση του προφίλ των προσφύγων και των μεταναστών και των πρακτικών, νομικών και διοικητικών εμποδίων που εμποδίζουν την πλήρη απόλαυση των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους (Ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων: οφέλη για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, 2023: 3)

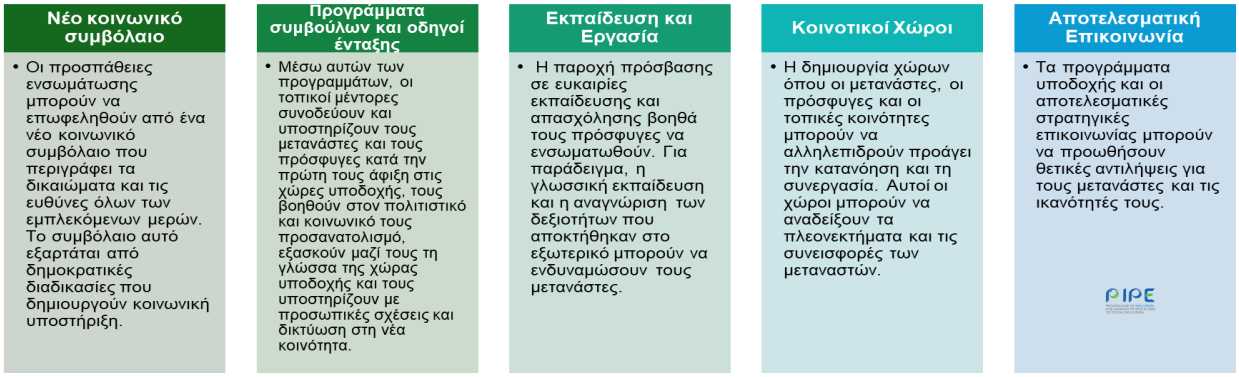

Η ενδυνάμωση των μεταναστών και η ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους είναι επίσης μια σημαντική κατεύθυνση. Η αναγνώριση της διαφορετικότητας και η επένδυση στην ανάδειξη νέων δυνατοτήτων με την παρουσία στις χώρες υποδοχής.

4.4.1. Ανθεκτικότητα των μεταναστών (προσωπικοί και οικογενειακοί πόροι, πολιτισμική προσαρμογή, υποστήριξη από την κοινότητα, θετικές στάσεις, δεξιότητες και ταλέντα)

Η ανθεκτικότητα είναι η διαδικασία και το αποτέλεσμα της επιτυχούς προσαρμογής σε δύσκολες εμπειρίες ζωής, ιδίως μέσω της νοητικής, συναισθηματικής και συμπεριφορικής ευελιξίας και της προσαρμογής σε εξωτερικές και εσωτερικές απαιτήσεις. Αρκετοί παράγοντες συμβάλλουν στο πόσο καλά οι άνθρωποι προσαρμόζονται στις αντιξοότητες, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο τα άτομα βλέπουν και εμπλέκονται με τον κόσμο, της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των κοινωνικών πόρων και των συγκεκριμένων στρατηγικών αντιμετώπισης APA Dictionary of Psychology

Η ανθεκτικότητα αναπτύσσεται με την ωριμότητα, τις βελτιωμένες γνωστικές ικανότητες, τις δεξιότητες αυτοδιαχείρισης και τις ευρύτερες γνώσεις. Οι υποστηρικτικές σχέσεις με τους γονείς, τους συνομηλίκους και άλλους, καθώς και οι πολιτισμικές πεποιθήσεις και παραδόσεις, ενισχύουν επίσης την ανθεκτικότητα. Ορισμένα άτομα διαθέτουν εκ φύσεως τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας για την ανθεκτικότητα, ενώ άλλα αποκτούν τις απαραίτητες δεξιότητες και δυνάμεις. Ωστόσο, ορισμένοι μπορεί να μην έχουν ανθεκτικότητα ή δεξιότητες αντιμετώπισης, με αποτέλεσμα να νιώθουν αίσθημα αδυναμίας και δυσφορίας σε δύσκολες καταστάσεις. Για να ενισχύσουμε την ανθεκτικότητα των μεταναστών, πρέπει να εστιάσουμε στην προστασία της οικογενειακής μονάδας και στην εφαρμογή προγραμμάτων που αποσκοπούν στην ενίσχυση των λειτουργιών της.

Parenting on the Move: Program for empowerment and promoting the development of competencies of parents of children up to 12 years of age, in situations of migrations and refugeehood (Center for Interactive Pedagogy, Save the Children North West Balkans, 2022).

Επιπλέον, η υποστήριξη της κοινότητας προς τους μετανάστες θα πρέπει να επεκτείνεται πέρα από την παροχή στέγασης, υγείας, εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης, που είναι απαραίτητες για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την ενεργό συμμετοχή τους και την ενσωμάτωσή τους στην κοινότητα.

Ο ΔΟΜ, στη δημοσίευσή του Η δύναμη της επαφής: Designing, Facilitating and Evaluating Social Mixing Activities to Strengthen Migrant Integration and Social Cohesion Between Migrants and Local Communities - A Review of Lessons Learned, IOM, προτείνει μια σειρά συστάσεων, βασισμένων σε εμπειρικά στοιχεία, για την ενθάρρυνση της συμμετοχής των μεταναστών και των κοινοτήτων υποδοχής σε κοινωνικές και πολιτισμικές δραστηριότητες.

Οι κοινωνικές και πολιτισμικές δραστηριότητες χρησιμεύουν ως στρατηγική για τη συμπερίληψη των μεταναστών παρέχοντας μη θεσμικούς χώρους αλληλεπίδρασης. Οι χώροι αυτοί συμβάλλουν στη δημιουργία κοινωνικών δεσμών μέσω κοινών εμπειριών και αυθόρμητων ανθρώπινων επαφών, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη και την κοινωνική συνοχή. Αυτό προωθεί την ειρηνική συνύπαρξη, η οποία ορίζεται όχι απλώς ως η απουσία συγκρούσεων αλλά ως μια ενεργή διαδικασία διαλόγου, επίλυσης συγκρούσεων και αμοιβαίας κατανόησης, που αγκαλιάζει τη διαφορετικότητα και τον σεβασμό.

Διασκέδαση και προσανατολισμός στους στόχους

Αμοιβαία εκτίμηση

Κοινή συμμετοχή

Καθοδηγούμενος προβληματισμός

Εποπτεία και προώθηση της εμπιστοσύνης

Συνεχής και τακτική δράση

Θεσμική υποστήριξη και συνεργασίες

Η αξιοποίηση και η καλλιέργεια των ικανοτήτων και των ταλέντων προσφέρει μια αίσθηση αναγνώρισης και αποδοχής. Αξιοποιώντας τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους, τα άτομα ενσωματώνονται στην κοινότητά τους, βελτιώνοντας έτσι τις συνθήκες διαβίωσής τους.

Μια εποικοδομητική και φιλόξενη προσέγγιση απέναντι στους πρόσφυγες και τη μετανάστευση μπορεί να διευκολύνει την επιτυχή ένταξη. Μια θετική στάση απέναντι στη μετανάστευση μεταξύ του τοπικού πληθυσμού σε μια περιοχή όπου κατανέμονται πρόσφυγες για να ζήσουν συνδέεται με αυξημένη πιθανότητα οι πρόσφυγες να ενταχθούν στην απασχόληση ή την εκπαίδευση.

4.4.2. Νομικοί ορισμοί και όρια: Οικονομικοί μετανάστες, πρόσφυγες, νομικά κριτήρια

Σύμφωνα με το Master Glossary of Terms της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες:

- **Αιτών άσυλο** είναι ένας γενικός όρος για κάθε άτομο που ζητά διεθνή προστασία. Σε ορισμένες χώρες, χρησιμοποιείται ως νομικός όρος για να περιγράψει ένα πρόσωπο που έχει υποβάλει αίτηση για καθεστώς πρόσφυγα ή συμπληρωματικό καθεστώς διεθνούς προστασίας και δεν έχει ακόμη λάβει οριστική απόφαση επί της αίτησής του. Μπορεί επίσης να αναφέρεται σε πρόσωπο που δεν έχει ακόμη υποβάλει

αίτηση, αλλά μπορεί να προτίθεται να το πράξει ή μπορεί να χρήζει διεθνούς προστασίας. Δεν θα αναγνωριστεί τελικά κάθε αιτών άσυλο ως πρόσφυγας, αλλά κάθε πρόσφυγας είναι αρχικά αιτών άσυλο. Ωστόσο, ένας αιτών άσυλο δεν μπορεί να σταλεί πίσω στη χώρα καταγωγής του πριν εξεταστεί η αίτησή του για άσυλο με δίκαιη διαδικασία και δικαιούται ορισμένα ελάχιστα πρότυπα μεταχείρισης εν αναμονή του καθορισμού του καθεστώτος του (UNHCR Master Glossary of Terms).

- **Μετανάστης εργαζόμενος** είναι το πρόσωπο που πρόκειται να προσληφθεί, ασκεί ή έχει προσληφθεί για να ασκήσει αμειβόμενη δραστηριότητα σε κράτος του οποίου δεν είναι υπήκοος.
- **Πρόσφυγας** είναι κάθε πρόσωπο που πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας σύμφωνα με τον ισχύοντα ορισμό του πρόσφυγα, όπως προβλέπεται σε διεθνή ή περιφερειακά κείμενα για τους πρόσφυγες, στο πλαίσιο της εντολής της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ή στην εθνική νομοθεσία. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και την εντολή της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, πρόσφυγες είναι άτομα εκτός των χωρών καταγωγής τους που χρήζουν διεθνούς προστασίας λόγω φόβου δίωξης ή σοβαρής απειλής για τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα ή την ελευθερία τους στη χώρα καταγωγής τους ως αποτέλεσμα δίωξης, ένοπλης σύγκρουσης, βίας ή σοβαρής δημόσιας αναταραχής. Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, ένα άτομο θεωρείται πρόσφυγας μόλις πληροί τα σχετικά κριτήρια, ανεξάρτητα από το αν έχει αναγνωριστεί επίσημα ως πρόσφυγας ή όχι. Ένα άτομο δεν γίνεται πρόσφυγας λόγω αναγνώρισης, αλλά αναγνωρίζεται επειδή είναι πρόσφυγας. Μερικές φορές – – η λέξη πρόσφυγας χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει άτομα ή ομάδες που έχουν αναγνωριστεί επίσημα από τα κράτη ή την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ότι δικαιούνται καθεστώς πρόσφυγα μετά από διαδικασία ασύλου ή άλλου καθορισμού καθεστώτος. Όταν χρησιμοποιείται με αυτή την περιορισμένη μη νομική έννοια, θα πρέπει να αναφέρεται. Ο σαφέστερος χαρακτηρισμός σε ένα τέτοιο πλαίσιο είναι αυτός του «αναγνωρισμένου πρόσφυγα». Η Σύμβαση του 1951, στο άρθρο 1, Α, παράγραφος 2, ορίζει ως πρόσφυγα το πρόσωπο το οποίο «[...] λόγω βάσιμου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας ή πολιτικών πεποιθήσεων, βρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς [του] και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της χώρας αυτής· ή οι οποίοι, μη έχοντας ιθαγένεια και ευρισκόμενοι εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής [τους], δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμούν να επιστρέψουν σε αυτήν.

Νομικά κριτήρια

Οικονομικοί Μετανάστες:	Πρόσφυγες:
• Ορισμός • Οι οικονομικοί μετανάστες μεταναστεύουν από τη μια περιοχή στην άλλη, συχνά διασχίζοντας διεθνή σύνορα, αναζητώντας ένα βελτιωμένο βιοτικό επίπεδο. • Κίνητρο: • Εγκαταλείπουν τις περιοχές καταγωγής τους κυρίως λόγω των σκληρών οικονομικών συνθηκών, αναζητώντας καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης και υλικής ευημερίας. • Γενικά, οι οικονομικοί μετανάστες δεν είναι επιλέξιμοι για άσυλο, εκτός εάν οι οικονομικές συνθήκες που αντιμετωπίζουν έχουν προκαλέσει εκτεταμένη βία ή έχουν διαταράξει σοβαρά τη δημόσια τάξη. • Νομική ταξινόμηση: Τα Ηνωμένα Έθνη αναφέρονται σε αυτούς ως «μετανάστες εργαζόμενους» και όχι ως πρόσφυγες.	• Ορισμός • Οι πρόσφυγες εγκαταλείπουν τις πατρίδες τους λόγω φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα. • Προστασία • Ζητούν διεθνή προστασία και δικαιούνται άσυλο. • Νομικό Πλαίσιο • Η σύμβαση της Γενεύης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων περιγράφει τα νομικά κριτήρια για το καθεστώς πρόσφυγα. • Αίτηση Ασύλου • Κάθε μετανάστης που φτάνει σε μια χώρα έχει το δικαίωμα να εξεταστεί η αίτησή του για άσυλο, καθώς αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα.

4.4.3. Προκλήσεις και ευκαιρίες: Αύξηση της μετανάστευσης, ενσωμάτωση, συντονισμένες προσπάθειες, διαπολιτισμικότητα, αναζωογόνηση του πληθυσμού, ηθική του εκφυλισμού.

Σύμφωνα με τις τρέχουσες παγκόσμιες εκτιμήσεις, το 2020 υπήρχαν περίπου 281 εκατομμύρια διεθνείς μετανάστες στον κόσμο, σύμφωνα με την Παγκόσμια Έκθεση για τη Μετανάστευση, που αντιστοιχεί στο 3,6% του παγκόσμιου πληθυσμού.

Συνολικά, ο εκτιμώμενος αριθμός των διεθνών μεταναστών έχει αυξηθεί τις τελευταίες πέντε δεκαετίες. Το σύνολο των 281 εκατομμυρίων ανθρώπων που εκτιμάται ότι ζει σε χώρα διαφορετική από τη χώρα γέννησής τους το 2020 ήταν 128 εκατομμύρια περισσότεροι από ό,τι το 1990 και υπερτριπλάσιος από τον εκτιμώμενο αριθμό του 1970. Στην Ευρώπη έχουν καταγραφεί περίπου 660.000 αφίξεις για την περίοδο 2020-2023. (Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2023).

Όσον αφορά την οικονομική διάσταση της μετανάστευσης, υποστηρίζεται ότι οι νεοεισερχόμενοι αντιπροσωπεύουν ένα πολύτιμο εργατικό δυναμικό που μπορεί, μακροπρόθεσμα, να στηρίξει τις χώρες της ΕΕ στην ανάκαμψή τους από την οικονομική ύφεση. Βραχυπρόθεσμα, η υποδοχή και η υποστήριξη των αιτούντων άσυλο, η οποία μπορεί να συνεπάγεται την παροχή υπηρεσιών όπως η στέγαση, η διατροφή, η υγεία και η εκπαίδευση, θα απαιτήσει πρόσθετες δημόσιες δαπάνες. Ο δημοσιονομικός αντίκτυπος των προσφύγων είναι ιδιαίτερα έντονος για τις χώρες που αντιμετωπίζουν δημοσιονομικούς περιορισμούς ή αντιμετωπίζουν εισροή ατόμων (European Platform of Rehabilitation).

Η μετανάστευση έχει τόσο αρνητικές, όσο και θετικές επιπτώσεις. Οι αρνητικές επιπτώσεις περιλαμβάνουν την πίεση στις δημόσιες υπηρεσίες, τον υπερπληθυσμό, την αυξημένη ρύπανση, την επιβάρυνση των φυσικών πόρων, τις φυλετικές εντάσεις, τις διακρίσεις και την ανισορροπία των φύλων που προκύπτει λόγω της μετανάστευσης περισσότερων ανδρών. Οι θετικές επιπτώσεις περιλαμβάνουν την κάλυψη κενών θέσεων εργασίας και έλλειψης δεξιοτήτων, τη διατήρηση της οικονομικής ανάπτυξης και τη διατήρηση υπηρεσιών για έναν γηράσκοντα πληθυσμό.

4.4.4. Διαμορφωτική αξιολόγηση: Τεχνικές για την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών με συνεχή και εποικοδομητικό τρόπο. Στρατηγικές για την παροχή αποτελεσματικής ανατροφοδότησης για την ενθάρρυνση της συνεχούς βελτίωσης

Η διαμορφωτική αξιολόγηση είναι μια συνεχής προσπάθεια για την παρακολούθηση της κατανόησης των μαθητών και την παροχή συνεχούς ανατροφοδότησης. Σε αντίθεση με τις αθροιστικές αξιολογήσεις που πραγματοποιούνται στο τέλος μιας μαθησιακής ακολουθίας για τη μέτρηση της κατάκτησης, οι διαμορφωτικές αξιολογήσεις ενσωματώνονται σε όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας και παρέχουν ένα στιγμιότυπο της προόδου των μαθητών. Ενισχύουν τη νοοτροπία ανάπτυξης στους μαθητές, καθώς αναγνωρίζουν ότι ο σκοπός αυτών των αξιολογήσεων δεν είναι η κρίση, αλλά η καθοδήγηση και η υποστήριξη. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιήσουν τις διαμορφωτικές αξιολογήσεις για να:

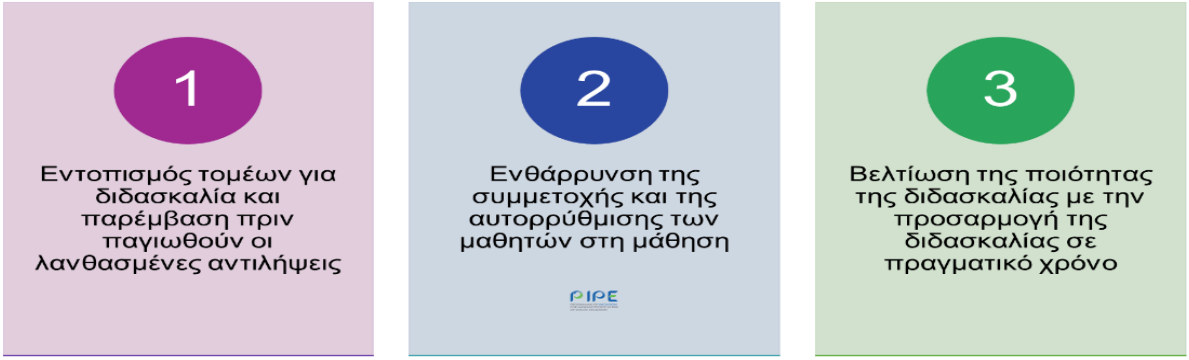

Κουίζ: είναι ένα παραδοσιακό αλλά ευέλικτο εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης. Προσφέρουν ένα στιγμιότυπο της μάθησης των μαθητών, βοηθούν στην παρακολούθηση της προόδου, εντοπίζουν τα κενά στην κατανόηση και προωθούν την ενεργό ανάκληση - ένα ισχυρό εργαλείο για τη διατήρηση. Τα κουίζ μπορούν να παραδίδονται σε διάφορες μορφές, προσαρμοσμένες στο θέμα και τα μαθησιακά αποτελέσματα

Συζητήσεις στην τάξη: είναι μια διαδραστική τεχνική διαμορφωτικής αξιολόγησης. Ενισχύουν την κριτική σκέψη, εμβαθύνουν την κατανόηση και παρέχουν στους εκπαιδευτικούς πληροφορίες σχετικά με τη σκέψη και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων των μαθητών.

Τα Εισιτήρια Εξόδου είναι γρήγορες, διαμορφωτικές αξιολογήσεις που δίνουν μια γεύση του τι αποκομίζουν οι μαθητές από ένα μάθημα. Ως σύντομη γραπτή απάντηση σε μια προτροπή ή ερώτηση, τα εισιτήρια εξόδου είναι ανεκτίμητα για τη διαμόρφωση των επόμενων βημάτων της διδασκαλίας και επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να προσαρμόσουν την πορεία της διδασκαλίας τους για να αντιμετωπίσουν παρανοήσεις ή να επιταχύνουν τη μάθηση

Μέθοδοι ανατροφοδότησης. Ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί παρέχουν ανατροφοδότηση μπορεί να μεταμορφώσει τη διαδικασία διαμορφωτικής αξιολόγησης. Η έγκαιρη, συγκεκριμένη και εποικοδομητική ανατροφοδότηση έχει αποδειχθεί ότι είναι μία από τις πιο ισχυρές επιρροές στη μάθηση των μαθητών. Η ανατροφοδότηση είναι πιο αποτελεσματική όταν δεν αποτελεί ένα εφάπαξ γεγονός αλλά μέρος ενός συνεχούς διαλόγου μεταξύ του εκπαιδευτικού και του μαθητή.)

Η AfL εστιάζει στην ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας αντί στα αποτελέσματά της (Stobart, 2008). Μπορεί να λάβει χώρα στο επίπεδο της τάξης και του μαθητή. Ο Klenowski (2009) όρισε την AfL ως «μέρος της καθημερινής πρακτικής των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των συμμαθητών που αναζητούν, αντανακλούν και ανταποκρίνονται στις πληροφορίες από το διάλογο, την επίδειξη και την παρατήρηση με τρόπους που ενισχύουν τη συνεχή μάθηση» (σ. 264). Οι πληροφορίες που αναφέρονται σε αυτόν τον ορισμό συλλέγονται συχνά με λιγότερο δομημένο και πιο άτυπο τρόπο και μπορεί να προέρχονται από μια σειρά διαφορετικών πηγών αξιολόγησης, όπως παρατηρήσεις, χαρτοφυλάκια, πρακτικές επιδείξεις, τεστ σε χαρτί και μολύβι, αξιολόγηση από τους συμμαθητές, αυτοαξιολόγηση και διάλογοι (Gipps, 1994), οι οποίες χρησιμοποιούνται ως μια μορφή συνεχούς ανατροφοδότησης για την καθοδήγηση της μάθησης. Η έμφαση δίνεται στην αλληλεπίδραση και τον διάλογο στην τάξη σε μια διαδικασία ανακάλυψης, προβληματισμού, κατανόησης και αναθεώρησης (Hargreaves, 2005΄Schildkamp et al., 2020).)

Οι συνοπτικές αξιολογήσεις χρησιμεύουν ως ζωτικό εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς προκειμένου να μετρήσουν την πρόοδο και τα επιτεύγματα των μαθητών τους. Δεν αντικατοπτρίζουν το επίπεδο γνώσης που έχουν αποκτήσει οι μαθητές από μια ολόκληρη ενότητα, μάθημα ή πρόγραμμα, αλλά παρέχουν επίσης ουσιαστική ανατροφοδότηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα των διδακτικών μεθόδων και την κατανόηση του υλικού από τους μαθητές. Οι στρατηγικές για την παροχή αποτελεσματικής ανατροφοδότησης περιλαμβάνουν τον καθορισμό σαφών μαθησιακών στόχων, τη χρήση διαμορφωτικής αξιολόγησης, την παροχή έγκαιρης

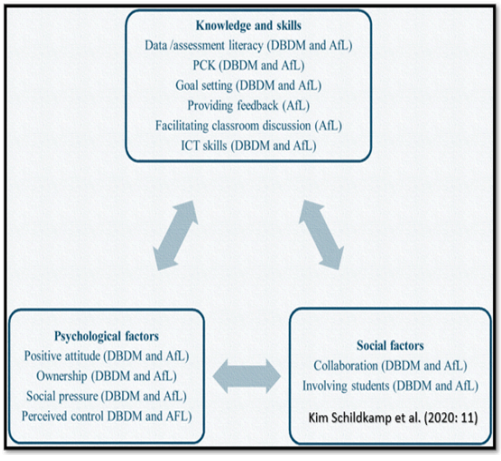

ανατροφοδότησης, τη χρήση ενός μοντέλου ανατροφοδότησης, την ενθάρρυνση του αυτοαναστοχασμού και την προσφορά καθοδήγησης και υποστήριξης στους μαθητές.

4.4.5. Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: Πόροι για την ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε καινοτόμες μεθοδολογίες και μαθητοκεντρικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Ανταλλαγή καλών πρακτικών και εμπειριών μεταξύ συναδέλφων για τον εμπλουτισμό της γλωσσικής διδασκαλίας

Πρόσφατα, οι εκπαιδευτικοί αναγκάστηκαν να αναζητήσουν ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης για να αντιμετωπίσουν διάφορα κρίσιμα γεγονότα που εκτυλίσσονται στον σημερινό κόσμο. Ένα τέτοιο φαινόμενο είναι οι μεταναστευτικές ροές, οι οποίες επηρεάζουν πολλαπλές θεσμικές διαστάσεις„ συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης. Καθώς τα περιβάλλοντα σχολικής και εργασιακής μάθησης συχνά αποτελούνται από ετερογενείς ομάδες μαθητών λόγω της μετανάστευσης και της διεθνούς κινητικότητας, οι εκπαιδευτικοί και οι εκπαιδευτές της ΕΕΚ θα πρέπει να καλούνται να δίνουν γρήγορες και ευέλικτες απαντήσεις στις αναδυόμενες ανάγκες, να προωθούν την ένταξη και να υιοθετούν αποτελεσματικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις για την υποστήριξη των εκτοπισμένων μαθητών, των μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και πολιτισμικό υπόβαθρο, καθώς και των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες.

Η Επαγγελματική Ανάπτυξη για τη Διδασκαλία & Κατάρτιση χωρίς αποκλεισμούς περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τις δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ενίσχυση των επαγγελματικών γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων, οι οποίες μπορούν, με τη σειρά τους, να βελτιώσουν την ευημερία και την ικανοποίηση από την εργασία τους, καθώς και τα μαθησιακά αποτελέσματα και την ευημερία των μαθητών τους (CEDEFOP, 2024).

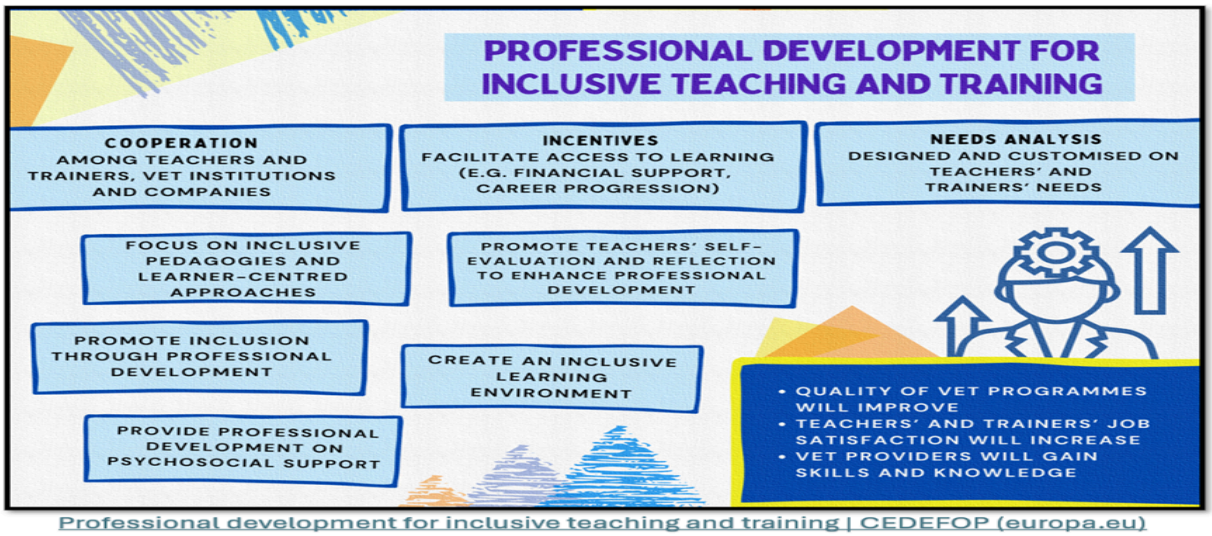

Professional development for inclusive teaching and training | CEDEFOP (europa.eu)

Ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα ένταξης σύμφωνα με ένα Εγχειρίδιο Ένταξης σχετικά με τα προγράμματα γλωσσικής κατάρτισης για τους πρόσφυγες θα πρέπει να δίνει έμφαση στην ουσιαστική και εντατική εκμάθηση της γλώσσας-στόχου ως κεντρικό πυλώνα. . Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα, τα προγράμματα αυτά πρέπει να λαμβάνουν σταθερή και διαρκή χρηματοδότηση, με κεντρικό συντονισμό για τον ορθό το σχεδιασμό και την παρακολούθησή τους. . Θα πρέπει να αναπτυχθούν εθνικά πρότυπα για τη γλωσσική κατάρτιση και να δημιουργείται συνεχώς η ικανότητα του προσωπικού για την υλοποίηση των προγραμμάτων. Τα προγράμματα θα πρέπει να προσφέρουν ποικίλες μορφές εκπαίδευσης, προσαρμοσμένες στις διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες, και να παρέχουν οικονομική και άλλη υποστήριξη για να διευκολύνουν τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων. . Πρέπει να ενσωματώνουν τη γλωσσική κατάρτιση με άλλες διαδικασίες ένταξης, όπως η κοινωνική υποστήριξη, η επαγγελματική συμβουλευτική, η περαιτέρω εκπαίδευση και η τοποθέτηση σε θέσεις εργασίας. Η συνεχής πρόσβαση σε διερμηνείς είναι ζωτικής σημασίας έως ότου οι πρόσφυγες αποκτήσουν επικοινωνιακή επάρκεια.

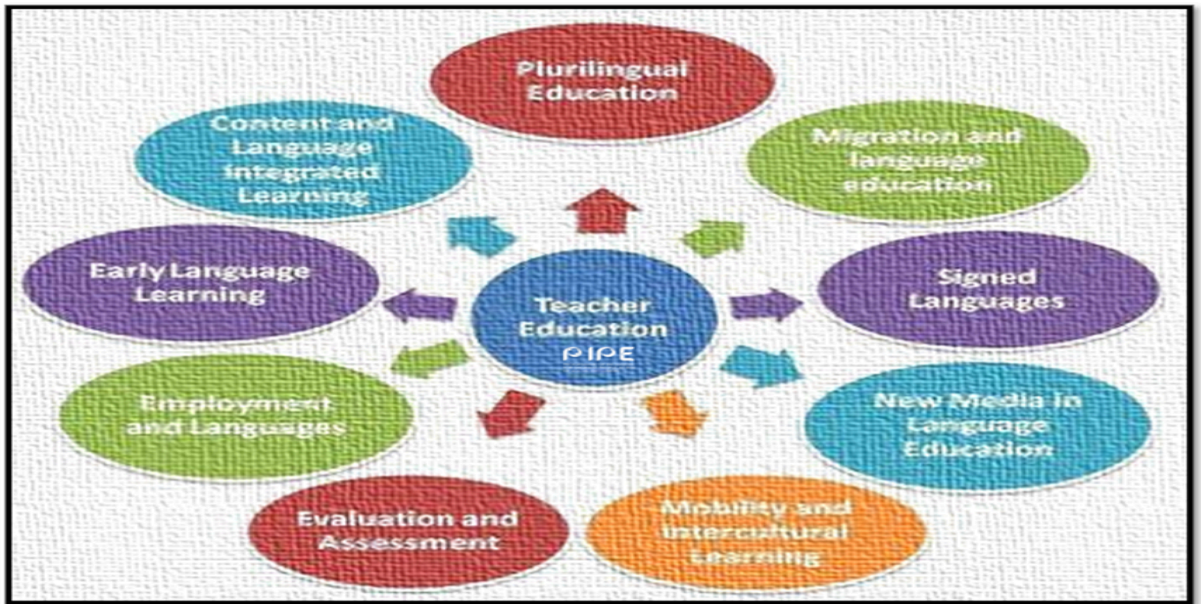

Τα προγράμματα γλωσσικής κατάρτισης για ενήλικες πρέπει να βασίζονται σε αρχές που σέβονται τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της εκπαίδευσης ενηλίκων, να αναγνωρίζουν και να εκτιμούν τις μητρικές γλώσσες και τους πολιτισμούς των συμμετεχόντων, και να εντάσουν τις πολιτισμικές εμπειρίες των προσφύγων στο εκπαιδευτικό υλικό. Θα πρέπει να χρησιμοποιούν εξατομικευμένες αξιολογήσεις για να προσαρμόζουν τις ευκαιρίες κατάρτισης και να αντικατοπτρίζουν το κοινωνικό πλαίσιο της γλώσσας. Θα πρέπει να εξασφαλίζεται ή να διευκολύνεται η πρόσβαση σε υπηρεσίες παιδικής φροντίδας. Οι εκπαιδευτές θα πρέπει να έχουν κατάλληλη κατάρτιση στην απόκτηση δεύτερης γλώσσας και στην εκπαίδευση ενηλίκων, με συνεχή

επαγγελματική ανάπτυξη για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των προσφύγων. Τα προγράμματα πρέπει να καταπολεμούν ενεργά κάθε μορφή ρατσισμού και διάκρισης στο εκπαιδευτικό περιβάλλον (UNHCR, 2021).

4.5. Πακέτο εργαλείων

Πολλοί άνθρωποι που μετακινούνται σήμερα δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες νομικής προστασίας, αλλά έχουν ωστόσο ανάγκη από ειδικές παρεμβάσεις προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι ευάλωτες συνθήκες που βιώνουν οι μετανάστες μπορεί να προκύπτουν από μια πληθώρα καταστατικών και προσωπικών παραγόντων, οι οποίοι συχνά αλληλεπιδρούν και αλληλοενισχύονται. Αυτοί οι παράγοντες όχι μόνο συνυπάρχουν αλλά μπορούν επίσης να μεταβάλλονται και να εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου, καθώς αλλάζουν οι συνθήκες του μεταναστευτικού ταξιδιού και της ζωής τους. Οι μετανάστες μπορεί να βρεθούν σε ευάλωτες καταστάσεις ως αποτέλεσμα των καταστάσεων που τους αναγκάζουν να εγκαταλείψουν τη χώρα καταγωγής τους, των συνθηκών υπό τις οποίες ταξιδεύουν ή των συνθηκών που αντιμετωπίζουν κατά την άφιξή τους, ή λόγω προσωπικών χαρακτηριστικών όπως η ηλικία, η ταυτότητα φύλου, η φυλή, η αναπηρία ή η κατάσταση της υγείας τους. Οι μετανάστες δεν είναι εγγενώς ευάλωτοι, ούτε στερούνται ανθεκτικότητας και δράσης. Η ευαλωτότητα σε παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων απορρέει από πολλαπλές και αλληλοεπικαλυπτόμενες μορφές διακρίσεων, ανισοτήτων, καθώς και διαρθρωτικών και κοινωνικών δυναμικών που οδηγούν σε μειωμένα και άνισα επίπεδα πρόσβασης στην εξουσία και άσκησης των δικαιωμάτων. Κατά βάση, για να εξασφαλιστεί ότι κάθε μετανάστης μπορεί να έχει πρόσβαση στην απαιτούμενη προστασία των δικαιωμάτων του, η κατάσταση κάθε ατόμου πρέπει να αξιολογείται μεμονωμένα και με προσοχή στις ιδιαίτερες συνθήκες του. Το OHCHR, σε συνεργασία με άλλους εταίρους του ΟΗΕ, ηγήθηκε της ανάπτυξης ενός συνόλου Αρχών και κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις. Οι εν λόγω αρχές και κατευθυντήριες γραμμές επικεντρώνονται στην κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών που μπορεί να μην πληρούν τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστούν πρόσφυγες, αλλά βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις και, ως εκ τούτου, έχουν ανάγκη την προστασία του διεθνούς πλαισίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρέχουν συμβουλές προς τα κράτη και άλλους

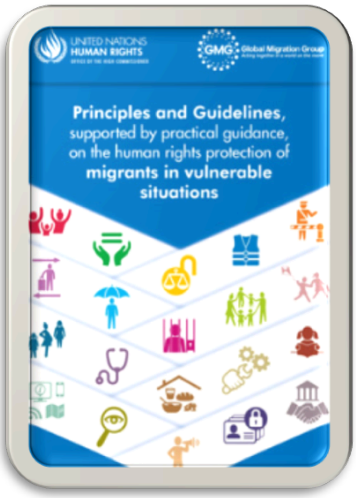

ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να εφαρμόζουν τις υποχρεώσεις τους για το σεβασμό, την προστασία και την εκπλήρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις.

Οι Συνιστώμενες Αρχές και Κατευθυντήριες Γραμμές του OHCHR για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στα Διεθνή Σύνορα είναι αποτελέσμα εκτεταμένων διαβουλεύσεων με ειδικούς, με στόχο τη διαμόρφωση κανονιστικών κατευθυντήριων γραμμών για τη διαχείριση των διεθνών συνόρων. Σκοπός τους είναι να ενημερώσουν το έργο των κρατών, των διεθνών οργανισμών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών που ενδιαφέρονται για τη διακυβέρνηση των συνόρων με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι Αρχές και οι Κατευθυντήριες Γραμμές συνόδευουν την έκθεση του Γενικού Γραμματέα για την προστασία των μεταναστών (A/69/277) που υποβλήθηκε στην 69η σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης που πραγματοποιήθηκε το 2014. Τα κράτη μέλη έχουν λάβει υπόψη τους τις Αρχές και τις Κατευθυντήριες Γραμμές σε ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης για την προστασία των μεταναστών και των παιδιών και εφήβων μεταναστών. Τα διεθνή σύνορα μπορεί να είναι επικίνδυνοι χώροι για τους μετανάστες, ιδίως για εκείνους που βρίσκονται (ή θεωρείται ότι βρίσκονται) σε παράτυπες καταστάσεις. Πολλοί μετανάστες χάνουν τη ζωή τους όταν επιβιβάζονται σε μη αξιόπλοα σκάφη, όταν οι διακινητές τους αφήνουν να πεθάνουν στη θάλασσα ή όταν οι συνοριοφύλακες λαμβάνουν εντολές να «πυροβολούν εν όψει» για να αποτρέψουν την παράτυπη μετανάστευση. Στα χερσαία, θαλάσσια και εναέρια σύνορα σε όλο τον κόσμο, οι μετανάστες βιώνουν διακρίσεις και αυθαίρετη λήψη αποφάσεων, παράνομη σκιαγράφηση προφίλ και δυσανάλογη παρέμβαση στο δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, βασανιστήρια, σεξουαλική και έμφυλη βία, επικίνδυνες πρακτικές αναχαίτισης και παρατεταμένη ή αυθαίρετη κράτηση. Το εθνικό δίκαιο και οι διοικητικές ρυθμίσεις μπορούν επίσης να χαρακτηρίζουν τα σύνορα ως ζώνες αποκλεισμού ή εξαίρεσης για τις υποχρεώσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να επιδιώκουν να τα εξαιρούν από τη συμμόρφωση με τις εγγυήσεις, τους ελέγχους και τις ισορροπίες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που συνήθως ενσωματώνονται στους εθνικούς νόμους. Αυτά, καθώς και μια σειρά άλλων θεμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εξετάζονται στις Συνιστώμενες Αρχές και Κατευθυντήριες Γραμμές του OHCHR για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα διεθνή σύνορα. Η θεμελιώδης παραδοχή των Αρχών και των Κατευθυντήριων Γραμμών είναι ότι το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προβλέπει ότι όλοι οι μετανάστες, ανεξάρτητα από το νομικό τους καθεστώς, τον τρόπο με τον οποίο φθάνουν στα σύνορα, την προέλευσή τους ή την εμφάνισή τους, δικαιούνται να απολαμβάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Όπως γίνεται σαφές στην εισαγωγή τους, «η βάση αυτών των Αρχών και Κατευθυντήριων Γραμμών είναι η

#StandUp4Migrants

πεποίθηση ότι ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των μεταναστών, ανεξάρτητα από την εθνικότητα, το μεταναστευτικό καθεστώς ή άλλες περιστάσεις, διευκολύνει την αποτελεσματική διακυβέρνηση των συνόρων.

Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ έχουν ως αποστολή την προώθηση και την προστασία της απόλαυσης και της πλήρους πραγμάτωσης, από όλους τους ανθρώπους, όλων των δικαιωμάτων. Δεδομένου του αντίκτυπου των επιβλαβών αφηγήσεων στο πλαίσιο της μετανάστευσης, τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ πιστεύουν ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη να αλλάξει η αφήγηση σχετικά με τους μετανάστες και τη μετανάστευση από μια αφήγηση μίσους και αποκλεισμού σε μια αφήγηση που εξυμνεί τα κοινά μας στοιχεία και δίνει μια ελπιδοφόρα εικόνα για το μέλλον που μοιραζόμαστε. Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ αναγνωρίζουν ότι η αλλαγή των αφηγήσεων αποτελεί βασικό στοιχείο για την επίτευξη θετικών αλλαγών και τη διασφάλιση ότι όλοι οι μετανάστες μπορούν να απολαύσουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ ανέπτυξαν αυτή την εργαλειοθήκη για να προσφέρουν ιδέες, δράσεις και έμπνευση για το πώς μπορεί να γίνει αυτή η αλλαγή. Ο οδηγός βήμα προς βήμα βασίζεται στα επτά βασικά στοιχεία για την οικοδόμηση αφηγήσεων με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες και τη μετανάστευση, καθώς και στις εμπειρίες των εταίρων μας, η έρευνα, οι προσπάθειες και η συμμετοχή των οποίων συνέβαλαν στο περιεχόμενο αυτών των πόρων. Αυτή η εργαλειοθήκη απευθύνεται σε άτομα που εργάζονται σε θέματα που σχετίζονται με τη μετανάστευση, αλλά τελικά σε όλους όσοι θέλουν να δουν μια αλλαγή και να διαδραματίσουν ρόλο στην αντιμετώπιση επιβλαβών αφηγήσεων. Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ ελπίζουν ότι πολλοί από εσάς θα ενωθούν μαζί μας για να αλλάξουν οι αφηγήσεις για τη μετανάστευση και να υπερασπιστούν τα δικαιώματα των μεταναστών.

Οι Μετανάστες και η Ευαλωτότητα τους στην Εμπορία Ανθρώπων, τη Σύγχρονη Δουλεία και την Καταναγκαστική Εργασία Τι καθιστά τους μετανάστες ευάλωτους στην εμπορία ανθρώπων και τις συναφείς μορφές εκμετάλλευσης και κακοποίησης; Μια νέα μελέτη, που εκπονήθηκε από την πρωτοβουλία Walk Free του Ιδρύματος Minderoo και τον ΔΟΜ, εξετάζει τη σχέση μεταξύ

μετανάστευσης και σύγχρονης δουλείας και εστιάζει στο ποιοι μετανάστες είναι πιο ευάλωτοι, και υπό ποιες συνθήκες, στη σύγχρονη δουλεία. Η έκθεση διερευνά διάφορα σημεία ευπάθειας όπου οι μετανάστες είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στην εμπορία ανθρώπων, την καταναγκαστική εργασία και τη σύγχρονη δουλεία. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι ιδιωτικές κατοικίες, τα συνοριακά περάσματα, οι παράτυπες μεταναστευτικές διαδρομές και οι ζώνες συγκρούσεων. Η έκθεση καταδεικνύει ότι οι μετανάστες είναι πιο ευάλωτοι στην εκμετάλλευση σε καταστάσεις όπου η κρατική εξουσία και η κοινωνία αδυνατούν να τους προστατεύσουν. Αναλύει επίσης τα χαρακτηριστικά των θυμάτων που πιστεύεται ότι συμβάλλουν στην ευαλωτότητα τους. Επιπλέον, η μελέτη εξηγεί ορισμένα χαρακτηριστικά των παραβατών, συμπεριλαμβανομένων των κοσμοθεωριών που τους επιτρέπουν να εκλογικεύουν την εκμετάλλευση των άλλων. Τέλος, η μελέτη εξετάζει παραδείγματα ευνοϊκών περιβαλλόντων ή συνθηκών, όπως οι περιοριστικές μεταναστευτικές πολιτικές, που δημιουργούν ή επιδεινώνουν την ευαλωτότητα. Η έκθεση που εκπονήθηκε για την Ομάδα Δράσης της Συμμαχίας 8.7 για τη Μετανάστευση, εξετάζει την πρόσφατη ερευνητική βιβλιογραφία μέσα από την οπτική της πρόληψης του εγκλήματος για να προσδιορίσει μια σειρά από σημαντικά χαρακτηριστικά που μπορούν να βοηθήσουν στην κατανόηση των σχετικών συνδέσεων μεταξύ της μετανάστευσης και της ευαλωτότητας στην καταναγκαστική εργασία, την εμπορία ανθρώπων και τη σύγχρονη δουλεία.

Αυτό το εργαλείο διαλογής για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των καταστάσεων ευαλωτότητας είναι μια συνεργασία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και της IDC που αποσκοπεί στην καθοδήγηση και ενημέρωση των εργαζομένων πρώτης γραμμής και των υπευθύνων λήψης αποφάσεων σχετικά με τη σημασία των παραγόντων ευαλωτότητας για τις αποφάσεις κράτησης, την παραπομπή σε εναλλακτικές λύσεις για την κράτηση, τις ανοικτές εγκαταστάσεις υποδοχής, την τοποθέτηση στην κοινότητα και τις επιλογές υποστήριξης, στο πλαίσιο των διαδικασιών και των συστημάτων ασύλου και μετανάστευσης. Οι πρόσφυγες, οι αιτούντες άσυλο, οι διακινούμενοι, οι απάτριδες, οι παράτυποι μετανάστες και άλλοι μη υπήκοοι χωρίς νομικό καθεστώς βιώνουν συχνά καταστάσεις ευαλωτότητας - συχνά εκτίθενται σε αυξημένους κινδύνους βλάβης και χρειάζονται ειδική φροντίδα, υποστήριξη και προστασία. Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου, η ευαλωτότητα είναι πιο περιεκτική από τον κίνδυνο δίωξης ή επαναπροώθησης. Αν και το εργαλείο μπορεί να συμβάλει στη διαδικασία προσδιορισμού των αναγκών προστασίας, όπως περιγράφεται στο διεθνές προσφυγικό δίκαιο και σε άλλα πλαίσια ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δεν είναι

αυτός ο σκοπός του. Σκοπός του είναι να εντοπίσει καταστάσεις ευαλωτότητας, ώστε να ενημερώσει για μια σειρά αποφάσεων γύρω από το άτομο, όπως αυτές που σχετίζονται με τις καταλληλότερες επιλογές τοποθέτησης και υποστήριξης στην εκάστοτε περίπτωση. Στόχος του είναι να ενθαρρύνει την έγκαιρη παρέμβαση, την αποτελεσματική φροντίδα των ατόμων που έχουν ανάγκη και τις συνεργασίες με τις υπηρεσίες της κοινότητας. Επιπλέον, στοχεύει στη μείωση του τεκμηρίου της κράτησης και στην ενθάρρυνση της εξέτασης των επιλογών τοποθέτησης, ξεκινώντας από τον ελάχιστο περιορισμό της ελευθερίας και της ελευθερίας μετακίνησης. Με την επιφύλαξη πάντοτε της δικαστικής εποπτείας, ο έλεγχος μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση ότι η κράτηση μεταναστών (α) πληροί τα κριτήρια της αναγκαιότητας, του εύλογου και του αναλογικού χαρακτήρα, (β) αποφεύγεται να είναι αυθαίρετη ή αυτόματη και (γ) χρησιμοποιείται μόνο ως έσχατη λύση όταν έχουν εξεταστεί όλες οι εναλλακτικές επιλογές τοποθέτησης, ιδίως για τα άτομα που εκτίθενται σε αυξημένους κινδύνους βλάβης. Επίσης, το εργαλείο μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση ότι τα άτομα που κρατούνται έχουν πρόσβαση σε σχετική υποστήριξη και υπηρεσίες. Το εργαλείο είναι επίσης σχετικό σε συστήματα ασύλου και μετανάστευσης που απαγορεύουν ή περιορίζουν τη χρήση της κράτησης, όπου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων υποδοχής για να καθοδηγήσει τον προσδιορισμό των αναγκαίων υπηρεσιών υποστήριξης. Το εργαλείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο σε συνεντεύξεις πριν από τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την κράτηση, τις εναλλακτικές λύσεις για την κράτηση ή τις επιλογές τοποθέτησης στην κοινότητα, όσο και σε περιοδικά διαστήματα κατά τη διάρκεια των διαδικασιών ασύλου και μετανάστευσης για την επανεξέταση και την προσαρμογή των αποφάσεων σχετικά με την τοποθέτηση και την υποστήριξη.

Οι μηχανισμοί για τη διάκριση μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών ατόμων αμέσως μετά την άφιξή τους σε ένα κράτος υποδοχής μπορούν να διευκολύνουν τη διαχείριση των μικτών μετακινήσεων, ιδίως εκείνων που αφορούν αφίξεις μεγάλης κλίμακας. Τέτοιοι μηχανισμοί μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι αιτούντες άσυλο και άλλοι με ειδικές ανάγκες εντοπίζονται και οι ανάγκες τους αντιμετωπίζονται. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται μέσω αυτών των μηχανισμών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διευκόλυνση της ατομικής επεξεργασίας. Το επικαιροποιημένο σχέδιο δράσης 10 σημείων χρησιμοποιεί τη φράση «διαλογή και παραπομπή» για να αναφερθεί σε τέτοιους μηχανισμούς. Ο όρος «σκιαγράφηση προφίλ», όπως χρησιμοποιήθηκε στην προηγούμενη έκδοση και στο αρχικό σχέδιο 10 σημείων, αντικαταστάθηκε από τον όρο «διαλογή» για λόγους σαφήνειας, αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι, σε διάφορα πλαίσια, η

«σκιαγράφηση προφίλ» αναφέρεται στη συλλογή δεδομένων σχετικά με τάσεις και πρότυπα.

Οδηγός Διδασκαλίας για τους Λέκτορες που χρησιμοποιούν τις Διδακτικές Ενότητες της UNODC για την Εμπορία Προσώπων και τη Λαθραία Διακίνηση Μεταναστών. Η παρούσα ενότητα αποτελεί μέρος της σειράς διδακτικών ενοτήτων της UNODC για την εμπορία ανθρώπων / λαθραία διακίνηση μεταναστών και συνοδεύεται από έναν οδηγό διδασκαλίας. Η πλήρης σειρά του υλικού περιλαμβάνει διδακτικές ενότητες για το

οργανωμένο έγκλημα, την εμπορία ανθρώπων / λαθραία διακίνηση μεταναστών, το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, το έγκλημα κατά της άγριας ζωής, των δασών και της αλιείας, την καταπολέμηση της τρομοκρατίας καθώς και τα πυροβόλα όπλα. Επιπλέον, σειρές ενοτήτων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την ακεραιότητα και ηθική είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο Global Resource for Anti-Corruption Education and Youth Empowerment (GRACE). Όλες οι διδακτικές ενότητες παρέχουν προτάσεις για ασκήσεις μέσα στην τάξη, αξιολογήσεις των φοιτητών, διαφάνειες και άλλα διδακτικά εργαλεία που οι διδάσκοντες μπορούν να προσαρμόσουν στα πλαίσια τους και να ενσωματώσουν σε υπάρχοντα πανεπιστημιακά μαθήματα και προγράμματα.

Η Συλλογή Εργαλείων για το Δικαίωμα παραμονής είναι ο βήμα προς βήμα οδηγός μας για το σύστημα μετανάστευσης και ασύλου του Ηνωμένου Βασιλείου. Η χρήση του είναι δωρεάν και απευθύνεται σε άτομα που θέλουν να μάθουν περισσότερα για τη νομική διαδικασία ή για ένα συγκεκριμένο μέρος της. Μπορεί να κάνετε αίτηση ή να το σκέφτεστε- μπορεί να βοηθάτε κάποιον άλλον να το κάνει. Οι πληροφορίες σε αυτόν τον οδηγό προέρχονται από ειδικούς - από ανθρώπους που περνούν τη νομική διαδικασία ή την έχουν περάσει στο παρελθόν, από εκείνους που τους βοηθούν, από δικηγόρους, από κοινοτικές ομάδες. Καλύπτει διάφορα στάδια του νομικού συστήματος και των διαδικασιών, με λεπτομερείς πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις επιλογές σε κάθε στάδιο, καθώς και συμβουλές για ενέργειες που μπορείτε να κάνετε για να βρεθείτε σε καλύτερη κατάσταση ή για να βοηθήσετε κάποιον άλλον.

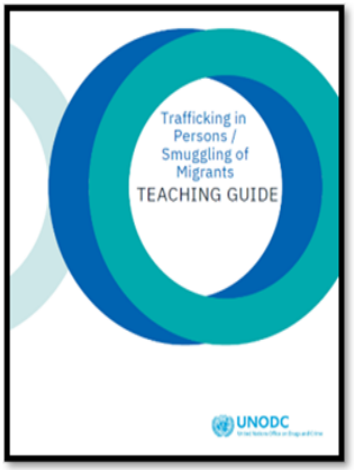

4.6. Αναφορές

Apa Dictionary of Psychology. Διαθέσιμο στο: https://dictionary.apa.org/resilience?_gl=1*1ib66ym*_ga*NDc0MTc1MzcwLjE2NjQzNzQ5Mjc.*_ga_SZXLGDJGNB*MTcxODUzMjQxMy4xLjAuMTcxODUzMjQzNS4wLjAuMA..*_gcl_au*MTY1ODAzNjQ0NS4xNzE4NTMyNDM1 [Πρόσβαση 15.05.2024].

Abdel Maksoud, K. (2016). Social Worker Roles with Refugees. Egyptian Journal of Social Work, 1(1), 93-107.

Aldamen, Y. (2023). Xenophobia and Hate Speech towards Refugees on Social Media: Reinforcing Causes, Negative Effects, Defense and Response Mechanisms against That Speech. New Media and Communication Department, School of Communication, Ibn Haldun University, Istanbul, Turkey. Διαθέσιμο στο: https://www.mdpi.com/2075-4698/13/4/83 [Πρόσβαση 28.5.24].

Amnesty International. (2019). *Refugees, Asylum seekers ani Migrants*. Περισσότερες Πληροφορίες στο https://www.amnesty.gr/news/articles/article/22014/prosfyges-aitoyntesoyses-asylo-kai-metanastesstries

Armstrong Legal. (n.d.). GROOMING. Διαθέσιμο στο: https://www.armstronglegal.com.au/criminal-law/act/offences/sexual-offences/grooming/ [Πρόσβαση 28.5.24].

Campbell, M. R., Mann, K. D., Moffatt, S., Dave, M., & Pearce, M. S. (2018). Social determinants of emotional well-being in new refugees in the UK. *Public health*, *164*, 72-81.

Center for Interactive Pedagogy, Save the Children North West Balkans. (2022) Parenting on the Move: *Program for empowerment and promoting the development of competencies of parents of children up to 12 years of age, in situations of migrations and refugeehood. Notes to Go: A notebook with key learnings for parents.* Save the Children North West Balkans. https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/pom-notes_eng.pdf/ [Πρόσβαση στις 10.06.2024].

Council of the European Union. (2023). Migration flows: Eastern, Central and Western routes Διαθέσιμο στο: https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/migration-flows-to-europe/ [Πρόσβαση 28.05.2024].

Council of Europe. (2024). Refugees: some essential background. Περισσότερες πληροφορίες στο https://www.coe.int/en/web/language-support-for-adult-refugees/refugees-some-essential-background

Council of the European Union. (2024). Migration flows: Eastern, Central and Western routes Διαθέσιμο στο: https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/migration-flows-to-europe/ [πρόσβαση 28.05.2024].

Council of Europe Portal. (n.d.). Hate Speech. Διαθέσιμο στο: https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/hate-speech [accessed 28.5.24].

Council on Foreign Relations. (2019). Hate Speech on Social Media: Global Comparisons. Διαθέσιμο στο: https://www.cfr.org/backgrounder/hate-speech-social-media-global-comparisons#chapter-title-0-1 [Πρόσβαση 28.5.24].

COUNCIL DIRECTIVE 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences. Official Journal of the European Union. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0055 [Πρόσβαση 18.05.2024].

COUNCIL DIRECTIVE 2003/86/EC of 22 September 2003 on the right to family reunification. Official Journal of the European Union. Διαθέσιμο στο: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0086 [Πρόσβαση 20.05.2024]

CONSTITUTION OF THE WORLD HEALTH ORGANIZATION Διαθέσιμο στο: https://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/constitution-en.pdf?ua=1 [Πρόσβαση 22.05.2024].

DIRECTIVE 2011/95/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 13 December 2011 on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or persons eligible for subsidiary protection, and the content of the protection granted. Official Journal of the European Union. Διαθέσιμο στο: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0095 [Πρόσβαση 22.05.2024].

DIRECTIVE 2013/33/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 26 June 2013 laying down standards for the reception of applicants for international protection (recast). Official Journal of the European Union. Διαθέσιμο στο: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0033 [Πρόσβαση 01.06.2024].

Domagoj, H. (2023). Integration of migrants and refugees: benefits for all parties Involved. Committee on Migration, Refugees and Displaced Persons, Doc. 15785

Doyle, K. (2017). Promoting best practices to prevent racism and xenophobia towards forced migrants through community building. Europe_I GET YOU. Διαθέσιμο στο: https://jrseurope.org/wp-content/uploads/sites/19/2020/07/JRS_Europe_igetyou_eu.pdf [Πρόσβαση 28.5.24].

EIM EIM. (n.d.). WARNING ABOUT MIGRATION SCAMS. Διαθέσιμο στο: https://emimmigrationlaw.com/en/warning-about-migration-scams/ [Πρόσβαση 10.6.24].

ENAR. (n.d.). STRUCTURAL RACISM. Διαθέσιμο στο: https://www.enar-eu.org/about/structural-racism/ [Πρόσβαση 10.6.24].

EUR-Lex. (2014). Framework Decision on combating certain forms and expressions of racism and xenophobia by means of criminal law. Διαθέσιμο στο: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:l33178&frontOfficeSuffix=%2F [Πρόσβαση 28.5.24].

European Commission (2023). EMN Conference: Presentation of the 2022 EMN Annual Report on Asylum and Migration. Διαθέσιμο στο: https://home-affairs.ec.europa.eu/european-migration-network-emn/emn-conference-presentation-2022-emn-annual-report-asylum-and-migration-2023-07-06_en [Πρόσβαση 27.5.24].

European Commission. (n.d.). What is gender-based violence? Διαθέσιμο στο: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en. [Πρόσβαση 10.6.24].

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (n.d.). Thematic focus: Gender-based violence. Διαθέσιμο στο: https://fra.europa.eu/en/content/thematic-focus-gender-based-violence#reporting [Πρόσβαση 27.5.24].

Eurostat. (2025). Trafficking in human beings statistics. Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Trafficking_in_human_beings_statistics [Πρόσβαση 27.5.24].

European Commission, (2015). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions*. European action program on migration. Brussels. Περισσότερες πληροφορίες στο https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0614

European Parliament. (2024). *Exploring the causes of migration: Why do people migrate?.* Περισσότερς πληροφορίες στο https://www.europarl.europa.eu/topics/el/article/20200624ST081906/exereunontas-ta-aitia-tis-metanasteusis-giati-metanasteuoun-oi-anthropoi

European Parliament. (2011). *Report on migratory flows by instability: scope and role of EU foreign policy.* Περισσότερες πληροφορίες στο https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2011-0075_EL.html#_section2

European Council of Europe 05 June 2023,. Διαθέσιμο στο: https://rm.coe.int/integration-of-migrants-and-refugees-benefits-for-all-parties-involved/1680aa9038 [Πρόσβαση 20.05.2024].

European Center for the Development of Vocational Training. (2024). Διαθέσιμο στο: https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/intervention-approaches/professional-development-inclusive-teaching-and-training [Πρόσβαση 17.05.2024].

Frontex (2023). Ετήσια Ανάλυση Κινδύνου (Annual Risk Analysis) για το 2023-2024. Διαθέσιμο στο : http://www.greekfinanceforum.com/aaarticlesfiles/ethsiaanalushskjindhd.html [Πρόσβαση στις 23.09.2024].

Global Protection Cluster. (n.d.). Global Protection Risks. Forced Recruitment and Association of Children in Armed Forces and Groups. Διαθέσιμο στο:: https://www.globalprotectioncluster.org/Forced_Recruitment [Πρόσβαση 10.6.24].

Helbling, M. and Meierrieks, D. (2022). "Terrorism and Migration: An Overview". British Journal of Political Science, 52, 977–996. doi:10.1017/S0007123420000587.

ILO and UN Women. Asia and the Pacific. (2021). Risks of Violence against Women in the Labour Migration Cycle and Services that Need to be in Place throughout the Migration Cycle. Διαθέσιμο στο: https://asiapacific.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/09/the-infographics-on-the-risks-of-violence-against-women-in-the-migration-cycle#view [Πρόσβαση 27.5.24].

International Labour Organization (ILO), Walk Free, and International Organization for Migration (IOM). (2022). Global Estimates of Modern Slavery: Forced Labour and Forced Marriage. Διαθέσιμο στο:: https://www.ilo.org/publications/major-publications/global-estimates-modern-slavery-forced-labour-and-forced-marriage [Πρόσβαση 9.6.24].

International Labour Organization (ILO). (2016). ILO STANDARDS ON FORCED LABOUR. THE NEW PROTOCOL AND RECOMMENDATION AT A GLANCE. Διαθέσιμο στο:: https://www.ilo.org/publications/ilo-standards-forced-labour-new-protocol-and-recommendation-glance [Πρόσβαση 9.6.24].

International Labour Organization (ILO). (n.d.a). Forced labour, modern slavery and human trafficking. Διαθέσιμο στο: https://www.ilo.org/topics/forced-labour-modern-slavery-and-trafficking-persons [Πρόσβαση 28.5.24].

International Labour Organization (ILO). (n.d.b). Data and research on forced labour. Διαθέσιμο στο: https://www.ilo.org/topics/forced-labour-modern-slavery-and-human-trafficking/data-and-research-forced-labour [Πρόσβαση 28.5.24].

IOM. UN Migration. (nd). Trafficking in Persons in Contexts in Crisis (video). Διαθέσιμο στο: https://www.iom.int/video/trafficking-persons-contexts-crisis [Πρόσβαση 27.5.24].

International Organization for Migration (IOM) – The UN Migration Agency, World Migration Report 2018, Geneva 2017, https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2018_en.pdf [Πρόσβαση: 15.06.2024].

IOM (2021). *7 recommendations to promote the inclusion of migrants in host communities through social and cultural activities.* Διαθέσιμο στο: https://rosanjose.iom.int/en/blogs/7-recommendations-promote-inclusion-migrants-host-communities-through-social-and-cultural-activities [Πρόσβαση 10.06.2024].

IOM (2022). World Migration Report Διαθέσιμο στο: https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive/ [Πρόσβαση 28.05.2024].

IOM. (2024). *Address and reduce vulnerabilities in migration*. Περισσότερες πληροφορίες στο https://rosanjose.iom.int/en/objective-7-address-and-reduce-vulnerabilities-migration

Κασιμάτη, Ε., & Παναγιοτοπούλου, R. (2018). Το μεταναστευτικό και προσφυγικό ζήτημα στην Ελλάδα τη περίοδο 2015-2017: Ζητήματα ενσωμάτωσης και κοινωνικής αποδοχής. *The Athens Jean Monnet Papers*. Athens: National and Kapodistrian University of Athens.

Lee, E. (1966). A theory of migration. *Demography*, 3(1), 47-57

Nierop, P., Schönenberg, L. and Terziev, P. (2021). Counteracting undeclared work and labour exploitation of third country national workers. Διαθέσιμο στο: https://www.ela.europa.eu/sites/default/files/2023-12/counteracting-undeclared-work-labour-exploitation-third-country-national-workers.pdf [Πρόσβαση 27.5.24].

NSPCC Learning. (n.d.). Grooming: recognising the signs. Διαθέσιμο στο: https://learning.nspcc.org.uk/safeguarding-child-protection/grooming#article-top [Πρόσβαση 28.5.24].

Pauwelyn, L. (2023). Migrants and Refugees: Responding to Racism, Discrimination and Xenophobia. Διαθέσιμο στο: https://www.humanitarianlibrary.org/collection/migrants-and-refugees-responding-racism-discrimination-and-xenophobia [Πρόσβαση 28.5.24].

Right to Remain. (n.d.). The Right to Remain Toolkit A guide to the UK immigration and asylum system. Διαθέσιμο στο: https://righttoremain.org.uk/toolkit/ [Πρόσβαση 27.5.24].

Refugee Studies Centre. (2016). Destination: Europe, plus a range of articles on other aspects of forced migration. *Forced Migration Review No. 51.* Περισσότερες πληροφορίες στο https://www.refworld.org/reference/countryrep/rsc/2016/en/103412?prevDestination=search&prevPath=/search?keywords=Destination%3A+Europe%2C+plus+a+range+of+articles+on+other+aspects+of+forced+migration.&order=desc&sort=score&result=result-103412-en

Szkurłat,i., (2019) Migration as a Threat to International Security Security Dimensions: International and National Studies, no. 32, pp. 64–79, DOI 10.5604/01.3001.0014.098. Διαθέσιμο στο http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-issn-2353-7000-year-2020-volume-32_32_-article-dca76768-9c35-321e-9bb7-f5a55ea4dd35 [Πρόσβαση 14.6.24].

Τσακνάκης, Ν. (2016). Το τραλυμα στη ψυχλη των προσφύγων παιδιών. Διαθέσιμο στο https://www.psychologynow.gr/arthra-psyxologias/koinonia/prosfyges/1997-trayma-stin-psyhi-ton-paidion-prosfygon-toy-nikoy-tsaknaki-1.html

UNHCR Διαθέσιμο στο: https://www.unhcr.org/handbooks/ih/language/language-training-programmes [Πρόσβαση 01.06.2024].

United Nations. (2017). *Principles and practical guidance on the protection of the human rights of migrants in vulnerable situations.* Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights. Περισσότερες πληροφορίες στο https://www.refworld.org/reference/annualreport/unhrc/2017/en/115658?prevDestination=search&prevPath=/search?keywords=Principles+and+practical+guidance+on+the+protection+of+the+human+rights+of+migrants+in+vulnerable+situations&sort=score&order=desc&result=result-115658-en

UNHCR, Global Report. (2015). *Europe.* Περισσότερες πληροφορίες στο www.unhcr.org/publications/fundraising/574ed7b24/unhcr-global-report-2015-europe-regional-summary.html

UNHCR & IDC. (2016). Vulnerability Screening Tool. Identifying and addressing vulnerability: *a tool for asylum and migration systems.* Περισσότερες πληροφορίες στο https://www.unhcr.org/media/unhcr-idc-vulnerability-screening-tool-identifying-and-addressing-vulnerability-tool-asylum

UNHCR. (2016). The 10-Point Plan in Action, 2016 Update, Chapter 5: Mechanisms for Screening and Referral. Περισσότερες πληροφορίες στο https://www.refworld.org/policy/strategy/unhcr/2016/en/114087

UNHCR. (2017). IOM International Dialogue on Migration Panel 2: Identifying migrant vulnerabilities – structural and situational factors of vulnerability. Περισσότερες πληροφορίες στο https://www.refworld.org/policy/statements/unhcr/2017/en/118147

UNHCR. (2017). Migrants in vulnerable situations. UNHCR's perspective. Περισσότερες πληροφορίες στο https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2017/en/117621?prevDestination=search&prevPath=/search?keywords=Migrants+in+vulnerable+situations.+UNHCR%E2%80%99s+perspective&sort=score&order=desc&result=result-117621-en

UNHCR. (2018). DESPERATE JOURNEYS Refugees and migrants arriving in Europe and at Europe's borders JANUARY – DECEMBER 2018. Περισσότερες πληροφορίες στο https://data.unhcr.org/en/documents/details/67712

UNHCR. (2019). *European States urged to do more to protect and support child refugees and migrants.* Περισσότερες πληροφορίες στο https://www.unhcr.org/news/news-releases/european-states-urged-do-more-protect-and-support-child-refugees-and-migrants

U.S. Immigration and Customs Enforcement. (2017). "Human Trafficking vs Human Smuggling". The Corner stone Report, Vol. XIII No.1. Διαθέσιμο στο: https://www.ice.gov/sites/default/files/documents/Report/2017/CSReport-13-1.pdf [Πρόσβαση 12.6.24].

UNHCR. (2019). Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees. Διαθέσιμο στο: https://www.unhcr.org/media/handbook-procedures-and-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention-and-1967 [Πρόσβαση 27.5.24].

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2017). Handbook on Children Recruited and Exploited by Terrorist and Violent Extremist Groups: The Role of the Justice System. Διαθέσιμο στο: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Child-Victims/Handbook_on_Children_Recruited_and_Exploited_by_Terrorist_and_Violent_Extremist_Groups_the_Role_of_the_Justice_System.E.pdf [Πρόσβαση 10.6.24].

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2022). Global Report on Trafficking in Persons 2022. United Nations publication, Sales no.: E.23.IV.1. Διαθέσιμο στο: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2022/GLOTiP_2022_web.pdf [Πρόσβαση 27.5.24].

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (n.d.a). HUMAN TRAFFICKING? FAQs. Διαθέσιμο στο: https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/faqs.html#h1 [Πρόσβαση 27.5.24].

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (n.d.b). Human Trafficking in Persons and Migrant Smuggling. Διαθέσιμο στο: https://www.unodc.org/lpo-brazil/en/trafico-de-pessoas/index.html [Πρόσβαση 27.5.24].

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (n.d.c). The crime of trafficking in persons. Διαθέσιμο στο: https://www.unodc.org/e4j/en/tip-and-som/module-6/key-issues/crime-of-trafficking-in-persons.html [Πρόσβαση 27.5.24].

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (n.d.d). Teaching Module Series Trafficking in Persons & Smuggling of Migrants. A Teaching Guide for Lecturers Using the UNODC Teaching Modules on Trafficking in Persons and Smuggling of Migrants. Διαθέσιμο στο: https://sherloc.unodc.org/cld/en/education/tertiary/tip-and-som/teaching-guide/index.html [Πρόσβαση 9.6.24].

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (n.d.e). Human Trafficking and Migrant Smuggling. Διαθέσιμο στο: https://www.unodc.org/romena/en/human-trafficking-and-migrant-smuggling.html [Πρόσβαση 12.6.24].

United Nations. (2000a). PROTOCOL AGAINST THE SMUGGLING OF MIGRANTS BY LAND, SEA AND AIR, SUPPLEMENTING THE UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME. Διαθέσιμο στο: https://www.unodc.org/documents/middleeastandnorthafrica/smuggling-migrants/SoM_Protocol_English.pdf [Πρόσβαση 12.6.24].

United Nations. (2000b). Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. Διαθέσιμο στο: https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/protocol-prevent-suppress-and-punish-trafficking-persons [Πρόσβαση 12.6.24].

Ventevogel, P., Strang, A., Gagliato, M., Hansen. L., (2015). Mental health and psychosocial support for refugees, asylum seekers and migrants on the move in Europe. INTER-AGENCY GUIDANCE NOTE. Περισσότερες πληροφορίες στο https://eody.gov.gr

Zubčevič, R. A., Bender, S. and Vojvodić, J. (2017). MEDIA REGULATORY AUTHORITIES AND HATE SPEECH (sec. ed.). Διαθέσιμο στο: https://rm.coe.int/media-regulatory-authorities-and-hate-speech/16807338f5 [Πρόσβαση 27.5.24].

Ιστοσελίδες:

European Commission: https://commission.europa.eu/index_en

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA): https://fra.europa.eu/en

International Labour Organization (ILO): https://www.ilo.org/

International Organization for Migration (IOM): https://www.iom.int/

United Nations: https://www.un.org/en

UNODC: https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/faqs.html#h1

Βίντεο:

ENAR. (2022). RACISM IN UKRAINE AND AT EU BORDERS, BWALYA, #BLM DANMARK. Διαθέσιμο στο: https://www.enar-eu.org/about/migration/ [Πρόσβαση 29.5.24].

FEDERAL TRADE COMMISSION. CONSUMER ADVICE. (n.d.). Scams Against Immigrants. Διαθέσιμο στο: https://consumer.ftc.gov/media/79858 [Πρόσβαση 29.5.24].

International Organization for Migration (IOM). (n.d.). What is Hate Speech? - 1 Minute about Migration. Διαθέσιμο στο: https://www.facebook.com/IOMCaribbean1/videos/what-is-hate-speech-1-minute-about-migration/2007795779499 43/?locale=zh_CN&_rdr [Πρ'οσβση 29.5.24].

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). (2019). Introducing Trafficking in Persons and Smuggling of Migrants. Διαθέσιμο στο:https://www.unodc.org/romena/en/human-trafficking-and-migrant-smuggling.html [Πρόσβαση 10.6.24].

5. Κριτικός προβληματισμός σχετικά με τη διδασκαλία της γλώσσας σε μετανάστες

Περίληψη

Τι σημαίνει να εντάξουμε έναν μετανάστη στη «δική μας» κουλτούρα; Ως επαγγελματίες ή εθελοντές που διδάσκουμε την εθνική γλώσσα σε μετανάστες, πρέπει να αναρωτηθούμε γιατί: θα επικεντρωθούμε στην οικονομική διάσταση ή θα εξετάσουμε και άλλες διαστάσεις; Αντιλαμβανόμαστε την εντάξη μέσω της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας ως μια διαδικασία αφομοίωσης από τον μετανάστη; Ή μπορούμε να φανταστούμε τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας ως διάλογο της γνώσης; Ως διαπολιτισμική διαδικασία; Ως μια ηθική του διαχωρισμού; Σε αυτό το κεφάλαιο, θα αναρωτηθούμε πώς μπορούμε να προσεγγίσουμε τη διδασκαλία της γλώσσας από μια διδακτική της φιλοξενίας. Αυτό σημαίνει να σκεφτόμαστε τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας ως μια διαδικασία αποαποικιοποίησης της γνώσης του υποδοχέα και να καλούμε τις αφηγήσεις, τις εμπειρίες, τον πολιτισμό, την τέχνη, την καθημερινή ζωή του φιλοξενούμενου, ως λέξεις που πρέπει να μεταφραστούν με τρόπο διαλογικό, ώστε να επιτρέψουν στον νεοεισερχόμενο να ανακαλύψει τον πολιτισμό του υποδοχέα από μια κριτική οπτική γωνία που του επιτρέπει να ξετυλίξει τις απειλές και τους κινδύνους, καθώς και τις ευκαιρίες που κρύβονται πίσω από τα σύμβολα και τους κώδικες του άλλου, άγνωστου προς το παρόν. Σκεφτόμαστε λέξεις, η εκμάθηση λέξεων δεν είναι απλώς ομιλία αλλά σκέψη. Η παιδαγωγική της υποδοχής προτείνει να εκπαιδεύσουμε μαθαίνοντας από αυτόν που μαθαίνει εκπαιδεύοντας μας, περιέχει ένα χώρο ακρόασης ώστε η γλώσσα που διδάσκεται να μπορεί να συνομιλήσει με τη γλώσσα του μετανάστη. Μια παιδαγωγική της φιλοξενίας, προκειμένου να κατανοήσει την ετερότητα ως δυνητικό φίλο, πρέπει να ξεκινήσει με την εξάλειψη των προκαταλήψεων που η γλώσσα της κρύβει απέναντι στους μετανάστες.

5.1. Η διδασκαλία της γλώσσας από τη σκοπιά της παιδαγωγικής της υποδοχής. Η διαλογική ανάπτυξη της ιδιότητας του μετανάστη ως πολίτη

Ερωτήσεις αναστοχασμού: Τι ταξιδεύει σε αυτή τη σιωπή; Ακούγοντας αυτή την ιστορία των Βερβερίνων που διέσωσε ο ανθρωπολόγος Marc Laberge, υπενθυμίζοντας την αίσθηση της αβυσσαλέας απεραντοσύνης που ένιωσε ο Πασκάλ όταν κατανόησε την απεραντοσύνη του σύμπαντος, αναρωτιόμαστε τι υπάρχει στη σιωπή της πρωταγωνίστριας της ιστορίας, στη μνήμη της και τι συμβολίζει το ποντίκι που την ελευθερώνει. Πριν ξεκινήσουμε να σκεφτόμαστε πώς θα διδάξουμε την εθνική γλώσσα σε έναν μετανάστη, πρέπει να

αναρωτηθούμε πώς θα σχετιστούμε μαζί του. Όπως και στην ιστορία, αυτό που βρίσκεται στη δική του γλώσσα, στη μνήμη του, σίγουρα υπάρχει χώρος για πολύ περισσότερα από ό, τι στη βαλίτσα στην οποία έπρεπε να αφαιρέσει όλο το παρελθόν του. Χιλιάδες χρόνια εισχωρούν σε μια κουλτούρα που κατακάθεται στο πρόσωπο που, νιώθοντας σαν ξένο σώμα, έρχεται να καθίσει μπροστά μας μετά από μια οδύσσεια που μόλις άρχισε. Όπως είπε ο Σταντάλ στο Κόκκινο και Μαύρο, σε κάθε ζωή υπάρχει ένα μυθιστόρημα που αξίζει να γραφτεί. Πίσω από το βλέμμα αυτού του ατόμου που δεν μας καταλαβαίνει και που εμείς δεν καταλαβαίνουμε, υπάρχει μια ιστορία με την οποία μπορούμε να οικοδομήσουμε μια ιδιότητα του μετανάστη πολίτη, ικανή να συμμετέχει, ως φιλοξενούμενος, στα κοινά, στην κοινότητα, συνδεόμενος και δεσμευόμενος. Θα ανακαλύψουμε αυτή την ιστορία; Θα την ακούσουμε; Η τοποθέτησή μας από μια παιδαγωγική της φιλοξενίας μας καλεί να αναρωτηθούμε τι ταξιδεύει σε αυτό το βλέμμα που δεν μπορεί να εκφραστεί, προς το παρόν, με νέες λέξεις.

> Βρισκόμαστε στην παγκόσμια εποχή και οι άνθρωποι, όπου κι αν βρίσκονται, έχουν ξεκινήσει μια κοινή περιπέτεια. Πρέπει να αναγνωρίσουν ο ένας τον άλλον στην κοινή τους ανθρώπινη υπόσταση και, ταυτόχρονα, να αναγνωρίσουν την πολιτισμική διαφορετικότητα που ενυπάρχει σε όλο το φάσμα του ανθρώπινου είδους (Morin, 2015, σ. 63).

Πώς αισθάνεται ο μετανάστης όταν φτάνει σε έναν τόπο που δεν γνωρίζει και του οποίου δεν γνωρίζει τη γλώσσα; Θα πρέπει να θέσουμε αυτό το ερώτημα πριν σκεφτούμε να διδάξουμε την εθνική γλώσσα σε έναν μετανάστη. Ξεκινήστε ακούγοντας την ιστορία τους. Η μεταναστευτική τους αφήγηση περιέχει μια κουλτούρα, ένα πλαίσιο και μια εμπειρία που αποτελούν την πηγή της αξιοπρέπειάς τους. Πίσω από τις λέξεις τους, στη μητρική τους γλώσσα, κρύβονται εκατοντάδες ή χιλιάδες χρόνια, αυτοί οι ήχοι που δεν καταλαβαίνουμε είναι η κορυφή του παγόβουνου της ανεκτίμητης γνώσης που είτε μπορούμε να αποσιωπήσουμε είτε μπορούμε να επιλέξουμε να συνομιλήσουμε μαζί τους. Αυτός ο αρχικός προβληματισμός μας τοποθετεί σε σχέση με το άτομο που πρέπει να μάθει την εθνική μας γλώσσα και μας κάνει να σκεφτούμε για ποιο λόγο θα τη διδάξουμε και, στη συνέχεια, πώς.

Μέσα από την προοπτική της κριτικής παιδαγωγικής, η εκπαιδευτική σχέση που εγκαθιδρύεται κατά τη διδασκαλία μιας εθνικής γλώσσας σε έναν μετανάστη πρέπει να προσεγγίζεται από μια προβληματική, διαλογική στάση, έτσι ώστε η απόκτηση της νέας γλώσσας να μην σημαίνει απώλεια ή εγκατάλειψη της δικής μας γλώσσας, ούτε αφομοίωση χωρίς αμφισβήτηση της κουλτούρας ή των πολιτισμών που ζουν πίσω από τη γλώσσα που θα μας φιλοξενήσει στη νέα χώρα. Είναι πολύπλοκο να εξουδετερώσουμε τις τεχνικές τάσεις, που βασίζονται στη γραμματική, και το χρήσιμο περιεχόμενο που απαιτεί η αγορά εργασίας. Εκπαίδευση μέσω της διδασκαλίας μιας γλώσσας σημαίνει να διαδραματίζουμε πρωταγωνιστικό ρόλο σε μια παιδαγωγική της φιλοξενίας και της αλληλεπίδρασης και όχι σε μια απλή συναλλακτική σχέση.

Η παιδαγωγική φαντάζεται την εκπαίδευση ως την τέχνη του ξεπεράσματος των φοβιών με τις φιλίες. Η κατανόηση της σχέσης μεταξύ περιέργειας και κινδύνου μας οδηγεί στο ερώτημα

γιατί ονομάζουμε το σπίτι μας Γη, ενώ θα έπρεπε να λέγεται Ωκεανός. Τα τρία μέρη αυτού του πλανήτη αποτελούνται από νερό, και το ίδιο ποσοστό υπάρχει και στο δικό μας σώμα. Πιο σημαντική από τον τροχό ήταν η ανακάλυψη της κολύμβησης και της ναυσιπλοΐας. Χάρη σε αυτές τις ανακαλύψεις σπάσαμε τα όρια που έθετε η ίδια μας η γενετική. Δεν γεννηθήκαμε για να κολυμπάμε, λες και το πεπρωμένο μας ήταν να παραμείνουμε στη στεριά. Δεν μείναμε στη στεριά, βουτήξαμε από περιέργεια, γιατί είναι στη φύση μας να μάθουμε να ξεπερνάμε τους φόβους μας. Τουλάχιστον εκατό χιλιάδες χρόνια πριν, οι Νεάντερταλ της Grotta dei Moscerini βούτηξαν σε βάθος πέντε μέτρων για να συλλέξουν μύδια. Η κολύμβηση και στη συνέχεια η ιστιοπλοΐα μας επέτρεψαν να γνωρίσουμε τον κόσμο και να αναγνωρίσουμε ο ένας τον άλλον. Από το μοίρασμα των κινδύνων προέκυψαν οι νόμοι της φιλοξενίας, από τα κοινά πάθη γεννήθηκε η συμπόνια. Ο πρώτος ρευστός νόμος, Ξενία.

> Ήξερα ότι όποια πόρτα κι αν χτυπήσεις σε ένα κρητικό χωριό, θα σου την ανοίξουν. Ένα γεύμα θα σερβιριστεί προς τιμήν σου και θα κοιμηθείς ανάμεσα στα καλύτερα σεντόνια του σπιτιού. Στην Κρήτη, ο ξένος εξακολουθεί να είναι ο άγνωστος θεός. Μπροστά του ανοίγουν όλες οι πόρτες και όλες οι καρδιές (Καζαντζάκης).

Η φιλοξενία ή το αίσθημα του καλωσορίσματος μεταξύ των λαών που μοιράζονταν τον φόβο του ναυαγίου, αυτή η προγονική τοποθέτηση στη θέση του άλλου που αντικατοπτρίζεται στην Οδύσσεια ή στην Ιλιάδα του Ομήρου. Ένα έθιμο που μοιράζονται όλοι οι πολιτισμοί που ζουν στη θύμηση του τόπου που ονομάζουμε Ευρώπη και ο οποίος, χωρίς τα ίδια σύνορα, έχει γίνει μια «δημοκρατική» κοινότητα λόγω των μεταναστευτικών κινήσεων και της επιρροής μυριάδων πολιτισμών. Φιλοξενία την αποκαλούσαν Ξενία, ένας δεσμός φιλοξενίας, φιλίας μεταξύ των φιλοξενούμενων. Η ετυμολογία της προέρχεται από το ουσιαστικό xénos που σημαίνει ξένος, επισκέπτης. Με άλλα λόγια, ξενοφοβία δεν σημαίνει μόνο μίσος για τον ξένο, αλλά είναι και μια ανταγωνιστική στάση απέναντι στη φιλοξενία. Η ξενιτιά ήταν τόσο σημαντική ώστε, αν και δεν ήταν θεσμικά τακτοποιημένη, καταγράφηκε σε μια τελετουργία με μια σειρά σαφώς διαφοροποιημένων βημάτων που αποτυπώνονται στα επόμενα τραγούδια της Οδύσσειας: πρώτα το καλωσόρισμα- η στέγη και το φαγητό, δεύτερον το ενδιαφέρον για τον άλλο, ένα είδος παιδείας των απορριών και τρίτο βήμα, η ανταλλαγή δώρων ως ένας διάλογος γνωριμίας.

Ως επαγγελματίες ή εθελοντές που πρόκειται να διαδραματίσουμε πρωταγωνιστικό ρόλο στη φιλοξενία διδάσκοντας την εθνική γλώσσα, πρέπει να αναρωτηθούμε και να θέσουμε ερωτήματα, με τον τρόπο που ο Σωκράτης θεμελίωσε τη διδακτική του. Να μεταφράσουμε διαπολιτισμικά, δηλαδή να φέρουμε την Ξενία -που ίδρυσε την Ευρώπη ως σπίτι για τους πολιτισμούς των μεταναστών- στο παρόν μέσα από μια διαπολιτισμική ερμηνεία, ώστε να σχεδιάσουμε τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας μέσα από τις φάσεις της τελετουργίας της φιλοξενίας -ως κορυφές μιας παιδαγωγικής της φιλοξενίας.

> Την ονομάζω διατοπική ερμηνευτική, εφόσον η απόσταση που πρέπει να ξεπεραστεί δεν είναι απλώς χρονική, εντός μιας ενιαίας, ευρείας παράδοσης, αλλά είναι η απόσταση που υπάρχει μεταξύ των ανθρώπινων τόπων, των «τόπων» κατανόησης και αυτοκατανόησης, μεταξύ δύο (ή περισσότερων) πολιτισμών που δεν έχουν επεξεργαστεί τα δικά τους μοντέλα νοημοσύνης..... Η διατοπική ερμηνευτική ξεκινά από τη θεματική θεώρηση ότι είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε τον άλλο χωρίς να προϋποθέσουμε ότι ο άλλος έχει την ίδια αυτογνωσία και βασική γνώση με εμάς. Εδώ διακυβεύεται ο απόλυτος ανθρώπινος ορίζοντας και όχι μόνο τα πλαίσια που είναι διαφορετικά μεταξύ τους (Raimon Panikkar, Mito, fe y hermenéutica, Βαρκελώνη 2007).

Ξενία, από αυτή τη διαθεματική ερμηνεία, σημαίνει μια πολιτισμική ανταλλαγή μέσω της γλωσσικής διαδικασίας διδασκαλίας-μάθησης της υποδοχής. Το να κάνουμε τον μετανάστη

να νιώσει σαν στο σπίτι του απαιτεί από τους επαγγελματίες ή τους εθελοντές μια στάση σεβασμού και ενδιαφέροντος απέναντι σε αυτό που επισημαίνουμε με το πρώτο ερώτημα που διατυπώσαμε σε αυτό το κεφάλαιο, τι ταξιδεύει στη σιωπή αυτών που δεν μας καταλαβαίνουν; Τι ζει πίσω από μια γλώσσα; Και ένα άλλο ερώτημα που υποκρύπτει αυτό που διατυπώθηκε και το οποίο εξετάζουμε στην τρίτη ενότητα αυτού του μπλοκ: ποια στοιχεία του πολιτισμού μας πρόκειται να μεταφέρουμε μέσω της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας; Η επιλογή του περιεχομένου από μια κριτική προοπτική συνεπάγεται την αμφισβήτηση της κοινωνίας μας- δεν πρόκειται μόνο για την προσφορά σημαντικών συνεισφορών από τους διάφορους κλάδους που συνθέτουν τη γνώση μας, αλλά και για την προειδοποίηση για τις απειλές που απορρέουν από τις ανισότητες και τις δυστυχίες μας. Προσφέροντας την πολύπλοκη φιλοξενία και, ταυτόχρονα, την ενδυνάμωση του ατόμου που φτάνει. Να σχεδιάσουμε ένα πρόγραμμα σπουδών έτσι ώστε η διδασκαλία της εθνικής γλώσσας να γίνει μια επιστημολογία των συνεπειών που παράγει τη γνώση ως παρέμβαση στην πραγματικότητα, ένα απαραίτητο βήμα προς την οικοδόμηση μιας ιδιότητας του μετανάστη πολίτη.

Ο πολιτικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης ως διαδικασίας μετασχηματισμού των ανθρώπων για τον μετασχηματισμό του κόσμου απαιτεί μια σύντομη ανασκόπηση του τι είναι απαραίτητο - ως conditio sine qua non - για τη δημοκρατία, δηλαδή την ιδιότητα του πολίτη. Το κατασκεύασμα της ιδιότητας του πολίτη που αναδύεται στην Ελλάδα μεταξύ Ομήρου και Σωκράτη διαμορφώνεται σε τρία σημεία: αρνητικές ελευθερίες που έχουν να κάνουν με τις πτυχές εκείνες που το κράτος οφείλει να σέβεται και να προστατεύει, θετικές ελευθερίες που αναφέρονται στην υποχρέωση κάθε ατόμου να συμμετέχει πολιτικά στην κοινότητα, στα κοινά, και κοινωνικά δικαιώματα που εγγυώνται μια αξιοπρεπή ζωή για όλους.

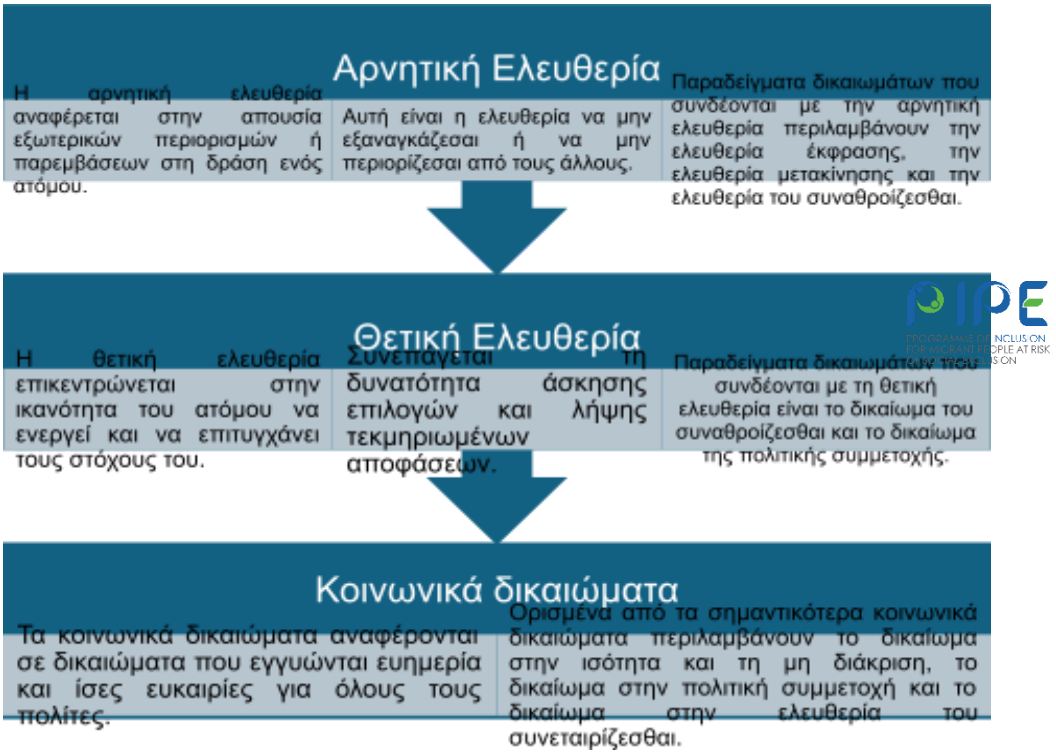

Η πρόκληση ως επαγγελματίες ή εθελοντές είναι επίσης να κατανοήσουμε την εξέλιξη της έννοιας της ιδιότητας του πολίτη από το ελληνικό μοντέλο στο φιλελεύθερο μοντέλο της αμερικανικής και της γαλλικής επανάστασης, περνώντας από τις σοσιαλιστικές προτάσεις της κοινοτικής ιδιότητας του πολίτη, τη δημοκρατική εκδοχή, τη διαφοροποιημένη ιδιότητα του πολίτη, την πολυπολιτισμική και τη μετα-εθνική ιδιότητα του πολίτη που συνθέτουν την Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να κατανοήσουμε ότι όλες οι εκδοχές μας σε όλη την ιστορία βασίζονται σε δύο στοιχεία που δυσκολεύουν την υποδοχή ως οικοδεσπότη. Το ius solis και το ius sanguinis - που στηρίζουν τα μοντέλα μας για την ιθαγένεια - απαιτούν να γεννηθείς σε μια συγκεκριμένη περιοχή ή να είσαι παιδί γονέων που κατάγονται από μια συγκεκριμένη περιοχή. Ο μετανάστης-πολίτης πρέπει να εκπαιδευτεί, μέσω της διδασκαλίας της γλώσσας, ώστε να κατανοήσει τα στοιχεία του πολιτισμού υποδοχής που εμποδίζουν τις διαπολιτισμικές διαδικασίες. Αν η εκπαίδευση, και συγκεκριμένα η διδασκαλία-μάθηση της γλώσσας υποδοχής, δεν εξυπηρετεί την οικοδόμηση της ιδιότητας του πολίτη, τότε πρόκειται για μια διαδικασία εγκλιματισμού, υποταγής, διαχωρισμού, αποικισμού της γνώσης που δεν θέλει τον νεοεισερχόμενο να συμμετέχει παρά μόνο ως ξένος, με περιορισμένα δικαιώματα και υποχρεώσεις, κάτι σαν την ελεύθερη έκδοση των εφαρμογών που πολλαπλασιάζονται στο Διαδίκτυο.

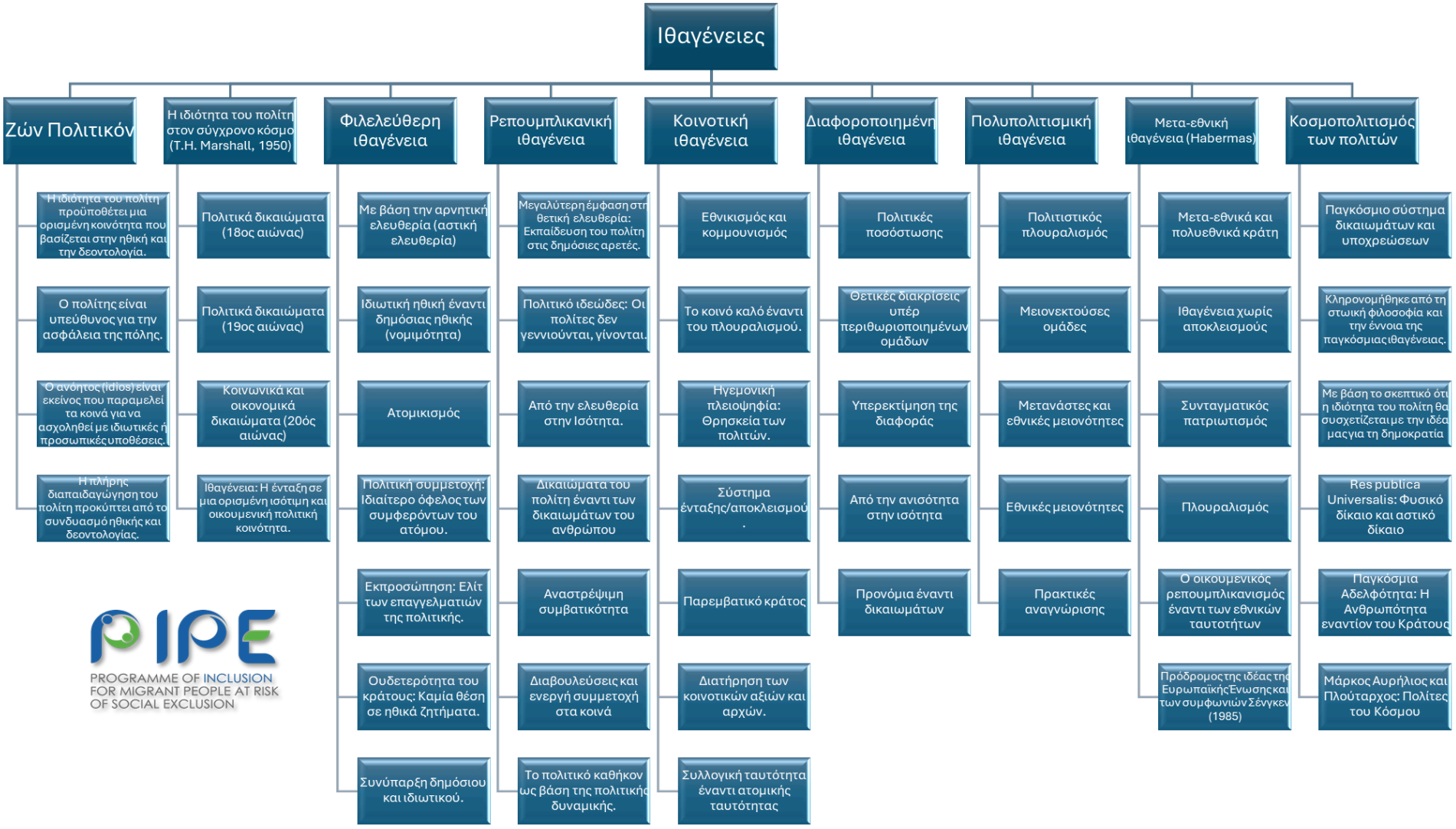

PROGRAMME OF INCLUSION FOR MIGRANT PEOPLE AT RISK OF SOCIAL EXCLUSION

Η οικοδόμηση μιας μεταναστευτικής ιδιότητας του πολίτη μέσω της εκπαίδευσης και της μάθησης απαιτεί μια ηθική του ετεροπροσδιορισμού. Οι ισχυρές, εθνικές, αδιαπέραστες ταυτότητες δεν αναμειγνύονται και χρειάζεται να αναμειχθεί μια παιδαγωγική της φιλοξενίας, η οποία καθιστά τους μετανάστες μαθητές πρωταγωνιστές και συμμετέχοντες στη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης της γλώσσας υποδοχής μέσα από τα λόγια τους, τη μνήμη τους, την εμπειρία τους, τον πολιτισμό τους. Πρόκειται για μια κοπερνίκεια τροπή παρόμοια με αυτή που πρότεινε ο Ρουσσώ σε σχέση με τον δάσκαλο και το παιδί, το οποίο χρειάζεται, ακολουθώντας το τελετουργικό της Ξενίας, μια παιδαγωγική των ερωτήσεων και έναν διάλογο της γνώσης.

Τι εννοούμε με τον διάλογο της γνώσης; Μια περιβαλλοντική ορθολογικότητα που μας συνδέει με μια διαπολιτισμική διαλογική σχέση, ξεκινώντας από αυτό που πρότεινε ο Enrique Leff. Πρέπει να εισαγάγουμε στοιχεία της παιδαγωγικής των ερωτήσεων από τον Σωκράτη έως τον Freire, δημιουργώντας έτσι μια βεράντα εισόδου, έναν διάδρομο όπου θα προωθήσουμε μια ουσιαστική ανταλλαγή πολιτισμών μέσω των λέξεων, διότι πιστεύουμε ότι οι λέξεις και η διδασκαλία τους συνεπάγεται επίσης τη διδασκαλία της σκέψης για έναν άλλο τρόπο κατοίκησης του κόσμου.

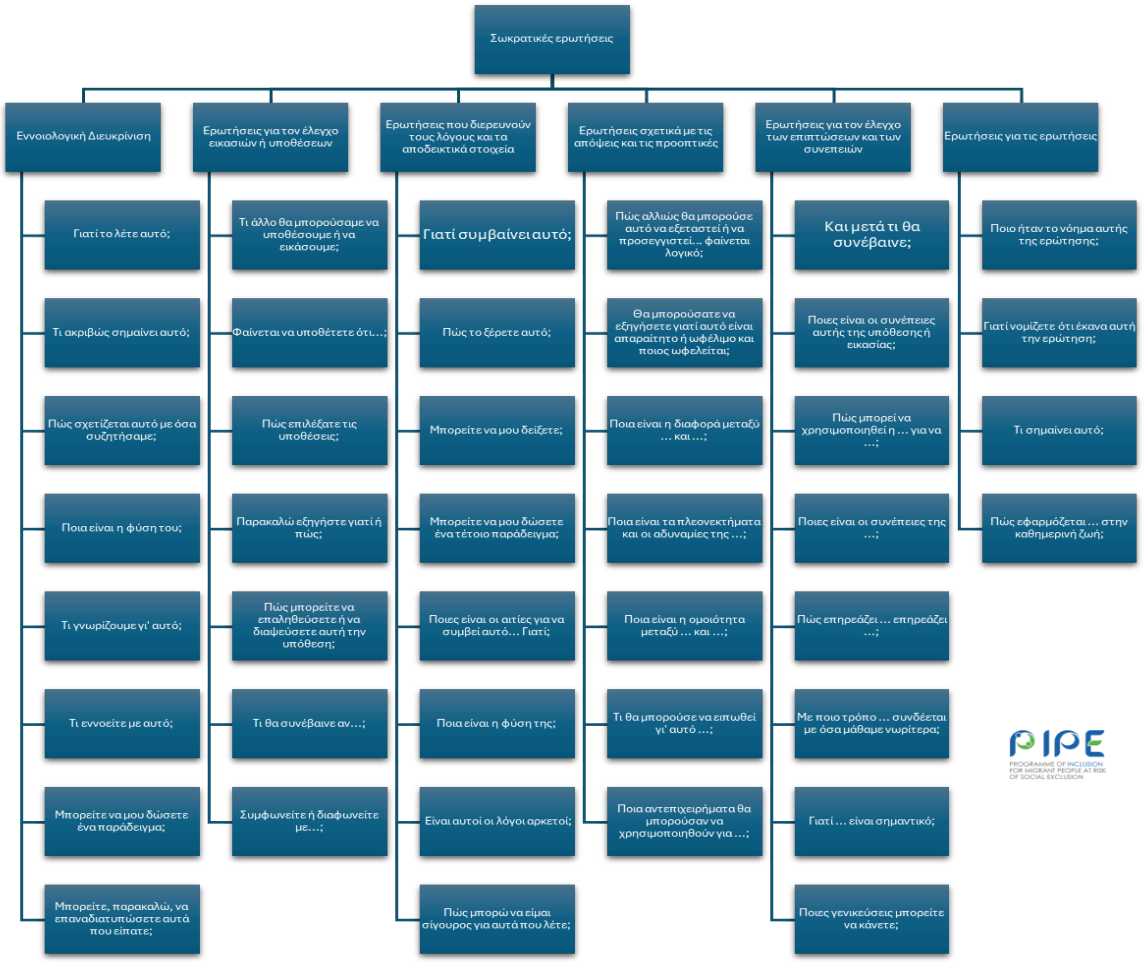

Συνεπάγεται μια διαλογική σχέση ανταλλαγής, και προς τις δύο κατευθύνσεις, από την πλευρά του επαγγελματία ή του εθελοντή για να προσφέρει σημαντικό περιεχόμενο, στοιχεία του πολιτισμού υποδοχής που τον αντιπροσωπεύουν στην πολυπλοκότητά του, που προσφέρουν το μεγαλείο και τις αντιφάσεις του, που καταλήγουν σε ένα ζωντανό πορτρέτο ικανό να περιέχει σε ισορροπία το ηθικό και το αισθητικό. Για ποιο περιεχόμενο μιλάμε; Πρόκειται για τη διεύρυνση του στενού διαδρόμου της χρήσιμης γνώσης, ώστε να δημιουργηθεί ένας χώρος όπου η ανυπολόγιστη γνώση, αποκλεισμένη από το τεχνοεπιστημονικό σύμφωνο που αποικίζει τη γνώση, μπορεί να προσφέρει φιλόξενες επιστημολογίες, όπου η ετερότητα μπορεί να αναγνωριστεί, να αισθανθεί μέρος της, να ανήκει. Δεν είναι στο χέρι μας να αποφασίσουμε ποιες, σίγουρα μοιραζόμαστε πολλές από αυτές τις αναφορές που συνθέτουν τον πολιτιστικό μας κανόνα, από τις τέχνες μέχρι τις επιστήμες, μπορούμε να συνθέσουμε ένα πρόγραμμα σπουδών που καλεί τους μετανάστες να μάθουν τη νέα γλώσσα ως πόρτα στις μνήμες που μας λένε για το μοίρασμα του κόσμου. Μια τέτοια περίπτωση είναι το ζωτικό και στη συνέχεια γραπτό έργο του Nuccio Ordine (ενός δασκάλου που διάβαζε σύντομα κείμενα των κλασικών σε οποιοδήποτε μάθημα με σκοπό να κάνει τους μαθητές να ανακαλύψουν την ιδιαιτερότητα της ύπαρξής τους μέσα σε αυτά τα

έργα τα οποία, αναστενάζει ο δάσκαλος, θα διάβαζε μια μέρα για να ζήσει καλύτερα και να νιώσει μέρος κάτι μεγαλύτερου από τον εαυτό του).

> 'Ας καυχηθούν οι άλλοι για τις σελίδες που έχουν γράψει- εγώ είμαι περήφανος για τις σελίδες που έχω διαβάσει', είπε ο Μπόρχες. Και είναι γεγονός ότι τα καλά βιβλία μας μεταμορφώνουν- ένα απόσπασμα, όσο σύντομο και αν είναι, μπορεί να ξυπνήσει την περιέργεια του αναγνώστη και να τον ενθαρρύνει να διαβάσει ένα έργο που θα αλλάξει τη ζωή του για πάντα. Αυτή είναι η δύναμη της λογοτεχνίας, η οποία όχι μόνο ανοίγει ορίζοντες, αλλά αργά αλλά σταθερά μας δίνει το κλειδί για να κατανοήσουμε τη ζωή (Nuccio Ordine, Κλασικοί για τη ζωή).

Παραλείψαμε, στις τελευταίες παραγράφους, τη δεύτερη κορυφή, η οποία αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για την τρίτη, το διάλογο της γνώσης. Η στρατηγική του πανδοχείου, η οποία αντανακλάται στις αρχές του Δεκαμερονίου και στα Παραμύθια του Καντέρμπουρι, τυπικά χαρακτηριστικά των μεταναστευτικών πολιτισμών, διαμορφώνεται ως παιδαγωγική των ερωτήσεων. Πρέπει να αναρωτηθούμε τι σημαίνει να θέτουμε ερωτήσεις. Να υπογραμμίσουμε ότι ο Freire διαισθανόταν την περιέργεια στο σώμα μιας ερώτησης και ότι η γνώση του φαινόταν να προέρχεται από την τέχνη της αμφισβήτησης.

> Ο ξένος (...) αρχίζει όταν συνειδητοποιώ τη διαφορετικότητά μου και τελειώνει όταν όλοι αναγνωρίζουμε τους εαυτούς μας ως ξένους, επαναστάτες ενάντια σε δεσμούς και κοινότητες. Και το να είσαι επαναστάτης σημαίνει να αισθάνεσαι ξανά άβολα σε αυτόν τον κόσμο, σημαίνει να αναλαμβάνεις τη δυσαρέσκεια του αναζητητή, την περιέργεια του αμφισβητία. Σημαίνει να χάνεις τον ύπνο σου από την ανάγκη να αποκρυπτογραφήσεις ένα κείμενο, σημαίνει να ανακτήσεις το πάθος για τη γνώση και, τελικά, για τη ζωή (Piastro, 1998, σ. 153).

Το να ρωτάς σημαίνει να θέλεις να καταλάβεις, διαφορετικά από το να καταλαβαίνεις -όπως πίστευε ο Ortega y Gasset-, το να καταλαβαίνεις σημαίνει να θέλεις να γνωρίσεις το άλλο άτομο, μια εκφρασμένη επιθυμία να καταρρίψεις τις προκαταλήψεις, να καταρρίψεις τα αρχέτυπα, να καταρρίψεις τους μύθους και, με τη γενναιοδωρία κάποιου που αισθάνεται σαν φιλοξενούμενος στον κόσμο, να προσκαλέσεις το άτομο-μετανάστη να μάθει τη νέα γλώσσα από τα λόγια και τις αφηγήσεις του μέσα από ερωτήσεις. Τι γνωρίζουμε για τον μετανάστη που πρέπει να μάθει τη γλώσσα της χώρας υποδοχής; Πόσους συγγραφείς έχουμε διαβάσει; Γνωρίζουμε για τα αντιπροσωπευτικά τους έργα τέχνης; Γνωρίζουμε για τις πεποιθήσεις τους ή την καθημερινή τους ζωή; Αισθανόμαστε ότι μπορούμε να μάθουμε από εκείνους που έρχονται για να μάθουν; Τι μπορούμε να μάθουμε διδάσκοντας την εθνική γλώσσα αυτών που την μαθαίνουν;

> (...) ενσωματωμένοι από πολλαπλές καταγωγές, άλλες συνδεδεμένες με την εθνική ιστορία και άλλες όχι, άλλες συνδεδεμένες με τη θρησκευτική παράδοση και άλλες όχι, από τη στιγμή που βλέπουμε στον εαυτό μας, στην καταγωγή μας και στην πορεία μας, ποικίλα συγκλίνουσα στοιχεία, ποικίλες συνεισφορές, ποικίλες διασταυρώσεις, ποικίλες λεπτές και αντιφατικές επιρροές, δημιουργείται μια διαφορετική σχέση με τους άλλους, αλλά και με εκείνους της δικής μας «φυλής». Δεν είναι πια απλά «εμείς» και «αυτοί», σαν δύο στρατοί σε σειρά μάχης που προετοιμάζονται για την επόμενη σύγκρουση, για την επόμενη εκδίκηση. Τώρα, στη «δική μας» πλευρά υπάρχουν άνθρωποι με τους οποίους τελικά έχω πολύ λίγα κοινά, και στη «δική τους» πλευρά υπάρχουν άλλοι με τους οποίους μπορώ να νιώσω πολύ κοντά... (Maalouf, 1999, σ. 44).

Αν δεν θέλουμε να αναπαράγουμε αυτό που περιέχεται στο ποίημα Los Nadies του Galeano, να θέσουμε στον εαυτό μας ερωτήματα και να θέσουμε ερωτήματα είναι να μοιραστούμε έναν τόπο διέλευσης και συνάντησης, όπως η αρχιτεκτονική της φιλοξενίας, να ανταλλάξουμε πολιτισμούς μαθαίνοντας λέξεις. Και είναι σημαντικό γιατί traduttore, traditore, οι λέξεις δεν σημαίνουν το ίδιο πράγμα, έχουν συμφραζόμενα που πρέπει να αφηγηθούν και να ακουστούν. Σημαίνει η αξιοπρεπής ζωή το ίδιο πράγμα εδώ και εκεί; Μιλάμε για το ίδιο πράγμα όταν προφέρουμε τις λέξεις φιλία, οικογένεια, πλούτος, ευτυχία, φόβος; Κάθε λέξη, με κάθε εμπειρία, είναι γεμάτη με μοναδικά νοήματα που επιτρέπουν μοναδικές συναντήσεις, η διδασκαλία της γλώσσας στον μετανάστη πρέπει να είναι ένα γεγονός όπου το παρελθόν αναγνωρίζεται στο παρόν που το φιλοξενεί. Ένα είδος αφηγήσεων μεταναστών που προάγουν μια διαπολιτισμική μετάφραση της γνώσης.

Ο διάλογος της γνώσης, ως η τρίτη κορυφή μιας παιδαγωγικής της υποδοχής, σημαίνει να είμαστε πολιτισμικοί πρεσβευτές της υποδοχής, ακροατές, κατά την εφαρμογή της Ξενίας, της ιστορίας του μετανάστη- με άλλα λόγια, αμφισβητίες που μαθαίνουν τον άλλον για να μπορούν να διδάξουν όχι τη γνώση τη δική μου, αλλά τη δική μας, και επίσης να ταξιδέψουν μέσα από όλες τις γνώσεις, τις χρήσιμες και τις άχρηστες, έτσι ώστε όλες οι ταυτότητες να βρεθούν στις λέξεις που μαθαίνουν. Όταν ρωτάμε στην αρχή, «Τι ταξιδεύει στη σιωπή;», προβάλλουμε στον επαγγελματία ή τον εθελοντή τον σπόρο της περιέργειας για να καταλάβουμε ποιος φτάνει τρομοκρατημένος, χωρίς οικογενειακούς δεσμούς, χωρίς γνώση των εθίμων, των συμβόλων, των κανόνων, απροστάτευτος και ευάλωτος, και να μην υποκύψουμε στον πατερναλισμό, να μπούμε στη θέση του άλλου χωρίς να ξεχνάμε ότι δεν είναι δικός μας, προκειμένου να προωθήσουμε μια εκπαίδευση που συνδέεται με αυτό το μοντέλο της ιδιότητας του μετανάστη πολίτη που τους επιτρέπει να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους, τις υποχρεώσεις τους και να δεσμευτούν να συμμετέχουν στα κοινά, στην κοινότητα. Όπως ανέφερε ο Αριστοτέλης, το κοινό, το koinos, παράγεται όταν οι

πολίτες διαβουλεύονται από κοινού για να καθορίσουν τι είναι καλό για την κοινότητα, τι είναι σωστό να κάνουν, το να ζούμε μαζί δεν σημαίνει να βόσκουμε μαζί, ούτε σημαίνει να βάζουμε τα πάντα στα κοινά, αλλά μάλλον να βάζουμε τις λέξεις και τις σκέψεις στα κοινά, σημαίνει να παράγουμε, μέσω της διαβούλευσης, παρόμοια έθιμα και κανόνες συνύπαρξης που ισχύουν για όλους εκείνους που κατοικούν σε αυτό το μικρό μπλε μάρμαρο που επιπλέει στον αιθέρα. **Μπορούμε να φανταστούμε τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας σε έναν μετανάστη με την έννοια του κοινού;**

Ας ανακεφαλαιώσουμε: Ξεκινώντας από εκείνο τον ρευστό νόμο που θεμελίωσε το τελετουργικό της φιλοξενίας, Ξενία, χρειαζόμαστε μια παιδαγωγική των ερωτήσεων που μας καλεί σε έναν διάλογο της γνώσης με τη ρητή βούληση να καθιερώσουμε, στις διαδικασίες διδασκαλίας και εκμάθησης της γλώσσας υποδοχής από τους μετανάστες, μια ηθική του μιγαδισμού που οικοδομεί μοντέλα μεταναστευτικής ιδιότητας του πολίτη και, γι' αυτό χρειαζόμαστε αυτό που υποστήριξε ο Jacques Rancière, ότι η πολιτική φαντασία είναι μια δυνατότητα του κόσμου που αμφισβητεί τις αποδείξεις της δεδομένης πραγματικότητας, μια φαντασία που ευνοεί τις χειραφετητικές δυνάμεις επιτρέποντάς μας να σκεφτούμε και να αισθανθούμε άλλες συντεταγμένες πέρα από τις λογικές της κυριαρχίας.

Η απελευθερωτική πολιτική φαντασία είναι μια έννοια που αναφέρεται στην ικανότητα να φαντάζεται και να συλλαμβάνει κανείς έναν κόσμο διαφορετικό από τον σημερινό, έναν κόσμο που αμφισβητεί τις δομές εξουσίας και επιδιώκει την απελευθέρωση των καταπιεσμένων ανθρώπων. Η ιδέα αυτή υποδηλώνει ότι η φαντασία δεν είναι μόνο

δημιουργική, αλλά και πολιτική, καθώς μπορεί να αμφισβητήσει τα καθιερωμένα πρότυπα και να ανοίξει χώρο για νέες δυνατότητες. Με άλλα λόγια, η πολιτική φαντασία μας επιτρέπει να σκεφτούμε πέρα από τα όρια που επιβάλλουν οι γενικές θεωρίες και οι καθολικές ιδέες και μας καλεί να εξετάσουμε μετασχηματιστικές εναλλακτικές λύσεις για την κοινωνία. Φανταζόμενοι έναν χειραφετημένο κόσμο, μπορούμε να υπερβούμε τους περιορισμούς και να εργαστούμε προς έναν πιο ελπιδοφόρο και απελευθερωτικό υπαρξιακό ορίζοντα.

Ένα απελευθερωτικό πολιτικό φαντασιακό που δεν μπορούμε να συλλάβουμε, όχι πλέον ή με μεγάλη δυσκολία, από μια ναρκισσιστική, στην περίπτωσή μας ευρωκεντρική ή δυτική, οπτική γωνία. Πρέπει λοιπόν να μάθουμε να θέτουμε δύσκολα ερωτήματα όπως: γιατί υπάρχουν τόσες διαφορετικές αρχές για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την κοινωνική δικαιοσύνη, όλες υποτίθεται μοναδικές, αλλά συχνά αντιφατικές, ή ποιος βαθμός συνοχής πρέπει να απαιτηθεί μεταξύ των αρχών, όποιες κι αν είναι αυτές, και των πρακτικών που λαμβάνουν χώρα στο όνομά τους; Ή μήπως η διαδικασία της κοσμικότητας, που θεωρείται ένα από τα πιο χαρακτηριστικά επιτεύγματα της δυτικής νεωτερικότητας, είναι μη αναστρέψιμη; Τι θα μπορούσε να συνεισφέρει η θρησκεία στην κοινωνική χειραφέτηση; Ή είναι μακροπρόθεσμα βιώσιμη η αντίληψη της φύσης ως ξεχωριστής από την κοινωνία, που είναι τόσο βαθιά ριζωμένη στη δυτική σκέψη; Ή μήπως υπάρχει χώρος για ουτοπία στον κόσμο μας; (De Sousa Santos, Πέρα από την ευρωκεντρική πολιτική φαντασία και την κριτική θεωρία). Ερωτήματα που μας αφορούν πέρα από τις ιδιαιτερότητές μας, όποιες κι αν είναι αυτές, που μας καλούν να παίξουμε πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαδικασία διδασκαλίας μιας γλώσσας, να παίξουμε πρωταγωνιστικό ρόλο σε έναν διάλογο γνώσης όπου πρέπει να ξεφύγουμε από τον ρόλο του δασκάλου-ξενιστή και να ενσαρκώσουμε το πνεύμα του φιλοξενούμενου που τον κατοικεί, για παράδειγμα, στο Κάστρο των Διασταυρούμενων Πεπρωμένων του Ίταλο Καλβίνο, όπου σε έναν κοινό χώρο γίνεται ανταλλαγή ορθολογισμών και συναισθημάτων, μεταναστευτικών αφηγήσεων που ξαναγράφουν με πολλά χέρια και πολλές φωνές ένα παρόν με την πρόθεση ενός μέλλοντος.

Η Nuria Peña αφηγείται στο podcast της El Gabinete de las Curiosidades, στο κεφάλαιο με τίτλο La canica que pudo cambiar el mundo (Το μάρμαρο που θα μπορούσε να αλλάξει τον κόσμο) για μια έννοια που ονομάζεται αλλαγή προοπτικής. Λέει ότι οι αστροναύτες που είδαν για πρώτη φορά την κοινή μας πατρίδα συλλογίστηκαν ένα εύθραυστο μπλε μάρμαρο που αιωρούνταν στον αιθέρα και ένιωσαν ότι όλες οι συγκρούσεις που αντιμετωπίζουμε καθημερινά, όλες αυτές οι εμφανείς διαφορές γλώσσας, δέρματος, κουλτούρας, γίνονται αόρατες από την προοπτική ότι αυτό το μάρμαρο είναι το μόνο σπίτι στο οποίο μπορούμε να ζήσουμε το παρόν και να φανταστούμε το μέλλον. Ένας περιορισμένος και εύθραυστος χώρος που χρειάζεται τη φροντίδα μας. Το να σκεφτόμαστε την εκπαίδευση οποιουδήποτε είδους χωρίς αυτή την αλλαγή

προοπτικής φαίνεται μόνο να τροφοδοτεί αυτό που αντιλαμβανόμαστε ως αυτοκτονικό καπιταλισμό.

> Ο πλανήτης μας είναι ένας μοναχικός κόκκος μέσα στο μεγάλο κοσμικό σκοτάδι που τον περιβάλλει. Μέσα στο σκοτάδι μας - σε όλη αυτή την απεραντοσύνη - δεν υπάρχει ίχνος βοήθειας που να έρχεται από οπουδήποτε αλλού για να μας σώσει από τον εαυτό μας. Η Γη είναι ο μόνος κόσμος που είναι γνωστό μέχρι στιγμής ότι φιλοξενεί ζωή. Δεν υπάρχει πουθενά αλλού, τουλάχιστον στο ορατό μέλλον, όπου θα μπορούσε να μεταναστεύσει το είδος μας. Επισκεφθείτε, ναι. Να εγκατασταθούμε, όχι ακόμα. Είτε μας αρέσει είτε όχι, προς το παρόν πρέπει να μείνουμε στη Γη. Έχει ειπωθεί ότι η αστρονομία είναι ταπεινωτική και δημιουργεί χαρακτήρα. Ίσως δεν υπάρχει καλύτερη απόδειξη της ανθρώπινης ύβρεως από αυτή τη μακρινή εικόνα του μικροσκοπικού μας κόσμου. Για μένα, υπογραμμίζει την ευθύνη μας να φερόμαστε ο ένας στον άλλον πιο ευγενικά και να διατηρούμε και να αγαπάμε την ωχρή μπλε κουκκίδα, το μοναδικό σπίτι που έχουμε γνωρίσει ποτέ. (Carl Sagan, A Pale Blue Dot)

Η πρόκληση για την οικοδόμηση μεταναστευτικών πολιτειών που δεν αποδίδονται ούτε περιορίζονται από φυσικά και πολιτισμικά σύνορα απαιτεί την εκμάθηση μιας κριτικής γλώσσας που διαλέγεται και προβληματίζει τις πραγματικότητες που διακινούνται, από μια διαπολιτισμική μετάφραση των λέξεων που μας καλούν σε μια οικολογία της γνώσης. Μια παιδαγωγική της υποδοχής που υποστηρίζεται από μια ηθική της διαπολιτισμικότητας και μια απελευθερωτική πολιτική φαντάζεται τους μετανάστες ως δυνητικούς φίλους και όχι ως δυνητικούς εχθρούς, πρόθυμους και διαθέσιμους να συμμετάσχουν με μια διυποκειμενική ευθύνη και να εμπλακούν στη φροντίδα αυτού που ο Carl Sagan αποκάλεσε χαϊδευτικά «Pale Blue Dot» (Χλωμή Μπλε Κουκκίδα). Μια αλλαγή προοπτικής για να ανταλλάξουμε την καλή ζωή ή την καπιταλιστική κραιπάλη με την τέχνη της καλής ζωής, ή ακόμα καλύτερα της καλής συνύπαρξης.

5.2. Γλωσσικά δικαιώματα και ανθρώπινα δικαιώματα. Διεθνείς δεσμεύσεις για τα εκπαιδευτικά δικαιώματα των (ενήλικων) προσφύγων και μεταναστών

Ερώτηση αναστοχασμού: Πώς μπορεί η διδασκαλία της γλώσσας υποδοχής, η οποία ανήκει σε μια ευρύτερη κουλτούρα από την ευρωπαϊκή, να συμβάλει στην ενδυνάμωση των μεταναστών ώστε να συμμετέχουν ενεργά στην κοινότητα, προωθώντας την ένταξη, τον διαπολιτισμικό διάλογο και την οικοδόμηση μιας πιο συνεκτικής, δίκαιης και υποστηρικτικής κοινότητας;

Η μετανάστευση στην Ευρώπη αποτέλεσε κεντρικό ζήτημα τις τελευταίες δεκαετίες, λόγω των συγκρούσεων, των οικονομικών ανισοτήτων και της κλιματικής αλλαγής. Αυτή η συνεχής ροή ανθρώπων παρουσιάζει ένα σύνολο προκλήσεων και ευκαιριών που απαιτούν μια προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα, τη φιλοξενία και το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας - και σε ό,τι αυτή αντιπροσωπεύει. Το πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων επιδιώκει την προστασία των μεταναστών, αλλά η αποτελεσματική εφαρμογή του επηρεάζεται από την πολυπλοκότητα του νομικού συστήματος που ρυθμίζει αυτά τα δικαιώματα. Στο πλαίσιο αυτό, τα γλωσσικά δικαιώματα και η προώθηση της διαπολιτισμικότητας διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο, και παρόλο που φαίνονται σαν θεωρητικές διαστάσεις, επηρεάζουν την καθημερινή ζωή κάθε μετανάστη.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι εγγενή σε όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από την εθνικότητα ή το μεταναστευτικό τους καθεστώς. Διεθνή έγγραφα όπως η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (UDHR) και η Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των διακινούμενων εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους δηλώνουν ότι όλοι οι μετανάστες πρέπει να αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό. Οι πράξεις αυτές αναγνωρίζουν βασικά δικαιώματα όπως το δικαίωμα στη ζωή, την προσωπική ασφάλεια, την απαγόρευση των διακρίσεων και την ισότητα ενώπιον του νόμου.

Η δημιουργία θεσμικών πλαισίων στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και η ενίσχυση του διεθνούς δικαίου είναι μια πολύπλευρη διαδικασία. Με την πάροδο του χρόνου, οι δομές αυτές παγιώθηκαν ως ένα πολύπλοκο δίκτυο ανταλλαγών, ισοδυναμιών, αποκλεισμών και ευκαιριών. Το δίκτυο αυτό, που αποτελείται από διεθνείς συνθήκες, συμβάσεις και συμφωνίες, επιδιώκει τη θέσπιση κοινών κανόνων και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των εθνών. Ωστόσο, η εφαρμογή και η αποτελεσματικότητά τους εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την πολιτική βούληση και τη δυναμική των δημοκρατικών συστημάτων που τα στηρίζουν.

Για τον λόγο αυτό είναι ζωτικής σημασίας η διάκριση μεταξύ της έννοιας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της έννοιας του νομικού συστήματος. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ουσιώδη, μη μεταβιβάσιμα και μοναδικά για την ανθρώπινη κατάσταση, ανεξάρτητα από γεωγραφικά, εθνοτικά ή ιδεολογικά χαρακτηριστικά διαφοροποίησης. Από την άλλη πλευρά, τα νομικά συστήματα είναι ανθρώπινες κατασκευές, μεταβλητές και υπό όρους. Ενώ τα ανθρώπινα δικαιώματα αντιπροσωπεύουν οικουμενικά και διαχρονικά ιδανικά, τα νομικά συστήματα είναι μηχανισμοί που ποικίλλουν ανάλογα με το πλαίσιο και υπόκεινται σε τροποποιήσεις με βάση τις πολιτικές και κοινωνικές αποφάσεις, το σύνολο των θεσμών και των διαδικασιών που εφαρμόζουν και διασφαλίζουν αυτούς τους κανόνες.

Παρά τις τεχνολογικές και επιστημονικές προόδους που χαρακτήρισαν τη σύγχρονη εποχή, οι δομές εξουσίας και οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες όχι μόνο διατηρήθηκαν, αλλά σε ορισμένα πλαίσια επιδεινώθηκαν. Οι παγκόσμιες δυναμικές εξουσίας, καθοδηγούμενες από τον καπιταλισμό και την παγκοσμιοποίηση, έχουν δημιουργήσει άνισα οφέλη, συγκεντρώνοντας τον πλούτο στα χέρια λίγων, ενώ μεγάλοι πληθυσμοί παραμένουν στη φτώχεια. Το φαινόμενο αυτό έχει αμφισβητήσει τα ιδανικά της ισότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης, αποκαλύπτοντας ένα σημαντικό χάσμα μεταξύ θεωρίας και πράξης.

Επιπλέον, τα πολιτικά συστήματα που αναδύθηκαν υπό τη σημαία της νεωτερικότητας, συχνά διαμορφωμένα από συγκεκριμένα συμφέροντα και ηγεμονικές δυναμικές εξουσίας, απέτυχαν να εγγυηθούν τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια όλων των ανθρώπων. Τα κράτη, σε πολλές περιπτώσεις, δίνουν προτεραιότητα στην οικονομική σταθερότητα και την εθνική ασφάλεια έναντι της κοινωνικής δικαιοσύνης, με αποτέλεσμα πολιτικές που περιθωριοποιούν ευάλωτες ομάδες και διαιωνίζουν τις διαρθρωτικές ανισότητες. Αυτή η ωφελιμιστική προσέγγιση έρχεται σε αντίθεση με τη διαφωτιστική υπόσχεση για την προστασία της ελευθερίας και της ισότητας για όλους τους πολίτες.

Η σημερινή κατάσταση αντικατοπτρίζει μια βαθιά ασυμφωνία μεταξύ των καθολικών αρχών της σύγχρονης εποχής και της πρακτικής πραγματικότητας. Οι επίμονες

συγκρούσεις, οι φυλετικές και έμφυλες διακρίσεις, οι μεταναστευτικές κρίσεις και η κλιματική αλλαγή μαρτυρούν τα όρια και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα στην προσπάθειά της για πραγματικά παγκόσμια δικαιοσύνη και ισότητα. Έτσι, η υπόσχεση του εκσυγχρονισμού παραμένει ένα φιλόδοξο ιδεώδες, μια συνεχής υπενθύμιση της ανάγκης να μεταρρυθμίσουμε και να επανεξετάσουμε τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές μας δομές, προκειμένου να καλύψουμε το χάσμα μεταξύ ιδεώδους και πραγματικότητας.

Στη μεταμοντέρνα εποχή, που χαρακτηρίζεται από την παγκοσμιοποίηση και την υπερσυνδεσιμότητα, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με το καθήκον να υλοποιήσουμε αυτή την υπόσχεση. Τα θεσμικά πλαίσια πρέπει να προσαρμοστούν και να ανταποκριθούν στις νέες προκλήσεις και πραγματικότητες ενός αλληλοεξαρτώμενου κόσμου. Η διεθνής συνεργασία και η πολιτική βούληση είναι απαραίτητες για να μετατραπούν αυτά τα πλαίσια σε αποτελεσματικά μέσα δράσης, διασφαλίζοντας ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν αποτελούν απλώς ένα φιλόδοξο ιδανικό, αλλά μια απτή πραγματικότητα για όλους.

> "Από πού, τελικά, ξεκινούν τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα; Σε μικρά μέρη, κοντά στο σπίτι- τόσο κοντά και τόσο μικρά που δεν φαίνονται σε κανέναν παγκόσμιο χάρτη. Ωστόσο, είναι ο κόσμος του κάθε ανθρώπου- η γειτονιά στην οποία ζει- το σχολείο ή το πανεπιστήμιο στο οποίο φοιτά- το εργοστάσιο, η φάρμα ή το γραφείο όπου εργάζεται. Αυτοί είναι οι χώροι όπου

> κάθε άνδρας, γυναίκα και παιδί επιδιώκει ίση δικαιοσύνη, ίσες ευκαιρίες, ίση αξιοπρέπεια χωρίς διακρίσεις. Αν αυτά τα δικαιώματα δεν έχουν νόημα εκεί, έχουν ελάχιστο νόημα οπουδήποτε αλλού. Χωρίς συντονισμένη δράση των πολιτών για να τα διατηρήσουμε κοντά στο σπίτι μας, θα ψάχνουμε μάταια για πρόοδο στον ευρύτερο κόσμο". (Eleanor Roosevelt, απόσπασμα από ομιλία στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, 28 Σεπτεμβρίου 1958)

Τώρα, αυτό το σημείο δεν μπορεί να εξεταστεί χωρίς να εισέλθουμε στο δίλημμα μεταξύ του ατομικού αντίκτυπου στην τάξη και των ευρύτερων στόχων της κοινωνίας, καθώς είναι σίγουρα μια σημαντική πρόκληση στο πλαίσιο του κριτικού εκπαιδευτικού προτύπου. Είναι σαφές ότι η διδασκαλία της γλώσσας είναι θεμελιώδης τόσο για την κατανόηση αυτών των κανονιστικών πλαισίων όσο και για την υπεράσπιση του δικού μας δικαιώματος ή του δικαιώματος των άλλων. Επιτρέπει την πρόσβαση σε κρίσιμες πληροφορίες, όπως τα νομικά δικαιώματα, οι κοινωνικές υπηρεσίες, η υγειονομική περίθαλψη και οι διαθέσιμες ευκαιρίες εκπαίδευσης και απασχόλησης, προάγοντας τη λήψη αποφάσεων και την ενεργότερη συμμετοχή στην κοινωνία, αυξάνοντας τις δυνατότητες αλληλεπίδρασης και διαλόγου με τους γείτονες, τους συναδέλφους, τους δασκάλους και τις τοπικές αρχές, οι οποίες μπορούν να προσφέρουν χώρους για κοινωνική και πολιτιστική ένταξη. Αυξάνει επίσης τις δυνατότητες συμμετοχής σε πολιτικές και πολιτειακές δραστηριότητες, διαπραγμάτευσης των συνθηκών εργασίας, πρόσβασης σε νομικές υπηρεσίες.

Η απάντηση επιβεβαιώνει αυτό που ήδη γνωρίζουμε... Η αποτελεσματική επικοινωνία προάγει την αμοιβαία κατανόηση, μειώνει τις προκαταλήψεις και ενισχύει τους κοινωνικούς δεσμούς. Η αποτελεσματική επικοινωνία απαιτεί συχνά μια κοινή γλώσσα, ένα κοινό πεδίο έκφρασης, σημαίνοντα νοήματα και έννοιες. Ωστόσο, οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων, η κριτική σύλληψη της πραγματικότητας, η τοποθέτηση της υπεράσπισης των δικών μας δικαιωμάτων ή των δικαιωμάτων των άλλων απαιτούν πολύ περισσότερα από τη διδασκαλία της γλώσσας και τον χειρισμό των επικοινωνιακών κωδίκων.

Όσα έχουν ήδη επισημανθεί σε προηγούμενες ενότητες, και όσα θα συνεχίσουν να επισημαίνονται σε επόμενες ενότητες, αναπτύσσονται εδώ. Η σημασία της κατανόησης των διαδικασιών διδασκαλίας ως μιας αμφίδρομης, ακόμη και

πολυκατευθυντικής πραγματικότητας- ποικιλόμορφη από τη φύση της και, ως εκ τούτου, έχουσα ανάγκη από ένα μοίρασμα που γεννιέται από την υποκειμενικότητα. Αυτό απαιτεί ερωτήματα, χώρους, έννοιες που καλωσορίζουν τρόπους ζωής και δεν δίνουν μόνο παρουσιάσεις ενός ενιαίου μοντέλου. Απαιτεί κοινωνικό άνοιγμα στη διαπολιτισμικότητα, το οποίο ξεπερνά την ιδέα της στατικής ομαδοποίησης των πολιτισμών, των απλών ανοχών.

> Οι δύο αρχές της δικαιοσύνης είναι οι εξής: α. Κάθε άτομο έχει ίσο δικαίωμα να απαιτεί ένα πλήρως κατάλληλο σύστημα βασικών και ίσων δικαιωμάτων και ελευθεριών, ένα σύστημα που είναι συμβατό με το ίδιο σύστημα για όλους- (...) β. Οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες δικαιολογούνται μόνο με δύο προϋποθέσεις: πρώτον, θα συνδέονται με θέσεις και αξιώματα ανοικτά σε όλους (...)- δεύτερον, οι θέσεις και τα αξιώματα αυτά πρέπει να ασκούνται προς το μέγιστο όφελος των λιγότερο προνομιούχων μελών της κοινωνίας (Rawls, 1995, σ. 31).

Από αυτές τις γραμμές, γίνεται κατανοητό ότι είναι δυνατόν να ξεπεραστεί αυτή η δυαδικότητα με την υιοθέτηση μιας ολιστικής και συστημικής προσέγγισης που αναγνωρίζει τη διασύνδεση μεταξύ της ατομικής δράσης και της κοινωνικής αλλαγής σε συλλογικό επίπεδο. Ξεκινώντας από τον κριτικό αναστοχασμό της διδακτικής πρακτικής, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ενθαρρύνονται να αναστοχάζονται κριτικά για το ρόλο τους στην προώθηση της κοινωνικής αλλαγής και της ισότητας στην εκπαίδευση. Αυτό συνεπάγεται την αμφισβήτηση των παραδοχών, την εξέταση των σιωπηρών προκαταλήψεων και τη συνεχή αναζήτηση τρόπων βελτίωσης και προσαρμογής της διδακτικής πρακτικής για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των κοινωνικών και πολιτισμικών προκλήσεων. Πρόκειται για την απόσταξη των δεδομένων που διαμορφώνουν την κυρίαρχη αφήγηση από πραγματικές και τρέχουσες πληροφορίες. Πρόκειται για την ενσωμάτωση της συλλογικής δράσης στο πρόγραμμα σπουδών, έτσι ώστε, από ένα κοινό όραμα της ίδιας ταξικής ομάδας, να αντιμετωπίζεται από κοινού ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση των χειροπιαστών κοινωνικών και κοινοτικών προβλημάτων. Αυτό όχι μόνο προάγει την ανάπτυξη δεξιοτήτων συνεργασίας και ομαδικής εργασίας, αλλά και διδάσκει στους μαθητές τη σημασία της συλλογικής δράσης για ουσιαστική αλλαγή.

> Ο πολιτισμός δεν είναι ούτε υπέρβαση ούτε εξουδετέρωση της υπέρβασης- συνίσταται σε ηθική ευθύνη και υποχρέωση απέναντι στον πλησίον, μια σχέση με την υπέρβαση ως υπέρβαση. Μπορούμε να το ονομάσουμε αγάπη. Διατάσσεται από το πρόσωπο του άλλου προσώπου, το οποίο δεν είναι στοιχείο της εμπειρίας και δεν προέρχεται από τον κόσμο. Διείσδυση του ανθρώπου στη βαρβαρότητα του είναι, έστω και αν καμία φιλοσοφία της ιστορίας δεν μπορεί να εγγυηθεί τη μη επιστροφή της βαρβαρότητας (Levinas, 2011, σ. 61).

Σταδιακά, η εκπαιδευτική δράση θα οικοδομήσει συνεργασίες με την κοινότητα υποδοχής (κοινοτικές οργανώσεις, ομάδες ακτιβιστών και άλλους φορείς αλλαγής) για τον εντοπισμό αναγκών και ευκαιριών για κοινή δράση. Αυτό μπορεί να βοηθήσει στην επέκταση του αντίκτυπου της διδασκαλίας και της μάθησης πέρα από την τάξη και στη δημιουργία ουσιαστικών συνδέσεων μεταξύ του σχολείου και της κοινότητας. Πρόκειται για τη χρήση μιας στρατηγικής από τη σύμπραξη με το άμεσο στο συλλογικό και κοινό. Πρόκειται για τη δημιουργία μιας κοινότητας που επηρεάζει, δημιουργεί και υποστηρίζει τον προσωπικό και κοινωνικό μετασχηματισμό. Σημαίνει ότι ξεκινά από την αναγνώριση ότι η κοινωνική αλλαγή (της γνώμης, της δράσης, της πολιτικής κ.λπ.) ξεκινά από το ατομικό επίπεδο, στην προκειμένη περίπτωση, από και με τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές τους. Βεβαίως, αυτός ο στρατηγικός στόχος πρέπει να ταιριάζει με μια προσέγγιση της διδασκαλίας της γλώσσας που βασίζεται στην ευαισθησία στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα κάθε μετανάστη και να υπογραμμίζει ορισμένες σημαντικές πτυχές από διδακτική άποψη, αλλά οι βασικές αρχές δεν πρέπει να διαφεύγουν από τα μάτια μας.

Στο τέλος, έχουμε έναν προσωπικό και συλλογικό στόχο, ενώ συνδυάζουμε ένα πλήθος υποκειμενικών και μοναδικών γεγονότων που συνθέτουν μια τάξη, δέκα τάξεις, εκατό τάξεις και πολλούς μετανάστες που ανήκουν σε έναν κοινό χρόνο και χώρο για να φτιάξουμε ένα κοινό μέλλον.

> Η απαίτηση για αναγνώριση γίνεται επιτακτική λόγω των υποτιθέμενων δεσμών μεταξύ αναγνώρισης και ταυτότητας, όπου ο τελευταίος όρος προσδιορίζει κάτι που ισοδυναμεί με την ερμηνεία ενός ατόμου για τα χαρακτηριστικά που το προσδιορίζουν ως ανθρώπινο ον. Η θέση είναι ότι η ταυτότητά μας διαμορφώνεται εν μέρει από την αναγνώριση ή την έλλειψή της (Taylor, 1993, σ. 43).

Τα γλωσσικά δικαιώματα αποτελούν θεμελιώδη πτυχή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς συνδέονται στενά με την πολιτιστική ταυτότητα, την κοινωνική ένταξη και τις ίσες ευκαιρίες. Ωστόσο, τα όρια αυτών των δικαιωμάτων για τις ομάδες που έχουν μεταναστεύσει σε άλλο έδαφος είναι ασαφή και συχνά εξαρτώνται από τα "ιδιαίτερα" δικαιώματα της κοινωνίας υποδοχής. Ο φόβος του οικοδεσπότη για την απώλεια μιας ταυτότητας αντιπαρατίθεται με τον φόβο της απώλειας της μνήμης όσων μετακινήθηκαν. Πρόκειται για έναν άνισο αγώνα που έχει πολύ δύσκολη έκβαση, αν όχι λύση.

Σχεδόν πάντα εστιάζουμε στη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας ως παράγοντα διευκόλυνσης της ένταξης των μεταναστών στην επικράτεια, δημιουργώντας έναν πραγματικό εγκλιματισμό των μεταναστών. Συχνά αυτή η γλωσσική εκπαίδευση δεν είναι καν δίγλωσση, πολύ περισσότερο στην αναγνώριση μειονοτικών ή ξένων γλωσσών, που θα ήταν "τυπικές" στρατηγικές ενός κράτους που προστατεύει τις γλώσσες που υπάρχουν στα εδάφη του.

> Η "αναγνώριση" έχει γίνει η λέξη-κλειδί της εποχής μας. Η ιδέα αυτή, μια σεβαστή κατηγορία της Εγελιανής φιλοσοφίας, που πρόσφατα αναβίωσε από τους πολιτικούς θεωρητικούς, αποδεικνύεται κεντρική στις εργασίες για την εννοιολογική προσέγγιση των σημερινών συζητήσεων σχετικά με την ταυτότητα και τη διαφορά. Είτε πρόκειται για τις διεκδικήσεις γης των ιθαγενών, είτε για την κοινωνική πρόνοια των γυναικών, είτε για την queer εργασία είτε για τις μουσουλμανικές μαντίλες, οι ηθικοί φιλόσοφοι χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο τον όρο "αναγνώριση" για να αποκαλύψουν τις κανονιστικές βάσεις των πολιτικών διεκδικήσεων (Fraser and Honneth, 2006, σ. 13).

Η διατήρηση, η ανάπτυξη και η έκφραση της πολιτιστικής και γλωσσικής πραγματικότητας και κληρονομιάς είναι, με τη σειρά της, η έκφραση και η διατήρηση της ταυτότητας του ατόμου. Η διδασκαλία της γλώσσας της χώρας υποδοχής θα πρέπει όχι μόνο να διευκολύνει την ένταξή τους στη νέα κοινωνία, αλλά και να σέβεται και να εκτιμά την προηγούμενη πολιτιστική και γλωσσική τους ταυτότητα. Η αμφίδρομη εκμάθηση γλωσσών αναγνωρίζει ότι η διαδικασία ένταξης δεν είναι μονόδρομος, αλλά περιλαμβάνει μια δυναμική αλληλεπίδραση μεταξύ των μεταναστών και της κοινωνίας υποδοχής. Οι μετανάστες φέρνουν τις μοναδικές τους εμπειρίες, γνώσεις και προοπτικές, εμπλουτίζοντας έτσι τον πολιτιστικό και γλωσσικό ιστό της κοινότητας υποδοχής. Ταυτόχρονα, η εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής επιτρέπει στους μετανάστες να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της νέας τους κοινότητας, ασκώντας έτσι το δικαίωμά τους στον αυτοπροσδιορισμό σε ένα διαπολιτισμικό πλαίσιο.

Κλείνοντας αυτή την ενότητα, ερχόμαστε στο πρακτικό δίλημμα της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας και στον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει ο δάσκαλος και στο πόσο σημαντικό είναι για την ανάπτυξη κάθε ατόμου να αναγνωρίζει τη μητρική του γλώσσα. Πρόκειται για έναν συνεχή παλμό μεταξύ της προώθησης της ένταξης σε μια κοινωνία, της πρόσβασης σε ευκαιρίες εκπαίδευσης και απασχόλησης και της δημιουργίας μιας δικής μας πολιτισμικής ταυτότητας, που διαμορφώνει

ολοκληρωμένα πρόσωπα και επικυρώνεται από ατελείωτες νομοθετικές ρυθμίσεις και διεθνείς συνθήκες.

Πρόκειται να παρουσιάσει τον τυπικό προγραμματισμό της δίγλωσσης εκπαίδευσης και τα οφέλη της, αλλά και τα ελλείμματά της, όταν ο πολιτισμός που "έμεινε πίσω" θεωρείται ότι ξεπεράστηκε, τόσο από τις πολιτιστικές πτυχές του προορισμού, όσο και από τις προσωπικές ιστορίες των ανθρώπων;

Τελικά, οι εκπαιδευτικοί επικεντρώνονται στη βελτίωση της "ψηφιακής ικανότητας" και εστιάζουν σε ένα πλήθος παιδαγωγικών και διδακτικών στρατηγικών που συχνά, ακόμη και όταν επιτυγχάνουν ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς, σεβασμό και ασφάλεια, αποτυγχάνουν να αναδείξουν την αξία της γλωσσικής ποικιλομορφίας λόγω της πίεσης ενός περιβάλλοντος που είναι πάντα εχθρικό προς τους ξένους.

Η ίδια αυτή η έλλειψη ενός χώρου όπου η άμεση εχθρότητα του περιβάλλοντος διαλύεται μέσα από στενές σχέσεις, χώρων ανάπαυλας από την απόλυτη εσωστρέφεια, ενώ δεν ανοίγουν χώροι στα εκπαιδευτικά ιδρύματα που να επιτρέπουν ή και να ενθαρρύνουν τη χρήση της μητρικής γλώσσας, κάνει το έργο των μεταναστών και των εκπαιδευτικών τους ένα δύσκολο βουνό να ανέβουν.

Πρέπει να βρεθούν χώροι στους οποίους να μπορούν να συζητηθούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί, όπως η έλλειψη κατάρτισης στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, οι περιορισμένοι πόροι ή οι περιοριστικές εκπαιδευτικές πολιτικές. Χώροι στους οποίους να διαμαρτύρονται και ταυτόχρονα να διερευνούν ευκαιρίες για τη βελτίωση της γλωσσικής εκπαίδευσης, όπως η ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση των εκπαιδευτικών, η ανάπτυξη διδακτικού υλικού χωρίς αποκλεισμούς και η συνεργασία με γλωσσικές κοινότητες

5.3. Από την παιδαγωγική της φιλοξενίας στην κριτική διδασκαλία της εθνικής γλώσσας: Προς μια νέα, συνειδητή και απελευθερωτική διδασκαλία

> Μια από τις θεμελιώδεις διαφορές μεταξύ εμού και των μοιρολατρών διανοουμένων - κοινωνιολόγων, οικονομολόγων, φιλοσόφων ή παιδαγωγών, δεν έχει σημασία - είναι ότι, χθες όπως και σήμερα, ποτέ δεν αποδέχθηκα ότι η εκπαιδευτική πρακτική πρέπει να περιορίζεται μόνο στην «ανάγνωση του λόγου», στην «ανάγνωση του κειμένου», αλλά πρέπει να περιλαμβάνει την «ανάγνωση του πλαισίου», την «ανάγνωση του κόσμου». (Paulo Freire)

Ερώτηση αναστοχασμού: Ποια κατάρτιση και κριτική ευαισθητοποίηση πρέπει να έχουν οι καθηγητές ξένων γλωσσών; Αυτό το ερώτημα ως χώρος προβληματισμού μας καλεί να κοιτάξουμε στον καθρέφτη του άλλου, να φανταστούμε τη γλωσσική μάθηση ως όχημα μοναδικού μετασχηματισμού - χειραφέτησης - και πλουραλισμού - ευθυγράμμισης με το κοινό καλό. Υπενθυμίζοντας ότι οι Έλληνες είχαν δύο λέξεις σχετικά με αυτό το θέμα, για το άτομο που ευθυγραμμίζει τη διαδικασία της ενικής χειραφέτησης με το κοινό καλό το ονόμαζαν politikos, και για το άτομο που δίνει προτεραιότητα στο προσωπικό του συμφέρον έναντι του κοινοτικού, το ονόμαζαν idiotas. Ο μοναδικός μετασχηματισμός και η ευθυγράμμισή του με το κοινό καλό -koinos- μας καλεί να σκεφτούμε πώς η διδασκαλία και η εκμάθηση μιας γλώσσας μπορεί να σημαίνει μια διαπολιτισμική προβολή, πολιτική συνυπευθυνότητα και κοινωνική δέσμευση, ένα άνοιγμα σε διαπολιτισμικές συνέργειες σε σχέση με τη διαφορετικότητα. Ποια επιλογή πόρων ή/και δραστηριοτήτων και εμπειριών ουσιαστικής μάθησης χρειαζόμαστε; Τι εννοούμε με τον όρο ουσιαστική μάθηση; Ποια περιεχόμενα φανταζόμαστε ότι έχουν νόημα για μια κριτική κατάρτιση και ευαισθητοποίηση του καθηγητή ξένων γλωσσών; Ακολουθώντας την αφήγηση του Nuccio Ordine στο μανιφέστο του για τη Χρησιμότητα του Άχρηστου, αν οι εξωγήινοι έφταναν σε αυτό το μικρό μπλε μάρμαρο που επιπλέει στο σύμπαν, προσκολλημένοι στην αρχή της χρησιμότητας, ίσως να παρουσιάζαμε την ανθρωπότητα από το ουρητήριο, αλλά, σίγουρα, μας έρχονται στο μυαλό άλλα δημιουργήματα που, εξίσου, δεν την αντιπροσωπεύουν με μεγαλύτερη αξιοπρέπεια.

Για ποιο λόγο πρέπει να υπάρχει εκπαίδευση; Οποιαδήποτε διαδικασία εκπαίδευσης (και η διαδικασία διδασκαλίας γλωσσών σε μεταναστευτικούς πληθυσμούς είναι μία από αυτές) περιλαμβάνει πάντα ένα σχέδιο υποκειμενοποίησης, όχι μόνο μάθησης. Η μάθηση είναι κάτι που συμβαίνει πάντα, καθεαυτό, σε κάθε ανθρώπινο ον: αν αυτοί οι μεταναστευτικοί πληθυσμοί έμεναν μόνοι τους στα εθνικά πλαίσια υποδοχής, δεν θα κατέληγαν να μάθουν τα στοιχειώδη της γλώσσας, ακόμη και αν δεν το ήθελαν;

Επομένως, αυτό που είναι σημαντικό, όταν εξετάζουμε την ανάληψη οποιασδήποτε εκπαιδευτικής διαδικασίας, δεν είναι το ερώτημα πώς να προωθήσουμε περισσότερη και καλύτερη συγκεκριμένη μάθηση (στην προκειμένη περίπτωση, την εκμάθηση της γλώσσας), αλλά πώς να συμβάλουμε σε αυτή τη διαδικασία υποκειμενοποίησης που

απαιτεί εκπαίδευση (πώς να γίνουμε υποκείμενο, πράκτορας του εαυτού μας, στο πλαίσιο του πολιτισμού και του κράτους υποδοχής).

Δεν είναι ο κατάλληλος χρόνος και τόπος για να μπούμε στη θεωρητικοποίηση του εννοιολογικού σύμπαντος που κρύβεται πίσω από τις παραπάνω δηλώσεις. Αρκεί να επισημάνουμε ότι αυτό το σχέδιο υποκειμενοποίησης που απαιτεί την εκπαίδευση πρέπει, στην ουσία, να συμβάλει ώστε τα υποκείμενα που εκπαιδεύονται να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν την ελευθερία που είναι συνυφασμένη με την αξιοπρέπειά τους ως ανθρώπινα όντα.

Η διαχείριση της δικής μας ελευθερίας είναι μια σύνθετη φιλοδοξία που έχει ουσιαστικά επαναπροσδιοριστεί με δύο τρόπους: η ελευθερία να μπορούμε να είμαστε και η ελευθερία να θέλουμε να είμαστε[1] . Η ελευθερία να είναι κανείς συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την ύπαρξη των μέσων ζωής που διευκολύνουν την πρόσβαση σε επιλογές και εναλλακτικές λύσεις, και αυτό συνεπάγεται πάντα μια πιο ισότιμη κατανομή των υλικών αγαθών που επιτρέπουν τη διαβίωση και την ευημερία, την ισότητα στην αναγνώριση και την ισότητα στη δυνατότητα συμμετοχής στις αποφάσεις της κοινότητας. Εν ολίγοις, μας επαναφέρει στην ιδέα της ισότητας και, πίσω από αυτήν, στην επιδίωξη της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Ο ρόλος της εκπαίδευσης, κατανοητός λοιπόν ως μοχλός κοινωνικής δικαιοσύνης (πολιτικό εργαλείο), είναι να συμβάλει στην ανάπτυξη στους μαθητές των ικανοτήτων (δεξιοτήτων) που τους επιτρέπουν να έχουν πρόσβαση, στο πλαίσιο των πολύπλοκων κοινωνιών, στη διανομή των αγαθών (κυρίως μέσω ενός προσόντος που επιτρέπει την πρόσβαση στην αγορά εργασίας) και σε ένα ομοιόμορφο καθεστώς του πολίτη (κυρίως μέσω μιας κοινωνικοποίησης που βασίζεται στην αναγνώριση των αντίστοιχων ταυτοτήτων και στην κατανόηση των δομών της συμμετοχής των πολιτών).

Η ελευθερία του να θέλει κανείς να είναι σχετίζεται περισσότερο με διαδικασίες ηθικής αυτοδιαμόρφωσης. Σημαίνει ότι έχει δημιουργήσει τον εαυτό του όχι μόνο με μια καθορισμένη, ελεύθερα επιλεγμένη ταυτότητα, αλλά ότι το έχει κάνει στο πλαίσιο μιας προβληματικής ανάλυσης των νόμιμων ηθικών επιλογών που είναι διαθέσιμες και ότι έχει εσωτερικεύσει εκείνες που θεωρούνται καταλληλότερες για να εξυπηρετήσουν τους δικούς του σκοπούς και το κοινό καλό. Αυτή η δεύτερη πτυχή του τι συνεπάγεται η απελευθερωτική ανάπτυξη είναι, ίσως, η πιο σωστή εκπαιδευτική και, πέρα από τις εκπαιδευτικές πολιτικές, εξετάζει άμεσα τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται και αναπτύσσονται οι εκπαιδευτικές σχέσεις που επιτρέπουν σε κάθε μαθητή να γίνει υποκείμενο.

[1] Κάποιοι αναφέρθηκαν σε αυτό ως «αρνητική» ελευθερία και «θετική» ελευθερία. Αυτά δεν πρέπει να ερμηνεύονται ως πολικά άκρα, αλλά ως δύο ποιοτικά διαφορετικά είδη ελευθερίας.

Η εκπαίδευση, επομένως, μπορεί να κατανοηθεί ως μια διαδικασία ηθικής αυτοδημιουργίας, ουσιαστικά απελευθερωτική, σε ένα δεδομένο πολιτισμικό πλαίσιο, που προκαλείται και υποστηρίζεται από την παρουσία ενός παράγοντα εκπαίδευσης. Το τελικό αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας θα πρέπει να είναι ο μετασχηματισμός των υποκειμένων που εκπαιδεύονται, κατά τρόπο ώστε να είναι σε θέση να καθορίσουν το δικό τους καλό (δηλαδή ηθικά προσανατολισμένο) σχέδιο ζωής, ευθυγραμμισμένο με το κοινό καλό.

Τι σημαίνει «ευθυγράμμιση με το κοινό καλό», στο πλαίσιο μιας απελευθερωτικής εκπαιδευτικής σχέσης; Στον 21ο αιώνα, είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν δεσμοί μεταξύ των όσων συμβαίνουν στην κοινωνία και των όσων διδάσκονται στην τάξη. Με άλλα λόγια, είμαστε προσηλωμένοι σε ένα ανθρωπιστικό όραμα για την εκπαίδευση στο οποίο λαμβάνεται πάντοτε υπόψη το κοινωνικό πλαίσιο.

Η εκπαίδευση δεν είναι ποτέ ουδέτερη: εξαρτάται από τις κοινωνικές, πολιτιστικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες. Η εκπαίδευση βασίζεται πάντα σε μια συγκεκριμένη κοσμοθεωρία της κοινωνικής ζωής, ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένα συμφέροντα και επιδιώκει συγκεκριμένους στόχους. Με βάση αυτή τη θεώρηση, υπάρχουν παιδαγωγικές που επιδιώκουν την προώθηση κομφορμιστικών θεμάτων και τείνουν στην αναπαραγωγή και τη μονιμότητα των υφιστάμενων δομών. Πρόκειται για συντηρητικές παιδαγωγικές, αφηρημένες από την περιβάλλουσα πραγματικότητα, οι οποίες τείνουν να δίνουν έμφαση στην εισαγωγή των κυρίαρχων αξιών, επιδιώκουν

τη διατήρηση του status quo και, στην ουσία, επιδιώκουν να περιοριστούν στην εκπαίδευση «καλών εργαζομένων».

Απέναντι σε αυτά, αναδύονται οι κριτικές παιδαγωγικές (με τις οποίες ευθυγραμμίζεται η παρούσα πρόταση), που ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη υποκειμενικοτήτων προσηλωμένων στον κοινωνικό μετασχηματισμό, τη δικαιοσύνη και την ισότητα. Οι κριτικές παιδαγωγικές στοχεύουν στην ανάπτυξη παιδαγωγικών εναλλακτικών λύσεων που λαμβάνουν υπόψη τις εμπειρίες και τις πραγματικότητες των μαθητών, διεγείρουν το κριτικό τους πνεύμα και προωθούν την ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων που τους επιτρέπουν να δεσμευτούν και να δράσουν υπέρ της δικής τους χειραφέτησης και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Μία από τις βασικές έννοιες αυτού του εκπαιδευτικού ρεύματος είναι η κριτική συνείδηση. Αυτή συνίσταται στην απόκτηση βαθιάς γνώσης του κόσμου, στην αντίληψη των υπαρχουσών κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών αντιφάσεων και, ως εκ τούτου, στην ανάληψη δράσης κατά των καταπιεστικών στοιχείων της πραγματικής κατάστασης.

Ποιος είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού σε αυτή τη διαδικασία και πώς πρέπει να την αντιμετωπίσει; Προκειμένου να διευκολυνθεί η ανάδυση της κριτικής συνείδησης, ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι θεμελιώδης. Όχι μόνο να επισημαίνει τις πτυχές εκείνες που ο μαθητής πρέπει να προβληματιστεί (τις διαθέσιμες ηθικές επιλογές), αλλά και να τον ενθαρρύνει να το πράξει. Σε αυτή τη διαδικασία, η ανάλυση των ηθικών πτυχών είναι εξίσου σημαντική με την ακεραιότητα του εκπαιδευτικού, η οποία πρέπει να είναι αποτέλεσμα προηγούμενης εργασίας πάνω στον εαυτό του, η οποία του επέτρεψε να εσωτερικεύσει και να κατανοήσει το ρόλο του ως εκπαιδευτικού.

Η κριτική παιδαγωγική αντιλαμβάνεται τους εκπαιδευτικούς ως διανοούμενους που μετασχηματίζουν, σε αντίθεση με την αντίληψη του εκπαιδευτικού ως απλού εκτελεστή του προγράμματος σπουδών. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί θεωρούνται ως ανεξάρτητοι, στοχαστικοί και κριτικοί επαγγελματίες, που έχουν επίγνωση των πολιτικών και κοινωνικών επιπτώσεων της εργασίας τους (δηλαδή, με τη σειρά τους, ως διδακτικά υποκείμενα). Είναι, εν ολίγοις, ενεργοί παράγοντες που δεσμεύονται για την κατασκευή του προγράμματος σπουδών στις τάξεις τους, επιδιώκοντας να ενισχύσουν την ικανότητα και την κριτική συνείδηση του μαθητή-υποκειμένου, ξεκινώντας πάντα από μια θέση ενδυνάμωσης και χειραφέτησης των μαθητών τους.

Πώς αρχίζει αυτή η διαδικασία; Από πού ξεκινάει; Η θεμελιώδης κίνηση, από την οποία δημιουργείται ένας παιδαγωγικός δεσμός που μπορεί να οδηγήσει σε ένα σχήμα σχέσης συμβατό με την ιδέα της κριτικής παιδαγωγικής, ξεκινά πάντα από την αναγνώριση. Η ιδέα της αναγνώρισης είναι σύνθετη και, στην ουσία, απαιτεί την αποκήρυξη της αντίληψης της εκπαιδευτικής σχέσης που νοείται ως μια ασύμμετρη σχέση, στην οποία κυριαρχεί ο εκπαιδευτικός, που εκλαμβάνεται ως παράγοντας που μεταδίδει μια προκαθορισμένη πολιτισμική επιλογή (ένα πρόγραμμα σπουδών), αποδομημένη, ξένη προς τα συμφέροντα και τις ανησυχίες του μαθητή και η οποία, πάνω απ' όλα, δεν αμφισβητείται.

Αντιθέτως, η ιδέα της αναγνώρισης ως ουσιαστικής βάσης σε κάθε αυθεντική εκπαιδευτική σχέση (και ακόμη περισσότερο στο πλαίσιο της γλωσσικής διδασκαλίας σε μετανάστες), απαιτεί να αντιληφθούμε την εκπαιδευτική σχέση ως μια συνάντηση δύο υποκειμενικοτήτων (του εκπαιδευτικού και του μαθητή) σε εξέλιξη (η διαδικασία της υποκειμενοποίησης δεν ολοκληρώνεται ποτέ), οι οποίες δεσμεύονται, η καθεμία με τον δικό της ρόλο, στη διαδικασία. Δεν είναι δυνατόν να αναπτυχθεί μια παιδαγωγική διαδικασία με στόχο τη δημιουργία μιας κριτικής συνείδησης, αν, πρώτα απ' όλα, δεν πραγματοποιηθεί αυτή η συνάντηση και αναγνώριση.

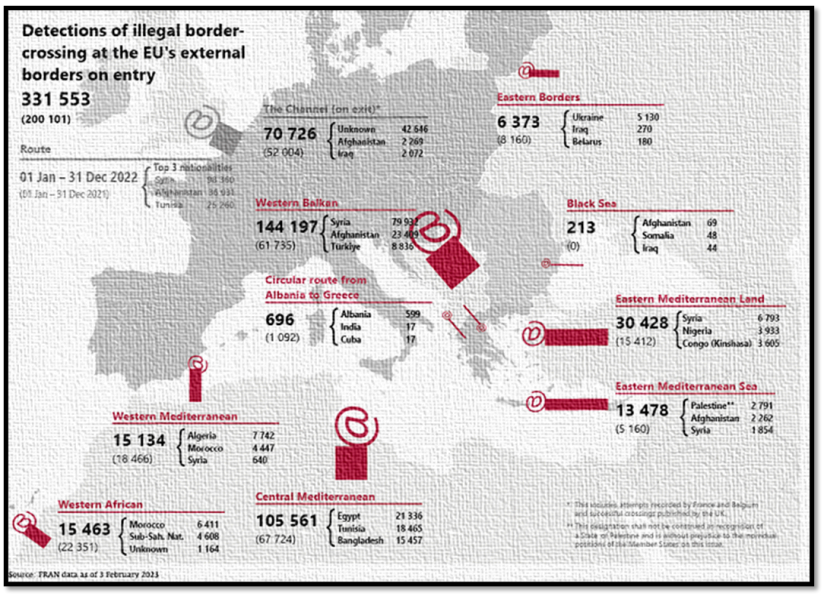

Ποιος είναι ο μαθητής που μας καλεί σε αυτή τη σχέση; Από πού προέρχεται; Γιατί έρχεται; Ποιο είναι το ιστορικό του/της; Πώς είναι; Σε τι πιστεύει; Τι θέλει να κάνει στη ζωή του/της; Αυτές οι ερωτήσεις, και άλλες παρόμοιες, είναι αυτές που πρέπει να προϊστανται και να διέπουν την παιδαγωγική σχέση που δημιουργείται μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή. Η υποβολή αυτών των ερωτήσεων, εξάλλου, δεν πρέπει να είναι αποτέλεσμα ενός καθαρά «πληροφοριακού» ενδιαφέροντος (συλλογή δεδομένων), με στόχο την «καλύτερη προσαρμογή της πρότασης του προγράμματος σπουδών» (ένα είδος αρχικής διαγνωστικής αξιολόγησης). Αντίθετα, αυτό που πρέπει να κινητοποιεί αυτές και άλλες ερωτήσεις πρέπει να είναι ένα γνήσιο και αυθεντικό ενδιαφέρον για τη γνώση και την κατανόηση του συνομιλητή μας. Αυτό το ενδιαφέρον αντιπροσωπεύει την ουσιαστική ένδειξη υποδοχής που αποτελεί τη βάση αυτού που είναι γνωστό ως παιδαγωγική της φιλοξενίας.

Αυτή η φιλόξενη σχέση προϋποθέτει επίσης να αναρωτηθεί ο ίδιος ο εκπαιδευτικός, **ποιος είμαι εγώ σε αυτή τη σχέση; Ποιος θέλω να είμαι; Πώς θέλω να είμαι σε αυτή τη σχέση; Γιατί βρίσκομαι σε αυτήν; Τι θέλω; Τι πιστεύω για τους μετανάστες;** Αυτοί και άλλοι προβληματισμοί πρέπει επίσης να γίνονται σαφείς στο πλαίσιο της σχέσης, δημιουργώντας έναν χώρο αμοιβαίας αναγνώρισης, αμοιβαίας κατανόησης που επιτρέπει τη δημιουργία των θεμελίων μιας απελευθερωτικής παιδαγωγικής σχέσης: μιας οριζόντιας σχέσης, η οποία βασίζεται στον διάλογο, επιδιώκοντας μια γνήσια κατανόηση του άλλου.

Αυτό το «άνοιγμα» προς τον άλλο, που επιδιώκει την ουσιαστική αναγνώρισή του, δεν συνεπάγεται άκριτη επιβεβαίωση του άλλου (άνευ όρων αποδοχή των πεποιθήσεων και των θέσεών του), αλλά μπορεί και πρέπει μερικές φορές να οδηγήσει σε έναν κριτικό και προβληματισμού διάλογο που αναγκάζει τον άλλο να επανεξετάσει θέματα ή πτυχές που μπορούν και πρέπει να αμφισβητηθούν. Με άλλα λόγια, αυτό για το

οποίο μιλάμε εδώ δεν είναι μια επιεικής, εύκολη παιδαγωγική, προσανατολισμένη προς την πάντοτε υπερπροστασία του μαθητή. Αντίθετα, πρόκειται για μια αφοσιωμένη παιδαγωγική, η οποία αποδέχεται τον άλλον στην πραγματική του υπόσταση, αλλά και δεσμεύεται για τη μεταμόρφωσή του.

Ο ρόλος του δασκάλου/εκπαιδευτικού υπό αυτή την έννοια θα πρέπει να μοιάζει πολύ με αυτόν του πολιτισμικού πρεσβευτή, του δικού του πολιτισμού, του φιλόξενου, απέναντι στο μετανάστη μαθητή, εκπρόσωπο μιας άλλης πολιτισμικής πραγματικότητας. Ο εκπαιδευτικός, με τη λεπτότητα και τον σεβασμό ενός πρεσβευτή, πρέπει να δείξει τις αξίες και τις πεποιθήσεις του, χωρίς να προσπαθήσει να τις επιβάλει, αλλά απλώς να τις προβληματίσει, να τις εξηγήσει και να τις επανερμηνεύσει υπό το πρίσμα της άποψης του μετανάστη εκπαιδευτικού, που προέρχεται από μια άλλη πολιτισμική πραγματικότητα. Σε καμία περίπτωση η σχέση αυτή δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως διαδικασία πολιτισμικής κατήχησης ή ως πρόκληση μιας διαδικασίας αντικατάστασης των δικών του πεποιθήσεων και αξιών με εκείνες του πολιτισμού υποδοχής (ή εκείνες του εκπαιδευτικού/εκπαιδευτικού). Αντίθετα, ο τρόπος κατανόησης της πολύπλοκης σχέσης μεταξύ των αξιών και των πεποιθήσεων του εκπαιδευτικού και εκείνων του μαθητή είναι αυτός που προσπαθεί να αποτυπώσει ο Claude Magris (1999) στο δοκίμιό του «Δάσκαλοι και Μαθητές».

> «Ο δάσκαλος είναι τέτοιος επειδή, ενώ επιβεβαιώνει τις δικές του πεποιθήσεις, δεν θέλει να τις επιβάλει στον μαθητή του- δεν αναζητά οπαδούς, δεν θέλει να διαμορφώσει αντίγραφα του εαυτού του, αλλά ανεξάρτητες νοημοσύνες, ικανές να ακολουθήσουν τον δικό τους δρόμο. Επιπλέον, είναι δάσκαλος μόνο στο βαθμό που ξέρει να καταλαβαίνει ποιος είναι ο σωστός δρόμος για τον μαθητή του και ξέρει να τον βοηθά να τον βρει και να τον ακολουθήσει, χωρίς να προδίδει την ουσία του προσώπου του». Ο αληθινός δάσκαλος δεν επιτρέπει ποτέ στον εαυτό του να παρασυρθεί από «τη ρητορική της παράβασης που είναι τόσο αγαπητή στα κοινότυπα πνεύματα, τα οποία πιστεύουν ότι διεκδικούν τη δική τους πρωτοτυπία πετώντας σκουπίδια από το παράθυρο μόνο και μόνο επειδή το απαγορεύει μια ετικέτα», και ξέρει να αντιμετωπίζει τους μαθητές του «χωρίς υπεροψία και χωρίς σεβασμό, διορθώνοντάς τους και διορθώνοντάς τους, χωρίς να επιδιώκει την ψεύτικη εμπιστοσύνη που εμποδίζει μια τέτοια σχέση». «Το να έχει κανείς πραγματικούς δασκάλους είναι μια εξαιρετική τύχη, αλλά είναι επίσης ένα προσόν, διότι προϋποθέτει την ικανότητα να ξέρει να τους αναγνωρίζει και να δέχεται τη βοήθειά τους- όχι μόνο το να δίνει, αλλά και το να δέχεται είναι ένδειξη ελευθερίας, και ελεύθερος άνθρωπος είναι αυτός που ξέρει να ομολογεί την αδυναμία του και να δέχεται το χέρι που του προσφέρουν» (Magris, 1999).

Πόσο έχουν αναπτυχθεί οι παραπάνω ιδέες στον τομέα της διδασκαλίας γλωσσών; Στον τομέα της διδασκαλίας και εκμάθησης ξένων γλωσσών, η κριτική παιδαγωγική

είναι πιο πρόσφατο φαινόμενο από ό,τι στη γενική εκπαίδευση, αν και υπάρχει ένας αυξανόμενος αριθμός μελετών και εκπαιδευτικών πρακτικών που εμπίπτουν στην ομπρέλα της κριτικής παιδαγωγικής. Η κριτική παιδαγωγική καλεί τους καθηγητές ξένων γλωσσών να καταστήσουν σαφείς στην τάξη τις συνδέσεις μεταξύ της γλώσσας και του ευρύτερου κοινωνικού της πλαισίου, διερευνώντας έτσι τις κοινωνικοπολιτικές επιπτώσεις της γλωσσικής εκπαίδευσης και της παραγωγής γνώσης.

Στην εφαρμοσμένη γλωσσολογία και την κοινωνιογλωσσολογία ο όρος «κριτική» αναφέρεται σε τύπους προσεγγίσεων που αμφισβητούν τα επικρατούντα επιχειρήματα και προοπτικές: βλέπουν με σκεπτικισμό υποθέσεις και ιδέες που έχουν γίνει πλέον φυσικές. Ένα από τα επίκεντρα της κριτικής έρευνας στη γλωσσική εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια ήταν η εξέταση της επιρροής του νεοφιλελευθερισμού - της πιο πρόσφατης μετάλλαξης του καπιταλισμού - στη διδασκαλία και εκμάθηση ξένων γλωσσών.

Μια από τις πιο προφανείς νεοφιλελεύθερες επιπτώσεις είναι η ευρέως διαδεδομένη αντίληψη της γλώσσας από μια καθαρά εργαλειακή άποψη, ως οικονομικού πόρου ή εργαλείου για την εργασία ή την κοινωνική ανέλιξη. Ο αντίκτυπος του νεοφιλελευθερισμού είναι επίσης ορατός στην αντίληψη των μαθητών ως επιχειρηματιών και καταναλωτών και των εκπαιδευτικών ως απλών παρόχων γλωσσικών δεξιοτήτων. Επιπλέον, ο νεοφιλελεύθερος χαρακτήρας είναι σε μεγάλο βαθμό παρών στα εγχειρίδια γλωσσών, τα οποία δίνουν έμφαση στον ατομικισμό, την επιχειρηματικότητα και τον καταναλωτισμό στο περιεχόμενο και τις δραστηριότητές τους, όπως δείχνουν μελέτες σχετικά με το διδακτικό υλικό για τα αγγλικά αλλά και για τα ισπανικά ως ξένη γλώσσα

Ποια μεθοδολογική ή διδακτική προσέγγιση φαίνεται να είναι η καταλληλότερη, με βάση τα παραπάνω; Στην πραγματικότητα, οποιοδήποτε φυσικό πλαίσιο και οποιαδήποτε μεθοδολογική μορφή μπορεί να είναι έγκυρη, εάν γίνεται από μια διαλογική και όχι οριζόντια θέση, βασισμένη στην αναγνώριση. Ωστόσο, η αντίληψη της κριτικής παιδαγωγικής για την αντι-ηγεμονική και μετασχηματιστική διδασκαλία ταιριάζει απόλυτα με την εκπαιδευτική πρόταση της έρευνας δράσης. Η έρευνα δράσης αντιλαμβάνεται τον εκπαιδευτικό ως ερευνητή, σπάζοντας έτσι τον παραδοσιακό διαχωρισμό μεταξύ θεωρίας και πράξης στον τομέα της εκπαίδευσης.

Συνίσταται στην κατανόηση της διδασκαλίας ως «μια διαδικασία έρευνας, μια διαδικασία συνεχούς αναζήτησης», για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής πρακτικής. Πρόκειται για μια υποκειμενική και παρεμβατική προσέγγιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η έρευνα δράσης είναι μια μέθοδος που, με διάφορες παραλλαγές, εφαρμόζεται στη γενική εκπαίδευση τουλάχιστον από το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα, αλλά η

επίδρασή της στον τομέα της διδασκαλίας ξένων γλωσσών είναι πολύ πιο πρόσφατη. Στον τομέα της διδασκαλίας μιας γλώσσας υποδοχής σε μετανάστες, θα πρέπει να επισημανθεί η πρόσφατη έρευνα δράσης που αποσκοπεί στην ανάπτυξη κριτικής διαπολιτισμικής ικανότητας.

Ένας πολύ κατάλληλος τρόπος για να δημιουργηθούν σχέσεις μεταξύ της διδασκαλίας στην τάξη και των όσων συμβαίνουν στην κοινωνία είναι η χρήση πραγματικών κειμένων που πραγματεύονται επίκαιρα ζητήματα- κοινωνική λογοτεχνία, επιλεγμένη κινηματογραφία, ανάλυση έργων τέχνης, θεατρικά έργα... Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές θα παροτρύνονται να προβληματιστούν σχετικά με το περιεχόμενο και να μοιραστούν τα κριτήρια συλλογικά, ώστε να βελτιώσουν την κριτική τους ικανότητα. Αυτό ευνοεί την ευαισθητοποίηση των μαθητών για τους κοινωνικούς μετασχηματισμούς που πρέπει να πραγματοποιηθούν στον κόσμο και τους ενθαρρύνει να αναλάβουν ενεργό και κριτικό ρόλο ως ενεργοί πολίτες του 21ου αιώνα. Κατά συνέπεια, δίνεται έμφαση στη μετασχηματιστική δύναμη της εκπαίδευσης, και ως εκ τούτου, εκτός από τη σημασία που δίνεται στις διδακτικές πτυχές, αναδεικνύεται ο ρόλος της εκπαίδευσης ως εργαλείο κοινωνικοποίησης.

Ποια περιεχόμενα, ικανότητες ή δεξιότητες μπορούν να αποτελέσουν σημεία αναφοράς για το σχεδιασμό δραστηριοτήτων που δομούν την παιδαγωγική σχέση; Προκειμένου να γνωρίσουμε διαφορετικές κοινωνικές πραγματικότητες, είναι απαραίτητο να βασιστεί η διδασκαλία σε κοινωνικές ικανότητες μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν η επικοινωνία, η συνεργασία, η ηγεσία, η επιρροή και η επίλυση συγκρούσεων.

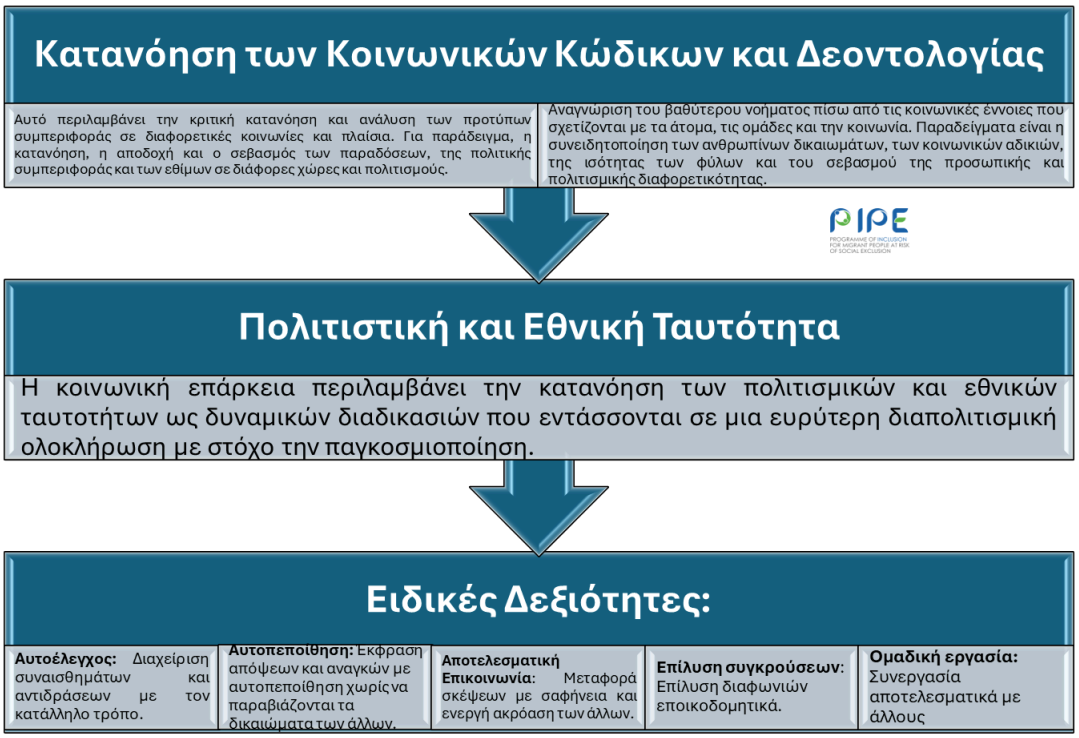

Σε κάθε περίπτωση, οι μαθητές θα πρέπει να καλούνται να εμβαθύνουν στο κοινωνικοπολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο λαμβάνει χώρα η εκπαιδευτική διαδικασία, προκειμένου να προωθηθεί η σχέση μεταξύ των όσων διδάσκονται στην τάξη - ή σε άλλους παιδαγωγικούς χώρους συνάντησης - και των όσων συμβαίνουν στην κοινωνία. Αυτό συμβαδίζει με την εκπαίδευση για την παγκόσμια ιθαγένεια, η οποία προϋποθέτει άνοιγμα σε κοινωνικές πραγματικότητες διαφορετικές από τη δική μας και την επίγνωση της ατομικής ευθύνης σε διάφορες κοινωνικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Μια εκπαιδευτική πρόταση που βασίζεται σε αυτές τις αναζητήσεις βοηθά να γίνει συνείδηση των κοινωνικών ανισοτήτων που υπάρχουν σήμερα, να γίνει ορατό ότι πολλοί άνθρωποι στερούνται δικαιωμάτων και της δυνατότητας να είναι ενεργοί πολίτες σε αυτόν τον παγκοσμιοποιημένο κόσμο, να δοθεί προσοχή στους ανθρώπους που σήμερα καταπιέζονται και σε όλες τις μορφές κοινωνικής αδικίας.

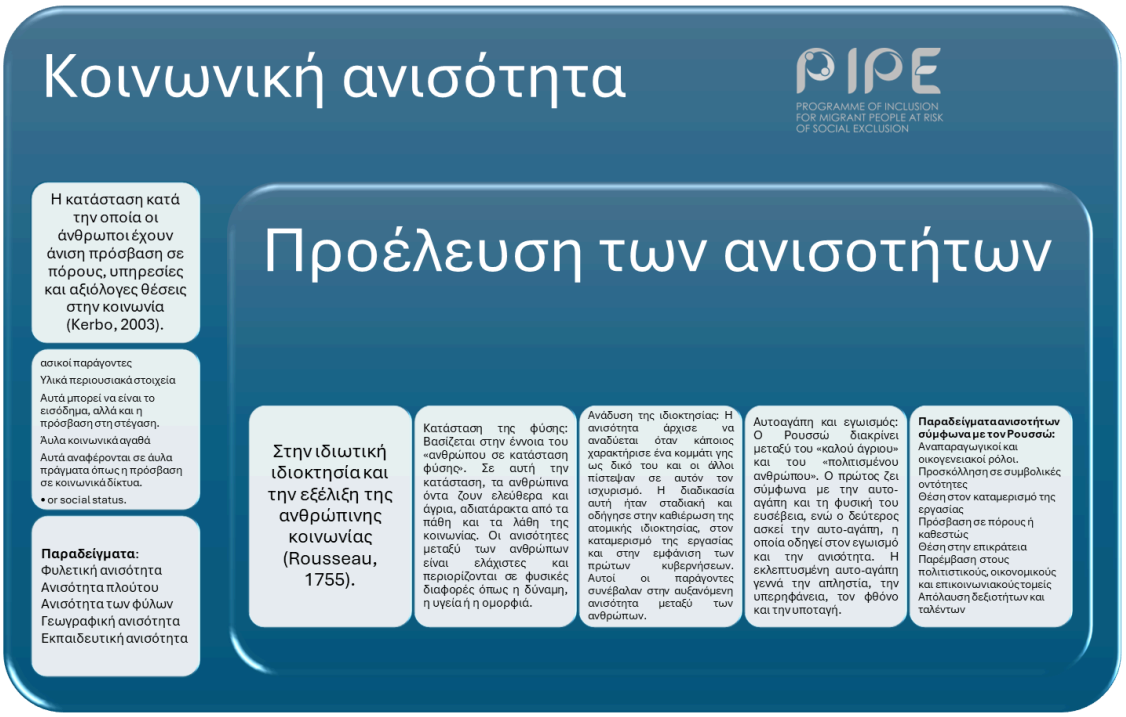

Υπάρχει, επομένως, η ευκαιρία να σχεδιαστούν δραστηριότητες που επιτρέπουν στους μαθητές να εξελιχθούν σε παγκόσμιους πολίτες και ταυτόχρονα να εμβαθύνουν στη σημασία της διαπολιτισμικότητας.

Κατά τη διδασκαλία γλωσσικών μαθημάτων, κατά τη διδασκαλία μιας νέας γλώσσας, θεωρούμε ότι είναι απαραίτητο να εργαστούμε με αυτούς τους πόρους που μας επιτρέπουν να εισάγουμε κοινωνικά ζητήματα που βοηθούν τους μαθητές να εμβαθύνουν στην κατανόηση των διαφορετικών πραγματικοτήτων και των διαφορετικών κοινωνικοπολιτισμικών ζητημάτων, καθώς και να μοιραστούν τις δικές τους εμπειρίες ζωής, το ταξίδι τους, τον ξεριζωμό τους, τις προσδοκίες τους, την πολιτιστική τους κληρονομιά. Αυτό θα μας δώσει την ευκαιρία να εργαστούμε με βασικές έννοιες για την κοινωνική έρευνα, όπως η εξουσία, η ιδεολογία και ο λόγος. Αυτού του είδους οι δραστηριότητες και οι πόροι θα μας επιτρέψουν να εμβαθύνουμε στο πλαίσιο στο οποίο αναφέρονται και να δημιουργήσουμε σχέσεις μεταξύ του χρησιμοποιούμενου λόγου και της κοινωνικής πραγματικότητας στην οποία πλαισιώνεται.

Η εγκαθίδρυση σχέσεων μεταξύ κειμένου και πλαισίου (όταν μιλάμε για κείμενο αναφερόμαστε σε οποιοδήποτε επιλεγμένο εργαλείο μάθησης, αναγνώσεις, γραπτά ή/και κοινή θέαση), βοηθά τους μαθητές να σκεφτούν την ανάληψη μιας ενεργού κοινωνικής δέσμευσης που συμβάλλει στον μετασχηματισμό της άδικης κοινωνικής πραγματικότητας.

Οι σχέσεις εξουσίας που υπάρχουν στους επιλεγμένους πόρους ή δραστηριότητες, όπως η εκμετάλλευση των χωρών του Νότου από τις χώρες του Βορρά ή οι σχέσεις εξουσίας μεταξύ γυναικών και ανδρών, πρέπει να αποδομηθούν. Αυτό σχετίζεται με το γεγονός της προώθησης οριζόντιων θεμάτων στην τάξη, όπως αυτά που σχετίζονται με πολιτιστικές πτυχές ή ζητήματα φύλου (η πραγματικότητα των χωρών του Βορρά και του Νότου, οι ένοπλες συγκρούσεις, ο αγώνας για εδάφη, οι αναγκαστικές εκτοπίσεις, η κατάσταση των προσφύγων, η άδικη κατανομή του πλούτου, η οικολογική κρίση, οι διακρίσεις λόγω φυλής, θρησκείας ή φύλου... θέματα που σχετίζονται με την αναπτυξιακή συνεργασία ή τα ανθρώπινα δικαιώματα), καθώς τα θέματα αυτά συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση των μαθητών για κοινές πραγματικότητες, κοινές ιστορίες σε διαφορετικές γεωγραφίες. Και επίσης, όταν είναι απαραίτητο, διευκολύνει την αμφισβήτηση ηθικά απαράδεκτων πεποιθήσεων, πρακτικών ή πολιτισμών, από την άποψη των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τι είδους πόροι πρέπει να χρησιμοποιηθούν; Είναι σημαντικό να επιλέγονται εγχειρίδια που στοχεύουν ειδικά στην τυπική γνώση της γλώσσας ή θα πρέπει να υπερισχύει η επικοινωνιακή ικανότητα, με βάση την υποκείμενη προβληματική που διέπει την εκπαιδευτική σχέση; Οι χρησιμοποιούμενοι και συνιστώμενοι πόροι θα πρέπει όχι μόνο να βελτιώνουν το επίπεδο κατάκτησης μιας νέας γλώσσας από τους μαθητές, ενθαρρύνοντας τη μελέτη ειδικού λεξιλογίου που σχετίζεται με διαπολιτισμικές πτυχές, αλλά και να ευνοούν την απόκτηση κοινωνικών ικανοτήτων, όπως η συνεργασία μεταξύ ανθρώπων ή η επικοινωνία- ενισχύεται επίσης η ενσυναίσθηση και ο σεβασμός της διαφορετικότητας. Ειδικότερα, τα πολυτροπικά κείμενα βοηθούν τους μαθητές να παρατηρήσουν πώς εκφράζονται τα νοήματα μέσω διαφορετικών τρόπων επικοινωνίας. Με τον τρόπο αυτό προωθούνται μορφές γραμματισμού διαφορετικές από την παραδοσιακή γραμματικοποίηση (μορφολογία και σύνταξη χωρίς σημασιολογία), με την ένταξη στη διδασκαλία της χρήσης εικόνων και άλλων τρόπων επικοινωνίας και μετάδοσης εκπαιδευτικού περιεχομένου κοντά στην πραγματικότητα του μαθητή και την πρόκληση νέων κέντρων ενδιαφέροντος και κινήτρων. Κατά συνέπεια, τονίζεται ότι η γλώσσα εξελίσσεται ως αποτέλεσμα των κοινωνικών αλλαγών, δηλαδή η γλώσσα είναι ένα σύστημα νοημάτων που επιτρέπει στους ανθρώπους να επιλέγουν μεταξύ διαφορετικών επιλογών, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της επικοινωνίας που επηρεάζονται πάντα από το κοινωνικό πλαίσιο.

Πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητο να στηρίζεται η διδασκαλία σε κοινωνικό περιεχόμενο, ώστε οι μαθητές να διευρύνουν την άποψή τους για κοινωνικές πραγματικότητες διαφορετικές από τη δική τους και να μπορούν να επεξεργαστούν δεξιότητες που σχετίζονται με τον σεβασμό της διαφορετικότητας.

Κάθε πολυτροπικό κείμενο, κάθε καλλιτεχνικό-πολιτιστικό δημιούργημα, εκπληρώνει μια συμβολική λειτουργία στενά συνδεδεμένη με τη διαδικασία διαμόρφωσης της πολιτισμικής μνήμης, καθώς όχι μόνο δημιουργεί πληροφορίες, αλλά είναι επίσης ικανό να τις αποθηκεύει, να τις διασώζει και να τις συσσωρεύει στη δομή του καθ' όλη τη διάρκεια του αδιάλειπτου διαλόγου του με τον πολιτισμό- έτσι, τα σημαντικά κείμενα και άλλοι πόροι γίνονται πολιτισμικά σύμβολα και η θεμελιώδης μνήμη ενός κοινού πολιτισμού.

5.4. Πακέτο εργαλείων

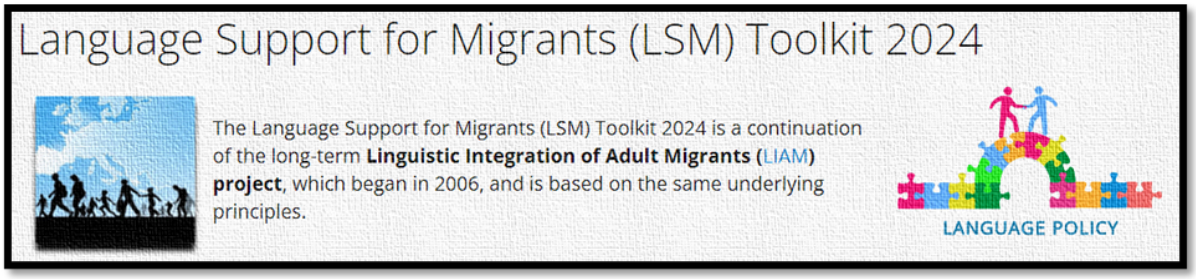

Η Εργαλειοθήκη LSM δημιουργήθηκε για να καλύψει τόσο τις ειδικές ανάγκες των εκπαιδευτικών που παρέχουν γλωσσική υποστήριξη σε γενικά εκπαιδευτικά προγράμματα ή σε επίσημα περιβάλλοντα εκμάθησης γλωσσών, όσο και τις ανάγκες των εκπαιδευτικών που εργάζονται στο υποχρεωτικό σχολείο και διδάσκουν διάφορα μαθήματα σε τάξεις που περιλαμβάνουν παιδιά και εφήβους μετανάστες. Η εργαλειοθήκη απευθύνεται επίσης σε εθελοντές, οι οποίοι συχνά δεν είναι εκπαιδευμένοι εκπαιδευτικοί ξένων γλωσσών και εργάζονται στην κοινότητα, σε κέντρα υποδοχής προσφύγων ή δίπλα σε εκπαιδευτικούς. Η Εργαλειοθήκη αποτελείται από ένα σύνολο 80 πόρων που έχουν σχεδιαστεί για να καθοδηγήσουν τους εκπαιδευτικούς (εκπαιδευτικούς, εθελοντές) που παρέχουν τέτοιου είδους γλωσσική υποστήριξη σε ενήλικες μετανάστες και παιδιά μεταναστών σε ένα ευρύ φάσμα πλαισίων. Οι πόροι έχουν επίσης σχεδιαστεί για να παρέχουν καθοδήγηση και πηγές για άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, όπως οι υπεύθυνοι για το σχεδιασμό και την οργάνωση επίσημης ή μη επίσημης παροχής γλωσσικής υποστήριξης, ιδίως για νεοαφιχθέντες μετανάστες και πρόσφυγες, ή/και οι υπεύθυνοι για τον καθορισμό του περιεχομένου των προγραμμάτων προ-υπηρεσιακής και ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης για εκπαιδευτικούς και εθελοντές. Πολλά από τα εργαλεία αποτέλεσαν αντικείμενο μιας ολοκληρωμένης πρωτοβουλίας πιλοτικής εφαρμογής το φθινόπωρο του 2023. Μια διεθνής ομάδα εμπειρογνωμόνων κλήθηκε να τα αξιολογήσει και να παράσχει ανατροφοδότηση, και περίπου 100 εκπαιδευτικοί στην Ιταλία κλήθηκαν να δοκιμάσουν μια επιλογή των εργαλείων με μετανάστες μαθητές στις τάξεις τους και να δώσουν ανατροφοδότηση σχετικά με την εμπειρία τους. Η πλήρης έκθεση σχετικά με

την άσκηση πιλοτικής εφαρμογής μπορεί να βρεθεί εδώ. Παρέχεται ξεχωριστός Οδηγός για όσους οργανώνουν εστιασμένη κατάρτιση και εποπτική υποστήριξη για τους εν λόγω εκπαιδευτικούς και εθελοντές. Περιγράφει το δυνητικό πεδίο εφαρμογής μιας τέτοιας κατάρτισης, προσφέροντας πρακτικά παραδείγματα για το πώς επιλεγμένα εργαλεία LSM μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατάρτιση και την επαγγελματική μάθηση.

Για εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, από το νηπιαγωγείο έως τους ενήλικες μαθητές, αυτός ο Κόμβος Πηγών για Εκπαιδευτικούς από το ILC Public Education Institute προσφέρει μια προσεκτικά επιμελημένη συλλογή πηγών που θα σας βοηθήσει να υποστηρίξετε τους αλλοδαπούς μαθητές σας και να εκπαιδεύσετε όλους τους μαθητές σχετικά με τη μετανάστευση στις ΗΠΑ. Ξεκινήστε κάνοντας κλικ σε έναν από τους παρακάτω θεματικούς τομείς. Από εκεί, θα μπορείτε να περιηγηθείτε ή να κάνετε αναζήτηση με βάση το επίπεδο της τάξης και τις λέξεις-κλειδιά. Είτε διδάσκετε για τη μετανάστευση είτε δημιουργείτε ένα φιλόξενο περιβάλλον για τους μετανάστες μαθητές σας και τις οικογένειές τους, τα παρακάτω θέματα σας καλύπτουν.

Δεδομένου ότι πάντα λέμε ότι μερικές από τις καλύτερες και πιο ενδιαφέρουσες ιδέες για έργα πηγάζουν από τα τρέχοντα γεγονότα, ορίστε μερικές από αυτές που μόλις συγκέντρωσα από το εργαλείο αναζήτησης έργων στο bie.org. Δεν μπορώ να εγγυηθώ για το καθένα από αυτά, αλλά μπορεί να σας δώσουν ιδέες. Είμαι βέβαιος ότι θα μπορούσατε να βρείτε πολλά ακόμη έργα με θέμα τη μετανάστευση - και αν βρείτε κάποιο καλό, αν προσαρμόσετε ένα από αυτά ή αν θέλετε να μοιραστείτε το δικό σας, ενημερώστε μας παρακάτω! Αν και όλα αυτά βασίζονται στις κοινωνικές σπουδές/ιστορία των ΗΠΑ, πολλά από αυτά έχουν ισχυρά στοιχεία ανάγνωσης και γραφής για την ELA και μερικά έχουν χαρακτηριστικά τέχνης, μέσων και τεχνολογίας. Το επίπεδο τάξης αναφέρεται για το καθένα από αυτά. Το επίπεδο λεπτομέρειας σε αυτά ποικίλλει- προέρχονται από διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένων (και ευχαριστούμε) των EL Education, Envision Schools, High Tech High και West Virginia Dept. of Education.

Το έργο KIDS4ALLL έχει χορηγηθεί ως δράση καινοτομίας στο πλαίσιο του προγράμματος εργασίας SC6 του Horizon2020 με τίτλο «Η Ευρώπη σε έναν κόσμο που αλλάζει - κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, καινοτόμες και με προβληματισμό» και με ιδιαίτερη αναφορά στις προκλήσεις ένταξης των παιδιών μεταναστών σε εκπαιδευτικά πλαίσια. Στοχεύει στην ενίσχυση και αξιοποίηση διαπολιτισμικών, διεπιστημονικών

δεξιοτήτων σε έναν ιδιαίτερα διαφοροποιημένο μαθητικό πληθυσμό, ο οποίος επιβεβαιώνει όλο και περισσότερο την πραγματική ανάγκη για δια βίου μάθηση.

Τα 8 Εθνικά Πακέτα Εργαλείων Μεταναστευτικής Λογοτεχνίας συντάχθηκαν με βάση τις ιδέες και τις προτάσεις που προέκυψαν κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων LTT και χάρη στα 44 πειραματικά εργαστήρια που πραγματοποιήθηκαν από όλους τους εταίρους. Τα εργαστήρια επικεντρώνονται στην αποτελεσματική και δημιουργική χρήση των νέων μέσων και των εφαρμογών στην εκμάθηση γραμματισμού, στην ανάπτυξη καινοτόμων μεθοδολογιών για την ενσωμάτωση των μέσων και του ψηφιακού γραμματισμού στην εκπαίδευση των ενηλίκων μεταναστών, στην κοινωνική ένταξη και την ανάπτυξη κοινωνικών, πολιτικών και διαπολιτισμικών ικανοτήτων, στον γραμματισμό στα μέσα και την κριτική σκέψη και στην ενσωμάτωση στις νέες «ψηφιακές πολιτειότητες». Κάθε Πακέτο Εργαλείων θα παρουσιάζει τα εθνικά εργαστήρια και τα εργαστήρια που επιλέχθηκαν από τους εταίρους, τα οποία είναι πιο κοντά στο δικό τους εθνικό πλαίσιο, δίνοντας πρακτικά παραδείγματα στις 7 εθνικές γλώσσες, για να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς και τους δασκάλους που εργάζονται με ενήλικες μετανάστες, οι οποίοι ενδιαφέρονται να εφαρμόσουν τα εργαστήρια στις δικές τους χώρες.

Όταν πρόκειται για τη γλώσσα ή τη γνώση των μαθημάτων μιας κοινωνίας, οι ανάγκες αυτές σπάνια λαμβάνονται υπόψη και σπάνια παρέχεται σε αυτή την ομάδα μεταναστών επαρκής αριθμός ωρών διδασκαλίας για να φτάσει στο απαιτούμενο γλωσσικό επίπεδο. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το Συμβούλιο της Ευρώπης κάλεσε το 2018 μια ομάδα εμπειρογνωμόνων να εκπονήσει έναν Ευρωπαϊκό οδηγό αναφοράς για τον γραμματισμό και την εκμάθηση δεύτερης γλώσσας για τη γλωσσική ένταξη των ενήλικων μεταναστών (LASLLIAM), ο οποίος βασίζεται στο Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες («CEFR») και στον συνοδευτικό τόμο. Αυτός ο οδηγός αναφοράς έχει ως στόχο να υποστηρίξει τους εκπαιδευτικούς ξένων γλωσσών, τους σχεδιαστές προγραμμάτων σπουδών και τους υπεύθυνους χάραξης γλωσσικής πολιτικής στην προσπάθειά τους να σχεδιάσουν, να εφαρμόσουν, να αξιολογήσουν και να βελτιώσουν τα προγράμματα σπουδών.

Το έγγραφο αναλύει τα προγράμματα γλώσσας και αλφαβητισμού για νεαρούς και ενήλικες πρόσφυγες και μετανάστες. Ξεκινά από τα διεθνώς συμφωνημένα

εκπαιδευτικά δικαιώματα των προσφύγων και των μεταναστών και εξετάζει τις σχετικές πολιτικές, στρατηγικές, αρχές, πλαίσια και πρότυπα. Μια ανασκόπηση των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με τα αποτελέσματα της μάθησης των προσφύγων και των μεταναστών δείχνει σημαντικά επίπεδα ανισότητας στις χώρες υποδοχής.

Η χρήση των ICT3 για να βοηθηθούν οι ενήλικοι μετανάστες να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής τους (ή τη δεύτερη γλώσσα, L2) αποτελεί μέρος τουλάχιστον τριών τομέων πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ: πολιτική μετανάστευσης και ένταξης- πολιτική για την κοινωνία της πληροφορίας, ιδίως μέτρα ηλεκτρονικής ένταξης- και πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης για τη δια βίου μάθηση. Και οι τρεις τομείς αντιμετωπίζονται επί του παρόντος από εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», γεγονός που υπογραμμίζει τη στρατηγική τους σημασία. Η απόκτηση δεύτερης γλώσσας από ενήλικες μετανάστες θεωρείται - αν και με διαφορετικούς και ενίοτε αμφιλεγόμενους τρόπους - από τις κυβερνήσεις, την κοινωνία υποδοχής και τους ίδιους τους μετανάστες ως κρίσιμος παράγοντας για την κοινωνικοοικονομική και πολιτιστική ένταξη. Αρκετά κράτη μέλη της ΕΕ έχουν πράγματι θεσπίσει υποχρεωτικές απαιτήσεις L2 για τους μετανάστες, ενώ μεγάλη προσπάθεια καταβάλλεται από μεγάλο αριθμό ενδιαφερομένων μερών για να βοηθηθούν οι μετανάστες να βελτιώσουν τη γνώση της L2, ακόμη και όταν δεν υπάρχουν δεσμευτικές απαιτήσεις.

Το «SIRIUS - Δίκτυο Πολιτικής για την Εκπαίδευση των Μεταναστών» συγκεντρώνει βασικούς ενδιαφερόμενους για τη μετανάστευση και την εκπαίδευση από όλη την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων των φορέων χάραξης πολιτικής, των ερευνητών, των επαγγελματιών και των εκπροσώπων των μεταναστευτικών κοινοτήτων. Το SIRIUS μεταφέρει γνώσεις και επηρεάζει τις εξελίξεις της πολιτικής προκειμένου να βοηθήσει τους μαθητές με μεταναστευτικό υπόβαθρο να επιτύχουν τα ίδια εκπαιδευτικά πρότυπα με τους γηγενείς συνομηλίκους τους.

Η Διδασκαλία της Μετανάστευσης με το Πρόγραμμα «Ιστορίες Μεταναστών» περιλαμβάνει μαθήματα για μαθητές 8ης τάξης έως ενήλικες που βοηθούν τους μαθητές να μάθουν για τις πτυχές της μετανάστευσης στις Ηνωμένες Πολιτείες, στο παρελθόν και στο παρόν, μέσα από τις προσωπικές εμπειρίες μεταναστών και προσφύγων. Τα μαθήματα αναδεικνύουν ψηφιακές ιστορίες από τη συλλογή Ιστορίες μεταναστών: σύντομα, πρωτότυπα βίντεο που δημιουργήθηκαν από μετανάστες και

πρόσφυγες. Κάθε ενότητα επικεντρώνεται σε διάφορες ψηφιακές ιστορίες από τη συλλογή Ιστορίες μεταναστών. Πρόκειται για δημιουργικούς και οδυνηρούς προβληματισμούς σχετικά με προσωπικές και οικογενειακές μεταναστευτικές εμπειρίες. Αυτά τα βίντεο περιλαμβάνουν αφηγήσεις οικογενειών που χωρίστηκαν και επανενώθηκαν, αναμνήσεις από τη ζωή σε προσφυγικούς καταυλισμούς, καθώς και την αναζήτηση αγάπης και την επιδίωξη της εκπαίδευσης χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από την πατρίδα. Τα βίντεο είναι γενικά διάρκειας 3-5 λεπτών, οπότε οι μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν αρκετά στην τάξη. Οι δραστηριότητες στην τάξη ενθαρρύνουν επίσης τους μαθητές να εξετάσουν τα συστήματα και τις εμπειρίες μετανάστευσης από την οπτική γωνία των ατόμων.

Το πρόγραμμα Erasmus Lingua+ «Καινοτόμος Γλωσσική Εκμάθηση στο πλαίσιο πρακτικών για την κοινωνικοπολιτισμική ένταξη και την ενίσχυση της ενσυναίσθησης στην εκπαίδευση ενηλίκων» μπαίνει κατευθείαν στην καρδιά του επείγοντος ζητήματος της ένταξης των μεταναστών στην Ευρώπη. Η επιτυχής ενσωμάτωση θεωρείται γενικά ως το κλειδί για τη μεγιστοποίηση των ευκαιριών της νόμιμης μετανάστευσης και την αξιοποίηση στο έπακρο της συμβολής που μπορεί να έχει η μετανάστευση στην ανάπτυξη της ΕΕ. Η βασική γνώση της γλώσσας της κοινωνίας υποδοχής είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή ενσωμάτωση των μεταναστών σε όλη την Ευρώπη. Το έργο ανταποκρίνεται σε μια συγκεκριμένη ανάγκη: να δοθεί στους μετανάστες η ευκαιρία να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής μέσω σύγχρονων μεθοδολογιών και πρακτικών ενσωματωμένων στην κοινωνικοπολιτισμική αλληλεπίδραση, όπου εκτιμάται επίσης η δική τους γλώσσα και ο πολιτισμός τους. Η εκμάθηση της γλώσσας δεν σημαίνει μόνο την απόκτηση ενός νέου λεξιλογίου και συντακτικού, αλλά και την προσαρμογή σε ένα νέο πολιτισμικό περιβάλλον και την απόκτηση των μέσων για την έκφραση της ταυτότητας και της ιστορίας της ζωής τους. Οι διαφορετικές εμπειρίες των μαθητών θα πρέπει να είναι το σημείο εκκίνησης προς την κατεύθυνση της μαθησιακής παραγωγής και των αποτελεσμάτων, και εδώ έρχεται η ενσυναίσθηση: οι άνθρωποι διαλέγονται καλύτερα όταν είναι αυθεντικοί (Rogers 1973) και αναγνωρίζουν τον άλλο όπως είναι, αναστέλλοντας την κρίση.

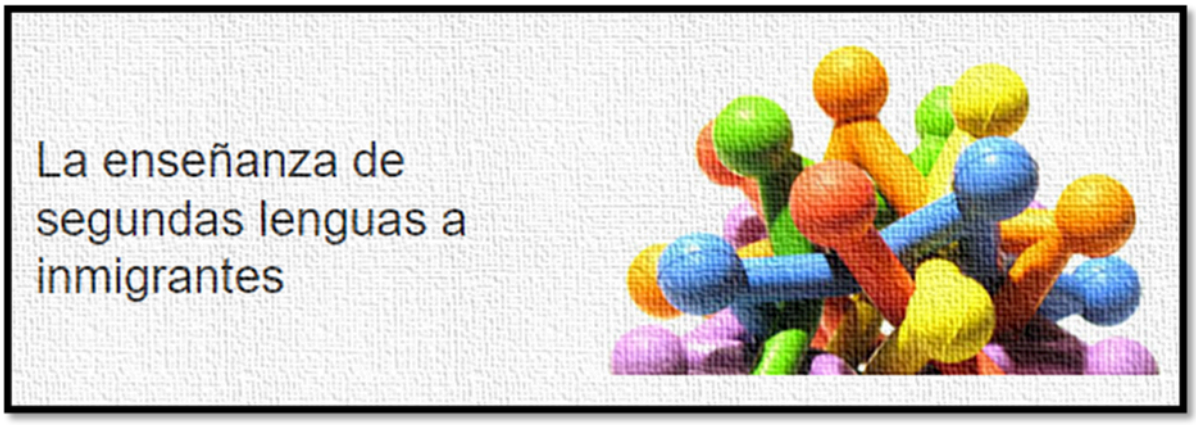

Σε αυτή την ενότητα, το Εικονικό Κέντρο Θερβάντες παρουσιάζει διάφορους τομείς που σχετίζονται με τη διδασκαλία της L2 σε μετανάστες, με στόχο να προσφέρει στους επαγγελματίες που εργάζονται σε αυτόν τον τομέα ένα χώρο για προβληματισμό, κατάρτιση και συζήτηση. Εδώ μπορείτε να συμβουλευτείτε την τεχνική τεκμηρίωση σχετικά με τη μετανάστευση και τις επιπτώσεις της στη διδασκαλία γλωσσών, καθώς και τα πρακτικά της συνάντησης «Διδασκαλία δεύτερης γλώσσας σε μετανάστες» που πραγματοποιήθηκε το 2003 στη Μαδρίτη, καθώς και μια επιλογή των πιο αντιπροσωπευτικών μηνυμάτων από το εικονικό φόρουμ που ξεκίνησε το 2001 για να συζητήσει αυτό το θέμα. Τέλος, ο χώρος του, ο οποίος θα συνεχίσει να διευρύνει το περιεχόμενό του, προσφέρει την ηλεκτρονική έκδοση δύο κειμένων αναφοράς. Τα ισπανικά ως νέα γλώσσα (2005) περιέχουν κατευθυντήριες γραμμές του Ινστιτούτου Θερβάντες για το πρόγραμμα σπουδών και ένα πρόγραμμα που αποσκοπεί στην εφαρμογή ενός επείγοντος μαθήματος ισπανικών. Οι τόμοι Didáctica del español como Segunda Lengua para Inmigrantes και Inmigración: nuevas lenguas, nuevos hablantes, nuevas perspectivas, που εκδόθηκαν το 2008 και το 2016 από το Universidad Internacional de Andalucía, ανταποκρίνονται σε μια αυξανόμενη ζήτηση σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες εξετάζοντας σε βάθος τα ζητήματα που σχετίζονται με τη διδακτική της E/L2.

Αυτή η επιλογή εργαλείων υπογραμμίζει τη σημασία της χρήσης γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς, προκειμένου να προωθηθεί η συμμετοχικότητα και να μην διαιωνίζονται στερεότυπα. Καθώς η φοιτητική μας κοινότητα γίνεται όλο και πιο ποικιλόμορφη, είναι ζωτικής σημασίας να υιοθετήσουμε τη γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς για να δημιουργήσουμε ένα φιλόξενο και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον όπου όλοι θα αισθάνονται ότι εκτιμώνται και γίνονται σεβαστοί. Με την ενσωμάτωση της γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς στις εκπαιδευτικές μας πρακτικές και στις εργασιακές/φοιτητικές μας σχέσεις, αποδεικνύουμε τη δέσμευσή μας για ισότητα και καλλιεργούμε μια υποστηρικτική ατμόσφαιρα για να ευδοκιμήσουν οι μαθητές και

το προσωπικό όλων των καταβολών και ταυτοτήτων. Παρόλο που η γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς έχει τους περιορισμούς της και είναι υποκειμενική, παίζει καθοριστικό ρόλο, γι' αυτό εδώ σας παρέχουμε χρήσιμες προτάσεις για να σας καθοδηγήσουμε στην πορεία προς τη θετική χρήση της γλώσσας.

Η «Εργαλειοθήκη» βασίζεται στην εκτεταμένη έρευνα και ανάλυση της σειράς «Παγκόσμια έκθεση για τη μετανάστευση» για να παρέχει εξειδικευμένα εργαλεία και πόρους για χρήση από βασικά κοινά, όπως οι εκπαιδευτικοί. Η Παγκόσμια Έκθεση για τη Μετανάστευση είναι η εμβληματική σειρά εκδόσεων του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, του οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για τη μετανάστευση. Η έκθεση παρουσιάζει δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με την ανθρώπινη μετανάστευση μαζί με ανάλυση σύνθετων και αναδυόμενων μεταναστευτικών ζητημάτων. Παράγεται για περισσότερες από δύο δεκαετίες. Λόγω της παγκόσμιας εστίασής της, η εργαλειοθήκη χρησιμοποιεί περιεχόμενο από όλο τον κόσμο για να υποστηρίξει τη μάθηση σχετικά με αυτό το παγκόσμιο ζήτημα. Όπως και η ίδια η Έκθεση, έτσι και αυτή η Εργαλειοθήκη έχει αξιολογηθεί από εμπειρογνώμονες σε θέματα εκπαίδευσης και μετανάστευσης για να διασφαλιστεί ότι πληροί τα υψηλότερα πρότυπα ποιότητας.

Αυτή η εργαλειοθήκη υιοθετεί μια προληπτική προσέγγιση της συμμετοχικότητας. Σκεπτόμενοι εκ των προτέρων τα πιθανά εμπόδια, θα είστε σε θέση να προβλέψετε και να προγραμματίσετε τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μαθητές σας. Αυτή η εργαλειοθήκη θα σας βοηθήσει να δημιουργήσετε μια τάξη χωρίς αποκλεισμούς ως πρότυπο- που σημαίνει ότι προβλέπετε και σχεδιάζετε τις ανάγκες εκ των προτέρων, αντί να χρειάζεται να αντιδράτε απίστευτα γρήγορα όταν νέες απαιτήσεις πέφτουν στην αντίληψή σας. Μια προληπτική προσέγγιση στη διδασκαλία χωρίς αποκλεισμούς στοχεύει στον εορτασμό της ποικιλομορφίας στην τάξη και μπορεί να βοηθήσει όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένου του Μάρκο, να επιτύχουν τις δυνατότητές τους, παρά τις διαφορές τους.

Teaching toolkits
UCL Arena Centre

TO BE
CONTINUED
PIPE

6. Ισότητα των φύλων στην εκμάθηση γλωσσών για μετανάστες

Περίληψη

Πώς επηρεάζει το φύλο τα ζητήματα μετανάστευσης: μπορούμε να φανταστούμε την εμπειρία του να είσαι γυναίκα, transgender ή cisgender, ξένη, χωρίς χαρτιά, φτωχή, χωρίς οικογενειακούς δεσμούς και χωρίς γνώση του πολιτισμού ή της γλώσσας γύρω μας; Σε έναν κόσμο όπου η πρόκληση της ισότητας των φύλων είναι ακόμη πιο επείγουσα και αναγκαία μπροστά στις στατιστικές της φρίκης και της βαρβαρότητας, οι επαγγελματίες και οι εθελοντές πρέπει να θεωρούν τις διαδικασίες διδασκαλίας των εθνικών γλωσσών στους μετανάστες ως μια ευκαιρία, όπως προτείνει η UNESCO, για τη χειραφέτηση και την ενδυνάμωση όσων υφίστανται διακρίσεις, καθώς και για την ευαισθητοποίηση και την ευαισθητοποίηση όσων κάνουν διακρίσεις, μέσω της εκπαίδευσης. Ξεκινώντας από τις αρχές που διέπουν την κουλτούρα της ειρήνης, οι οποίες πλαισιώνονται γύρω από τα οικουμενικά δικαιώματα, και συνδέοντάς τες με τον φεμινισμό, ώστε το περιεχόμενο των διαδικασιών διδασκαλίας και μάθησης να έρχεται αντιμέτωπο με την έμφυλη βία και τις διακρίσεις, μυώντας και εκπαιδεύοντας τους μετανάστες στα θεμέλια των κινημάτων για την ισότητα. Ο στόχος είναι η ευαισθητοποίηση και η παρέμβαση κατά της έμφυλης βίας, μέσω της προώθησης μιας εκπαίδευσης που βασίζεται στη χρήση συμπεριληπτικής γλώσσας. Παράλληλα, επιδιώκεται η ανάδειξη της ορατότητας των ατόμων που βιώνουν διακρίσεις, δίνοντας φωνή στις εμπειρίες τους και εστιάζοντας σε προβληματισμούς που τους βοηθούν να συνειδητοποιήσουν τις απειλές και τους κινδύνους που ελλοχεύουν στο σύγχρονο περιβάλλον. Με την πρόσβαση στην εκπαίδευση, αυτά τα άτομα μπορούν να ενδυναμωθούν, να αποκτήσουν γνώση και να συμμετέχουν ενεργά σε κινήματα αντίστασης για την ισότητα.

6.1 Βία και διακρίσεις λόγω φύλου: εννοιολογικό πλαίσιο και ζητήματα ορολογίας

Ερώτηση-κλειδί: Πώς εκδηλώνονται η βία και οι διακρίσεις στις κοινωνίες μας; Πώς επηρεάζουν τις μεταναστευτικές ομάδες; Μπορούμε να διδάσκουμε γλώσσες αγνοώντας τις πιθανές καταστάσεις βίας και διακρίσεων που υφίστανται αυτοί οι άνθρωποι; Πού θα μας οδηγούσε μια τέτοια προσπάθεια; Ποιο θα ήταν το νόημα;

6.1.1. Βία (σωματική, ψυχολογική, συναισθηματική, οικονομική, πολιτιστική, θρησκευτική, ενδοοικογενειακή, βία στα μέσα ενημέρωσης και βία στον κυβερνοχώρο)

Αν οι σύγχρονες κοινωνίες εξελίσσονται προς πολύ σύνθετες και καθορισμένες δομές, αυτό συμβαίνει, μεταξύ άλλων, ως ένας τρόπος περιορισμού και ελαχιστοποίησης των εκδηλώσεων βίας (γίνονται πολιτισμένες). Οι μετανάστες, που βρίσκονται σε ατοπικές, οριακές θέσεις, κάτοικοι «μη-τόπων» σε μετάβαση, συχνά στερούνται αυτών των κοινωνικών πλαισίων που, για τους υπόλοιπους από εμάς, μας προστατεύουν (τουλάχιστον σε μεγαλύτερο βαθμό). Σε αντίθεση με τα υποκείμενα του δικαίου, τους πολίτες του περιβάλλοντος υποδοχής, οι μετανάστες συχνά στερούνται, εκ των πραγμάτων, δομών για την προστασία των δικαιωμάτων τους (μερικές φορές ούτε καν των πιο βασικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων). Για όλους αυτούς τους λόγους, ένα από τα χαρακτηριστικά των μεταναστών είναι η μεγαλύτερη έκθεση και ευπάθειά τους σε καταστάσεις βίας).

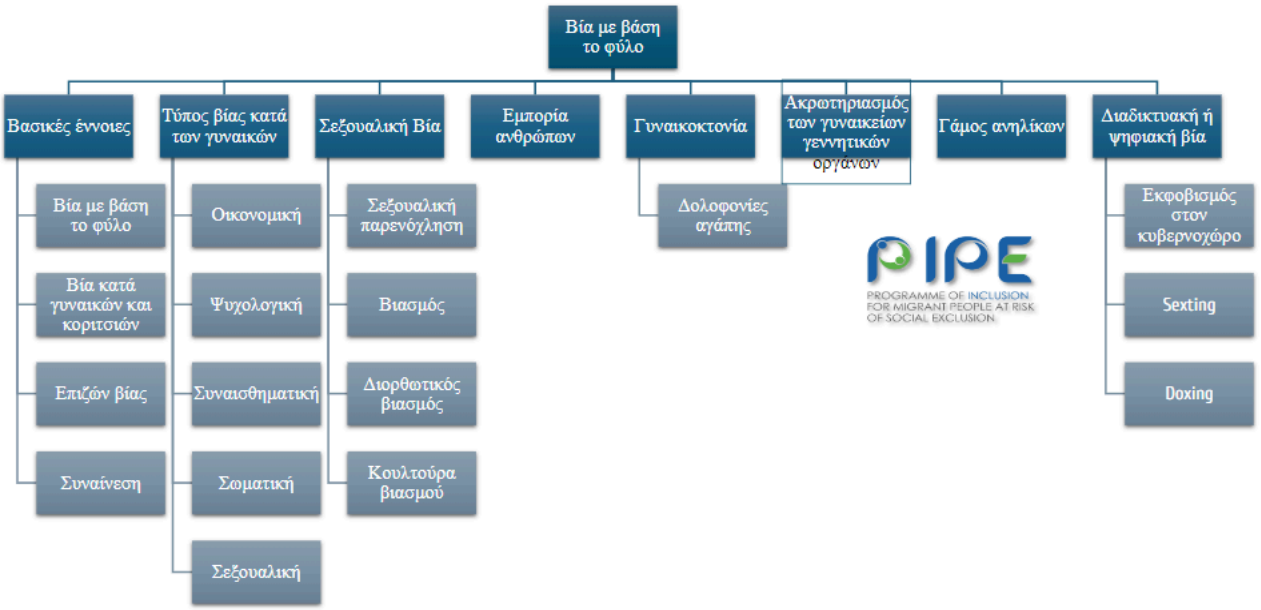

Βία είναι μια εκδήλωση εξουσίας και ελέγχου που μπορεί να λάβει πολλαπλές μορφές, η καθεμία με τα χαρακτηριστικά και τις συνέπειές της. Η βία είναι ένα σύνθετο κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο δεν αφορά αποκλειστικά τους μεταναστευτικούς πληθυσμούς και επηρεάζει τα άτομα και τις κοινότητες με ποικίλους τρόπους. Ακριβώς λόγω της πολυπλοκότητάς της, θεωρούμε σκόπιμο να αφιερώσουμε αυτές τις πρώτες γραμμές στην αναγνώριση, τον ορισμό και την περιγραφή των διαφόρων μορφών βίας, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχολογικής, συναισθηματικής, οικονομικής, πολιτιστικής, θρησκευτικής, ενδοοικογενειακής, βίας στα μέσα ενημέρωσης και βίας στον κυβερνοχώρο.

- Σωματική Βία: Η σωματική βία περιλαμβάνει τη χρήση σωματικής βίας για την πρόκληση βλάβης, τραυματισμού ή πόνου σε άλλο άτομο. Τα θύματα σωματικής βίας μπορεί να υποστούν από μικροτραυματισμούς έως θανατηφόρες συνέπειες. Αυτός ο τύπος βίας είναι ένας από τους πιο ορατούς και συχνά συνδέεται με εγκλήματα όπως η επίθεση και η ενδοοικογενειακή κακοποίηση. Ενώ μπορεί να είναι καταστροφική για τον δράστη, είναι επίσης μία από τις ευκολότερα αναγνωρίσιμες και ελεγχόμενες μορφές λόγω της σωματικής της υπόστασης.
- Ψυχολογική Βία: Η ψυχολογική βία χαρακτηρίζεται από τη χρήση συμπεριφορών που προκαλούν συναισθηματική και ψυχική βλάβη. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει εκφοβισμό, χειραγώγηση, απειλές, ταπείνωση και κοινωνική απομόνωση. Αυτό το είδος βίας μπορεί να είναι δύσκολο να εντοπιστεί καθώς δεν αφήνει σωματικά σημάδια, αλλά οι επιπτώσεις της μπορεί να είναι βαθιά καταστροφικές, οδηγώντας σε προβλήματα ψυχικής υγείας όπως κατάθλιψη, άγχος και χαμηλή αυτοεκτίμηση.

- Συναισθηματική Βία: Η συναισθηματική βία σχετίζεται στενά με την ψυχολογική βία, αλλά εστιάζει ειδικά στην πρόκληση βλάβης στα συναισθήματα και τα αισθήματα ενός ατόμου. Περιλαμβάνει συμπεριφορές όπως η συνεχής κριτική, η υποτίμηση, ο υποτιμητισμός, η υποτίμηση και η συναισθηματική χειραγώγηση. Τα θύματα συναισθηματικής βίας συχνά αισθάνονται παγιδευμένα και μπορεί να αρχίσουν να αμφιβάλλουν για την αξία τους και την ικανότητά τους να λαμβάνουν αποφάσεις.

- Οικονομική Βία: Η οικονομική βία εκδηλώνεται όταν ένα άτομο ελέγχει τους οικονομικούς πόρους ενός άλλου, περιορίζοντας την πρόσβασή του σε χρήματα και οικονομικούς πόρους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την απαγόρευση της εργασίας, τον έλεγχο του εισοδήματος και των δαπανών και την άρνηση παροχής χρημάτων για βασικές ανάγκες. Η οικονομική βία είναι μια μορφή εξαναγκαστικού ελέγχου που επιδιώκει να διατηρήσει την εξάρτηση του θύματος.

- Πολιτισμική Βία: Η πολιτισμική βία αναφέρεται σε πολιτισμικές πρακτικές και πεποιθήσεις που διαιωνίζουν την ανισότητα και την κακοποίηση. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει παραδόσεις και κανόνες που δικαιολογούν τη βία κατά ορισμένων ομάδων, όπως οι γυναίκες ή οι εθνοτικές μειονότητες. Η πολιτισμική βία

μπορεί να είναι δύσκολο να εξαλειφθεί λόγω της βαθιάς ενσωμάτωσής της στα ήθη και τις αξίες μιας κοινωνίας.

- Θρησκευτική Βία: Είναι σημαντικό να διακρίνουμε τη θρησκευτικά υποκινούμενη βία από τη θρησκευτική βία. Η πρώτη συμβαίνει όταν η θρησκεία χρησιμοποιείται για να δικαιολογήσει ή να υποκινήσει την κακοποίηση και την καταπίεση. Μπορεί να εκδηλωθεί μέσω της δίωξης ατόμων για τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, της επιβολής περιοριστικών θρησκευτικών κανόνων ή της χρήσης της θρησκείας ως δικαιολογία για βίαιες πράξεις. Αυτή η μορφή βίας μπορεί να δημιουργήσει βαθιές διαιρέσεις και παρατεταμένες συγκρούσεις εντός των κοινοτήτων και μεταξύ των εθνών. Η θρησκευτική βία είναι πιο διακριτική. Βασίζεται στην αποτυχία αναγνώρισης και σεβασμού των θρησκευτικών πεποιθήσεων του ατόμου που τις έχει. Συνήθως εμφανίζεται σε καταστάσεις όπου οι ηγεμονικές θρησκευτικές πεποιθήσεις επιβάλλονται σε δημόσιους χώρους στο γενικό πληθυσμό, αγνοώντας τις μειονοτικές πεποιθήσεις.

- Ενδοοικογενειακή βία: Η ενδοοικογενειακή βία εκδηλώνεται στο πλαίσιο μιας στενής σχέσης, συμπεριλαμβανομένων των συντρόφων, των μελών της οικογένειας και των συντρόφων. Μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες μορφές βίας, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, ψυχολογικής, συναισθηματικής και οικονομικής βίας. Η ενδοοικογενειακή βία είναι ένα ευρέως διαδεδομένο πρόβλημα που επηρεάζει άτομα όλων των ηλικιών, των φύλων και των κοινωνικών τάξεων και συχνά συμβαίνει στην ιδιωτική σφαίρα του σπιτιού, γεγονός που καθιστά δύσκολη την ανίχνευση και την αντιμετώπισή της.

- Βία στα μέσα ενημέρωσης: Η βία στα μέσα ενημέρωσης αναφέρεται στην απεικόνιση και την

προώθηση της βίας στα μέσα ενημέρωσης. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εξύμνηση της βίας σε ταινίες, τηλεοπτικές σειρές, βιντεοπαιχνίδια και ειδήσεις. Η συνεχής έκθεση σε βίαιες εικόνες μπορεί να απευαισθητοποιήσει τους ανθρώπους, ιδίως τους νέους, και να εξομαλύνει τη χρήση της βίας ως μέσο επίλυσης συγκρούσεων. Επίσης, μέσω της διάδοσης δημόσιων πολιτικών μηνυμάτων και ομιλιών, όταν εξυμνούν ξενοφοβικούς, σεξιστικούς, ολοκληρωτικούς ή, γενικά, μισαλλόδοξους λόγους.

- Βία στον κυβερνοχώρο: Η βία στον κυβερνοχώρο, ή ο κυβερνοεκφοβισμός, εκδηλώνεται μέσω επιθετικής και επιβλαβούς συμπεριφοράς σε ψηφιακές πλατφόρμες όπως τα κοινωνικά δίκτυα, τα φόρουμ και οι υπηρεσίες ανταλλαγής μηνυμάτων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει παρενόχληση, απειλές, διάδοση φημών και δημοσίευση προσωπικών πληροφοριών χωρίς συγκατάθεση. Η βία στον κυβερνοχώρο μπορεί να έχει καταστροφικές συνέπειες για την ψυχική και συναισθηματική υγεία των θυμάτων, δεδομένης της ταχείας διάδοσης των πληροφοριών και της δυσκολίας διαφυγής από τη διαδικτυακή κακοποίηση.

Όπως καθιστά σαφές αυτή η σύντομη και διευκρινιστική εισαγωγή, η βία είναι ένα πολύπλευρο φαινόμενο που, στις διάφορες εκφάνσεις του, αποτελεί σοβαρή απειλή για την ασφάλεια, την ευημερία και την αξιοπρέπεια των ανθρώπων. Η κατανόηση των εκφράσεων και των συνεπειών της είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών πρόληψης και παρέμβασης. Η εκπαίδευση, η ευαισθητοποίηση και η ενίσχυση των νόμων και των πολιτικών είναι απαραίτητες για την καταπολέμηση της βίας και την προστασία των θυμάτων. Από την άποψη αυτή, οι εκπαιδευτικοί, όλοι οι εκπαιδευτικοί, είναι βασικοί παράγοντες στην ανίχνευση και την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας.

6.1.1.1. Σεξουαλική βία (σεξουαλική παρενόχληση, βιασμός, διορθωτικός βιασμός, κουλτούρα βιασμού)

Αν η έκθεση στις διάφορες εκδηλώσεις βίας που εντοπίσαμε στην προηγούμενη ενότητα είναι κοινή και συχνή για τις ομάδες μεταναστών, λόγω της οικονομικής τους ευπάθειας, του επισφαλούς μεταναστευτικού τους καθεστώτος (αορατότητα και ακύρωση δικαιωμάτων) και της έλλειψης δικτύων υποστήριξης, η σεξουαλική βία είναι μια ιδιαίτερα ύπουλη και καταστροφική εκδήλωση που πλήττει δυσανάλογα τις μετανάστριες. Η ιδέα της σεξουαλικής βίας περιλαμβάνει και συνοψίζει διάφορες παραλλαγές και μορφές, όπως η σεξουαλική παρενόχληση, ο βιασμός, ο ομαδικός βιασμός και επιδεινώνεται από την κουλτούρα του βιασμού.

Η κουλτούρα του βιασμού είναι ένας διάχυτος παράγοντας που διευκολύνει και διαιωνίζει όλες τις άλλες μορφές σεξουαλικής βίας. Σε πολλές κοινωνίες, οι μετανάστριες θεωρούνται ευάλωτες και συχνά λιγότερο άξιες προστασίας και σεβασμού. Αυτή η απανθρωποποίηση (αντικειμενοποίηση) διευκολύνει τη δικαιολόγηση της βίας εναντίον τους και διαιωνίζει την ατιμωρησία. Οι μετανάστριες αντιμετωπίζουν έτσι ένα διπλό

στίγμα: αυτό του ότι είναι αλλοδαπές και αυτό του ότι είναι γυναίκες σε μια κοινωνία που υποβαθμίζει και δικαιολογεί τη σεξουαλική βία. Αυτό το πολιτισμικό περιβάλλον όχι μόνο διευκολύνει την εκδήλωση σεξουαλικών επιθέσεων και επεισοδίων σεξουαλικής βίας, αλλά δυσχεραίνει επίσης την αναζήτηση δικαιοσύνης και υποστήριξης από τα θύματα.

Αυτές οι εκδηλώσεις σεξουαλικής βίας μπορεί να κυμαίνονται από επεισόδια παρενόχλησης έως ομαδικούς βιασμούς. Οι μετανάστριες συχνά βρίσκουν εργασία σε τομείς με λίγη εργασιακή προστασία, όπου η σεξουαλική παρενόχληση αποτελεί διαρκή απειλή. Σε τομείς όπως η γεωργία, οι οικιακές υπηρεσίες και η φιλοξενία, οι εργοδότες ή οι προϊστάμενοι μπορεί να εκμεταλλευτούν τη δύναμή τους, κάνοντας ανεπιθύμητες προσεγγίσεις ή απαιτώντας σεξουαλικές χάρες με αντάλλαγμα τη διατήρηση της εργασίας τους ή τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας τους. Η οικονομική ανασφάλεια και ο φόβος της απέλασης φιμώνουν πολλές από αυτές τις γυναίκες, οι οποίες υπομένουν την παρενόχληση σιωπηλά για να μην θέσουν σε κίνδυνο τα προς το ζην ή το μεταναστευτικό τους καθεστώς. Αυτό επιδεινώνεται επίσης από την άγνοια, την έλλειψη πολιτισμικών/συνθετικών ενδείξεων ή απλά από την ακατανόητη κατανόηση.

Σε αυτά τα πλαίσια, ο βιασμός είναι μια πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν πολλές μετανάστριες τόσο στις χώρες καταγωγής τους, όσο και κατά τη διάρκεια της μεταναστευτικής διαδικασίας και στον προορισμό τους. Στο ταξίδι τους προς ένα ασφαλέστερο μέρος, οι γυναίκες αυτές μπορεί να πέσουν θύματα βιασμού από διακινητές, άλλους μετανάστες ή ακόμη και μέλη των δυνάμεων ασφαλείας. Η απειλή της σεξουαλικής βίας είναι συνεχής και χρησιμοποιείται ως εργαλείο ελέγχου και εκμετάλλευσης. Στις χώρες προορισμού, οι μετανάστριες συχνά ζουν σε περιθωριοποιημένες κοινότητες και δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες προστασίας και δικαιοσύνης, γεγονός που τις καθιστά πιο ευάλωτες σε επιθέσεις χωρίς συνέπειες για τους δράστες.

Αν ο βιασμός είναι ήδη ένα καταστροφικό τραύμα που αφήνει βαθιά σημάδια, ο ομαδικός βιασμός αποτελεί μια ιδιαίτερα βάναυση και ακραία μορφή σεξουαλικής βίας που βιώνουν ορισμένες μετανάστριες. Αυτή η μορφή επιθετικότητας χαρακτηρίζεται από σεξουαλική επίθεση που διαπράττεται από πολλούς δράστες, γεγονός που ενισχύει το σωματικό και ψυχολογικό τραύμα. Οι ομαδικοί βιασμοί συχνά συμβαίνουν σε καταστάσεις συγκρούσεων ή σε περιοχές όπου ο νόμος και η τάξη είναι εύθραυστη, αλλά όχι μόνο. Οι γυναίκες αυτές δεν αντιμετωπίζουν μόνο τη φρίκη της ίδιας της επίθεσης, αλλά και το στίγμα και η ντροπή που ακολουθούν, τα οποία μπορεί να τις οδηγήσουν στην απομάκρυνσή τους από τις ίδιες τις κοινότητες και τις οικογένειές τους.

Ωστόσο, το πιο αποτελεσματικό όπλο κατά αυτής της μάστιγας είναι, και πάλι (δεν θα κουραστούμε να το επαναλαμβάνουμε), the empowerment and emancipation (με ό,τι αυτό συνεπάγεται) κάθε μετανάστριας γυναίκας. Η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση του κοινού είναι βασικά εργαλεία σε αυτόν τον αγώνα. Είναι σημαντικό να εκπαιδευτούν οι

κοινότητες υποδοχής σχετικά με τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των μεταναστριών, καταρρίπτοντας στερεότυπα και προκαταλήψεις που διαιωνίζουν τη βία. Οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης μπορούν να αλλάξουν στάσεις και συμπεριφορές, προωθώντας μια κουλτούρα σεβασμού και υποστήριξης των μεταναστριών. Επιπλέον, η παροχή ολοκληρωμένης υποστήριξης στα θύματα σεξουαλικής βίας είναι ζωτικής σημασίας. Αυτή περιλαμβάνει υπηρεσίες σωματικής και ψυχικής υγείας, νομική βοήθεια και δίκτυα κοινωνικής υποστήριξης που μπορούν να βοηθήσουν τις γυναίκες να ξαναχτίσουν τη ζωή τους. Οι κοινοτικές οργανώσεις και οι υπηρεσίες υποστήριξης πρέπει να είναι εξοπλισμένες ώστε να αντιμετωπίζουν τις ειδικές ανάγκες των μεταναστριών, αναγνωρίζοντας τα πρόσθετα εμπόδια που αντιμετωπίζουν.

Οι μετανάστριες χρειάζονται ασφαλείς χώρους, όπου μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να λάβουν την υποστήριξη που χρειάζονται. Είναι ζωτικής σημασίας να ακούσουμε τις φωνές τους και να διασφαλίσουμε ότι οι ιστορίες τους αποτελούν μέρος της δημόσιας συζήτησης για τη σεξουαλική βία. Μόνο μέσα από μια συλλογική και συνειδητή προσπάθεια μπορούμε να ελπίζουμε να εξαλείψουμε αυτή τη μάστιγα και να οικοδομήσουμε μια πιο δίκαιη και ισότιμη κοινωνία. **Είμαστε σε θέση να οραματιστούμε τον προνομιακό χώρο που παρέχουν οι εκπαιδευτικοί χώροι στους οποίους έχουν πρόσβαση αυτοί οι άνθρωποι (συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών χώρων) για αυτό το έργο;**

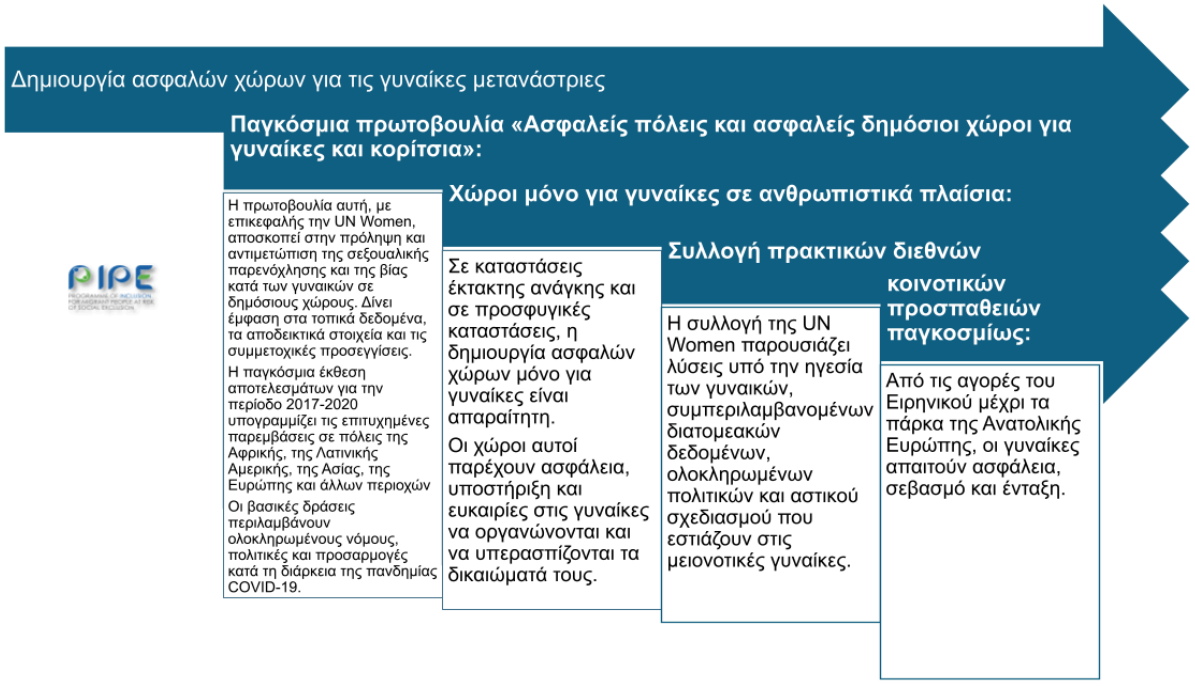

6.1.1.2. Κοινωνικά δίκτυα: χώρος βίας (sexting χωρίς συγκατάθεση, sextortion, cyberbullying, happy slapping, grooming, ακούσια έκθεση σε βίαιο σεξουαλικό υλικό, sharenting ή υπερβολική έκθεση ανηλίκων στο Διαδίκτυο)

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, που αρχικά είχαν σχεδιαστεί ως πλατφόρμες αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας, έχουν εξελιχθεί σε χώρους όπου εκδηλώνονται διάφορες μορφές βίας. Για τις γυναίκες μετανάστριες, αυτές τις πλατφόρμες μπορεί να είναι ταυτόχρονα ένας ζωτικός πόρος και ένα επικίνδυνο πεδίο όπου διάφορες απειλές υλοποιούνται συνεχώς. Ειδικότερα, φαινόμενα όπως το sexting χωρίς συγκατάθεση, ο sextortion, η διαδικτυακή παρακολούθηση, το happy slapping, το grooming, η ακούσια έκθεση σε βίαιο σεξουαλικό υλικό και το sharenting αποτελούν ειδικές προκλήσεις που επιτείνουν την ευπάθειά τους. **Για τι πράγμα μιλάμε;**

- Sexting, ή η αποστολή σεξουαλικού περιεχομένου μέσω ηλεκτρονικών συσκευών, μπορεί να αποτελέσει παγίδα για τις μετανάστριες. Σε πολλές περιπτώσεις, οι μετανάστριες μοιράζονται προσωπικές εικόνες ή βίντεο με την πεποίθηση ότι θα παραμείνουν ιδιωτικές. Ωστόσο, η μη συναινετική διανομή αυτού του υλικού μπορεί να οδηγήσει σε sextortion. Αυτός ο τύπος συναισθηματικού και οικονομικού εκβιασμού είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικός σε βάρος των μεταναστριών που μπορεί να αισθάνονται απομονωμένες και χωρίς τους πόρους για να ζητήσουν βοήθεια. Επιπλέον, ο φόβος του πολιτισμικού στιγματισμού και της ντροπής μπορεί να τις αποτρέψει από το να καταγγείλουν αυτά τα εγκλήματα, διαιωνίζοντας έτσι τον κύκλο της κακοποίησης.
- Cyberbullying περιλαμβάνει τη χρήση της τεχνολογίας για την παρενόχληση, την απειλή ή τον εκφοβισμό ενός ατόμου. Για τις μετανάστριες γυναίκες, η διαδικτυακή παρενόχληση μπορεί να έχει πρόσθετες διαστάσεις. Μπορεί να υποστούν φυλετικές διακρίσεις και ξενοφοβία, μαζί με παρενόχληση λόγω φύλου. Το γλωσσικό εμπόδιο και η μη εξοικείωση με τους τοπικούς πόρους μπορεί να κάνουν την αντιμετώπιση αυτών των επιθέσεων ακόμη πιο περίπλοκη. Επιπλέον, ο φόβος νομικών ή μεταναστευτικών επιπτώσεων μπορεί να τις αποτρέψει από το να αναζητήσουν βοήθεια ή να καταγγείλουν την παρενόχληση στις αρχές.
- Το φαινόμενο των χαρούμενων χαστουκιών, όπου οι σωματικές επιθέσεις καταγράφονται και διαδίδονται στο διαδίκτυο, μπορεί επίσης να επηρεάσει τις μετανάστριες. Οι πράξεις αυτές δεν αποσκοπούν μόνο στον δημόσιο εξευτελισμό του θύματος, αλλά μπορεί επίσης να έχουν σοβαρές ψυχολογικές συνέπειες. Οι μετανάστριες, συχνά ήδη τραυματισμένες από προηγούμενες εμπειρίες βίας ή εκτοπισμού, μπορούν να βρουν αυτές τις πράξεις ιδιαίτερα καταστροφικές.
- Ιδιαίτερα απεχθής είναι μια άλλη απειλή από ψηφιακά περιβάλλοντα που είναι γνωστή ως grooming. Grooming είναι η διαδικασία με την οποία ένας ενήλικας κερδίζει

την εμπιστοσύνη ενός παιδιού προκειμένου να το εκμεταλλευτεί σεξουαλικά. Τα παιδιά των οικογενειών μεταναστών, που συχνά περνούν πολλές ώρες μόνα τους ενώ οι γονείς τους εργάζονται, μπορεί να είναι ευάλωτοι στόχοι. Οι δράστες χρησιμοποιούν τα κοινωνικά δίκτυα για να προσεγγίσουν αυτά τα παιδιά, εκμεταλλευόμενοι την έλλειψη επίβλεψης και την επιθυμία για συναισθηματική σύνδεση.

- Η ακούσια έκθεση σε βίαιο σεξουαλικό υλικό είναι μια άλλη μορφή βίας που επικρατεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Οι μετανάστριες, αναζητώντας πληροφορίες, υποστήριξη ή απλώς μια απόσπαση της προσοχής τους στο διαδίκτυο, μπορεί να έρθουν αντιμέτωπες με γραφικό περιεχόμενο που τις θυματοποιεί εκ νέου και αναβιώνει παλιές τραυματικές εμπειρίες. Αυτός ο τύπος έκθεσης μπορεί να είναι τυχαίος ή ακόμη και εσκεμμένος, όταν οι δράστες στέλνουν τέτοιου είδους υλικό με σκοπό να εκφοβίσουν ή να παρενοχλήσουν.
- Sharenting, ή η υπερβολική έκθεση ανηλίκων στο Διαδίκτυο από τους γονείς τους, είναι μια συχνή πρακτική που επηρεάζει και τις μετανάστριες. Πολλές μοιράζονται φωτογραφίες και λεπτομέρειες από τη ζωή των παιδιών τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, συχνά χωρίς να γνωρίζουν τους κινδύνους που εμπεριέχονται. Αυτή η υπερέκθεση μπορεί να κάνει τα παιδιά στόχους για επίδοξους παραβάτες ή σεξουαλικούς θύτες. Επιπλέον, η έλλειψη ιδιωτικότητας μπορεί να επηρεάσει τη μελλοντική ζωή των παιδιών, καθώς, μόλις οι πληροφορίες δημοσιοποιηθούν στο Διαδίκτυο, είναι δύσκολο να αφαιρεθούν.

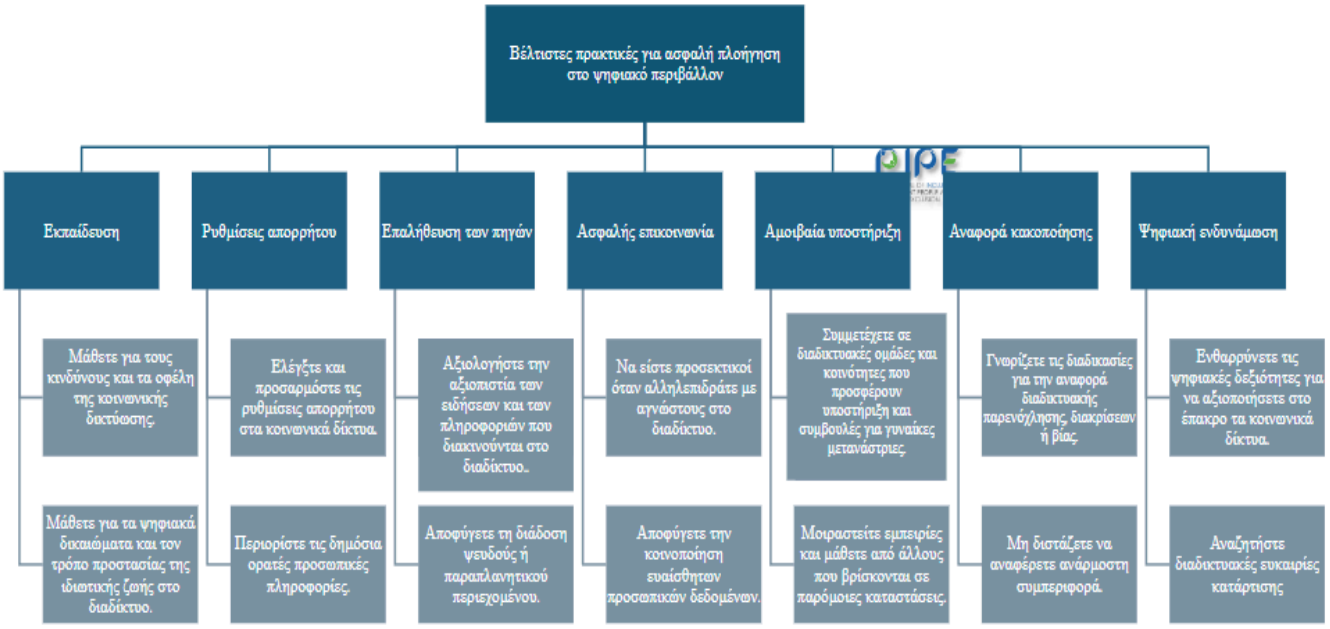

Τι μπορεί να γίνει;

Η διασταύρωση του φύλου και του καθεστώτος μετανάστευσης δημιουργεί ένα επιπλέον επίπεδο ευαλωτότητας για τις μετανάστριες στον ψηφιακό χώρο. Αυτές οι γυναίκες ενδέχεται να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην πρόσβαση σε υπηρεσίες υποστήριξης, όπως νομική και ψυχολογική βοήθεια, λόγω έλλειψης πληροφόρησης, γλωσσικών εμποδίων και φόβου απέλασης ή αντιποίνων. Επιπλέον, οι πολιτισμικοί και κοινωνικοί κανόνες στις κοινότητές τους μπορεί να στιγματίσουν τις γυναίκες που καταγγέλλουν σεξουαλική ή έμφυλη βία, δυσχεραίνοντας περαιτέρω την αναζήτηση βοήθειας. Τα διαδικτυακά δίκτυα υποστήριξης, που θα μπορούσαν να είναι πηγή δύναμης και αλληλεγγύης, συχνά μετατρέπονται σε πηγές κινδύνου. Οι μετανάστριες μπορεί να γίνουν στόχος επιθέσεων που εκμεταλλεύονται την ευάλωτη θέση τους. Ο διαδικτυακός ρατσισμός και οι διακρίσεις εντείνουν αυτές τις δυσκολίες, κάνοντας το ψηφιακό περιβάλλον ιδιαίτερα εχθρικό για αυτές.

Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, είναι ζωτικής σημασίας οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης να εφαρμόσουν αυστηρότερες και πιο αποτελεσματικές πολιτικές κατά της κακοποίησης και της εκμετάλλευσης. Τα μέτρα ασφαλείας, όπως η ταυτοποίηση χρηστών και η χρήση τεχνητής νοημοσύνης για την ανίχνευση και τον αποκλεισμό επιβλαβούς περιεχομένου, πρέπει να ενισχυθούν. Επιπλέον, απαιτείται στενότερη συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων, μη κυβερνητικών οργανώσεων και των ίδιων των

πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης για τη δημιουργία ασφαλέστερων περιβαλλόντων και την παροχή υποστήριξης στα θύματα. Οι μετανάστριες μπορούν επίσης να ωφεληθούν από εκπαιδευτικά προγράμματα, που τις ενημερώνουν για τους κινδύνους και τις βέλτιστες πρακτικές στη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η δημιουργία υποστηρικτικών κοινοτήτων, όπου οι γυναίκες μπορούν να μοιραστούν τις εμπειρίες τους και να λάβουν βοήθεια, είναι απαραίτητη. Οι υπηρεσίες υποστήριξης πρέπει να είναι προσβάσιμες σε πολλές γλώσσες και να είναι πολιτισμικά ευαίσθητες. Δηλαδή, χωρίς να χάνουν τον απελευθερωτικό και μετασχηματιστικό τους χαρακτήρα, πρέπει να ευθυγραμμίζονται με όσα κάθε γυναίκα (που γνωρίζει καλύτερα την πραγματικότητα και τις δυνατότητές της) είναι σε θέση και πρόθυμη να αναλάβει. Ο ρόλος όσων αλληλεπιδρούν με αυτές τις γυναίκες σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, η ευαισθησία, η διακριτικότητα, το παράδειγμά τους και η δέσμευσή τους είναι καθοριστικός.

6.2. Η πρόκληση της σκέψης από τα σύνορα ή η επανεφεύρεση ενός κοινού κόσμου. Κινήματα για την ισότητα στις χαρτογραφίες της ανισότητας.

6.2.1. Σώματα των συνόρων. Μεταναστεύσεις και φύλο.

> Η γυναίκα αγαπά, και με πάθος υπερασπίζεται τον εαυτό της απέναντι στην επίμονη πίεση της αγάπης. Αγαπά και σκοτώνει. Από τα βάθη του φύλου, από το σκοτεινό και πρωτόγονο παρελθόν των μαχών των φύλων, αναδύεται αυτός ο διχασμός και η διχοτόμηση της φεμινιστικής ψυχής, στην οποία η γυναίκα βρίσκει για πρώτη φορά την πληρότητα και την πρωταρχική ακεραιότητα της γυναικείας συνείδησής της. Έτσι γεννιέται η τραγωδία όταν η θηλυκή ουσία επιβεβαιώνει τον εαυτό της ως δυάδα (Vyacheslav Ivanov, Η Ουσία της Τραγωδίας)..

Οι συνθήκες που συγκροτούν την οντολογική διάσταση (μοναδική και πολλαπλή) του είναι καθαυτό και του είναι στον κόσμο έχουν ιστορικά διαμορφωθεί – με αμφίσημο, ιδιοτελή ή προκατειλημμένο τρόπο – από τη νατουραλιστική βιο-γενετική οπτική (φυλή, φύλο, χαρακτηριστικά, ικανότητες, ελλείψεις ή αναπηρίες...) και από την αρχική κοινωνικο-γεωγραφική ή ταυτοτική οπτική (λαοί, έθιμα, κουλτούρα, θρησκεία, οικονομική κατάσταση...), συγκροτώντας έτσι την εθνογραφική και εθνολογική κατηγοριοποίηση που ταξινομεί ανθρώπινες συλλογικότητες με τον ίδιο τρόπο που η ζωολογία ή η γεωλογία το κάνουν. «Πολιτισμένες» εθνοτικές ομάδες έναντι «βάρβαρων» εθνοτήτων, κυρίαρχο φύλο έναντι υποταγμένου φύλου, δύναμη έναντι αδυναμίας, «αληθινές» πεποιθήσεις έναντι «ειδωλολατριών», λευκό έναντι μαύρου, οικονομική και στρατιωτική δύναμη έναντι αφαίρεσης περιουσίας και ευαλωτότητα. Ταυτότητες αξιοπρέπειας και ταυτότητες

αναξιοπρέπειας, ανθρωπότητα των δικαιωμάτων και ανθρωπότητα του πλεονάσματος. Αυτά τα ουσιοκρατικά κριτήρια για τη διαμόρφωση ταυτοτήτων έχουν δικαιολογήσει την ιστορία της δουλείας, της αποικιοκρατίας, του πατριαρχισμού, της εξαγωγής πόρων, του προσηλυτισμού και των θρησκευτικών πολέμων, του διαχωρισμού, της αορατοποίησης, της λεηλασίας, της καταστροφής και του θανάτου του άλλου, του ξένου, του διαφορετικού. Είναι η μεγάλη παγίδα της ταυτότητας που σχεδίασε και εξομάλυνε τη χαρτογραφία της ανισότητας και της ανομίας. Τα σύνορα ως νέοι χώροι σχέσεων και κοσμοπολιτισμού. Η μετεγκατάσταση και η αποκέντρωση του κόσμου: Η μελέτη της διεθνούς μετανάστευσης έχει προσελκύσει ένα από τα μεγαλύτερα διεπιστημονικά ενδιαφέροντα τις τελευταίες δεκαετίες, ιδίως όταν αυτό το είδος μετακίνησης πληθυσμών εμπεριέχει ένα από τα πιο ενδιαφέροντα παράδοξα της σύγχρονης εποχής. Η σημερινή οικονομική και τεχνολογική παγκοσμιοποίηση επιτρέπει την ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων και πληροφοριών σε όλο τον κόσμο, αλλά περιορίζει σοβαρά την ελεύθερη διακίνηση ανθρώπων μεταξύ κρατών. Ωστόσο, όσοι καταφέρνουν να μεταναστεύσουν -συνήθως από ένα λιγότερο ανεπτυγμένο κράτος σε ένα με καλύτερο οικονομικό επίπεδο- γίνονται μάρτυρες μιας σειράς αστικών, κοινωνικών και πολιτικών αντιφάσεων τόσο στο έδαφος προέλευσης όσο και στο έδαφος προορισμού τους. Το να μιλάμε για υπερεθνική μετανάστευση σημαίνει ότι επαναλαμβάνουμε την έννοια της υπερεθνικής κοινότητας. Συνδέεται με μια κοινότητα που επεκτείνεται και εδραιώνεται πέρα από τα εθνικά σύνορα, δίνοντας έμφαση στο διασυνοριακό φαινόμενο ορισμένων ανθρώπινων ομάδων και όπου το μεταναστευτικό πρόβλημα συνδέεται με μετακινήσεις ανθρώπων ή αξιών ομάδων που ο μετανάστης τείνει να διατηρήσει σε μια ξένη επικράτεια. Με την πάροδο του χρόνου, ο ορισμός της υπερεθνικής κοινότητας κατάφερε επίσης να συνθέσει τις πολλαπλές σχέσεις που συνδέουν τις κοινωνίες προέλευσης και προορισμού.

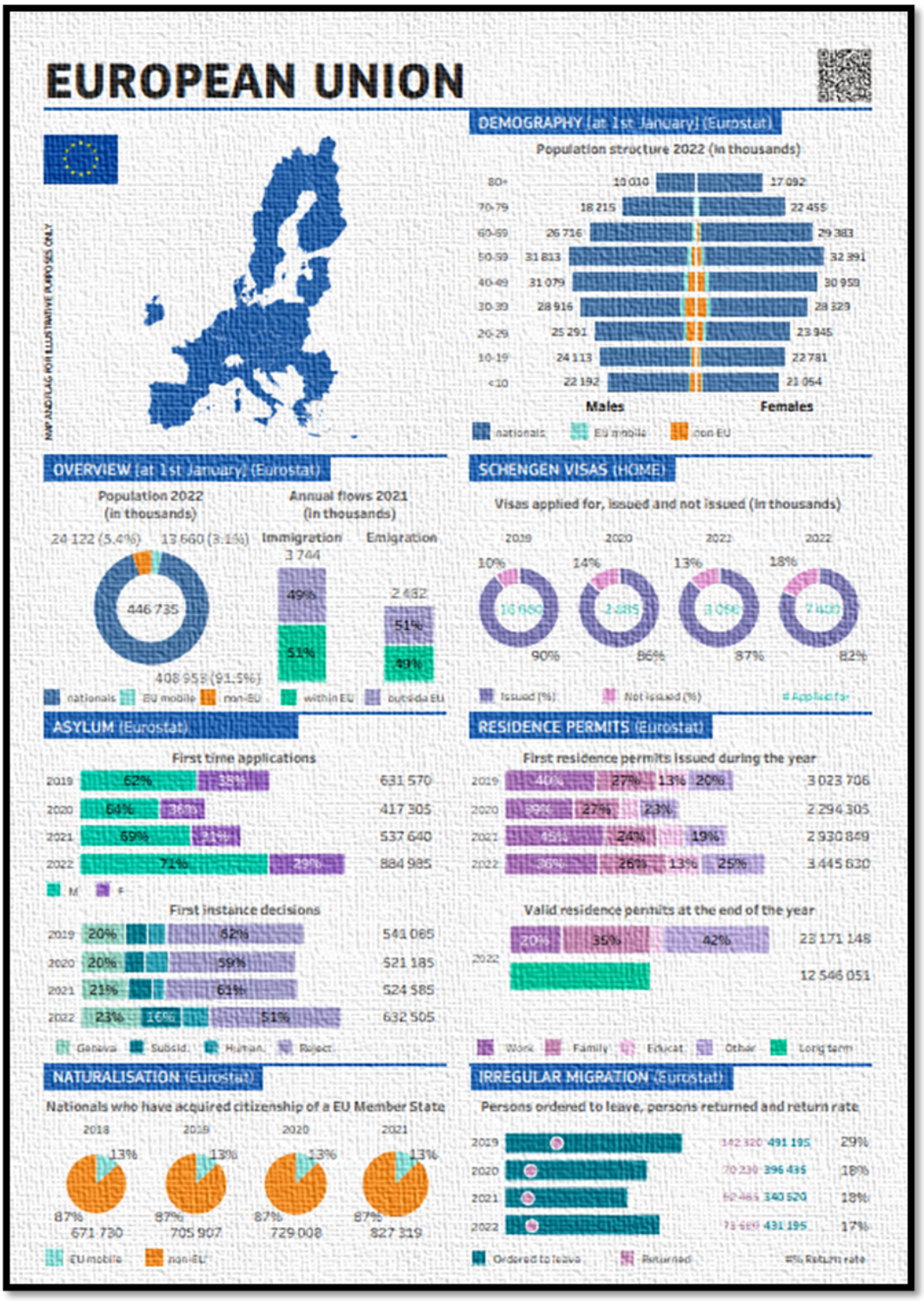

Από τα σύνορα, η εικόνα του κόσμου αλλάζει. Τα περιθώρια των εθνικών κρατών δεν λαμβάνονται υπόψη στις πολιτικές θεωρίες της τάξης, με τον ίδιο τρόπο που τα αστικά διάκενα ή οι άτυπες οικονομίες παραμένουν χωρίς σκέψη. Ορίζονται αρνητικά και υπολειμματικά. Το ιδεώδες της διαχείρισης που ονομάζεται «παγκόσμια διακυβέρνηση» - ένα μοντέλο που έχει πραγματικά αλλοιωθεί από την άτακτη άσκηση της πολιτικής στον

αδιαφοροποίητο δήμο - έχει τεθεί σε εφαρμογή, ευνοώντας τις διαιρέσεις και τη δημιουργία ερμητικών κόσμων μέσω του ελέγχου και της προσκόλλησης στο σύστημα, διαμορφώνοντας μια καρικατούρα του παγκόσμιου μοντέλου που προσποιείται ότι επιστρέφει τον καθένα στη δική του ταυτότητα (είτε αυτή είναι εθνική, φυλετική, έμφυλη, σεξουαλική, εθνοτική ή θρησκευτική).

Μια από τις βασικές έννοιες μέσω των οποίων αναλύονται οι ανησυχίες αυτές είναι η έννοια της «διαφοράς». Πρόκειται για μια κατασκευή που έχει υποστηριχθεί από διάφορα πεδία θεωρητικής και πολιτικής συζήτησης: φεμινισμός, ταξική ανάλυση, αντιρατσισμός, πολιτικές για τους ομοφυλόφιλους και τις λεσβίες, ψυχανάλυση, μεταδομισμός κ.ο.κ. Πώς και μέσω ποιων διαδικασιών οι διαφορετικές ιδέες για τη «διαφορά» αποκτούν νόημα και κοινωνική σημασία; Ποια είναι η σχέση μεταξύ του ψυχικού και του κοινωνικού στην έννοια της «διαφοράς»; Πώς κατασκευάζουμε μια πολιτική που δεν ανάγει τα πάντα στην οικονομία του ίδιου και που δεν ουσιοποιεί τη διαφορά; Τέτοια ερωτήματα με οδήγησαν να προτείνω τέσσερις τρόπους εννοιολόγησης της «διαφοράς»: ως εμπειρία, ως κοινωνική σχέση, ως υποκειμενικότητα και ως ταυτότητα (Avtar Brah, Χαρτογραφίες της Διασποράς Cartographies of Diaspora, 2011:38).

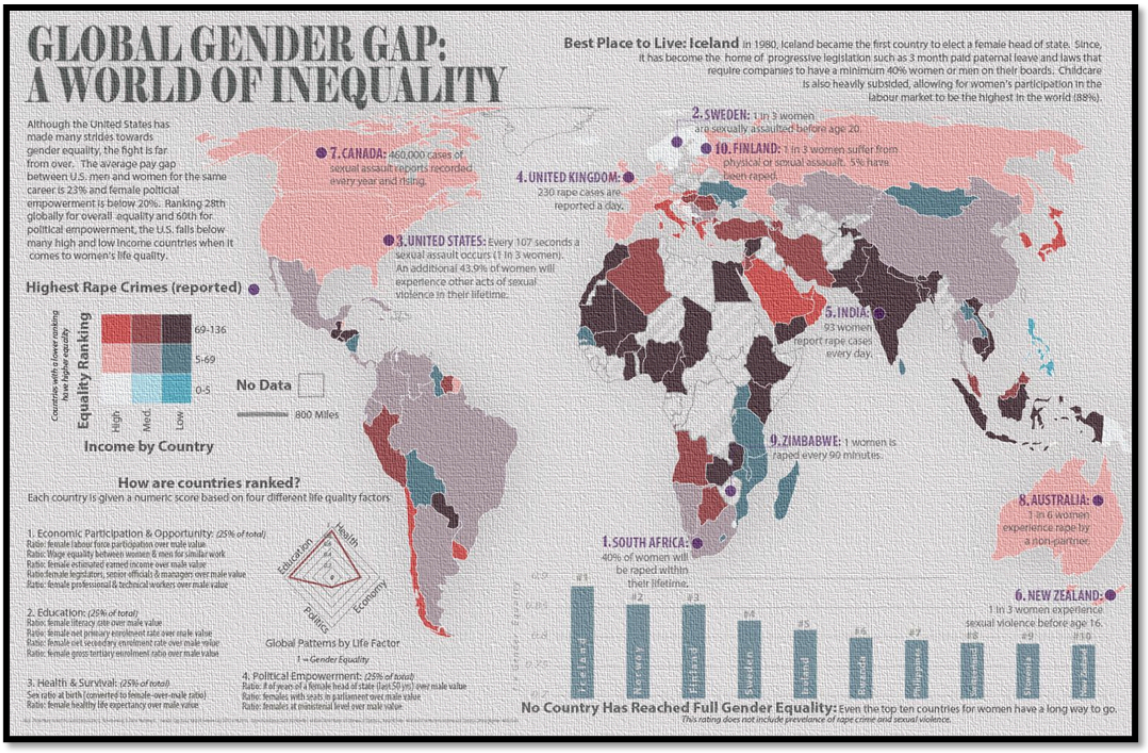

Παραμεθόρια σώματα: Η αδιαφορία για τον κόσμο γύρω μας και η απώλεια της όρασης του «άλλου/άλλου/άλλης», για τον οποίο δεν υπάρχει σχέση που να συμβολίζει, είναι το γενικό τονωτικό της εποχής μας. Μια κυρίαρχη αντίληψη που αποτελεί ύμνο στον ατομικισμό, στην υπεράσπιση των σωμάτων, των εδαφών και των ιδιωτικών αγαθών απέναντι σε έναν κόσμο υπό την υποψία ότι είναι μίζερος και παρεμβατικός. Ο πλανήτης δεν κάνει έναν κοινό κόσμο. Αυτό είναι το υποκείμενο που ακούγεται και μοιράζεται από

λόγους μίσους, ξενοφοβικούς, ομοφοβικούς, μισογυνικούς, ...σε μια μάχη του εαυτού ενάντια σε έναν κόσμο που θεωρείται απειλητικός και εκφράζεται στη δημόσια και πολιτική σκηνή με τη μορφή κυνικών δηλώσεων, που παραπέμπουν στο μοντέλο της πολιτικής των «ιδιοκτητών» εγγυητών των οριοθετήσεων και των «χωρικών τάξεων της γης και των κυριαρχιών που συνδέονται με αυτές. Κυριαρχίες και ιδιωτικά εδάφη διαπίστωσαν την αντιπαράθεση φίλου/εχθρού, τον ανταγωνισμό. Η απειλή προέρχεται από το «έξω», κενό και απόλυτο, φανταζόμενο ως σκιά, ως αφηρημένο ξένο, δημογραφικά πλεονάζον, πλεονασματικό, χωρίς άλλη μορφή αναγνώρισης από αυτή της υπερβολής. Σε όλα τα σχετικά προνομιούχα κράτη, χώρους και περιβάλλοντα του πλανήτη, αυτή η πολιτική της αδιαφορίας στηρίζει τις πολιτικές προστασίας των προνομίων και τις στάσεις διαχωρισμού των «ευγενών», των ανώνυμων, των παράνομων («ρομά», «μαύροι», «πρόσφυγες», «χωρίς χαρτιά»...), που περιορίζονται στο «έξω», στο «έξω», στο «έξω», στο «έξω», στο «έξω», στο «έξω» και στο «έξω». ...), περιορισμένοι στο περιθώριο, που διεκδικούν ή επιβάλλουν την παρουσία τους στον κόσμο, έναν κόσμο που είναι πιο προσιτός και πιο κλειστός από ποτέ.

> Αυτή η πολιτισμική ερμηνεία των συνόρων μας επιτρέπει να απαλλαγούμε από τις συνήθεις γεωγραφικές, οικονομικές, δημογραφικές και πολιτικές εξηγήσεις, προκειμένου να δώσουμε έμφαση στις αναπαραστάσεις, στα νοήματα της ζωής, του κόσμου, του εαυτού μας και των άλλων. Και με αυτόν τον τρόπο, μετακινείται από την αντικειμενικότητα στην υποκειμενικότητα, από το τρίτο πρόσωπο στο πρώτο πρόσωπο. Οι γλώσσες, με τον τρόπο που κατηγοριοποιούν τον κόσμο, συστηματοποιούν αυτή την ταυτότητα και θέτουν συμβολικά όρια. Η χαρτογράφηση των σωμάτων μάς επιτρέπει επίσης να κάνουμε αυτό το άλμα, να τα σκεφτούμε πέρα από την προφανή φυσικοποίηση του φυσικού σώματος, να τα σημειοποιήσουμε και έτσι να αναλύσουμε την ταυτότητά τους και την αίσθηση του εαυτού και του άλλου ως πολιτισμικό σύνορο. (Diana Maffía, Σώματα, σύνορα, τείχη και περιπολίες, Cuerpos, fronteras, muros y patrullas, 2009:218).

Ο περιορισμός παίρνει στη συνέχεια τη μορφή του 'τείχους' και επιβάλλει το έργο του ελέγχου και της επιτήρησης στα σύνορα από τις προσπάθειες - τόσο νόμιμες όσο και θεωρούμενες «παράνομες» - των εκτοπισμένων σωμάτων να διασχίσουν αυτά τα όρια. Ορισμένες νομιμότητες αντιτίθενται η μία στην άλλη: η νομιμότητα του ανοιχτού κόσμου αντιπαρατίθεται με τη νομιμότητα της προστασίας από τη «δυστυχία του κόσμου», η νομιμότητα της εθνικής κυριαρχίας με τη νομιμότητα της κοσμοπολιτικής. Αυτή η σύγκρουση των νομιμοτήτων εξηγεί τη μετατροπή των συνόρων σε τείχη. Αυτή η μετάβαση από το αβέβαιο σύνορο στο τείχος, από τη σχέση στην περίφραξη της ταυτότητας που οδηγεί στην εξαφάνιση του άλλου, του άλλου, είναι αυτό που πρέπει επειγόντως να επανεξετάσουμε και να καταπολεμήσουμε. Ο αφοπλισμός της παγίδας του εγκλωβισμού της ταυτότητας αρχίζει με το να δώσουμε ένα όνομα σε κάθε πρόσωπο, στον ξένο, ανακαλύπτοντάς τον ή την ως υποκείμενο-άλλο. Υποκείμενα χωρίς ταυτότητα a priori επειδή την έχασαν κατά την αναχώρηση και την εξορία τους και εξακολουθούν να την αναζητούν ή να την ανακατασκευάζουν. Αλλά είναι επίσης εκείνοι που, εδώ και τώρα, κάνουν μια εισβολή στα σύνορα, διαταράσσοντας την «κανονικοποιημένη» και

συνηθισμένη τάξη. Είναι «συνοριακά όντα», παγιδευμένα στα διάκενα και τις ρωγμές του κόσμου, που έχουν μετατρέψει αυτόν τον τόπο του περάσματος σε «ζώνη αναμονής», αυτόν τον «μη τόπο», σε έναν νέο χώρο σχέσεων και συνύπαρξης, λανθάνουσας κοινωνικής και ταυτότητας.

Η εξαρτημένη κατάσταση, η εξαρτημένη επιλογή: Σήμερα, διάφορες κοινωνικές ομάδες που ήταν και είναι ιστορικά αποκλεισμένες από τον κοινωνικό ιστό, βρίσκουν ανοιχτούς χώρους για πολιτικό αγώνα υπό το αίτημα της διαφορετικότητας. Ωστόσο, σε ένα νεοφιλελεύθερο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, το οποίο εξυψώνει την αναγνώριση μιας καθολικής και ισότιμης ιδιότητας του πολίτη, αγνοώντας τις υλικές ανισότητες της ύπαρξης, οι διεκδικήσεις για την αναγνώριση μιας συγκεκριμένης ταυτότητας κινδυνεύουν να γίνουν λειτουργικές για αυτήν. Αυτό εκδηλώνει μια προβληματική ένταση στην άρθρωση των αιτημάτων για πολιτιστική αναγνώριση και υλική αναδιανομή στο πλαίσιο των πολιτικών ταυτότητας.

Η αυξανόμενη πολιτική συμμετοχή μέσω κινημάτων ταυτότητας έχει εξαπλωθεί παγκοσμίως, ιδίως μετά την κατάρρευση των μεγάλων χειραφετητικών αφηγήσεων. Έκτοτε, η έλευση των λόγων ταυτότητας έχει καλέσει διάφορες ομάδες ή κοινωνικούς τομείς που ήταν (και εξακολουθούν να είναι) ιστορικά αποκλεισμένοι να αγωνιστούν για την αναγνώριση της ταυτότητάς τους μέσα στον κοινωνικό ιστό. Το κάλεσμα αυτό

κατασκευάζεται στη βάση της υπεράσπισης της διαφοράς και της πολλαπλότητας και μπορεί έτσι να δημιουργήσει νέους ανοιχτούς χώρους για πολιτικό αγώνα.

Τα αιτήματα που διακηρύσσουν αυτά τα κινήματα έχουν ως κύριο ζητούμενο την πολιτιστική αναγνώριση. Ωστόσο, είναι σημαντικό να τονιστεί η ύπαρξη οικονομικών, νομικών και θεσμικών προβλημάτων που υπερβαίνουν το πολιτιστικό ζήτημα, όπως η έλλειψη στέγης, τροφής, πρόσβασης στην υγεία και την εκπαίδευση κ.λπ. Τόσο ο φεμινισμός όσο και άλλες πολιτισμικά υποβαθμισμένες και αποκλεισμένες ομάδες δεν πλήττονται μόνο ως προς την κοινωνική τους αναγνώριση, αλλά και ως προς την ουσιαστική πρόσβασή τους σε υποστήριξη και ζωτικές υποδομές που τους επιτρέπουν να αναπτύξουν μια υλιστικά δυνατή ύπαρξη. Έτσι, κατ' αρχήν, φαίνεται να είναι αναγκαία η άρθρωση μεταξύ των αιτημάτων για διαφορά και των αιτημάτων για ισότητα, δηλαδή αναγνώριση και αναδιανομή.

Σε αυτό έρχεται να προστεθεί η σημερινή επικράτηση της αδύναμης ρύθμισης της αγοράς σε οικονομικά ζητήματα και η παροχή νεοφιλελεύθερων κρατικών πολιτικών που επηρεάζουν άμεσα την ικανότητα πολιτικής δράσης αυτών των «νέων» κοινωνικών κινημάτων, ιδίως στο βαθμό που ευνοεί την εξουδετέρωση των εκφράσεων και των δημόσιων εκδηλώσεών τους. Ακόμα και τα αιτήματα αναγνώρισης γίνονται μερικές φορές, περισσότερο απ' όσο θα θέλαμε, λειτουργικά για τη φιλελεύθερη ιδεολογία που ενδιαφέρεται να εξυψώσει την αναγνώριση της ισότητας και της τυπικής ελευθερίας, αλλά η οποία ταυτόχρονα αγνοεί τις βαθιές ανισότητες στις υλικές και οικονομικές συνθήκες ύπαρξης.

Ένα παράδειγμα είναι το λεγόμενο pinkwashing, δηλαδή οι πολυεθνικές εταιρείες και οργανώσεις που χρησιμοποιούν σύμβολα ή συνθήματα από διαφορετικά αιτήματα (όπως στην Πορεία Υπερηφάνειας ή στις κινητοποιήσεις που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας, ή στη βιώσιμη σήμανση των προϊόντων...) για να διευρύνουν την αποδοχή τους από το κοινό, εμφανιζόμενες ως πράσινες και χωρίς αποκλεισμούς, ενώ την ίδια στιγμή, στις εσωτερικές τους εργασιακές πολιτικές, ρυπαίνουν, κάνουν διακρίσεις και εκμεταλλεύονται τα υποκείμενα που εκπροσωπούν.

Μπροστά σε αυτό το πολιτικό φαινόμενο, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε την ύπαρξη του κινδύνου να χρησιμοποιούνται (και, στην πραγματικότητα, χρησιμοποιούνται) αφηγήσεις που υπερασπίζονται την ταυτότητα από φιλελεύθερες και συντηρητικές θέσεις που επιδιώκουν να αποκρύψουν ή να καλύψουν την αυξανόμενη ανισότητα που επηρεάζει, πάνω απ' όλα, τη ζωή των πιο ευάλωτων τμημάτων της κοινωνίας. Τα ζητήματα της αναγνώρισης και της αναδιανομής συνεχίζουν να συζητούνται όχι μόνο στις σπουδές της σεξουαλικής ποικιλομορφίας, αλλά και στις σπουδές φύλου, ιθαγενών και φυλών, τόσο σε περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

> Η κατασκευή δεν είναι ούτε υποκείμενο ούτε πράξη, αλλά μια διαδικασία επανάληψης μέσω της οποίας αναδύονται τόσο «υποκείμενα» όσο και «πράξεις». Δεν υπάρχει εξουσία που

> ενεργεί, υπάρχει μόνο μια επαναλαμβανόμενη παράσταση που γίνεται εξουσία λόγω της επιμονής και της αστάθειάς της (Judith Butler, Σώματα που έχουν σημασία: Σχετικά με τα διαλεκτικά όρια του «σεξ», Bodies that Matter: On the Discursive Limits of "sex", 1993:9).

Στο πεδίο του λόγου, η επιτελεστική παραγωγή της υποκειμενικότητας διαμορφώνει και οριοθετεί συμβολικά τη σφαίρα του βιώσιμου, δηλαδή αυτού που νοείται ως ανθρώπινο. Τα υποκείμενα που ανταποκρίνονται στην ηγεμονική κανονιστική μήτρα, αναλαμβάνουν ή/και ταυτίζονται με αυτήν διαμορφώνονται ως κατανοητά όντα εντός του λόγου. Ωστόσο, η επιτελεστική παράσταση οριοθετεί και διαμορφώνει επίσης τη σφαίρα του μη κατανοητού, του απονενοημένου, όπου παράγεται ένας αποκλεισμός από το πεδίο του λόγου. Έτσι, τα υποκείμενα που δεν αναλαμβάνουν ή δεν ταυτίζονται με τις ηγεμονικές νόρμες διαμορφώνονται, λοιπόν, ως πολιτισμικά μη κατανοητά όντα και έτσι συμμορφώνονται με την εξωτερίκευση της κοινωνικής μήτρας. Αυτή η επιτελεστική παραγωγή υποκειμενικότητας διαμορφώνει και οριοθετεί αυτό που θεωρείται ανθρώπινο εντός του πεδίου του λόγου, καθώς και αυτό που βρίσκεται εκτός αυτού, αυτό που θεωρείται μη ανθρώπινο. Αναγκαστικά, παράγονται υποκειμενικότητες που δεν ανταποκρίνονται στη μήτρα και συγκροτούν τις «μη βιώσιμες» και «μη κατοικήσιμες» ζώνες της κοινωνικής ζωής. Αυτές οι μη βιώσιμες ζώνες, οι οποίες ωστόσο είναι πυκνοκατοικημένες, βρίσκονται στο περιθώριο του πολιτισμικά αναγνωρίσιμου και καθιερώνονται ως το κοινωνικό όριο που είναι απαραίτητο για να διακριθούν οι ζωές που έχουν σημασία από εκείνες που δεν έχουν.

Η απόρριψη ορισμένων ζωών από τον κοινωνικό ιστό λειτουργεί ως όριο που παράγει και ρυθμίζει τον ηγεμονικό πολιτισμικό λόγο. Με άλλα λόγια, η διαμόρφωση του μη κατοικήσιμου εγκαθιδρύει και διασφαλίζει τα σύνορα των αποτελεσμάτων της κανονικοποιητικής εξουσίας. Η παραγωγή υποκειμένων από το εξωτερικό, στο «τεκμήριο της ανθρωπιάς», και η παραμονή τους στο χώρο καταδεικνύει ότι ο ηγεμονικός νόμος είναι ιδιαίτερα παραγωγικός, αλλά ότι διαθέτει επίσης ρωγμές και επομένως είναι επιρρεπής στην αποσταθεροποίηση, γι' αυτό και είναι διαμορφωτικός αλλά και πολύ ευάλωτος.

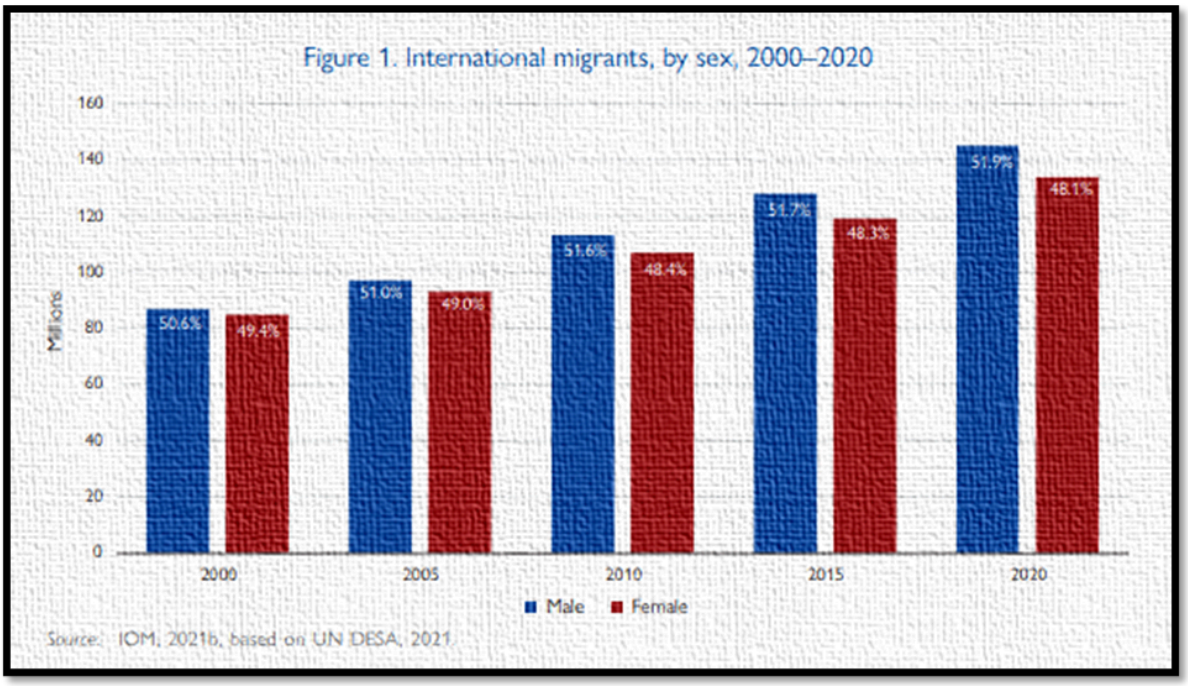

Άνδρες και γυναίκες από διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά στρώματα, ηλικιακές ομάδες και εθνοτικές καταβολές εγκαταλείπουν τον τόπο καταγωγής τους και διασχίζουν τα σύνορα σε αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης και νέων ευκαιριών απασχόλησης ή για να ξεφύγουν από δύσκολες καταστάσεις. Σήμερα, εκτιμάται ότι περισσότεροι από 272 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως έχουν εγκαταλείψει τις χώρες καταγωγής τους, εκ των οποίων το 50% είναι γυναίκες. Δεδομένου ότι το φύλο είναι μια σημαντική διαρθρωτική μεταβλητή που μπορεί να μεταβάλει όλες τις κοινωνικές διαδικασίες σε μικρο- και μακροκλίμακα, επηρεάζει επίσης τις διάφορες διαστάσεις του μεταναστευτικού φαινομένου και τα διάφορα στάδια της μεταναστευτικής διαδρομής.

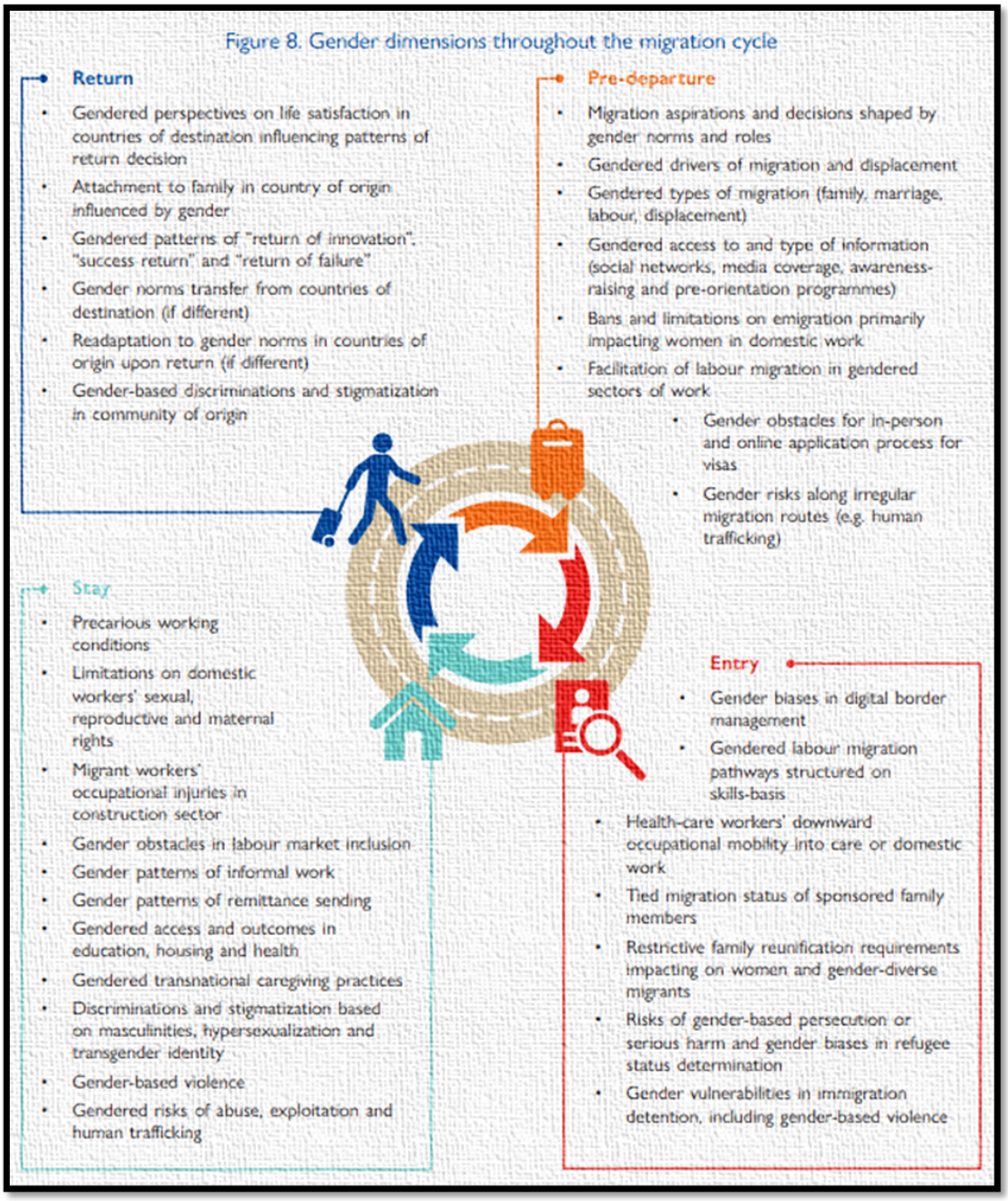

Οι κινητήριες δυνάμεις της μετανάστευσης συνδέονται με τις ατομικές συνθήκες και/ή τα στερεότυπα του φύλου. Στην περίπτωση των ανδρών, κυριαρχεί η υποχρέωση εκπλήρωσης του ρόλου του τροφοδότη, ενώ στην περίπτωση των γυναικών παίζουν ρόλο παράγοντες όπως οι αναγκαστικοί γάμοι ή η ενδοοικογενειακή βία, η κοινωνική απόρριψη ως ανύπαντρες μητέρες ή άτεκνες γυναίκες, οι εθνοτικές διακρίσεις ή οι διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού, μεταξύ άλλων. Αν ο εκτοπισμός, η διέλευση, η μετανάστευση γενικότερα, η κατοίκηση αυτών των νέων χώρων σχέσεων που είναι τα σύνορα, οι προσφυγικοί καταυλισμοί, τα γκέτο εγκλεισμού, το «έξω» ως προορισμός, είναι ήδη δύσκολα... φανταστείτε τι μπορεί να σημαίνει για μια μετανάστρια, γυναίκα, μαύρη και λεσβία, για παράδειγμα.

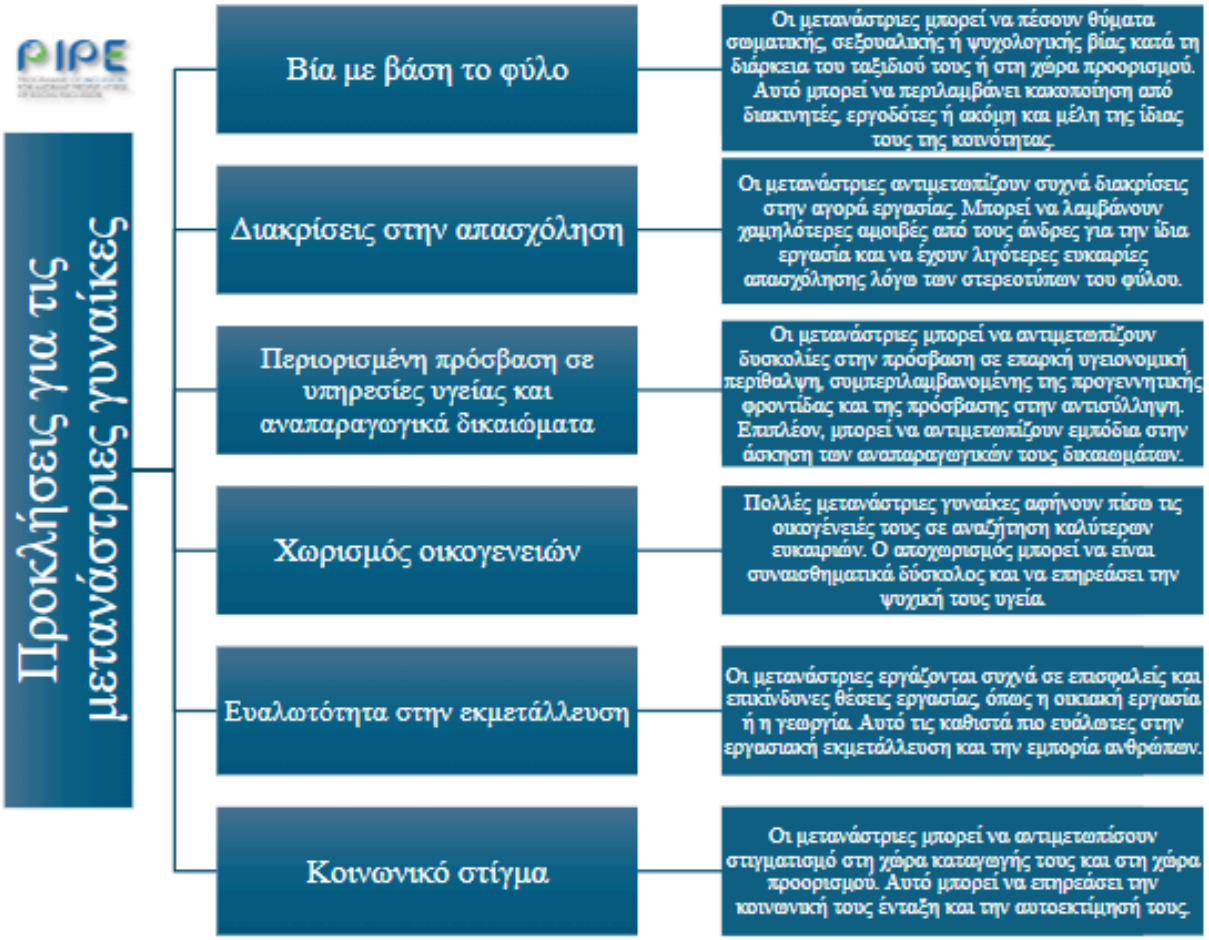

Από τη δεκαετία του 1980 και μετά, άρχισε να συζητείται η θηλυκοποίηση της φτώχειας και η θηλυκοποιημένη μετανάστευση. Μέχρι πριν από τη δεκαετία του 1980, οι γυναίκες μετανάστευαν κυρίως ως εξαρτώμενες από τους συζύγους τους. Οι τελευταίοι, υπό το πρίσμα των έμφυλων στερεοτύπων, θεωρούνταν ως πιο γεωγραφικά κινητικά και αυτόνομα άτομα, ενώ οι γυναίκες μετανάστευαν για να ενταχθούν στους συζύγους τους και να αναλάβουν δραστηριότητες που αφορούσαν κυρίως τη φροντίδα του νοικοκυριού. Ωστόσο, οι αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία κατά τη δεκαετία του 1980 (που μείωσαν τη ζήτηση για άνδρες βιομηχανικούς εργάτες), τα νέα δημογραφικά πρότυπα στις βόρειες χώρες (γήρανση του πληθυσμού) και η αδύναμη δομή του κρατικού μηχανισμού που δεν κατάφερε να εγγυηθεί δημόσιες υπηρεσίες φροντίδας για τους ηλικιωμένους, αύξησαν τη ζήτηση για φθηνό γυναικείο εργατικό δυναμικό στους τομείς της φροντίδας, οδηγώντας στην ενεργό ένταξη των μεταναστριών σε αυτές τις αγορές και θέσεις εργασίας. Η λεγόμενη «θηλυκοποίηση της μετανάστευσης» αποτελεί ακριβώς μέρος μιας νέας κοινωνικοοικονομικής δυναμικής, κατά την οποία οι γυναίκες αρχίζουν να μετακινούνται ανεξάρτητα, να εισέρχονται στην αγορά εργασίας και έχουν την ικανότητα να συνεισφέρουν μέσω εμβασμάτων που είναι ακόμη υψηλότερα από εκείνα των ανδρών

(τουλάχιστον όσον αφορά το εισόδημά τους). Αυτή η διαδικασία της θηλυκοποίησης της μετανάστευσης έχει καταδείξει την ικανότητα των γυναικών για δράση τόσο σε οικογενειακά ή αυτόνομα μεταναστευτικά σχέδια όσο και στη λήψη αποφάσεων για τη δική τους ζωή σε μια άσκηση προσωπικής ελευθερίας.

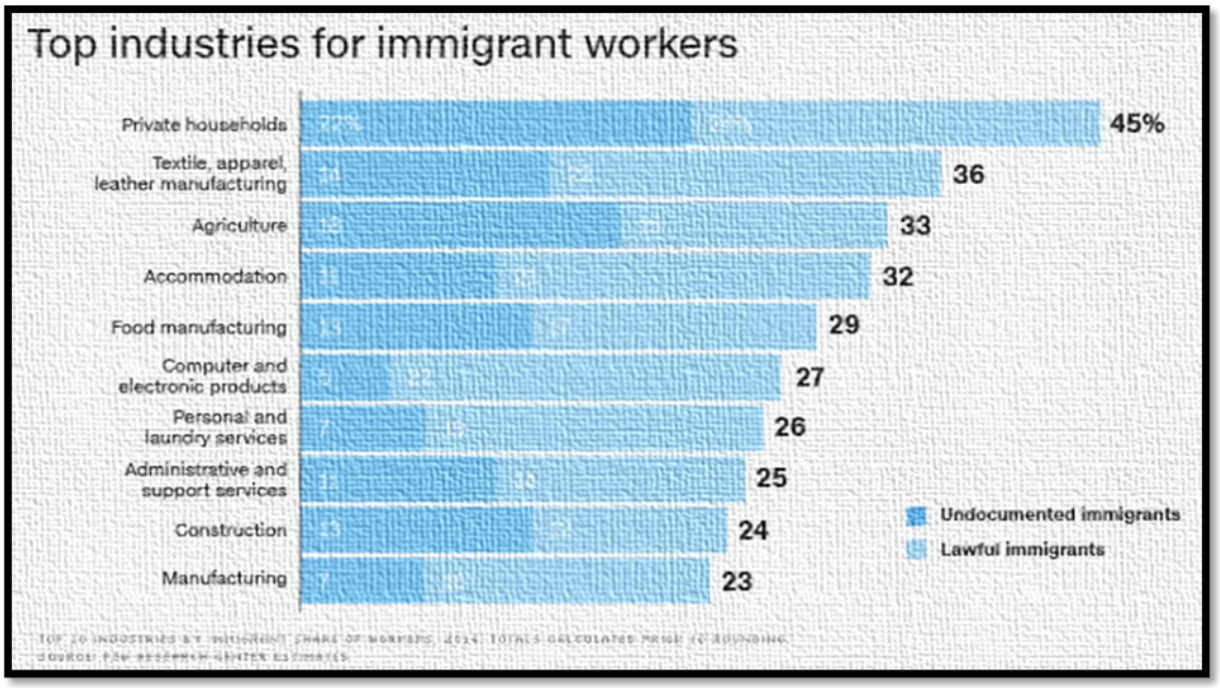

Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι στις θέσεις εργασίας που ασκούν οι μετανάστριες, μπορεί να εντοπιστεί μια σαφής υπεροχή των οικιακών εργασιών, των εργασιών παροχής υπηρεσιών και φροντίδας. Το φαινόμενο αυτό ανταποκρίνεται στις προκαταλήψεις λόγω φύλου και αναπαράγει παραδοσιακά πρότυπα που τοποθετούν τις γυναίκες σε πιο επισφαλείς εργασιακές καταστάσεις, με χαμηλότερους μισθούς και χωρίς επαρκή νομική και εργασιακή προστασία. Επιπλέον, και όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι περισσότερες μετανάστριες εργάζονται σε θέσεις εργασίας που δεν ανταποκρίνονται στις δεξιότητες και την ακαδημαϊκή τους κατάρτιση. Η κατάσταση αυτή επιδεινώνεται από τη συχνότερη άρνηση χορήγησης αδειών εργασίας και διαμονής στις μετανάστριες, γεγονός που οδηγεί στην ένταξή τους σε όλο και πιο επισφαλείς οικονομίες. (Περισσότερα για την πραγματικότητα της απασχόλησης για τις μετανάστριες στην Ελλάδα βλ. έρευνα του Solidarity Now, 2024).

Η σεξουαλική εκμετάλλευση των μεταναστριών είναι μια άλλη πτυχή που δεν μπορεί να αγνοηθεί. Παράλληλα με την αύξηση της διεθνούς μετανάστευσης, η παράνομη εμπορία μεταναστριών αυξάνεται ως πηγή εισοδήματος.

Εκτός από την οικιακή εργασία, άλλοι τομείς που απορροφούν επίσημη και ανεπίσημη γυναικεία μεταναστευτική εργασία στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες είναι η

γεωργία, η κτηνοτροφία, η εστίαση και τα εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας. Τα επαγγέλματα αυτά χαρακτηρίζονται επίσης από χαμηλούς μισθούς και πολλές ώρες εργασίας. Κατά την ανάλυση των συνθηκών μετανάστευσης των γυναικών, είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι το φύλο τους διασταυρώνεται με άλλες διαστάσεις της κοινωνικής ιεραρχίας, όπως η ηλικία, η εθνικότητα, η κοινωνική τάξη, η εθνικότητα και ο σεξουαλικός προσανατολισμός, μεταξύ άλλων, οι οποίες επηρεάζουν με διαφορετικό τρόπο τη μεταναστευτική τους εμπειρία. Πράγματι, οι διαφορετικές εργασιακές θέσεις, οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να οδηγήσουν σε μια οιονεί υποτελή (ιδίως οι οικιακοί βοηθοί και οι εργαζόμενοι στην παροχή φροντίδας) ή εξευτελιστική (εργαζόμενοι στο σεξ) εργασιακή σχέση, είναι αλληλένδετες και εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις προαναφερθείσες διαστάσεις της κοινωνικής ιεράρχησης.

Μια νέα προσέγγιση που σχετίζεται με τις τρέχουσες αναπτυξιακές πρακτικές προτείνει το έδαφος ως μονάδα ανάλυσης και την αξιολόγησή του με βάση τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Η προσέγγιση αυτή επιδιώκει να διασφαλίσει ότι τα προγράμματα δημόσιας πολιτικής που επικεντρώνονται στις μετανάστριες γυναίκες εξασφαλίζουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις και την υποστήριξη για τη βιώσιμη ανάπτυξή τους με ποιότητα ζωής. Ορισμένοι από τους στόχους περιλαμβάνουν τη μείωση του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των δύο φύλων και την πρόληψη της καταναγκαστικής εργασίας.

Τέλος, αξίζει να επισημανθεί η σημασία των μελετών φύλου τα τελευταία χρόνια στο να γίνουν οι γυναίκες ορατές ως βασικοί πρωταγωνιστές στην κατανόηση της πολυπλοκότητας του μεταναστευτικού φαινομένου. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι έχει επαληθευτεί ότι συχνά βρίσκονται σε μειονεκτική θέση (όσον αφορά την απασχόληση, την κοινωνική ή/και την ένταξη), η τάση να περιγράφονται ως απλά θύματα των περιστάσεων αγνοεί το γεγονός ότι οι μετανάστριες, όπως και οι άνδρες, υπήρξαν πρωταγωνίστριες στη σύνδεση μεταξύ μετανάστευσης και ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, οι γυναίκες έχουν αποδειχθεί ότι συμμετέχουν ενεργά στις δικές τους μεταναστευτικές αποφάσεις. Η κατανόηση των διαφορετικών ρόλων των φύλων σε αυτές τις διαδικασίες εκτόπισης μπορεί να διευκολύνει την κατανόηση των μεταναστευτικών ροών και να .επιτρέψει τη διαμόρφωση καταλληλότερων μεταναστευτικών πολιτικών.

Βία στην προέλευση - διαμετακόμιση - προορισμό από τη σκοπιά του φύλου: Για την πλειονότητα των ανθρώπων που αναλαμβάνουν μεταναστευτικές διαδικασίες, οι διαδικασίες αυτές συνεπάγονται ένα δρομολόγιο ευαλωτότητας. Οι αιτίες που τους οδηγούν στη φυγή, τα εμπόδια που συναντούν κατά τη διέλευση και οι συνθήκες που αντιμετωπίζουν στη χώρα υποδοχής τους θέτουν σε καταστάσεις έλλειψης προστασίας, διακρίσεων και συνεχούς παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους.

Σε πρώτη φάση, σκοπεύουμε να καταγγείλουμε τον τρόπο με τον οποίο οι κανόνες και οι ρόλοι του φύλου επηρεάζουν τα αίτια και τις συνέπειες των μεταναστευτικών

διαδικασιών. Είναι απαραίτητο να αναλύσουμε και να ερμηνεύσουμε τα συμφραζόμενα, να αξιολογήσουμε και να σχεδιάσουμε πολιτικές από την οπτική του φύλου, διότι το φύλο διαμορφώνει τις μεταναστευτικές διαδικασίες των γυναικών, οι οποίες, λόγω του γεγονότος ότι είναι γυναίκες, βιώνουν καταστάσεις μεγαλύτερου κινδύνου και βίας.

Επιπλέον, οι καταχρήσεις αυτές επιτείνονται από τη διατομεακότητα της βίας.. Με άλλα λόγια, οι μετανάστριες εκτός του ότι είναι γυναίκες και μετανάστριες, πλήττονται και από άλλες αιτίες διακρίσεων που διασταυρώνονται με τις παραπάνω: ηλικία, φυλή, εθνικότητα, εθνικότητα, θρησκεία, οικογενειακή κατάσταση, οικογενειακή κατάσταση και σεξουαλικός προσανατολισμός ή ταυτότητα, μεταξύ άλλων.

> Αναγνωρίζουμε ότι ο ρατσισμός, οι φυλετικές διακρίσεις, η ξενοφοβία και η μισαλλοδοξία εκδηλώνονται με βάση τη φυλή, το χρώμα, την εθνικότητα ή την εθνοτική καταγωγή και ότι τα θύματα μπορεί να υφίστανται πολλαπλές ή επιδεινούμενες μορφές διακρίσεων με βάση άλλους παράγοντες όπως το φύλο, η γλώσσα, η θρησκεία, οι πολιτικές ή άλλες απόψεις, η κοινωνική καταγωγή, η ιδιοκτησία, η γέννηση ή άλλη κατάσταση (OHCHR, 2001).

> «Η διατομεακότητα αναφέρεται σε ιδιαίτερες μορφές διασταυρούμενων καταπιέσεων, για παράδειγμα, διασταυρώσεις της φυλής και του φύλου ή της σεξουαλικότητας και του έθνους. Τα διατομεακά παραδείγματα μάς υπενθυμίζουν ότι η καταπίεση δεν μπορεί να περιοριστεί σε έναν θεμελιώδη τύπο και ότι οι καταπιέσεις συνεργάζονται για την παραγωγή αδικίας» (Hill Collins, 1990:18).

Η χρονική συνέχεια δείχνει ότι οι γυναίκες ζουν σε μια κατάσταση ευαλωτότητας καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, ενώ η χωρική συνέχεια αναφέρεται στο γεγονός ότι η βία κατά των γυναικών δεν περιορίζεται σε μια συγκεκριμένη κουλτούρα, περιοχή ή χώρα, αλλά είναι μια παγκόσμια πραγματικότητα που συνοδεύει τις γυναίκες σε οποιαδήποτε γεωγραφική θέση.

Το μεταναστευτικό πλαίσιο επιβεβαιώνει ότι, ως συνέπεια των παραδοσιακών ρόλων των φύλων, πολλές γυναίκες δεν έχουν πρόσβαση στα δικαιώματά τους υπό ίσους όρους, μια πραγματικότητα που αναμφίβολα περιπλέκει και σκληραίνει τις μεταναστευτικές διαδικασίες των γυναικών, αυξάνοντας την ευαλωτότητά τους καθ' όλη τη διάρκεια της μεταναστευτικής διαδικασίας και διαιωνίζοντας τις σχέσεις ανισότητας. Έτσι, η αυξανόμενη τάση της θηλυκοποίησης της μετανάστευσης τα τελευταία χρόνια, οι διπλές διακρίσεις που αντιμετωπίζουν επειδή είναι μετανάστριες και επειδή είναι γυναίκες, καθώς και η αορατότητα αυτής της πραγματικότητας και των συνεπειών της, όπως η εμπορία ανθρώπων, η εργασιακή και σεξουαλική εκμετάλλευση, η βία κ.λπ. καθιστούν αναγκαία την ορατότητα και την καταγγελία της πραγματικότητας των μεταναστριών με ολοκληρωμένο τρόπο για την ευαισθητοποίηση, τη συμμετοχή και την κινητοποίηση των πολιτών και της πολιτικής τάξης για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών από την προέλευση, κατά τη διέλευση και κατά την άφιξη στον προορισμό τους.

Οι νέες ακαδημαϊκές προοπτικές εστιάζουν όλο και περισσότερο την προσοχή σε ορισμένες ιδιαιτερότητες της μεταναστευτικής διαδικασίας, όπως η συμμετοχή των γυναικών σε αυτό το χωρικό φαινόμενο, οι συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών και η δημιουργία δικτύων αλληλοϋποστήριξης υπό το πρίσμα της ύπαρξης υπερεθνικών κοινοτήτων.

> Αυτό που απαιτείται από εμάς, υπό το πρίσμα της δέσμευσης στον ηθικό καθολικισμό, είναι να ενεργούμε με συνέπεια με σεβασμό στην αξιοπρέπεια και την αξία των ανθρώπων που εμπλέκονται και να είμαστε πρόθυμοι να επιλύσουμε αμφιλεγόμενα ζητήματα μέσω ανοιχτής και απεριόριστης συζήτησης στην οποία συμμετέχουν όλοι (Benhabib, 1992: 40).

Αυτή είναι η ιδιότητα του πολίτη υπό ένταση από την άποψη του φύλου. Για τον ίδιο λόγο, η γυναικεία μετανάστευση και οι πρακτικές της στους νέους γεωγραφικούς χώρους θα μας επιτρέψουν να συζητήσουμε το έργο της ορατότητας αυτών των υποκειμένων, που αποτελούνται από άτομα που είναι φορείς δικαιωμάτων που δεν απαλλάσσονται από αντιφάσεις στο πολιτισμικό ή ηθικό επίπεδο και τη βία της δημοκρατίας στα μετανάστες υποκείμενα, καθώς και την ανάγκη να ανατραπεί η εννοιολόγηση της ιδιότητας του πολίτη που παραδοσιακά προβάλλεται από τη νεωτερικότητα, αναγνωρίζοντας τις αντιφάσεις - πραγματικές ή φαινομενικές - μεταξύ της καθολίκευσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των πολιτικών δικαιωμάτων της ιθαγένειας.

> Επαναβεβαιώνουμε ότι όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι καθολικά, αδιαίρετα, αλληλένδετα, αλληλοεξαρτώμενα και αλληλοενισχυόμενα και ότι όλα τα ανθρώπινα

δικαιώματα πρέπει να αντιμετωπίζονται με δίκαιο και ισότιμο τρόπο, στην ίδια βάση και με την ίδια έμφαση. Ενώ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σημασία των εθνικών και περιφερειακών ιδιαιτεροτήτων και των διαφόρων ιστορικών, πολιτιστικών και θρησκευτικών καταβολών, όλα τα κράτη, ανεξάρτητα από τα πολιτικά, οικονομικά και πολιτιστικά τους συστήματα, έχουν καθήκον να προωθούν και να προστατεύουν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες (Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ με την ευκαιρία της 60ής επετείου του ΟΗΕ, τα λόγια του 1993).

Η διεθνής κοινότητα πρέπει να κινηθεί προς μια παγκόσμια διακυβέρνηση των μεταναστευτικών ροών που θα θέτει τα ανθρώπινα δικαιώματα σε προτεραιότητα, προκειμένου να προσπαθήσει να αντιμετωπίσει τον λόγο του φόβου και του μίσους που διαδίδεται από διάφορα ρεύματα τα τελευταία χρόνια, ιδίως στην Ευρώπη και την Αμερική. Θέλουμε να δώσουμε ορατότητα στις ανισότητες και τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων που υφίστανται ο μεταναστευτικός πληθυσμός, ιδίως οι γυναίκες και τα κορίτσια. Προωθούμε την οικοδόμηση μιας παγκόσμιας ιδιότητας του πολίτη που δεσμεύεται για την ισότητα, τη δικαιοσύνη, τη φιλοξενία, τη συμφιλίωση και τη συνυπευθυνότητα από την οπτική του φύλου. **Το μεγάλο ερώτημα που προκύπτει τότε είναι: πώς αντιμετωπίζουμε την πραγματική βία, τη συμβολική βία και την επιβαλλόμενη δομική βία;**

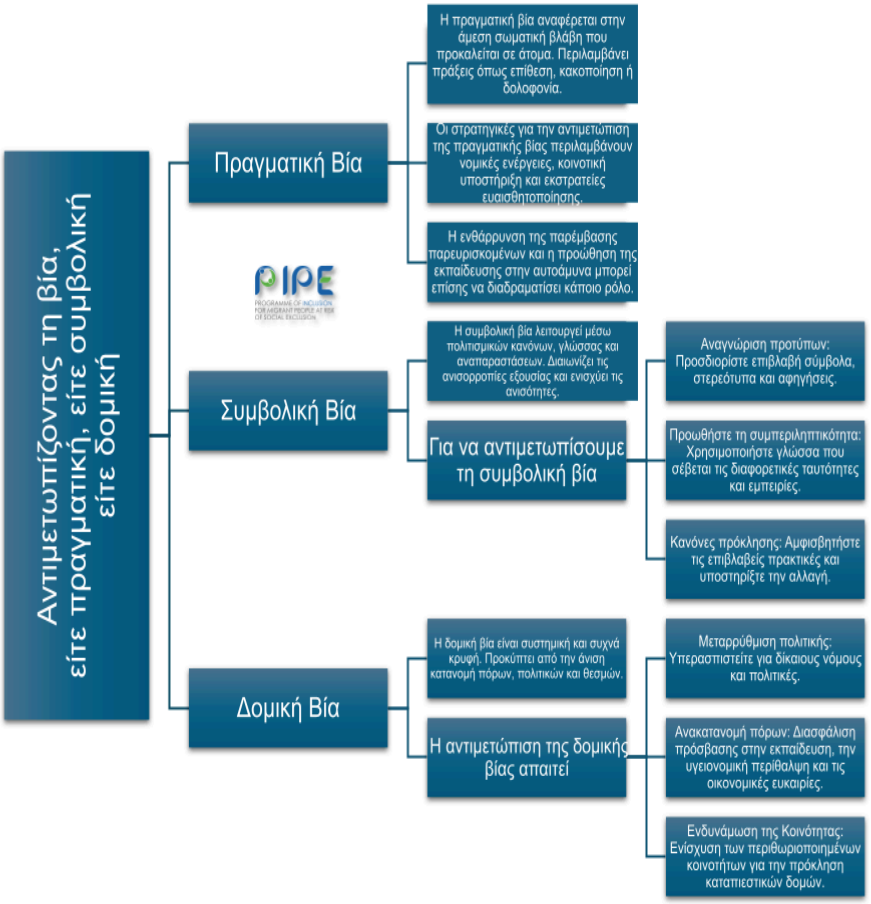

6.2.2. Αντίσταση των πολιτών και παιδαγωγική-πολιτική δράση. Μεθοριακή σκέψη και δράση.

Από την άνοδο της εργατικής τάξης, την αντίσταση των αγροτών, τους αγώνες για τα πολιτικά δικαιώματα, τα μεταναστευτικά κινήματα, τον αντιρατσισμό, τον αντιαποικιοκρατισμό, τον ειρηνισμό, τον φεμινισμό, τον ινδιγκανισμό, τα αιτήματα των συλλογικοτήτων LGTBIQ+, μέχρι το κίνημα κατά της παγκοσμιοποίησης ή τον περιβαλλοντισμό, στη σύγχρονη εποχή ο συλλογικός φορέας που κατ' εξοχήν ανέλαβε την αντίσταση των πολιτών ως πρωταρχική - αν και όχι αποκλειστική - μορφή πολιτικής δράσης, ήταν το κοινωνικό κίνημα. Σε αυτόν τον τομέα, η ικανότητα καινοτομίας που επέδειξαν τα κοινωνικά κινήματα ήταν αξιοσημείωτη.

Δεδομένης της σημασίας της υπακοής και της συνεργασίας για κάθε πολιτική δράση που βασίζεται στην αντίσταση των πολιτών, ένας συλλογικός πολιτικός φορέας που την επιλέγει θα προσανατολίσει τη στρατηγική του ώστε να εξασφαλίσει την απόσυρσή τους

και, ειδικότερα, να διασφαλίσει ότι οι στάσεις ανυπακοής και μη συνεργασίας θα διαδοθούν σε ευρεία τμήματα πολιτών, δηλαδή σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό τρίτων που δεν εμπλέκονται άμεσα στη σύγκρουση. Αυτό, με τη σειρά του, με στόχο τη δημιουργία αποτελεσμάτων στον συσχετισμό δυνάμεων που διατηρεί ο εν λόγω φορέας με τον κοινωνικοπολιτικό αντίπαλό του.

Όσον αφορά τον τελευταίο, συζητείται συχνά αν η μη βίαιη δράση θα πρέπει να στοχεύει στην προσπάθεια να επιτευχθεί η «μεταστροφή» του αντιπάλου (δηλαδή να πειστεί για την ανάγκη αλλαγής της θέσης του) ή αν ο μη βίαιος εξαναγκασμός είναι αναπόφευκτος προκειμένου να αναγκαστεί να συμβιβαστεί. Όμως η διάκριση αυτή δεν φαίνεται να έχει σημασία, αφού, κατά τη γνώμη μας, στην πράξη κάθε ενδεχόμενη μεταστροφή προέρχεται από τον εξαναγκασμό, και ακόμη και η αυτοεπιβαλλόμενη ταλαιπωρία είναι μια μορφή εξαναγκασμού στην οποία, επιπλέον, η εξέταση του τι μπορεί να σκεφτεί η κοινή γνώμη γι' αυτήν είναι κάτι που δεν θα πάψει ποτέ να υπάρχει στους λογαριασμούς των δύο μερών της σύγκρουσης. Με άλλα λόγια, η πειθώ του αντιπάλου δεν γίνεται αφηρημένα και έξω από την κοινή γνώμη, και η τελευταία είναι ο πραγματικός μοχλός στον οποίο στηρίζεται ο μη βίαιος εξαναγκασμός: η απειλή για τον αντίπαλο ότι οι μη συνεργάσιμες συμπεριφορές θα εξαπλωθούν είτε μεταξύ των πλειοψηφιών είτε μεταξύ των βασικών υποστηρικτών της δικής του πλευράς (συμπεριλαμβανομένων των οργανωμένων κοινωνικών φορέων, ορισμένων διεθνών παραγόντων, ακόμη και των κρατικών υπηρεσιών ασφαλείας), διασπώντας έτσι την ενότητά του.

> ...η στρατηγική είναι υποδεέστερη της πολιτικής, η οποία στο πλαίσιο αυτό αναφέρεται στις γενικές αποφάσεις που λαμβάνονται σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής ενός συγκεκριμένου αγώνα: αν θα πολεμήσει κανείς, για ποιο λόγο θα πολεμήσει, τι κόστος είναι διατεθειμένος να επωμιστεί στη σύγκρουση και τι θα μπορούσε να αποτελέσει έναν αποδεκτό συμβιβασμό. Ιδανικά, η στρατηγική διέπεται από τέτοιες αποφάσεις και προσανατολίζεται στη μεγιστοποίηση της ικανότητας εκτέλεσης για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων, ανταλλάσσοντας κυρώσεις με τους αντιπάλους, ακολουθώντας παραμέτρους πολιτικής..... Ενώ η στρατηγική διέπει επιλογές που καλύπτουν ολόκληρο το πεδίο της σύγκρουσης (ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για πεδίο μάχης ή για κοινωνία), η τακτική αναφέρεται σε εκείνες τις αποφάσεις και ενέργειες που χρησιμεύουν στη βελτιστοποίηση περιορισμένων και συγκεκριμένων συναντήσεων με τους αντιπάλους (Kruegler, 1997).

Σε γενικές γραμμές, η πολιτική επιστήμη προσδιορίζει συνήθως τρία μέσα με τα οποία διαμορφώνεται μια συλλογική πολιτική βούληση: τη διαπραγμάτευση (που βασίζεται στην εργαλειακή ανταλλαγή συμφερόντων), τη διαβούλευση (που βασίζεται στην αμοιβαία πειθώ και τις συμφωνίες που βασίζονται γενικά σε κοινά πολιτισμικά πρότυπα) και τον εξαναγκασμό (που προέρχεται από την άσκηση πίεσης, η οποία μπορεί να είναι βίαιη ή μη βίαιη). Η πολιτική αντίσταση, όπως είδαμε, περιλαμβάνει, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, τον μη βίαιο εξαναγκασμό του πολιτικού αντιπάλου, προκειμένου να τον αναγκάσει να διαπραγματευτεί (κάτι που είναι πιο εφικτό αν αυτό που διακυβεύεται είναι τα συμφέροντα και όχι οι ταυτότητες, δηλαδή οι πεποιθήσεις που απορρέουν από το πολιτισμικό ανήκειν). Αλλά, ταυτόχρονα, η πολιτική αντίσταση συνεπάγεται επίσης μια άσκηση πειθούς σε σχέση με τρίτους που δεν εμπλέκονται άμεσα στη σύγκρουση, οι οποίοι, αν παρασυρθούν, θα γίνουν μέρος της στρατηγικής εξαναγκασμού που κατευθύνεται προς τον παράγοντα με τον οποίο έχει κλειδώσει η σύγκρουση.

Ωστόσο, η πειθώ και η πειθώ, αν και έχουν προφανώς γλωσσική συνιστώσα, δεν περιορίζονται στις απλές ορθολογικές δομές της γλώσσας και της καθαρής διαλεκτικής ανταλλαγής, αλλά έχουν επίσης να κάνουν με πράξεις και ενέργειες, δηλαδή με το συμβολικό που νοείται με τη γενικότερη έννοια, τα οποία όλα, στην περίπτωση της πολιτικής αντίστασης, δεν περιορίζονται στις απλές δομές της γλώσσας και της καθαρής διαλεκτικής ανταλλαγής, αλλά έχουν επίσης να κάνουν με πράξεις και ενέργειες, δηλαδή

με το συμβολικό κατανοητό με τη γενικότερη έννοιά του, στην περίπτωση της πολιτικής αντίστασης, δεν χρησιμεύει μόνο για την ενημέρωση των τρίτων (αυτό που οι αναρχικοί έχουν ονομάσει "προπαγάνδα με πράξεις"), αλλά και για να ασκήσει πίεση στον αντίπαλο και να τον αναγκάσει να υποχωρήσει όταν αντιλαμβάνεται ότι η κοινή γνώμη τείνει να αποσύρει την υποστήριξή της και ότι η ενότητα του μπλοκ του αρχίζει να διασπάται. Η πολιτική αντίσταση αναφέρεται έτσι σε δράσεις που πείθουν την κοινή γνώμη εισάγοντας νέες έννοιες και νοήματα και σε μη βίαιο εξαναγκασμό που πιέζει τον αντίπαλο να διαπραγματευτεί. Στην περίπτωση αυτή, λοιπόν, οι μορφές διαμαρτυρίας και πειθούς, η μη συνεργασία και η παρέμβαση λειτουργούν και προς τις δύο κατευθύνσεις.

Στο βαθμό όμως που οι μορφές αυτές δεν επιδιώκουν ούτε τη φυσική επίθεση ούτε την εξόντωση του αντιπάλου, αν και επιδιώκουν να μετασχηματίσουν τον συσχετισμό δυνάμεων που ορίζει μια δεδομένη σύγκρουση, γίνεται σαφές ότι για τη στρατηγική της οργανωμένης πολιτικής αντίστασης ο σκοπός δεν αγιάζει τα μέσα, αλλά μάλλον τα μέσα είναι αυτά που καθορίζουν την ίδια την ουσία αυτού του τύπου δράσης. Για τη μη βίαιη δράση, τα μέσα είναι αυτοσκοπός.

Τέλος, η εικόνα της έλλειψης αλληλεγγύης, της αδιαφορίας ή της εχθρότητας που διαμορφώθηκε παραπάνω πρέπει να εξειδικευτεί. Σε πολλούς τόπους γίνονται ολοένα και περισσότερο ορατές φωνές, συμπεριφορές, προγράμματα δράσης και παρεμβάσεις αλληλεγγύης, μεμονωμένα ή μέσω ενώσεων και συλλογικοτήτων, που προσπαθούν να βοηθήσουν τους εκτοπισμένους κάθε είδους, εξασφαλίζοντας την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσπαθώντας να αποδαιμονοποιήσουν όσους έχουν αποκληρωθεί, διαχωριστεί και καταστεί αόρατοι για οποιονδήποτε λόγο.

Η στάση αυτή έχει βρει χώρο τα τελευταία χρόνια, ιδίως στον καλλιτεχνικό-πολιτιστικό τομέα, στον κόσμο της έρευνας, των τεχνών και της εκπαίδευσης, όπου εδώ και αρκετό καιρό υπάρχουν δημιουργίες, διάδοση περιεχομένου, παιδαγωγικές δράσεις και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που συνδέονται με την κατανόηση του άλλου υποκειμένου, αναδεικνύοντας αυτές τις υποκειμενικότητες του «έξω» από μια ματιά εγγύτητας, μια εμπειρία ενσυναίσθησης και μια αξιοπρεπή θέση, οδηγώντας σε μια αλλαγή νοοτροπίας και στην οικοδόμηση συνειδήσεων αλληλεγγύης.

Αυτή η φιλόξενη στάση μέσα σε ένα παγκοσμίως εχθρικό πλαίσιο απέναντι στον «ξένο» εκφράζεται επίσης ως πολιτική εναλλακτική λύση, έστω και αν εξακολουθεί να αποτελεί μειοψηφία, χάρη στις μαχητικές κινητοποιήσεις για το άσυλο, την ελεύθερη κυκλοφορία, τα δικαιώματα των τρανς-μεταναστών, το σεβασμό των έμφυλων ταυτοτήτων και των σεξουαλικών επιλογών, τα φιλόξενα παιδαγωγικά πλαίσια, τη γλωσσική υποστήριξη και την ανταλλαγή γνώσεων για σκοπούς ενσωμάτωσης και διαπολιτισμικής ένταξης. Πρόκειται για πολιτισμικά ετερογενή περιβάλλοντα, τα κίνητρα των οποίων - ανθρωπιστικά, πολιτικά, για παράδειγμα - δημιουργούν αποτελέσματα από την άποψη της προστασίας και της ειρηνικής συνύπαρξης με τους «άλλους» εκτός του κανόνα.

> Το σημείο εκκίνησης είναι μια οριακή ύπαρξη στην εξορία και την έξοδο, αβυσσαλέα, αβέβαιης προέλευσης, αλλά με τραγικές συνέπειες, πεπερασμένο και θάνατο. Τον καταδιώκει αυτό το τίποτα που, από τους μυστικιστές και τον ταρδορομαντισμό, είναι ένα τίποτα που διψάει για ύπαρξη. Στο τέλος, διεκδικεί μόνο ό,τι του ανήκει, γιατί αν ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο από το τίποτα, εμείς είμαστε φτιαγμένοι από αυτό (...) Η αρχιτεκτονική, η γλυπτική των κατοίκων των συνόρων, γίνονται έτσι μια ηθική άσκηση. Για τον Trías, η γνώση του ορίου δεν είναι επιστήμη αλλά λαμβάνει το παλιό όνομα της σοφίας. Πρόκειται για μια «κριτική του πρακτικού συνοριακού λόγου» με την κατηγορηματική επιταγή του: «μάθε να είσαι συνοριακός». Με άλλα λόγια, η ανάληψη της εκατονταετούς, διαχωριστικής κατάστασης των κατοίκων των συνόρων γίνεται έτσι μια ηθική άσκηση (Molinuevo, José Luís: "La razón fronteriza. Eugenio Trías". El Cultural, 7 February 1999).

Τα σύνορα λειτουργούν πάντα με διαμεσολαβήσεις, των θυρωρών ή των μεταφραστών της φιλοξενίας. Οι τελευταίοι μας επιτρέπουν να κατανοήσουμε σε γλωσσικό ή πολιτισμικό επίπεδο τη σχέση μεταξύ δύο ανθρώπων που δεν γνωρίζονται μεταξύ τους αλλά βρίσκονται σε μια κατάσταση συνόρων, αβέβαιης εισόδου, που ξεπερνά τη συνθήκη της συνύπαρξης σε εκείνη της πιθανής συνύπαρξης.

Ωστόσο, και παρά τη θριαμβολογία των συζύγων- σειρήνων τους, στις διασυνοριακές ερημιές, οι εξώδικες επιστημολογίες κατοικούν ενάντια στο ρεύμα- εξόριστες και απάτριδες γνώσεις, που περιέχουν τρόπους θέασης που φιλοξενούν, σε φανταστικές εσοχές, εκείνον τον κόσμο στον οποίο χωράνε πολλοί κόσμοι. Ένα χωνευτήρι καταδικασμένων ανθρώπων που μοιράζονται την αγανάκτηση όσων αποκλείονται από την αβυσσαλέα ανισότητα, τη διασπορά της ελευθερίας, τον αέναο πόλεμο και την κυριαρχία της φύσης. Μοιράζονται την αγανάκτηση και την καχυποψία που κατοικεί στον πρόλογο του Σαρτρ στο βιβλίο του Φανόν, ότι ο κόσμος είχε ήδη μοιραστεί το 1494, όταν γεννήθηκε ο καπιταλισμός, στο Tordesillas. Ότι η μνήμη της ευτονικής Ευρώπης, με τις γραμμές της φιλίας, χρειάζεται ένα αναδιανεμητικό ήθος, μια συνοριακή λογική και μια μετα-αβυσσαλέα σκέψη ως καταφύγιο ερμηνευτικής μετάφρασης, όπου η συλλογική γνώση που φέρουν όσοι προστατεύουν τα παιδιά του κανενός, τους ιδιοκτήτες του τίποτα, μπορεί να συνομιλήσει, χτίζοντας στη σκιά των συνόρων μια επιστημολογική ποικιλομορφία αντίστασης που μεταφράζει πολιτισμικά την ηρωική τεχνογνωσία σε εποικοδομητική γνώση και τη κομφορμιστική δράση σε επαναστατική δράση (Novoa, Pedagogías Apátridas, 2018).

6.3. Ισότητα των φύλων στη γλωσσική διδασκαλία: ευαισθητοποίηση και παρέμβαση κατά της έμφυλης βίας στον τομέα της γλωσσικής διδασκαλίας

> Το παρελθόν μου διαγράφηκε νομικά. Δεν είχα πιστοποιητικό γέννησης. Από το πρόσωπο που γεννήθηκε στην Ουκρανία, παρέμειναν μόνο ίχνη, διάσπαρτα στη δική μου μνήμη, κουρελιασμένα. Ολόκληρη η ζωή μου μέχρι τώρα είχε διαλυθεί σαν κύβος ζάχαρης στο τσάι. Νομικά, μέχρι πριν από δύο εβδομάδες, δεν υπήρχα. Και ό,τι θυμόμουν για τον εαυτό μου θα μπορούσε κάλλιστα να μην υπάρχει (Margaryta Yakovenko, Desencajada, 2020).

Ερώτηση-κλειδί: Τι συμβαίνει σε αυτούς που μένουν, τι τους συμβαίνει όταν φτάνουν; Χρησιμοποιούνται σε αυτούς, σε αυτούς που επιλέγουν να μεταναστεύσουν ακολουθώντας τα όνειρά τους, δραπετεύοντας από τις κολάσεις όπου υπομένουν όλες τις δυστυχίες, σε αυτούς που μεταναστεύουν μόνο ως εμπόρευμα απαξιωμένο από την εμπορία ανθρώπων, σε αυτούς που φτάνουν για να εγκλωβιστούν και να ικανοποιήσουν τις ορέξεις εκείνων που καταγγέλλουν την απειλή που αντιπροσωπεύουν οι μετανάστες για την ασφάλεια των χωρών τους, αυτοί που δεν έχουν πρόσωπο αλλά μόνο σεξουαλικά όργανα, που δεν έχουν όνομα, που όλοι τους ταιριάζουν στην περιγραφή της πόρνης, αυτοί που δεν έχουν φωνή ούτε για τον πόνο, που το πεπρωμένο τους ήταν και είναι να βιάζονται σε μια εκδοχή του μύθου του Σίσυφου με τον τόνο του Handmaid's Tale, αυτοί που στην καταγωγή τους είναι η ζωή, η φροντίδα, η προσπάθεια, η θυσία, η σοφία και η μνήμη, έχει ακούσει κανείς τις ιστορίες τους; Ποιος, πριν τους διδάξει τη γλώσσα που τους υποδουλώνει, άκουσε την ιστορία τους; Πριν ξεκινήσουμε, ακούστε αυτή την ιστορία, μια από τις χίλιες και μία που πονάνε από την κοιλιά μέχρι το λαιμό, που μας εξομολογείται μια από αυτές τις γυναίκες που, κάπου πέρα από τα σύνορα των VIP μας, συνεχίζει να περιμένει τους αγαπημένους της, χωρίς να παύει να παλεύει, με το δικό της τρόπο, τον τρόπο που μια γυναίκα αντιμετωπίζει την έρημο του κόσμου.

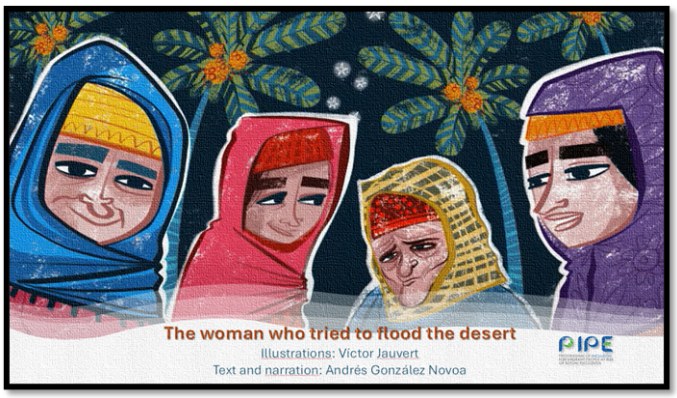

Πώς μπορεί να μετασχηματιστεί η μνήμη των μεταναστριών προς την ενδυνάμωση σε έναν άλλο πολιτισμό; Δεν είναι εύκολο να ανταποκριθείς σε μια πολλαπλή διαδικασία υποταγής που περιλαμβάνει το να είσαι γυναίκα, φτωχή, ξένη, μη εξοικειωμένη με τους πολιτιστικούς κώδικες του τόπου υποδοχής και να δραπετεύεις από μια περιοριστική πραγματικότητα λόγω της ταυτότητας και του ρόλου του φύλου σου. Αντιστρέφοντας αυτό που το Υπουργείο Αλήθειας του 1984 σήμαινε για τις γυναίκες σε

όλη την ιστορία και με μεγαλύτερη βία εκεί όπου η φτώχεια ή η άγνοια έχουν μεγαλύτερη παρουσία. Όπως και στην ιστορία, φαίνεται ότι το μόνο που τους απομένει να κάνουν είναι να κλαίνε για να προσπαθήσουν να πλημμυρίσουν την έρημο. Το σπάσιμο της τάσης σημαίνει, από τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας, ως επαγγελματίες ή εθελοντές, να αναλάβουν παιδαγωγικά την αρχή της UNESCO που φαντάζεται τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας στις μετανάστριες από την πρόσβαση στην εκπαίδευση στην ενδυνάμωση. hout παύει να αγωνίζεται, με το δικό της τρόπο, τον τρόπο που μια γυναίκα αντιμετωπίζει την έρημο του κόσμου.

> Αν και πρόκειται για ένα βιβλίο με παραμύθια ή παραμύθια, μέσα στις σελίδες του θα βρείτε στην πραγματικότητα λίγες νεράιδες. Ζώα που μιλούν, ναι, αλλά και όντα που είναι, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, υπερφυσικά, καθώς και πολλές ακολουθίες γεγονότων που με κάποιο τρόπο παρακάμπτουν τους νόμους της φυσικής. Αλλά οι νεράιδες, ως τέτοιες, δεν είναι καθόλου σπάνιες, διότι στην έννοια «παραμύθι» χρησιμοποιούμε τη γλώσσα μεταφορικά: τη χρησιμοποιούμε χαλαρά για να περιγράψουμε μια γιγαντιαία μάζα απείρως διαφορετικών αφηγήσεων που κάποτε, και σε ορισμένες περιπτώσεις εξακολουθούν να μεταδίδονται και να διαδίδονται σε όλο τον κόσμο από στόμα σε στόμα. Πρόκειται για ιστορίες των οποίων ο αρχικός δημιουργός είναι άγνωστος και οι οποίες μπορούν να ξαναφτιάχνονται ξανά και ξανά από κάθε άτομο που τις διηγείται- μια μορφή ψυχαγωγίας που οι φτωχοί συνεχίζουν να ανανεώνουν αέναα (Angela Carter, Fairy Tales).

Πριν φανταστούμε πώς θα αντιμετωπίσουμε την ισότητα των φύλων στη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας, καλό είναι να σκεφτούμε την πραγματικότητα από πού προέρχονται οι γυναίκες που έχουν μεταναστεύσει- στα χνάρια τους υπάρχουν αφηγήσεις που σε πολλές περιπτώσεις έχουν να κάνουν με αυτό που λέει η Angela Carter, είναι κάθε άλλο παρά παραμύθια όπως τα αντιλαμβανόμαστε στην ευρωπαϊκή παράδοση, χωρίς ιστορίες τρόμου που ξεφεύγουν για να, διασχίζοντας τα σύνορα, διεισδύσουν γενικά σε άλλες ιστορίες φόβου. Δεν χρειαζόμαστε τις στατιστικές της ντροπής για να καταλάβουμε το σενάριο της ευαλωτότητας από το οποίο περνούν οι μετανάστριες, χωρίς να θέλουμε να γενικεύσουμε, η μοίρα τους και η καταγωγή τους συνδέονται συχνά με τη χειρότερη δουλεία. Αν προσθέσουμε τις πατριαρχικές και δυτικές αφηγήσεις σε μια επανορθωτική προοπτική, το αποτέλεσμα θα είναι η νομιμοποίηση και η συνενοχή με μια παγκόσμια αγορά που τις αντιμετωπίζει ως εμπόρευμα, με μεγαλύτερη βία όταν προσθέσουμε στο φύλο τη φτώχεια και τη στέρηση μιας αξιοπρεπούς εκπαίδευσης που τις καταξιώνει.

Το να μην θέλουμε να ονομάσουμε αυτό που πονάει μετατρέπει κάθε διαδικασία διδασκαλίας της γλώσσας σε πράξη συνενοχής- η έμφυλη βία μολύνει τους πολιτισμούς με τέτοιο τρόπο ώστε να αξίζει να περάσει από όλο τον σχεδιασμό και, φυσικά, την επεξεργασία του περιεχομένου που ευνοεί την αποδόμηση του αποικιοκρατικού κανόνα που τους χαρακτηρίζει με τους προσδιορισμούς του περιθωρίου. Δύο αρχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη: η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας μέσω της διδασκαλίας των γλωσσών για τους μετανάστες και η απόδοση αξίας στους μετανάστες πέρα από τα στίγματα και τις προκαταλήψεις που επιβάλλουν η πατριαρχία και ο καπιταλισμός.

Η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας με τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας στους μετανάστες σημαίνει για τους επαγγελματίες και τους εθελοντές μια πρόκληση στην οποία εμφανίζονται στοιχεία της κουλτούρας, της ειρήνης που προτείνουν την εκπαιδευτική διαδικασία ως διακοπή της δυναμικής που προέρχεται από τις κοινωνικές ανισότητες, μια εκπαιδευτική διακοπή που σημαίνει διακοπή του status quo των περιοριστικών πεποιθήσεων και των κύκλων της φτώχειας. Και αυτά τα στοιχεία που απορρέουν από την κουλτούρα της ειρήνης έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην κατάσταση των γυναικών, οι οποίες, εκτός του ότι είναι ξένες και δεν είναι εξοικειωμένες με την κουλτούρα υποδοχής τους, υποφέρουν από τους περιορισμούς της φτώχειας και τους αυτοπεριορισμούς που απορρέουν από τις περιοριστικές αυτοαντιλήψεις που έχουν κληρονομήσει στον τόπο καταγωγής τους και οι οποίες ενισχύονται από τις προκαταλήψεις της κοινωνίας υποδοχής τους.

Με βάση τους πυλώνες της κουλτούρας της ειρήνης, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με το πώς να αντιμετωπίσουμε την κουλτούρα της βίας και της βίας μέσω της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας, και αυτό μας καλεί να απευθυνθούμε με τους μετανάστες σε συνομιλιακούς χώρους που μας επιτρέπουν να εκφράσουμε τις αντιλήψεις που έχει ο καθένας για τον εαυτό του σε ένα έμφυλο πλαίσιο, να αναλύσουμε τις κοινωνικές

προσδοκίες που αποδίδονται στους ανθρώπους με βάση το φύλο τους και να φανταστούμε πώς μπορούμε να προωθήσουμε την ισότητα, στην περίπτωσή μας, μέσω της γλώσσας. Αυτό μας οδηγεί στο να ασχοληθούμε με τη σημασία της γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς όχι ως λύση αλλά ως αφετηρία. Μια γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς για την οποία απηχούμε τις Κατευθυντήριες γραμμές για την ουδέτερη ως προς το φύλο γλώσσα που αναπτύχθηκαν το 1987 από την UNESCO, στις οποίες συγκεντρώνονται παραδείγματα, εναλλακτικές λύσεις και σχόλια για την προσέγγιση της διδασκαλίας από μια γλώσσα χωρίς αποκλεισμούς.

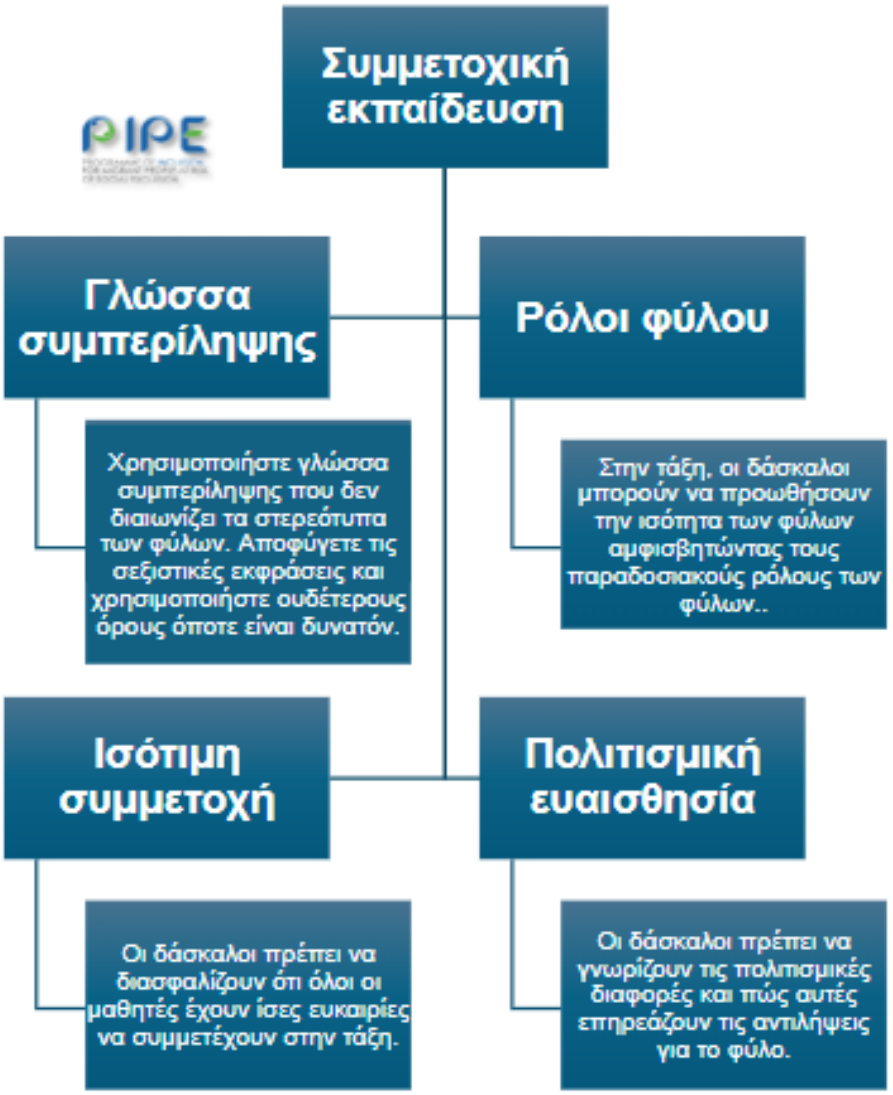

Η καθολική χρήση μιας περιεκτικής μη σεξιστικής γλώσσας που προωθεί την εναλλαγή των φύλων, η χρήση του γενικού πληθυντικού, οι νεολογισμοί και η διάσπαση, είναι ένα σημείο εκκίνησης για τον μετασχηματισμό όχι μόνο της γλώσσας αλλά και του περιεχομένου και των μορφών της, τη δημιουργία διδακτικού υλικού που αντανακλά μια ποικιλία έμφυλων ταυτοτήτων που επίσης έρχονται σε ρήξη με τις περιοριστικές

πεποιθήσεις και το πατριαρχικό status quo στην καθημερινή ζωή, Υπονοεί επίσης τον τρόπο διαχείρισης της συνύπαρξης στην τάξη, ώστε η διαφορετικότητα των φύλων να γιορτάζεται και να γίνεται σεβαστή στην τάξη και, χωρίς να ξεχνάμε τη σημασία του να συνοδεύεται αυτή η μικρής κλίμακας εργασία από εκπαιδευτικές πολιτικές που προωθούν την ισότητα των φύλων σε όλους τους εκπαιδευτικούς τομείς, την επιλογή σημαντικού περιεχομένου που δείχνει έναν άλλο τρόπο ύπαρξης, ύπαρξης και σχέσης μεταξύ τους ως πλουραλιστικές μοναδικότητες. Και γι' αυτό είναι απαραίτητο, ως επαγγελματίες ή εθελοντές, όχι μόνο να είμαστε συνένοχοι της ισότητας των φύλων αλλά και να εκπαιδευτούμε ειδικά στις αρχές της ισότητας και της γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς.

Προκειμένου να ευαισθητοποιήσουμε και να μην ωραιοποιήσουμε την πραγματικότητα, συνιστούμε να διαβάσετε την έκθεση Από τα στοιχεία στη δράση: Η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών μεταναστών από το 2021. Σε μια μελέτη που διεξήχθη με μετανάστες που είχαν ταξιδέψει κατά μήκος της διαδρομής της Μεσογείου από τη Βόρεια Αφρική προς την Ιταλία, εκτιμήθηκε ότι το 90% των γυναικών και των κοριτσιών που συμμετείχαν στη μελέτη βιάστηκαν κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Το πρόβλημα της έμφυλης βίας στη διδασκαλία γλωσσών πρέπει να προέλθει από μια ευρεία προοπτική που να αντιμετωπίζει μια πραγματικότητα από την οποία υποφέρουν και οι άνθρωποι που δεν μεταναστεύουν, ιδίως όταν τα στοιχεία στην Ισπανία δείχνουν ότι το 95% των ανθρώπων που υφίστανται σεξουαλική εκμετάλλευση είναι γυναίκες και κορίτσια. Μπορούμε να φανταστούμε τη ζωή των γυναικών που δεν μεταναστεύουν; Πώς είναι η ζωή τους σε άλλες χώρες; Πώς είναι οι ζωές τους όταν φτάνουν στις ακτές μας; Τι τους επιφυλάσσει το μέλλον στον νέο τους προορισμό; Τι πρέπει να μάθουν και τι πρέπει να μάθουμε εμείς για να αλλάξουμε αυτή την ιστορία τρόμου;

Δεν μπορούμε να ξεχνάμε ότι κατά τη διαδικασία ευαισθητοποίησης και παρέμβασης κατά της έμφυλης βίας είμαστε όλοι μέρος του προβλήματος και των πιθανών λύσεων, ότι η παιδαγωγική προσέγγιση για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας σε έναν κόσμο που επισκιάζεται από την κουλτούρα της βίας απαιτεί νέες πολιτισμικές αναφορές, άλλες φωνές, οι οποίες όχι μόνο μας επιτρέπουν να γνωρίσουμε και να αναγνωρίσουμε τον εαυτό μας σε αυτή την επανιδρυμένη ετερότητα αλλά και, αποκαλύπτοντας κριτικά τις παγίδες που κρύβει αυτό το πορτρέτο του Ντόριαν Γκρέι των δυτικών κοινωνιών, να καταφύγουν ως περιεχόμενα και ήπειροι σε άλλες γνώσεις ή επιστημολογίες αντίστασης που όχι μόνο μας ενδυναμώνουν, αλλά και μας επιτρέπουν να ενδυναμωθούμε, αποκαλύπτοντας κριτικά τις παγίδες που κρύβει αυτό το πορτρέτο του Ντόριαν Γκρέι των δυτικών κοινωνιών, να καταφύγουν ως περιεχόμενα και ήπειροι σε άλλες γνώσεις ή επιστημολογίες αντίστασης που όχι μόνο μας ενδυναμώνουν, αλλά και μας προσφέρουν εναλλακτικές λύσεις για να είμαστε στον κόσμο με έναν άλλο τρόπο, παρόμοιο σε όλες του τις μορφές με το Sumak kawsay -νεολογισμός Κουτσούα-, σε μια αξιοπρεπή ζωή, σε πληρότητα, ισορροπία και αρμονία. Με άλλα λόγια, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η

έμφυλη βία στη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας στους μετανάστες, δεν αρκεί να εισαχθεί περιεχόμενο που σχετίζεται με την ισότητα των φύλων με έναν συμπληρωματικό ή εγκάρσιο τρόπο- το μετασχηματιστικό όραμα επεκτείνεται στον τρόπο που ζούμε στον κόσμο και στον τρόπο που σχετιζόμαστε με τον πλανήτη και την Pacha Mama, καθώς και με όλες τις μορφές ζωής που συνθέτουν την οικολογική γειτονιά, γεγονός που απαιτεί, από πλευράς προγράμματος σπουδών, να ληφθεί υπόψη όχι μόνο η κουλτούρα της ειρήνης, αλλά και η πρόληψη των συγκρούσεων, η ένταξη και η ποικιλομορφία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η βιώσιμη ανάπτυξη.

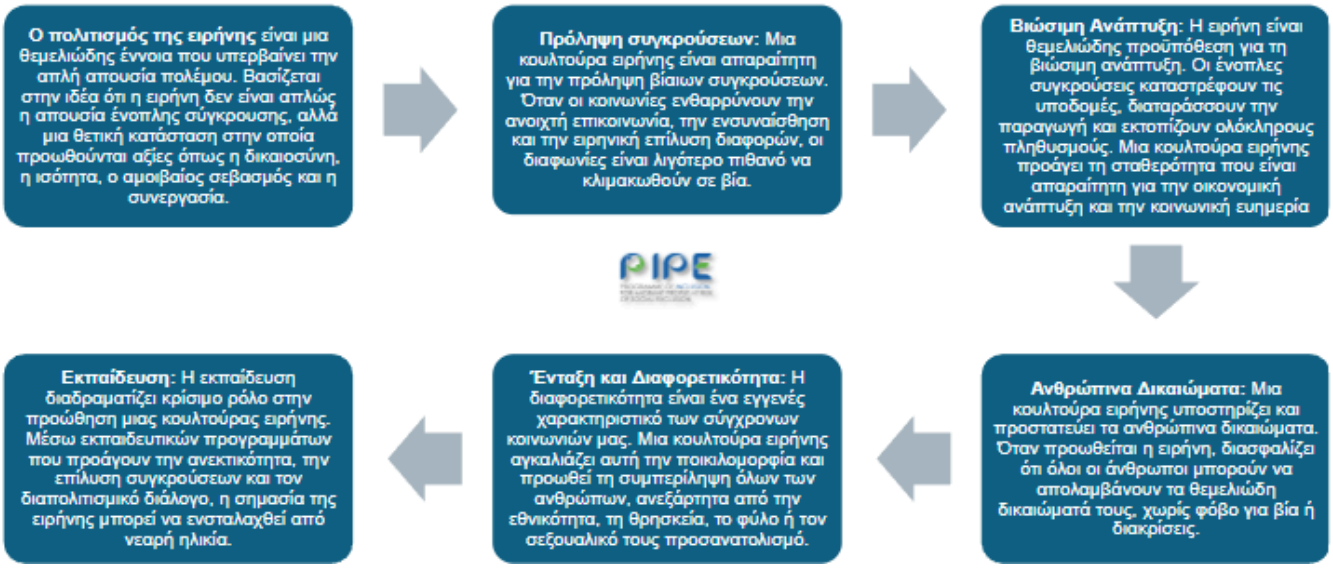

Έχουμε επισημάνει ποιες παιδαγωγικές αρχές πρέπει να υπάρχουν για την ευαισθητοποίηση και την παρέμβαση κατά της έμφυλης βίας στον τομέα της διδασκαλίας γλωσσών και τώρα, πριν επισημάνουμε τους πόρους ενός διαλόγου γνώσης ή επιστημολογίες αντίστασης, ενδιαφερόμαστε να δώσουμε αξία στους μετανάστες πέρα από τα στίγματα και τις προκαταλήψεις που επιβάλλουν η πατριαρχία και ο καπιταλισμός.

Ξεκινάμε αυτό το κεφάλαιο με μια ιστορία λόγω του συνοριακού, οικουμενικού, φιλόξενου και παιδαγωγικού χαρακτήρα της προφορικότητας, σαν μια χαρτογραφία χωρίς σύνορα που ταξίδεψε με την ανθρωπότητα από τα πρώτα της βήματα, θησαυρίζοντας όσα οι πρόγονοί μας θέλησαν να μαρτυρήσουν, ώστε όσοι θα έπρεπε να ζήσουν χωρίς την κηδεμονία τους να γνωρίζουν τι ήταν απαραίτητο για να ζήσουν με αξιοπρέπεια στην κοινότητα. Η ιστορία που προσφέραμε στην αρχή, την οποία αφηγούνται γυναίκες που περιμένουν σαν την Πηνελόπη τους μετανάστες συγγενείς τους, περιέχει μια σκηνή-κλειδί για να απαντήσουμε στην ιδέα της απόδοσης αξίας στους ανθρώπους: στην εσωτερική αυλή, οι γυναίκες αφηγούνται ιστορίες που κανένας άνθρωπος δεν έχει ακούσει ποτέ. Αυτές οι ιστορίες που φιλοξενούνται σε κάθε σπίτι στον κόσμο, έξω από τα τεχνο-επιστημονικά προγράμματα σπουδών που εξαπλώνονται σε όλο τον κόσμο για να

ανταποκριθούν στη διεθνή αγορά εργασίας, είναι το περιεχόμενο που πρέπει να εισαχθεί ως όχημα για το διάλογο της γνώσης στη διδασκαλία της γλώσσας, αν θέλουμε αυτή η διαδικασία να αποτελέσει ένα χωροχρόνο για την ανταλλαγή, την ανταλλαγή, τη μάθηση και τη διδασκαλία πέρα από τα περιθώρια της επιστημολογικής ή γλωσσικής αποικιοκρατίας.

Στην προφορικότητα, στις ιστορίες που σηματοδοτούν τον πολιτισμό των ηττημένων, κυριαρχούμενων, εξαθλιωμένων λαών, που αναγκάζονται να επιβιώσουν και να μεταναστεύσουν, βρίσκουμε όχι μόνο τη σοφία, αλλά και έναν άλλο τρόπο επίλυσης των συγκρούσεων πέρα από τη βία σε όλες τις μορφές της, βρίσκουμε αυτούς, τις γυναίκες, αυτούς, τους φτωχούς, αυτούς, τους αόρατους και αποσιωπημένους πέρα από τα περιθώρια της ιστορίας. Το να τους φέρουμε πίσω από την ανάκτηση των περιεχομένων τους είναι τόσο σημαντικό όσο και το να καθιερώσουμε τις διαδικασίες διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας ως έναν τρόπο για να ακουστούν οι άνθρωποι που πρόκειται να μάθουν τη νέα γλώσσα, για να γίνουν οι ιστορίες τους, οι εμπειρίες τους, οι αναμνήσεις τους το περιεχόμενο που θα μεταφραστεί και θα εμποτίσει το νόημα των νέων λέξεων, η φιλοξενία των διαφορετικών πολιτισμών στη γλώσσα υποδοχής δεν ενδυναμώνει μόνο τον μετανάστη, αλλά θέτει και τον οικοδεσπότη σε μια αυτοκριτική κατάσταση, ο οποίος, αντιμέτωπος με την ενδογαμική του άποψη, αποκτά άλλες απόψεις και ήχους που σηματοδοτούν έναν τόπο από τον οποίο μπορεί να δει τον κόσμο.

Η ανάγκη εκπαίδευσης επαγγελματιών και εθελοντών για τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας στους μετανάστες προβάλλει ως μεταμόρφωση του οικοδεσπότη ως μαθητή του ξένου, ως εξερευνητή που ταξιδεύει από την τάξη, μέσα από την προφορικότητα της ετερότητας, μέσα από τον κόσμο που αγνοεί ή γνωρίζει από τα αρχέτυπα, τα στερεότυπα, τα στίγματα και άλλους αναγωγισμούς που επιβάλλει η πατριαρχική, αποικιοκρατική και καπιταλιστική θεώρηση που έχει κληρονομήσει, απλώς και μόνο επειδή γεννήθηκε σε ένα συγκεκριμένο μέρος του πλανήτη. Και αυτή η "Κοπερνίκεια αλλαγή", η οποία προέρχεται από μια παιδαγωγική της διαγλωσσικής φιλοξενίας, που έχει ήδη αναφερθεί σε αυτόν τον οδηγό, χρειάζεται τις φωνές και τις ιστορίες τους.

Από την ανθρωπολογία, ο στόχος είναι να μετατραπεί η τάξη σε χώρο για τη σύνταξη πλάνων που εμπεριέχουν μέρος της ταυτότητας και της μνήμης του μεταναστευτικού ατόμου και που δείχνουν, στο περιθώριο της οικουμενικής τάσης της ενιαίας σκέψης και των ομοιόμορφων αδρανειών του τεχνο-επιστημονικού συμφώνου στο οποίο συμφωνούν οι μεγάλες οικονομικές δυνάμεις, εμπειρίες και τρόπους επίλυσης των συγκρούσεων συνύπαρξης που είναι διαφορετικοί από εκείνους που, από την καπιταλιστική- πατριαρχική-αποικιοκρατική προσέγγιση, μυθοπλασίαζονται από τους μύθους μέχρι τις σημερινές ταινίες υπερηρώων, μέσα από τη βία και την ηθικο-αισθητική πόλωση των καλών, εμάς, και των κακών, αυτών. Οι τρέχουσες αφηγήσεις ως υπερδομή των τεχνο-επιστημονικών ακαδημαϊκών παραδειγμάτων υποβαθμίζονται σε σχέση με την έμφυλη βία, την κουλτούρα του βιασμού, την πορνογραφία και την πορνεία. Η ακρόαση των μεταναστών οποιασδήποτε ταυτότητας φύλου μας ανοίγει ως επαγγελματίες ή εθελοντές, αλλά, επιπλέον, μέσω των αυτοβιογραφικών μεταναστευτικών αφηγήσεών τους και της εξιστόρησης των κληρονομημένων προφορικών παραδόσεων, ενθαρρύνεται μια επανασημασιοδότηση του παρελθόντος τους που ευνοεί τη ρήξη των περιοριστικών πεποιθήσεων, τη διακοπή του status quo που υποτίθεται στις πλοκές και, επομένως, μια επαναπροσέγγιση της ταυτότητάς τους στο παρόν που είναι ελαφρύτερη, στη διαδικασία της ενδυνάμωσης.

Από την ανθρωπολογία των πολιτισμών στην κοινωνιολογία των απουσιών, προκειμένου να προωθηθεί ένας διάλογος ή μια οικολογία της γνώσης. Και στα δύο επίπεδα, προωθούμε τη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας ως ανταλλαγή, ως διάλογο όχι μόνο λέξεων, αλλά και αξιών, προκλήσεων, καχυποψιών και φόβων, ελπίδων και καθημερινότητας.

> Η παιδαγωγική δύναμη της ιστορίας πηγάζει από την εμπειρία της κοινότητας- γεννιέται από τις συγκρούσεις που απειλούν τη συνύπαρξη και ταυτόχρονα αποτελούν ευκαιρία μάθησης για τα μέλη της. Αν η παιδαγωγική προκύπτει από τη σύνδεση μεταξύ του πολιτικού και του ηθικού- αν το πολιτικό είναι η πράξη που επηρεάζει τους άλλους και το ηθικό είναι ο προβληματισμός σχετικά με τις συνέπειες της πράξης στους άλλους, η προφορικότητα ως ιστορία πράξεων και συνεπειών περιέχει τον σκελετό της συντροφικής παράδοσης όπου μπορούμε να αναγνωρίσουμε τον εαυτό μας σε κάθε τόπο και χρόνο. Οι πλοκές της κατοικούν στα διλήμματα που μας προκαλούν και τα οποία, στο πέρασμα των αιώνων, δεν έχουν αλλάξει πολύ. Επιμένουμε στην αριστοτελική έννοια της δραστικότητας διότι το παραμύθι λειτουργεί σαν ρητίνη, προσαρμόζεται στο πλαίσιο, η μορφολογία του μπορεί και φοράει το κοστούμι κάθε πολιτισμού χωρίς να χάνει τις αναφορές του, είναι ικανό, όπως στο παράδειγμα της Σταχτοπούτας, να ταξιδέψει από κάποια περιοχή της Κίνας και το πάθος της για τα μικρά πόδια, να συνοδεύσει τον Μάρκο Πόλο πίσω στον δρόμο του μεταξιού, να φορέσει γυάλινα παπούτσια Μουράνο σε ένα βενετσιάνικο νησί, να εκδοθεί στα χέρια του Μπασίλ, του Περώ ή των αδελφών Γκριμ, μέχρι να φτάσει στη μεγάλη οθόνη και να γίνει κλασικό έργο της Disney. Όμως η ιστορία συνεχίζει να φέρει την ουσία της και ταυτόχρονα την ευλυγισία της να μεταφέρει στους ακροατές ή τους αναγνώστες τις ανησυχίες της κάθε εποχής. Η παιδαγωγική δύναμη της ιστορίας συνδέει την αισθητική με την ηθική για να δείξει την πολιτική ως δέσμευση των πολιτών να υπερασπιστούν το κοινό έναντι του ιδιωτικού (Castañeda, Domonell y González, 2022, p.323, ενεργοποιήστε τους υπότιτλους στα αγγλικά).

Ας μείνουμε στην τελευταία παράγραφο του προηγούμενου αποσπάσματος, στη σύνδεση μεταξύ του ηθικού και του αισθητικού, προκειμένου να κατανοήσουμε την πολιτική ως τη δέσμευση των πολιτών να υπερασπιστούν το κοινό έναντι του ιδιωτικού, δηλαδή πώς να μετατρέψουν τον άλλο από πιθανό εχθρό σε πιθανό φίλο ή πώς να μετατραπούν από βίαιοι σε νοιάζονται.

Ας κάνουμε μια απλή άσκηση φαντασίας, ας σκεφτούμε την πρώτη γυναίκα που, έχοντας επίγνωση της θνητότητάς της, κάπου στην Αφρική, σίγουρα, σκέφτηκε ότι οι απόγονοί της έπρεπε να μάθουν για να επιβιώσουν στον κόσμο, είναι πιθανό εκείνη τη μακρινή στιγμή να γεννήθηκε η πρώτη ιστορία και μαζί της το πρώτο σχολείο, αν την τοποθετήσουμε όχι κάτω από ένα Baobab αλλά σε μια σπηλιά με σπηλαιογραφίες, θα έχουμε τον πρώτο πίνακα ή την πρώτη διδακτική προβολή διαφανειών. Στις μελέτες του Hampaté Ba για αυτές τις πρώτες ιστορίες, βρίσκουμε ανάμεσα στα διαφορετικά κριτήρια της παιδαγωγικής δύναμης των ιστοριών, την προσαρμοστικότητά τους στα διαφορετικά βιωματικά επίπεδα των ακροατών τους, η ίδια ιστορία ακούγεται στην παιδική ηλικία, μεγαλώνει και το νόημά της βαθαίνει καθώς ενσωματώνονται γνώσεις και εμπειρίες, αλλά

η ιστορία συνεχίζει να μεταφέρει σε διαφορετικά επίπεδα μια δια-υποκειμενική ηθική που δίνει προτεραιότητα στην υπεράσπιση του συλλογικού έναντι του ατομικού.

Για παράδειγμα, στις ιστορίες της μητέρας της συμφοράς, της Njeddo Dewal, είναι ενδιαφέρον πώς ο ανταγωνιστής-τέρας υιοθετεί τη μορφή που παραπέμπει στις υπερβολές που έχει διαπράξει ένα άτομο ή μια ομάδα σε σχέση με το περιβάλλον τους ή στις σχέσεις συνύπαρξής τους, παίρνει την αναπαράσταση των υπερβολών τους που οι Έλληνες ονόμαζαν ύβρη, είναι η υποσαχάρια εκδοχή του Πορτρέτου του Ντόριαν Γκρέι. Το αξιοσημείωτο όμως είναι ότι η λύση της σύγκρουσης δεν είναι άμεση ή γρήγορη, απαιτεί θυσίες, εκπαίδευση και διαγενεατικότητα, συλλογική δέσμευση για την αποκατάσταση της ισορροπίας, δεν βασίζεται στον ατομικό ηρωισμό των ελληνικών μύθων αλλά στην κοινή προσπάθεια της κοινότητας σε βάθος χρόνου και μέσα από εκπαιδευτικές διαδικασίες.

Τέτοιες ιστορίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των πολιτισμών και των εθίμων όλων των λαών που βρίσκονται στις παρυφές αυτού που ονομάζουμε πρώτο κόσμο και, αν και έχουν λιγότερα, είναι περισσότερα. Και όμως, πρέπει να ομολογήσουμε ότι κανένας τόπος δεν είναι τέλειος και η φτώχεια δεν είναι αρετή, στην ανταλλαγή γνώσεων, σε αυτόν τον διάλογο πρέπει να φιλοδοξούμε να αναλύσουμε τα οικόπεδα από τα συγκλίνοντα κριτήρια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας των φύλων και της βιωσιμότητας, αυτή η τριάδα πρέπει να σπονδυλωθεί στη διαδικασία διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας στους μετανάστες, δεν είναι όλα ανεκτά, δεν είναι όλα έγκυρα. Αυτό δεν σημαίνει επιλογή πολιτικώς ορθού, παιδαριώδους ή διδακτικού περιεχομένου, αλλά δέσμευση για επιλογή ουσιαστικού περιεχομένου που θα μας φιλοξενήσει και θα μας εκπαιδεύσει με το παράδειγμα ή την κριτική, που θα μας δείξει σε όλη την ιστορία την αξία των αγώνων και των μετασχηματισμών που επιφέρουν, καθώς και την απειλή και τους κινδύνους που εγκυμονεί η μείωση της φρουράς και η στροφή σε άλλες στιγμές της ιστορίας που δεν ευνοούν τόσο την ειρηνική συνύπαρξη μεταξύ ίσων.

Ως επαγγελματίες ή εθελοντές που πρόκειται να φανταστούμε μια παιδαγωγική της διαγλωσσικής φιλοξενίας, πρέπει να γνωρίζουμε και να αναγνωρίζουμε το πρόσωπο της βαρβαρότητας που κρύβεται πίσω από την έμφυλη βία, πρέπει επίσης να τα γνωρίζουμε και να τα αναγνωρίζουμε ως ουσιώδη μέρη για να φανταστούμε έναν βιώσιμο και ειρηνικό κόσμο. Τι γνωρίζουμε γι' αυτά; Πόσοι συγγραφείς, ζωγράφοι, επιστήμονες, τυχοδιώκτες, σκηνοθέτες, επιχειρηματίες, παιδαγωγοί .... γνωρίζουμε πέρα από τα σύνορά μας; Και εντός των συνόρων και των αναμνήσεών μας; Αυτά τα ερωτήματα είναι ουσιώδη, το να τα θέτουμε προκαλεί μια βαθιά περιέργεια να τους ακούσουμε, να τους διαβάσουμε, να τους παρατηρήσουμε, να μάθουμε από αυτούς, από τις γυναίκες και από τους πολιτισμούς τους, γιατί τα λόγια τους, αν και μπορεί να φαίνονται παράξενα και άχρηστα, περιέχουν τόσο πολύ από τον κόσμο όσο νομίζουμε ότι μπορούμε να ελέγξουμε. Τα ερωτήματα αυτά εγείρουν το εκπαιδευτικό αίτημα, όχι τεχνικό αλλά πολιτισμικό, το οποίο

χρειάζεται ως αφετηρία για το άτομο που φιλοδοξεί να προωθήσει την ισότητα των φύλων και να αντιμετωπίσει την έμφυλη βία.

Να κατανοήσει γιατί το αρκουδάκι δεν ενδιαφέρεται για την εθνικότητα, την ηλικία ή το φύλο του ατόμου που το έσωσε από τη μοναξιά του.

> Φρεσκορραμμένο από ένα κοριτσάκι με λοξό βλέμμα, το αρκουδάκι βολεύτηκε στο χαρτόνι και το πλαστικό περιτύλιγμά του, ονειρευόμενο να γίνει το αγαπημένο παιχνίδι ενός ανθρώπου που θα το λούσει με φιλιά και θα το βάλει για ύπνο στην αγκαλιά του. Μέχρι που η πραγματικότητα εισέβαλε στην ιστορία. Ένστολοι άνοιξαν τη συσκευασία και τον σημάδεψαν με φακούς, τον έσφιξαν, του αφαίρεσαν την πορφυρή κορδέλα, τον γύρισαν ανάποδα. Άκουσε από τα κρύα χείλη των απαγωγέων του ότι ήταν ψεύτικο, ότι δεν είχε σφραγίδα, ότι ήταν παράνομο, επικίνδυνο. Το φωτογράφισαν και του έβαλαν την ετικέτα Χ-1044. Χωρίς εξηγήσεις τον πέταξαν πάνω σε ένα βουνό από γεμιστά αδέρφια. Το σκοτάδι και η σιωπή εκμηδένισαν τον χρόνο. Οι ένστολοι επέστρεψαν και τους φόρτωσαν σε ένα φορτηγό χωρίς οροφή. Μέσα στη βροχή ένιωσε την υγρασία και κοίταξε τα αστέρια, τόσο όμορφα όσο και μακρινά. Το φορτηγό σταμάτησε και ο ανατροπέας τον πέταξε ανάμεσα στα άλλα αρκουδάκια σε ένα βουνό σκουπιδιών. Μυρίζοντας θάνατο και ξαπλωμένος μπρούμυτα, νόμιζε ότι τα αστέρια τον είχαν εγκαταλείψει. Η μοναξιά μεγάλωνε μέχρι που κατέκλυσε τα πάντα. Λεπτά, κρύα χέρια τον έσωσαν, δεν ξέρει πόσο καιρό μετά - τι ξέρει ένα αρκουδάκι από χρόνο! Είχε ένα φακιδωτό πρόσωπο, μαλλιά σαν τη νύχτα και μάτια στο χρώμα του αρκουδιού. Το αγκάλιασε και το κουβάλησε μακριά, νύχτα και μέρα, με βροχή και χιόνι, σε μια μακριά σειρά ανθρώπων που σταματούσαν μπροστά σε έναν τοίχο γκρίζο σαν ομίχλη. Το αρκουδάκι ήταν ευτυχισμένο, ήταν το αγαπημένο παιχνίδι ενός μικρού κοριτσιού και το κοριτσάκι, πεινασμένο και φοβισμένο, είχε το αρκουδάκι του. Προερχόταν από τη Γάζα, αλλά αυτό δεν είχε σημασία για το αρκουδάκι (Novoa, 2018.)

Η ισότητα των φύλων στη διδασκαλία της εθνικής γλώσσας για τους μετανάστες είναι, αφηρημένα, μια πράξη δικαιοσύνης. Σημαίνει τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση περισσότερου από το μισό του πληθυσμού που υφίσταται διακρίσεις λόγω συνθηκών που παραβιάζουν τις επιταγές των οικουμενικών δικαιωμάτων και παραβιάζουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις για αυτό που αξίζει να ονομάζεται αξιοπρεπής ζωή. Έχουμε την ευκαιρία, μέσω της εκπαίδευσης, να μειώσουμε τις περιοριστικές πεποιθήσεις όσων διασχίζουν τα σύνορα για να ξεφύγουν από συνθήκες υποταγής και δουλείας και να τους προειδοποιήσουμε για τους κινδύνους που παραμονεύουν πίσω από τα παρασκήνια των κοινωνιών υποδοχής, μια μεταφορά της ιστορίας της Κοκκινοσκουφίτσας, η οποία συμπτωματικά έφτασε μέσω της μετανάστευσης από την Αφρική στην Ευρώπη, να τους υπενθυμίσουμε ότι πίσω από τους καλούς τρόπους και τις υποσχέσεις κρύβονται αρπακτικά δίκτυα που διαιωνίζουν την κουλτούρα του βιασμού και επωφελούνται από την εμπορία ανθρώπων. Επίσης, να τους γνωρίσουμε και άλλες απειλές, όπως ο ρατσισμός και ο μισογυνισμός που διαπλέκονται με την άγνοια για να προβάλλουν ένα μίσος που καθιστά τους μετανάστες υπεύθυνους για όλα τα κακά, στο επίκεντρο του λόγου των ακροδεξιών κομμάτων και των συμπαθούντων τους. Δεν πρόκειται για

εκφοβισμό, αλλά για τη μετατροπή της διδασκαλίας της εθνικής γλώσσας σε μια διαδικασία ενδυνάμωσης, ώστε, όπως λέει η ιστορία Caja de Cartón της Txabi Arnal -ενεργοποιήστε τους υπότιτλους στα αγγλικά-, να μην ξεχνούν να χαμογελούν.

6.4 Εργαλειοθήκη για την ισότητα των φύλων και την πολυμορφία στη διδασκαλία γλωσσών

Στη στρατηγική της UNESCO για την ισότητα των φύλων και μέσω της εκπαίδευσης θα βρείτε, στο πλαίσιο του μη τυπικού τομέα, βέλτιστες πρακτικές στη διδασκαλία και τη μάθηση για την ενδυνάμωση, οι οποίες υπογραμμίζουν τη διαμορφωτική δέσμευση που πρέπει να αναλάβουμε προκειμένου να συμπεριλάβουμε στην εκπαιδευτική μας πρακτική γνωστικές, κοινωνικοσυναισθηματικές και συμπεριφορικές ικανότητες που προάγουν, μέσω της διδασκαλίας της γλώσσας, στην περίπτωσή μας, την ικανότητα δράσης, τον κριτικό προβληματισμό, τη διαχείριση των συγκρούσεων, την αποδοχή της διαφορετικότητας, τη δημιουργικότητα, την ηγεσία, τη συνεργασία, την προσαρμοστικότητα και την παγκόσμια ιθαγένεια.

Σε σχέση με τις διαδικασίες διάκρισης μέσω της διδασκαλίας της γλώσσας, η Εργαλειοθήκη «Φύλο και Διαφορετικότητα στη Διδασκαλία», που δημιουργήθηκε από το Freie Universität Berlin, μπορεί να σας βοηθήσει να βρείτε οπτικοακουστικό υλικό για τη διδασκαλία με την οπτική του φύλου και της διαφορετικότητας, κριτήρια για την ενσωμάτωση θεμάτων φύλου και διαφορετικότητας στη διδασκαλία, καλές πρακτικές για τη χρήση της γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς πέρα από το φύλο, τη βιβλιογραφία και τις πηγές, καθώς και σημειώσεις για την έρευνα σχετικά με το φύλο και τη διαφορετικότητα με έμφαση στη διατομεακότητα, την τοποθετημένη γνώση και την αποδόμηση του κανόνα.

Η εργαλειοθήκη για το Φύλο είναι ένας ανοικτός μαθησιακός πόρος, διαθέσιμος σε όλους όσοι ενδιαφέρονται για την επικοινωνία. Περιέχει μια προσεκτική επιλογή περιεχομένου από έγκυρες πηγές και στοχεύει στην προώθηση της μη σεξιστικής επικοινωνίας. Έχει σχεδιαστεί από την ομάδα φύλου του Τμήματος Επιστημών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας του UOC και «είναι ένα ζωντανό υλικό, το οποίο θέλουμε να ενημερώνουμε κάθε έξι μήνες με τις τελευταίες εξελίξεις», λέει η Candela Ollé, συντονίστρια του πόρου και διευθύντρια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών του UOC στη Δημοσιογραφία και

την Ψηφιακή Επικοινωνία: Δεδομένα και νέες αφηγήσεις. Τι θα βρείτε στην εργαλειοθήκη; «Το να φορέσουμε τα γυαλιά του φύλου είναι μια προληπτική άσκηση που περιλαμβάνει διπλή σκέψη για το πώς δημιουργούμε το περιεχόμενό μας», λέει η Arantza Diez, συγγραφέας της εργαλειοθήκης για το φύλο και καθηγήτρια στη Σχολή Επιστημών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας του UOC. Όπως εξηγεί η συγγραφέας, δεν υπάρχει φόρμουλα που να εγγυάται την εφαρμογή της οπτικής του φύλου- αυτό που υπάρχει είναι μια προοπτική, μια δέσμευση για τον τρόπο με τον οποίο θέλουμε να εξηγήσουμε τον κόσμο, είτε πρόκειται για ενημέρωση, ψυχαγωγία ή διαφήμιση. «Η προοπτική του φύλου αφορά τις σχέσεις εξουσίας και τα προνόμια, και η εφαρμογή της σημαίνει να ταρακουνήσουμε και να αμφισβητήσουμε το status quo», λέει.

Η Ένωση για τη Διαχείριση της Κοινωνικής Ένταξης (GINSO), συντονίζει το 'Tool4Gender' σε διεθνές επίπεδο, ένα έργο που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+, στο οποίο συνεργάζονται επτά φορείς από διάφορες χώρες: (Ρουμανία), Heron Digital Education & Mathisis LTD (Κύπρος), Sociedad Española de Asistencia Sociosanitaria de Valencia (Ισπανία), Senior Europa Sociedad Limitada (Ισπανία), I.R.E.S. - Istituto di Ricerche Economia e Sociali del Friuli Venezia Giulia Impresa Sociale (Ιταλία), MTÜ Lastekaitse Liit (Εσθονία) και GINSO (Ισπανία). Istituto di Ricerche Economiche e Sociali del Friuli Venezia Giulia Impresa Sociale (Ιταλία), MTÜ Lastekaitse Liit (Εσθονία) και GINSO (Ισπανία). Στόχος του έργου είναι η πρόληψη και η καταπολέμηση της έμφυλης βίας σε παιδιά ηλικίας 8 έως 16 ετών, ευαισθητοποιώντας τα από νωρίς, μέσω της ανάπτυξης υποστηρικτικών εργαλείων που θα επιτρέψουν στις οικογένειες, τους εκπαιδευτικούς και άλλους επαγγελματίες, την πρόσβαση σε ένα αποθετήριο υλικού σχετικά με καλές πρακτικές, πρωτόκολλα και μεθόδους εργασίας στον τομέα της πρόληψης της έμφυλης βίας. Το Tool4Gender αναπτύσσει διάφορα εργαλεία: ένα ToolKit, με στόχο την πρόληψη της έμφυλης βίας που χρησιμεύει ως υποστήριξη για τους εκπαιδευτικούς και τις οικογένειες, μια εικονική πλατφόρμα, η οποία περιλαμβάνει διαφορετικούς τύπους εκπαιδευτικού υλικού (βίντεο, έγγραφα και δωρεάν μαθήματα), με στόχο την πρόληψη αυτού του είδους βίας, και μια εφαρμογή για την ανίχνευση της έμφυλης βίας με στόχο την οικοδόμηση υγιών σχέσεων που επιτρέπουν στα παιδιά και τους εφήβους να ανιχνεύουν τη σεξιστική συμπεριφορά σε πρώιμο στάδιο.

Η σεξουαλική βία και η βία μεταξύ συντρόφων - που μπορεί να είναι σωματική, σεξουαλική ή/και συναισθηματική/ψυχολογική - είναι παγκόσμια προβλήματα, που εμφανίζονται σε κάθε κοινωνία, χώρα και περιοχή. Στα ανθρωπιστικά περιβάλλοντα, ως αποτέλεσμα των μαζικών εκτοπίσεων και της κατάρρευσης της κοινωνικής προστασίας, οι γυναίκες και τα παιδιά που είναι πρόσφυγες, εσωτερικά εκτοπισμένοι ή επηρεάζονται με άλλο τρόπο από συγκρούσεις ή φυσικές ανθρωπιστικές κρίσεις, διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο. Τα υψηλά ποσοστά σεξουαλικής βίας και της βίας μεταξύ συντρόφων είναι καλά τεκμηριωμένα και αποτελούν σοβαρή παραβίαση του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και του δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο παρών οδηγός προορίζεται για χρήση από ειδικευμένους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης (ιατρούς, κλινικούς αξιωματικούς, μαίες και νοσηλευτές) που εργάζονται σε ανθρωπιστικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή σε άλλα παρόμοια περιβάλλοντα και οι οποίοι επιθυμούν να αναπτύξουν συγκεκριμένα πρωτόκολλα για την ιατρική περίθαλψη επιζώντων σεξουαλικής βίας και IPV. Η καθοδήγηση αυτή θα πρέπει να προσαρμοστεί σε κάθε περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τους διαθέσιμους πόρους, τα υλικά, τα φάρμακα και τις εθνικές πολιτικές και διαδικασίες. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την επικαιροποίηση των υφιστάμενων πρωτοκόλλων, για να βοηθήσει στο σχεδιασμό και την παροχή υπηρεσιών και στην εκπαίδευση των παρόχων υγειονομικής περίθαλψης.

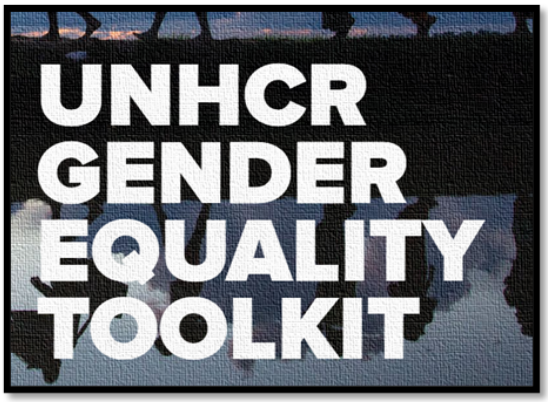

Η Εργαλειοθήκη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την Ισότητα των Φύλων έχει σχεδιαστεί για να παρέχει στο προσωπικό της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες - προσωπικό, συνεργαζόμενο προσωπικό και συμβούλους - πρακτική καθοδήγηση και φιλικά προς το χρήστη εργαλεία, συμβουλές, πληροφορίες και πόρους για να να υποστηρίξουν την επίτευξη της ισότητας των φύλων. Δεν έχει σκοπό να είναι εξαντλητική- αντίθετα, προσφέρει ελάχιστες δράσεις για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε συγκεκριμένους τομείς και διαδικασίες και παρέχει πρόσθετους πόρους που αναδεικνύουν υποσχόμενες πρακτικές από το πεδίο για την προώθηση της διαλειτουργικής και περιφερειακής μάθησης. Αυτά αφορούν όλο το προσωπικό, ανεξάρτητα από τη λειτουργία του ή το επιχειρησιακό πλαίσιο.

Η παρούσα εργαλειοθήκη αναπτύχθηκε από το Συμβούλιο Μεταναστών της Ιρλανδίας χάρη στη γενναιόδωρη υποστήριξη του ιδρύματος Lifes2Good. Με την υποστήριξη αυτή, κατά τη διάρκεια δύο ετών, το ICI

διεξήγαγε ένα πρόγραμμα προβολής και ανάπτυξης ικανοτήτων στη Δυτική Ιρλανδία με θέμα τη βία λόγω φύλου και την εμπορία ανθρώπων. Μέσω αυτού του έργου, εκπαιδεύσαμε άτομα για να αναπτύξουν τις γνώσεις και την κατανόησή τους σε θέματα βίας λόγω φύλου και εμπορίας ανθρώπων. Λάβαμε επίσης παραπομπές από οργανώσεις πρώτης γραμμής στις υπηρεσίες μας και πραγματοποιήσαμε δια ζώσης και διαδικτυακά ραντεβού σε εξειδικευμένες νομικές κλινικές για γυναίκες που πλήττονται από αυτά τα ζητήματα.

7. Βιωσιμότητα: Πράσινες πρακτικές για την εκμάθηση γλωσσών

Περίληψη

Η «Πράσινη Παιδαγωγική» επιδρά στη διδασκαλία γλωσσών μέσω της ενσωμάτωσης περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και βιώσιμων πρακτικών στην εκπαιδευτική διαδικασία.. Αυτή η προσέγγιση αξιοποιεί μια ποικιλία υλικών και πόρων που σχετίζονται με το περιβάλλον, προάγοντας έτσι την εκμάθηση της γλώσσας παράλληλα με την ενίσχυση της οικολογικής συνείδησης.

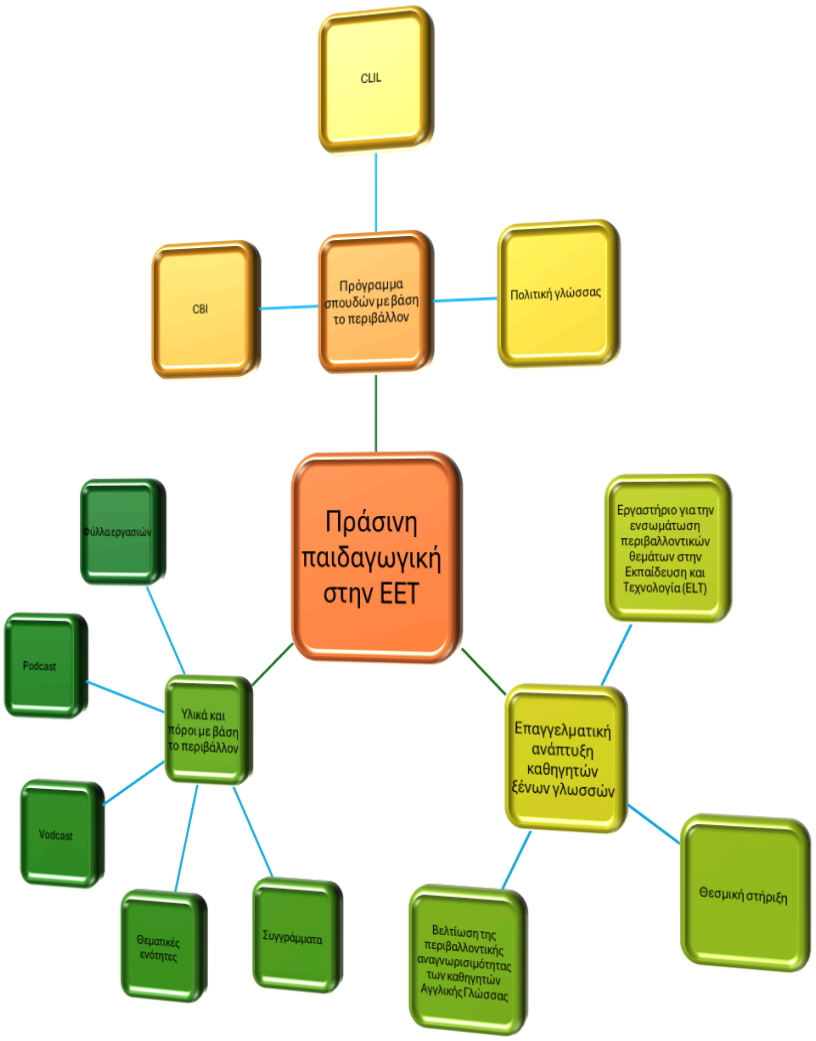

Αυθεντικά κείμενα, όπως άρθρα ειδήσεων και ντοκιμαντέρ για περιβαλλοντικά θέματα, παρέχουν στους μαθητές παραδείγματα χρήσης της γλώσσας σε πραγματικές συνθήκες. Η

ανάλυση της γλώσσας και της ρητορικής σε αυτά τα κείμενα ενθαρρύνει την κριτική σκέψη και διευρύνει το λεξιλόγιο που σχετίζεται με περιβαλλοντικά θέματα. Δεδομένα του πραγματικού κόσμου, όπως στατιστικά στοιχεία για την κλιματική αλλαγή ή τα επίπεδα ρύπανσης, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία γραφικών παραστάσεων και διαγραμμάτων, προωθώντας τον πληροφοριακό και αριθμητικό γραμματισμό παράλληλα με τις γλωσσικές δεξιότητες.

Οι πόροι πολυμέσων, όπως τα βίντεο και οι διαδραστικοί ιστότοποι, προσφέρουν ελκυστικούς τρόπους διερεύνησης περιβαλλοντικών θεμάτων. Ντοκιμαντέρ, συνεντεύξεις ειδικών και εικονικές περιηγήσεις σε φυσικούς βιότοπους δημιουργούν καθηλωτικές εμπειρίες που ανταποκρίνονται σε διαφορετικά μαθησιακά στυλ. Οι μαθητές μπορούν επίσης να δημιουργήσουν το δικό τους υλικό με βάση το περιβάλλον, όπως δοκίμια, ποιήματα ή παρουσιάσεις, εδραιώνοντας περαιτέρω την κατανόησή τους και προωθώντας τη δημιουργικότητά τους.

Με την ενσωμάτωση των τοπικών περιβαλλοντικών ανησυχιών στην εκμάθηση γλωσσών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να κάνουν την εμπειρία πιο επίκαιρη και αποτελεσματική. Οι μαθητές μπορούν να ερευνήσουν την τοπική ρύπανση, να αναλύσουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην κοινότητά τους ή να συμμετάσχουν σε τοπικά περιβαλλοντικά έργα, εφαρμόζοντας τις γλωσσικές τους δεξιότητες σε πραγματικά προβλήματα.

Η πράσινη παιδαγωγική στην εκμάθηση γλωσσών είναι μια ολιστική προσέγγιση που εκτείνεται πέρα από την αίθουσα διδασκαλίας. Οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να υιοθετούν βιώσιμες πρακτικές, όπως η ελαχιστοποίηση της χρήσης χαρτιού και της κατανάλωσης ενέργειας, η προώθηση της ανακύκλωσης και η οργάνωση εκδρομών σε φυσικά περιβάλλοντα. Με την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε όλες τις πτυχές της εκμάθησης γλωσσών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενδυναμώσουν τους μαθητές ώστε να γίνουν ενημερωμένοι, υπεύθυνοι και ενεργοί συμμετέχοντες στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος.

Ερωτήσεις αναστοχασμού

Πώς μπορούν οι έννοιες του Anthropocene και του Symbiocene να ενσωματωθούν στην εκμάθηση γλωσσών ώστε να ενισχυθεί η κριτική σκέψη και η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των μαθητών; Ποιοι είναι μερικοί πρακτικοί τρόποι ενσωμάτωσης της solastalgia, της συναισθηματικής δυσφορίας που προκαλείται από την περιβαλλοντική αλλαγή, σε δραστηριότητες εκμάθησης γλωσσών για την προώθηση της ενσυναίσθησης και της κατανόησης; Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να χρησιμοποιήσουν σαφή και έγκυρα κείμενα, όπως άρθρα ειδήσεων και ντοκιμαντέρ, για να ενισχύσουν τις γλωσσικές δεξιότητες, ενώ παράλληλα ασχολούνται με περιβαλλοντικά ζητήματα; Ποιοι είναι ορισμένοι καινοτόμοι τρόποι αξιοποίησης της τεχνολογίας στην εκμάθηση γλωσσών για την προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και των βιώσιμων πρακτικών; Με ποιους τρόπους μπορούν οι εκπαιδευτικοί να ενσωματώσουν τοπικά περιβαλλοντικά ζητήματα και την εμπλοκή της κοινότητας στα γλωσσικά μαθήματα για να κάνουν τη μάθηση πιο σχετική και αποτελεσματική; Πώς μπορούν να προσαρμοστούν οι ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης

ώστε να εφοδιάσουν τους καθηγητές ξένων γλωσσών με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική εφαρμογή της «Πράσινης Παιδαγωγικής»;

7.1. Περιβαλλοντική εκπαίδευση για την αειφορία: ιστορικό πλαίσιο, τρέχουσα κατάσταση και μελλοντικές προοπτικές

> Μέχρι το 2030, να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι μαθητές θα αποκτήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, μεταξύ άλλων μέσω της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη και του βιώσιμου τρόπου ζωής, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας των φύλων, της προώθησης μιας κουλτούρας ειρήνης και μη βίας, της παγκόσμιας ιθαγένειας και της εκτίμησης της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της συμβολής του πολιτισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη (ΟΗΕ 2015).

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα έχει αναδειχθεί σε κρίσιμη συνιστώσα της εκμάθησης γλωσσών, αντανακλώντας την αυξανόμενη παγκόσμια συνειδητοποίηση της διασύνδεσης μεταξύ γλώσσας, πολιτισμού και περιβάλλοντος. Η προσέγγιση αυτή αναγνωρίζει ότι η γλώσσα δεν είναι μόνο ένα εργαλείο επικοινωνίας αλλά και ένα μέσο κατανόησης και αλληλεπίδρασης με τον κόσμο γύρω μας. Με την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στη γλωσσική διδασκαλία, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενδυναμώσουν τους μαθητές ώστε να γίνουν ενήμεροι και υπεύθυνοι παγκόσμιοι πολίτες, προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν τις πολύπλοκες προκλήσεις του πλανήτης μας.

Το ιστορικό πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης εντοπίζεται στις αρχές του 20ού αιώνα, όταν άρχισαν να εμφανίζονται ανησυχίες για την εξάντληση των πόρων και τη ρύπανση. Οι πρώτες προσπάθειες επικεντρώθηκαν στη μελέτη της φύσης και στην εκπαίδευση για τη διατήρηση της φύσης, με στόχο να εμφυσήσουν μια αίσθηση εκτίμησης και διαχείρισης του φυσικού κόσμου. Στις δεκαετίες του 1970 και 1980, η περιβαλλοντική εκπαίδευση απέκτησε δυναμική με την άνοδο του περιβαλλοντικού κινήματος και τη δημοσίευση σημαντικών εκθέσεων όπως τα «Όρια της ανάπτυξης» και η «Έκθεση Brundtland». Οι εκθέσεις αυτές υπογράμμισαν την επείγουσα ανάγκη για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

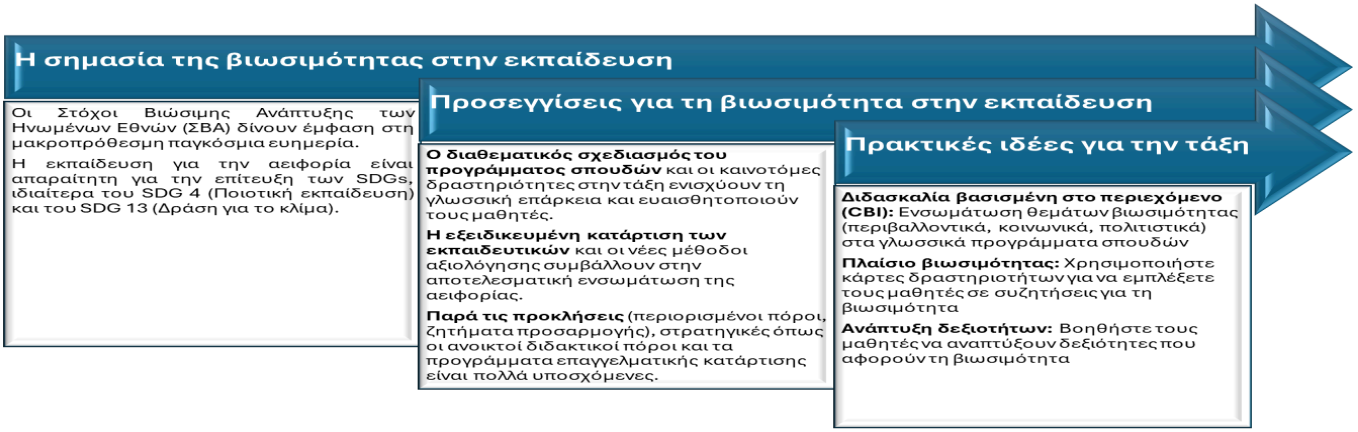

Η σημερινή κατάσταση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για την αειφορία χαρακτηρίζεται από την αυξανόμενη αναγνώριση της ανάγκης να ενσωματωθούν οι περιβαλλοντικές ανησυχίες σε όλες τις πτυχές της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της εκμάθησης γλωσσών. Αυτό οφείλεται στον αυξανόμενο επείγοντα χαρακτήρα των περιβαλλοντικών προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η ρύπανση, καθώς και στην αυξανόμενη συνειδητοποίηση των κοινωνικών και οικονομικών διαστάσεων της αειφορίας. Υπάρχει μια αυξανόμενη ομοφωνία ότι η περιβαλλοντική εκπαίδευση δεν θα πρέπει να αποτελεί ξεχωριστό μάθημα, αλλά μάλλον ένα οριζόντιο θέμα που ενσωματώνεται σε όλες τις πτυχές του προγράμματος σπουδών.

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	Περιγραφή	Παραδείγματα
Εξερεύνηση λεξιλογίου & λόγου	Εκμάθηση των ειδικών όρων και της γλώσσας που χρησιμοποιείται για τη συζήτηση περιβαλλοντικών θεμάτων.	Μελέτη λεξιλογίου που σχετίζεται με την κλιματική αλλαγή, τη ρύπανση, τη βιοποικιλότητα κ.λπ.
Πολιτιστικές και γλωσσικές αναπαραστάσεις	Ανάλυση του τρόπου με τον οποίο διαφορετικοί πολιτισμοί και γλώσσες απεικονίζουν τη φύση και τις περιβαλλοντικές ανησυχίες.	Εξέταση του τρόπου με τον οποίο απεικονίζεται η φύση στη λογοτεχνία, την ποίηση ή τις παραδοσιακές ιστορίες διαφορετικών πολιτισμών.
Μάθηση βασισμένη σε πρόγραμμα	Συμμετοχή σε πρακτικά έργα που αντιμετωπίζουν περιβαλλοντικές προκλήσεις και προωθούν βιώσιμες πρακτικές.	Δημιουργία κοινοτικών κήπων, σχεδιασμός φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, οργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης.
Κριτικός προβληματισμός	Εξέταση του τρόπου με τον οποίο η γλώσσα μπορεί να διαμορφώσει την αντίληψή μας για το περιβάλλον και τη σχέση μας με τη φύση.	Ανάλυση της απεικόνισης των περιβαλλοντικών ζητημάτων από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, συζήτηση των επιπτώσεων του καταναλωτισμού στο περιβάλλον.
Βιωματική μάθηση	Συμμετοχή σε υπαίθριες δραστηριότητες και εκδρομές για να συνδεθείτε με τη φύση και να μάθετε για περιβαλλοντικά θέματα από κοντά.	Επισκέψεις σε εθνικά πάρκα, περιπάτους στη φύση, συμμετοχή σε επιστημονικά προγράμματα πολιτών.
Ενσωμάτωση τεχνολογίας	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και πόρων για τη διερεύνηση περιβαλλοντικών θεμάτων και τη συνεργασία για την εξεύρεση λύσεων.	Εικονικές εκδρομές στο πεδίο, διαδικτυακές προσομοιώσεις περιβαλλοντικών συστημάτων, συνεργατικά διαδικτυακά έργα για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Στην εκμάθηση γλωσσών, η περιβαλλοντική εκπαίδευση μπορεί να λάβει πολλές μορφές. Μπορεί να περιλαμβάνει τη διερεύνηση του λεξιλογίου και του λόγου για περιβαλλοντικά θέματα, την ανάλυση των πολιτισμικών και γλωσσικών αναπαραστάσεων της φύσης και τη συμμετοχή σε προγράμματα που προωθούν βιώσιμες πρακτικές. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει κριτικό προβληματισμό σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η γλώσσα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να διαμορφώσει την αντίληψη που έχουμε για το περιβάλλον και τη σχέση μας με τον φυσικό κόσμο. Με την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στη γλωσσική διδασκαλία, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν βαθύτερη κατανόηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων, να καλλιεργήσουν δεξιότητες κριτικής σκέψης και να καλλιεργήσουν το αίσθημα ευθύνης για τον πλανήτη.

Οι μελλοντικές προοπτικές για την περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι ελπιδοφόρες, καθώς υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση για εκπαιδευτικά προγράμματα που προετοιμάζουν τους μαθητές να αντιμετωπίσουν τις πολύπλοκες προκλήσεις του 21ου αιώνα. Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών («SDGs»), που υιοθετήθηκαν το 2015, παρέχουν ένα παγκόσμιο πλαίσιο για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών ζητημάτων. Η εκπαίδευση αναγνωρίζεται ως βασικός μοχλός για την επίτευξη των SDGs, και η περιβαλλοντική εκπαίδευση θεωρείται ουσιαστικό συστατικό αυτής της προσπάθειας.

Στο πλαίσιο της εκμάθησης γλωσσών, το μέλλον της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης μπορεί να περιλαμβάνει μεγαλύτερη έμφαση στη βιωματική μάθηση, όπου οι μαθητές συμμετέχουν σε πρακτικές δραστηριότητες και προγράμματα που τους συνδέουν με τον φυσικό κόσμο. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει μεγαλύτερη χρήση της τεχνολογίας, όπως εικονικές εκδρομές, προσομοιώσεις και διαδικτυακά εργαλεία συνεργασίας, για τη δημιουργία καθηλωτικών και διαδραστικών μαθησιακών εμπειριών. Επιπλέον, μπορεί να δοθεί

μεγαλύτερη έμφαση σε διεπιστημονικές προσεγγίσεις που ενσωματώνουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση με άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως οι φυσικές επιστήμες, οι κοινωνικές σπουδές και οι τέχνες.

7.2. Συναισθηματικές ικανότητες με τη βιώσιμη κουλτούρα: Anthropocene έναντι Solastalgia στην εκμάθηση γλωσσών

Οι έννοιες του Anthropocene, του Symbiocene και της Solastalgia προσφέρουν βαθιές γνώσεις για τη σχέση μας με το περιβάλλον και παρέχουν έναν ισχυρό οπτικό πεδίο μέσα από το οποίο μπορούμε να προσεγγίσουμε την εκμάθηση γλωσσών. Ενσωματώνοντας αυτές τις έννοιες στη γλωσσική διδασκαλία, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προωθήσουν συναισθηματικές ικανότητες, δεξιότητες κριτικής σκέψης και αίσθημα ευθύνης για τον πλανήτη.

Η Anthropocene, που συχνά αναφέρεται ως η «εποχή των ανθρώπων», είναι μια προτεινόμενη γεωλογική εποχή που χαρακτηρίζεται από τη σημαντική επίδραση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στα οικοσυστήματα της Γης. Αναδεικνύει τις απρόβλεπτες συνέπειες των ενεργειών μας, όπως η κλιματική αλλαγή, η ρύπανση και η απώλεια της βιοποικιλότητας. Στη γλωσσική εκμάθηση, η εξερεύνηση της Anthropocene μπορεί να περιλαμβάνει την εξέταση του λεξιλογίου και του λόγου γύρω από αυτά τα θέματα, την ανάλυση του τρόπου με τον οποίο

διαφορετικοί πολιτισμοί και γλώσσες πλαισιώνουν τις περιβαλλοντικές ανησυχίες και τη συμμετοχή σε κρίσιμες συζητήσεις σχετικά με το ρόλο μας στη διαμόρφωση του μέλλοντος του πλανήτη.

Αντίθετα, το Symbiocene προσφέρει ένα πιο ελπιδοφόρο όραμα για το μέλλον. Οραματίζεται έναν κόσμο όπου οι άνθρωποι ζουν σε αρμονία με τη φύση, αναγνωρίζοντας τη διασύνδεση όλων των έμβιων όντων και δουλεύοντας για την αμοιβαία ευημερία. Το Symbiocene δίνει έμφαση στη σημασία της συνεργασίας, της αμοιβαιότητας και της οικολογικής ευθύνης. Στην εκμάθηση γλωσσών, η εξερεύνηση του Symbiocene μπορεί να περιλαμβάνει τη μάθηση βιώσιμων πρακτικών, την εξερεύνηση συστημάτων γνώσης των αυτοχθόνων και τη συμμετοχή σε έργα που προωθούν την οικολογική αποκατάσταση και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Η Solastalgia, ένας όρος που επινόησε ο περιβαλλοντικός φιλόσοφος Glenn Albrecht, περιγράφει το αίσθημα οδύνης και απώλειας που προκαλείται από την περιβαλλοντική αλλαγή. Πρόκειται για μια μορφή νοσταλγίας που βιώνει κανείς, ενώ εξακολουθεί να βρίσκεται στο σπίτι του, καθώς τα οικεία τοπία και οικοσυστήματα μετασχηματίζονται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Στην εκμάθηση γλωσσών, η εξερεύνηση της solastalgia μπορεί να περιλαμβάνει την ανάγνωση λογοτεχνίας και ποίησης που εκφράζουν θλίψη και απώλεια για το περιβάλλον, τη συζήτηση των συναισθηματικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και τη συμμετοχή σε δημιουργικά έργα που διερευνούν τρόπους αντιμετώπισης και επούλωσης από το περιβαλλοντικό τραύμα.

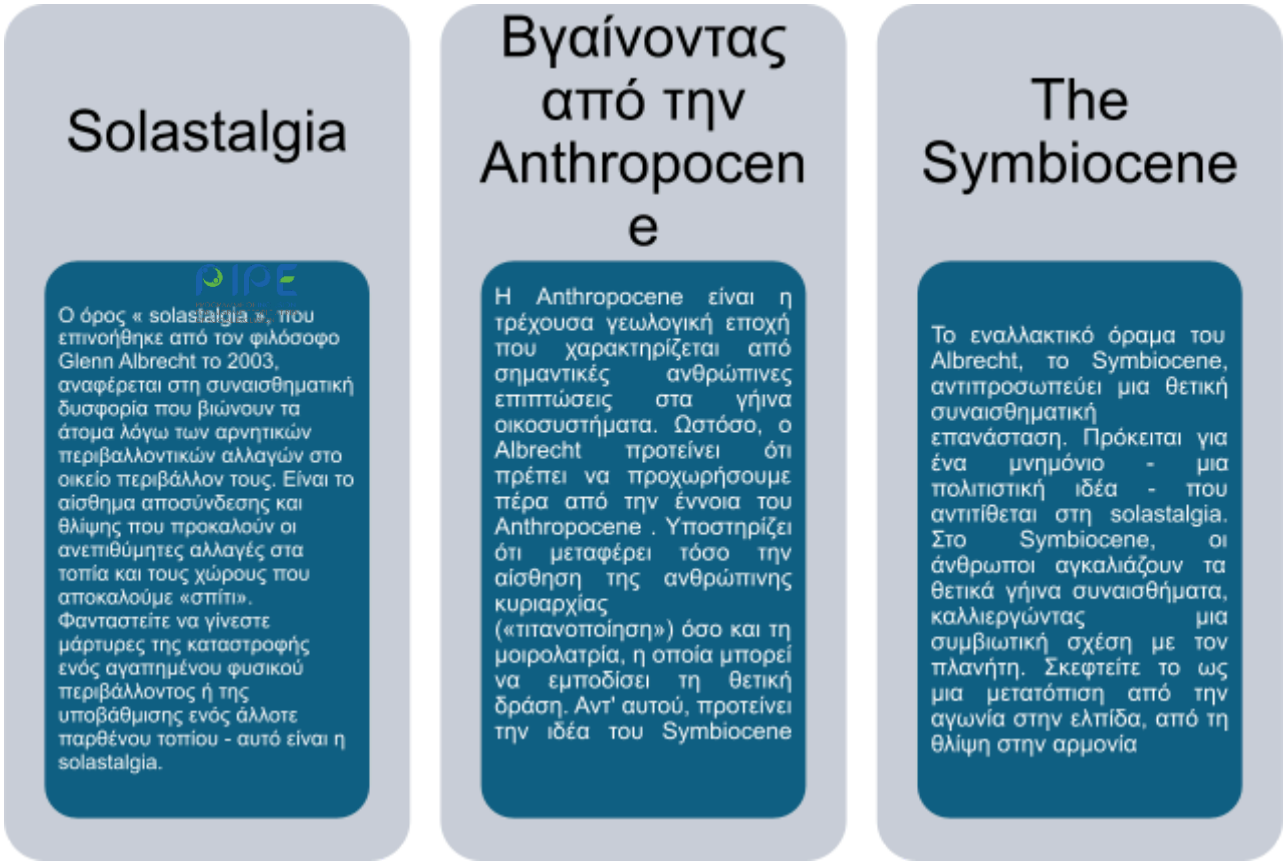

Η ενσωμάτωση αυτών των εννοιών στην εκμάθηση γλωσσών μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενσωματώσουν στα μαθήματά τους κείμενα, βίντεο και άλλους πόρους που εξερευνούν το Anthropocene, το Symbiocene και τη Solastalgia. Μπορούν επίσης να διευκολύνουν συζητήσεις και αντιπαραθέσεις σχετικά με αυτά τα θέματα, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να μοιραστούν τις απόψεις τους και να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εμπλέξουν τους μαθητές σε δραστηριότητες μάθησης βάσει σχεδίου που αντιμετωπίζουν περιβαλλοντικές προκλήσεις και προωθούν βιώσιμες πρακτικές.

Εξερευνώντας το Anthropocene, το Symbiocene και το Solastalgia, οι μαθητές γλωσσών μπορούν να αναπτύξουν μια βαθύτερη κατανόηση της πολύπλοκης σχέσης μεταξύ του ανθρώπου και του περιβάλλοντος. Μπορούν επίσης να καλλιεργήσουν συναισθηματικές ικανότητες όπως η ενσυναίσθηση, η συμπόνια και η αίσθηση ευθύνης για τον πλανήτη. Αυτό, με τη σειρά του, μπορεί να τους δώσει τη δυνατότητα να γίνουν ενεργοί συμμετέχοντες στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου και δίκαιου μέλλοντος.

7.3. Πράσινη Παιδαγωγική

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΕΕ) είναι μια προσέγγιση γλωσσικής μάθησης βασισμένη στο περιεχόμενο που ενισχύει την ευαισθητοποίηση των μαθητών σχετικά με τις περιβαλλοντικές ανησυχίες και τον αντίκτυπό τους στους ανθρώπους και τα ζώα.

Η πράσινη παιδαγωγική δίνει έμφαση στην ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας στη γλωσσική διδασκαλία. Ακολουθούν ορισμένες βασικές συνιστώσες:

Επαγγελματική ανάπτυξη των καθηγητών ξένων γλωσσών: Εκπαιδευτικοί θα πρέπει να λαμβάνουν κατάρτιση σχετικά με την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στη γλωσσική διδασκαλία.

Πρόγραμμα σπουδών με βάση το περιβάλλον: Περιβαλλοντικά θέματα θα πρέπει να συμπεριληφθούν στα προγράμματα σπουδών, τα διδακτικά προγράμματα και τα σχολικά βιβλία.

Υλικά και πηγές που σχετίζονται με το περιβάλλον: Παροχή υλικού που σχετίζεται με περιβαλλοντικά θέματα.

Προγράμματα περιβαλλοντικού γραμματισμού: Προώθηση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης.

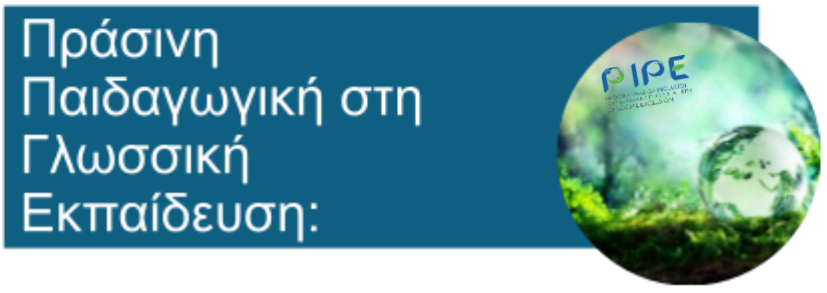

7.3.1. Υλικά και πόροι με βάση το περιβάλλον, για την εκμάθηση γλωσσών

Η ενσωμάτωση υλικών και πόρων με βάση το περιβάλλον στην εκμάθηση γλωσσών μπορεί να δημιουργήσει μια δυναμική και ελκυστική μαθησιακή εμπειρία που προάγει την

περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και την απόκτηση γλωσσών ταυτόχρονα. Με την ενσωμάτωση αυθεντικών κειμένων, δεδομένων από τον πραγματικό κόσμο και πολυμεσικών πόρων που αφορούν περιβαλλοντικά ζητήματα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενδυναμώσουν τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, να διευρύνουν το λεξιλόγιό τους και να γίνουν ενημερωμένοι υποστηρικτές ενός βιώσιμου μέλλοντος.

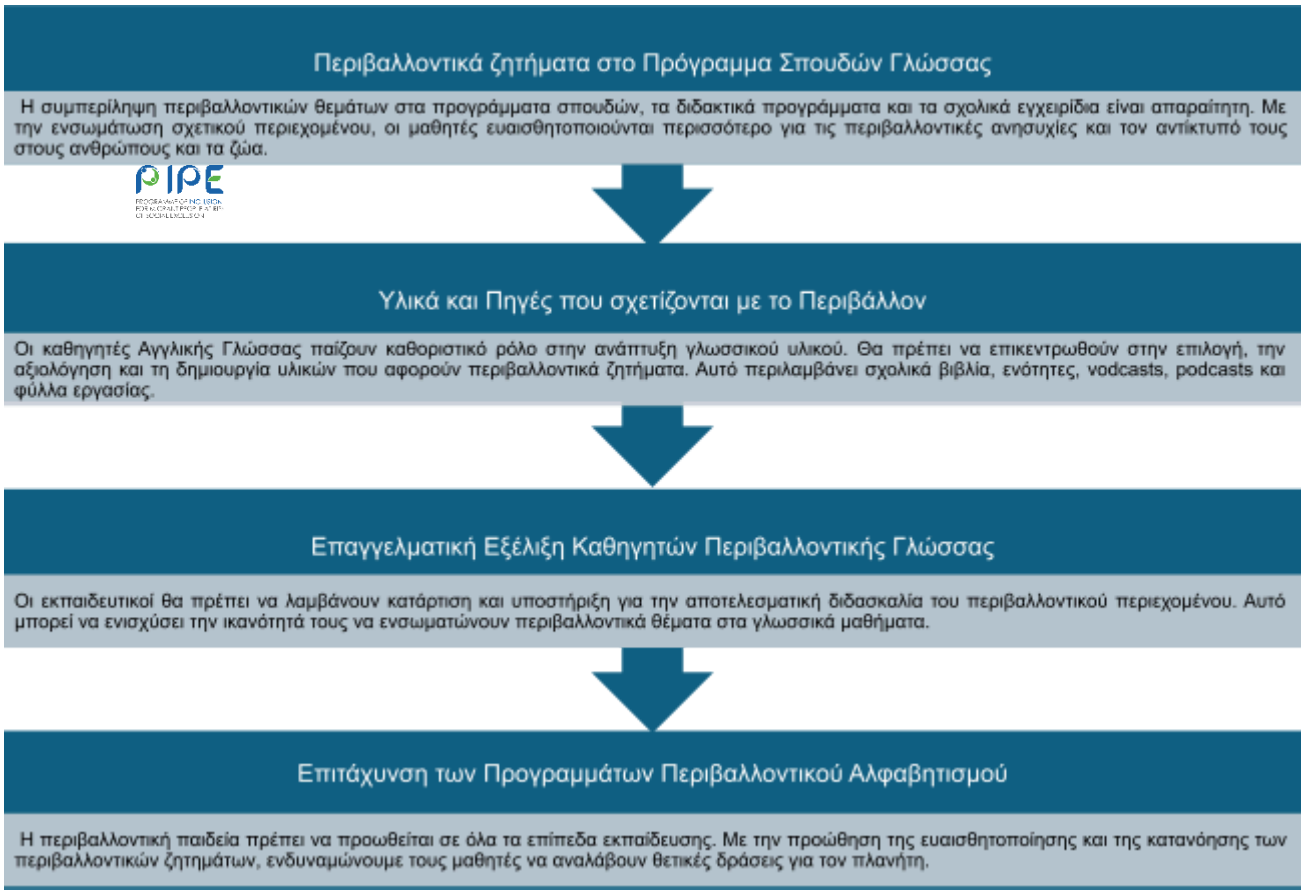

Μια αποτελεσματική προσέγγιση είναι η χρήση έγκυρων κειμένων που πραγματεύονται περιβαλλοντικά θέματα. Τα άρθρα εφημερίδων, οι επιστημονικές εκθέσεις, τα ντοκιμαντέρ και τα λογοτεχνικά έργα μπορούν να προσφέρουν στους μαθητές ένα ευρύ φάσμα λεξιλογίου και λόγου που σχετίζεται με περιβαλλοντικά θέματα. Η ανάλυση της γλώσσας που χρησιμοποιείται σε αυτά τα κείμενα μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τις αποχρώσεις του περιβαλλοντικού λόγου και να αναπτύξουν τις δικές τους κριτικές απόψεις. Επιπλέον, η συμμετοχή σε συζητήσεις και αντιπαραθέσεις σχετικά με αυτά τα κείμενα μπορεί να ενισχύσει τη βαθύτερη κατανόηση και να προωθήσει τις δεξιότητες κριτικής σκέψης.

Τα στοιχεία του πραγματικού κόσμου μπορούν επίσης να αποτελέσουν πολύτιμο πόρο για την εκμάθηση γλωσσών. Οι στατιστικές για την κλιματική αλλαγή, τα επίπεδα ρύπανσης και τα δεδομένα για τη βιοποικιλότητα μπορούν να παρέχουν στους μαθητές συγκεκριμένες πληροφορίες για την κατάσταση του περιβάλλοντος. Η χρήση αυτών των δεδομένων για τη δημιουργία γραφημάτων, διαγραμμάτων ή άλλων οπτικών αναπαραστάσεων μπορεί να κάνει τις πολύπλοκες πληροφορίες πιο προσιτές και ελκυστικές. Οι μαθητές μπορούν να

εξασκήσουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες ερμηνεύοντας και παρουσιάζοντας αυτά τα δεδομένα, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν την κατανόηση των επιστημονικών και τεχνικών πτυχών των περιβαλλοντικών ζητημάτων.

Πόροι πολυμέσων, όπως βίντεο, podcasts και διαδραστικοί ιστότοποι, μπορούν να προσθέσουν μια άλλη διάσταση στην εκμάθηση γλωσσών. Ντοκιμαντέρ για περιβαλλοντικά θέματα, συνεντεύξεις με ειδικούς και εικονικές περιηγήσεις σε φυσικούς βιότοπους μπορούν να προσφέρουν στους μαθητές μια πλούσια και καθηλωτική μαθησιακή εμπειρία. Αυτοί οι πόροι μπορούν επίσης να καλύψουν διαφορετικά μαθησιακά στυλ, παρέχοντας στους οπτικούς, ακουστικούς και κιναισθητικούς μαθητές πολλαπλές δυνατότητες εμπλοκής.

Η ενσωμάτωση τοπικών περιβαλλοντικών ζητημάτων στην εκμάθηση γλωσσών μπορεί να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική. Εστιάζοντας σε περιβαλλοντικές προκλήσεις που αφορούν την μαθητική κοινότητα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να κάνουν τη μαθησιακή εμπειρία πιο ουσιαστική και να ενθαρρύνουν τους μαθητές να αναλάβουν δράση στη ζωή τους. Για παράδειγμα, οι μαθητές θα μπορούσαν να ερευνήσουν τις τοπικές πηγές ρύπανσης, να αναλύσουν τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή τους ή να συμμετάσχουν σε περιβαλλοντικά έργα με την τοπική κοινωνία.

Εκτός από τη χρήση των υφιστάμενων πόρων, οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να ενθαρρύνουν τους μαθητές να δημιουργήσουν τα δικά τους υλικά με βάση το περιβάλλον. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη συγγραφή δοκιμίων ή ποιημάτων για τη φύση, τη δημιουργία αφισών ή γραφήματα για περιβαλλοντικά θέματα ή την ανάπτυξη παρουσιάσεων πολυμέσων για να τις μοιραστούν με την κοινότητα. Με το να γίνουν δημιουργοί περιεχομένου, οι μαθητές μπορούν να εμβαθύνουν στην κατανόηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και να αναπτύξουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες με δημιουργικό και ουσιαστικό τρόπο.

Τύπος Πηγής	Παραδείγματα	Δραστηριότητες Εκμάθησης Γλώσσας
Αυθεντικά κείμενα	Αρθρα εφημερίδων, επιστημονικές εκθέσεις, ντοκιμαντέρ, λογοτεχνικά έργα σχετικά με περιβαλλοντικά θέματα.	Αναλύοντας τη γλώσσα, συζητώντας τις προοπτικές, συζητώντας λύσεις.
Δεδομένα Πραγματικού Κόσμου	Στατιστικά στοιχεία για την κλιματική αλλαγή, επίπεδα ρύπανσης, δεδομένα βιοποικιλότητας.	Δημιουργία γραφημάτων / διαγραμμάτων, ερμηνεία και παρουσίαση δεδομένων, συζήτηση επιπτώσεων.
Πηγές Πολυμέσων	Ντοκιμαντέρ, συνεντεύξεις, εικονικές περιηγήσεις σε φυσικούς βιότοπους.	Παρακολούθηση και συζήτηση βίντεο, ακρόαση podcasts, συμμετοχή σε διαδραστικές δραστηριότητες.
Τοπικά Περιβαλλοντικά Θέματα	Ερευνα για την τοπική ρύπανση, τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στην περιοχή, περιβαλλοντικά έργα με βάση την κοινότητα.	Ανάλυση τοπικών δεδομένων, διεξαγωγή συνεντεύξεων, δημιουργία παρουσιάσεων, συμμετοχή σε κοινοτική δράση.
Εργα που δημιουργούνται από τους εκπαιδευόμενους	Δοκίμια, ποιήματα, τραγούδια για τη φύση, αφίσες/ιχνογραφήματα, παρουσιάσεις πολυμέσων.	Γράφοντας σκέψεις, συνθέτοντας δημιουργικά κομμάτια, σχεδιάζοντας οπτικά βοηθήματα, μοιράζοντας τα με την κοινότητα.

Η ενσωμάτωση γλωσσικών υλικών και πόρων με βάση το περιβάλλον στην εκμάθηση ξένων γλωσσών δεν αφορά μόνο την ευαισθητοποίηση, αλλά και την ενδυνάμωση των μαθητών ώστε να γίνουν ενεργοί συμμετέχοντες στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος. Αναπτύσσοντας τις γλωσσικές τους δεξιότητες στο πλαίσιο περιβαλλοντικών ζητημάτων, οι μαθητές αποκτούν τα εργαλεία που χρειάζονται για να επικοινωνούν αποτελεσματικά σχετικά με αυτές τις προκλήσεις, να υποστηρίζουν την αλλαγή και να λαμβάνουν συνειδητές αποφάσεις σχετικά με τις δικές τους επιπτώσεις στον πλανήτη.

7.3.2. Επαγγελματική εξέλιξη των καθηγητών αγγλικής γλώσσας (ELTs)

Η επαγγελματική ανάπτυξη των καθηγητών αγγλικής γλώσσας (ELTs) υφίσταται μια σημαντική στροφή προς την υιοθέτηση της περιβαλλοντικής συνείδησης και της βιωσιμότητας. Αυτή η εξέλιξη, γνωστή ως «Πράσινη Παιδαγωγική» , αναγνωρίζει τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζουν οι εκπαιδευτές ξένων γλωσσών στην προώθηση της παγκόσμιας συμμετοχής των πολιτών και της περιβαλλοντικής ευθύνης. Ενσωματώνοντας περιβαλλοντικά θέματα και βιώσιμες πρακτικές στη διδασκαλία τους, οι ELT μπορούν να ενδυναμώσουν τους μαθητές να γίνουν κριτικά σκεπτόμενοι, ενημερωμένοι φορείς λήψης αποφάσεων και ενεργά συμμετέχοντες στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος.

Μια βασική πτυχή της «Πράσινη Παιδαγωγική» στην επαγγελματική ανάπτυξη είναι η διερεύνηση περιβαλλοντικών θεμάτων και ζητημάτων στη γλωσσική διδασκαλία. Αυτό περιλαμβάνει την ενσωμάτωση στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα αξιόπιστων κειμένων, όπως άρθρα σχετικά με την κλιματική αλλαγή ή αποσπάσματα περιβαλλοντικής λογοτεχνίας. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διευκολύνουν τις συζητήσεις και τις αντιπαραθέσεις σχετικά με αυτά τα θέματα, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να αναλύουν τη γλώσσα, να εντοπίζουν προκαταλήψεις και να διαμορφώνουν τις δικές τους απόψεις. Επιπλέον, η διερεύνηση των πολιτισμικών και γλωσσικών αναπαραστάσεων της φύσης σε διάφορες κοινότητες μπορεί να εμβαθύνει την κατανόηση των μαθητών για τη διασύνδεση της γλώσσας, του πολιτισμού και του περιβάλλοντος.

Μια άλλη σημαντική πτυχή είναι η ενσωμάτωση βιώσιμων πρακτικών στην τάξη. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει απλές ενέργειες όπως η μείωση των απορριμμάτων χαρτιού, η χρήση ενεργειακά αποδοτικού φωτισμού και η προώθηση της ανακύκλωσης. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να ενθαρρύνουν τους μαθητές να συμμετέχουν σε φιλικές προς το περιβάλλον συμπεριφορές, όπως η εξοικονόμηση νερού, η χρήση δημόσιων μέσων μεταφοράς και η υποστήριξη τοπικών βιώσιμων επιχειρήσεων. Με τη μοντελοποίηση βιώσιμων πρακτικών και την ενσωμάτωσή τους στο πρόγραμμα σπουδών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν μια κουλτούρα περιβαλλοντικής συνείδησης μέσα στην τάξη.

Η επαγγελματική ανάπτυξη για τους ELTs περιλαμβάνει επίσης τη διερεύνηση καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας που προάγουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση. Για παράδειγμα, η μάθηση βάσει έργου μπορεί να ενδυναμώσει τους μαθητές να αναλάβουν δράση για περιβαλλοντικά ζητήματα. Έργα όπως ο σχεδιασμός φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, η οργάνωση καθαρισμών σε κοινότητες ή η δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για

την αειφορία μπορούν όχι μόνο να ενισχύσουν τις γλωσσικές δεξιότητες αλλά και να προωθήσουν την κριτική σκέψη, τη συνεργασία και την αίσθηση της δράσης.

Η τεχνολογία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική ανάπτυξη της «Πράσινης Παιδαγωγικής». Τα διαδικτυακά μαθήματα, τα διαδικτυακά σεμινάρια και τα εικονικά συνέδρια προσφέρουν προσβάσιμες ευκαιρίες στους εκπαιδευτικούς να μάθουν για περιβαλλοντικά θέματα, να εξερευνήσουν βιώσιμες πρακτικές και να συνδεθούν με μια παγκόσμια κοινότητα εκπαιδευτικών που είναι αφοσιωμένοι στη βιωσιμότητα. Ψηφιακά εργαλεία και πόροι, όπως διαδραστικοί χάρτες, προσομοιώσεις και περιβαλλοντικές βάσεις δεδομένων, μπορούν επίσης να εμπλουτίσουν τη γλωσσική διδασκαλία παρέχοντας δεδομένα από τον πραγματικό κόσμο και ελκυστικές μαθησιακές εμπειρίες.

Η συνεργασία και η ανταλλαγή γνώσεων αποτελούν βασικά στοιχεία της επαγγελματικής ανάπτυξης στην «Πράσινη Παιδαγωγική». Η δημιουργία επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μοιράζονται ιδέες, πηγές και εμπειρίες μπορεί να προωθήσει μια κουλτούρα συνεχούς μάθησης και καινοτομίας. Αυτές οι κοινότητες μπορούν να παρέχουν έναν υποστηρικτικό χώρο για τους εκπαιδευτικούς ώστε να εξερευνήσουν νέες προσεγγίσεις, να προβληματιστούν σχετικά με την πρακτική τους και να αναπτύξουν την τεχνογνωσία τους στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Τελικά, η επαγγελματική ανάπτυξη στην «Πράσινη Παιδαγωγική» ενδυναμώνει τους καθηγητές Αγγλικής γλώσσας να γίνουν φορείς αλλαγής. Ενσωματώνοντας περιβαλλοντικά θέματα, βιώσιμες πρακτικές και καινοτόμες μεθοδολογίες στη διδασκαλία τους, μπορούν να εμπνεύσουν τους μαθητές να γίνουν ενημερωμένοι, υπεύθυνοι και αφοσιωμένοι παγκόσμιοι πολίτες που δεσμεύονται να δημιουργήσουν ένα πιο βιώσιμο μέλλον.

7.3.3. Περιβαλλοντική εκπαίδευση σε δράσεις

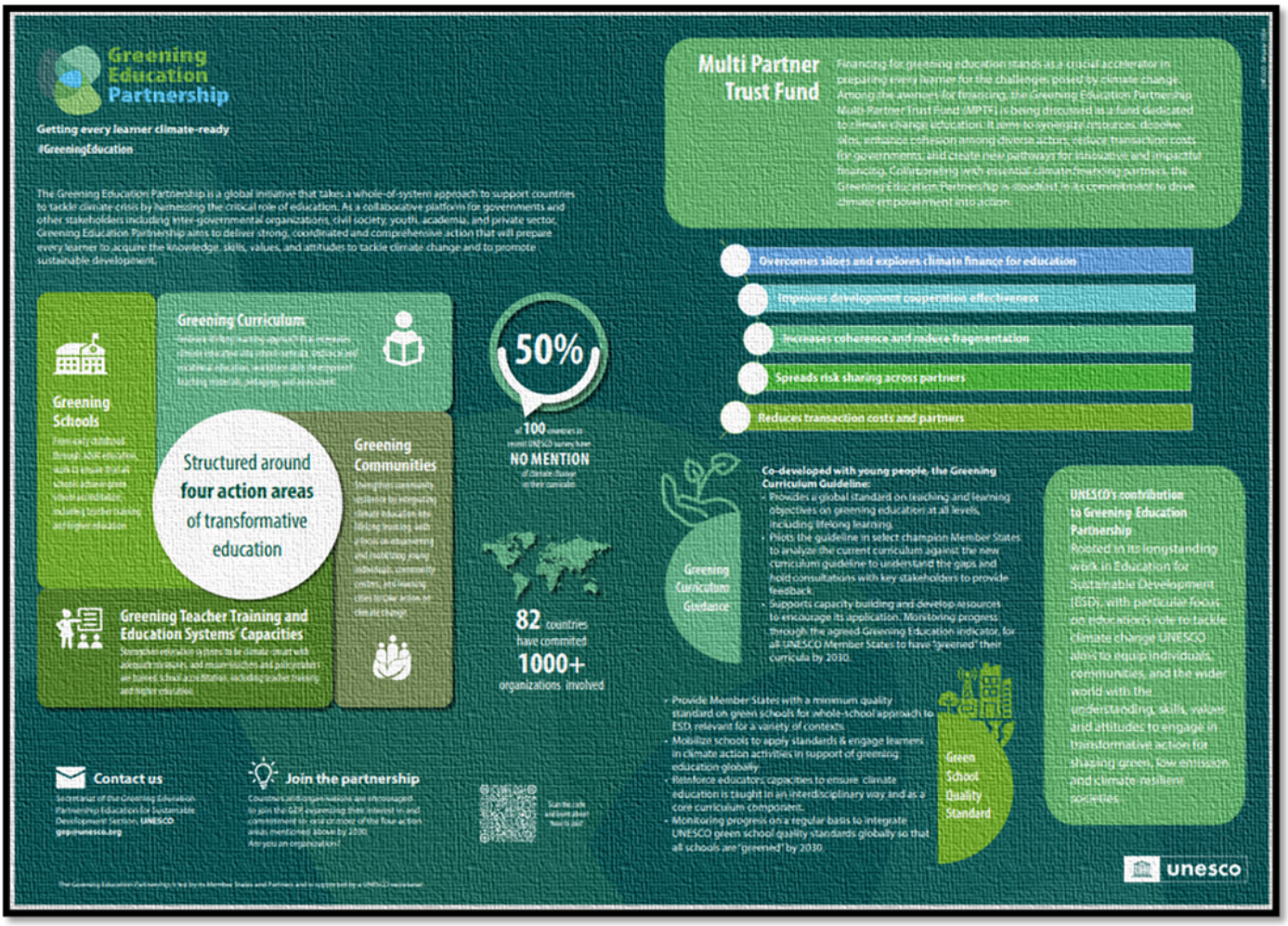

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση στην πράξη μετατρέπει την εκμάθηση γλωσσών σε ένα ισχυρό εργαλείο για την καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης και υπεύθυνης κοινωνικής ευθύνης. Ξεπερνώντας τις θεωρητικές συζητήσεις και εμπλέκοντας τους εκπαιδευόμενους σε πρακτικές δραστηριότητες, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προωθήσουν μια βαθύτερη κατανόηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων, να πυροδοτήσουν το πάθος για την αειφορία και να ενδυναμώσουν τους εκπαιδευόμενους να έχουν θετικό αντίκτυπο στον κόσμο.

Ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους για να ζωντανέψει η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι η μάθηση μέσω προγραμμάτων. Τα προγράμματα αυτά μπορούν να πάρουν διάφορες μορφές, από τη δημιουργία κοινοτικών κήπων μέχρι το σχεδιασμό φιλικών

προς το περιβάλλον προϊόντων ή την οργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Για παράδειγμα, οι μαθητές μπορούν να ερευνήσουν τις τοπικές πηγές ρύπανσης και να παρουσιάσουν τα ευρήματά τους στην κοινότητα, να αναπτύξουν ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης για το σχολείο τους ή να δημιουργήσουν έναν πολύγλωσσο ιστότοπο για τη βιώσιμη διαβίωση. Μέσω αυτών των έργων, οι μαθητές όχι μόνο εξασκούν τις γλωσσικές τους δεξιότητες αλλά και αναπτύσσουν κριτική σκέψη, δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και συνεργασίας, ενώ παράλληλα κάνουν μια αισθητή διαφορά στις κοινότητές τους.

Οι εκδρομές και οι εκπαιδευτικές εμπειρίες στην ύπαιθρο προσφέρουν έναν άλλο ισχυρό τρόπο για να συνδέσετε την εκμάθηση γλωσσών με το περιβάλλον. Η επίσκεψη σε τοπικά πάρκα, καταφύγια ή ακόμη και σε αστικούς χώρους πρασίνου μπορεί να προσφέρει στους μαθητές εμπειρία από πρώτο χέρι του φυσικού κόσμου. Μπορούν να παρατηρήσουν διαφορετικά οικοσυστήματα, να μάθουν για την τοπική βιοποικιλότητα και να εξασκηθούν στην αναγνώριση φυτών και ζώων στη γλώσσα-στόχο. Αυτές οι εμπειρίες μπορούν να κεντρίσουν την περιέργεια, να εμπνεύσουν τη δημιουργικότητα και να προωθήσουν μια βαθύτερη σύνδεση με τη φύση.

Η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στις καθημερινές δραστηριότητες της τάξης μπορεί επίσης να είναι αποτελεσματική. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν παιχνίδια για εμπλουτισμό λεξιλογίου με περιβαλλοντικό θέμα, ασκήσεις κατανόησης κειμένου βασισμένες σε περιβαλλοντικά κείμενα ή προτροπές για γραφή που ενθαρρύνουν τον προβληματισμό για περιβαλλοντικά θέματα. Για παράδειγμα, οι μαθητές θα μπορούσαν να γράψουν ένα κείμενο πειθούς για τη σημασία της μείωσης των πλαστικών απορριμμάτων, να δημιουργήσουν έναν διάλογο μεταξύ δύο χαρακτήρων που συζητούν για την κλιματική αλλαγή ή να αναπτύξουν μια παρουσίαση για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Η χρήση της τεχνολογίας μπορεί να ενισχύσει την περιβαλλοντική εκπαίδευση στην εκμάθηση γλωσσών. Οι διαδραστικοί χάρτες, οι προσομοιώσεις και οι εικονικές εκδρομές μπορούν να προσφέρουν στους μαθητές καθηλωτικές εμπειρίες που τους μεταφέρουν σε διαφορετικά οικοσυστήματα και περιβαλλοντικά πλαίσια. Τα διαδικτυακά εργαλεία συνεργασίας μπορούν να διευκολύνουν την επικοινωνία και τη συνεργασία με εκπαιδευόμενους από όλο τον κόσμο, επιτρέποντάς τους να μοιράζονται απόψεις και να εργάζονται από κοινού σε περιβαλλοντικά έργα.

Μια άλλη προσέγγιση είναι η πρόσκληση ομιλητών που είναι εμπειρογνώμονες σε περιβαλλοντικούς τομείς για να μοιραστούν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους με τους εκπαιδευόμενους. Αυτό θα μπορούσε να αφορά επιστήμονες, περιβαλλοντικούς ακτιβιστές ή κοινοτικούς ηγέτες που εργάζονται σε τοπικές πρωτοβουλίες βιωσιμότητας. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις μπορούν να προσφέρουν στους μαθητές πολύτιμες γνώσεις για τις προκλήσεις και τις λύσεις που σχετίζονται με τα περιβαλλοντικά ζητήματα στον πραγματικό κόσμο.

Συμμετέχοντας σε αυτές τις ποικίλες δραστηριότητες, οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν βαθύτερη κατανόηση των περιβαλλοντικών εννοιών, να διευρύνουν το λεξιλόγιό τους και να βελτιώσουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες. Αποκτούν επίσης δεξιότητες κριτικής σκέψης,

ικανότητες επίλυσης προβλημάτων και μια αίσθηση ενεργητικότητας καθώς ασχολούνται ενεργά με περιβαλλοντικά ζητήματα. Τελικά, η περιβαλλοντική εκπαίδευση στην πράξη ενδυναμώνει τους μαθητές γλωσσών ώστε να γίνουν ενημερωμένοι και υπεύθυνοι πολίτες του κόσμου που δεσμεύονται να δημιουργήσουν ένα πιο βιώσιμο μέλλον.

7.3.4. Πώς να είστε πιο βιώσιμοι κατά τη διδασκαλία

Η ενσωμάτωση βιώσιμων πρακτικών στη διδασκαλία γλωσσών δεν είναι μόνο μια υπεύθυνη επιλογή για το περιβάλλον, αλλά και μια εμπειρία πλούτου τόσο για τους εκπαιδευτικούς, όσο και για τους μαθητές. Η «Πράσινη Παιδαγωγική» , με την εστίασή της στην οικολογική ευαισθητοποίηση και την κοινωνική ευθύνη, προσφέρει ένα πλαίσιο για τη μετατροπή των γλωσσικών τάξεων σε χώρους που προάγουν την αειφορία, ενώ παράλληλα προωθούν την απόκτηση γλωσσικών γνώσεων και την κριτική σκέψη. Αυτή η ενότητα διερευνά συγκεκριμένα παραδείγματα και στρατηγικές για την ενσωμάτωση της αειφορίας στη γλωσσική διδασκαλία, δημιουργώντας ένα πιο οικολογικό και ελκυστικό μαθησιακό περιβάλλον.

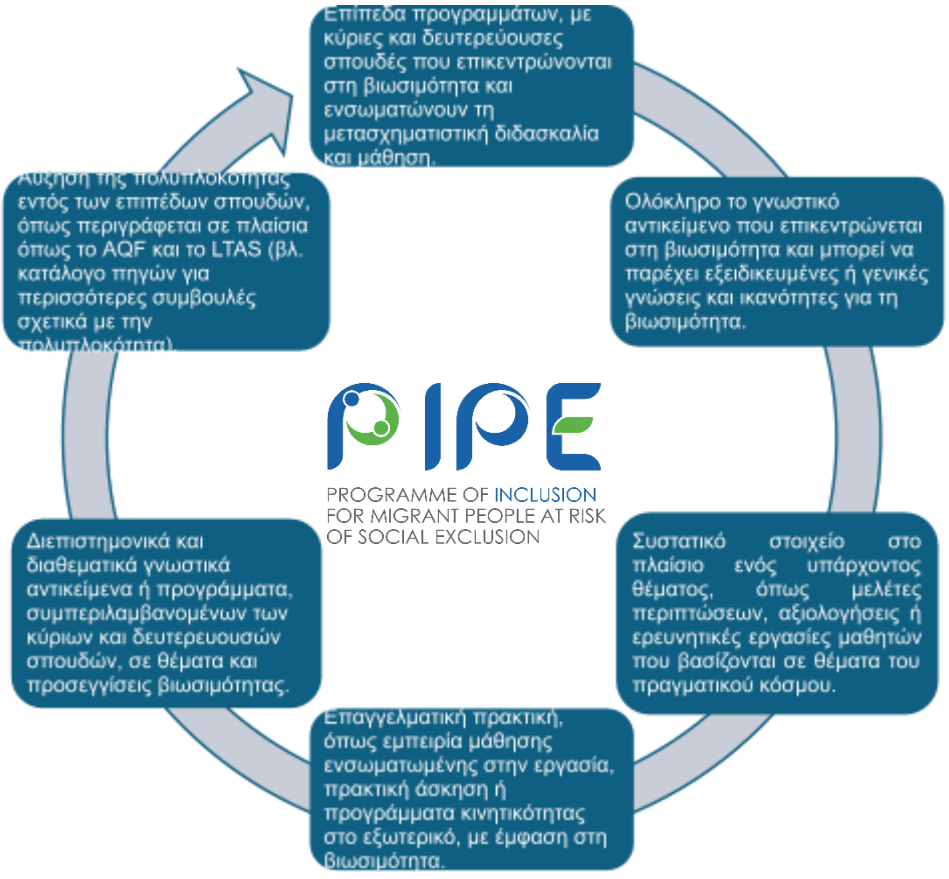

Ένας από τους βασικότερους τρόπους προώθησης της αειφορίας στη διδασκαλία γλωσσών είναι η ελαχιστοποίηση της χρήσης χαρτιού. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να υιοθετήσουν ψηφιακούς πόρους, όπως διαδικτυακά εγχειρίδια, άρθρα και φύλλα εργασίας, για να μειώσουν την ανάγκη εκτύπωσης. Η αξιοποίηση διαδικτυακών πλατφορμών για εργασίες, τεστ και ανατροφοδότηση μπορεί να ελαχιστοποιήσει περαιτέρω την κατανάλωση χαρτιού.

Επιπλέον, η ενθάρρυνση των μαθητών να φέρουν τα δικά τους επαναχρησιμοποιήσιμα σημειωματάρια και μπουκάλια νερού μπορεί να συμβάλει στη μείωση των αποβλήτων και στην προώθηση μιας κουλτούρας βιωσιμότητας στην τάξη.

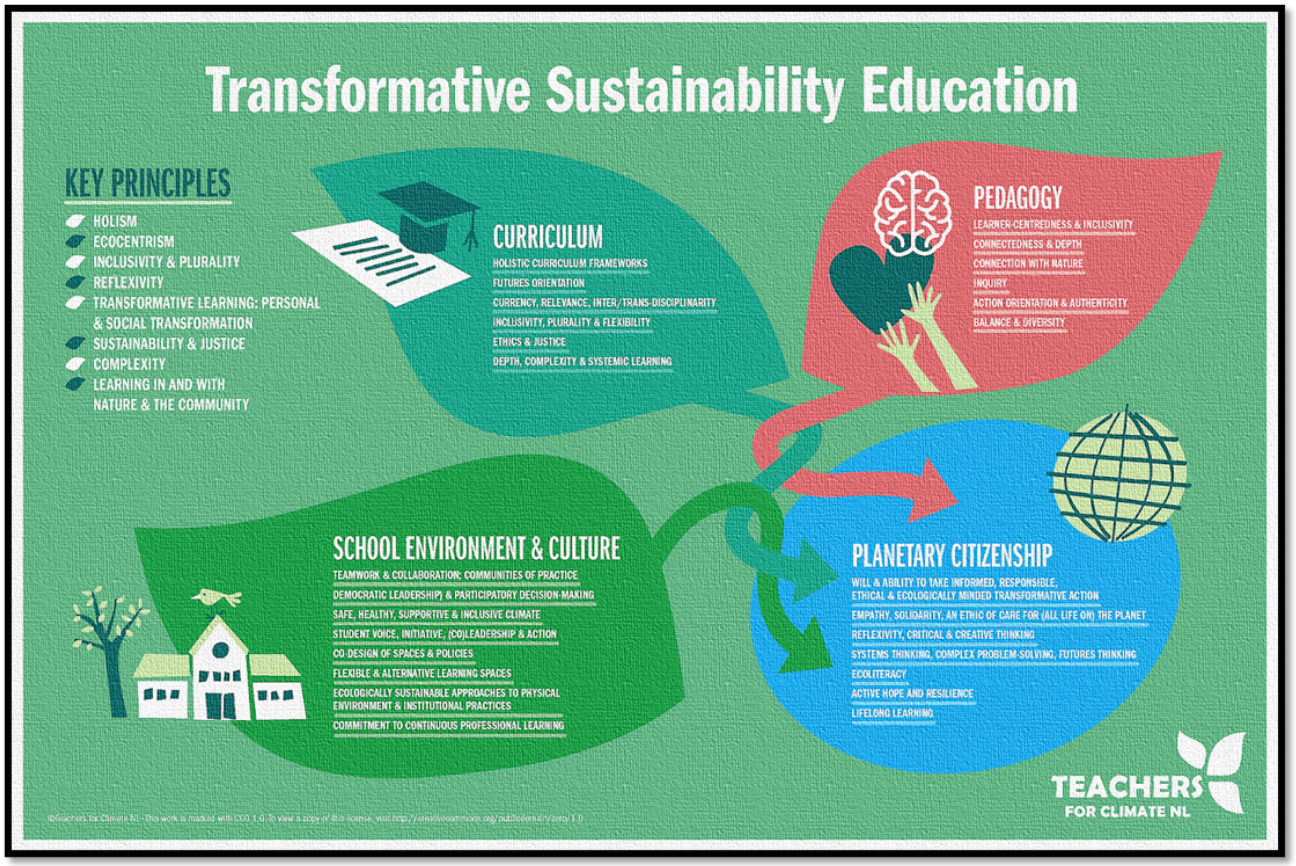

Η εξοικονόμηση ενέργειας είναι μια άλλη κρίσιμη πτυχή της βιώσιμης γλωσσικής διδασκαλίας. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να καταβάλλουν συνειδητή προσπάθεια να σβήνουν τα φώτα και τις ηλεκτρονικές συσκευές όταν δεν χρησιμοποιούνται, να αποσυνδέουν φορτιστές και συσκευές και να βελτιστοποιούν τη χρήση του φυσικού φωτός. Η χρήση ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού, όπως λαμπτήρες LED και φορητοί υπολογιστές με λειτουργίες εξοικονόμησης ενέργειας, μπορεί επίσης να μειώσει σημαντικά την κατανάλωση ενέργειας. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας ενσωματώνοντας σχετικό λεξιλόγιο και συζητήσεις στα μαθήματά τους.

Η προώθηση της ανακύκλωσης και της μείωσης των απορριμμάτων αποτελεί βασικό στοιχείο της Πράσινης Παιδαγωγικής. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να τοποθετήσουν κάδους ανακύκλωσης στην τάξη και να ενθαρρύνουν τους μαθητές να ταξινομούν σωστά τα απορρίμματά τους. Μπορούν επίσης να οργανώσουν εκστρατείες ανακύκλωσης, όπου οι μαθητές συλλέγουν ανακυκλώσιμα υλικά από το σχολείο ή την κοινότητα και μαθαίνουν για τη διαδικασία ανακύκλωσης. Κάνοντας την ανακύκλωση τακτική πρακτική, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εμφυσήσουν στους μαθητές τους το αίσθημα της περιβαλλοντικής ευθύνης.

Η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στα γλωσσικά μαθήματα μπορεί να αποτελέσει έναν ισχυρό τρόπο ευαισθητοποίησης και πυροδότησης συζητήσεων. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέξουν κείμενα και υλικά που διερευνούν περιβαλλοντικά ζητήματα, όπως η κλιματική αλλαγή, η ρύπανση ή η απώλεια της βιοποικιλότητας. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν δεδομένα και στατιστικές από τον πραγματικό κόσμο για να απεικονίσουν τον αντίκτυπο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο περιβάλλον. Με την εμπλοκή των μαθητών σε συζητήσεις σχετικά με αυτά τα θέματα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προωθήσουν την κριτική σκέψη, να τους ενθαρρύνουν να αναπτύξουν τις δικές τους απόψεις και να τους παρακινήσουν να αναλάβουν δράση.

Πεδίο Εστίασης	Βιώσιμες Πρακτικές	Παραδείγματα
Χρήση πηγών	Ελαχιστοποίηση της χρήσης χαρτιού (ψηφιακοί πόροι, διαδικτυακές πλατφόρμες)	Χρησιμοποιήστε ηλεκτρονικά εγχειρίδια, αναθέστε ψηφιακά φύλλα εργασίας, παρέχετε ανατροφοδότηση ηλεκτρονικά.
	Ενθαρρύνετε την επαναχρησιμοποίηση υλικών (σημειωματάρια, μπουκάλια νερού)	Βάλτε τους μαθητές να φέρνουν τα δικά τους επαναχρησιμοποιήσιμα υλικά στην τάξη.
Εξοικονόμηση Ενέργειας	Σβήνετε τα φώτα/ηλεκτρονικά όταν δεν τα χρησιμοποιείτε	Καθιερώστε μια ρουτίνα για το σβήσιμο των φώτων και την αποσύνδεση των συσκευών από την πρίζα.
	Χρησιμοποιήστε εξοπλισμό ενεργειακής απόδοσης (λαμπτήρες LED, φορητοί υπολογιστές εξοικονόμησης ενέργειας)	Υποστήριξη για ενεργειακά αποδοτικές αναβαθμίσεις στην τάξη.
	Ενσωματώστε λεξιλόγιο και συζητήσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας στα μαθήματα.	Συζητήστε τις πηγές ενέργειας, την κατανάλωση και τις στρατηγικές εξοικονόμησης στη γλώσσα-στόχο.
Ανακύκλωση & Μείωση Αποβλήτων	Εγκατάσταση κάδων ανακύκλωσης, οργάνωση εκστρατειών ανακύκλωσης	Εκπαιδεύστε τους μαθητές σχετικά με τους διάφορους τύπους ανακυκλώσιμων υλικών.
	Διδάξτε τη διαδικασία ανακύκλωσης και τη σημασία της μείωσης των αποβλήτων.	Ενσωματώστε δραστηριότητες και λεξιλόγιο με θέμα την ανακύκλωση στα μαθήματα.
Ενσωμάτωση Προγράμματος Σπουδών	Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών θεμάτων στα μαθήματα	Χρησιμοποιήστε κείμενα σχετικά με την κλιματική αλλαγή, τη ρύπανση, την απώλεια της βιοποικιλότητας.
	- Αξιοποίηση δεδομένων και στατιστικών στοιχείων από τον πραγματικό κόσμο για την απεικόνιση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου	Αναλύστε δεδομένα σχετικά με τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, τα ποσοστά αποψίλωσης των δασών ή τα απειλούμενα είδη.
Πέρα από την Τάξη	Εκδρομές σε καταφύγια, κοινοτικούς κήπους, κέντρα ανακύκλωσης	Οργανώστε επισκέψεις σε τοπικές περιβαλλοντικές οργανώσεις ή βιώσιμες επιχειρήσεις.
	Συμμετοχή σε προγράμματα εκμάθησης υπηρεσιών (εθελοντισμός, καθαρισμοί κοινοτήτων)	Συνεργαστείτε με τοπικές περιβαλλοντικές οργανώσεις για πρακτικά έργα.
Αξιολόγηση	Σχεδιάστε αξιολογήσεις που απαιτούν από τους μαθητές να επιδείξουν περιβαλλοντική κατανόηση και να εφαρμόσουν γλωσσικές δεξιότητες	Γράψτε πειστικά δοκίμια, δημιουργήστε παρουσιάσεις, αναπτύξτε σχέδια δράσης για τη βιωσιμότητα

Πέρα από την αίθουσα διδασκαλίας, υπάρχουν πολυάριθμες ευκαιρίες για την ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στην εκμάθηση γλωσσών. Οι εκδρομές σε καταφύγια, κοινοτικούς κήπους ή κέντρα ανακύκλωσης μπορούν να προσφέρουν στους μαθητές εμπειρία από πρώτο χέρι σε περιβαλλοντικά ζητήματα και βιώσιμες πρακτικές. Η ενασχόληση με προγράμματα μάθησης παροχής υπηρεσιών, όπως η εθελοντική εργασία σε περιβαλλοντικές οργανώσεις ή η συμμετοχή σε καθαρισμούς κοινοτήτων, μπορεί να προσφέρει στους μαθητές ευκαιρίες να εφαρμόσουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες σε πραγματικές συνθήκες, ενώ παράλληλα έχουν θετικό αντίκτυπο.

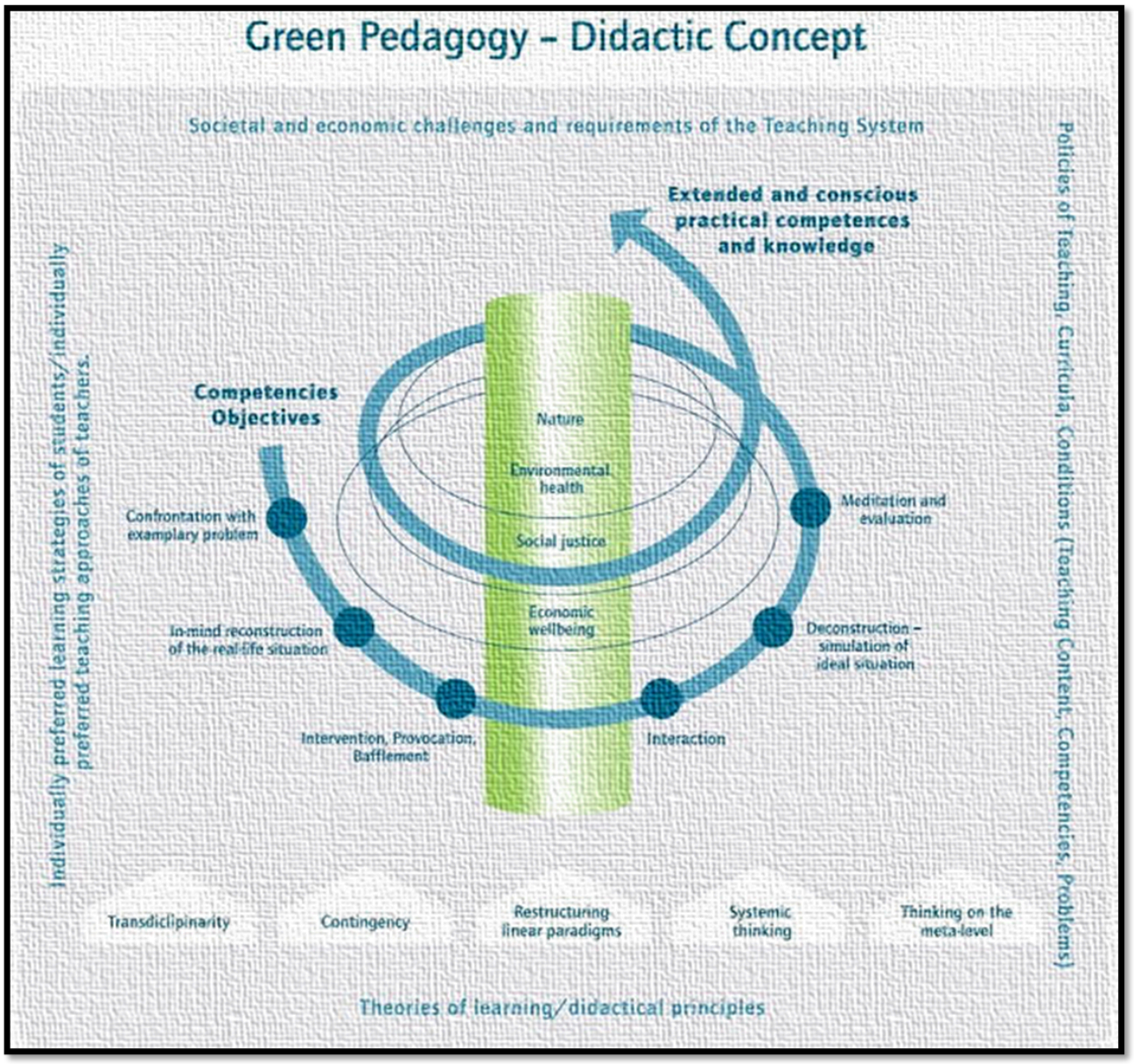

Η ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στις πρακτικές αξιολόγησης είναι μια άλλη σημαντική πτυχή της Πράσινης Παιδαγωγικής. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να σχεδιάσουν αξιολογήσεις που απαιτούν από τους μαθητές να αποδείξουν την κατανόηση περιβαλλοντικών ζητημάτων και την ικανότητά τους να εφαρμόζουν γλωσσικές δεξιότητες σε προβλήματα του αληθινού

κόσμου. Για παράδειγμα, οι μαθητές θα μπορούσαν να γράψουν ένα πειστικό δοκίμιο για τη σημασία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, να δημιουργήσουν μια παρουσίαση για τα οφέλη της βιώσιμης γεωργίας ή να αναπτύξουν ένα σχέδιο για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του σχολείου τους.

Με την υιοθέτηση αυτών των στρατηγικών και την ενσωμάτωση της αειφορίας σε όλες τις πτυχές της γλωσσικής διδασκαλίας, οι εκπαιδευτικοί μπορούν όχι μόνο να προωθήσουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση αλλά και να δημιουργήσουν μια πιο ελκυστική και ουσιαστική μαθησιακή εμπειρία για τους μαθητές τους. Η Πράσινη Παιδαγωγική ενδυναμώνει τους εκπαιδευόμενους να γίνουν ενεργοί συμμετέχοντες στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου μέλλοντος, εξοπλίζοντάς τους με τις γλωσσικές δεξιότητες και τις ικανότητες κριτικής σκέψης που είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση των πολύπλοκων περιβαλλοντικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο πλανήτης μας.

The Language Sustainability Toolkit

7.4. Εργαλεία

Αυτή η συλλογή εργαλείων για τη γλωσσική βιωσιμότητα δημιουργήθηκε ως ένα συνεργατικό έργο μεταξύ του Ινστιτούτου Living Tongues Institute for Endangered Languages και του Wikitongues. Το Ινστιτούτο Living Tongues είναι ένας από τους κορυφαίους ερευνητικούς οργανισμούς στον κόσμο που επικεντρώνεται στην καταγραφή των απειλούμενων γλωσσών. Το Ινστιτούτο διεξάγει γλωσσολογικές έρευνες πεδίου, δημοσιεύει επιστημονικές εργασίες, διοργανώνει ψηφιακά εκπαιδευτικά εργαστήρια για την ενδυνάμωση των γλωσσικών ακτιβιστών και συνεργάζεται με ομιλητές για τη δημιουργία διαδικτυακών εργαλείων εκμάθησης και διατήρησης γλωσσών, όπως τα Ομιλούντα Λεξικά. Το Wikitongues είναι ένα παγκόσμιο εθελοντικό κίνημα που διευρύνει την πρόσβαση στην αναζωογόνηση των γλωσσών. Ο οργανισμός βοηθά τους ομιλητές να τεκμηριώνουν και να προωθούν τις γλώσσες τους στο διαδίκτυο, διαφυλάσσοντάς τες για την επόμενη γενιά. Οι συνεισφέροντες στο Wikitongues καταγράφουν και υπογράφουν προφορικές ιστορίες σε βίντεο, ευαισθητοποιούν για τη βιωσιμότητα των γλωσσών στις κοινότητές τους και βοηθούν στην υποστήριξη ειδικών προγραμμάτων

SCILT Scotland's National Centre for Languages

Η Μάθηση για την Βιωσιμότητα (ή Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, όπως αναφέρεται ευρύτερα εκτός Σκωτίας) ενδυναμώνει τους μαθητές με γνώσεις, δεξιότητες, αξίες και στάσεις ώστε να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις και να αναλαμβάνουν υπεύθυνες δράσεις για την περιβαλλοντική ακεραιότητα, την οικονομική βιωσιμότητα και μια κοινωνία δίκαιη.

Η Σύμπραξη για την Πράσινη Εκπαίδευση είναι μια παγκόσμια πρωτοβουλία που υιοθετεί μια ολοκληρωμένη συστημική προσέγγιση για να υποστηρίξει τις χώρες να αντιμετωπίσουν την κλιματική κρίση, αξιοποιώντας τον κρίσιμο ρόλο της εκπαίδευσης. Ως βάση συνεργασίας για τις κυβερνήσεις και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των διακυβερνητικών

οργανισμών, της κοινωνίας των πολιτών, της νεολαίας, του ακαδημαϊκού και του ιδιωτικού τομέα, η Σύμπραξη για την Πράσινη Εκπαίδευση στοχεύει στην επίτευξη ισχυρής, συντονισμένης και ολοκληρωμένης δράσης που θα προετοιμάσει κάθε μαθητή να αποκτήσει τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις αξίες και τις στάσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο χάρτης δράσης της ESD για το 2030 καθορίζει τις επείγουσες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πλανήτης και υπογραμμίζει την εφαρμογή της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη: («ESD για το 2030»), το οποίο αποσκοπεί στην αύξηση του ρόλου της εκπαίδευσης στην οικοδόμηση ενός πιο δίκαιου και βιώσιμου κόσμου. Για τη συμπλήρωση του χάρτη δράσης της ESD για το 2030, η παρούσα συλλογή εργαλείων παρέχει επιλεγμένους πόρους που υποστηρίζουν τα κράτη μέλη, τους περιφερειακούς και παγκόσμιους εμπλεκόμενους φορείς στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων. Μέσω πέντε τομέων προτεραιότητας και στο πλαίσιο έξι βασικών τομέων εφαρμογής, η ESD υποστηρίζει την επίτευξη των SDGs και ασχολείται με τις επείγουσες προκλήσεις βιωσιμότητας του 21ου αιώνα.

Η συλλογή εργαλείων «Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη» βασίζεται στην ιδέα ότι οι κοινότητες και τα εκπαιδευτικά συστήματα εντός των κοινοτήτων πρέπει να συνδυάσουν τις προσπάθειές τους για αειφορία. Καθώς οι κοινότητες αναπτύσσουν στόχους βιωσιμότητας, τα τοπικά εκπαιδευτικά συστήματα μπορούν να τροποποιήσουν τα υπάρχοντα προγράμματα σπουδών ώστε να ενισχύσουν αυτούς τους στόχους. Καθώς αναπτύσσαμε την Εργαλειοθήκη, έγινε φανερό ότι πολλές κοινότητες δεν έχουν αναπτύξει στόχους βιωσιμότητας ή σχέδια δράσης στα οποία να βασιστεί η εκπαιδευτική αλλαγή. Ως αποτέλεσμα, περιλαμβάνουμε ορισμένες ασκήσεις για να βοηθήσουμε τις κοινότητες να αναπτύξουν τέτοιους στόχους. Περιλαμβάνουμε επίσης μερικές ασκήσεις για να εξηγήσουμε την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Εμπνεύστηκα να αναπτύξω την Εργαλειοθήκη για την ESD μετά τη συμμετοχή μου στην Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για την Αειφόρο Ανάπτυξη (CSD) το 1998. Κάθε χρόνο, η CSD επανεξετάζει διάφορα κεφάλαια της Ατζέντας 21 από τη Σύνοδο Κορυφής της Γης (Ρίο ντε Τζανέιρο, 1992). Όταν συμμετείχα σε αυτή τη συνεδρίαση, η CSD επανεξέτασε το κεφάλαιο 36, «Προώθηση της εκπαίδευσης, της ευαισθητοποίησης του κοινού και της κατάρτισης». Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, η μία μετά την άλλη αντιπροσωπείες επιβεβαίωναν τη σημασία

της εκπαίδευσης για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης. Παρ' όλα αυτά, παρατήρησα αυξανόμενη απογοήτευση για το γεγονός ότι η εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη (ESD) δεν προχωρούσε ταχύτερα- ότι κανείς δεν είχε αναλάβει την ευθύνη για την ESD ούτε είχε συγκεντρώσει χρήματα για την προώθησή της- ότι κανείς δεν ήξερε από πού ή πώς να ξεκινήσει- και ότι οι άνθρωποι έδειχναν με το δάχτυλο τους άλλους, κατηγορώντας τους ότι δεν έκαναν αρκετά.

Αυτή η σελίδα φιλοξενεί πόρους για την εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη (ESD) για εκπαιδευτικούς, δασκάλους και επαγγελματίες που διδάσκουν αγγλικά για ομιλητές άλλων γλωσσών (ESOL). Οι πόροι αυτοί ανατέθηκαν από το ETF, παραδόθηκαν από το HOLEX και αναπτύχθηκαν και δοκιμάστηκαν από την Υπηρεσία Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Μάντσεστερ, το Idea Store at Tower Hamlets Council και την Υπηρεσία Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Ουέστμινστερ. Αν και αναπτύχθηκαν σε ένα πλαίσιο εκπαίδευσης ενηλίκων, οι πόροι αυτοί θα ισχύουν και για τις ομάδες ESOL σε άλλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα συμπληρωματικής εκπαίδευσης.

7.5. Βιβλιογραφικές αναφορές

- Stevenson, R. B. (2017). Environmental education for sustainability: A case study approach. Routledge
- Tilbury, D., & Wortman, D. (2004). Engaging people in sustainability. IUCN.
- Albrecht, G. (2019). Earth emotions: New words for a new world. Cornell University Press.
- Haraway, D. J. (2016). Staying with the trouble: Making kin in the Chthulucene. Duke University Press.
- McKinley, J. (2015). Critical pedagogy and second language education. Bloomsbury Publishing
- The Green Schools National Network. (n.d.).

TO BE
CONTINUED...
PROGRAMME OF INCLUSION
FOR MIGRANT PEOPLE AT RISK
OF SOCIAL EXCLUSION

8. Ψηφιακές δεξιότητες για τη βελτίωση της συμπερίληψης και της εκπαίδευσης

Περίληψη

Το κεφάλαιο που ακολουθεί στοχεύει να διερευνήσει την προπαρασκευαστική εργασία που καλείται να πραγματοποιήσει ένας καθηγητής ξένων γλωσσών σε μια τάξη μεταναστών μαθητών, προκειμένου να δημιουργήσει ένα μάθημα που είναι ταυτόχρονα ενθαρρυντικό, αποτελεσματικό και προσανατολισμένο προς την προώθηση της ένταξης των συμμετεχόντων μέσω της ανάπτυξης διαπολιτισμικής ευαισθησίας που αποτρέπει την εδραίωση στερεοτύπων και κοινωνικών προκαταλήψεων.
Αφού συζητηθούν και προσαρμοστούν ορισμένα χρήσιμα κριτήρια σχετικά με το προφίλ των μαθητών, ώστε να κατανοηθούν πλήρως το υπόβαθρο και οι φιλοδοξίες τους, η ανάλυση που θα ακολουθήσει αφορά στην κατασκευή διδακτικών μονάδων ώστε να μελετήσει τον θεμελιώδη ρόλο που παίζει η σαφήνεια της παρουσίασης στην μαθησιακή διαδικασία.
Μέσω της παρουσίασης των διάφορων διδακτικών μεθοδολογιών και της εξερεύνησης μιας τεράστιας ποικιλίας διαθέσιμων διδακτικών υλικών, ο τελικός στόχος είναι να προσφερθεί στους εκπαιδευτικούς ένας κατάλογος πόρων που τονώνει τη δημιουργικότητά τους και τους δίνει τη δυνατότητα να δημιουργήσουν μια διδακτική εμπειρίαπου είναι επιβράβευση για τους μαθητές τους αλλά και για τους ίδιους.

Ερώτηση Αναστοχασμού

Πώς μπορεί το εργαλείο Καθηλωτικός Αναγνώστης να ενσωματωθεί αποτελεσματικά στις δραστηριότητες της τάξης για να υποστηρίξει διάφορες μαθησιακές ανάγκες; Ποιες πρακτικές είναι βέλτιστες για την εκπαίδευση δασκάλων και μαθητών σχετικά με τον τρόπο χρήσης των δυνατοτήτων και των λειτουργιών του Ελέγχου Προσβασιμότητας; Με ποιους τρόπους μπορεί να αξιοποιηθεί το εργαλείο Βοηθός Μαθηματικών από τους εκπαιδευτικούς για να διαφοροποιήσει τη διδασκαλία και να δημιουργήσει ένα πιο συμπεριληπτικό περιβάλλον μάθησης για τους μαθητές; Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ζωντανοί υπότιτλοι και οι τεχνολογίες μετάφρασης σε πραγματικό χρόνο για την ενίσχυση της συμμετοχής και δέσμευσης σε περιβάλλοντα εικονικής μάθησης; Ποια είναι τα βασικά ηθικά ζητήματα που πρέπει να καθοδηγούν την υπεύθυνη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και την προστασία των προσωπικών δεδομένων; Πώς μπορούν οι δημόσιοι φορείς να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες των ηλεκτρονικών κεντρικών γραφείων για να βελτιώσουν τη διαφάνεια, την προσβασιμότητα και τη συμμετοχή των πολιτών; Ποιες στρατηγικές μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να διασφαλιστεί ότι η εισαγωγή νέων τεχνολογιών πληροφορικής στην εκπαίδευση προωθεί τον ψηφιακό γραμματισμό και την ηθική συμπεριφορά μεταξύ των μαθητών; Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής να συνεργαστούν για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται από την ταχεία πρόοδο των

ψηφιακών τεχνολογιών στην τάξη; Τι ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η ψηφιακή τεχνολογία στην ενδυνάμωση των μεταναστών μαθητών και στην προώθηση ενός εκπαιδευτικού τοπίου χωρίς αποκλεισμούς; Με ποιους τρόπους μπορούν οι ψηφιακές ικανότητες να ενσωματωθούν αποτελεσματικά στη διδασκαλία και εκμάθηση γλωσσών για τους μετανάστες για να υποστηρίξουν την ένταξη και την ακαδημαϊκή τους επιτυχία;

8.1. Ψηφιακά εργαλεία για τη βελτίωση της συμπερίληψης και της εκπαίδευσης

Στην επιδίωξη της ενδυνάμωσης των μεταναστών και της προώθησης συμπεριληπτικών εκπαιδευτικών περιβαλλόντων, έχει αναδειχθεί ισχυρός σύμμαχος μια δέσμη μετασχηματιστικών ψηφιακών εργαλείων. Αυτές οι καινοτόμες τεχνολογίες έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν τη μαθησιακή εμπειρία, διασφαλίζοντας ότι η γνώση και οι ευκαιρίες είναι προσβάσιμες σε όλους, ανεξάρτητα από γλωσσικά ή γνωστικά εμπόδια. Εδώ προτείνουμε μια ανασκόπηση ορισμένων αποτελεσματικών ψηφιακών εργαλείων που αναδιαμορφώνουν την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Μπορούν να ενσωματωθούν στα κύρια εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την προετοιμασία ψηφιακών κειμένων ή παρουσιάσεων ή στα προγράμματα περιήγησης, δίνοντας τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να κάνουν το περιεχόμενο πιο συμπεριληπτικό.

8.1.1. Καθηλωτικός Αναγνώστης

Ο Καθηλωτικός Αναγνώστης είναι ένα ισχυρό ψηφιακό εργαλείο που μπορεί να βελτιώσει σημαντικά την αναγνωστική κατανόηση και την προσβασιμότητα για εκπαιδευόμενους κάθε προέλευσης. Διατίθεται σε διαφορετικές εφαρμογές: υπάρχει μία έκδοση διαθέσιμη ως πρόσθετη μακροεντολή για τις εφαρμογές του Microsoft Office, υπάρχει μια πρόσθετη έκδοση για το Google Chrome ή το Microsoft Edge και υπάρχουν επίσης ανεξάρτητες εφαρμογές.

Χρησιμοποιώντας τεχνολογία μετατροπής κειμένου σε ομιλία, ακριβή μετάφραση γλώσσας και προσαρμόσιμες οπτικές ρυθμίσεις, αυτό το εργαλείο επιτρέπει στους χρήστες να αλληλεπιδρούν με το περιεχόμενο με τρόπο που να καλύπτει τις μοναδικές ανάγκες και προτιμήσεις τους. Για τους μετανάστες, το Immersive Reader μπορεί να είναι μια ανεκτίμητη πηγή, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα πρόσβασης σε εκπαιδευτικό υλικό στη γλώσσα-στόχο τους μέσω άμεσης μετάφρασης. Επιπλέον, προσφέρει μια λειτουργία μετατροπής κειμένου σε ομιλία, επιτρέποντας στους μαθητές να ακούσουν το υλικό και να ενισχύσουν περαιτέρω την κατανόηση και την κατάκτηση της γλώσσας. Οι δυνατότητες προσαρμογής του εργαλείου, όπως το ρυθμιζόμενο μέγεθος γραμματοσειράς, το διάστημα και τα χρώματα φόντου, απευθύνονται σε χρήστες με διάφορα γνωστικά και μαθησιακά στυλ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με δυσλεξία ή άλλες μαθησιακές δυσκολίες. Αυτό τους επιτρέπει να ασχολούνται με το υλικό σε ένα

πιο άνετο και χωρίς περισπασμούς περιβάλλον, ενισχύοντας τελικά τη συνολική τους μαθησιακή εμπειρία.

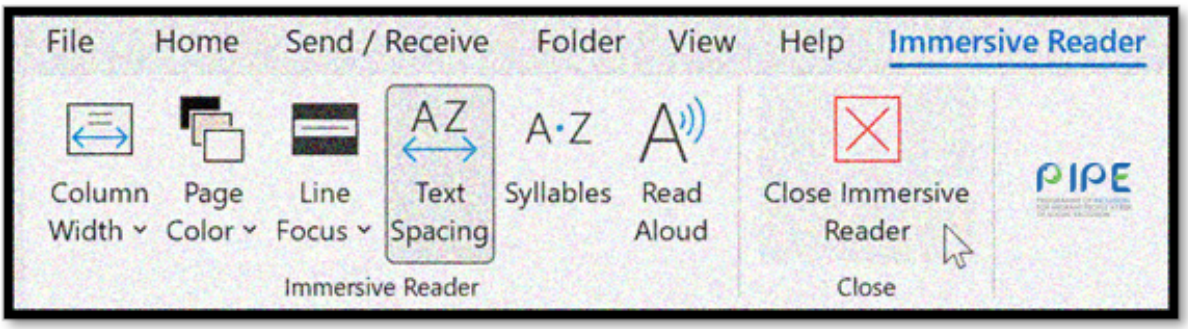

Immersive Reader features integrated in Microsoft Word

Ο Καθηλωτικός Αναγνώστης μπορεί να ωφελήσει σε μεγάλο βαθμό τους μαθητές με διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες με διάφορους τρόπους. Για τους μαθητές της αγγλικής γλώσσας, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, η μετάφραση κειμένου του Καθηλωτικού Αναγνώστη και οι λειτουργίες μετατροπής κειμένου σε ομιλία τους επιτρέπουν να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό στη μητρική τους γλώσσα. Αυτό βοηθά στην υπέρβαση των γλωσσικών φραγμών και υποστηρίζει την κατανόησή τους και την κατάκτηση της γλώσσας. Για μαθητές με αναπηρίες, ο Καθηλωτικός Αναγνώστης προσφέρει προσαρμογή των ρυθμίσεων ώστε να καλύπτει τις ανάγκες των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες όπως η δυσλεξία. Δυνατότητες ρυθμίσεων όπως το μεγέθος γραμματοσειράς, το διάστημα και τα χρώματα φόντου μπορούν να δημιουργήσουν μια πιο άνετη και χωρίς περισπασμούς εμπειρία ανάγνωσης, επιτρέποντας σε αυτούς τους μαθητές να ασχοληθούν με το περιεχόμενο πιο αποτελεσματικά. Ο συνδυασμός οπτικής, ακουστικής και γλωσσικής υποστήριξης που παρέχεται από τον Καθηλωτικό Αναγνώστη καλύπτει διαφορετικά στυλ μάθησης. Οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν να διαβάσουν το κείμενο, να ακούσουν τον ήχο ή να χρησιμοποιήσουν και τους δύο τρόπους, ενισχύοντας την κατανόησή τους μέσω πολλαπλών αισθητηριακών καναλιών. Η ικανότητα του Καθηλωτικού Αναγνώστη να προσαρμόζεται στις ατομικές ανάγκες των μαθητών επιτρέπει μια εξατομικευμένη μαθησιακή εμπειρία. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιήσουν τις επιλογές προσαρμογής του εργαλείου για να προσαρμόσουν το μαθησιακό περιβάλλον στις συγκεκριμένες απαιτήσεις κάθε μαθητή, διασφαλίζοντας μια συμπεριληπτική και υποστηρικτική εκπαιδευτική εμπειρία. Ενδυναμώνοντας μαθητές με διαφορετικές ανάγκες να έχουν πρόσβαση και να κατανοούν το μαθησιακό υλικό ανεξάρτητα, ο Καθηλωτικός Αναγνώστης μπορεί να τονώσει την αυτοπεποίθηση, την αυτοεκτίμηση και την αίσθηση της αυτονομίας τους στη μαθησιακή διαδικασία. Αυτό, με τη σειρά του, μπορεί να οδηγήσει σε βελτιωμένη δέσμευση, κίνητρα και ακαδημαϊκά αποτελέσματα.

Για την αποτελεσματική χρήση του Καθηλωτικού Αναγνώστη με μαθητές, οι δάσκαλοι θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τόσο αυτοί, όσο και οι μαθητές τους γνωρίζουν καλά τα χαρακτηριστικά και τις λειτουργίες του. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη διεξαγωγή εκπαιδευτικών συνεδριών ή την ανάπτυξη οδηγιών χρήσης που θα βοηθήσουν όλους να κατανοήσουν πώς να χρησιμοποιούν το εργαλείο αποτελεσματικά. Η προσεκτική ενσωμάτωση του Καθηλωτικού Αναγνώστη στα σχέδια μαθήματος και τις δραστηριότητες στην τάξη θα βοηθήσει τους μαθητές να εξοικειωθούν με το εργαλείο και να αναγνωρίσουν την αξία του στη βελτίωση της μαθησιακής τους εμπειρίας. Η ενθάρρυνση των μαθητών να προσαρμόσουν τις ρυθμίσεις του Καθηλωτικού Αναγνώστη για να ταιριάζουν στις ιδιαίτερες ανάγκες τους είναι επίσης σημαντική. Οι δάσκαλοι θα πρέπει να καθοδηγούν για την προσαρμογή του μεγέθους της γραμματοσειράς, του διαστήματος, του χρώματος του φόντου και άλλων προτιμήσεων για τη δημιουργία του καλύτερου μαθησιακού περιβάλλοντος. Η προώθηση μιας ατμόσφαιρας συνεργασίας όπου οι μαθητές βοηθούν ο ένας τον άλλον στη χρήση του Καθηλωτικού Αναγνώστη μπορεί να δημιουργήσει μια αίσθηση κοινότητας, να υποστηρίξει τη συνεργατική μάθηση και να βελτιώσει τις δεξιότητες ψηφιακής παιδείας.
Το να ελέγχετε συνεχώς με τους μαθητές για να μετράτε πώς επηρεάζει ο Καθηλωτικός Αναγνώστης τη μάθησή τους είναι ζωτικής σημασίας. Η συλλογή σχολίων και η ανάλογη προσαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας μπορεί να συμβάλει στη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του εργαλείου. Κατανοώντας ότι οι μαθητές θα έχουν διαφορετικά επίπεδα άνεσης και δεξιοτήτων με τον Καθηλωτικό Αναγνώστη, οι δάσκαλοι θα πρέπει να παρέχουν εξατομικευμένη υποστήριξη για να διασφαλίσουν ότι όλοι οι μαθητές μπορούν να αξιοποιήσουν στο έπακρο το εργαλείο. Επιπλέον, η ενημέρωση γονέων και κηδεμόνων σχετικά με τα οφέλη του Καθηλωτικού Αναγνώστη και η ενθάρρυνση τους να υποστηρίξουν τη χρήση του εργαλείου από τα παιδιά τους στο σπίτι θα ενισχύσει περαιτέρω την ενσωμάτωσή του στη μαθησιακή τους ρουτίνα. Η συνεργασία με δασκάλους ειδικής αγωγής, καθηγητές ξένων γλωσσών και άλλους ειδικούς μπορεί να διασφαλίσει ότι ο Καθηλωτικός Αναγνώστης καλύπτει τις συγκεκριμένες ανάγκες των μαθητών με διαφορετικές μαθησιακές απαιτήσεις. Με την τήρηση αυτών των πρακτικών, οι δάσκαλοι μπορούν να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα του Καθηλωτικού Αναγνώστη και να προωθήσουν ένα πιο συμπεριληπτικό και υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης για όλους τους μαθητές.

8.1.2. Έλεγχος Προσβασιμότητας

Ο Έλεγχος Προσβασιμότητας είναι ένα χρήσιμο ψηφιακό εργαλείο που βοηθά τους εκπαιδευτικούς και τους δημιουργούς περιεχομένου να διασφαλίζουν ότι το εκπαιδευτικό υλικό τους είναι προσβάσιμο σε όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με αναπηρίες. Αυτό το καινοτόμο εργαλείο σαρώνει ιστοσελίδες, έγγραφα και άλλους ψηφιακούς πόρους, παρέχοντας λεπτομερή σχόλια για πιθανά ζητήματα προσβασιμότητας.

Μπορεί να ανιχνεύσει προβλήματα όπως η έλλειψη εναλλακτικού κειμένου για εικόνες, η χαμηλή χρωματική αντίθεση και η έλλειψη κατάλληλων δομών επικεφαλίδων - όλα αυτά μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια για μαθητές με οπτικές, γνωστικές ή άλλες αναπηρίες. Όντες εφοδιασμένοι με τις γνώσεις του Ελέγχου Προσβασιμότητας, οι εκπαιδευτικοί μπορούν γρήγορα να εντοπίσουν και να αντιμετωπίσουν αυτές τις ανησυχίες, μετατρέποντας το ψηφιακό τους περιεχόμενο σε ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς που καλύπτει τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών τους. Ενσωματώνοντας τον Έλεγχο Προσβασιμότητας στη δουλειά τους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να λάβουν προληπτικά μέτρα για να δημιουργήσουν δίκαιη πρόσβαση στη γνώση και τις ευκαιρίες, προωθώντας μια τάξη που πραγματικά δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους μαθητές να ευδοκιμήσουν.

Φανταστείτε έναν εκπαιδευτικό να ετοιμάζει μια ψηφιακή παρουσίαση για την κατανόηση της γλώσσας. Πριν τη μοιραστεί με τους μαθητές, αποφασίζει να την εκτελέσει μέσω του Ελέγχου Προσβασιμότητας. Το εργαλείο εντοπίζει αμέσως ορισμένους τομείς ανησυχίας: πολλές εικόνες σε όλη την παρουσίαση δεν διαθέτουν εναλλακτικές περιγραφές κειμένου, πράγμα που σημαίνει ότι οι μαθητές που χρησιμοποιούν προγράμματα ανάγνωσης οθόνης δεν θα είναι σε θέση να κατανοήσουν το οπτικό περιεχόμενο. Επιπλέον, η χρωματική αντίθεση μεταξύ του κειμένου και του φόντου σε μία ενότητα είναι αρκετά χαμηλή, γεγονός που καθιστά δύσκολο για τους μαθητές με προβλήματα όρασης να διαβάσουν τις πληροφορίες. Ακόμα, οι επικεφαλίδες δεν είναι σωστά δομημένες, γεγονός που μπορεί να εμποδίσει την πλοήγηση και την κατανόηση για μαθητές με γνωστικές ή μαθησιακές δυσκολίες. Εφοδιασμένος με αυτήν την ανατροφοδότηση από τον Έλεγχο Προσβασιμότητας, ο εκπαιδευτικός μπορεί να αντιμετωπίσει γρήγορα αυτά τα ζητήματα. Προσθέτουν συνοπτικές εναλλακτικές περιγραφές κειμένου για κάθε σχετική εικόνα, διασφαλίζοντας ότι οι αναγνώστες οθόνης μπορούν να μεταφέρουν τις οπτικές πληροφορίες. Προσαρμόζουν τον συνδυασμό χρωμάτων για να βελτιώσουν την αντίθεση, κάνοντας το κείμενο πιο ευανάγνωστο για μαθητές με οπτικές ανάγκες. Αναδιαρθρώνουν τις επικεφαλίδες για να δημιουργήσουν ένα σαφές, ιεραρχικό περίγραμμα του περιεχομένου, διευκολύνοντας την καλύτερη πλοήγηση και κατανόηση. Ακολουθώντας αυτά τα βήματα, ο εκπαιδευτικός μετατρέπει την άλλοτε απρόσιτη παρουσίαση σε μια περιεκτική πηγή μάθησης στην οποία μπορούν να έχουν πρόσβαση και να την κατανοήσουν όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από τις ικανότητές τους. Ο Έλεγχος

Προσβασιμότητας έχει δώσει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να εντοπίζει και να επιλύει προληπτικά πιθανά εμπόδια, δημιουργώντας μια δίκαιη μαθησιακή εμπειρία για μία τάξη με διαφορετικούς μαθητές. Το συγκεκριμένο παράδειγμα δείχνει πώς ο Έλεγχος Προσβασιμότητας μπορεί να είναι ένα ισχυρό εργαλείο στα χέρια των εκπαιδευτικών που είναι αφοσιωμένοι στην προώθηση ενός περιβάλλοντος μάθησης χωρίς αποκλεισμούς. Αξιοποιώντας αυτόν τον ψηφιακό πόρο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διασφαλίσουν ότι το ψηφιακό τους περιεχόμενο είναι προσβάσιμο και φιλόξενο σε όλους τους μαθητές, προωθώντας ίσες ευκαιρίες για ακαδημαϊκή επιτυχία.

8.1.3. Βοηθός Μαθηματικών

Ως μέρος της ολοκληρωμένης μάθησης, ο Βοηθός Μαθηματικών είναι ένα χρήσιμο τεχνολογικό εργαλείο που δίνει τη δυνατότητα σε διάφορες ομάδες ανθρώπων να αντιμετωπίσουν μαθηματικά προβλήματα και να ξεπεράσουν τις δυσκολίες τους. Το εργαλείο είναι διαθέσιμο ως ενσωματωμένη προσθήκη, για παράδειγμα στο Microsoft OneNote, ή ως ανεξάρτητη εφαρμογή.

Τα μαθηματικά, που συχνά θεωρούνται μάθημα άκαμπτων τύπων και αποθαρρυντικών πολυπλοκοτήτων, μπορούν να δημιουργήσουν σημαντικές προκλήσεις για πολλούς μαθητές. Για τους μετανάστες μαθητές, αυτές οι προκλήσεις μπορούν να ενταθούν περαιτέρω από γλωσσικούς φραγμούς και πολιτισμικές διαφορές. Ο Βοηθός Μαθηματικών στοχεύει να γεφυρώσει αυτά τα κενά, παρέχοντας μια ολοκληρωμένη και εξατομικευμένη προσέγγιση στη μαθηματική μάθηση. Στον πυρήνα της λειτουργικότητας του Βοηθού Μαθηματικών βρίσκεται η ικανότητά του να μεταφράζει μαθηματικές έννοιες, τύπους και διατυπώσεις προβλημάτων στη γλώσσα που προτιμά ο χρήστης. Αυτό το χαρακτηριστικό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους μετανάστες εκπαιδευόμενους, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να έχουν πρόσβαση και να κατανοούν το θέμα χωρίς τους περιορισμούς της γλωσσικής επάρκειας. Διασφαλίζοντας ότι το μαθηματικό περιεχόμενο παρουσιάζεται σε γλώσσα που κατανοούν, ο Βοηθός Μαθηματικών καταργεί ένα σημαντικό εμπόδιο στη μάθηση, επιτρέποντας σε αυτούς τους μαθητές να ασχοληθούν με το υλικό σε βαθύτερο επίπεδο. Πέρα από τη γλωσσική υποστήριξη, ο Βοηθός Μαθηματικών προσφέρει επίσης μια σειρά από λειτουργίες προσαρμοσμένες στις μοναδικές ανάγκες κάθε μαθητή. Το εργαλείο παρέχει επεξηγήσεις βήμα προς βήμα και διαδραστικές απεικονίσεις για να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν πολύπλοκες μαθηματικές αρχές. Αυτές οι εξατομικευμένες μαθησιακές εμπειρίες καλύπτουν διαφορετικά στυλ μάθησης, δίνοντας στους μαθητές τη δυνατότητα να προσεγγίσουν την επίλυση προβλημάτων με τρόπο που να έχει απήχηση στις γνωστικές τους προτιμήσεις. Ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Βοηθού Μαθηματικών είναι η ικανότητά του να προσαρμόζεται στην πρόοδο του ατόμου και στους τομείς δυσκολίας του. Το εργαλείο παρακολουθεί την απόδοση του χρήστη και παρέχει στοχευμένη ανατροφοδότηση και ενίσχυση, καθοδηγώντας τον στη διαδικασία μάθησης με ακρίβεια και προσοχή. Αυτή η εξατομικευμένη προσέγγιση

διασφαλίζει ότι οι μαθητές, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με μαθησιακές δυσκολίες ή κενά στη μαθηματική τους βάση, μπορούν να οικοδομήσουν μια σταθερή κατανόηση του θέματος με τον δικό τους ρυθμό.

Ο αντίκτυπος του Βοηθού Μαθηματικών εκτείνεται πέρα από τον μεμονωμένο μαθητή, καθώς χρησιμεύει επίσης ως πολύτιμος πόρος για τους εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιήσουν το εργαλείο για να διαφοροποιήσουν τη διδασκαλία, προσφέροντας εξατομικευμένη υποστήριξη και πόρους για να καλύψουν τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών τους. Με την ενσωμάτωση του Βοηθού Μαθηματικών στα σχέδια μαθημάτων τους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς όπου όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή τις ικανότητές τους, έχουν την ευκαιρία να ευδοκιμήσουν στα μαθηματικά. Επιπλέον, οι δυνατότητες του Βοηθού Μαθηματικών εκτείνονται πέρα από την τάξη, χρησιμεύοντας ως πολύτιμος πόρος για τους μετανάστες εκπαιδευόμενους ώστε να συνεχίσουν τη μαθηματική τους εκπαίδευση και ανάπτυξη δεξιοτήτων εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Παρέχοντας πρόσβαση σε εξατομικευμένο εκπαιδευτικό υλικό και υποστήριξη, το εργαλείο δίνει τη δυνατότητα σε αυτούς τους μαθητές να ασχοληθούν με τα μαθηματικά στην καθημερινή τους ζωή, ενθαρρύνοντας μια βαθύτερη εκτίμηση για το θέμα και ενισχύοντας τη συνολική ακαδημαϊκή και προσωπική τους ανάπτυξη.

8.1.4. Ζωντανοί υπότιτλοι και μετάφραση σε πραγματικό χρόνο

Στον ολοένα και πιο παγκοσμιοποιημένο κόσμο μας, η ικανότητα αποτελεσματικής επικοινωνίας και κατανόησης περιεχομένου πέρα από τα γλωσσικά εμπόδια έχει γίνει κυρίαρχη, ιδιαίτερα σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Οι ζωντανοί υπότιτλοι και η μετάφραση σε πραγματικό χρόνο είναι ψηφιακά εργαλεία που αντιμετωπίζουν αυτήν την κρίσιμη ανάγκη, φέρνοντας επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο μετανάστες μαθητές και άτομα με προβλήματα ακοής ασχολούνται με το εκπαιδευτικό υλικό και συμμετέχουν σε δραστηριότητες στην τάξη.

Αυτές οι καινοτόμες τεχνολογίες ενσωματώνουν τη δύναμη της αναγνώρισης ομιλίας και της αυτόματης μετάφρασης για να παρέχουν υπότιτλους και υπότιτλους σε πραγματικό χρόνο κατά τη διάρκεια παρουσιάσεων βίντεο, διαλέξεων και εικονικών συσκέψεων. Για τους μετανάστες εκπαιδευόμενους, αυτή η δυνατότητα τους δίνει τη δυνατότητα να αφοσιωθούν πλήρως στη μαθησιακή διαδικασία χωρίς το βάρος της συνεχούς μετάφρασης ή τον φόβο ότι θα χάσουν βασικές πληροφορίες. Ομοίως, τα άτομα με προβλήματα ακοής μπορούν να αξιοποιήσουν αυτά τα εργαλεία για να αποκτήσουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό περιεχόμενο και να συμβάλουν σε συζητήσεις σε ισότιμη βάση με τους συμαθητές τους.

Οι ζωντανοί υπότιτλοι αναφέρονται στη κειμενική αναπαράσταση του προφορικού περιεχομένου που εμφανίζεται σε πραγματικό χρόνο κατά τη διάρκεια μιας ζωντανής

εκδήλωσης, όπως μια βιντεοδιάσκεψη, μια διάλεξη ή μια παρουσίαση. Το βασικό χαρακτηριστικό των ζωντανών υπότιτλων είναι ότι δημιουργούνται και εμφανίζονται ταυτόχρονα με τον ήχο, επιτρέποντας στους χρήστες να διαβάζουν το κείμενο καθώς ο ομιλητής μιλάει. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με τους προηχογραφημένους υπότιτλους, οι οποίοι προστίθενται εκ των προτέρων στο περιεχόμενο. Τα συστήματα ζωντανών υποτίτλων χρησιμοποιούν προηγμένη τεχνολογία αναγνώρισης ομιλίας για τη μετατροπή των προφορικών λέξεων σε κείμενο με υψηλό βαθμό ακρίβειας, διασφαλίζοντας ότι οι υπότιτλοι συγχρονίζονται στενά με τον ήχο. Οι ζωντανοί υπότιτλοι είναι μια πολύτιμη δυνατότητα προσβασιμότητας που ωφελεί διάφορες ομάδες χρηστών, συμπεριλαμβανομένων ατόμων που είναι κωφά ή βαρήκοα, μαθητές αγγλικής γλώσσας και εκείνων που προτιμούν να διαβάζουν μαζί με το ηχητικό περιεχόμενο. Πολλά συστήματα ζωντανών υποτίτλων προσφέρουν επίσης μετάφραση σε πραγματικό χρόνο, επιτρέποντας στο προφορικό περιεχόμενο να εμφανίζεται σε πολλές γλώσσες ταυτόχρονα, κάτι που είναι ιδιαίτερα χρήσιμο σε διαφορετικά ή παγκόσμια περιβάλλοντα μάθησης. Οι ζωντανοί υπότιτλοι συχνά παρέχουν στους χρήστες επιλογές για να προσαρμόσουν την εμφάνιση των υπότιτλων, όπως να προσαρμόσουν το μέγεθος της γραμματοσειράς, το χρώμα και την τοποθέτηση στην οθόνη, ανάλογα με τις προτιμήσεις και τις ανάγκες τους. Παρέχοντας ζωντανούς, συγχρονισμένους υπότιτλους, η τεχνολογία βοηθά στην άρση των εμποδίων γλώσσας και προσβασιμότητας, επιτρέποντας σε όλους τους συμμετέχοντες να αλληλεπιδρούν πλήρως με το ηχητικό περιεχόμενο και να συμβάλλουν ενεργά στην εμπειρία εκμάθησης ή επικοινωνίας, ειδικά σε διαδικτυακά και εικονικά περιβάλλοντα μάθησης.

Εξέχουσα τοποθέτηση	Τοποθετήστε τις λεζάντες σε περίοπτη θέση στην οθόνη, όπου είναι εύκολα ορατές και μην εμποδίζετε σημαντικά οπτικά στοιχεία ή πληροφορίες. Συνήθως, το κάτω τρίτο της οθόνης λειτουργεί καλά.
Αναγνωσιμότητα	Χρησιμοποιήστε ένα μέγεθος γραμματοσειράς που είναι αρκετά μεγάλο ώστε να είναι ευανάγνωστο, ακόμη και σε μικρότερες οθόνες. Επιπλέον, αποφύγετε διακοσμητικές ή καλλιγραφικές γραμματοσειρές που μπορεί να είναι δύσκολο να διαβαστούν.
Αντίθεση	Εξασφαλίστε έντονη αντίθεση μεταξύ των λεζαντών και του φόντου για να βελτιώσετε την αναγνωσιμότητα. Για παράδειγμα, χρησιμοποιήστε λευκό ή ανοιχτόχρωμο κείμενο σε σκούρο φόντο ή αντίστροφα.
Μήκος σειράς	Περιορίστε το μήκος της γραμμής των κλειστών υπότιτλων για να αποφύγετε τον συνωστισμό και να διευκολύνετε την ανάγνωση για τους θεατές. Κατά συνέπεια, οι μικρότερες γραμμές είναι γενικά πιο άνετες στην ανάγνωση από τις μεγαλύτερες.
Χρόνος εμφάνισης	Εμφανίστε κάθε λεζάντα για κατάλληλο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη την ταχύτητα ομιλίας και την πολυπλοκότητα του περιεχομένου. Ως εκ τούτου, οι υπότιτλοι θα πρέπει να παραμείνουν στην οθόνη αρκετό καιρό ώστε οι θεατές να τους διαβάσουν άνετα.
Ποιοτικός ήχος	Βεβαιωθείτε ότι ο ήχος είναι καλής ποιότητας. Ο κακός ήχος μπορεί να δυσκολέψει τους θεατές να καταναήσουν τι λέγεται στο βίντεο, ακόμη και με κλειστούς υπότιτλους. Επιπλέον, η χρήση ποιοτικού μικροφώνου και η διασφάλιση της ισχυρής σύνδεσής σας στο διαδίκτυο συμβάλλει στην ποιότητα ήχου.
Τεχνική επίβλεψη	Αν αποφασίσετε να χρησιμοποιήσετε αυτοματοποιημένους υπότιτλους, θα πρέπει να παρακολουθείτε μόνοι σας για τεχνικές επιπλοκές, αντί να εστιάζετε πλήρως στην εκδήλωσή σας.
Συνεχής βελτίωση	Βελτιώστε συνεχώς την ακρίβεια των υπότιτλων κατά τη διάρκεια των μεταδόσεών σας. Οι ακριβείς λεζάντες βελτιώνουν την αφοσίωση του κοινού και παρέχουν πολλά πρόσθετα οφέλη.
Ακρίβεια οθόνης	Το αυτοματοποιημένο λογισμικό ζωντανών λεζαντών συχνά δυσκολεύεται με τον θόρυβο του περιβάλλοντος, τους τόνους ή τους τεχνικούς όρους, την αναγνώριση των ηχείων και τη σωστή στίξη σε πραγματικό χρόνο. Επομένως, να είστε έτοιμοι να κάνετε μόνοι σας χειροκίνητες προσαρμογές.
Παροχή υλικών προετοιμασίας	Εάν έχετε προσλάβει έναν έμπειρο επαγγελματία υποτίτλων για τις εκπομπές σας, βεβαιωθείτε ότι είναι εξοικειωμένοι με το θέμα, τυχόν μοναδική ορολογία ή κύρια ονόματα, καθώς και πιθανές προκλήσεις που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή υλικού αναφοράς πριν από την εκδήλωση και την ενθάρρυνση της συνεχούς επικοινωνίας για την αντιμετώπιση τυχόν ζητημάτων λεζάντας σε πραγματικό χρόνο.
Μοιραστείτε σχόλια	Ενθαρρύνετε τους θεατές να παρέχουν σχόλια σχετικά με την ποιότητα και την ακρίβεια των υπότιτλων. Αυτή η ανατροφοδότηση μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό τομέων βελτίωσης και στην αντιμετώπιση τυχόν ζητημάτων που μπορεί να έχουν χαθεί.

Η μετάφραση σε πραγματικό χρόνο, γνωστή και ως ταυτόχρονη μετάφραση ή διερμηνεία, αναφέρεται στη διαδικασία άμεσης μετατροπής προφορικού ή γραπτού περιεχομένου από μια γλώσσα σε άλλη, επιτρέποντας την απρόσκοπτη επικοινωνία μεταξύ ατόμων ή ομάδων που δεν μοιράζονται μια κοινή γλώσσα. Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών πλαισίων και των διαδικτυακών περιβαλλόντων μάθησης, οι τεχνολογίες μετάφρασης σε πραγματικό χρόνο διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διευκόλυνση της συμπεριληπτικής και προσβάσιμης επικοινωνίας. Αυτές οι τεχνολογίες αξιοποιούν προηγμένους αλγόριθμους επεξεργασίας φυσικής γλώσσας και μηχανικής μάθησης για να αναλύσουν τη γλώσσα προέλευσης και να δημιουργήσουν γρήγορα μια μεταφρασμένη έκδοση στη γλώσσα-στόχο. Οι βασικές πτυχές της μετάφρασης σε πραγματικό χρόνο περιλαμβάνουν τη στιγμιαία μετατροπή, όπου η διαδικασία μετάφρασης πραγματοποιείται σε πραγματικό χρόνο, με το μεταφρασμένο κείμενο ή τον ήχο να παραδίδεται σχεδόν ταυτόχρονα με το αρχικό προφορικό ή γραπτό περιεχόμενο,

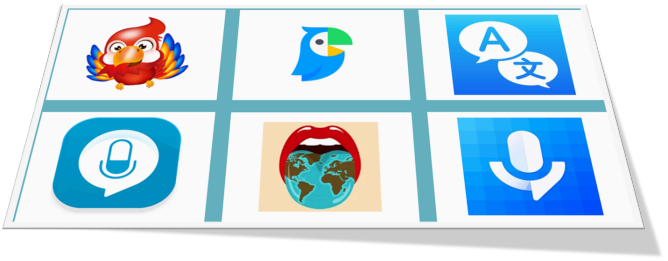

επιτρέποντας μια συνεχή, αδιάλειπτη ροή επικοινωνίας. Τα συστήματα μετάφρασης σε πραγματικό χρόνο είναι επίσης ικανά να μετατρέπουν ένα ευρύ φάσμα γλωσσών, επιτρέποντας στους χρήστες από διαφορετικά γλωσσικά υπόβαθρα να αλληλεπιδρούν αποτελεσματικά μεταξύ τους και με το εκπαιδευτικό υλικό. Ορισμένα εργαλεία μετάφρασης σε πραγματικό χρόνο μπορούν ακόμη και να μάθουν από τις αλληλεπιδράσεις και τα σχόλια των χρηστών, βελτιώνοντας συνεχώς την ακρίβεια και την ευχέρεια μετάφρασης τους με την πάροδο του χρόνου, βελτιώνοντας έτσι την εμπειρία του χρήστη. Αυτές οι τεχνολογίες συχνά ενσωματώνονται σε διάφορες πλατφόρμες επικοινωνίας και συνεργασίας, όπως λογισμικό τηλεδιάσκεψης, εφαρμογές ανταλλαγής μηνυμάτων και εικονικά περιβάλλοντα μάθησης, καθιστώντας τις απρόσκοπτα προσβάσιμες στους χρήστες. Παρέχοντας μετάφραση σε πραγματικό χρόνο, αυτές οι τεχνολογίες καταρρίπτουν τους γλωσσικούς φραγμούς και δίνουν τη δυνατότητα σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και συμμετέχοντες από διαφορετικά γλωσσικά υπόβαθρα να συμμετέχουν ενεργά σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, προωθώντας ένα πιο συμπεριληπτικό και ισότιμο περιβάλλον μάθησης.

Οι ζωντανοί υπότιτλοι και η μετάφραση σε πραγματικό χρόνο ενισχύουν σημαντικά τη διαδικτυακή μάθηση με διάφορους τρόπους. Κάνουν τις εικονικές αίθουσες διδασκαλίας προσβάσιμες για μαθητές με προβλήματα ακοής παρέχοντας κατά λέξη υπότιτλους διαλέξεων και συζητήσεων, διασφαλίζοντας ότι αυτοί οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν πλήρως και να ασχοληθούν με το περιεχόμενο. Για μετανάστες μαθητές ή μαθητές αγγλικής γλώσσας, η μετάφραση σε πραγματικό χρόνο είναι ανεκτίμητη, μεταφράζοντας προφορικές λέξεις στη μητρική τους γλώσσα για να γεφυρώσει τα γλωσσικά κενά και να βελτιώσει την κατανόηση, οδηγώντας σε υψηλότερη ακαδημαϊκή επιτυχία. Αυτά τα εργαλεία βοηθούν επίσης όλους τους μαθητές να συγκεντρωθούν και να εστιάσουν καλύτερα κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων, προσφέροντας γραπτή καταγραφή λεκτικού περιεχομένου, μειώνοντας το γνωστικό φόρτο που απαιτείται για την επεξεργασία πληροφοριών. Επιπλέον, παρέχουν ευελιξία και εξατομίκευση, επιτρέποντας στους μαθητές να έχουν πρόσβαση σε ηχογραφημένα μαθήματα με τον δικό τους ρυθμό, να κάνουν παύση και να ξαναβλέπουν συγκεκριμένες ενότητες όπως απαιτείται, καλύπτοντας διαφορετικά στυλ και ρυθμούς μάθησης. Σε εικονικές αίθουσες ή ομαδικές συζητήσεις, οι ζωντανοί υπότιτλοι και η μετάφραση σε πραγματικό χρόνο διευκολύνουν την απρόσκοπτη επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ μαθητών από διαφορετικά γλωσσικά υπόβαθρα, προωθώντας ένα περιβάλλον μάθησης χωρίς αποκλεισμούς όπου όλοι μπορούν να συνεισφέρουν ενεργά και να μάθουν ο ένας από τον άλλο.

8.2. Ψηφιακές δεξιότητες

8.2.1. Εισαγωγή στις νέες τεχνολογίες πληροφορίας

Στο συνεχώς εξελισσόμενο τοπίο της σύγχρονης εποχής, η ταχεία πρόοδος της τεχνολογίας έχει εγκαινιάσει μια ψηφιακή αναγέννηση, μεταμορφώνοντας τον τρόπο που ζούμε, εργαζόμαστε και συνδεόμαστε με τον κόσμο γύρω μας. Στην πρώτη γραμμή αυτής της επανάστασης βρίσκονται οι νέες τεχνολογίες πληροφορίας, ισχυρά εργαλεία που έχουν επαναπροσδιορίσει τη σχέση μας με τη γνώση, την επικοινωνία και τον ίδιο τον ιστό των κοινωνιών μας. Σήμερα ζούμε σε έναν κόσμο όπου τα όρια της απόστασης και του χρόνου είναι παρωχημένα, όπου η τεράστια έκταση της ανθρώπινης γνώσης είναι προσβάσιμη με ένα πάτημα αφής και όπου οι παγκόσμιες κοινότητες συγχωνεύονται σε εικονικές σφαίρες, υπερβαίνοντας τους γεωγραφικούς περιορισμούς. Αυτή είναι η πραγματικότητα που κατοικούμε, μια πραγματικότητα που διαμορφώνεται από την αδυσώπητη πορεία της τεχνολογικής προόδου, που μας οδηγεί σε ένα μέλλον που κάποτε ήταν ο τομέας της επιστημονικής φαντασίας. Από την έλευση του Παγκόσμιου Ιστού έως την άνοδο των πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης, το διαδίκτυο έχει φέρει επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο έχουμε πρόσβαση, μοιραζόμαστε και καταναλώνουμε πληροφορίες, ενδυναμώνοντας τα άτομα και τις κοινότητες με πλήθος γνώσεων και συνδεσιμότητας.

Ωστόσο, η σφαίρα των νέων τεχνολογιών πληροφορίας εκτείνεται πολύ πέρα από τα όρια του διαδικτύου. Οι εξελίξεις αιχμής στην τεχνητή νοημοσύνη, τη μηχανική μάθηση και την ανάλυση δεδομένων έχουν ξεκλειδώσει νέες σφαίρες δυνατοτήτων, επιτρέποντάς μας να επεξεργαζόμαστε και να ερμηνεύουμε τεράστιους όγκους δεδομένων με απαράμιλλη ταχύτητα και ακρίβεια. Αυτές οι τεχνολογίες έχουν διεισδύσει σε κάθε πτυχή της ζωής μας, από εξατομικευμένες συστάσεις και αλγόριθμους πρόβλεψης έως προηγμένα συστήματα λήψης αποφάσεων που κατευθύνουν την καινοτομία σε όλες τις βιομηχανίες.

Στον τομέα της εκπαίδευσης, οι νέες τεχνολογίες πληροφορίας έχουν επιφέρει μια παραδειγματική αλλαγή, επαναπροσδιορίζοντας την ίδια την έννοια της μάθησης. Οι καθηλωτικές εικονικές αίθουσες διδασκαλίας, οι διαδραστικοί πόροι πολυμέσων και οι διαδικτυακές συνεργατικές πλατφόρμες έχουν ξεπεράσει τα παραδοσιακά όρια των πραγματικών ιδρυμάτων, ανοίγοντας πόρτες σε έναν κόσμο γνώσης που δεν γνωρίζει γεωγραφικά σύνορα. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν τώρα να αξιοποιήσουν αυτές τις τεχνολογίες για να δημιουργήσουν δυναμικές, εξατομικευμένες μαθησιακές εμπειρίες προσαρμοσμένες στις μοναδικές ανάγκες και ενδιαφέροντα κάθε μαθητή.

Ωστόσο, καθώς στεκόμαστε με δέος μπροστά σε αυτά τα τεχνολογικά θαύματα, είναι ζωτικής σημασίας να αναγνωρίσουμε τις βαθιές επιπτώσεις που έχουν για τις κοινωνίες και τις κοινότητές μας. Η διάχυτη φύση των νέων τεχνολογιών πληροφορίας έχει

αναδιαμορφώσει τον ίδιο τον ιστό των κοινωνικών αλληλεπιδράσεών μας, δημιουργώντας νέες μορφές επικοινωνίας, συνεργασίας και πολιτιστικής έκφρασης.

Οι πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχουν γίνει εικονικές πλατείες πόλεων, όπου ανταλλάσσονται ιδέες, γεννιούνται κινήματα και παγκόσμιες συνομιλίες ξεδιπλώνονται σε πραγματικό χρόνο. Οι διαδικτυακές κοινότητες έχουν ξεπεράσει τα γεωγραφικά όρια, ενισχύοντας τις συνδέσεις μεταξύ ατόμων που διαφορετικά θα παρέμεναν απομονωμένα και ενισχύοντας τις φωνές που έχουν περιθωριοποιηθεί εδώ και καιρό.

Ωστόσο, αυτή η ψηφιακή επανάσταση έχει επίσης φέρει στο προσκήνιο νέες προκλήσεις και ηθικούς προβληματισμούς. Τα ζητήματα που αφορούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής, την ασφάλεια των δεδομένων και την υπεύθυνη χρήση της τεχνολογίας έχουν αναδειχθεί σε σοβαρές ανησυχίες, απαιτώντας προσεκτική προσέγγιση για να εξασφαλιστεί η ισορροπία μεταξύ καινοτομίας και προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων.

Καθώς περιηγούμαστε σε αυτό το αχαρτογράφητο έδαφος, είναι σημαντικό να καλλιεργήσουμε μια κουλτούρα ψηφιακού γραμματισμού και ηθικής υπευθυνότητας. Τα άτομα πρέπει να διαθέτουν τις κατάλληλες δεξιότητες και γνώσεις για να αξιολογούν κριτικά τις πληροφορίες, να πλοηγούνται σε διαδικτυακούς χώρους με επίγνωση και να δεσμεύονται με υπεύθυνη ψηφιακή ιθαγένεια. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι υπεύθυνοι

χάραξης πολιτικής και οι ηγέτες των κοινοτήτων πρέπει να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην προώθηση αυτού του ψηφιακού γραμματισμού, ενδυναμώνοντας τα άτομα να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών πληροφορίας και μετριάζοντας παράλληλα τους εγγενείς κινδύνους και τις προκλήσεις τους.

Επιπλέον, πρέπει να ενστερνιστούμε ένα πνεύμα συνεργασίας και κοινής ευθύνης, αναγνωρίζοντας ότι οι συνέπειες αυτών των τεχνολογιών υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα και τα ατομικά συμφέροντα. Η παγκόσμια συνεργασία, τα δεοντολογικά πλαίσια και η υπεύθυνη διακυβέρνηση είναι υψίστης σημασίας για να διασφαλιστεί ότι τα ψηφιακά σύνορα παραμένουν ένα πεδίο ευκαιριών, καινοτομίας και προόδου για όλους.

Καθώς βρισκόμαστε στο χείλος αυτής της ψηφιακής εποχής, ο δρόμος μπροστά μας είναι ένας δρόμος γεμάτος υποσχέσεις και βαθιά ευθύνη. Οι νέες τεχνολογίες πληροφορίας έχουν εγκαινιάσει μια εποχή πρωτοφανούς συνδεσιμότητας, ανταλλαγής γνώσεων και ανθρώπινης εφευρετικότητας. Μας έχουν δώσει τη δυνατότητα να ξεπεράσουμε τα σύνορα, να ξεκλειδώσουμε νέα σύνορα ανακάλυψης και να σφυρηλατήσουμε παγκόσμιες κοινότητες ενωμένες από κοινή δίψα για γνώση και πρόοδο.

Ωστόσο, αυτό το ταξίδι δεν είναι χωρίς προκλήσεις και ηθικά διλήμματα. Είναι συλλογική μας ευθύνη να πλοηγηθούμε σε αυτό το ψηφιακό σύνορο με σοφία, προνοητικότητα και βαθιά δέσμευση να αξιοποιήσουμε τη μετασχηματιστική δυναμική αυτών των τεχνολογιών για τη βελτίωση της ανθρωπότητας.

Αγκαλιάζοντας ένα πνεύμα δια βίου μάθησης, προωθώντας τον ψηφιακό γραμματισμό και καλλιεργώντας μια κουλτούρα ηθικής υπευθυνότητας, μπορούμε να αξιοποιήσουμε τη δύναμη των νέων τεχνολογιών πληροφορίας για να δημιουργήσουμε έναν κόσμο όπου η γνώση δεν γνωρίζει όρια, η καινοτομία ευδοκιμεί και το ανθρώπινο πνεύμα ανεβαίνει σε νέα ύψη κατανόησης και διαφώτισης.

Σε αυτή την ψηφιακή αναγέννηση, δεν είμαστε απλοί θεατές αλλά ενεργοί συμμετέχοντες, διαμορφώνοντας την πορεία του συλλογικού μας μέλλοντος με κάθε πάτημα πλήκτρων, κάθε εικονική σύνδεση και κάθε τολμηρό άλμα στο άγνωστο. Καθώς βρισκόμαστε στο σταυροδρόμι της τεχνολογίας και της ανθρώπινης εφευρετικότητας, ας τολμήσουμε να προχωρήσουμε, πρωτοπορώντας σε νέα σύνορα γνώσης και ανακάλυψης και αφήνοντας ένα ανεξίτηλο σημάδι στο μονοπάτι της ανθρώπινης προόδου.

8.2.2. Ηλεκτρονική έδρα δημόσιων οργανισμών

Τα ηλεκτρονικά κεντρικά γραφεία δημόσιων οργανισμών έχουν υποστεί μια αξιοσημείωτη μεταμόρφωση τα τελευταία χρόνια, εξελισσόμενα από παραδοσιακά φυσικά γραφεία σε ισχυρούς ψηφιακούς κόμβους που χρησιμεύουν ως κομβικά κέντρα διοίκησης για κυβερνητικές υπηρεσίες, εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλους δημόσιους οργανισμούς. Αυτά τα ηλεκτρονικά κεντρικά γραφεία αξιοποιούν τεχνολογία αιχμής για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας, της προσβασιμότητας και της διαφάνειας στην παροχή δημόσιων υπηρεσιών.

Στον πυρήνα αυτών των ψηφιακών κέντρων διοίκησης βρίσκονται προηγμένα εργαλεία επικοινωνίας και συνεργασίας που επιτρέπουν τον απρόσκοπτο συντονισμό και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διαφόρων τμημάτων και ενδιαφερομένων. Η ασφαλής τηλεδιάσκεψη, η κοινή χρήση εγγράφων σε πραγματικό χρόνο και οι ενσωματωμένες πλατφόρμες διαχείρισης έργων επιτρέπουν την απομακρυσμένη συνεργασία, επιτρέποντας στους δημόσιους υπαλλήλους και τους πολίτες να συμμετέχουν σε παραγωγικές συζητήσεις και διαδικασίες λήψης αποφάσεων ανεξάρτητα από τη φυσική τους τοποθεσία. Επιπλέον, η υιοθέτηση υποδομών που βασίζονται στο υπολογιστικό νέφος και φιλικών προς κινητές συσκευές διεπαφών επέτρεψε στους δημόσιους υπαλλήλους να έχουν πρόσβαση σε κρίσιμες πληροφορίες και να εκτελούν βασικά καθήκοντα από οπουδήποτε, διασφαλίζοντας τη συνέχεια των λειτουργιών και την ανταπόκριση στις ανάγκες των κοινοτήτων που εξυπηρετούν.

Πέρα από τη διευκόλυνση των εσωτερικών λειτουργιών, οι ηλεκτρονικές έδρες των δημόσιων οργανισμών χρησιμεύουν επίσης ως πύλες πρόσβασης των πολιτών σε ευρύ φάσμα δημόσιων υπηρεσιών. Οι φιλικές προς τον χρήστη διαδικτυακές πύλες και εφαρμογές για κινητές συσκευές παρέχουν στους πολίτες εύκολη, εικοσιτετράωρη πρόσβαση σε πληροφορίες, πόρους και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να συνεργάζονται με τις τοπικές, ομοσπονδιακές ή εθνικές κυβερνήσεις με απρόσκοπτο και αποτελεσματικό τρόπο. Αυτοί οι ψηφιακοί κόμβοι δίνουν επίσης προτεραιότητα στη διαφάνεια των δεδομένων, καθιστώντας τις βασικές πληροφορίες και εκθέσεις άμεσα διαθέσιμες στο κοινό, προωθώντας μια νοοτροπία λογοδοσίας και εμπιστοσύνης στους δημόσιους θεσμούς.

Αξιοποιώντας τη δύναμη της τεχνολογίας, τα ηλεκτρονικά κεντρικά γραφεία των δημόσιων οργανισμών έχουν καταστεί βασικοί μοχλοί καινοτομίας, μεταμορφώνοντας τον τρόπο με τον οποίο οι κυβερνήσεις και οι δημόσιοι οργανισμοί αλληλεπιδρούν και εξυπηρετούν τους πολίτες. Καθώς το ψηφιακό τοπίο συνεχίζει να εξελίσσεται, αυτά τα ηλεκτρονικά κέντρα διοίκησης θα διαδραματίζουν όλο και πιο κρίσιμο ρόλο στη διαμόρφωση του μέλλοντος της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, διασφαλίζοντας ότι οι πολίτες μπορούν να έχουν πρόσβαση στους πόρους και την υποστήριξη που χρειάζονται με έγκαιρο, δίκαιο και διαφανή τρόπο.

8.2.3. Δεοντολογία και υπεύθυνη χρήση κοινωνικών δικτύων (Προστασία δεδομένων και δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή)

Στην επέκταση του ψηφιακού πεδίου, τα κοινωνικά δίκτυα έχουν αναδειχθεί σε ζωντανούς κόμβους ανθρώπινης σύνδεσης, όπου μοιράζονται ιστορίες, ανταλλάσσονται ιδέες και κοινότητες συνενώνονται πέρα από γεωγραφικά σύνορα. Αυτοί οι εικονικοί χώροι έχουν γίνει αναπόσπαστο μέρος της ζωής μας, διαμορφώνοντας τον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούμε, μαθαίνουμε και αλληλεπιδρούμε με τον κόσμο γύρω μας.

Ωστόσο, εν μέσω των απεριόριστων ευκαιριών που προσφέρουν αυτές οι πλατφόρμες, πρέπει να επιτευχθεί μια λεπτή ισορροπία μεταξύ της ελεύθερης ροής πληροφοριών και της διασφάλισης των πλέον θεμελιωδών δικαιωμάτων μας – του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και της ηθικής διαχείρισης των προσωπικών μας δεδομένων. Εδώ έχουμε να κάνουμε με ένα εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα, αναπόφευκτα, καθώς η ίδια η ουσία της ατομικότητας και της αυτονομίας θα τεθεί σε κίνδυνο, αφήνοντάς μας ευάλωτους στην εκμετάλλευση, τη χειραγώγηση και τη διάβρωση των πιο αγαπημένων ελευθεριών μας.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι ηθικοί προβληματισμοί που περιβάλλουν την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποκτούν βαθιά σημασία. Αυτές οι πλατφόρμες, οι οποίες έχουν φέρει επανάσταση στην ανθρώπινη συνδεσιμότητα, έχουν επίσης τη δύναμη να εκθέτουν τις πιο προσωπικές μας λεπτομέρειες στον έλεγχο του ψηφιακού κόσμου. Με κάθε ανάρτηση, κάθε σχόλιο και κάθε ψηφιακό αποτύπωμα, αφήνουμε ένα ίχνος προσωπικών πληροφοριών που, σε περίπτωση λανθασμένου χειρισμού ή κατάχρησης, θα μπορούσαν να έχουν εκτεταμένες συνέπειες.

Στην καρδιά αυτού του διλήμματος βρίσκεται μια θεμελιώδης ένταση - η επιθυμία συμμετοχής, κοινής χρήσης και σύνδεσης σε παγκόσμια κλίμακα, σε αντιπαράθεση με τους εγγενείς κινδύνους που θέτει η αχαλίνωτη διάδοση προσωπικών δεδομένων. Είναι ένας ευαίσθητος χορός, ένας χορός που απαιτεί μια λεπτή κατανόηση των ηθικών αρχών που πρέπει να καθοδηγούν τις ενέργειές μας στην ψηφιακή σφαίρα.

Καθώς περιηγούμαστε σε αυτό το περίπλοκο τοπίο, είναι επιτακτική ανάγκη να καλλιεργήσουμε μια κουλτούρα ψηφιακού γραμματισμού και ηθικής υπευθυνότητας. Τα άτομα πρέπει να διαθέτουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες για να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με την παρουσία τους στο διαδίκτυο, να κατανοούν τις επιπτώσεις του ψηφιακού τους αποτυπώματος και να ασκούν το δικαίωμά τους στην ιδιωτική ζωή με εμπιστοσύνη και διάκριση.

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι ηγέτες της κοινότητας πρέπει να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην προώθηση αυτού του ψηφιακού γραμματισμού, εξοπλίζοντας τα άτομα με τα εργαλεία για να πλοηγηθούν στο συνεχώς εξελισσόμενο τοπίο των κοινωνικών μέσων, διατηρώντας παράλληλα τα υψηλότερα πρότυπα ηθικής συμπεριφοράς.

Επιπλέον, οι εταιρείες και οι πλατφόρμες που διευκολύνουν αυτές τις ψηφιακές αλληλεπιδράσεις φέρουν βαθιά ευθύνη να δώσουν προτεραιότητα στην προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής ως θεμελιώδεις πυλώνες των δραστηριοτήτων τους. Πρέπει να εφαρμοστούν και να επιβληθούν αυστηρά ισχυρά μέτρα ασφαλείας, διαφανείς πρακτικές χειρισμού δεδομένων και αυστηρές διασφαλίσεις κατά της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης ή κατάχρησης προσωπικών πληροφοριών. Ωστόσο, η ευθύνη αυτή υπερβαίνει την απλή συμμόρφωση με τα νομικά και κανονιστικά πλαίσια. Απαιτεί μια ακλόνητη δέσμευση για ηθική συμπεριφορά, μια αναγνώριση ότι η εμπιστοσύνη των χρηστών είναι μια ιερή συμφωνία που πρέπει να τιμάται και να προστατεύεται με κάθε κόστος.

Καθώς βρισκόμαστε σε αυτό το ψηφιακό σταυροδρόμι, είναι ζωτικής σημασίας να υιοθετήσουμε μια ολιστική προσέγγιση για την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής, η οποία θα αναγνωρίζει την εγγενή αξία αυτών των δικαιωμάτων και την άρρηκτη σύνδεσή τους με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και αυτονομία. Πρέπει να απορρίψουμε την ιδέα ότι οι προσωπικές μας πληροφορίες είναι ένα εμπόρευμα προς

διαπραγμάτευση ή εκμετάλλευση και αντ 'αυτού να ενστερνιστούμε ένα πρότυπο που τοποθετεί το άτομο στο κέντρο του ψηφιακού οικοσυστήματος.

Αυτή η υποδειγματική αλλαγή απαιτεί κοινή προσπάθεια, η οποία βασίζεται στη συλλογική σοφία και εμπειρογνωμοσύνη των τεχνολόγων, των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, όσων ασχολούνται με ηθικά ζητήματα και της παγκόσμιας κοινότητας. Μαζί, πρέπει να χαράξουμε μια πορεία που εναρμονίζει τις τεράστιες δυνατότητες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με τις ηθικές επιταγές της προστασίας δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής.

Μέσω ισχυρών νομικών πλαισίων, συνεχούς δημόσιου διαλόγου και σταθερής δέσμευσης στις ηθικές αρχές, μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα ψηφιακό τοπίο που είναι τόσο ζωντανό όσο και ασφαλές, όπου η ελεύθερη ροή πληροφοριών εξισορροπείται από την ακλόνητη προστασία των πιο θεμελιωδών δικαιωμάτων μας.

Στο πλαίσιο αυτής της κοινής ευθύνης, οφείλουμε να είμαστε σε συνεχή επαγρύπνηση, αποφεύγοντας τον εφησυχασμό και επιδιώκοντας με συνέπεια την ηθική συμπεριφορά. . Καθώς οι νέες τεχνολογίες αναδύονται και τα όρια των ψηφιακών συνόρων επεκτείνονται, πρέπει να προσαρμόσουμε τις πρακτικές και τις πολιτικές μας για να ανταποκριθούμε στις εξελισσόμενες προκλήσεις, θέτοντας πάντα την ευημερία και την αυτονομία των ατόμων στην πρώτη γραμμή των προσπαθειών μας.

Τελικά, η υπεύθυνη χρήση των κοινωνικών δικτύων και η προστασία των προσωπικών δεδομένων δεν είναι απλώς μια τεχνική πρόκληση ή μια νομική υποχρέωση - είναι μια ηθική επιταγή που μιλάει στον πυρήνα της κοινής μας ανθρωπότητας. Σε έναν κόσμο όπου οι πληροφορίες ρέουν με πρωτοφανή ταχύτητα και εμβέλεια, είναι συλλογικό μας καθήκον να διαφυλάξουμε την ιερότητα της προσωπικής μας ζωής, να διατηρήσουμε τα όρια που καθορίζουν την ατομικότητά μας και να διασφαλίσουμε ότι η ψηφιακή σφαίρα παραμένει ένας χώρος ενδυνάμωσης, σύνδεσης και σεβασμού της εγγενούς αξιοπρέπειας όλων.

Καθώς διασχίζουμε αυτό το ψηφιακό τοπίο, ας καθοδηγούμαστε από μια ακλόνητη δέσμευση για ηθική συμπεριφορά, βαθύ σεβασμό για το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και μια σταθερή αποφασιστικότητα να αξιοποιήσουμε τη μετασχηματιστική δύναμη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην υπηρεσία ενός πιο δίκαιου, ισότιμου και υπεύθυνου ψηφιακού μέλλοντος.

8.2.4. Εντοπισμός ψευδών ειδήσεων στο διαδίκτυο

Στη σημερινή πραγματικότητα, οι πληροφορίες ρέουν με την ταχύτητα του φωτός και τα όρια της αλήθειας θολώνουν από τον τεράστιο όγκο δεδομένων, μια ύπουλη απειλή παραμονεύει – ο πολλαπλασιασμός των ψευδών ειδήσεων. Όπως ένας κακοήθης ιός, αυτές οι κατασκευασμένες αφηγήσεις και οι διαστρεβλωμένες πραγματικότητες έχουν

τη δύναμη να μολύνουν τα μυαλά εκατομμυρίων ανθρώπων, σπέρνοντας σπόρους παραπληροφόρησης, διαιωνίζοντας επιβλαβή στερεότυπα και υπονομεύοντας τα ίδια τα θεμέλια του δημοκρατικού μας λόγου. Στην καθημερινότητά μας, δεν είναι ασυνήθιστο να βρίσκουμε ψεύδη μεταμφιεσμένα σε γεγονότα, να βλέπουμε πώς οι θεωρίες συνωμοσίας ενισχύονται από τους θαλάμους ηχούς των κοινωνικών μέσων ενημέρωσης και η γραμμή μεταξύ πραγματικότητας και φαντασίας συχνά θολώνει. Σε έναν τέτοιο κόσμο, η αναζήτηση της αλήθειας γίνεται σισύφειο καθήκον και ο ιστός της κοινωνίας μας ξεφτίζει καθώς η εμπιστοσύνη στους θεσμούς, τους ειδικούς και τους ενός προς τον άλλο διαβρώνεται.

Η άνοδος των ψευδών ειδήσεων είναι ένα πολύπλευρο φαινόμενο, που τροφοδοτείται από μια καταιγίδα τεχνολογικών εξελίξεων, ανθρώπινων προκαταλήψεων και κακόβουλων παραγόντων που επιδιώκουν να εκμεταλλευτούν τα τρωτά σημεία της ψηφιακής εποχής μας. Στην καρδιά αυτής της κρίσης βρίσκεται η φύση του ίδιου του διαδικτύου – ένα τεράστιο και αποκεντρωμένο δίκτυο που έχει εκδημοκρατίσει την πληροφόρηση, δίνοντας φωνή τόσο στους πεφωτισμένους όσο και στους παραπλανημένους, στους καλοπροαίρετους και στους φαύλους.

Σε αυτή την ψηφιακή Άγρια Δύση, όπου τα εμπόδια εισόδου είναι χαμηλά και η πιθανότητα διάδοσης του ιού υψηλή, οι ψευδείς ειδήσεις μπορούν να εξαπλωθούν σαν πυρκαγιά, πυροδοτώντας οργή, σπέρνοντας διχασμό και διαστρεβλώνοντας την αλήθεια στο πέρασμά τους. Από τίτλους clickbait που έχουν σχεδιαστεί για να δελεάσουν ανυποψίαστους αναγνώστες έως εξελιγμένες εκστρατείες παραπληροφόρησης που ενορχηστρώνονται από κρατικούς φορείς, οι τακτικές που χρησιμοποιούνται από τους μεταδότες ψευδών ειδήσεων είναι τόσο ποικίλες όσο και ολέθριες.

Ωστόσο, η γοητεία των ψευδών ειδήσεων δεν είναι απλώς προϊόν τεχνολογικής αναστάτωσης ή κακόβουλης πρόθεσης – είναι επίσης μια αντανάκλαση των δικών μας ανθρώπινων τρωτών σημείων. Οι έμφυτες προκαταλήψεις μας, η τάση μας να αναζητούμε πληροφορίες που επιβεβαιώνουν τις προϋπάρχουσες πεποιθήσεις μας και η τάση μας για συναισθηματική απήχηση έναντι της αντικειμενικής ακρίβειας, όλα συμβάλλουν στο γόνιμο έδαφος πάνω στο οποίο ριζώνουν και ανθίζουν οι ψευδείς ειδήσεις.

Ενόψει αυτής της πολύπλευρης πρόκλησης, απαιτείται μια πολύπλευρη προσέγγιση – μια προσέγγιση που θα αντιμετωπίζει τις τεχνολογικές, ψυχολογικές και κοινωνικές διαστάσεις αυτής της κρίσης. Είναι μια μάχη που πρέπει να διεξαχθεί σε πολλαπλά μέτωπα, επιστρατεύοντας τις συλλογικές προσπάθειες των ατόμων, των κοινοτήτων, των θεσμών και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής.

Στην πρώτη γραμμή αυτής της προσπάθειας βρίσκεται η επιτακτική ανάγκη του ψηφιακού γραμματισμού – εξοπλίζοντας τα άτομα με τις δεξιότητες κριτικής σκέψης και

διάκρισης που απαιτούνται για να πλοηγηθούν στο ψηφιακό τοπίο με έντονο μάτι για την αλήθεια και άγρυπνη άμυνα ενάντια στην εξαπάτηση. Μέσω εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών, εκστρατειών γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας και καλλιέργειας μιας κουλτούρας σκεπτικισμού και ελέγχου γεγονότων, μπορούμε να ενδυναμώσουμε τους πολίτες ώστε να συμμετέχουν ενεργά στην καταπολέμηση των ψευδών ειδήσεων, οπλισμένοι με τα εργαλεία για να διακρίνουν την πραγματικότητα από τη μυθοπλασία και να αμφισβητήσουν τη διάδοση της παραπληροφόρησης.

Τα θεσμικά όργανα και οι πλατφόρμες που διευκολύνουν τη ροή πληροφοριών πρέπει επίσης να φέρουν βαθιά ευθύνη σε αυτήν τη μάχη. Οι γίγαντες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, οι ειδησεογραφικοί οργανισμοί και οι διαδικτυακές κοινότητες πρέπει να εφαρμόσουν ισχυρές πολιτικές ελέγχου περιεχομένου, μηχανισμούς ελέγχου γεγονότων και αλγοριθμικές διασφαλίσεις για τον περιορισμό της ιογενούς διάδοσης ψευδών ειδήσεων. Με την προώθηση της διαφάνειας, την προώθηση έγκυρων πηγών και την ενίσχυση αξιόπιστων φωνών, αυτές οι οντότητες μπορούν να δημιουργήσουν ψηφιακά οικοσυστήματα που δίνουν προτεραιότητα στην αλήθεια και τη λογοδοσία έναντι του εντυπωσιασμού και του clickbait.

Επιπλέον, ο ρόλος της κυβέρνησης και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής δεν μπορεί να υποτιμηθεί. Μέσω νομοθετικών πλαισίων που εξισορροπούν την προστασία της ελευθερίας του λόγου με την ανάγκη καταπολέμησης της παραπληροφόρησης και επενδύοντας στην έρευνα, τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού και τη διεθνή συνεργασία, οι κυβερνήσεις μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην αναχαίτιση της παλίρροιας των ψευδών ειδήσεων και στη διατήρηση της ακεραιότητας των δημοκρατικών μας θεσμών.

Ωστόσο, αυτή η μάχη εκτείνεται πέρα από το τοπίο της τεχνολογίας, των θεσμών και της διακυβέρνησης - είναι ένας αγώνας που φτάνει στον ίδιο τον ιστό της κοινωνίας μας και στον τρόπο με τον οποίο ασχολούμαστε με την πληροφορία στην ψηφιακή εποχή. Πρόκειται για μια πρόσκληση να αναπτύξουμε έναν ανανεωμένο σεβασμό προς την αλήθεια, να ενστερνιστούμε τη διανοητική ταπεινότητα και να καλλιεργήσουμε μια κουλτούρα κριτικής σκέψης και ελεύθερης έκφρασης.

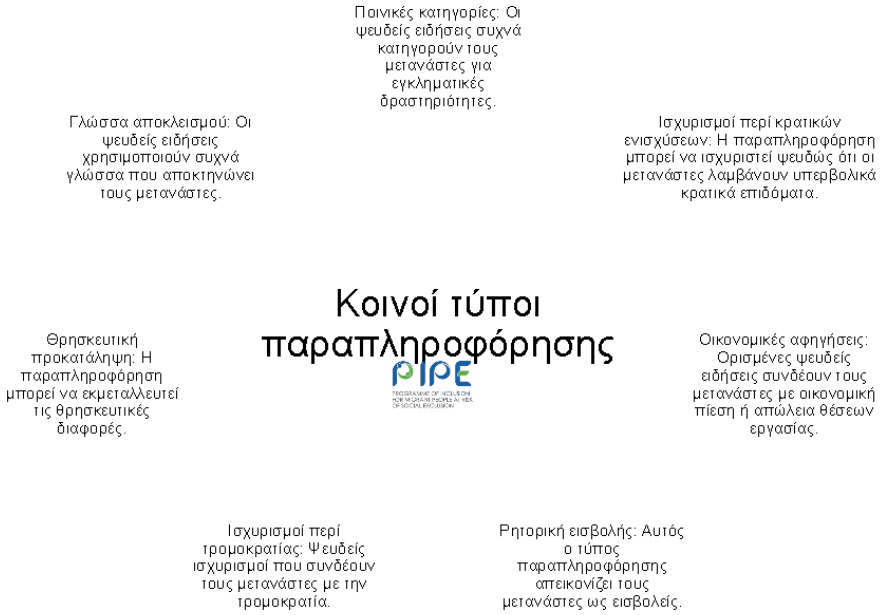

Η δέσμευση με ένα ψηφιακό σενάριο που δεν συνιστά ναρκοπέδιο παραπληροφόρησης, αλλά μάλλον μια ζωντανή ροή διαφορετικών προοπτικών, ενημερωμένων συζητήσεων και αυστηρού ελέγχου γεγονότων, απαιτεί να επαγρυπνούμε σχετικά με τις ψευδείς ειδήσεις και να τις υποβιβάζουμε στο περιθώριο, για να μειώσουμε την επιρροή τους με τη συλλογική επαγρύπνηση ενός ψηφιακά εγγράμματου και κριτικά αφοσιωμένου πολίτη. Για να υλοποιήσουμε αυτό το όραμα, πρέπει ο καθένας μας να αγκαλιάσει τον ρόλο του ως θεματοφύλακα της αλήθειας, ως διαχειριστή του ψηφιακού χώρου και ως πρωταθλητή μιας ενημερωμένης και φωτισμένης κοινωνίας. Είναι μια αποστολή που απαιτεί θάρρος, επιμονή και προθυμία να αντιμετωπίσουμε τις δικές μας προκαταλήψεις και στερεότυπα.

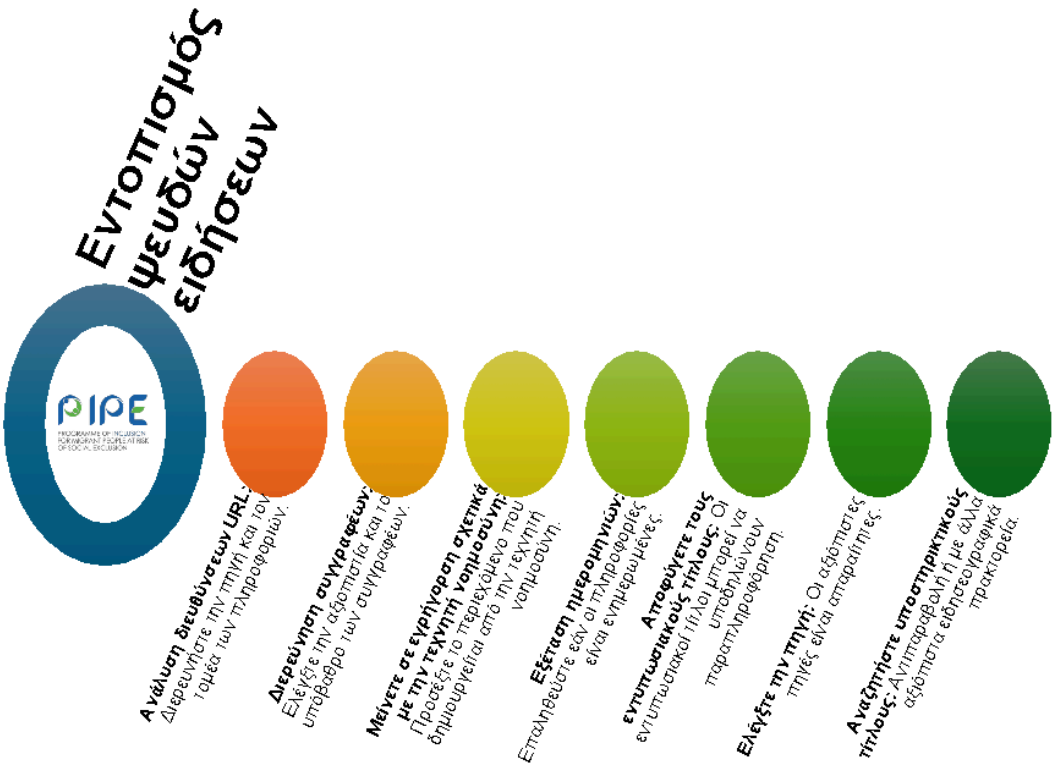

Για όσους βρίσκονται σε θέσεις επιρροής - εκπαιδευτικοί, δημοσιογράφοι, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και ηγέτες κοινοτήτων - η ευθύνη είναι ακόμη μεγαλύτερη. Πρέπει να δώσουν το παράδειγμα, διαμορφώνοντας την πνευματική ακεραιότητα, προωθώντας τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας και προωθώντας ένα περιβάλλον όπου η αλήθεια δεν είναι απλώς μια επιδίωξη αλλά ένα ιερό καθήκον.

Πρέπει να έχουμε επίγνωση του γεγονότος ότι, σε αυτήν την ψηφιακή εποχή, η μάχη κατά των ψευδών ειδήσεων δεν είναι απλώς ένας αγώνας για πληροφορίες - είναι ένας αγώνας για την ίδια την ψυχή της δημοκρατίας μας, μια υπεράσπιση της κοινής μας πραγματικότητας και μια απόδειξη της διαρκούς δύναμης της αλήθειας να δείχνει το μονοπάτι προς έναν πιο φωτεινό και δίκαιο κόσμο.

8.2.5. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας και διδασκαλία γλώσσας για μετανάστες

Για πολλούς μετανάστες, η απόκτηση μιας νέας γλώσσας δεν είναι απλώς πρακτική αναγκαιότητα, αλλά μια πύλη προς την ένταξη, την ενδυνάμωση και την πραγματοποίηση των ονείρων και των φιλοδοξιών τους. Είναι μια γέφυρα που ενώνει το χάσμα μεταξύ του παρελθόντος και του μέλλοντός τους, μία δίοδος κατανόησης,

σύνδεσης και νέων ευκαιριών. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) έχει αναδειχθεί σε ισχυρό καταλύτη, φέρνοντας επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο διδάσκεται, μαθαίνεται και βιώνεται η γλώσσα. Αυτά τα ψηφιακά εργαλεία έχουν τη δυνατότητα να μεταμορφώσουν το ταξίδι της γλωσσικής κατάκτησης για τους μετανάστες, προσφέροντας καινοτόμες προσεγγίσεις, εξατομικευμένες μαθησιακές εμπειρίες και την αίσθηση του ανήκειν σε ένα άγνωστο γλωσσικό τοπίο.

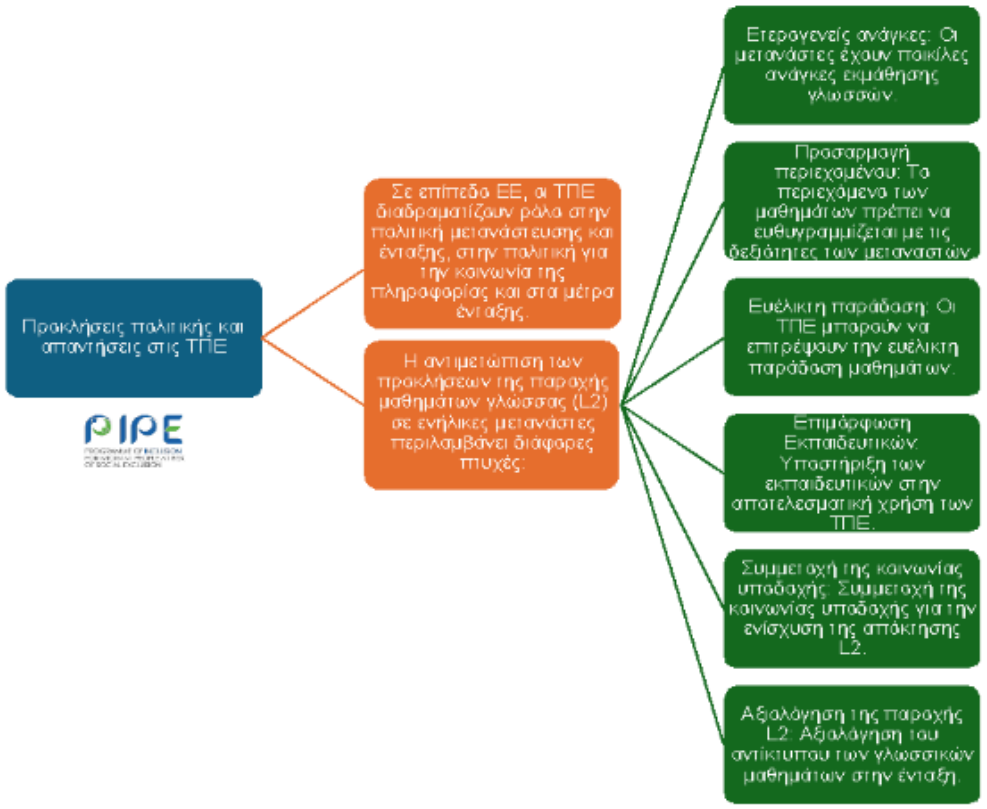

Σήμερα, οι μετανάστες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε γλωσσικούς πόρους και διαδραστικές πλατφόρμες από την άνεση του σπιτιού τους, των κοινοτικών κέντρων ή ακόμα και εν κινήσει, διασφαλίζοντας ότι η επιδίωξη της γλωσσικής επάρκειας είναι συνυφασμένη απρόσκοπτα με τον ιστό της καθημερινής τους ζωής. Μέσω της δύναμης των ΤΠΕ, η διδασκαλία γλωσσών μπορεί να προσαρμοστεί στις ατομικές ανάγκες, τα στυλ μάθησης και το πολιτιστικό υπόβαθρο, δημιουργώντας ένα εξατομικευμένο ταξίδι που αντηχεί με τις μοναδικές συνθήκες και φιλοδοξίες κάθε μαθητή. Οι διαδραστικοί πόροι πολυμέσων, οι παιχνιδοποιημένες μαθησιακές εμπειρίες και τα καθηλωτικά εικονικά περιβάλλοντα μπορούν να αιχμαλωτίσουν τη φαντασία και να προωθήσουν τη δέσμευση, μετατρέποντας την εκμάθηση γλωσσών από μια απλή ακαδημαϊκή άσκηση σε μια δυναμική και ικανοποιητική προσπάθεια.

Επιπλέον, το συνεργατικό δυναμικό των ΤΠΕ ανοίγει πόρτες σε παγκόσμιες γλωσσικές κοινότητες, όπου οι μετανάστες μπορούν να συνδεθούν με φυσικούς ομιλητές, να συμμετάσχουν σε αυθεντικές συνομιλίες και να αποκτήσουν ανεκτίμητες γνώσεις σχετικά με τις αποχρώσεις της γλώσσας και του πολιτισμού. Οι διαδικτυακές πλατφόρμες ανταλλαγής γλωσσών, τα εργαλεία τηλεδιάσκεψης και τα δίκτυα κοινωνικών μέσων γίνονται εικονικές αίθουσες διδασκαλίας, προωθώντας τη διαπολιτισμική κατανόηση και δημιουργώντας μια αίσθηση του ανήκειν που υπερβαίνει τα γεωγραφικά σύνορα.

Ωστόσο, ο αντίκτυπος των ΤΠΕ στη διδασκαλία γλωσσών για τους μετανάστες εκτείνεται πολύ πέρα από την κυριαρχία της ακαδημαϊκής διδασκαλίας. Αυτές οι τεχνολογίες έχουν τη δύναμη να ενισχύσουν τις φωνές, να μοιράζουν ιστορίες και να γιορτάζουν το πλούσιο μωσαϊκό της διαφορετικότητας που φέρνουν οι μετανάστες στις νέες κοινότητές τους. Μέσω ψηφιακών πλατφορμών αφήγησης, οι μετανάστες μπορούν να μοιραστούν τις αφηγήσεις τους, τους αγώνες τους και τους θριάμβους τους, προωθώντας την ενσυναίσθηση, την κατανόηση και μια βαθύτερη εκτίμηση για την ανθεκτικότητα και τη δύναμη που βρίσκονται στην καρδιά της μεταναστευτικής εμπειρίας.

Σε αυτήν την ψηφιακή εποχή, οι ΤΠΕ έχουν τη δυνατότητα να γίνουν καταλύτες για την κοινωνική ένταξη, καταργώντας τα εμπόδια και προωθώντας την αίσθηση του ανήκειν που υπερβαίνει τις γλωσσικές και πολιτιστικές διαιρέσεις. Οι πλατφόρμες εκμάθησης γλωσσών μπορούν να χρησιμεύσουν ως εικονικοί χώροι συγκέντρωσης, όπου οι μετανάστες μπορούν να συνδεθούν μεταξύ τους, να ανταλλάξουν εμπειρίες και να προσφέρουν υποστήριξη και ενθάρρυνση στο συλλογικό τους ταξίδι προς τη γλωσσική επάρκεια και ένταξη.

Ωστόσο, η πλήρης αξιοποίηση του δυναμικού των ΤΠΕ στη διδασκαλία γλωσσών για μετανάστες απαιτεί συντονισμένη προσπάθεια και δέσμευση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που ενδέχεται να προκύψουν. Τα ζητήματα του ψηφιακού γραμματισμού, της πρόσβασης στην τεχνολογία και της υπεύθυνης χρήσης των προσωπικών δεδομένων πρέπει να αντιμετωπιστούν μέσω ολοκληρωμένων εκπαιδευτικών

πρωτοβουλιών, προγραμμάτων κοινωνικής προβολής και ισχυρών πολιτικών προστασίας δεδομένων.

Η κατανόηση του ψηφιακού γραμματισμού όχι ως προνόμιο που προορίζεται για λίγους, αλλά ως θεμελιώδες δικαίωμα προσβάσιμο σε όλους, αποτελεί βασική αρχή για αυτόν τον οδηγό που στοχεύει στην ενδυνάμωση των μεταναστών ώστε να πλοηγηθούν στο ψηφιακό τοπίο με αυτοπεποίθηση και αυτενέργεια, προσφέροντας κατάρτιση, πόρους και υποστήριξη για να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν θα μείνει πίσω στην ψηφιακή επανάσταση.

Καθώς βρισκόμαστε στο σταυροδρόμι της τεχνολογίας και της γλωσσικής ένταξης, πρέπει να υιοθετήσουμε μια ολιστική προσέγγιση, η οποία αναγνωρίζει τη μετασχηματιστική δύναμη των ΤΠΕ, παραμένοντας παράλληλα σε εγρήγορση έναντι των πιθανών παγίδων και των ηθικών προβληματισμών που συνοδεύουν τη χρήση τους. Πρέπει να προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε ένα οικοσύστημα που δίνει προτεραιότητα στο απόρρητο των δεδομένων, την ηθική συμπεριφορά και την υπεύθυνη διαχείριση των προσωπικών πληροφοριών, διασφαλίζοντας ότι ο ψηφιακός κόσμος παραμένει ένας ασφαλής και συμπεριληπτικός χώρος για όλους τους μαθητές.

Σε αυτή τη σύνθετη διαδικασία μάθησης, οι συνεργασίες θα είναι καίριας σημασίας, φέρνοντας σε επαφή διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς - εκπαιδευτικούς, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, εταιρείες τεχνολογίας και τις ίδιες τις κοινότητες μεταναστών - για να διαμορφώσουν συλλογικά το μέλλον της εκμάθησης γλωσσών και της ένταξης μέσω των ΤΠΕ. Μέσω του ανοιχτού διαλόγου, της κοινής τεχνογνωσίας και της δέσμευσης για συνεχή καινοτομία, μπορούμε να χαράξουμε μια πορεία που αξιοποιεί το πλήρες δυναμικό αυτών των τεχνολογιών, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι εξυπηρετούν τις ανάγκες και τις προσδοκίες των μεταναστών με υπεύθυνο και ηθικό τρόπο.

Με αυτή την έννοια, η εκμάθηση της γλώσσας γίνεται ένα ταξίδι ενδυνάμωσης, καταλύτης για προσωπική ανάπτυξη και απόδειξη της ανθεκτικότητας του ανθρώπινου πνεύματος. Οι ΤΠΕ γίνονται η ψηφιακή γέφυρα που γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ των πολιτισμών, επιτρέποντας στους μετανάστες να πλοηγηθούν στις πολυπλοκότητες του νέου περιβάλλοντός τους, διατηρώντας παράλληλα μια βαθιά σύνδεση με τις γλωσσικές τους ρίζες και την πολιτιστική κληρονομιά, όπου τα ψηφιακά σύνορα δεν αποτελούν εμπόδιο στην εκμάθηση γλωσσών και την ένταξη, αλλά μια τεράστια έκταση ευκαιριών, ένα πεδίο όπου η δύναμη της τεχνολογίας αξιοποιείται για την προώθηση της κατανόησης, την επιδοκιμασία της διαφορετικότητας και την ενδυνάμωση των μεταναστών να ευδοκιμήσουν στα νέα γλωσσικά και πολιτιστικά περιβάλλοντά τους.

8.3. Ψηφιακός γραμματισμός

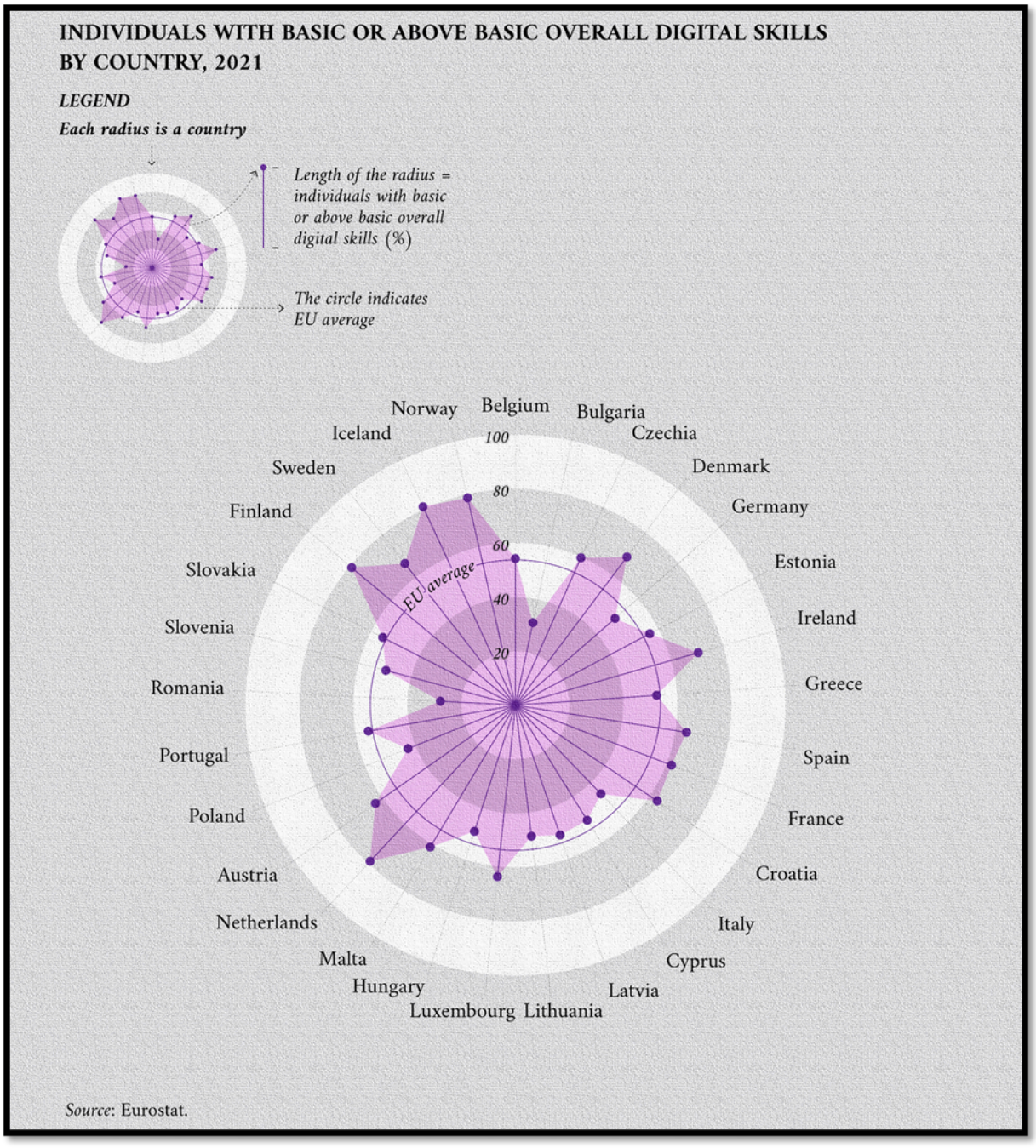

Στον 21ο αιώνα, ο ψηφιακός γραμματισμός έχει καταστεί απαραίτητη δεξιότητα, υπερβαίνοντας τα όρια της απλής τεχνολογικής επάρκειας και αποτελώντας θεμελιώδη πυλώνα προσωπικής και κοινωνικής προόδου. Το ψηφιακό τοπίο περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα εργαλείων και πλατφορμών που έχουν γίνει αναπόσπαστο μέρος της

σύγχρονης ζωής, από τη διαισθητική πλοήγηση των οπτικοακουστικών μέσων έως την κυριαρχία του λογισμικού αυτοματισμού γραφείου και τη δυναμική εμπλοκή με τα κοινωνικά δίκτυα. Η εκμάθηση της γλώσσας και των εθίμων αυτών των ψηφιακών τοπίων αποτελεί ουσιαστικό πρώτο στάδιο για την επίτευξη ψηφιακού γραμματισμού.

Για τις κοινότητες μεταναστών, η απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων μπορεί να είναι μετασχηματιστική, παρέχοντάς τους τα εργαλεία για να πλοηγηθούν και να αξιοποιήσουν τον ψηφιακό κόσμο. Ο ψηφιακός γραμματισμός ξεκλειδώνει έναν κόσμο δυνατοτήτων, προωθώντας μεγαλύτερη ανεξαρτησία, αυτάρκεια και ενσωμάτωση στις νέες κοινότητές τους. Εκτείνεται πέρα από τη διάσταση της προσωπικής διαχείρισης, επιτρέποντας στους μετανάστες να συμμετέχουν στον κοινωνικοπολιτικό και οικονομικό ιστό των κοινωνιών υποδοχής τους, ενισχύοντας τις φωνές τους, υποστηρίζοντας τα δικαιώματά τους και σφυρηλατώντας ουσιαστικές συνδέσεις που μπορούν να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη οικονομική και κοινωνική ένταξη. Η σύγκλιση των ψηφιακών και πολιτιστικών τοπίων δημιουργεί την έννοια της «ψηφιακής πολιτισμικότητας» (*digiculturality*), όπου η τεχνολογία και ο πολιτισμός διασταυρώνονται για να δημιουργήσουν νέους τρόπους έκφρασης, κατανόησης και δέσμευσης. Αγκαλιάζοντας την ψηφιακή πολιτισμικότητα, οι μετανάστες μπορούν να γεφυρώσουν το χάσμα μεταξύ της πολιτιστικής τους κληρονομιάς και του ψηφιακού κόσμου, προωθώντας την αίσθηση του ανήκειν και της ενδυνάμωσης.

Ο ψηφιακός γραμματισμός δεν είναι απλώς ένα σύνολο τεχνικών δεξιοτήτων. Είναι μια μετασχηματιστική δύναμη που μπορεί να ενδυναμώσει τα άτομα, να ενισχύσει τις κοινότητες και να ανοίξει το δρόμο για μεγαλύτερη ένταξη και κοινωνική δικαιοσύνη. Καθώς το ψηφιακό τοπίο συνεχίζει να εξελίσσεται, αυτό το κεφάλαιο χρησιμεύει ως ένας ολοκληρωμένος οδηγός, εξοπλίζοντας τους μετανάστες με τις γνώσεις και τις στρατηγικές για να πλοηγηθούν στον ψηφιακό κόσμο και να ευδοκιμήσουν στον 21ο αιώνα.

8.3.1. Εισαγωγή στην οπτικοακουστική γλώσσα, τον αυτοματισμό γραφείου και τα κοινωνικά δίκτυα

Στο ταχέως εξελισσόμενο ψηφιακό τοπίο, η ικανότητα απρόσκοπτης πλοήγησης και συμμετοχής σε ένα ευρύ φάσμα τεχνολογικών εργαλείων και πλατφορμών έχει καταστεί κρίσιμη συνιστώσα του ψηφιακού γραμματισμού. Δεν επικεντρώνεται σε έναν συγκεκριμένο τομέα, αλλά μπορεί να κατακτηθεί με την απρόσκοπτη ενσωμάτωση διασυνδεδεμένων τομέων που επιτρέπουν την απελευθέρωση ενός κόσμου ευκαιριών, από την ενίσχυση της προσωπικής και επαγγελματικής παραγωγικότητας έως την ουσιαστική κοινωνική και πολιτική συμμετοχή. Μια ολοκληρωμένη ψηφιακή ευχέρεια χρησιμεύει ως θεμέλιο για συνεχή μάθηση και προσαρμογή, εξοπλίζοντας τα άτομα με τις απαραίτητες δεξιότητες για να πλοηγηθούν στις πολυπλοκότητες της ψηφιακής

εποχής και να συμβάλουν ενεργά στη δημιουργία ενός πιο περιεκτικού, δίκαιου και ενδυναμωμένου ψηφιακού οικοσυστήματος.

Η οπτικοακουστική γλώσσα έχει μεταμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο καταναλώνουμε, δημιουργούμε και ερμηνεύουμε πληροφορίες στην ψηφιακή εποχή. Από τα συναρπαστικά γραφικά στις πλατφόρμες ροής έως τις καθηλωτικές εμπειρίες των διαδικτυακών βίντεο και των διαδραστικών πολυμέσων, το ψηφιακό περιεχόμενο έχει γίνει η παγκόσμια γλώσσα του 21ου αιώνα. Η κατανόηση της οπτικοακουστικής γλώσσας σημαίνει ότι κάποιος είναι σε θέση να κατανοήσει το μείγμα εικόνων, ήχων και κινήσεων στο ψηφιακό περιεχόμενο. Είτε πρόκειται για τον εντυπωσιακό σχεδιασμό διαδικτυακών βίντεο είτε για τις ελκυστικές πτυχές των διαδραστικών παρουσιάσεων πολυμέσων, η κατοχή αυτής της ικανότητας μας βοηθά να αξιολογούμε, να κατανοούμε και να αλληλεπιδρούμε καλύτερα με τη συνεχή ροή ψηφιακών πληροφοριών που μας περιβάλλουν. Οι βασικές ικανότητες στην οπτικοακουστική γλώσσα περιλαμβάνουν αρκετές σημαντικές δεξιότητες. Ο οπτικός γραμματισμός περιλαμβάνει την κατανόηση και την αξιολόγηση των οπτικών εικόνων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης του χρώματος, της σύνθεσης και του σχεδιασμού. Αυτό βοηθά τα άτομα να αναγνωρίσουν τα μηνύματα και τα συναισθήματα που μεταφέρονται μέσω εικόνων. Η κατανόηση ήχου αφορά την ερμηνεία των ακουστικών πτυχών του ψηφιακού περιεχομένου, όπως η ομιλία, η μουσική και τα ηχητικά εφέ, για την κατανόηση της αφήγησης και της διάθεσης. Η πολυτροπική ολοκλήρωση είναι η ικανότητα συνδυασμού οπτικών, ακουστικών και κινητικών στοιχείων σε ένα συνεκτικό και ουσιαστικό σύνολο, ενισχύοντας την κατανόηση και τη δέσμευση. Επιπλέον, οι δεξιότητες ψηφιακής παραγωγής είναι απαραίτητες για τη δημιουργία και την επεξεργασία οπτικοακουστικού περιεχομένου, επιτρέποντας στα άτομα να συμβάλλουν ενεργά στον ψηφιακό κόσμο, μεταβαίνοντας από παθητικούς καταναλωτές σε ενδυναμωμένους δημιουργούς. Με την κατάκτηση αυτών των βασικών ικανοτήτων στην οπτικοακουστική γλώσσα, τα άτομα μπορούν να αναλύσουν κριτικά και να αποκωδικοποιήσουν τα κρυμμένα μηνύματα που είναι ενσωματωμένα στα οπτικοακουστικά μέσα που συναντούν, καθιστώντας τους πιο απαιτητικούς και ενημερωμένους καταναλωτές. Επιπλέον, μπορούν να αξιοποιήσουν τις δεξιότητές τους για να δημιουργήσουν συναρπαστικές ψηφιακές αφηγήσεις, να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά πολύπλοκες ιδέες και να προσελκύσουν διαφορετικά ακροατήρια μέσω της στρατηγικής χρήσης οπτικών, ακουστικών και κινητικών στοιχείων.

Επιπλέον, η επάρκεια στην οπτικοακουστική γλώσσα μπορεί να έχει εκτεταμένες επιπτώσεις, από την ενίσχυση των εκπαιδευτικών εμπειριών και των επαγγελματικών παρουσιάσεων έως τη διευκόλυνση των διαπολιτισμικών ανταλλαγών και της συμμετοχής στα κοινά. Καθώς το ψηφιακό τοπίο συνεχίζει να εξελίσσεται, η ικανότητα να πλοηγούμαστε με ευχέρεια και να συμβάλλουμε στον οπτικοακουστικό λόγο θα γίνεται όλο και πιο απαραίτητη, καθιστώντας όσους έχουν αυτόν τον γραμματισμό ηγέτες και καινοτόμους στην ψηφιακή εποχή.

Συμπληρωματική της ευχέρειας στην οπτικοακουστική γλώσσα είναι η επάρκεια στον αυτοματισμό γραφείου, ένα σύνολο ψηφιακών εργαλείων που έχουν καταστεί απαραίτητα για την επαγγελματική και προσωπική παραγωγικότητα. Από την επεξεργασία κειμένου και τη διαχείριση υπολογιστικών φύλλων έως το σχεδιασμό παρουσιάσεων και την οπτικοποίηση δεδομένων, αυτές οι εφαρμογές έχουν μεταμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο δημιουργούμε, συνεργαζόμαστε και διαχειριζόμαστε πληροφορίες τόσο σε φυσικούς όσο και σε εικονικούς χώρους εργασίας. Ο έλεγχος των βασικών λειτουργιών αυτού του λογισμικού αυτοματισμού γραφείου όχι μόνο ενισχύει την ατομική αποτελεσματικότητα, αλλά και ενισχύει την ικανότητα προσαρμογής στις εξελισσόμενες ανάγκες του σύγχρονου χώρου εργασίας. Με την ανάπτυξη τεχνογνωσίας στην πλοήγηση και την αξιοποίηση αυτών των ψηφιακών εργαλείων, τα άτομα μπορούν να ενσωματωθούν απρόσκοπτα σε διάφορα περιβάλλοντα εργασίας, να επιδείξουν τις ικανότητές τους και να συμβάλουν σε συνεργατικά έργα με αυτοπεποίθηση.

Λευκή βίβλος μετανάστευσης

Η Λευκή Βίβλος για τη μετανάστευση περιγράφει μια στρατηγική προσέγγιση όσον αφορά τις ψηφιακές υπηρεσίες για τους μετανάστες στην ΕΕ. Δίνει έμφαση στις λύσεις που βασίζονται στις ΤΠΕ, τον συμμετοχικό σχεδιασμό και τη συνεργασία από άκρο σε άκρο μεταξύ των ενδιαφερομένων που εμπλέκονται στην ένταξη των μεταναστών. Αρκετά έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος Horizon 2020 (όπως τα MIICT, REBUILD, NADINE, MICADO, EASYRIGHTS και WELCOME) εργάζονται για την καλύτερη ένταξη των μεταναστών χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία. Οι συστάσεις περιλαμβάνουν τη συμμετοχή των μεταναστών στη διαδικασία σχεδιασμού, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη δημιουργία πρακτικών, φιλικών προς τον χρήστη πλατφορμών με πολύγλωσσες πληροφορίες.

Digitalization and AI in Migration Management

Ο ΟΟΣΑ διερευνά τις τάσεις και τις καινοτόμες προσεγγίσεις στη διαχείριση της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιοποίησης και της τεχνητής νοημοσύνης. Αυτό τροφοδοτεί τον προβληματισμό πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ.

Λογισμικό διαχείρισης υποθέσεων μετανάστευσης

Για τους επαγγελματίες, υπάρχουν εξειδικευμένα εργαλεία λογισμικού όπως το Docketwise (για διαισθητική προετοιμασία φόρμας μετανάστευσης), το Officio (για καναδική διαχείριση υποθέσεων μετανάστευσης) και το Mitratech INSZoom (για συμμόρφωση εταιρικής μετανάστευσης)

Παράλληλα με τη σημασία της οπτικοακουστικής γλώσσας και τον αυτοματισμό γραφείου, τα κοινωνικά δίκτυα έχουν αναδειχθεί ως κρίσιμη συνιστώσα του ψηφιακού γραμματισμού, χρησιμεύοντας ως δυναμικοί κόμβοι για προσωπική και επαγγελματική δικτύωση, συμμετοχή στα κοινά και πολιτιστικές ανταλλαγές. Αυτές οι ψηφιακές

πλατφόρμες έχουν φέρει επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούμε, μοιραζόμαστε πληροφορίες και δημιουργούμε κοινότητες. Η κατανόηση των μοναδικών χαρακτηριστικών, λειτουργιών και βέλτιστων πρακτικών πλοήγησης σε ένα ευρύ φάσμα εφαρμογών κοινωνικών μέσων επιτρέπει στα άτομα να δημιουργήσουν μια επαγγελματική παρουσία στο διαδίκτυο, να συνεργαστούν αποτελεσματικά με τις κοινότητες ενδιαφέροντος και να αξιοποιήσουν αυτά τα εργαλεία για προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη. Επιπλέον, η ικανότητα κριτικής αξιολόγησης του αντίκτυπου και των επιπτώσεων της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, από τη διάδοση πληροφοριών έως την καλλιέργεια ψηφιακών ταυτοτήτων, είναι υψίστης σημασίας για την προώθηση ενός πιο ενημερωμένου και υπεύθυνου ψηφιακού πολίτη.

8.3.2. Ψηφιακές δεξιότητες για μετανάστες (Δημιουργία λογαριασμού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πλοήγηση στο διαδίκτυο, διαδικτυακή υποβολή αιτήσεων για θέσεις εργασίας, διαχείριση λογαριασμών στο διαδίκτυο, προγραμματισμός ραντεβού, πρόσβαση σε σχολικούς ιστότοπους και πηγές εκμάθησης γλωσσών)

Στον ολοένα και πιο διασυνδεδεμένο κόσμο του 21ου αιώνα, η απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων έχει γίνει μια μετασχηματιστική δύναμη για τις κοινότητες μεταναστών, παρέχοντάς τους τα εργαλεία για να πλοηγηθούν και να αξιοποιήσουν το digital landscape επιδιώκοντας προσωπική, επαγγελματική και κοινωνική πρόοδο.

Το πρώτο βήμα για την προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού των μεταναστών είναι η δημιουργία ενός ασφαλούς και λειτουργικού λογαριασμού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Αυτό το φαινομενικά απλό έργο έχει τεράστια σημασία, καθώς μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου χρησιμεύει ως πύλη σε μια πληθώρα διαδικτυακών υπηρεσιών, καναλιών επικοινωνίας και επαγγελματικών ευκαιριών. Καθοδηγώντας τους μετανάστες στη διαδικασία δημιουργίας και διαχείρισης ενός λογαριασμού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, οι εκπαιδευτικοί και οι οργανισμοί υποστήριξης μπορούν να τους εξοπλίσουν με ένα θεμελιώδες εργαλείο για να παραμείνουν συνδεδεμένοι, να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και να αλληλεπιδρούν με διάφορες ψηφιακές πλατφόρμες. Επιπλέον, οι μετανάστες με λιγότερες ψηφιακές δεξιότητες θα μπορούσαν να είναι πιο ευάλωτοι σε απάτες στον κυβερνοχώρο, επομένως οι οργανισμοί υποστήριξης πρέπει να τους συμβουλεύουν και να τους εκπαιδεύουν από την αρχή σχετικά με τον τρόπο υπεράσπισης, προστασίας των δεδομένων και της ψηφιακής τους ταυτότητας.

Η ικανότητα αποτελεσματικής πλοήγησης στην τεράστια έκταση του διαδικτύου είναι μια κρίσιμη ψηφιακή δεξιότητα για τους μετανάστες που επιδιώκουν να ενσωματωθούν

στις νέες κοινότητές τους. Από την πρόσβαση σε ζωτικούς κυβερνητικούς πόρους και δημόσιες υπηρεσίες έως την έρευνα εκπαιδευτικών ευκαιριών και τη διερεύνηση προοπτικών απασχόλησης, η επάρκεια στην πλοήγηση στο διαδίκτυο δίνει τη δυνατότητα στους μετανάστες να γίνουν αυτάρκη, ενημερωμένα και ενεργά μέλη της κοινωνίας. Αυτή η ικανότητα περιλαμβάνει την κατανόηση των τεχνικών περιήγησης στο διαδίκτυο, την αξιολόγηση των πληροφοριών στο διαδίκτυο για αξιοπιστία και την αξιοποίηση των μηχανών αναζήτησης για την εύρεση σχετικών και αξιόπιστων πόρων.

Καθώς η αγορά εργασίας έχει υποστεί σημαντικό μετασχηματισμό, η πλειονότητα των αιτήσεων εργασίας και των διαδικασιών πρόσληψης πραγματοποιούνται ηλεκτρονικά. Η ενδυνάμωση των μεταναστών με τις δεξιότητες για να πλοηγούνται σε πύλες εργασίας, να δημιουργούν αποτελεσματικά διαδικτυακά βιογραφικά σημειώματα και να υποβάλλουν αιτήσεις εργασίας ψηφιακά μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την απασχολησιμότητα και την οικονομική τους ένταξη. Αυτή η ψηφιακή ικανότητα περιλαμβάνει επίσης τη δυνατότητα συμμετοχής σε εικονικές συνεντεύξεις, δικτύωσης μέσω επαγγελματικών πλατφορμών κοινωνικών μέσων και αξιοποίησης διαδικτυακών εργαλείων για ανάπτυξη δεξιοτήτων και πιστοποίηση.

Η ικανότητα διαχείρισης των προσωπικών οικονομικών και πληρωμής λογαριασμών στο διαδίκτυο είναι μια άλλη κρίσιμη ψηφιακή δεξιότητα που μπορεί να ωφελήσει σημαντικά τις κοινότητες μεταναστών. Μαθαίνοντας να έχουν πρόσβαση και να πλοηγούνται σε διαδικτυακές τραπεζικές πλατφόρμες, να ρυθμίζουν αυτόματες πληρωμές λογαριασμών και να παρακολουθούν τους οικονομικούς λογαριασμούς τους, οι μετανάστες μπορούν να επιτύχουν υψηλότερο βαθμό οικονομικής αυτονομίας και ελέγχου της οικονομικής τους ευημερίας. Αυτή η ψηφιακή επάρκεια όχι μόνο εξορθολογίζει τη διαδικασία διαχείρισης των δαπανών των νοικοκυριών, αλλά μειώνει επίσης τον κίνδυνο καθυστερήσεων πληρωμών και συναφών κυρώσεων, συμβάλλοντας έτσι στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και τη μακροπρόθεσμη ασφάλεια.

Στη συνέχεια, είναι προφανές ότι η διαχείριση των ραντεβού και των χρονοδιαγραμμάτων εξαρτάται όλο και περισσότερο από διαδικτυακά εργαλεία και πλατφόρμες. Η ενδυνάμωση των μεταναστών με τις δεξιότητες για να πλοηγούνται σε ψηφιακά ημερολόγια, να προγραμματίζουν ραντεβού και να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά συστήματα κρατήσεων για υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση και άλλες βασικές υπηρεσίες μπορεί να ενισχύσει σημαντικά την ικανότητά τους να έχουν πρόσβαση και να πλοηγούνται σε αυτά τα κρίσιμα συστήματα υποστήριξης. Αυτή η ψηφιακή ικανότητα επιτρέπει στους μετανάστες να αναλάβουν τον έλεγχο των προγραμμάτων τους, να εξασφαλίσουν έγκαιρη παρακολούθηση και να ενσωματωθούν απρόσκοπτα στις καθημερινές συνήθειες των νέων κοινοτήτων τους.

Επιπλέον, ειδικά για τις οικογένειες μεταναστών με παιδιά, η δυνατότητα πλοήγησης σε σχολικούς ιστότοπους και πρόσβασης σε διαδικτυακούς εκπαιδευτικούς πόρους είναι σημαντική. Αυτό το σύνολο ψηφιακών δεξιοτήτων περιλαμβάνει την κατανόηση του τρόπου εντοπισμού και χρήσης βασικών πληροφοριών στις σχολικές πύλες, όπως οι διαδικασίες εγγραφής, τα ακαδημαϊκά ημερολόγια και τα κανάλια επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς. Επιπλέον, η ικανότητα πρόσβασης και συμμετοχής σε ψηφιακές πλατφόρμες εκμάθησης γλωσσών μπορεί να αλλάξει τα δεδομένα, επιτρέποντας στους μετανάστες να ενισχύσουν την επάρκειά τους στην κυρίαρχη γλώσσα της χώρας υποδοχής τους, διευκολύνοντας έτσι την ακαδημαϊκή και κοινωνική τους ένταξη.

Η απόκτηση αυτών των βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων δίνει τη δυνατότητα στους μετανάστες να ξεπεράσουν τα εμπόδια, να έχουν πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και να συμμετέχουν ενεργά στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή των νέων κοινοτήτων τους. Με την προώθηση του ψηφιακού γραμματισμού, οι οργανισμοί υποστήριξης και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα μπορούν να παρέχουν στους μετανάστες τα εργαλεία και την εμπιστοσύνη που απαιτούνται για την πλοήγηση στο ψηφιακό τοπίο, συμβάλλοντας τελικά στη συνολική ένταξη, αυτάρκεια και μακροπρόθεσμη επιτυχία τους. Καθώς ο ψηφιακός κόσμος συνεχίζει να εξελίσσεται, η σημασία του εξοπλισμού των μεταναστών με αυτές τις θεμελιώδεις ψηφιακές ικανότητες θα γίνεται όλο και πιο κρίσιμη. Επενδύοντας στον ψηφιακό γραμματισμό των μεταναστευτικών κοινοτήτων, μπορούμε να ξεκλειδώσουμε ένα μέλλον βαθύτερης ένταξης, ευκαιριών και ενδυνάμωσης, όπου όλα τα άτομα, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους, μπορούν να ευδοκιμήσουν στον 21ο αιώνα.

8.3.3. Χώροι κοινωνικοπολιτικής και οικονομικής συμμετοχής. Κοινωνικά δίκτυα

Τα κοινωνικά δίκτυα έχουν γίνει καταλύτης για τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση στις σημερινές κοινωνίες. Στην τεράστια έκταση της ψηφιακής σφαίρας, τα κοινωνικά δίκτυα έχουν αναδειχθεί ως σύγχρονες αγορές – ζωντανοί εικονικοί χώροι όπου οι ιδέες συγκρούονται, οι φωνές αντηχούν και η συλλογική ανθρώπινη εμπειρία βρίσκει έκφραση. Αυτές οι διαδικτυακές πλατφόρμες έχουν καταστεί κάτι περισσότερο από απλοί δίαυλοι σύνδεσης και επικοινωνίας· Αποτελούν καταλύτες για κοινωνικοπολιτική και οικονομική συμμετοχή, ενισχύοντας τις περιθωριοποιημένες φωνές και ενδυναμώνοντας τα άτομα να επεξεργαστούν τον λόγο που διαμορφώνει την κοινή μας πραγματικότητα.

Η εμβέλεια της συμμετοχής στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης υπερβαίνει τους ηλικιακούς περιορισμούς και τα εθνικά σύνορα σε αυτά τα ζητήματα, όπως φαίνεται από τα στοιχεία του επόμενου ενημερωτικού γραφήματος που συνοψίζει την έρευνα που διεξήγαγε η Eurostat το 2020 για την ΕΕ. Επιπλέον, η έρευνα δείχνει μια αυξανόμενη τάση στη συμμετοχή κατά 3% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

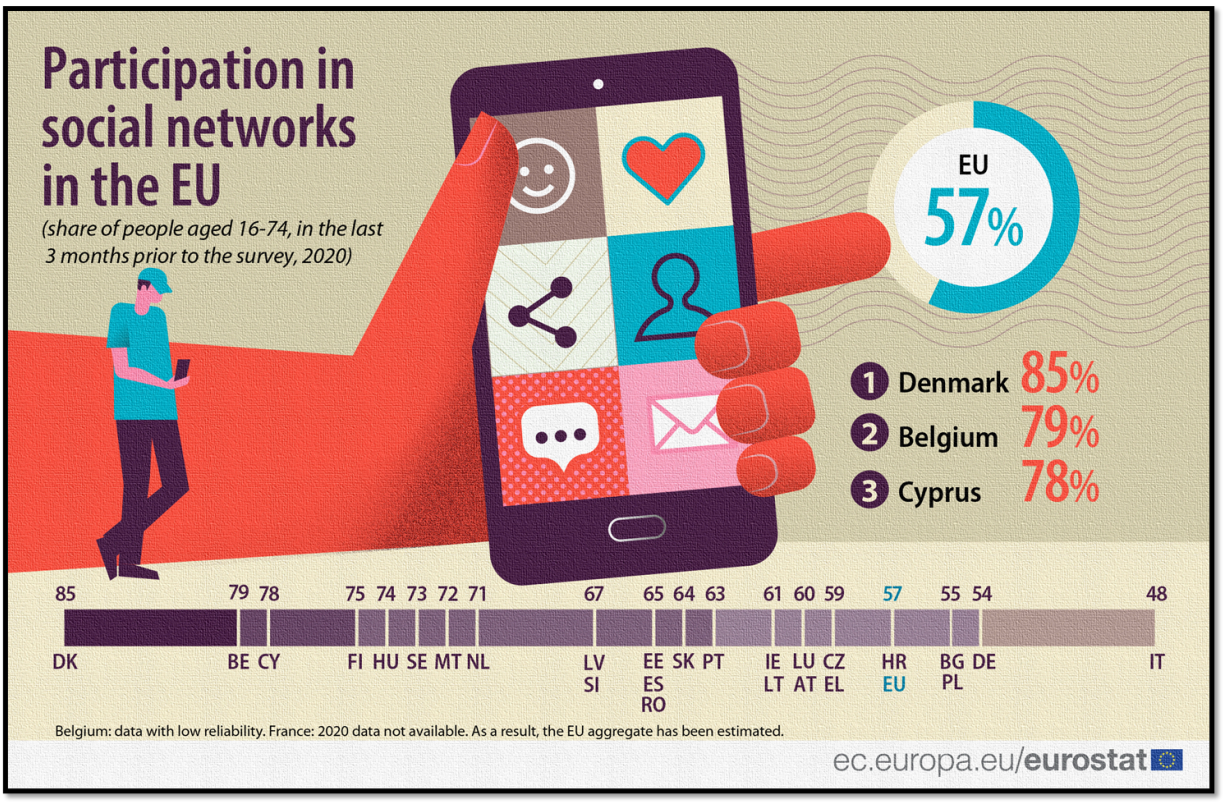

Αυτά τα δεδομένα διαμόρφωσαν έναν κόσμο όπου τα εμπόδια της γεωγραφίας, της κοινωνικής θέσης και των οικονομικών προνομίων καθίστανται παρωχημένα, όπου η ψηφιακή σφαίρα γίνεται ένας μεγάλος εξισορροπητής, ένα φόρουμ στο οποίο κάθε φωνή έχει τη δυνατότητα να εμπνεύσει την αλλαγή, να αμφισβητήσει το status quo και να διαμορφώσει την πορεία της ιστορίας. Αυτή είναι η υπόσχεση των κοινωνικών δικτύων – μια υπόσχεση που έχει μεταμορφώσει την ίδια τη φύση της συμμετοχής των πολιτών και της συμμετοχικής δημοκρατίας.

Βαθιά ριζωμένη σε αυτόν τον μετασχηματισμό βρίσκεται η δύναμη της σύνδεσης και ο εκδημοκρατισμός της πληροφορίας. Τα κοινωνικά δίκτυα έχουν γίνει αγωγοί για την ταχεία διάδοση ιδεών, επιτρέποντας στα κινήματα βάσης να ενωθούν, να κινητοποιήσουν και να ενισχύσουν τα μηνύματά τους με πρωτοφανή ταχύτητα και εμβέλεια. Από την Αραβική Άνοιξη μέχρι τις παγκόσμιες διαμαρτυρίες για το κλίμα, αυτοί οι ψηφιακοί χώροι έχουν χρησιμεύσει ως εικονικές πλατείες πόλεων, όπου αντηχούν συλλογικές φωνές, υπερβαίνοντας τα φυσικά σύνορα και εμπνέοντας δράση σε παγκόσμια κλίμακα.

Ωστόσο, ο αντίκτυπος των κοινωνικών δικτύων εκτείνεται πολύ πέρα από το πεδίο του πολιτικού ακτιβισμού. Αυτές οι πλατφόρμες έχουν επίσης καταστεί κινητήριες δυνάμεις της οικονομικής ενδυνάμωσης, του εκδημοκρατισμού της πρόσβασης σε ευκαιρίες και της προώθησης της επιχειρηματικότητας σε κοινότητες που ιστορικά έχουν περιθωριοποιηθεί ή παραβλεφθεί.

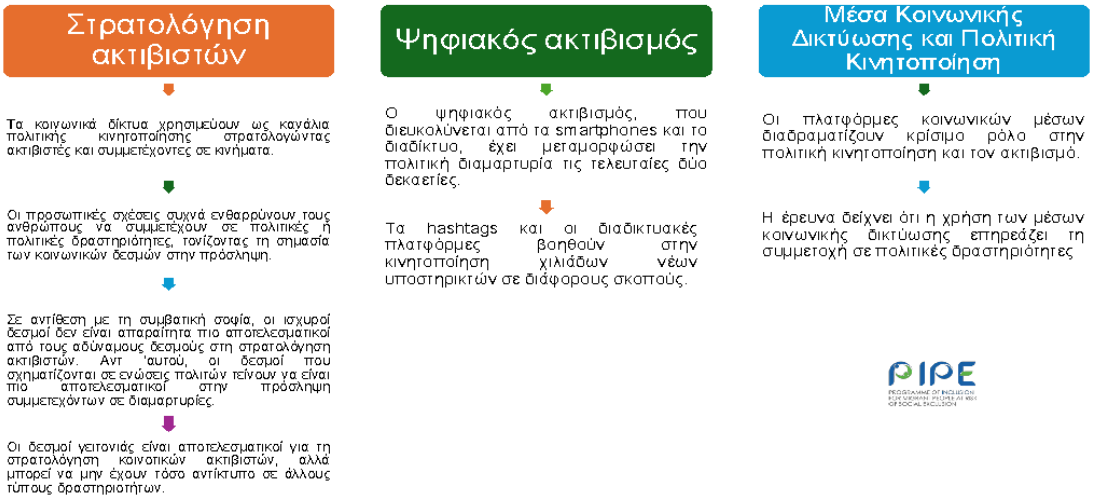

Επιπλέον, τα κοινωνικά δίκτυα έχουν γίνει χώροι ανταλλαγής γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων και επαγγελματικής ανάπτυξης, ενδυναμώνοντας τα άτομα να αποκτήσουν νέες ικανότητες, να εξερευνήσουν μονοπάτια σταδιοδρομίας και να δημιουργήσουν συνδέσεις που μπορούν να τους ωθήσουν προς την οικονομική αυτάρκεια και ολοκλήρωση. Οι διαδικτυακές κοινότητες που επικεντρώνονται σε συγκεκριμένους κλάδους, ενδιαφέροντα ή τομείς εμπειρογνωμοσύνης έχουν ανθίσει, δημιουργώντας εικονικά φυτώρια για συνεργασία, καθοδήγηση και διασταυρούμενη επικονίαση ιδεών.

Καθώς πρέπει να αναγνωρίσουμε τις μετασχηματιστικές δυνατότητες αυτών των ψηφιακών χώρων, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τις προκλήσεις και την πολυπλοκότητα που συνοδεύουν την άνοδό τους. Τα ζητήματα της παραπληροφόρησης, της διαδικτυακής παρενόχλησης και της εμπορευματοποίησης των προσωπικών δεδομένων έχουν ρίξει μεγάλες σκιές, υπενθυμίζοντάς μας την ανάγκη για δεοντολογική διακυβέρνηση, υπεύθυνη διαχείριση και συλλογική δέσμευση για τη διατήρηση της ακεραιότητας αυτών των εικονικών αγορών, ιδίως όσον αφορά την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή και τον εκδημοκρατισμό. Υπό αυτή την έννοια, ο ψηφιακός γραμματισμός καθίσταται θεμελιώδες δικαίωμα και οι εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες που επικεντρώνονται στην υπεύθυνη διαδικτυακή συμμετοχή, την κριτική σκέψη και τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας γίνονται πυλώνες μιας ακμάζουσας ψηφιακής ιθαγένειας. Οι πλατφόρμες και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής συνεργάζονται μεταξύ τους, εφαρμόζοντας ισχυρές διασφαλίσεις κατά της παραπληροφόρησης, της παρενόχλησης και της εκμετάλλευσης δεδομένων,

προωθώντας παράλληλα ένα περιβάλλον που γιορτάζει την πολυμορφία, προωθεί τη συμμετοχικότητα και ενισχύει τις περιθωριοποιημένες φωνές. Μέσω αυτής της συλλογικής προσπάθειας, μπορούμε να μετατρέψουμε τα κοινωνικά δίκτυα σε πραγματικές ψηφιακές αγορές – χώρους όπου η ελεύθερη ανταλλαγή ιδεών εξισορροπείται από μια κοινή δέσμευση για αλήθεια, σεβασμό και ηθική συμπεριφορά. Χώροι όπου ο κοινωνικοπολιτικός λόγος είναι αυξημένος, όπου οι οικονομικές ευκαιρίες εκδημοκρατίζονται και όπου οι φωνές των στερημένων πολιτικών δικαιωμάτων ενισχύονται, δεν φιμώνονται.

Ακόμα κι έτσι, αυτό το όραμα εκτείνεται πέρα από τη σφαίρα του ψηφιακού, γιατί η πραγματική δύναμη των κοινωνικών δικτύων έγκειται στην ικανότητά τους να καταλύουν την πραγματική αλλαγή. Σε αυτή την πορεία, ο ψηφιακός και ο φυσικός κόσμος γίνονται αλληλένδετοι, τροφοδοτώντας και ενισχύοντας ο ένας τον άλλο σε μια συνεχή ανταλλαγή ιδεών, ενέργειας και μετασχηματιστικών δυνατοτήτων. Τα κοινωνικά δίκτυα δεν γίνονται απλώς εικονικοί χώροι, αλλά πύλες σε έναν κόσμο ατελείωτων δυνατοτήτων, όπου η συμμετοχή φέρνει την αλλαγή και η ενδυνάμωση είναι το τελικό έπαθλο.

Καθώς βρισκόμαστε στο κατώφλι αυτής της ψηφιακής αγοράς, πρέπει να έχουμε επίγνωση για την δημιουργία υπεύθυνων ψηφιακών πολιτών, εξουσιοδοτημένων να διαμορφώσουν τις αφηγήσεις που καθορίζουν τη συλλογική ανθρώπινη εμπειρία μας. Αυτό αναγκαστικά μας επιτρέπει να αγκαλιάσουμε τη δύναμη των κοινωνικών δικτύων να ενισχύσουν τις περιθωριοποιημένες φωνές, να καλλιεργήσουν και να εμπνεύσουν μια ανανεωμένη αίσθηση συμμετοχής στα κοινά που υπερβαίνει τα σύνορα και τα όρια, δημιουργώντας έναν κόσμο για όλους. Σε αυτή τη μεγάλη προσπάθεια, πρέπει να παραμείνουμε σε εγρήγορση, δεσμευμένοι στην τήρηση των ηθικών αρχών που διασφαλίζουν την ακεραιότητα αυτών των ψηφιακών χώρων. Πρέπει να καλλιεργήσουμε μια κουλτούρα ψηφιακού γραμματισμού, κριτικής σκέψης και υπεύθυνης διαδικτυακής συμμετοχής, εξοπλίζοντας τους εαυτούς μας και τις μελλοντικές γενιές με τα εργαλεία για να πλοηγηθούμε σε αυτό το συνεχώς εξελισσόμενο τοπίο με σοφία και διάκριση. Καθώς, τελικά, η πραγματική δύναμη των κοινωνικών δικτύων δεν έγκειται στην ίδια την τεχνολογία, αλλά στο συλλογικό ανθρώπινο πνεύμα που ζωντανεύει αυτούς τους εικονικούς χώρους. Είναι οι φωνές μας, οι ιστορίες μας, τα όνειρά μας και η ακλόνητη δέσμευσή μας να διαμορφώσουμε έναν καλύτερο κόσμο που δίνει ζωή σε αυτές τις ψηφιακές αγορές.

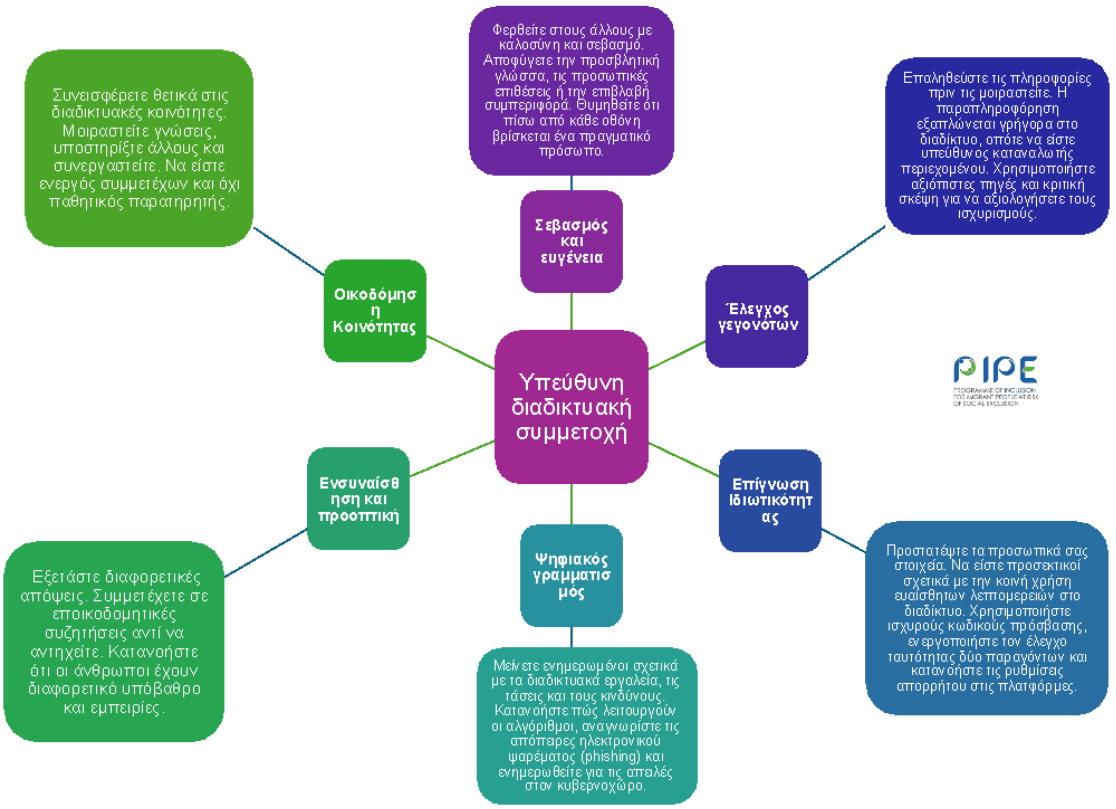

8.3.4. Ψηφιακή πολιτισμικότητα

Στο συνεχώς εξελισσόμενο τοπίο της ανθρώπινης εμπειρίας, διαμορφώνεται ένα νέο πολιτισμικό φαινόμενο – ένα φαινόμενο που υπερβαίνει τα όρια του φυσικού και του ψηφιακού, υφαίνοντας μαζί τα πλούσια νήματα της απτής πραγματικότητας και της εικονικής μας ύπαρξης. Αυτό το φαινόμενο, γνωστό ως ψηφιακή πολιτισμικότητα, αντιπροσωπεύει μια βαθιά αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε, αλληλεπιδρούμε και διαμορφώνουμε τον κόσμο γύρω μας. Σε αυτό το σενάριο, η ίδια η έννοια του πολιτισμού παίρνει μια νέα διάσταση, μια διάσταση που αγκαλιάζει τη σύγκλιση του εικονικού και του απτού. Τα ψηφιακά μας αποτυπώματα γίνονται τόσο αναπόσπαστα στοιχεία της πολιτιστικής μας ταυτότητας όσο και οι παραδόσεις και τα έθιμα που περνούν από γενιά σε γενιά. Τα memes, τα hashtags και οι εικονικές κοινότητες που κατοικούμε γίνονται ανεξίτηλα νήματα στην κοινή ανθρώπινη εμπειρία μας.

Για να κατανοήσουμε πλήρως τη σημασία της ψηφιακής κουλτούρας, πρέπει πρώτα να αναγνωρίσουμε τον βαθύ αντίκτυπο που είχαν οι ψηφιακές τεχνολογίες στη ζωή μας. Το διαδίκτυο, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και η πανταχού παρούσα παρουσία έξυπνων συσκευών έχουν αναδιαμορφώσει τον ίδιο τον ιστό του τρόπου με τον οποίο επικοινωνούμε, μαθαίνουμε, εργαζόμαστε και παίζουμε. Αυτές οι ψηφιακές σφαίρες έχουν γίνει προεκτάσεις της ύπαρξής μας, χώροι όπου σφυρηλατούμε σχέσεις,

εκφραζόμαστε και ασχολούμαστε με τον κόσμο με τρόπους που κάποτε ήταν αδιανόητοι.

Ωστόσο, η ψηφιακή πολιτισμικότητα αντιπροσωπεύει κάτι περισσότερο από την ενσωμάτωση της τεχνολογίας στην καθημερινή μας ζωή. Είναι μια αλλαγή παραδείγματος που μας προκαλεί να επανεξετάσουμε τα ίδια τα όρια του ίδιου του πολιτισμού. Μας καλεί να αγκαλιάσουμε την ιδέα ότι οι ψηφιακές μας αλληλεπιδράσεις, οι διαδικτυακές μας κοινότητες και οι εικονικές μας εκφράσεις δεν είναι απλώς συμπληρώματα των εμπειριών που έχουμε ζήσει, αλλά αναπόσπαστα συστατικά μιας πλούσιας, πολύπλευρης πολιτιστικής διάστασης.

Όπως ορίζεται από τους J. Leiva και E. Almenta (2013), η ψηφιακή πολιτισμικότητα είναι μια αναδυόμενη τάση ηλεκτρονικής μάθησης που είναι πιο ανθρώπινη και συμπεριληπτική. Οι συγγραφείς δίνουν έμφαση στη χρήση των ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας) για την προώθηση της διαπολιτισμικότητας, εστιάζοντας στη διαπολιτισμική ικανότητα ως κρίσιμο στοιχείο των εικονικών αλληλεπιδράσεων σε μια κοινωνία που βιώνει συνεχώς κοινωνικές και τεχνολογικές αλλαγές. Η προσέγγισή τους στοχεύει στη δημιουργία ενός εικονικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος που είναι πολιτιστικά πλούσιο και προωθεί τη συνεχή μάθηση και αλληλεπίδραση μεταξύ διαφορετικών πολιτιστικών ομάδων.

Στην τρέχουσα ψηφιακή αναγέννηση, γινόμαστε ψηφιακά-πολιτισμικά υβρίδια, πλοηγούμενοι απρόσκοπτα στην περίπλοκη αλληλεπίδραση μεταξύ του φυσικού και του εικονικού. Τα avatars και οι ψηφιακές μας περσόνες γίνονται αντανακλάσεις των πολύπλευρων ταυτοτήτων μας, ενώ ο φυσικός μας εαυτός εμπλουτίζεται και ενημερώνεται από τους ψηφιακούς κόσμους που κατοικούμε. Αυτή η συγχώνευση κόσμων ανοίγει νέους δρόμους για πολιτιστική έκφραση, συνεργασία και διασταυρούμενη επικονίαση. Οι διαδικτυακές κοινότητες υπερβαίνουν τα γεωγραφικά σύνορα, προωθώντας παγκόσμια ανταλλαγή ιδεών, παραδόσεων και προοπτικών. Οι εικονικοί χώροι γίνονται θερμοκοιτίδες καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης, όπου τα ψηφιακά μέσα συγκλίνουν με απτές μορφές τέχνης, γεννώντας εντελώς νέα είδη και στυλ.

Επιπλέον, η ψηφιακή πολιτισμικότητα μας προκαλεί να αντιμετωπίσουμε τις πολυπλοκότητες και τις αποχρώσεις που προκύπτουν όταν συγκρούονται η φυσική και η ψηφιακή μας πραγματικότητα. Μας ωθεί να αντιμετωπίσουμε ζητήματα ψηφιακής ηθικής, ιδιωτικότητας και υπεύθυνης διαχείρισης των διαδικτυακών ταυτοτήτων και δεδομένων μας. Μας καλεί να πλοηγηθούμε στον περίπλοκο χορό μεταξύ του εκδημοκρατισμού της πληροφορίας και της διατήρησης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, μεταξύ της ελευθερίας της έκφρασης και της ανάγκης για διάλογο με σεβασμό.

Καθώς αγκαλιάζουμε την ψηφιακή κουλτούρα, θα πρέπει να μην είμαστε αφελείς και επίσης να αντιμετωπίσουμε τις πιθανές παγίδες και προκλήσεις που συνοδεύουν αυτή την πολιτιστική συγχώνευση. Η ασάφεια των ορίων μεταξύ εικονικού και πραγματικού μπορεί να ενισχύσει τη διάδοση της παραπληροφόρησης, του διαδικτυακού εκφοβισμού και της διαδικτυακής παρενόχλησης. Μπορεί να επιδεινώσει τις υφιστάμενες κοινωνικές διαιρέσεις, δημιουργώντας νέες μορφές αποκλεισμού και περιθωριοποίησης για όσους δεν έχουν πρόσβαση σε ψηφιακές τεχνολογίες ή τις δεξιότητες για να πλοηγηθούν σε αυτές τις εικονικές σφαίρες.

Ωστόσο, μέσα σε αυτές τις προκλήσεις βρίσκονται ευκαιρίες για ανάπτυξη, καινοτομία και σφυρηλάτηση ενός πιο περιεκτικού και δίκαιου ψηφιακού-πολιτιστικού τοπίου. Με την καλλιέργεια του ψηφιακού γραμματισμού, την προώθηση της υπεύθυνης διαδικτυακής ιδιότητας του πολίτη και την προώθηση της ηθικής διακυβέρνησης των ψηφιακών χώρων, μπορούμε να αξιοποιήσουμε το μετασχηματιστικό δυναμικό της ψηφιακής κουλτούρας, μετριάζοντας παράλληλα τους εγγενείς κινδύνους της.

Για τις σύγχρονες κοινωνίες μας, είναι αναπόφευκτο να αφεθούμε προς μια βαθιά στρατηγική εκδημοκρατισμού, όπου τα εκπαιδευτικά μας συστήματα αγκαλιάζουν την ψηφιακή κουλτούρα, εξοπλίζοντας τους μαθητές με τις δεξιότητες και τις νοοτροπίες για να πλοηγηθούν σε αυτή την πολιτιστική συγχώνευση με αυτοπεποίθηση και ανθεκτικότητα. Ένας κόσμος όπου η ψηφιακή ιθαγένεια γίνεται βασικό συστατικό του προγράμματος σπουδών, ενδυναμώνοντας τα άτομα να ασχολούνται με εικονικούς χώρους με υπεύθυνο, ηθικό και ενδυναμωτικό τρόπο.

Σε αυτή τη διαδικασία στην οποία η εκπαίδευση, η ιδιότητα του πολίτη και ο εκδημοκρατισμός συνδέονται, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι η ψηφιακή πολιτισμικότητα δεν είναι ένας προορισμός, αλλά μια συνεχώς εξελισσόμενη διαδικασία – μια διαδικασία που απαιτεί από εμάς να προσαρμοστούμε, να μάθουμε και να εξελιχθούμε παράλληλα με τον ταχύ ρυθμό της τεχνολογικής αλλαγής. Είναι ένα ταξίδι που απαιτεί ευελιξία, ανθεκτικότητα και προθυμία να αγκαλιάσουμε τις αβεβαιότητες και τις πολυπλοκότητες που προκύπτουν στη διασταύρωση του ψηφιακού και του απτού.

8.4. Εργαλειοθήκη

Με περισσότερους από 1,3 εκατομμύρια μετανάστες (στις 31 Δεκεμβρίου 2021), που αποτελούν το 12,4% του πληθυσμού της, και πάνω από 90.000 νέους μετανάστες που έφτασαν μόνο το 2021, η Σουηδία βρίσκεται τακτικά στην κορυφή της λίστας των ευρωπαϊκών χωρών όσον αφορά τον αριθμό

των προσφύγων ως ποσοστό του πληθυσμού της. Ως εκ τούτου, η χώρα έχει κάνει μεγάλα βήματα στην προώθηση των πλεονεκτημάτων των ψηφιακών εργαλείων και των συστημάτων υποστήριξης που επιτρέπουν στους μετανάστες και τους πρόσφυγες μαθητές να ενταχθούν και να ευδοκιμήσουν στις νέες κοινότητές τους. Ένα από τα αξιοσημείωτα προγράμματα της χώρας, το Språkkraft, παρουσιάζεται στη νέα έκδοση του Ινστιτούτου Δια Βίου Μάθησης της UNESCO (UIL), *From Radio to Artificial Intelligence: Review of Innovative Technology in Literacy and Education for Refugees, Migrants and Internally Displacement Persons.* Ο Niss Jonas Carlsson, ιδρυτής της Språkkraft, αναγνώρισε γρήγορα τη δύναμη της τεχνολογίας στην παροχή προσβάσιμων και αποτελεσματικών λύσεων εκμάθησης γλωσσών.

Διαμορφώνοντας ένα μέλλον χωρίς αποκλεισμούς με πολυγλωσσική ενδυνάμωση που βασίζεται στην τεχνητή νοημοσύνη, ο βοηθός INCLUSIVITEASY έχει εκπαιδευτεί με οδηγίες γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς από τους APA, AP, AMA, MLA, BPS, UN, WHO, CII, WIPO και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Λειτουργεί εντοπίζοντας προκαταλήψεις και μη συμπεριληπτική γλώσσα σε ένα κείμενο με προηγμένους αλγόριθμους τεχνητής νοημοσύνης, διασφαλίζοντας ότι το περιεχόμενό σέβεται και είναι χωρίς αποκλεισμούς για όλα τα ακροατήρια. Λειτουργεί για πολλές γλώσσες και προσφέρει μάθηση με βάση τα συμφραζόμενα και ανατροφοδότηση σε πραγματικό χρόνο. Ενισχύει τη γλωσσική ευαισθησία με ανατροφοδότηση σε πραγματικό χρόνο και εκπαιδευτικές γνώσεις, προωθώντας μια βαθιά κατανόηση και δέσμευση για ένταξη. Προσφέρει προτάσεις σε πραγματικό χρόνο για κείμενα χωρίς αποκλεισμούς σε πολλές γλώσσες, καθιστώντας την επικοινωνία ουδέτερη και φιλόξενη σε όλους, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους.

Το πρόγραμμα Migrant E-nclusion προωθεί την ψηφιακής ένταξη των μεταναστών για την προώθηση της ένταξης και της κοινωνικής συνοχής. Στο πλαίσιο της Κοινής Παγκόσμιας Πρωτοβουλίας του ΔΟΜ για τη Διαφορετικότητα, την Ένταξη και την Κοινωνική Συνοχή (DISC), το Migrant E-nclusion στοχεύει στην ενίσχυση της ικανότητας του ΔΟΜ να καινοτομεί και να διευκολύνει ψηφιακές λύσεις χωρίς αποκλεισμούς στον προγραμματισμό του πριν και μετά την άφιξη για την υποστήριξη της ένταξης των μεταναστών και της κοινωνικής συνοχής. Η προώθηση της ψηφιακής ένταξης και της ανάπτυξης ικανοτήτων των μεταναστών και των κοινοτήτων συνάδει με τις δεσμεύσεις που κατοχυρώνονται στον χάρτη πορείας του ΓΓ των Ηνωμένων Εθνών για την ψηφιακή συνεργασία και για την κοινή μας ατζέντα. Ενώ υπάρχει μια αναδυόμενη μετάβαση ενός ευρέος φάσματος προγραμματικών δραστηριοτήτων σε ψηφιακούς χώρους, επί του παρόντος είναι

περιορισμένη η προσπάθεια για τον απολογισμό αυτών των εξελίξεων, καθώς και για την ανάδειξη ψηφιακών λύσεων και ψηφιακής αναβάθμισης των δεξιοτήτων των μεταναστών και των κοινοτήτων της διασποράς για μακροπρόθεσμη ένταξη και βιώσιμη ανάπτυξη. Καθώς τα γραφεία του ΔΟΜ, οι δημόσιες αρχές και άλλοι επαγγελματίες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις που σχετίζονται με την ψηφιακή ένταξη και τον γραμματισμό, την παροχή υπηρεσιών και το ευρύτερο ζήτημα του κοινωνικού αποκλεισμού, υπάρχει επείγουσα ανάγκη για δομημένη και συνεργατική ανταλλαγή και μάθηση για την προώθηση δίκαιων και βιώσιμων λύσεων για την προώθηση της ασφαλούς και ομαλής κινητικότητας του εργατικού δυναμικού και της ψηφιακής ένταξης των μεταναστών. Το θέμα της ψηφιακής ένταξης έχει αποκτήσει μεγαλύτερη σημασία στον προγραμματισμό, καθώς ο ΔΟΜ άρχισε να παρέχει εικονική και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και υπηρεσίες στους μετανάστες, οι οποίες περιλαμβάνουν ψηφιακό προσανατολισμό πριν από την αναχώρηση, εξ αποστάσεως εκμάθηση γλωσσών, εικονική συμβουλευτική, ψηφιακές εκθέσεις εργασίας, καθώς και προβολή ψηφιακών ταινιών, εικονικές συναυλίες και διαγωνισμούς ταλέντων στο σπίτι, καθώς και ψηφιακές εκστρατείες με γνώμονα την κοινότητα για την καταπολέμηση της ξενοφοβίας και της ρητορικής μίσους (βλέπε: IOM DISC Digest on Digitalization). Το έργο Migrant E-nclusion στοχεύει στην παροχή χώρων για συνεργατική ανταλλαγή μέσω μιας σειράς βασικών συνεντεύξεων πληροφοριοδοτών, συζητήσεων ομάδων εστίασης και θεματικών εργαστηρίων. Μέσω αυτών των ανταλλαγών, το έργο θα παρέχει μια συνεργατική και πολυμερή πλατφόρμα για αμοιβαία μάθηση και θα παρουσιάσει περιπτωσιολογικές μελέτες και εμπειρικά ευρήματα που θα υποστηρίξουν τεκμηριωμένες, εφαρμόσιμες συστάσεις για μελλοντικό προγραμματισμό, ειδικά για μετανάστες που γίνονται δεκτοί μέσω επανεγκατάστασης και συμπληρωματικών οδών.

Το παραδοτέο του προγράμματος PERCEPTIONS αναφέρει τα αποτελέσματα της δευτερογενούς ανάλυσης μελετών, έργων και αφηγήσεων στο πλαίσιο του πακέτου εργασίας 2 – ΕΡΕΥΝΑ: Βιβλιογραφία, μελέτες, έργα, ενδιαφερόμενα μέρη, λύσεις, εργαλεία και πρακτικές. Τα ευρήματα βασίζονται στη συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση 221 εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων περιοδικών, κεφαλαίων βιβλίων, εγγράφων συνεδρίων, εγγράφων εργασίας και εκθέσεων έργων, που παρέχονται από εταίρους σε όλη την κοινοπραξία. Η ανασκόπηση έχει ως στόχο να παράσχει εννοιολογικές βάσεις για την περαιτέρω εμπειρική εργασία στο πλαίσιο του PERCEPTIONS και καθοδηγήθηκε από τα ακόλουθα τέσσερα ερευνητικά ερωτήματα που αντικατοπτρίζουν το πρόγραμμα εργασίας του έργου: 1. Τι είναι γνωστό για τις αφηγήσεις (συμπεριλαμβανομένων των εσφαλμένων αντιλήψεων και των «μύθων»)

που κυκλοφορούν για την Ευρώπη και πώς αυτές οι αντιλήψεις για την Ευρώπη μπορούν να λειτουργήσουν ως κίνητρο για τους (δυνητικούς) μετανάστες να μεταναστεύσουν στην Ευρώπη; 2. Τι είναι γνωστό για τα κανάλια μέσω των οποίων μεταδίδονται αυτές οι αφηγήσεις και πώς τα μέσα ενημέρωσης - και ειδικά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης - διευκολύνουν τη ροή των αφηγήσεων μέσω κοινωνικών δικτύων ή άλλων καναλιών; 3. Τι είναι γνωστό για τους πιθανούς δεσμούς μεταξύ αφηγήσεων και (δυνητικών) απειλών για την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων των συνοριακών ζητημάτων; 4. Τι είναι γνωστό για τις αντιλήψεις των ευρωπαίων πολιτών σχετικά με την εξωτερική ασφάλεια, την κοινωνική ανθεκτικότητα και τη στάση τους απέναντι στις σχετικές τεχνολογίες και τα οργανωτικά μέτρα; Η επισκόπηση απεικονίζει αρκετά σημαντικά ζητήματα στην τρέχουσα κατανόηση των αφηγημάτων περί μετανάστευσης. Πρώτον, η συλλογική βιβλιογραφία κατέδειξε την υψηλή πολυπλοκότητα των αφηγήσεων περί μετανάστευσης. Οι αντιλήψεις των μεταναστών για την Ευρώπη είναι πολύ διαφορετικές, όπως και οι πηγές πληροφόρησης στις οποίες τείνουν να βασίζονται. Τα κίνητρα και οι φιλοδοξίες για ταξίδια στην Ευρώπη είναι συχνά πολύπλευρα και μπορεί να αλλάξουν καθ' όλη τη διάρκεια της μεταναστευτικής διαδικασίας. Κριτικά, διαπιστώθηκε επίσης ότι δεν υπάρχει συμφωνία σχετικά με τον ρόλο των «ψευδών αφηγήσεων» και τον αντίκτυπό τους στους μετανάστες στη βιβλιογραφία.

Τα έξι ευρωπαϊκά έργα: MIICT, REBUILD, NADINE, MICADO, EASYRIGHTS και WELCOME, τα οποία χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος έρευνας και καινοτομίας Horizon 2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διοργάνωσαν κοινές συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης μεταναστευτικής πολιτικής μεταξύ 14 και 16 Οκτωβρίου 2020. Το αποτέλεσμα είναι η κοινή λευκή βίβλος, η οποία αντικατοπτρίζει τις κοινές θεματικές γραμμές και των έξι έργων. Προορίζεται να αποτελέσει στρατηγική συμβολή για τη διαμόρφωση της μελλοντικής μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ. Οι ακόλουθες συστάσεις αφορούν τους κοινούς πυλώνες και των έξι (6) έργων, οι οποίοι επικεντρώνονται (i) στη συνδημιουργία και τον συμμετοχικό σχεδιασμό, (ii) στη συνεργασία πολλών ενδιαφερομένων και (iii) στα εργαλεία ΤΠΕ και τις ψηφιακές υπηρεσίες για την υποστήριξη της ένταξης και παραπέμπονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι αρμόδιες αρχές, συγκεκριμένα υπουργεία όπως το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, η Υπηρεσία Ασύλου,

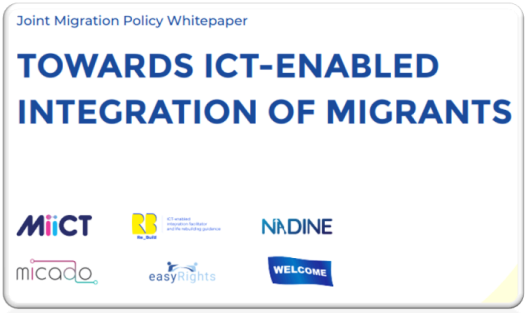

η Μονάδα Δουβλίνου και οι νομαρχίες είναι επίσης βασικοί ενδιαφερόμενοι που θα μπορούσαν να επωφεληθούν από τις συστάσεις που διατυπώνονται στην λευκή βίβλο.

Το MIICT βασίζεται στις έννοιες του συν-σχεδιασμού και της συν-δημιουργίας. Στο πλαίσιο του έργου οι υπεύθυνοι θέλουν να «συν-δημιουργήσουν» ΤΠΕ με τους χρήστες για τους οποίους προορίζεται (μετανάστες, πρόσφυγες και όσους παρέχουν πρόσβαση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες - συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης, της κοινωνικής πρόνοιας και της απασχόλησης). Ολόκληρη η διαδικασία από άκρο σε άκρο θα ακολουθήσει αυστηρά μια προσέγγιση συν-δημιουργίας για να διασφαλίσει ότι οι μετανάστες, οι πρόσφυγες και οι πάροχοι υπηρεσιών του δημόσιου τομέα είναι απολύτως προσηλωμένοι στη διαδικασία συμμετοχικού σχεδιασμού. Η προσέγγιση θα διασφαλίσει ότι οι ανάγκες των μεταναστών και των οργανισμών δημόσιων υπηρεσιών εντοπίζονται, αναλύονται και τελικά ικανοποιούνται. Το όραμά είναι να κατανοηθούν καλύτερα οι εμπειρίες των μεταναστών προς την κατεύθυνση της παροχής νέων, εμπειρικά θεμελιωμένων και ενεργοποιημένων με ΤΠΕ εργαλείων, που βοηθούν τους μετανάστες και τους πρόσφυγες να έχουν πρόσβαση σε ζωτικές δημόσιες υπηρεσίες. Οι υπεύθυνοι του έργου πιστεύουν ότι με τη συμμετοχή αυτών των ομάδων, μαζί με τους παρόχους υπηρεσιών και τις ΜΚΟ στο επίκεντρο των διαδικασιών σχεδιασμού και ανάπτυξής, μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά τις εμπειρίες των μεταναστών και να διευκολύνουν την πρόσβαση σε αγαθά όπως η υγειονομική περίθαλψη, η πρόνοια και η απασχόληση.

Το πλαίσιο πολιτικής «i2010: Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση», το οποίο δρομολογήθηκε το 2005 μετά την αναθεωρημένη ατζέντα της Λισαβόνας, έχει καθιερώσει σαφώς την ψηφιακή ένταξη ως στρατηγικό στόχο πολιτικής της ΕΕ. Όλοι όσοι ζουν στην Ευρώπη, ιδίως τα μειονεκτούντα άτομα, θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να χρησιμοποιούν τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) εάν το επιθυμούν και/ή να επωφελούνται από τη χρήση των ΤΠΕ από παρόχους υπηρεσιών, μεσάζοντες και άλλους φορείς που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους. Με βάση τα ανωτέρω, η δήλωση της Ρίγας του 2006 για την ηλεκτρονική ένταξη όρισε την ηλεκτρονική ένταξη ως «τόσο τις ΤΠΕ χωρίς αποκλεισμούς όσο και τη χρήση των ΤΠΕ για την επίτευξη ευρύτερων στόχων ένταξης» και προσδιόρισε, ως μία από τις έξι προτεραιότητές της, την προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας στην Ευρώπη μέσω της «βελτίωσης των δυνατοτήτων οικονομικής και κοινωνικής συμμετοχής και ένταξης, δημιουργικότητας και επιχειρηματικότητας των μεταναστών και των μειονοτήτων μέσω της τόνωσης της συμμετοχής τους στην κοινωνία της πληροφορίας». Υπό το πρίσμα αυτών των στόχων,

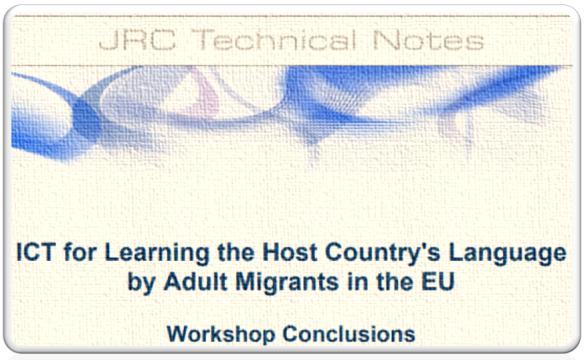

και δεδομένης της έλλειψης εμπειρικών στοιχείων σχετικά με το θέμα αυτό, η Γενική Διεύθυνση Κοινωνίας της Πληροφορίας και Μέσων Επικοινωνίας, Μονάδα H3 (ΤΠΕ για την ένταξη) ζήτησε από το Ινστιτούτο Τεχνολογικών Προοπτικών (IPTS) να διερευνήσει από διάφορες οπτικές γωνίες την υιοθέτηση και τη χρήση των ΤΠΕ από μετανάστες και εθνοτικές μειονότητες (εφεξής ΕΜ) στην Ευρώπη και τις σχετικές επιπτώσεις πολιτικής. Ανταποκρινόμενη στο αίτημα αυτό, η IPTS εκπόνησε κατά την περίοδο 2007-2009 διάφορες μελέτες και συναφείς δραστηριότητες υποστήριξης πολιτικής. Η κύρια μελέτη είχε θέμα «Το δυναμικό των ΤΠΕ για την προώθηση της πολιτιστικής πολυμορφίας στην ΕΕ: η περίπτωση της οικονομικής και κοινωνικής συμμετοχής και ενσωμάτωσης των μεταναστών και των εθνοτικών μειονοτήτων». Άλλες σχετικές και πιο εστιασμένες μελέτες έχουν εξετάσει: τη χρήση των κοινωνικών υπολογιστών από ΕΜ. τη χρήση των ΤΠΕ στη μακροχρόνια κατ' οίκον φροντίδα -με έμφαση στους μετανάστες εργαζομένους στον τομέα της φροντίδας, την εξέλιξη της έρευνας για τις ΤΠΕ και τις ΕΜ στην Ευρώπη.

Η σύμπραξη του έργου αποτελείται από 9 εταίρους από 8 χώρες – Βέλγιο, Εσθονία, Ιταλία, Γερμανία, Ολλανδία, Πολωνία, Σλοβακία και Ισπανία – οι οποίες αντιμετωπίζουν την ίδια αντιπροσωπευτική για την Ευρώπη ποικιλομορφία και πολυπλοκότητα μετανάστευσης. Ένας από τους κύριους στόχους αυτού του έργου είναι η ανάλυση των βέλτιστων πρακτικών και μεθοδολογιών των προγραμμάτων αλφαβητισμού ενηλίκων μεταναστών στις χώρες της σύμπραξης και η ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργικής χρήσης των ΤΠΕ για την εκμάθηση γλωσσών, χρησιμοποιώντας για παράδειγμα κινητές συσκευές και κοινωνικά μέσα: APPs, Whatsapp, βιντεοπαιχνίδια κ.λπ. Εδώ οι εταίροι θα δημιουργήσουν 2 ομάδες εστίασης: μία για την καινοτόμο χρήση των ΤΠΕ στα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Γραμματισμού και μια δεύτερη για τις πρακτικές Μέσων / Ψηφιακού Γραμματισμού στη μη τυπική εκπαίδευση ενηλίκων, καθώς και για τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, των ψηφιακών εργαλείων και του διαδικτύου από τους ενήλικες μετανάστες. Ένας άλλος στόχος είναι η ανάπτυξη καινοτόμων μεθοδολογιών για την ενσωμάτωση του ψηφιακού γραμματισμού στην εκπαίδευση ενηλίκων μεταναστών (πρόσφυγες, νεοαφιχθέντες μετανάστες, αιτούντες άσυλο, νέοι ενήλικες μετανάστες και μετανάστριες). Οι παραδοσιακοί ορισμοί του γραμματισμού έχουν επικεντρωθεί σε δεξιότητες που σχετίζονται με την αριθμητική, την ακρόαση, την ομιλία, την ανάγνωση, τη γραφή και την κριτική σκέψη, με τελικό στόχο την ανάπτυξη ενεργών στοχαστών και μαθητών που είναι σε θέση να συμμετάσχουν στην κοινωνία με αποτελεσματικούς και ουσιαστικούς τρόπους. Με την ανάπτυξη εθνικών εργαλείων για τη διδασκαλία του γραμματισμού και του ψηφιακού γραμματισμού σε μετανάστες, το έργο στοχεύει στην ανάπτυξη πολλαπλών μαθησιακών διαδρομών, ενσωματωμένων στα εθνικά πλαίσια των χωρών εταίρων του έργου, παρέχοντας τόσο καινοτόμα εργαλεία για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτικούς που εργάζονται στον τομέα. Για τον σκοπό αυτό, το έργο προβλέπει την επεξεργασία και τον πειραματισμό με τους μαθητές κατά το δεύτερο έτος του έργου.

Καθώς οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται με ενήλικες μετανάστες είναι συχνά ένα είδος μεταναστών οι ίδιοι – «ψηφιακοί μετανάστες» – στόχος του έργου είναι να εκπαιδεύσει εκπαιδευτικούς που εργάζονται στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, να αναπτύξει τις ικανότητές τους στα μέσα ενημέρωσης και τον ψηφιακό γραμματισμό και να αναπτύξει ένα MOOC, το οποίο θα είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του έργου και πέρα από το τέλος του έργου στα αγγλικά. Για το σκοπό αυτό, το έργο προβλέπει δύο στάδια κατάρτισης: Κατά το πρώτο έτος του έργου 2 διακρατικές δραστηριότητες μάθησης και διδασκαλίας και εθνική κατάρτιση εκπαιδευτικών. Στο δεύτερο έτος ένα 3ο LTT και ανάπτυξη ενός διαδικτυακού μαθήματος (MOOC). Το τρίτο έτος του έργου θα αφιερωθεί στις εκδηλώσεις διάδοσης των 8 εθνικών εργαλειοθηκών, του MOOC και του τελικού Ευρωπαϊκού Συνεδρίου.

Βελτιώνοντας τις ψηφιακές ευκαιρίες διαβίωσης για τους πρόσφυγες. Χρήση εργαστηρίων που βασίζονται στην κοινότητα για τη συν-δημιουργία λύσεων. Οι συγγραφείς, Tyler Tappendorf, Kristin Will, Nada Jaffal και Hicham Jadaoun, θα ήθελαν να ευχαριστήσουν τις Υπηρεσίες Καινοτομίας της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και την 17 Triggers για την ευκαιρία να αναλάβουν τα εργαστήρια και την ανάλυση σε επίπεδο κοινότητας για την παρούσα έκθεση. Από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, η ομάδα είναι ευγνώμων στους Amy Fallon, Solji Oh, John Warnes, Tayná Martins Morais, Jenny Casswell και Karim Bin-Humam για τη δέσμευσή τους καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, συμπεριλαμβανομένης της σύλληψης του ερευνητικού θέματος, της αναθεώρησης της μεθοδολογίας, της επικοινωνίας με εσωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς και της αναθεώρησης των εκθέσεων. Ομοίως, ευχαριστούμε τις ομάδες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες σε κάθε χώρα για τη συνεργασία τους στον προγραμματισμό εργαστηρίων, στην πρόσληψη συμμετεχόντων και στην εξέταση εκθέσεων πριν και μετά την έρευνα. Από το 17 Triggers, η ομάδα θα ήθελε να ευχαριστήσει τους Lillian Diaz, Jieun Lee και Imara Roychowdhury για τις κριτικές τους. Η ομάδα οφείλει επίσης ευγνωμοσύνη στο ευρύτερο δίκτυο συμβούλων που βοήθησαν στις επτά χώρες σε αυτό το έργο. Η έκθεση σχεδιάστηκε από την Amy Novella. Τέλος, είμαστε ευγνώμονες στους 541 πρόσφυγες και τα μέλη της κοινότητας υποδοχής που συμμετείχαν στα εργαστήρια και μοιράστηκαν ανοιχτά τις εμπειρίες και τις προοπτικές τους σχετικά με τα ψηφιακά μέσα διαβίωσης.

migrant literacies

DISC σημαίνει Digital Skills for Integration and Active Citizenship (Ψηφιακές δεξιότητες για ένταξη και ενεργό συμμετοχή στα κοινά) και είναι ένα τριετές έργο που

συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και υλοποιείται από 5 εταίρους από τη Φινλανδία, την Ιταλία, την Ισπανία, το Βέλγιο και τη Σλοβενία. Στη σημερινή Ευρώπη, οι τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) έχουν καταστεί η κύρια πηγή πληροφοριών σχετικά με πολιτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, ακαδημαϊκές και πολλές άλλες υποθέσεις και παρέχουν πρόσβαση σε πολλαπλές δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες. Στο πλαίσιο αυτό, οι ψηφιακές δεξιότητες είναι ζωτικής σημασίας για την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία και είναι επίσης απαραίτητες για τη συμμετοχή σε εικονικές κοινότητες και κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Τα στοιχεία από τις χώρες της ΕΕ δείχνουν ότι οι νεοαφιχθέντες μετανάστες και οι απόγονοί τους συχνά συμμετέχουν ελάχιστα στις κοινότητες, έχουν λιγότερες επιδόσεις στην τυπική εκπαίδευση και υποφέρουν από αποκλεισμό και απομόνωση, κυρίως λόγω του χαμηλότερου κοινωνικού, οικονομικού και πολιτιστικού κεφαλαίου και των γλωσσικών δυσκολιών τους. Με έναν ταχέως αυξανόμενο πληθυσμό μεταναστών στην Ευρώπη, υπάρχει μεγάλη ανάγκη για εργαλεία που υποστηρίζουν τη διαδικασία ένταξης των μεταναστών και αποτρέπουν τον αποκλεισμό.

Το Includ-EU στοχεύει να συμβάλει στην οικοδόμηση πιο συνεκτικών ευρωπαϊκών κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς, ενισχύοντας τη διακρατική ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών, τη συνεργασία και τις εταιρικές σχέσεις μεταξύ τοπικών και περιφερειακών αρχών από την Ελλάδα, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία και την Ισπανία. Το έργο θα βελτιώσει τις γνώσεις και τις ικανότητες για τη διευκόλυνση της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών. την υλοποίηση και αξιολόγηση πιλοτικών έργων που προωθούν την ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, τη δημιουργία ενός άτυπου δίκτυου περιφερειών και τοπικών αρχών με διαφορετικά επίπεδα εμπειρογνωμοσύνης, το οποίο θα αξιοποιεί την ποικιλομορφία των εδαφικών προσεγγίσεων, της πολιτικής και της πρακτικής για την ένταξη.

Το έργο Strengthening SOCIAL COHESION Conceptual framing and programming implications (Ενίσχυση της ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ Εννοιολογική πλαισίωση και επιπτώσεις προγραμματισμού). Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής έχει καταστεί επιτακτική ανάγκη του 21ου αιώνα. Καθώς προχωράμε στη δεκαετία του 2020, υπάρχει ευρεία ανησυχία για την επιδείνωση των συνθηκών σύγκρουσης που απειλούν τον σεβασμό της διαφορετικότητας, της συμμετοχικότητας και των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μια όξυνση των εντάσεων που βασίζονται στην ταυτότητα, όπως η εθνοτική και θρησκευτική

εχθρότητα, η ξενοφοβία και ο αναζωπυρωμένος, αποκλειστικός εθνικισμός, αποτελούν τη βάση αυτών των συγκρούσεων. Τον Απρίλιο του 2019, ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) Αντόνιο Γκουτέρες επέκρινε αυτό το «ανησυχητικό κύμα» συγκρούσεων που επιταχύνθηκε, εν μέρει, από τη ρητορική μίσους και οδήγησε στη μισαλλοδοξία και τη βία. Το στρατηγικό σχέδιο δράσης κατά της ρητορικής μίσους αποτελεί μέρος των συνολικών προσπαθειών των Ηνωμένων Εθνών για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των συγκρούσεων που οδηγούν στη βία και εμποδίζουν την υλοποίηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ανάπτυξη. Ο ΟΗΕ ανταποκρίνεται σε διάφορα επίπεδα στους τρόπους με τους οποίους η δυσπιστία και η εχθρότητα που βασίζονται στην ταυτότητα απειλούν να αυξήσουν την ευπάθεια σε βίαιες συγκρούσεις. Τέτοιες προσπάθειες οργανώνονται σήμερα γύρω από τον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης 16 των Ηνωμένων Εθνών (SDG16) για τη δημιουργία πιο ειρηνικών, δίκαιων και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών. Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής μεταξύ πολιτών και κράτους, καθώς και εντός και μεταξύ ατόμων και κοινωνικών ομάδων, βρίσκεται στο επίκεντρο του Στόχου 16.6 Στοχεύει σε ανταποκρινόμενους και χωρίς αποκλεισμούς θεσμούς και αντιπροσωπευτική λήψη αποφάσεων, μιλώντας έτσι άμεσα στην ανάγκη ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. Η διασφάλιση της νομικής ταυτότητας για όλα τα άτομα, η μείωση της δωροδοκίας, της διαφθοράς και της κρατικής αιχμαλωσίας, η οικοδόμηση ικανοτήτων για την πρόληψη του εγκλήματος και η πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού συμβάλλουν σημαντικά στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

8.5. Πηγές

DISC – Digital Skills for Integration and Active Citizenship. Erasmus+ funded project: https://discproject.eu/

Leiva Olivencia, J. J., & Almenta López, E. (2013). LA "DIGICULTURALIDAD" O LA INTERCULTURALIDAD A TRAVÉS DE LAS TIC: UNA TENDENCIA EMERGENTE DE E-LEARNING HUMANIZADOR. Revista científica electrónica de Educación y Comunicación en la Sociedad del Conocimiento, Época II, Año XIII, Número 13, Vol. I. [La "Digiculturalidad" o la Interculturalidad a través de las TIC: una tendencia emergente de e-Learning Humanizador | Etic@net. Revista científica electrónica de Educación y Comunicación en la Sociedad del Conocimiento (ugr.es)]

International Organization for Migration (2023). *Bridging the Digital Divide: Assessment of the Digital Skills of Migrant Workers and the Perspective of Employers in Thailand*. IOM Publications. ISBN: 978-92-9268-652-9.

Potocky, M. (2022). Role of Digital Skills in Refugee Integration: A State-Of-The-Art Review. The International Journal of Information, Diversity, & Inclusion (IJIDI). 5. 10.33137/ijidi.v5i5.37514.

Turin, T., Subroto, S., Raihan, M., Koch, K., Wiles, R., Ruttan, E., Nesset, M. and Chowdhury, N. (2022). *Identifying Challenges, Enabling Practices, and Reviewing Existing Policies Regarding Digital Equity and Digital Divide Toward Smart and Healthy Cities: Protocol for an Integrative Review*. JMIR Research Protocols. 11. e40068. 10.2196/40068.

Guichon, N. (2024). *Reviewing research methods on adult migrants' digital literacy: What insights for additional language teaching?*. Apples - Journal of Applied Language Studies. 10.47862/apples.137177.

Anderson, S. and Daniel, M. (2020). *Refugees and social media in a digital society*. The Journal of Community Informatics. 16. 26-44. 10.15353/joci.v16i0.3473.

Kainat, K., Widen, G., Eskola, E.L.. (2020). *Adding the information literacy perspective to refugee integration research discourse: a scoping literature review*. Proceedings of ISIC: the information behaviour conference. 10.47989/irisic2009.

Pottie, K., Ratnayake, A., Ahmed, R., Veronis, L. and Alghazali, I. (2020). *How refugee youth use social media: what does this mean for improving their health and welfare?*. Journal of Public Health Policy. 41. 10.1057/s41271-020-00231-4.

Oduntan, O. and Ruthven, I. (2020). *Situational Information Behaviour: Exploring the Complexity of Refugee Integration*. The International Journal of Information, Diversity, & Inclusion (IJIDI). 4. 5-21. 10.33137/ijidi.v4i2.34033.

Abujarour, S. (2020). *Social Inclusion of Refugees Through Digital Learning: Means, Needs, and Goals*. Pacific Asia Conference on Information Systems (PACIS2020).

Alencar, A. (2020). *Mobile communication and refugees: An analytical review of academic literature.* Sociology Compass. 14. 10.1111/soc4.12802.

Goodman, R., Tip, L. and Cavanagh, K. (2020). *There's An App For That: Context, Assumptions, Possibilities And Potential Pitfalls In The Use Of Digital Technologies To Address Refugee Mental Health.* Journal of Refugee Studies. 34. 10.1093/jrs/feaa082.